Nurlu Yıllar

Dua ve destekleriyle katkıda bulunan
Merhum Mustafa Sungur ve Mehmed Fırıncı
Ağabeylerin aziz hatırasına.

İçindekiler

Sunuş 13

BİRİNCİ SAİD 1878-1927

İlk yıllar 1878-1907 ..... **21**

Böyle doğar Saidler **22**

Olağanüstü bir zekâ ve tahakküm kaldırmayan bir mizaç ile Molla Said ilim peşinde **25**

Doğu Anadolu'da medrese hayatı **28**

Medreselerde neler okutulurdu? **30**

Bir büyük müellifin muazzam birikimi **- Bediüzzaman'ın referans verdiği kaynaklar** **38**

Emirdağ Lâhikası **"Dokuz on yaşında dinlediklerim"** **44**

Tarihçe-i Hayat'tan **"Seksen kitap okudum"** **45**

Molla Said'in münazaraları **46**

Tarihçe-i Hayat **Molla Said'in ilkeleri** **49**

Tarihçe-i Hayat **Cumhuriyetçi karıncalara yardım** **50**

Tarihçe-i Hayat **İlmin izzeti** **51**

Mufassal Tarihçe-i Hayat **"Nedir bu kıyafet?"** **52**

Fenlere yöneliş **53**

"Kur'ân'ın sönmez bir güneş olduğunu dünyaya göstereceğim!" **54**

Gladstone'un mirasında İslâm okunuyor **56**

İstanbul yılları - 1 1907-1910 ..... **57**

Büyük balıklar, tımarhane ve tevkif **- İstanbul'da bir meydan okuyuş** **58**

"Mektepliler dinsiz olmaktan, medreseliler taassuptan kurtulacak" **62**

Padişaha yazılan mektup **63**

Çok zor sualler hazırlamıştım **64**

Meşrutiyetin ilanında Bediüzzaman **- "Tek başına bir millet"** **65**

"Yalnız memleketimin mamulâtını giyiyorum" **- Boykot böyle olur!** **70**

Şeyh Bahît ile münazara **- "Avrupa da, Osmanlı da doğuracak"** **71**

"O konuşunca kimse ağzını açamadı" **72**

İttihad-ı Muhammedî ve Bediüzzaman **74**

31 Mart ve Bediüzzaman - **"Zalimler için yaşasın Cehennem!"** 75
Bekirağa Bölüğünde hayat 78
"Belâ yüzüne gül, tâ o da gülsün" 79
Yüz yıl önce, yüz yıl sonra 80
En büyük ders 81
Van'a dönüş 1910-1913 83
Seyyar medreselerde Meşrutiyet dersleri 84
Tiflis'e bir tepeden bakarken: **"Burada medresemi yapacağım"** 86
Münazarat'tan **Yüzyıllar sonrasına sesleniş** 87
Âlem-i İslâm camiinde asırlara irad edilen bir hutbe 90
Kosova yolunda bir tren sohbeti - **Din mi önemli, milliyet mi?** 93
Hutbe-i Şamiye Sempozyumu - **Bir asır sonra Şam'da** 94
Üniversite temeline ilk harç 95
Savaş yılları 1914-1918 97
Savaşırken tefsir yazan komutan 98
Ermeni çetelerini kovalardık 104
Bediüzzaman'ın cevabı - **Talebelerin kuvveti nereden geliyor?** 105
Keçe Külâhlılar 106
"Gâvurun güllesi bizi öldürmeyecek" 107
Düşmanın güllesi, Kur'ân'ın nüktesinden bizi alıkoyamadı 108
İşârâtü'l-İ'câz hakkında - **Kur'ân'ın manevî atom bombası** 109
Esir kampında verilen dersler, idam mangası önünde kılınan son namaz... 110
"Kader bizi esir etti" 112
"Üstadın hiddeti bizi kurşuna dizdirecek sandık" 113
Dahiliye Nezaretinden Bediüzzaman'a giden yardım 114
Bediüzzaman'ın akıllara hayret veren bir seciyesi 116
Yirmi Altıncı Lem'adan - **Çocukları ihtiyarlatan günler** 118
"Türk kardeşlerim üç şeye riayet etsinler" - **Esaretten kurtuluş** 120
Risale-i Nur mektebinin çekirdeği - **Horhor Medresesi** 122
"Kasabanın harabe duvarları benimle beraber Horhor için gözyaşı döküyor" - **Medreseye ağıt** 124
"Şimdi ekilen Nur tohumları zemininizde çiçek açacak" - **Medresetü'z-Zehrâ'yı bina ediniz!** 126
Molla Said'e talebe olmanın şartı - **Geri dönmek yok!** 127
"Savaş başlayınca alay kumandanı oldu" 128
Molla Hamid Ekinci (1900-1984) 129
İkinci doğuş 1918-1927 131
Üçüncü İstanbul ikameti - **Ayağının tozuyla Darü'l-Hikmet'te** 132

Yeğeni Abdurrahman anlatıyor **- Said amcam bütün ümidimi söndürdü** **137**
Yirmi Altıncı Lem'adan: **138**
Birinci Said döneminin eserleri **139**
Bediüzzaman işgal kuvvetlerine karşı **141**
Ümitvar olunuz **142**
"Bugünün felâketi, yarının saadetine dönüşecek" **- Rüyada bir hitabe** **145**
Anglikan Kilisesinin altı suali üzerine **- Yüksekten bakmak isteyen dessas bir papaza cevap** **147**
Rüyada Bir Hitabe'den **- Medeniyetler mukayesesi** **148**
Bediüzzaman kimlerle sohbet ederdi? **- "Yegâne rehberi Kur'ân"** **150**
Yunan Kralını öldüren maymunun ardından **- Mücahid bir hayvan mersiyesi** **151**
1920-1922 | Sarıyer ve Yûşâ Tepesi uzletleri **- Yeni bir Said doğuyor** **152**
Fıstıklıbağlar'daki ev **- İkinci Said'in kozası** **155**
Üçüncü Risale, Üçüncü Nokta **- "Şifalı bir ameliyat"** **156**
Risale-i Nur'un fidanlığı **- Mesnevî-i Nuriye** **158**
Onuncu Rica **- Ölümü sevdiren bir müjde** **160**
1922-1923 **Yeni Said'in Ankara günleri** **161**
Bediüzzaman Millet Meclisinde **166**
Bediüzzaman'ın mebuslara hitaben yayınladığı 10 maddelik beyanname
"İnkılâbın temel taşları sağlam gerek" **167**
1923-1927 | Büyük Sürgün **- Tarihin yazıldığı yere doğru** **170**
Bediüzzaman'ın sürgünlere nasihati **- "Ben bey idim demesin, çalışsın"** **174**
"Böyle hoca görmemiştim" **175**
Sürgün **177**

BARLA YILLARI

Onuncu Söz - **Âhiret nasıl ispat edilir?** **186**
Kainat ve Kur'ân beraber okunuyor **190**
Yirmi Beşinci Söz - **Bediüzzaman Kur'ân'ı anlatıyor** **191**
Kur'ân: **193**
Müellif ve Talebeleri **194**
On Dokuzuncu Söz - **Habîbullah'a bir de böyle bakın** **196**
"Yaz Kardeşim" **198**
Yirmi Üçüncü Söz - **Dünyadaki Cennet bahçeleri** **200**
On Dokuzuncu Mektup - **Bir ilim, irfan ve muhabbet deryası** **204**
Bir Zaman İki Adam **206**
Otuzuncu Söz - **"Ben" bir varmış, bir yokmuş** **207**
Bir avuç seçilmiş insandı onlar **210**
Hulûsi Yahyagil (1895–1986) **211**

(Santral) Sabri Arseven (1893–1954) ... **212**
Hafız Ali (1898–1944) ... **214**
Refet Barutçu (1886–1975) ... **216**
Ahmed Hüsrev Altınbaşak (1899–1977) ... **217**
Hakkı Tığlı (1875–1968) ... **218**
Muhacir Hafız Ahmed (1894–1948) ... **219**
Sıddık Süleyman Kervancı (1898–1965) ... **221**
Şamlı Hafız Tevfik Göksu (1887–1965) ... **223**
Bedreddin Uşaklıgil (1920–) ... **225**
Mustafa Çavuş (Güvenç) (1882–1939) ... **226**
Hafız Halid Tekin (1891–1946) ... **227**
Abdullah Çavuş (Yavaşer) (1892–1960) ... **228**
Muallim Ahmet Galip Keskin (1900–1939) ... **229**
Abdullah Kula (1901–1987) ... **230**
Mübarek Süleyman (Köse) (1898–1963) ... **231**
(Büyük ruhlu Küçük Ali) Ali Ertürk (1907–1974) ... **232**
(Bahtiyar Doktor) Dr. Yusuf Kemal Durakoğlu (1900–1969) ... **233**
İlemalı Sabri Sabri Gönenç (1900–1934) ... **235**
Vezirzade Mustafa (1902-1936) ... **236**
(Sarıbıçak Mustafa) Mustafa Ertürk (1905–1955) ... **237**
Kozca Hatibi Hüseyin Şükrü Aslan (1884–1965) ... **238**
Adilcevazlı Emrullah Oğlu Kürt Bekir Ağa Bekir Çelik (1869–1961) ... **239**
Kâtip Osman Osman Yıldırımkaya (1900 –1991) ... **241**
Abbas Mehmet Kara (1902–1989) ... **242**
Bahri Çağlar (1899–1991) ... **243**
Şem'î Güneş (1883–1974) ... **244**
Tüccar Bekir Bey Bekir Dikmen (1898–1954) ... **246**
Demirci Salih (1912–1992) ... **247**
Hafız Mehmed Gül (1890–1944) ... **248**
Hacı Hafız Mehmed Avşar (1877–1947) ... **249**
Hacı Hafız'ın Oğlu Mehmed Avşar (1897–1970) ... **251**
İbrahim Gül (1892–1956) ... **253**
Büyük Hafız Zühdü Zühdü Ünal (1883–1951) ... **254**
Küçük Hafız Zühdü Zühdü Aydın (1893–1980) ... **255**
Hafız Küçük Lütfi (1900–1937) ... **256**
Mehmed Mes'ud Karaca (1890–1955) ... **257**
Hafız Zekâi (?–1960) ... **258**

Çilingir Ali Ali Savran (1911–1974) ... **259**
Hafız Mustafa İmamoğlu (1905–1950) ... **260**
İlk hanım Nur talebesi Müzeyyene ... **261**
Pembe ve Ümmühan anneler ... **263**
Gönülden gönüle ... **264**
Gelinlikle süslenen Kitaplar ... **267**
Gönülden gönüle ... **272**
Duvar içinde saklanan eserler ... **274**
Şehid Hafız Ali tarafından istinsah edilen ve aşağıdaki mektupta sözü geçen Risaleler ... **276**
Büyük kafaların küçük işleri ... **308**
Gönülden gönüle ... **323**
Hicran dolu mektuplar ... **324**
Bir Abdurrahman'ım vardı ... **330**
Gönülden gönüle ... **335**

KASTAMONU YILLARI

Isparta günleri ... **343**
Isparta günleri ve meçhule yolculuk ... **344**
Haberi böyle verdiler ... **348**
Isparta Lem'aları ... **352**
İktisat Risalesi ... **354**
İhlâs Risaleleri ... **355**
Tesettür Risalesi ... **358**
Hastalar Risalesi ... **359**
İhtiyarlar Risalesi ... **360**
Âdilcevazlı Emrullah oğlu Bekir ... **361**
Eskişehir Günleri ... **363**
Sehpaların gölgesinde iman dersleri **- Hayat yeni başlıyor** ... **365**
Gençlik yazında gülüp kabir kışında ağlayanlar için **- Hapishane penceresinden istikbale bakış** ... **372**
Altı Esmânın nuruyla işlenmiş muhteşem bir iman dersi **- Otuzuncu Lem'a** ... **373**
Bir hapishane meyvesi, bir tevhid âbidesi **- İkinci Şua** ... **376**
Bir hukuk ve mantık şaheseri **- Eskişehir Müdafaası** ... **377**
Kastamonu Yılları ... **385**
Risale-i Nur vatan sathında **- Kastamonu yılları** ... **386**
Kastamonu şuaları - Yer övünsün, gökler gıpta ile baksın **- Âyetü'l-Kübrâ burada yazıldı** ... **390**
Kastamonu Şuaları **- Kâinat Seyyahının müşahedatından** ... **396**

Kastamonu şuaları - Üçüncü Şua **- Kâinatı konuşturan bir münâcât** **399**
Kastamonu şuaları - Dördüncü Şua: Hasbiye Risalesi **- "Allah bize yeter!"** **401**
Risaleler vatan sathında **- Nur işleyen fabrikalar** **404**
"Bin kalemli kâtip" **408**
Bir mektup, bir önerge **410**
Altıncı Mesele **- "Allah'ı anlatan fenleri dinleyin"** **412**
"Ben Cennete gidiyorum" **414**
Deli Şükrü'nün dehâsı **415**
Denizli Günleri **417**
İkinci büyük tevkifat ve Denizli hapsi **- İmanlar parlıyor, bir dâvâ yüceliyor** **418**
On Birinci Şua **- Denizli Meyvesi** **422**
On İkinci Şuadan **426**
On Üçüncü Şuadan **427**
"Kastamonu Kahramanı Sadık Bey" **Sadık Demirelli** (Taşköprülü Sadık Bey/1902–1971) **428**
Homa Kahramanları **435**
Tahirî Mutlu (1900-1977) **Kahraman Tahirî** **438**
Masumların yazdığı risaleler **441**
Bediüzzaman'ın Denizli Mahkemesi Müdafaaları **444**
Denizli Mahkemesi Kararı **451**
Üç Şehitler **454**
Istikamet Şehidi **Binbaşı Âsım Önerdem** (1877-1935) **455**
Üstadının yerine ölen büyük âlim **- Hafız Ali'nin şehadeti** **461**
"Nur Fabrikası sahibi" **Hafız Ali** (1898-1944) **464**
Canını Üstadına adayan büyük şehit **Hasan Feyzi Yüreğil** (1895-1946) **467**
Bir vasiyetnamenin verdigi telâş - **"Kendi mersiyeni mi yazdın Üstadım?"** **469**
Bir hazîn ayrılış **- Yine fırkat, yine hasret, yine hüsran...** **477**
Nur hizmetinin anneleri **479**
Hanımlardan Bediüzzaman'a **- İmanlı gönüller mağlûp olmayacak** **483**
"Ahiret Hemşirelerim" **487**
Bediüzzaman'ın duaları **488**

EMİRDAĞ YILLARI

İdamlıkların Dönüşü **499**
1944-1948 | Birinci Emirdağ sürgünü **500**
Emirdağ'da sabah **503**
Bir hava zerresinde saklı büyük sır **- Hüve Nüktesi** **506**

Uğursuz bir teşebbüsün uğurlu hatırası **-Emirdağ Çiçeği** **508**
Bediüzzaman'dan altın öğütler **- "Namaz kıl, çalışman ibadet olsun"** **511**
1948-1949 Afyon hapsi **512**
On Beşinci Şuâ nasıl yazıldı? **Zalimin zulmü bir şaheser doğurdu** **516**
Afyon savunmaları **- "İman deryasına girip çıktık"** **517**
Bediüzzaman'ın Afyon savunmaları **- Risale-i Nur'u mağlûp edemezsiniz!** **524**
"Hapis arkadaşı kitaplarım" **526**
Bediüzzaman'ın hizmetine koşan bahtiyar aile **- Çalışkanlar Hanedanı** **528**
Afyon mektupları **- Kibrit kutuları zarf oldu** **534**
Üçüncü Said, Isparta hayatı (1949-1960) **538**
1953 | Nur Âleminin Bir Anahtarı **- Bir kudsî sohbetten bize kalanlar** **554**
Siyasetçilere siyaset-üstü mektuplar **555**
Gençlik Rehberi duruşmaları 1952, İstanbul **- Gelecek nesillerin dâvâsı** **558**
İman nedir, ne değildir? **569**
Çarşamba'da bir kutlu ev **571**
Hıristiyan âlemine çağrı **- "Kur'ân'a ve Hz. Muhammed'e iman edin"** **573**
6 bahtiyar insan **575**
Zübeyir Gündüzalp (1920-1971) **- "Sadakatin zirvesi"** **576**
Tahirî Mutlu (1900-1977) **- "Kahraman Tahirî"** **578**
Mustafa Sungur (1929-2012) **- "Fena fi'n-Nur"** **580**
Bayram Yüksel (1931-1997) **- "İhlâs ve sadakat abidesi"** **582**
Ceylân Çalışkan (1930-1963) **- "Mânevi Evlâdım"** **584**
Hüsnü Bayram (1935-2019) **- "Cenab-ı Hak onu Nurlara bağışlasın"** **587**
Onlar her yerde vardı: **Nur anneler** **589**
İki kadın **/ Cemile Sungur (1904-1999) - Emine Sungur (1927-)** **590**
Fatma Berk (1896-1979) **593**
Fitnat Güngör (1908-1977) **594**
Şükran Çalışkan (1938-2018) **595**
Gönüller Sultanının Cuma selamlığı **597**
"Nur talebeleri bu vasiyetimi unutmasınlar" **- Konuşan yalnız hakikattir** **598**
Son ders **- Üstaddan talebelerine öğütler** **599**
Mart 1960 **- Ebediyete yolculuk** **604**
Her kitap bir Said **619**
Bediüzzaman'ın kabul olan duaları **- Nur medreseleri** **621**
Dünyayı süsleyen Said'ler **- Ahmet Feyzi Kul** (1898-1972) **Nur'un Avukatı** **624**
Ahmet Aytimur (1924-2016) **626**
Mustafa Acet (1924-1990) **627**

Mazlumların Avukatı Bekir Berk (1926-1992) ... **628**
Mehmet Emin Birinci (1933-2007) ... **632**
Hamza Emek (1922-1991) ... **633**
Mehmet Kayalar (1913-1994) ... **634**
Abdülkadir Badıllı (1936-2014) ... **635**
Mehmet Nuri Güleç (Fırıncı) (1928-2020) ... **636**
Muhsin Alev (1930-2019) ... **637**
Tahir Barçın (1906-1978) ... **638**
Tahsin Tola (1911-1983) ... **639**
Ali İhsan Tola (1927-2009) ... **640**
Ziya Arun (1926-1997) ... **641**
Salih Özcan (1929-2015) ... **642**
Tillo'lu Said Said Özdemir (1930-2016) ... **643**
Abdullah Yeğin (1924-2016) ... **644**
Son söz ... **645**
Gölgeler, kış, bahar... ... **648**

NURA UÇAN PERVANELER

Çiçekler ve Kelebekler **- İlk satırlar kâğıda dökülürken...** ... **651**
Talebelerinden Üstada mektuplar ... **653**
Onuncu Söz **- Sonsuz hayatın ispatı bu eserde** ... **658**
On Dokuzuncu Söz / On Dokuzuncu Mektup **- Peygamber böyle anlatılır** ... **660**
Risalesiz Türk dili öğrenilmez ... **663**
Söze bürünmüş güzellikler **- Risaleler birbiri ardınca yazılıyor** ... **665**
Barla'nın bir kardeşi de Bursa'da **- Karıncalı köyünde cennet hayatı yaşanıyor** ... **672**
Biri Rusya'nın korkulu rüyası bir mafya lideri, diğeri ülkenin ünlü ateist spikeri
Kim derdi bunlar Müslüman olacak diye? ... **675**
Yirmi İkinci Söz **- Harikalar diyarına yolculuk** ... **682**
Yirmi Beşinci Söz **- Kur'ân işte böyle anlatılır** ... **683**
Canlar feda Nur'lara **- Fabrikalar gece gündüz Nur işliyor** ... **685**
Isparta Lem'aları: 19, 20, 21, 24, 25, 26. Lem'alar ... **693**
Her yer bir dost meclisi, her nefes bir ebediyet anahtarı **- Nur'lanan hayatlar** ... **697**
Altı Esmânın nuruyla işlenmiş muhteşem bir iman dersi **- Otuzuncu Lem'a** ... **712**
Bir hapishane meyvesi, bir Tevhid âbidesi **- İkinci Şua** ... **715**
Âyetü'l-Kübrâ burada yazıldı ... **716**

Uluslararası sempozyum ve paneller **- Bilim dünyasında Risale-i Nur** **717**

Üçüncü Şua **- Kâinatı konuşturan bir münâcât** **727**

Dördüncü Şua: Hasbiye Risalesi **- "Allah bize yeter!"** **729**

On Birinci Şua **- Denizli meyvesi** **731**

Keşfedilmeyi bekleyen bir hazine: Said Nursî **737**

**Bediüzzaman müsbet hareketten asla geri durmamış,
devletin ve milletin aleyhinde hiçbir teşebbüse katılmamıştır.** **740**

Risale-i Nur hakkında ne dediler? **Aydınların dilinden** **743**

Risale-i Nur'un fidanlığı **- Mesnevî-i Nuriye** **760**

Bir hava zerresinde saklı büyük sır **- Hüve nüktesi** **762**

Uğursuz bir teşebbüsün uğurlu hatırası **- Emirdağ çiçeği** **763**

On Beşinci Şuâ nasıl yazıldı? **Zalimin zulmü bir şaheser doğurdu** **764**

Nur Âleminin Bir Anahtarı **- Bir kudsî sohbetten bize kalanlar** **765**

Sunuş

Bediüzzaman Said Nursî, tarihin en bunalımlı dönemlerinden birinde hayata gözünü açtı, nice köklü sosyal ve siyasî değişimlerin içinden geçti, hattâ bu değişim süreçleri içinde bilfiil yer aldı. Sonra da, dünyamızın istikbaline kendi mührünü vurarak aramızdan ayrıldı. Onun Barla sürgününden sonraki hayatı, kendisinin "Yeni Said" olarak adlandırdığı dönemi teşkil eder ki, bu dönem, Bediüzzaman'ın bu dünyaya geliş gayesini alabildiğine bir zenginlik içinde yerine getirdiği yıllardır. Bu yıllarda Bediüzzaman hedefini belirlemiş, yolunu çizmiş, önüne çıkan dağ gibi engelleri birer birer aşarak, bir kısım meyvelerini yüzyıllar sonra verecek olan o büyük hedefine doğru sarsılmaz bir azimle yol almıştır.

Risale-i Nur'un telifinden önceki Birinci Said yılları ise, Risale-i Nur Müellifi Bediüzzaman Said Nursî'yi ortaya çıkaran dönemdir ve bütünüyle bu büyük doğumun sancılarına sahne olmuştur. Dış dünyada insanlık buhranların ve savaşların içinden geçer, ihtilâller ve inkılâplar birbirini takip ederken, Birinci Said'in iç âleminde de onlardan aşağı kalmayan çalkantılar ve mücadeleler yaşanmıştır.

Birinci Said'in dış dünyada yaşadığı maceralar içinde, ilim peşinde diyar diyar dolaşmak, dolaştığı her yerde kıskançlıklara muhatap olmak, bir Medresetü'z-Zehrâ ülküsüyle İstanbul yollarına düşmek, cesareti sebebiyle tımarhanelere ve tevkifhanelere düşmek, idam sehpalarının gölgesinde yargılanmak, Şam'da İslâm âleminin seçkin âlimlerine hitap etmek, Kosova'da Padişahla birlikte üniversite temeli atmak, meydanlarda hürriyet ve meşrutiyet nutukları söylemek, dönemin en önde gelen cemiyetlerine girip çıkmak, harp meydanlarında at koşturmak, bir yandan savaşırken bir yandan Kur'an tefsiri yazmak, iki buçuk yıl esaret hayatı yaşamak, idam mangasının önüne çıkmak, işgal altındaki İstanbul'da İngiliz kuvvetlerine meydan okumak, Millet Meclisinde törenle karşılandıktan sonra yeni yönetimle yollarını ayırmak, ondan sonra da sürgüne gönderilerek imhasına çalışılmak gibi, her biri ayrı bir destan halinde anılmaya lâyık nice hadiseler vardır.

Onun iç âleminde, nefsine karşı giriştiği savaşların ise, bütün bunları gölgede bırakacak şiddette cereyan ettiğini, kendi yazdıklarından anlıyoruz. "Mesnevî-i Nuriye" adlı harikulâde eser bu süreç içinde ortaya çıkmış ve daha sonraki yıllar içinde vücuda gelecek olan Risale-i Nur adlı muhteşem eserin müjdecisi olmuştur.

* * *

Kur'an'ın bu asra hitap eden muhteşem bir tefsiri olan Risale-i Nur'un doğuşunu müjdeleyen tarihî olay ise, Müellifin 1927 yılında Barla adlı kuş uçmaz, kervan geçmez bir beldeye ayak basışı ile gerçekleşti. Bundan yedi yıl sonra Bediüzzaman Said Nursî Barla'dan ayrıldığında, o güne kadar adı sanı bilinmeyen bu küçük kasaba, artık ülkenin her tarafına kök salmış bir iman hareketinin merkezi idi.

O yılların her ânı, Bediüzzaman ve talebeleri üzerinde çeşit çeşit baskı, takip ve eziyetler altında geçti. Buna rağmen, Bediüzzaman, yıllar sonra o günleri "hayatının en mesut yılları" olarak yad edecekti. Çünkü onca sıkıntının yanı sıra, orada, insanlar arasında dostlukların, sadakatin, hamiyetin, şefkat ve muhabbetin sımsıcak hatıraları da yaşanmıştı. Çekilen eziyetler unutulup gidiyor, fakat o hatıraların hazzı ruhlardan hiçbir zaman silinmiyordu. Eğer bugün Risale-i Nur denince yüzyıla damgasını vuran bir iman hareketi akla geliyorsa, o hareketi o günlerden böyle bir sonuca taşıyan sır, Barla yıllarında yaşanan bu hakikatlerde aranmalıdır.

* * *

Barla dönemini takip eden Kastamonu yıllarına gelince, bu dönem, Risale-i Nur'un telifiyle başlayan bir iman hareketinin Anadolu'ya kök salışını ve erkeği ve kadınıyla, genci ve yaşlısıyla, ümmîsi ve âlimiyle toplumun her kesiminden insanların omuzlarında yükselişini gözlerimizin önüne seriyor.

Kur'an-ı Azimüşşanın arşından, Resulullah (s.a.v.) sünneti seniyesinden günümüze süzülen hakikatler olan Risale-i Nur'un gerek doğuşunda, gerekse gelişip yayılmasında dikkatimizi çeken en önemli hususlardan birisi, Müellifi ve okuyucusuyla, hep birlikte yüceltilen bir dâvâ ile karşı karşıya bulunduğumuz gerçeğidir. Ortada Risale-i Nur gibi benzersiz bir eser ve onun Müellifi vardır; fakat Risale-i Nur'u kütüphane raflarında bırakmayıp hayatın içine sokan, bu eserin ve Müellifinin etrafında kenetlenen insanlardır. Eğer Risale-i Nur olmasaydı, bu insanların büyük kısmını bugün hatırlayan bile olmayacaktı. Fakat gökten inen yağmurun yeraltındaki tohumlarda yatan istidatları gün yüzüne çıkarması gibi, Risale-i Nur da bu kahramanların içlerinde yatan yüce hasletlerin uyanmasına bir vesile oldu. Ardı arkası kesilmeyen takipler, baskılar, işkenceler, bu arada Eskişehir, Denizli ve Afyon hapisleri, onlara, bugün anlatılmakla bitmeyen nice destanlar yazdırdı.

* * *

Bediüzzaman'ın ve Risale-i Nur hizmetinin hayatında bir diğer mühim döneme adını veren Emirdağ da, tıpkı Barla ve Kastamonu gibi, Bediüzzaman Said Nursî ile birlikte alem isim haline gelmiş bir ilçemiz. Bediüzzaman'dan bu yana, bu isim, sadece bir ilçeyi değil, aynı zamanda bir büyük İslâm âlimini, bir iman hareketini ve bir dönemi de hatıra getiriyor.

Gerçi Barla ve Kastamonu gibi, Emirdağ'ın bir sürgün yeri olarak seçiminde de çok daha başka sebepler vardı. O günün yöneticileri, bu sürgün yerlerinde Bediüzzaman'ı çok daha sıkı bir şekilde kontrol edebileceklerini hesaplıyorlardı. İlâhî kader ise, bu yerleri dünya çapında bir iman hareketinin beşiği olarak takdir etmişti. Kaderde yazılı olan şey gözle görünür hale geldiğinde, Emirdağ eski Emirdağ olmaktan çıktı, Risale-i Nur'un rengine boyandı. Nitekim bugün Emirdağ denince ilk akla gelen, Bediüzzaman ve Risale-i Nur oluyor.

Emirdağ yılları olarak andığımız bu dönem, aslında, önceki dönemlere nisbetle çok daha hareketli geçen yılları kapsamaktadır. Denizli hapsinden sonraki Emirdağ sürgünüyle başlayan bu dönemin de, öncekiler gibi bir büyük hapis macerası vardır. Hattâ bu hapis macerası, şiddet ve meşakkat itibarıyla öncekileri çok gerilerde bırakacak şekilde yaşanmıştır. Afyon hapsi sonrasında ise, Bediüzzaman, ağırlıklı olarak Emirdağ ve Isparta'da ikamet etmekle beraber, çok partili döneme geçişle birlikte birçok seyahat de yapmış, bu arada İstanbul, Ankara ve Eskişehir gibi illerde nisbeten uzun sayılabilecek süreler kalmıştır.

Barla yılları Risale-i Nur'un doğuşuna, Kastamonu yılları da bu hareketin Anadolu'da kök salışına sahne olmuştu. Emirdağ yılları ise, bu muhteşem cereyanın kemale erişini ifade ediyor. Bu dönemde artık Risale-i Nur'un telifi tamamlanmış; bu eserler etrafında teşekkül eden ve dünyevî hiçbir cereyana, harekete ve örgüte benzemeyen, iman kurtarmaktan ve Allah'ın rızasına erişmekten başka hiçbir amacı bulunmayan bu hareketin mahiyeti ve ilkeleri iyice gün ışığına çıkmış; bu ilkeleri birer hayat tarzı olarak benimseyen nice kahramanlar Bediüzzaman'ın etrafında kenetlenerek bu hizmeti sahiplenmiş; böylece, Risale-i Nur'un bir iman hizmeti olarak sağlıklı bir şekilde gelecek nesillere aktarılması için bütün şartlar tamamlanmıştır. Risale-i Nur Müellifinin vefatından

yarım asır sonra bu hareketin dünyaya mal olmuş durumu, Emirdağ yıllarının pek bereketli geçtiğini ve çok iyi değerlendirildiğini göstermektedir.

* * *

Emirdağ yılları, Bediüzzaman Said Nursî'nin bu dünya üzerindeki hayatında son dönemi teşkil ediyordu. Fakat Risale-i Nur'un hikâyesi Bediüzzaman Hazretlerinin bu dünyadaki hayatıyla beraber noktalanmadı; daha da hız kazanmış olarak ondan sonra da gelişip genişlemeye devam etti. Hattâ eserler Türkiye sınırları içinde de kalmadı; peş peşe dünya dillerine tercüme edilerek bütün kıt'alara yayıldı.

Risale-i Nur'lar, girdikleri yerlere sadece bir kitap olarak girmekle kalmadı. O yaşanan bir hayat, teneffüs edilen bir iman idi. Nice insan, Risalelerin sadece birkaç satırını okumak veya işitmekle kendisini o hayatın içinde buldu. Sayısız hayatlar, bu eserlerle imanın rengine büründü. Bugün dünyanın dört bir yanında, her ülkeden ve her milletten insanlar, Risale-i Nur'un şekillendirip renklendirdiği bir hayatın neş'esini yaşıyor.

Risale-i Nur'un bu benzersiz tesiri, onun gerek muhtevâsından, gerekse o muhtevâya yaklaşma tarzı ve kullandığı dilden ileri geliyor.

Risalelerin muhtevâsında, insanın her an su ve hava gibi muhtaç olduğu hakikatler var. Bu hakikatleri, Risale-i Nur, şimdiye kadar ele alınmamış bir zenginlikte ele alıyor ve insan aklının, ruhunun, kalbinin ve bütün duygularının önüne seriyor.

Bunu yaparken de, İlâhî rahmetin sıcaklığını çok yakından hissettiren bir üslûpla insanları çağırıyor. Onun dili başka eserlerin diline hiç mi hiç benzemiyor. Kelimeler, kavramlar, cümleler, ifade tarzı, hitap biçim, formülü sadece Müellifinde bulunan bir reçeteyi andırıyor. İnsanlar birkaç cümle işitir işitmez onun çok farklı bir eser olduğunu hissediyor ve pervaneler gibi o Nur'a doğru uçuşa geçiyorlar.

O dil ve o üslûp, Cemil Meriç'e pek haklı olarak şu sözleri söyletmiştir:

"Risale-i Nur'ları anlamaya çalışmak, ancak bize nasip olabilecek en büyük mükâfattır. Risale-i Nur'un kelimeleri üzerinde oynamak kimsenin hakkı değildir, haddi de değildir."

Elinizdeki çalışmanın son bölümü, büyük mütefekkirimizin bu tesbitlerini hayatlarıyla imza eden insanların şahitliklerinden bir demet yaparak size sunuyor. Bu bölümde, Risalelerin telif edilmeye başladığı günlerden bugünlere uzanan zaman şeridi içinde, her kesimden insanların Risale-i Nur ile şekillenen hayatlarından kısa kesitler bulacaksınız.

* * *

Sizi insanlık tarihinin içinde benzersiz bir yer işgal eden Risale-i Nur tarihinin bu altın sayfalarıyla baş başa bırakırken, çalışmalarımızda bizden destek ve himayelerini esirgemeyen Üstadın hizmetkârlarına ve bilhassa Mustafa Sungur, Abdullah Yeğin, Mehmed Fırıncı, Said Özdemir ve Abdülkadir Badıllı Ağabeylere, ellerindeki değerli belgeleri lütfeden Necmeddin Şahiner, Isparta Kültür ve Eğitim Vakfı, İsmail Yazıcı, Zafer Dergisi, Ali İhsan Tola, Said Çalışkan, Haydar Morgül'e teşekkürlerimizi sunuyoruz.

Ve tabii, dualarımız, Fatiha'larımız Risale-i Nur'un Aziz Müellifine, Barla Sıddıklarına, Kastamonu ve Emirdağ dönemlerinin kahramanlarına, bu kitapta adı geçsin veya geçmesin, Üstad ile bir mukaddes çileyi paylaşan kahramanlara ve onları bu kutlu yolda güzellikle izleyenlere... Bize bu dünyada onlarla bir gönül beraberliğinin lütfedilmiş olması, inşaallah, ebedî âlemde bir Firdevs Cenneti komşuluğunun da habercisidir diye umuyor ve niyaz ediyoruz.

Said Yüce
İstanbul İlim Kültür Vakfı
Mütevelli Heyet Başkanı

Birinci Said

1878 - 1927

“Ben çok bağırıyorum. Zira on üçüncü asrın minaresinin başında durmuşum; sureten medenî ve dinde lâkayt ve fikren mazinin en derin derelerinde olanları câmie davet ediyorum.”

Bediüzzaman Said Nursî

İlk yıllar

1878 - 1907

"Ne yapayım, acele ettim, kışta geldim;
sizler cennet-âsâ bir baharda geleceksiniz.
Şimdi ekilen nur tohumları, zemininizde
çiçek açacak."

Böyle doğar Saidler

Bediüzzaman Said Nursi'nin annesi Nuriye Hanımın doğduğu ev.

Ben dokuz yaşından beri şefkatli vâlidemi görmediğimden sohbetinde bulunamadım. O hürmetli muhabbetten mahrum kaldığım ve üç hemşiremi de onbeş yaşımdan sonra göremediğim, Allah rahmet etsin, vâlidemle beraber berzah âlemlerine gittikleri için dünyanın çok zevkli, lezzetli olan uhuvvetkârane sohbetlerinden, merhamet ve hürmetten mahrum kaldığımdan ve üç kardeşimden iki kardeşimi elli seneden beri görmediğimden (Allah onlara rahmet etsin) öyle kıymettar, dindar, âlim iki kardeşimin sohbetinden, hürmetkârane muhabbet, merhametkârane şefkatteki sürurdan mahrum kaldığımdan bu dünyada Risale-i Nur'un imanda Cennet çekirdeği bulunduğunu gösterdiği gibi, bugün dört fedakâr hizmetimde bulunan manevî evlâdlarımla bir seyahat ettiğim zaman, imandaki Cennet çekirdeğinin bir zerreciği kat'iyyen ruhuma ihtar edildi.

Emirdağ Lâhikası

DÜNYA SEYYAHI, Doğu Anadolu'nun gözlerden uzak bir köşesinde hayata gözünü açtı. Yalçın dağların sarp mı sarp bir yamacı üzerine kurulmuş, kıvrım kıvrım akan bir dere ve yemyeşil bir bitki örtüsüyle bezenmiş; heybet ve bereketin, azamet ve rahmetin bir arada tecellî ettiği bir Anadolu köyü idi burası. Bir bakıma, Dünya Seyyahının kaderini temsil ediyordu bu köy. O da böyle sarp dağlar gibi aşılmaz güçlükler arasında, yalçın kayalıklar gibi azim ve metanetle, gür ağaçlı bahçeler gibi huzur ve rahmet dağıtan bir hayat sürmek üzere bu dünyaya gelmişti.

Dünya Seyyahı, Van Gölünün güneyinde, Bitlis'in Hizan ilçesine bağlı İsparit nahiyesinin Nurs köyünde, iki katlı kerpiç bir evde doğduğunda, dünya on dokuzuncu yüzyılın son çeyreğine henüz girmişti. Onun doğum tarihi hakkında verilen çeşitli rakamlar arasında en sağlıklı olanı 1878 olarak görünüyor. Babası Mirza, okumuş bir adam değildi; fakat çocuklarının hepsini, kızları da dahil olmak üzere, birer âlim olarak yetiştirdi.

Onun en önemli bir özelliği de ne kendisinin, ne de ailesinin boğazından asla haram bir kırıntının dahi geçmemesine özen göstermesi idi. Öylesine ki, mer'adan dönüş yolunda hayvanları başkalarının bahçesinden bir şey yemesin diye onların ağızlarını bağlamayı âdet edinmişti.

Annesi Nuriye Hanım ise hamileliği müddetince abdestsiz yere basmamış, doğduktan sonra da Said'i abdestsiz emzirmemişti.

Nurslu Said, işte böylesine bir salâhat atmosferi içinde, ailenin yedi çocuğundan dördüncüsü olarak dünyaya geldi.

Kardeşlerin en büyüğü olan Dürriye, ileride Said dayısına talebe olacak ve onunla birlikte Ruslara karşı savaşırken şehit düşecek olan Ubeyd'in annesi idi.

Onun bir küçüğü olan Hanım, meşhur bir âlime olarak yetişecek, yine kendisi gibi âlim olan eşi Molla Said ile birlikte Şam'a hicret edecek, 1945 yılında da Mekke'de tavaf sırasında ruhunu teslim edecekti.

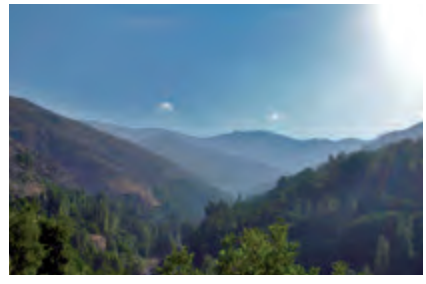
İleride Said Nursî'nin en yakın talebesi olacak ve erken yaştaki vefatıyla onu bütün ömrü boyunca ağlatacak olan Abdurrahman'ın babası Molla Abdullah, ailenin üçüncü çocuğu idi.

Said'in bir küçüğü olan Molla Mehmed ile onun küçüğü Abdülmecid de büyük birer âlim olarak yetişeceklerdi. Onlardan Abdülmecid,

Bediüzzaman Said Nursi'nin doğduğu ev

Fotoğraflar: Yunus Okur

Nurs köyünden görüntüler.

Nurs Köyünde Said Nursî'nin akrabaları.

ağabeyinin *İşârâtü'l-İ'câz* ve *Mesnevî-i Nuriye* adlı eserlerini Türkçeye kazandıracaktı.

Kardeşlerin en küçüğü ise, Mercan adlı bir hanım idi.

Bediüzzaman Said Nursi'nin doğduğu oda.

İ'lâ-yı Kelimetullahı hedef-i maksat eden cemaat, hiçbir garaza vasıta olamaz. İsterse de muvaffak olamaz. Zira nifaktır. Hakkın hatırı âlîdir, hiçbir şeye feda olunmaz. Nasıl Süreyya yıldızları süpürge olur veya üzüm salkımı gibi yenilir? Şems-i hakikate "püf, üf" eden, divaneliğini ilân eder.

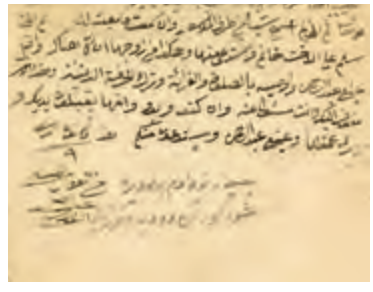
Said Nursî'nin babası Mirza'nın mezartaşı.

Said Nursî'nin babası Mirza, annesi Nuriye ve ağabeyi Abdullah'ın mezar taşları.

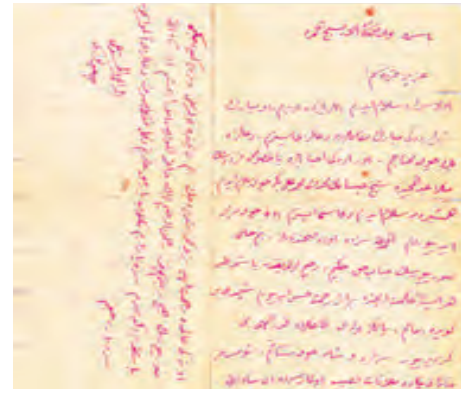
Ne çare ki, Said Nursî, ne kardeşleriyle, ne de anne ve babasıyla, doya doya bir aile mutluluğunu yaşayamadı. Ömrünün son yıllarında yazdığı bir mektubunda bu durumdan hasretle söz eden Said Nursî, annesini son olarak dokuz yaşında, kız kardeşlerini de on beş yaşında iken gördüğünü, diğer kardeşlerinden ikisiyle de elli seneden beri hiç görüşemediğini söyler.

Gerçi İlâhî kader bu mahrumiyeti çok daha fazlasıyla telâfi edecek ve ona, kendisi için canını feda etmeye hazır nice kardeşler ve evlâtlar bağışlayacaktır. Ancak bu mutlu sona ulaşmak için Nurslu Said'in nice uzun ve çileli yollardan geçmesi gerekecektir.

Ağabeyi Molla Abdullah'ın Said Nursî'ye yazdığı mektuptan.

"Öteki âlemde görüşürüz"

Şimdi bir köyde imamım. Yalnız olarak dağlarda kader-i İlâhî beni gezdiriyor. Sizlere ve Şam'a çok müştakım. Şu misafirhane-i dünyada mülâkat nasip olmazsa da inşallah öteki âlemde rahmet-i İlahiye bizi görüştürecek.

Barla yıllarında, Bediüzzaman Said Nursî'nin Şam'daki eniştesi Molla Said'e yazdığı mektubundan

Olağanüstü bir zekâ ve tahakküm kaldırmayan bir mizaç ile

Molla Said ilim peşinde

SAİD'İN İLİM HAYATI, 9 yaşında iken, Nurs'a 2-3 saat mesafede bulunan Tağ köyündeki medresede başladı. Ağabeyi Abdullah'ın okuduğu bu medreseye birkaç ay devam eden Said, tahakküm kaldırmayan yaratılışı yüzünden diğer talebelerle kavgaya tutuşunca, müderris Mehmed Emin Efendi tarafından evine gönderildi. Bundan sonra küçük Said iki veya üç yıl kadar ağabeyi Abdullah'tan ders aldı.

Daha sonra Said, Şeyh Seyyid Nur Muhammed Efendinin Pirmis köyündeki medresesine, ondan sonra da Hizan Şeyhinin yaylasına devam etti. Arkasından Kuğak köyü medresesinde bir müddet kalan Said, bilâhare Hizan'ın Geyda köyündeki medreseye geldi. Fakat buralardaki öğrencilik hayatı da, diğer talebelerle olan kavgaları sebebiyle fazla uzun sürmedi. Sürekli kavgalar onun mizacının bir özelliği ise, ilim talebindeki ısrarı da bir başka özelliği idi. Başı ne kadar derde girerse girsin, ilim peşinde koşmaktan vazgeçmiyor, o yaşlardaki bir gencin ancak hayalini süsleyebilecek maceraları göze alarak uzun ve tehlikeli yolculuklara katlanıyor, insanların gündüz geçmeye cesaret edemediği yerlerde geceliyor, bir yerde umduğunu bulamayınca yine yollara düşüp talihini başka yerlerde aramaya devam ediyordu.

Kendi haline bırakıldığı takdirde Said'in başına maddî ve manevî dertlerin her türlüsünü açmaktan başka bir işe yaramayacak olan mizacını, kader ona bir hikmetle vermişti ve Said bu hikmeti keşfet-

Said Nursî'nin ağabeyi Abdullah'tan ders aldığı Nurs'taki medrese.

Doğubeyazıt Medresesi

Molla Said'in ders notları.

mekte zorlanmadı. O, en küçük bir tahakküme tahammül edemeyen mizacını yaratılış gayesine yöneltince ilmin izzetini her şeyin üzerinde tutmanın yolunu da bulmuş olacaktı. Zekât almamak, ilim ehli arasındaki tartışmalara başkalarını karıştırmamak, kendisine verilmiş olan ilmi maddî veya manevî hiçbir şeye âlet etmemek, hakkın hatırını her şeyden üstün tutmak ve bu uğurda hayatını hiçe saymak, onun bu mizacı sayesinde hayatı boyunca hiç tavizsiz uyguladığı prensiplerdi. Savaş meydanlarında, idam mangası önünde, ecnebî işgali karşısındaki mücadelelerinde, her biri bir öncekini aratan işkencelerle dolu hapis maceralarındaki müdafaalarında sergilediği o pervasız duruşlarda da, mecrâsını bulmuş olan o mizacın eseri vardı. Fakat mü'min kardeşlerine gelince, onun mizacı bir başka yönüyle tezahür edecek ve ehl-i imanın saadeti için ruhunu feda ettiren bir şefkat abidesine dönüşerek, Kur'ân'ın "kâfirlere karşı şiddetli, kendi aralarında merhametli," "kâfirlere karşı izzetli, mü'minlere karşı alçakgönüllü" tariflerine tam tamına uyan bir tablo ortaya çıkaracaktı.

Tahsil hayatına kısa bir süre ara vererek köyüne döndüğü sıralarda Molla Said bir rüya gördü:

Kıyamet kopmuş, insanlar dirilmiş, Molla Said de mahşer kalabalığı içinde Peygamberimizi bulmak için Sırat Köprüsünün başına gitmiştir. Bütün peygamberleri birer birer ziyaret ettikten sonra Peygamberimizi de gören Molla Said, ondan bir müjde alır:

"Ümmetimden sual sormamak şartıyla sana ilim verilecek."

Bu rüyanın ardından Molla Said ilim arayışına tekrar kaldığı yerden

devam etti. Bundan sonraki durakları Arvas köyü, Mir Hasan Veli Medresesi, Vastan ve Doğu Beyazıt idi. Özellikle Doğu Beyazıt'taki Şeyh Mehmed Celâlî'nin medresesinde aldığı üç aylık eğitim olağanüstü bir verimlilik içinde geçti. Bu sırada Molla Said, Molla Cami'den itibaren medreselerde okutulan temel kitapların tamamını, her kitabın özünü almak suretiyle çalışarak eğitimini tamamladı.

Bundan sonra Molla Said yine ilim macerasına devam edecek, beldeden beldeye dolaşacak, bir ara İşrakıyyun hükemâsının usulünü deneyerek riyazet yoluyla fikrini daha da güçlendirmeyi denerken vücutça za'fiyet geçirecekti. Bütün bu seyahatleri sırasında genç Molla Said'e önce yaşı sebebiyle küçümseyen nazarlarla bakılacak, sonra ilminin derinliğiyle beraber harikulâde zekâ ve hafızası herkesi hayran bırakacak, bu arada kendisine "artık ilmî kıyafete bürünme zamanı geldiğini" söyleyen hocalarına da "Henüz bülûğ çağına ermediğim için muhterem bir müderris kıyafetini kendime yakıştıramıyorum" cevabını vermek suretiyle, harikulâde ilminin yanı sıra, ilmin izzetini korumak hususundaki hassasiyetini de gösterecektir.

Hizan'dan bir görünüş.

Doğu Anadolu'da medrese hayatı

GAYR-I RESMÎ MEDRESELER, devletin eğitim ve öğretim hizmetini götüremediği yerlerde halkın eliyle kurulan, masrafları halkın zekât ve ratibiyle karşılanan, mezunlarına devlet nezdinde geçerli resmî bir belge sunamayan, ayrıca dinî hizmeti topluma götürmeyi amaçlayan eğitim ve öğretim kurumlarıdır.

Müderris, medresesinde okumak isteyen talebeyi mülâkata tâbi tutar; zeki, güzel huylu ve kendisinin aradığı özelliklere sahip olup olmadığına bakar. Bazen bir başka medrese müderrisinin referansı da etkili olur. Bütün bunların yanı sıra medresede ders almak isteyen talebe için, halktan iaşe ve ibatesini üstlenecek hayırsever bir kişinin de bulunması gerekmektedir.

Medrese çevresinde herhangi bir öğrenci yurdu yoktur. Medreseye ait bir yemekhane, özel bir yatakhane veya bir spor sahası gibi bir sosyal tesis de söz konusu değildir. Doğudaki klasik medreseler, bütün teknolojik nimetlerden mahrum mekânlar olarak hizmet sunmuşlardır.

Râtib durumu

Râtib, medresenin bulunduğu çevredeki hayırsever bir vatandaşın medrese açık olduğu sürece Allah rızası için bir sabah, bir akşam olmak üzere günde iki sefer, evinde hazırladığı yemekten kendisi için taahhüt ettiği bir medrese talebesine vermesidir. Bu yemeğin kabı, kaşığı, çatalı da râtib veren ev sahibine aittir. Öğrenci her sabah ve akşam aynı kapla aynı evden râtibini almaktadır. Ancak, öğrenci sabahleyin râtib aldığı kabı yıkar ve akşamlayın tekrar götürür.

Râtibe genellikle küçük yaştaki öğrenciler giderler. Nitekim, ikinci eğitim devresinin son halkası niteliğinde olan Molla Cami'ye başlama aşamasına giren öğrencilerin râtibe çıkmamaları medresenin bir geleneğidir. Bu ve daha yukarıdaki aşamalarda bulunan mollalar, daha aşağı seviyelerde olan talebelerin derslerini müzakere ederler. Râtibe çıkan öğrenci, köyün içinden râtib almaya giderken sağa sola bakmaz, râtib veren evin içine de girmez, kapıyı çalıp dışarıda bekler. Her gün gittiği ve saati belli olduğundan ötürü, kapı çalınır çalınmaz, ev sahibi hemen yemeğini bir ekmekle beraber getirip verir. Öğrenci sayısına göre hesaplanarak evlerden alınan râtibler, medresede yemek çeşidi-

nin fazla olmasına neden olur. Bunlarla hem sabah kahvaltısı yapılır, hem de öğle yemeği yenir. Akşam üzeri tekrar râtibe çıkılır. Medresede toplanan akşam râtibleri ile de akşam yemeği de toplu halde yenilir.

Ratib veren ev sahibi, genellikle öğrencinin çamaşırlarının yıkama ve kurutma hizmetini de taahhüt eder. Bu güzel geleneğin temelinde yatan anlayış, ilim ve âlimin hayır ve hasenâtına ortak olmak arzusu ve ilmi yaymanın, âlimleri yetiştirmenin çok sevaplı bir iş olduğuna dair inançtır. Nitekim bu anlayıştan dolayı, genel olarak Ekim-Temmuz arası süren 8-9 aylık bir zaman dilimi boyunca öğrencinin günlük râtibini vermek ve diğer hizmetlerini üstlenmekte olan orta halli vatandaşların, hattâ bazı fakirlerin dahi zenginlerle yarıştıkları çok olmuştur.

Bingöl gibi bazı yörelerde ise farklı bir evlerden râtibleri toplamak yerine, her öğrenci bir hayırseverin evinde üç öğün yemeğe gider. Talebenin çamaşırını yıkama ve kurutma işi de bu ev sahibine aittir.

Bediüzzaman'ın ders verdiği Bitlis-Nurşin Medresesi

Medreselerde neler okutulurdu?

DOĞUNUN GAYR-I RESMÎ medreselerinin eğitim ve öğretim programıyla ilgili yazılı bir mevzuat yoksa da, okutulan ders kitapların tespiti, ders sayısı, yatılı konumu, ders geçme ve icazet verilmesi gibi pek çok konuda resmî medreselerin mevzuat ve uygulamalarından ilhamen alındığı anlaşılmaktadır. Bu sistem içinde, her ne kadar keskin çizgilerle belirlenmiş olmasa da, geleneksel tedrisat devrelerinin dört basamaklı bir eğitim ve öğretim süreci halinde gerçekleştiği söylenebilir ki, bunlar, Molla Said'in medrese hayatında okumuş olması gereken eserler hakkında bir fikir vermektedir:

Birinci devre medrese eğitimi

Bu devre, yaklaşık bugünkü ilköğretim dönemine tekabül eder. Bu devrede okutulan kitapları şöyle sıralayabiliriz:

Kur'ân-ı Kerîm,

Arapça Elifba

Sarf İlmi

Emsile: Hz. Ali (Ö: 440-661) tarafından yazıldığı ileri sürülürse de aslında müellifi belli değildir.

İzzî fi't-Tasrîf; İzzeddin İbrahim b. Abdulvehhab b. ez-Zencânî (Ö: 655-1257).

Kitâbu Binâi'l-Ef'âl: Kısaca "Bina" olarak meşhur olan bu kitabın müellifi belli değildir.

Kitâbu'l-Maksûd fi't-Tasrîf: Bu kitabın müellifi hakkında ihtilaf vardır. Bazılarına göre müellifi İmam Ebu Hanife Nu'mân b. Sâbit / İmam-ı Âzam'dır (Ö: 150/767).

Merâhu'l-Ervah; Ahmed b. Ali b. Mesud (Ö: 700/1330)

Şerhu't-Tasrîfi'l-İzzî; Sadeddin Mesud b. Ömer et-Teftâzânî (Ö: 793-1390)

Eş-Şâfiye fî İlmi't-Tasrîf; Ebu Amr İbn Hacib Osman b. Ömer b. Ebu Bekir (Ö: 646-1249)

Siirt'te, Molla Fethullah'ın medresesinde kaldığı sırada, iki Cuma arasında, yani bir haftada Cem'u'l-Cevâmi'i ezberleyen Molla Said, kitabın üzerine el yazısıyla şöyle not düştü: "Ben Cem'u'l-Cevâmi'in tamamını bir haftada ezberledim. – Saidü'n-Nursî."

Nahiv İlmi

El-Avâmil; Abdulkahir b. Abdurrahmân b. Muhammed el-Cürcânî (Ö: 471-1087)

Kitâbu'z-Zurûf; Halkâtanlı Molla Yunus (Ö: 19. Asır)

Kitâbu't-Terkîb; Sadeddîn Mesûd b. Ömer et-Teftazânî (Ö: 793/1390)

Kitâbu't-Terkîb; Halkâtanlı Molla Yunus (Ö: 19. Asır)

Kavâ'idu'l-İ'râb; Cemaleddin Abdullah b. Yusuf (İbn Hişâm) el-Ensârî (Ö: 761-1359)

Hallu'l-Me'âkıd Şerhu'l-Kavâ'id; Şemseddin Ebu Senâ Ahmed b. Muhammed (Ö: 1006/1597)

Akaid İlmi

Akaid'ı-İman/Nehcu'l-Enam; Molla Halîl-i Suardî'/Es'ardî (Siirtli, Ö: 1257/1841). Bu eser, 293 beyitten oluşan manzum bir eserdir. Şark medreselerinde yaygın bir şekilde okutulan bu eserde, akaid ve âdab-ı muaşeret konuları veciz bir şekilde seslendirilmiştir.

Lugat İlmi

Nevbahar-ı Pıçûkân (Arapça-Kürtçe Manzum Sözlük); Şeyh Ahmed-i Hanî (Ö: 1094/1695)

Kubbe-i Hasiye. Molla Said burada inzivaya çekilerek Kamus-u Okyanus'u "sin" harfine kadar ezberledi.

Fıkıh İlmi

Gayetu'l-İhtisar (Elfazu't-Takrib); Ebu Şüca' Ahmed b. Hüseyin el-Isfahanî (Ö: 593/1196)

Şerhu İbn Kasım, ala Metni ebî Şuca'; Şahabeddin Ahmed b.Kasım el-Ğazzî (Ö: 992/1584)

Haşiyetu'l-Bâcûrî ala Şerhi İbn Kasım; İbrahim b. Muhammed el-Bâcûrî (Ö: 1277/1860)

İkinci devre medrese eğitimi

Bu basamak da, yaklaşık bugünkü ortaokul seviyesinde bir eğitim ve öğretime tekabül eder.

Bu basamakta aşağıda belirtilen kitaplar okutulur:

Nahiv İlmi

Muğni'l-Lebîb; Cemaleddin Abdullah b. Yususf (İbn Hişâm) el-Ensâri (Ö: 761/1359)

el-Muğnî fi'n-Nahv: Fahreddin Ahmed b. Hasan el-Çârperdî' (Ö: 746/1249)

Şerhu'l Muğnî; Bedreddin Muhammed b. Abdürrahîm el-Meylâni (Ö: 811/1408)

Katru'n-Nedeâ; Cemaleddin Abdullah b. Yusuf (İbn Hişâm) el-Ensârî (Ö: 761/1359)

İzhâru'l-Esrâr fi'n-Nahiv; Muhammed b. Pir Ali b. İskender (Ö: 981-1573)

Netâicu'l-efkâr fî Şerhi'l-İzhâr; Mustafa b. Hamza b. İbrahim (Ö: 1085/1674)

İmtihânü'l-Ezkiyâ: Muhammed b. Pir Ali b. İskender (Ö: 981/1573)

el-Elfiyye fi'n-Nahv: Cemaleddin Muhammed b. Abdullah b. Malik el-Endülüsî (Ö: 672/1274)

Hedâiku'd-Dekâik Şerhu'l-Enmûzec; Sadeddin Sadullah el-Berde'î (Ö: 16. asır)

El-Behcetü'l-Merzîyye; Celâleddin Abdurrahman b. Muhammed es-Suyûti (Ö: 911/1505)

El-Kâfiye; Cemalüddin b. el-Hacib Osman b. Ömer b. Ebi Bekr b. Yusuf (Ö: 646/1249)

El-Fevâidu'z-Ziyâiyye fî Şerhi'l-Kâfiye (Molla Camî); Abdurrahman b. Ahmed el-Camî (Ö: 898/1492)

Haşiyetu İkdu'n-Nâmî ala'l-Camî; Muhammed Rahmî b. Abdullah er-Rûmî (Ö: 951/1544)

Fıkıh İlmi

Minhacu't-Talibîn ve Umdetu'l-Müftîn; İmam Nevevî (Ö: 907 h.)

El-Muharrer; İmam Rafiî (Ö: 623. h)

Envaru'l-Ebrar; Cemaleddin Yusuf b. İbrahim el-Erdebîlî (Ö: 799/1397)

Üçüncü devre medrese eğitimi

Bu basamak, yaklaşık bugünkü lise düzeyinde bir eğitim ve öğretime denk olarak değerlendirilebilir.

Bu devre, gramer-sarf dönemi derslerinin tamamlanmasından sonra başlayan bir üst devredir. Bir talebe bir önceki dönem olan gramer-sarf döneminin derslerini tamamladıktan sonra bu devre derslerine geçebilir. Bu devrede aşağıda belirtilen dersler okutulmaktadır:

Nahiv İlmi

Eski gramer bilgileri pekiştirmeye yönelik olarak okunur.

Hâşiye alâ Şerhi'l-Câmî li'l-Kâfiye: Abdulğafûr el-Lârî (Ö: 912/1506)

Haşiyetu İsam ala'l-Camî; İsamuddin İbrahim b. Muhammed el-isferâyinî (Ö: 951/1544)

Mantık İlmi

Muhtasaru'l-İsâgûcî/İsağûcî; Esîruddin El-Mufazzal b. Ömer el-Eberî (Ö: 663/1264)

Muğni't-Tullbâb Şerhu İsağucî; Mahmud b. Hasan er-Rumi (Ö: 1222/1807)

El-Fenarî Şerhu'l-İsağûcî; Şemseddin Muhammed b. Hamza el-Fenarî (Ö: 834/1431)

Haşiyetu Kûl (kavli) Ahmed; (Kul) Ahmed b. Muhammed el-Ömerî (Ö: 785/1383)

Şerhu'ş-Şemsiye; Sadeddin Mesud b. Ömer et-Teftazânî (Ö: 791/1389)

Vad' İlmi

Er-Risâletü'l-Vaz'iyyetü'l-Adudiyye; Adududdin Abdurrahman b Ahmed el-Îcî (Ö: 756/1355)

Risâle fi'l-Vazı'; Seyyid Şerif Ali b. Muhammed b. el-Cürcâni (Ö: 816/1413)

el-Luma'fî İlmi'l-Vazı'; Molla Ebubekir Mîr Rüstem es-Sûri (Ö: 1350/1931)

Münazara İlmi

Er-Risâletü'l-Velediyye; Saçaklızade –Maraşlı-Muhammed b. Ebu Bekir (Ö: 1145/1732)

Dördüncü devre medrese eğitimi

Bu devre, medresenin yüksek eğitim ve öğretim aşamasını oluşturmaktadır. Bu basamakta Ulûm-u Aliye denilen yüksek dersler okutulur.

Bu devrede okutulan dersler şunlardır:

Belâgat İlmi

Risâletu'l-Ferîde fi'l-İsti'âre ve'l-Mecâz; Mevlana Ebu'l-Kasım Nasr b. Muhammed b. Ahmed b. İbrahim el-Leysî es-Semerkandî (Ö: 373-987)

Şerh Alâ Risâleti'l-Feride; İsamuddin İbrahim b. Arapşah el-İsferâyînî es-Semerkandî (Ö: 945/1528)

Miftahu'l-Ulûm; Ebû Ya'küb es-Sekkâkî'ni (Ö: 626/1229)

Telhîsu'l-Miftâh fi'l-Me'ânî ve'l-Beyân ve'l-Bedî'; Celâleddin Muhammed b. Abdurrahman b. Ömer el-Kazvînî/Hatibu Dimaşk (Ö: 739/1338)

Muhtasaru'l-maânî Şerhu Telhîsi'l-Miftâh; Sadeddin Mesûd b. Ömr et-teftâzânî (Ö: 791/1389)

Akâid İlmi

Akâidu'n-Nesefi; Ebu Hafs Ömer b. Muhammed en-Nesefi (Ö: 537/1142)

Şerhu'l-Akad en-Nesefî; Sadeddin Mesud b. Ömer et-Teftazânî (Ö: 791/1389)

Haşiyetu'l-Kestellî alâ Şerhi'l-Akaid; Muslihuddin Mustafa b. Muhammed el-Kastalanî/Kestellî (Ö: 901/1460)

Usûlü'l-Fıkıh/Fıkıh Usulü İlmi

Minhacu'l-Vusûl ila İlmi'l-Usûl; Nâsıruddin Abdullah b. Ömer el-Beyzavî (685/1286)

Cemu'l-Cevâmi' fi Usuli'l-Fıkh; Tâcüddin Ebu'n-Nasr Abdulvahhab b. Ali b. Abdulkâfî –İmam-es-Sübkî (771/1370)

Şerhu Cemi'l-Cevâmi'; Celâleddin Muhammed b. Ahmed el-Mahallî (863/1458).

Fıkıh İlmi

Fethu'l-Muîn bi Şerhi Kurretu'l-Ayn; Zeynuddin b. Abdulazîz el-Melîbârî (987/1579)

İanetu't-Tâlibîn ala Halli Elfazi Fethu'l-Muîn; Ebu Bekir Osman b. Muhammed Şatâ ed-Dimyâtî (Ö: 1300/1883)

Tuhfetu'l-Muhtac ala Minhacu't-Talibîn; Şeyhu'l-İslam Şihabuddin Ahmed b. Muhammed b. Ali (İbn Hacer) el-Heytemî (Ö: 974 h.)

Tefsir İlmi

Tefsiru'l-Celâleyn; Celâleddin Abdurrahamn es-Suyutî (Ö: 911/1505) / Celâleddin Muhammed b. Ahmed el-Mahallî (Ö: 864/1459)

Envaru't-Tenzîl fi Esrari't-Tenzîl; Nâsıruddin Abdullah b. Ömer el-Beyzavî (685/1286)

Tefsir Usûlü

El-İtkan fi Ulûmi'l-Kur'ân; Celâleddin Abdurrahman es-Suyutî (Ö: 911/1505)

Hadis İlmi

El-Erbaîn; Ebu Zekeriya Yahya b. Şeref en-Nevevî (Ö: 676/1277)

Riyazu's-Salihîn; Ebu Zekeriya Yahya b. Şeref en-Nevevî (Ö: 676/1277)

Hadis Usûlü İlmi

Et-Takrîb ve't-Teysîr li Marifeti's-Süneni'n-Nezîri'l-Beşîr; Ebu Zekeriya Yahya b. Şeref en-Nevevî (Ö: 676/1277)

Nüzhetu'n-Nazar Şerhu Nuhbeti'l-Fiker fi Mustalahi Ehli'l-Eser; Ahmed b. Ali –İbn Hacer- el-Askalanî (852/1449)

Lugat İlmi

Muhtaru's-Sıhah; Muhammed b. Ebi Bekir b. Abdulkadir er-Râzî (Ö: 666/1267)

El-Kamûsu'l-Muhît; Mecduddin Muhammed b.Yakub el-Firûzâbâdî (817/1414)

El-Müncid fi'l-Luğa; el-Lüveys b. Nikolâ Dâhir el-Malûf el-Yesûî (Ö: 1365/1946)

Farsça

Pend-nâme; Feriduddin Muhammed b. İbrahim el-Attar en-Nisabûrî (Ö: 618/1221)

Gülistan; Muslihuddin Sadî b. Abdullah eş-Şîrâzî (Ö: 691/1291)

Bostân; Muslihuddin Sadî b. Abdullah eş-Şîrâzî (Ö: 691/1291)

Bir büyük müellifin muazzam birikimi

Bediüzzaman'ın referans verdiği kaynaklar

BEDİÜZZAMAN SAİD NURSÎ'NİN eserleri, görgü şahitlerinin sayısız anlatımlarında da açıkça belirtildiği gibi, hiçbir kaynağa başvurmadan, hattâ herhangi bir kaynağa başvurma imkânı dahi olmadan telif edilmiştir. Bununla birlikte, eserlerde, açıkça veya zımnî olarak pek çok kaynağa referans verildiği görülmektedir ki, bu da müellifin engin bilgisi kadar olağanüstü hafızasını da gösteren bir delildir. Aşağıda bu kaynakların bir listesi verilmiştir. (Bunun yanında, Bediüzzaman'ın, fen bilimlerine ait birçok meselelerden söz ettikten başka, İbn-i Teymiye'den Mûsâ Cârullah'a, İbn-i Kayyım el Cevzî'den Abduh'a kadar pek çok kimsenin görüşlerini de ele alarak değerlendirmeler yapması, bu konularda da pek çok eseri incelemiş olduğunu göstermektedir. Ancak söz konusu bahislerde eser ismi zikredilmediği için, bunlar listeye dahil edilmemiştir.)

Hadis, Hadis Usulü, Tarih, Siyer Kaynakları

Sahihu'l-Buharî; Muhammed b. İsmail el-Buharî (Ö: 256)

Sahihu Müslim; Müslim b. Haccac, el-Kuşeyrî (Ö: 261)

Sünenü Ebî Davud; Ebu Davud Süleyman b. el-Eş'as el-Ezdî (Ö: 275)

Sünenü't-Tirmizî; Ebu İsa Muhammed b. İsa et-Tirmizî (Ö: 279)

Sünenü'n-Nesaî; Ebu Abdurrahman Ahmed b. Şuayb en-Nesaî (Ö: 303)

Sünenü İbn Mace; Muhammed b. Yezid –İbn Mace-el-Kazvinî (Ö: 273)

Sünenü'd-Darimî; Abdullah b. Abdurrahman et-Temimî, ed-Darimî (Ö: 255)

El-Müsned; Ahmed b. Hanbel (Ö: 214)

El-Muvatta; Malik b. Enes, el-İmam (Ö: 179)

Sahihu İbn Huzayme; Ebu Bekir Muhammed b. İshak b. Huzayme en-Nisabûrî (Ö: 311)

El-Müstedrek ala's-Sahîheyn; el-Hakim, Ebu Abdillah en-Neysaburî, (Ö: 405)

Delailu'n-Nübüvve; Ahmed b. El-Huseyn b. Ali Ebu Bekir el-Beyhakî (Ö: 458)

Es-Sünenü'l-Kübrâ; Ahmed b. El-Huseyn b. Ali Ebu Bekir el-Beyhakî (Ö: 458)

Şuabu'l-İman; Ahmed b. El-Huseyn b. Ali Ebu Bekir el-Beyhakî (Ö: 458)

Delailu'n-Nübüvve; Ahmed b. El-Huseyn b. Ali Ebu Bekir el-Beyhakî (Ö: 458)

Eş-Şifa bi Tarifi Hukuki'l-Mustafa; Ebu'l-Fadl el-Kadî Iyad (Ö: 544)

El-Bahru'z-Zâhir; Ebu Bekir Ahmed b. Amr b. Abdulhalık el-Bezzar (Ö: 292)

Sahihu İbn Hibban; Muhammed b. Hibban b. Ahmed b. Hibban el-Büstî (Ö: 354)

Müsnedu İbn Ebî Şeybe; Ebu Bekir b. Ebî Şeybe el- A bsesî (Ö: 235)

Şeru's-Sünne; Ebu Muhammed el-Huseyn b. Mesud El-Beğavî (Ö: 516)

El-Mucemu'l-Kebîr; Süleyman b. Ahmed b. Eyyub Ebu'l-Kasım et-Taberânî (Ö: 360)

El-Mucemu'l-Evsat; Süleyman b. Ahmed b. Eyyub Ebu'l-Kasım et-Taberânî (Ö: 360)

El-Mucemu's-Sağîr; Süleyman b. Ahmed b. Eyyub Ebu'l-Kasım et-Taberânî (Ö: 360)

El-Fusûl fi Mucizati'r-Resûl; Muhammed b. Hasan İbnu'l-Fevrek el-Isfahanî (Ö: 406)

Delailu'n-Nübüvve; Ebu Nuaym Ahmed b. Abdullah b. Ehmed el-Isfahânî (Ö: 430)

El-Kâmil fi'd-Duafa; Ebu Ahmed Abdullah b. Adî -İbn Adî- el-Cürcânî (Ö: 365)

El-İstîab fi Marifeti'l-Ashab; Ebu Amr Yusuf b. Abdullah -İbn Abdi'l-Berr (Ö: 463)

Fethu'l-Barî bi Şerhi Sahihi'l-Buharî; Ahmed b. Ali İbn Hacer el-Askalânî (Ö: 852)

Mealimu's-Sünen; el-Hattabi, Ebu Süleyman el-Bustî, (Ö: 388)

El-Camiu's-Sağîr; Celaleyn Celaleddin Abdurrahman es-Suyûtî (Ö: 911)

Tedribu'r-Râvî; Celaleyn Celaleddin Abdurrahman es-Suyûtî (Ö: 911)

El-Cami li İbni Veheb; Ebu Muhammed Abdullah b. Vebeh el-Mısrî (Ö: 125)

Sîretu ibn İshak; Muhammed b. Yesar el-Medenî (Ö: 151)

Uyunu'l-Eser; Muhammed b. Muhammed -İbn Seyyidi'n-nas- el-Yerbeî (Ö: 734)

Tefsir ve Tefsir Usulü Kaynakları

Taberî Tefsiri / Camiü'l-Beyan an Te'vili âyi'l-Kur'an; Ebu Cafer Muhammed–ibn Cerir-et-Taberî (Ö: 310)

Zemahşerî Tefsiri / el-Keşşaf an Hakaiki't-Tenzil; Ebu'l-Kasım Mahmud b. Ömer ez-Zemahşerî (Ö: 538)

Razî Tefsiri / Mefatîhü'l- Gayb; Fahrüddin, Muhammed b. Ömer er-Razî (Ö: 606)

Beyzavî Tefsiri / Envaru't-Tenzil ve Esraru't-Te'vil; Nasıruddin Abdullah b. Ömer el-Kadî, el-Beydavî (Ö: 685)

Tenviru'l-Mikbas min Tefsiri İbn Abbas; Ebu Tahir Mecduddin Muhammed b. Yakub el-Firûzâbâdî (Ö: 817)

Delailu'l-İ'caz; Abdulkahir b. Abdurrahmân b. Muhammed el-Cürcânî (Ö: 471)

Tefsiru'l-Celaleyn; Celaleddin el-Mahallî ve Celaleddin Abdurrahman es-Suyutî (Ö: 911)

Ed-Dürrü'l-Mensur fi't-Tefsiri bil-Mesur; Celaleddin Abdurrahman es-Suyutî (Ö: 911)

El-İtkan fi Ulumi'l-Kur'ân; Celaleddin Abdurrahman es-Suyutî (Ö:911)

Fıkıh ve Usûlü'l-Fıkıh Kaynakları

El-Ihkam ve fi Temyizi'l-Fetava ani'l-Ehkam; Ebu'l-Abbas Ahmed b. İdris el-Karâfî (Ö: 684)

El-Mizanu'l-Kübrâ; Abdulvahhab eş-Şa'ranî

Tuhfetu'l-Muhtac ala Minhacu't-Talibîn; Şeyhu'l-İslam Şihabuddin Ahmed b. Muhammed b. Ali (İbn Hacer) el-Heytemî (Ö: 974)

Fethu'l-Kadîr; Muhammed Abdulvahid b. Abdulhamid Kemaleddin ibnu'l-Hümam (Ö: 861)

Kenzu'l-Vusûl ila Marifeti'l-Usûl / Usûlü'l-Bezdevî; Fahru'l-İslam Ali b. Muhammed el-Bezdevî (Ö: 482/1089)

El-Eşbah ve'n-Nezair; Celaleddin Abdurrahman es-Suyutî (Ö: 911)

Kelâm-Mantık-Akaid-Felsefe Kaynakları

El-Fıkhu'l-Ekber; Ebu Hanife b. Numan / İmam-ı Âzam (Ö: 150)

El-Munkızu mine'd-Dalal; İmam Gazzalî (Ö: 505)

El-Cami fi Usuli'd-dîn; Ebu İshak İbrahim b. Muhammed el-İsferayînî (Ö: 418)

Şerhu'ş-Şemsiye; Sadeddin Mesud b. Ömer et-Teftazânî (Ö: 793)

El-Mevakıf; Ebu'l-Fadl Abdurrahman b. Ahmed Adududdin el-îcî (Ö: 756)

Şerhu'l-Mevakıf; Seyyid Şerif Ali b. Muhammed el-Hüseynî (Ö: 816)

Şerhu'l-Makasıd; Sadeddin Mesud b. Ömer et-Teftâzânî (Ö: 793)

-El-Mantık; İbn Rüsd, ebu'l-Velîd Muhammed b. Ahmed (Ö: 595),

El-Kanun fi't-Tıb; Ebu Ali el-Hüseyin, İbn Sina (370-427)

El-Hidâye fi'l-Hikme; Ebu Ali el-Hüseyin, İbn Sina (370-427)

Eş-Şifa; Ebu Ali el-Hüseyin, İbn Sina (370-427)

El-İşarat ve't-Tenbihat; Ebu Ali el-Hüseyin, İbn Sina (370-427)

Şerhu'l-İşarat; Ebu Cafer Muhammed b. Hasan Nasıruddin et-Tûsî (597-672)

Tehafütü'l-Felasife; İmam Gazzalî (Ö: 505)

El-Mantık; İbn Rüşd Ebu'l-Velîd Muhammed b. Ahmed (Ö: 595)

Tehâfütü't-Tehâfüt; İbn Rüşd Ebu'l-Velîd Muhammed b. Ahmed (Ö: 595)

Es-Süllem fi İlmi'l-Mantık; Şeyh Abdurrahman el-Ahdarî (Ö: 983)

El-Burhan fi İlmi'l-Mîzan; Ebu'l-Feth İsmail b. Mustafa el-Kelenbevî (Ö: 1205)

Tasavvuf, Âdâb, Mev'ıza Kaynakları

İhyau Ulûmi'd-Dîn; İmam Gazzalî (Ö: 505)

Fütuhu'l-Gayb; Şeyh Abdulkadir Geylanî (Ö: 560)

El-Fethu'r-Rahmanî; Şeyh Abdulkadir Geylanî (Ö: 560)

Er-Risaletu'l-Kuşerîye; Ebu'l-Kasım Abdulkerim el-Kuşeyrî (Ö: 465)

El-Fütuhat-u'l-Mekkiye; İbn Arabî, Muhyiddin Muhammed b. Ali et-Tâî, (Ö: 638)

Edebu'd-Din ve'd-Dünya; Ebu'l Hasan Ali b. Muhammed el-Maverdî (Ö: 450)

Mesnevî, Mevlana Celaleddin-i Rûmî (Ö: 672)

Nefahatu'l-Üns; Mevlana Abdurrahman (Molla) Câmî (Ö: 898)

Molla Cami'nin (Üç Şiir) Divanı; Mevlana Abdurrahman (Molla) Câmî (Ö: 898)

İbn Farıd'ın Divanı; Ebu'l-Kasım Ömer b. Ali İbnu'l-Farıd (1181-1235 m)

El-Mektubat; İmam-ı Rabbanî Ahmed b. Abdu'l-Ahad es-Serhendî (Ö: 1034)

Niyazi-i Mısrî Divanı; Mehmed (Niyazi) Mısrî b. Ali Çelebî (Ö: 1105)

Mecmûatu'l-Ahzab; Şeyh Ahmed Ziyaeddin Gümüşhânevî (Ö: 1311 h)

Risale-i Hamidiye; Hüseyn-i Cisrî (1845-1909)

Diğer Bazı Kaynaklar

Şerhu Elfiyeti İbn Malik (Suyutî); Celaleddin Abdurrahman es-Suyutî (Ö: 911)

El-Makamatu'l-Haririye; Ebu Muhammed el-kasım b. Ali el-Harîrî (Ö: 574)

Emirdağ Lâhikası

“Dokuz on yaşında dinlediklerim”

Bediüzzaman, ilim tahsiline başladığı yıllarda, o bölgede ilme olan rağbeti anlatıyor:

NAHİYEMİZ OLAN HİZAN KAZASINA tâbi Isparta’da (İsparit’te), birdenbire meşhur Seyda namında Şeyh Abdurrahman-ı Tağî himmetiyle o kadar çok talebeler ve hocalar ve âlimler çıktılar ki, bütün Kürdistan onlarla iftihar eder bir şekil aldığı zaman, içlerinde münazara-i ilmiye ve pek büyük bir himmetle ve pek geniş bir daire-i ilim ve tarîkat içinde öyle bir vaziyet hissediyordum ki, güya rûy-i zemini fethedecek bu hocalardır. Eski meşhur ulema ve evliyalar ve allâmeler ve kutublar, onların medar-ı bahsi oldukça ben de dokuz on yaşında iken dinliyordum. Kalbime geliyordu ki, bu talebeler, âlimler ilimde, dinde büyük bir fütuhat yapmışlar gibi vaziyet alıyorlardı. Bir talebenin bir parça ziyade zekâveti olsa idi, büyük bir ehemmiyet verilirdi. Münazarada, bir meselede birisi galebe çalsa büyük bir iftihar alırdı. Ben de hayret ediyordum; o hissiyat bende de vardı. Hattâ tarikat şeyhleri ve dairelerinde medar-ı hayret bir müsabaka; hem nahiye, hem kaza, hem vilâyetimizde vardı. O haletleri başka memleketlerde o derece göremedim.

Tarihçe-i Hayat'tan

"Seksen kitap okudum"

Molla Said ağabeyine ders veriyor:

ŞİRVAN'DAKİ BİRADERİNİN yanına gitti. Orada büyük kardeşiyle ilk görüşmede aralarında şöylece kısa bir muhavere cereyan etti.

Molla Abdullah: "Sizden sonra ben *Şerh-i Şemsî* kitabını bitirdim; siz ne okuyorsunuz?"

Bediüzzaman: "Ben seksen kitap okudum."

Molla Abdullah: "Ne demek?"

Bediüzzaman: "İkmal-i nüsah ettim ve sıranıza dahil olmayan birçok kitapları da okudum."

Molla Abdullah: "Öyle ise seni imtihan edeyim."

Bediüzzaman: "Hazırım, ne sorarsanız sorunuz."

Molla Abdullah, biraderini imtihan eder. Kifayet-i ilmiyesini takdir ile, sekiz ay evvel talebesi bulunan Molla Said'i kendisine üstad kabul etti ve talebelerinden gizli olarak küçük biraderinden ders almaya başladı. Ve bittabi, daha evvel okuttuğu kardeşini kendisine üstad yaptığını sezdirmiyordu. Nihayet talebeler, Molla Abdullah'ın Molla Said nezdinde ders okuduğunu kapıdan, anahtar deliğinden gizlice görünce taaccüb ederek sormuşlarsa da, Molla Abdullah cevaben "Nazar değmemek için, ben ona ders veriyorum" demiş.

Molla Said'in münazaraları

BAŞKA BİR ZAMANA AİT OLDUĞU her halinden belliydi Molla Said'in. Gençlik yılları, çağıyla ve çağdaşlarıyla sürekli çatışma içinde geçti. Münazarasız bir günü yok gibiydi. Bir yandan ilim peşinde belde belde dolaşırken, bir yandan da namını işitenler gelip onu buluyor, şu veya bu şekilde Molla Said kendisini daima yeni bir münazaranın, hattâ kavganın içinde buluyordu. Giriştiği münazaraların ise değişmeyen galibi idi. Bu durum ona halk arasında gittikçe yayılan bir şöhret ve hayranlıkla beraber, ilim ehli arasında da hatırı sayılır ölçüde kıskançlık ve düşmanlıkları kazandırıyordu.

Bir defasında, bazı kıskanç hoca ve talebeler münazara için kendisini Bitlis'teki Şeyh-i Nakkaş Camiine davet etmişler, fakat münazaraya sadece kitapla değil, aynı zamanda değneklerle de hazırlık yapmışlardı. İlmî sual ve cevaplarla başlayan münazarada kitaplar işe yaramayınca sopalar çekildi ve Molla Said'in üzerine çullandılar. Kavgayı haber alan halk yardıma koştu ise de, Molla Said "Ben öldürülsem bile ilim ehlinin işine halkın karışmasını istemem" diyerek kendisini talebelerin önüne attı. Hadiseyi haber alan Siirt Mutasarrıfı da Molla Said'e jandarmaları göndererek kendisini koruyacağını ve kavga çıkaran hoca ve talebeleri de sürgün edeceğini bildirdi. Fakat Molla Said "Biz talebeyiz; döğüşürüz, barışırız; mesleğimizin haricinde olanlar bize karışmasın. Hatâ da benimdir" diyerek jandarmaları geri gönderdi.

Molla Said'in muhatap olduğu bu kıskançlık, onun hayatına kastetme teşebbüslerine kadar varınca, Bitlis Valisi, halk arasında bir kargaşa çıkmasından çekinerek, Said'den şehri terk etmesini istedi. Bunun üzerine, Molla Said önce Şirvan'a, oradan da Tillo'ya geçti. Gittiği her yere şöhretiyle beraber gidiyor ve bulunduğu yerlerde münazara ve kavga eksik olmuyordu.

Tillo'da bulunduğu sırada, bir gece rüyasına Abdülkadir Geylânî Hazretleri girdi ve ondan Miran Aşireti Reisi Mustafa Paşaya gitmesini istedi. Molla Said, zulmüyle ün salmış Mustafa Paşaya zulümden vazgeçip namaz kılmasını söyleyecek, itaat etmediği takdirde de onu öldürecekti. Mustafa Paşa kendisini tehdit eden bu delikanlıyı önce küçümsediyse de, sonra Cezire âlimleriyle münazara yapmasını teklif etti. Molla Said bu münazarayı kazanınca, Mustafa Paşa

da onun sözüne uyarak namaza başladı. (Gerçi Mustafa Paşa daha sonraları yine namazı terk edip zulme başlayacak, bu arada Molla Said ile arasında şiddetli münakaşalar cereyan edecek ve sonra da meçhul bir kişinin açtığı ateşle hayata veda edecektir.)

Bir müddet Miran'da kalan Molla Said daha sonra Nusaybin'e ve oradan da Mardin'e geçti. Buralarda da âlimler ile yaptığı münazaralarda üstünlüğünü herkese kabul ettirdi. Bu arada siyasî hadiseleri de yakından takip etmeye başlayan Said, Hürriyet hakkındaki fikirlerini açıkça dile getiriyor ve bu haliyle de kendisini kıskananların tepkilerini üzerine çekiyordu. Bir süre sonra Mardin Mutasarrıfı, Molla Said'i kelepçeleyip Bitlis'e sürgün olarak gönderdi.

Molla Said'in Bitlis'teki günleri de diğerlerinden farklı değildi. Bir gün kulağına Vali ile memurların içki içtikleri haberi çalındı. Bunu işitir işitmez silahlanarak doğru işret meclisine gitti ve orada bulunanlara çok ağır sözler söyledi. Ancak Vali Ömer Paşa kendisine cevap vermediği gibi, daha sonra onu Vilayete çağırttı ve "Herkesin bir pîri vardır; sen de benim pîrimsin" diyerek hürmetle ona yer gösterdi. Bundan sonra da Molla Said iki yıl kadar Valinin evinde kalacak, burada Valinin geniş kütüphanesindeki eserleri doymak bilmez bir iştiyakla mütalâa edecek, hattâ birçoğunu ezberine alacaktı.

İki sene kadar sonra, Molla Said, Van Valisinin daveti üzerine Van'a geldi. Burada da ilim ve irfan sahibi bir zat olan Vali Tahir Paşanın konağında kaldı. Konakta her akşam seçkin âlim ve muallimlerin katıldığı sohbet ve münazaralar cereyan ediyordu. Ayrıca Paşanın son derece zengin bir kütüphanesi vardı. Molla Said bir yandan bu kütüphanede yeni yeni âlemler keşfediyor, bir yandan da evvelden beri ezberine aldığı doksan temel kitabı her akşam üçer saat tekrarlamak suretiyle üç ayda bir devrediyordu. Molla Said'in Tahir Paşa konağında inceleme fırsatı bulduğu eserler arasında pozitif bilimlere ait kitaplar da önemli bir yer işgal ediyordu.

Molla Said'in beş altı sene kadar süren Van ikameti, Tahir Paşa ile aralarında cereyan eden bir tartışma ile kesintiye uğradı. Valinin dayatmacı bir tavır içine girmesine Molla Said de aynı sertlikle cevap verince, iş silah çekmeye kadar dayandıysa da, mecliste bulunanların araya girmesiyle yatıştırılan hadise, Molla Said'in Van'dan Bitlis'e sürülmesiyle neticelendi. Fakat Bitlis Valisi de evhamlanarak Said'i şehre almayınca, o, Erciş'e ve oradan da İran'a geçti. Sonradan Tahir Paşa Molla Said'in gönlünü alarak onu Van'a davet etti. Böylece, İstanbul seyahatine kadar, Molla Said'in Van'daki ilmî hayatı yine eskisi gibi devam etti.

Van medreselerinde Bediüzzaman'dan ders alan, Denizli Hapishanesinde birlikte kalan Şefik Arvasi

Bediüzzaman'ın medrese arkadaşlarından beraber sürgüne gittiği Şeyh Fettullah En Kafî

Bediüzzaman'ın Tağ Medresesinde ders arkadaşı

Münazaralar, çekişmeler, kavgalar, genç Said'in yakasına yapışmış, hiçbir yerde onu bırakmıyordu. Fakat bütün bu çekişmeler arasında onun hassasiyetle gözettiği bir şey vardı: ilmin izzeti. Mücadele ne kadar şiddetli olursa olsun, ilmin izzeti söz konusu olduğunda, Molla Said hemen kendisini haksız ilan ederek kavgayı oracıkta bitiriveriyor ve hariçten hiç kimsenin ilim ehli arasındaki münakaşalara karışmasına fırsat vermiyordu.

Aradan uzun yıllar geçecek, bu uzun yıllar içinde çağların hadiseleri yaşanacak; bu arada, en küçük bir dayatmaya tahammülü olmayan Molla Said, cihanşümul bir iman hizmeti ile çağın en müstebit zalimlerine karşı meydan okuyacak, fakat bu meydan okuyuşunu gençlik yıllarının yöntemlerinden çok farklı bir şekilde, "müsbet hareket" adını verdiği bir ilkeye dayandıracaktır. Bu ilke sayesinde bir yandan nice masumların dünya ve âhiret hayatlarının kurtulmasına vesile olurken, bir yandan da müsbet hareketin bir sinme veya boyun eğme değil, karşısında hiçbir beşerî kuvvetin dayanamayacağı bir kükreyiş anlamına geldiğini de bütün dünyaya gösterecektir.

Molla Said'in ilkeleri

MOLLA SAİD VAN'DA BULUNDUĞU ZAMANLARDA, bazı hususlarda o havalinin ulemasına muhalif bulunuyordu (aynı vaziyet, seksen senelik hayatında da devam etmiştir). Bu hususlar şunlardır:

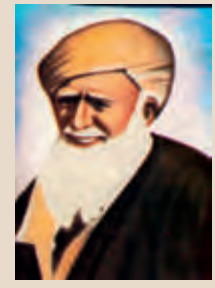
Kat'iyyen hiç kimseden hediye olarak para almamak ve maaş bile kabul etmemek. Evet, hayatta hiçbir maddî mülkiyeti olmayıp, fakir ve kimsesiz ve daimî nefiy ve hapislerle çok sıkıntılı ve dehşetli musibetler içerisinde yaşadığı halde, kimseden para ve mukabelesiz hediye almadığı, bilmüşahede görülmüştür.

Hiçbir âlimden sual sormamak. Yirmi sene zarfında, daima ancak sorulanlara cevap vermişti. Bu hususta kendileri derlerdi ki: "Ulemanın ilmini inkâr etmem; binaenaleyh kendilerinden sual sormak fazladır. Benim ilmimden şüphe edenler varsa, sorsunlar, onlara cevap vereyim."

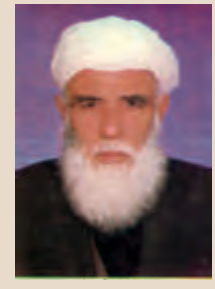
Yanında bulunan talebelerini aynı kendisi gibi zekât ve hediye almaktan men etmek. Onları da yalnız rıza-yı İlahî için çalıştırırdı. Hattâ çok zamanlar, talebelerini kendi iaşe ederdi.

Daima mücerred [bekâr] kalmak ve dünyada hiçbir şeyle alâka peyda etmemek. Bunun içindir ki, "Bütün malımı bir elimle kaldırıp götürebilmeliyim" demiştir. Bu halin sebebi sorulunca, "Bir zaman gelecek, herkes benim halime gıpta edecektir. Sâniyen, mal ve servet bana lezzet vermiyor; dünyaya ancak bir misafirhane nazarıyla bakıyorum" derdi.

Bediüzzaman'ın Tağ Medresesinde ders arkadaşı Şeyh Seyda El-Cezerî

Bediüzzaman'dan Bitlis'te ders alan Seydaye Mela Sabri

Cumhuriyetçi karıncalara yardım

SİİRT'E BAĞLI TİLLO KASABASINDAKİ meşhur türbeye kapandığı vakit küçük biraderi Mehmed, yemeğini getiriyordu. Yemek içindeki taneleri kubbenin etrafında bulunan karıncalara vererek kendisi ekmeğini yemeğin suyuna batırarak kanaat ediyordu.

"Neden dolayı taneleri karıncalara veriyorsun?" denildiğinde:

"Bunlarda hayat-ı içtimaiyeye mâlikiyet ve fevkalâde vazifeşinaslık ve çalışma bulunduğunu müşahede ettiğim için, cumhuriyetperverliklerine mükâfaten kendilerine muavenet etmek istiyorum" cevabında bulunmuştur.

İlmin izzeti

TARİH-İ HAYATIMI BİLENLERE malûmdur: Elli beş sene evvel, ben yirmi yaşlarında iken, Bitlis'te merhum Vali Ömer Paşa hanesinde iki sene onun ısrarıyla ve ilme ziyade hürmetiyle kaldım. Onun altı adet kızları vardı: üçü küçük, üçü büyük. Ben, üç büyükleri, iki sene beraber bir hanede kaldığımız halde, birbirinden tefrik edip tanımıyordum. O derece dikkat etmiyordum ki bileyim. Hattâ bir âlim misafirim yanıma geldi, iki günde onları birbirinden fark etti, tanıdı. Herkes ve ben de bu hale hayret ederdik. Bana sordular: "Neden bakmıyorsun?" Derdim: "İlmin izzetini muhafaza etmek, beni baktırmıyor."

Mufassal Tarihçe-i Hayat

“Nedir bu kıyafet?”

Hasanan aşiretinin ileri gelenlerinden Abdülmecid anlatıyor:

MOLLA SAİD-İ MEŞHUR Malazgirt’e geldiği zaman bizim eve misafir olurdu. Ağabeyim Acem Ağayı çok severdi. O zaman kıyafeti şallı şapikli, çizmeli, hançerli, tabancalı. Ayrıca mavzeri ve çapraz fişekliği de vardı. Ağabeyim Acem Ağa kendisine:

“Kurban, nedir bu kıyafet? İlminizle mütenasip kisveyi neden giymiyorsunuz? Bu kıyafetiniz bir ağa, bir reisin kıyafetidir. Biz bunu size uygun görmüyoruz” demişti. Molla Said-i meşhur, doğrularak, ağabeyime:

“Bak, Acem Ağa!” dedi. “Ben bu keyfimi, bu kıyafetimi Van Valisi Tahir Paşanın bin altın ile hususî konak ve kızıyla evlenmemi teklif etmesi karşısında bile değiştirmedim.”

Fenlere yöneliş

BEDİÜZZAMAN, VAN'A GELDİĞİ ZAMAN, Vali ve memurîn ile ihtilât ederek, dünya ahvali ve içtimaî meselelerle de yakından ilgilendi. Hem şu kanaat ve neticeye vardı ki, asr-ı hazırda yalnız eski tarz ilm-i kelâm, din-i İslâm hakkında varid olan şüphelerin reddine kifayetli değildir. Bu sebeple yeni fennî ilimlerin de tahsilini lüzumlu gördü. Bunun için tarih, coğrafya, riyaziyat, kimya, biyoloji, felsefe ve sair fenlerden birçoğunu az zaman zarfında elde etti. Fakat bu mezkûr ilimleri bir hocadan, bir muallimden öğrenerek değil, kendi kendine çalışarak mütalâa etmek suretiyle bihakkın öğrenmişti.

Yeğeni Abdurrahman Nursî'nin Tarihçe'sinden

Van Valisi Tahir Paşanın konağında her gece aleddevam yapılan ilmî münakaşalarda, bilhassa fünûn-u cedide (modern bilimler) meselelerinde hasıl olan mecburiyete binaen, Bediüzzaman mektep fenlerine de çalışarak, iki hafta zarfında lise muallimliği yapacak seviyede malûmat sahibi olmuş ve fennî münakaşalarda imtiyaz kazanmıştır.

Kardeşi Abdülmecid Ünlükul'un Hatıra Defterinden

"Kur'ân'ın sönmez bir güneş olduğunu dünyaya göstereceğim!"

İngiliz Bakanın Kur'ân aleyhindeki sözleri, genç Said'in ruhunda bir meydan okuyuşu tetikledi.

BEDİÜZZAMAN'IN TAHİR PAŞA KONAĞINDA kaldığı yıllarda idi. Vali Tahir Paşa, bir gün kendisine bir gazete haberi okudu. İnsanın kanını donduracak bir haberdi bu; onu okuduktan sonra da Molla Said'in hayatında hiçbir şey eskisi gibi olmayacaktı.

Haberde, İngiltere Sömürgeler Bakanı bir konuşmasından söz ediliyordu. Elinde Kur'ân'ı tutarak yaptığı bu konuşmada "Bu, İslâmların elinde kaldıkça, biz onlara hâkim olamayız. Ya Kur'ân'ı sukut ettirmeli, veyahut Müslümanları ondan soğutmalıyız" demişti.

Bu sözlerin sahibi sıradan bir politikacı değildi. Dört defa başbakanlık yapmış, İngiliz siyaseti üzerinde derin ve uzun vadeli izler bırakmış, Churchill'e ve daha nicelerine ilham kaynağı olmuş bir kimse idi. Ayrıca, İslâm aleyhtarı fikirleri ve Kur'ân hakkındaki tezyif edici sözleriyle şöhret bulmuştu. Gazete haberine konu olan sözleri ise, hiç kuşkusuz, İngilizlerin İslâm âlemine karşı güttüğü politikanın en özlü bir tarifini içeriyordu.

Bu sözler genç Said'in ruh âleminde volkanları ateşledi. Molla Said, o güne kadar, olağanüstü hafızası ve zekâsıyla eline geçen her türlü kitabı âdetâ yutmuş, gerek din ve gerekse fen alanında erişilebilecek bilgileri büyük bir iştahla ruhuna sindirmiş, uzun ve bereketli bir hizmet hayatına hazır halde idi. Fakat zamanın anlayışı ve metodları

Van Valisi Tahir Paşa

onu tatmin etmiyordu. Yeni bir bakış, yeni bir anlayış, yeni bir üslûp gerekliydi. Nice zamandır bu arayışın sancılarını çekiyordu Molla Said.

İngiliz Sömürgeler Bakanının Kur'ân'a hücumuna dair haber, Molla Said'in kulağına böyle bir arayış zamanında ulaştı. Haberi işitir işitmez, ânî ve insiyakî bir tepkiyle bir gürleyiş döküldü dudaklarından:

"Kur'ân'ın sönmez ve söndürülmez manevî bir güneş hükmünde olduğunu dünyaya göstereceğim!"

Görünüşe bakılırsa, genç bir adamın dünya devlerine meydan okuyuşuydu bu. Hakikatte ise, bütün varlığıyla Kur'ân'a bir yönelişten ve bütün kabiliyetleri ve müktesebatıyla birlikte hayatını o kudsî kaynağa takdim edişten başka bir şey değildi. O âna kadar elde ettiği bütün bilgiler, genç Said'in önünde birer basamak oldu. Ve genç Said, o basamaklarla yükselerek Kur'ân'a muhatap oldu. Kur'ân'a doğrudan doğruya muhatap olduktan sonra da başka bir şeye ihtiyaç duymadı. Dersini ondan aldı, insanlara onu anlattı. Genç adamın hayatı artık hedefini bulmuş ve ona kilitlenmiş, her şey bir yüce gaye etrafında örülmeye başlamıştı.

Gerçi yaşanacak daha nice tecrübeler, çekilecek çileler, aşılacak engeller vardı. Ve hedef de pek yükseklerdeydi.

Fakat yön kesin bir şekilde çizilmiş; o güne kadar tahayyürde olan Said'in hayatı, kaderin Risale-i Nur olarak belirlediği bir hedefe doğru dönmüştü.

Biz Kur'ân şakirtleri olan Müslümanlar, burhana tâbi oluyoruz, akıl ve fikir ve kalbimizle hakaik-ı imaniyeye giriyoruz. Başka dinlerin bazı efradları gibi ruhbanları taklit için burhanı bırakmıyoruz. Onun için, akıl ve ilim ve fen hükmettiği istikbalde, elbette burhan-ı aklîye istinat eden ve bütün hükümlerini akla tespit ettiren Kur'ân hükmedecek.

Bediüzzaman Said Nursî

Kur'ân'ı ortadan kaldırmaya çalışan İngiliz Bakanın kütüphanesinde İslâmî okuma odası!

Gladstone'un mirasında İslâm okunuyor

KUR'ÂN VE İSLÂM ALEYHİNDEKİ görüşleriyle tanınan Gladstone'un mirası, hiç beklenmeyen bir yönde hizmet vermeye başladı.

Ünlü İngiliz politikacısı William E. Gladstone'un doğumunun 200'üncü yılı için birçok etkinlik düzenlendi. Bu etkinlikler kapsamında 500 bin sterlin harcanarak kendi kurduğu kütüphanede bir "İslâmî okuma odası" açıldı.

Gladstone, yarım asırdan fazla süre ile İngiliz parlamentosunda bulunmuş, 1868-94 yılları arasında da dört defa başbakanlık yapmıştı. İngilizler onu İslâm karşıtlığıyla ve "Bu Kur'ân var oldukça yeryüzünde barış olmayacak" şeklindeki sözüyle hatırlıyor. Gladstone'u kendisinin başlıca ilham kaynakları arasında sayan Churchill de bu konuda selefinden geri kalmamış, İslâm ve Müslümanlar hakkında ağır hakaretler içeren sözleriyle tarihe geçmişti.

Hawarden'deki St. Deniol Kütüphanesi, Gladstone tarafından, kendisine ait 32 bin kitapla kurulmuştu. Bugün 250 bin cilt kitapla hizmet veren kütüphanenin yetkilileri, İslâmî okuma odasının İngilizlere İslâm hakkında bilgi edinme imkânı sunduğunu bildiriyorlar.

Ancak bu açıklama sert tepkileri de beraberinde getirmiş bulunuyor. Gladstone'un mirasında İslâmî okuma odası açılmasına karşı çıkanlar, "Bugün İngiltere'de Anglikanizm İslâmiyetten daha fazla hücumlara maruz ve anlaşılmaya muhtaç durumda" diyerek, Gladstone'un zamanından bu yana İslâmın lehine, Hıristiyanlığın aleyhine çok şeyin değiştiğini ileri sürüyorlar ve "Gladstone'un dün söylediklerini bugün birisi söylemeye kalksa kendisini mahkemede bulur" diyerek eski günlerin özlemini dile getiriyorlar.

St Deniol Kütüphanesi

Kaderin cilvesi: Kütüphane yetkilileri tarafından İslâmî okuma odasının tanıtımında kullanılmak üzere hazırlanan kompozisyonda, Gladstone'un büstü ve Kur'ân-ı Kerim bir arada görülüyor. Açık olan sayfada ise, Kur'ân'ı barış için tehlike ilân eden Gladstone'un bu hatâsını tashih edercesine, "İşittikleri hep esenlik, hep esenliktir" meâlindeki âyet okunuyor. Bu arada, okuma odasının ismi de, Bağdad'ın "Beytü'l-Hikme"sinden iktibasen, "Hikmet Evi" olarak konuldu.

İstanbul yılları - 1

1907 - 1910

"Vaktâ ki hasta olan İstanbul'u gördüm,
nabzını tuttum, teşrih ettim; anladım ki,
kalpdeki hastalıktır, her tarafa sirayet eder."

Büyük balıklar, tımarhane ve tevkif

İstanbul'da bir meydan okuyuş

Yıldız Sarayı

Bediüzzaman'ın İstanbul'a ayak basışını, İçtihad Kütüphanesi sahibi Ahmed Ramiz şöyle tasvir ediyor:

"1907 senesi içinde idi ki, Şarkın yalçın ve sarp dağlarından bir güneş gibi doğan Said-i Kürdî isminde hilkat nadiresi, âteşin zekâlı bir zatın İstanbul ufuklarında görüldüğü haberi etrafa yayılmıştı. 'Ben memleketimde mektep-medrese açtırmak üzere geldim. Başka bir dileğim yoktur; bunu isterim, başka bir şey istemem' diyordu."

VAN'DA ON YIL KADAR KALAN BEDİÜZZAMAN, bu müddet içinde bir taraftan ilmî faaliyetlerine devam ederken, bir taraftan da talebe yetiştiriyor, bu arada değişen dünya ile beraber boyut değiştiren zorlu problemlere karşı gerek bölge halkını, gerekse bütün bir İslâm âlemini sağlam bir bünyeye kavuşturacak yaygın bir eğitim sistemini formülleştirmeye çalışıyordu.

Diğer yandan, Vali Tahir Paşa da, Van'ın bu değerli misafirine dar geldiğini görüyor, bütün insanlığın istifade edeceği böyle bir şahsiyetin oralarda heba olup gitmesini istemiyordu.

Bu sırada, Molla Said'in bir hastalığı ona İstanbul'un kapılarını açmak için vesile oldu. Tahir Paşa, Padişah II. Abdulhamid'e hitaben yazdığı referans mektubunda Bediüzzaman'ın meziyetlerini sıraladı ve kendisinin İstanbul'da tedavisi için himmet buyurulmasını istedi. Bediüzzaman'ı gönderirken de, ona "Sen buradaki âlimleri susturuyorsun; bakalım İstanbul'a gidince o denizdeki büyük balıklara meydan okuyabilecek misin?" diyerek onu kışkırtıyordu.

Bediüzzaman Molla Said'in açısından ise, İstanbul seyahati, bütün hayatı boyunca bir mukaddes dâvâ olarak takip edeceği Medresetü'z-Zehrâ projesi için bir fırsat anlamını taşıyordu. Bölge halkına yönelik topyekün bir eğitim faaliyeti mânâsına gelen bu proje, muhtelif Doğu vilâyetlerinde açılacak medreselerde din ve fen ilimlerinin beraberce okutulmasını esas alıyordu. O günün şartlarında İstanbul'a kadar süren uzun yolculuk boyunca Molla Said hep bu projenin hayallerini kurdu.

Bediüzzaman'ın İstanbul'a ayak basışını, İçtihad Kütüphanesi sahibi Ahmed Ramiz şöyle tasvir ediyor:

"1907 senesi içinde idi ki, Şarkın yalçın ve sarp dağlarından bir güneş gibi doğan Said-i Kürdî isminde hilkat nadiresi, âteşin zekâlı bir zatın İstanbul ufuklarında görüldüğü haberi etrafa yayılmıştı. 'Ben memleketimde mektep-medrese açtırmak üzere geldim. Başka bir dileğim yoktur; bunu isterim, başka bir şey istemem' diyordu."

Bediüzzaman İstanbul'da önce iki ay kadar Ferik Ahmet Paşanın

evinde kaldı, sonra da Şişli'de bir Ermeni'nin evinde kısa bir ikameti takiben Fatih semtindeki Şekerci Hanına geçti. Bunun dışında, maceralı İstanbul hayatının önemli bir kısmı tımarhane ve tevkifhanelerde geçecekti.

İstanbul'a vardıktan sonra, Molla Said, medresetü'z-Zehrâ projesine destek sağlayabilmek için Padişah'a ulaşmaya çalıştı. Fakat bu maksatla yazdığı dilekçe Mabeyinde dikkate alınmadığı gibi, başına çeşitli çorapların örülmesine sebep oldu. molla Said bu arada Şekerci Hanına yerleşmiş, orada "Sual sorulmaz; her türlü suale cevap verilir" şeklinde bir duyuru ile İstanbul'un âlimlerine meydan okumaya başlamıştı.

Akın akın ziyaretine gelen âlimlerin suallerine verdiği cevaplarla Bediüzzaman şehirde kısa zamanda bir efsane haline geldi. Kimse onunla boy ölçüşemiyor; her konuda sorulan sualleri büyük bir vukufla cevaplandırıyor, fakat kendisi hiç kimseye sual sormuyordu.

Onun bu şöhreti Mabeyni iyiden iyiye kuşkulandırdı. Zaten tavırlarında el etek öpmek, sözlerini bin türlü hürmet ifadesi içinde sarıp sarmalayarak sunmak gibi şeyler yoktu. Kıyafeti ise ilmiye sınıfının kıyafetiyle bütün bütün ilgisizdi. Böyle bir kimsenin Saraya sunduğu dilekçesinde devlet yazışmalarının gereği olan üslûbu gözetmeksizin isteğini doğrudan doğruya dile getirmesi, bir de Saray erkânına karşı tavırlarındaki pervasızlık, Mabeynin kolayca hazmedebileceği bir durum değildi. Onlara göre bu tavırlar, olsa olsa aklıyla zoru olan bir kimseden beklenebilirdi. Bu düşünceyle Molla Said'i Toptaşı Tımarhanesine sevk ettiler. Yıllar sonra Bediüzzaman, bu hadiseyi şu sözleriyle özetleyecekti:

"Evvel, Kürdistan'da fenalığın sebebi, Kürdistan uzvu hastalanmış zannediyordum. Vakta ki hasta olan İstanbul'u gördüm, nabzını tuttum, teşrih ettim; anladım ki, kalpdeki hastalıktır her tarafa sirayet eder. Tedavisine çalıştım; bir divanelikle taltif edildim."

Ne var ki, akıl hastahanesindeki doktor, Molla Said'i dinler dinlemez

Zaptiye Nazırı Şefik Paşa

Zaptiye Nazırı Şefik Paşa ile arasında geçen muhavereyi Bediüzzaman'dan dinliyoruz:

Zaptiye Nazırı: "Padişah sana selâm etmiş. Bin kuruş da maaş bağlamış. Sonra da yirmi otuz lira yapacak."

Bediüzzaman: "Ben maaş dilencisi değilim. Bin lira da olsa kabul edemem. Kendim için gelmedim, milletim için geldim. Hem de bana vermek istediğiniz, rüşvet ve sus payıdır.

"Padişahın iradesini reddediyorsun. İrade reddolunmaz."

"Reddediyorum; ta ki Padişah darılsın, beni çağırsın, ben de doğrusunu söyleyeyim."

"Neticesi vahimdir."

"Neticesi deniz olsa geniş bir kabirdir. İdam olunsam bir milletin kalbinde yatacağım. Hem de İstanbul'a geldiğim vakit hayatımı rüşvet getirmişim. Ne ederseniz ediniz."

ondaki cevherin farkına varmış ve "Şimdiye kadar İstanbul'a gelenlerin içinde zekâ ve fetanetçe böyle bir nadire-i cihan bulunmuş değildir" diyerek raporunu vermişti. Bu rapor Mabeyni iyice telâşlandırdı. Bu defa onu tevkifhaneye naklettiler. Bir an önce İstanbul'dan uzaklaştırıp ondan kurtulmak için de, Padişahtan kendisine 30 lira maaş ile hatırı sayılır bir miktar bağış fermanını çıkarttılar. Bunu kendisine vermek isteyen Zaptiye Nazırı Şefik Paşa ile arasında geçen muhavereyi Bediüzzaman'dan dinliyoruz:

Zaptiye Nazırı: "Padişah sana selâm etmiş. Bin kuruş da maaş bağlamış. Sonra da yirmi otuz lira yapacak."

Bediüzzaman: "Ben maaş dilencisi değilim. Bin lira da olsa kabul edemem. Kendim için gelmedim, milletim için geldim. Hem de bana vermek istediğiniz, rüşvet ve sus payıdır."

"Padişahın iradesini reddediyorsun. İrade reddolunmaz."

"Reddediyorum; ta ki Padişah darılsın, beni çağırsın, ben de doğrusunu söyleyeyim."

"Neticesi vahimdir."

"Neticesi deniz olsa geniş bir kabirdir. İdam olunsam bir milletin kalbinde yatacağım. Hem de İstanbul'a geldiğim vakit hayatımı rüşvet getirmişim. Ne ederseniz ediniz."

Toptaşı Tımarhanesi, Üsküdar

Devrin ilim ve irfan merkezlerinden biri: Fatih'teki Şekerci Hanı. Bediüzzaman "Her suale cevap verilir; fakat sual sorulmaz" şeklindeki ilânıyla ilim dünyasına burada meydan okudu.

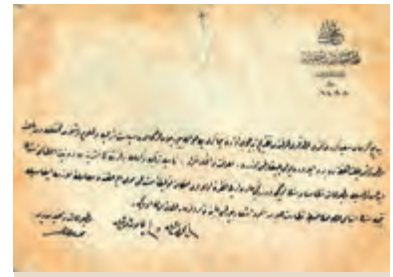
Bediüzzaman'ın tevkifhanede ne zamana kadar kaldığı bilinmiyor. Bilinen şu ki, Padişahın emriyle gönderilen parayı Bediüzzaman almadığı ve maaşı kabul etmediği gibi, memleketine de dönmeyip İstanbul'da kalmaya devam etti. Zira burada yaşanacak yeni maceralar, çekilecek daha büyük sıkıntılar vardı.

19 Teşrin-i Sani 1908 (25 Şevval 1326) tarihli Şark ve Kürdistan gazetesinden:

Bediüzzaman'ın Doğu Anadolu'da bir üniversite tesisi için verdiği dilekçe, "Kürtler Neye Muhtaçtır" başlığı altında ve şu takdimle yayınlandı:

"Kürtleri şimdiye kadar mahveden iki beliye-i azîme vardır ki, biri ihtilâf-ı dahilî, diğeri marifet-i maarifin hakkıyla tamim edilmemesi. Bu iki musibeti mahv için, vakt-i istibdadda Bediüzzaman Molla Said Efendi Hazretlerinin Mabeyne verip de neticesinde birçok mesâibe hedef edildiği lâyiha suretini aynen derc-i arz ile iftihar ediyoruz."

Bediüzzaman'ın, İstanbul'da bulunduğu sırada bir gazete çıkarmak için Matbuat İdaresine yaptığı müracaatla ilgili yazışma:

Babıali Nezaret-i Celile-i Dahiliye İdare-i Matbuat

Adet: 1498

Bediüzzaman Said-i Kürdî Efendi Hazretleri tarafından takdim edilip idare-i çakerîye havale buyurulan arz-ı halde siyaset-i şer'iye ve ulûm ve şuûn-u muhtelifeden bâhis olmak ve şimdilik haftada bir ve ileride yevmî çıkarılmak üzere "Marifet ve İttihad-ı Ekrâd" namıyla Türkçe ve Kürtçe bir gazetenin neşrine mezuniyet i'tâsı istida edilmiş olmasıyla Matbuat Nizamnamesinin üçüncü ve dördüncü maddelerinin fıkra-i ûlâları ahkâmına tevfikan müsted'î-i mümâileyh hakkında muamele-i lâzime ifasıyla neticesinin inbâsı hususunun Zaptiye Nezaret-i aliyesine emr ü iş'ar buyurulması babında emr ü ferman Hazret-i Men Lehü'l-Emrindir.

10 Muharrem 327 / 20 Kânun-u Sani 324

"Bu adam bir harika imiş!"

Ali Rıza Sağman anlatıyor:

1907 kışı idi, sanıyorum; İstanbul'un ilmî mahfillerinde, hele medrese bucaklarında birden bire mânâlı bir fısıltı, ilgilendirici bir dedikodu hâsıl oldu ve elektrik hızıyla ağızlara yayıldı, kulakları doldurdu:

"Kürdistan'dan bir adam gelmiş. Yaşça pek genç olduğu halde ilimce kendisine karşı çıkan yokmuş. Bu yaşta bu kadar geniş ilim, ancak vehbî (Allah vergisi) olabilirmiş. Bu zatın kılığı, kıyafeti de dikkat ve hayreti çekici imiş; çenesinde sakal, başında sarık, sırtında cübbe, ayaklarında şalvar yokmuş. Bu adam bir harika imiş. Adı Said, lâkabı Bediüzzaman imiş."

Meşrutiyetten sonra bu zatı görmek, konferanslarını dinlemek nasip oldu. Birinci Cihan Harbinden evvel, kendisinin elini öpmek de müyesser olmuştu.

"Mektepliler dinsiz olmaktan, medreseliler taassuptan kurtulacak"

Bediüzzaman'ın İstanbul yolculuğu sırasında Erzincan'da geçen bir muhavereyi birinci dönem Erzincan milletvekili, müftü, müderris Osman Feyzi Efendi'nin talebesi Molla Hüseyin Efendi şöyle anlatıyor:

BİR GÜN BİZİM MEDRESEYE, yirmi iki yaşlarında ayağında çizme, başında puşi, belinde kaması olan buğday benizli bir genç geldi. Selâm vererek içeri girdi. Elinde bir mektup vardı. "Osman Feyzi Efendi kimdir?" dedi. Hocamız hemen ayağa kalktı. "Gel bakalım Molla Said Efendi" diyerek ona yer gösterdi. Said Efendi dediği zata çok ilgi gösteriyor ve hürmet ediyordu. Az sonra namaz vakti girince, Molla Said abdest almaya çıktı. Ben de onun eline su dökmek için beraber çıktım. Abdest aldıktan sonra kendisine:

"Nereye gidiyorsunuz?" dedim.

"İstanbul'a gidiyorum" dedi.

"İstanbul'a gitmekteki maksadınız nedir?" deyince,

"Senin dilin çok bezik. Madem hep soruyorsun, bak sana anlatayım. Ben Anadolu'yu geziyorum. Memleketin durumunu yakından görüyorum. İstanbul'a gidip padişahla görüşeceğim."

Hüseyin Efendi, "Pekiyi maksadınız nedir?" deyince,

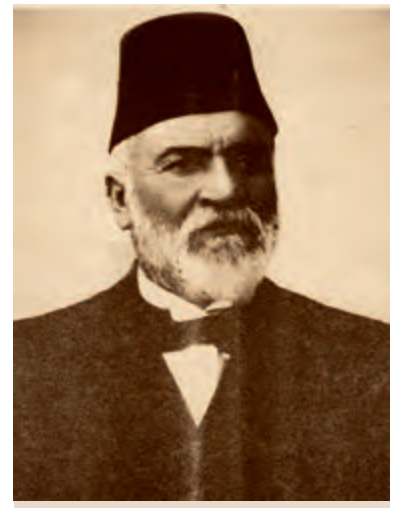
Molla Said: "Padişahla görüşüp, mekteplerde din dersleri; medreselerde ise müspet fenler okutulmasını teklif edeceğim."

Molla Hüseyin: "Pekiyi bundan ne elde edilecek?"

Molla Said: "Bu şekilde tedrisat yapılınca mektepliler dinsiz olmaktan, medreseliler de taassuptan kurtulacaktır" diye cevap verdi.

Padişaha yazılan mektup

Van Valisi Tahir Paşa tarafından Sultan Abdülhamid'e hitaben yazılan mektup:
Mârûz-u çâkerânemdir.

Van Valisi Tahir Paşa

MÂRÛZ-U çâkerânemdir.

Kürdistan uleması beyninde harika-i zekâ ile müştehir Molla Said Efendi muhtâc-ı tedâvi olduğundan, şefkat ve merhamet-i Hazret-i Hilâfetpenâhîye iltica ederek bu kerre ol cânib-i âliye azimet eylemiştir.

Mümâileyh, bu havalide ilimce umumun merci-i hall-i müşkilâtı olduğu halde, yine kendisini talebeden sayarak kıyafetini değiştirmeye şimdiye kadar muvafakat etmemiştir.

Kendisi Velînimet-i Âzam Hazretlerine hakikaten sadık ve hâlis duacı olmakla beraber, fıtraten edîb ve kanaatkâr ve fikr-i çâkerânemce şimdiye kadar Dersaadet'e gitmek bahtiyarlığına nail olan Kürd ulemâsı içinde gerek ahlâk-ı hasenece, gerek Zât-ı Hazret-i Hilâfetpenâhiye sadakat ve ubûdiyetçe en ziyade şâyân-ı âtıfet bir zât-ı diyanetşiâr olmasına nazaran, mümâileyhin emr-i tedavi hususunda mazhar-ı teshilât ve nail-i iltifât-ı mahsusa olması umum Kürdistan talebesi hakkında ilelebet unutulmaz bir insâniyet-i âli'l Hazret-i Pâdişâhî telâkkî olunacağının arzına cür'et kılındı.

Bu babda ve her halde emr ü ferman, Hazreti Men Lehü'l-Emrindir.

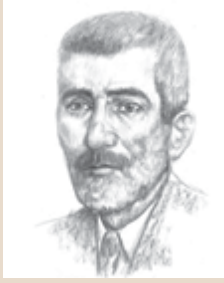

Çok zor sualler hazırlamıştım

Diyanet İşleri Müşavere Kurulu Reisi
Hasan Fehmi Başoğlu anlatıyor:

BEN, ZAMAN-I MEŞRUTİYET'TE Fatih Medresesinde okurken, Bediüzzaman Hazretlerinin İstanbul'a gelip, bir handa yerleştiğini ve hattâ odasının kapısında "Burada her müşkül hallolunur, her meseleye cevap verilir. Fakat sual sorulmaz" diye levha asıldığını işittim. Ve bir türlü akıl erdiremeyerek böyle bir levhayı asanın mecnun olması lâzım geldiğini düşünüyordum. Hazret-i Bediüzzaman hakkında sitayişkâr sözleri kabul etmek istemezdim. Fakat tevalî edegelen tavsiye ve cemaatlerle ulema ve talebe gruplarının kendisini ziyaret ve hayranlıklarını işittikçe, bende de bir ziyaret arzusu uyandı. Ve kat'i karar verdim ki; en güç ve ince meselelerden sualler tertip edip sorayım. Ben de o zaman medresenin ileri gelenlerinden sayılıyordum. Nihayet bir gece ulûm-u İlâhiye mebhasından gayet derin ve birkaç kitapta izah ve ifade edilebilen bir mevzu ve ayrıca bir iki mevzu daha seçerek sual halinde hazırladım. Ferdası gün kendisini ziyarete gittim. Suallerimi tevcih ettim. Aldığım cevaplar çok acip ve harika olmuştu. Aynen benim hazırladığım tarzda, sanki o akşam beraber imişiz ve kitaba beraber bakıyormuşuz gibi cevaplar verdi. Ben tam mutmain oldum. Ve bizzat anladım ki, onun ilmi, bizimki gibi kesbî değil, vehbîdîr.

Sonra bir harita çıkararak, Şarkta darülfünûn açılmasını ve bunun ehemmiyetini izah etti. O zaman Şarkta Hamidiye Alayları vardı. O suretle idare ediliyordu. Bu suretle tarz-ı idaresinin noksaniyetlerini ifade ile, maarif, san'at ve fünûn noktasından Şarkın uyandırılması lâzım geldiğini mukni' olarak bize izah ile, bu gayesinin tahakkuku için İstanbul'a geldiğini anlattı. Ve diyordu ki: "Vicdanın ziyası ulûm-u diniyedir. Aklın nuru fünun-u medeniyedir."

Şöhreti İstanbul'a yayılmıştı

Temyiz Reisi Ali Himmet Berki anlatıyor:

Ben o yıllarda Medresetü'l-Kuzat'ta talebe idim. Talebe arkadaşlar arasında ileri bir derecemiz vardı. Bütün İstanbul'a Bediüzzaman'ın ismi ve şöhreti yayılmıştı. Bütün ilim muhitlerinde herkes ondan bahsediyordu. Fatih'te bir handa misâfireten kalıyormuş, Herkesin her çeşit sualine cevap veriyormuş diye hakkında çok rivayetler duyuyorduk. Talebe arkadaşlarla gidelim diye karar verdik. Bir grup arkadaşla bu meşhur zâtı ziyarete gittik.

O gün Fatih'te bir çayhanede olduğunu, sorulan suallere cevap verdiğini işittik. Hemen oraya gittik. Çok kalabalık bir meclisi ve sırtında çok garip bir elbisesi vardı. Bir hoca kisvesi yoktu. Şarkın mahallî kıyafeti ile oturuyordu. Biz yanına vardığımızda Bediüzzaman kendisine sorulan suallere cevap veriyordu. Etrafındaki ilim sahipleri, derin bir sessizlik ve hayranlık içinde dinliyorlardı kendisini. Herkes verdiği cevaptan memnun ve tatmin oluyordu. Felsefecilerden, sofistlerin iddia ve fikirlerine cevap veriyordu. Aklî, mantıkî delillerle onların görüşlerini çürütmüştü.

Meşrutiyetin ilanında Bediüzzaman

"Tek başına bir millet"

BEDİÜZZAMAN'IN İSTANBUL'DA bulunduğu günler, şehrin tarihî olaylara sahne olduğu günlerdi. O muazzam bilgi birikimi, milletine hizmet aşkı ve cevval yapısı ile, Bediüzzaman'ın bu gelişmeleri bir kenardan seyretmesi beklenemezdi. Sorumluluk sahibi bir ilim adamı olarak, o da bu tarihî gelişmelere bir tarafından müdahil oldu. Bu durum ise, tımarhane ve tevkifhane macerasından henüz yakasını kurtarmış olan Bediüzzaman'ın başına daha da büyük işler açacaktı.

Bediüzzaman Molla Said'in serbest bırakılmasından bir müddet sonra İkinci Meşrutiyet ilan edildi. Fakat herkesin Meşrutiyetten anladığı şey farklıydı. Bir tarafta Meşrutiyeti sınırsız bir özgürlük olarak anlayıp her türlü rezalete elverişli bir zemin olarak görenler, bir tarafta da bizatihî hürriyeti İslâma aykırı bularak buna karşı çıkanlar vardı. Bediüzzaman ise bu sırada son derece faal bir sosyal hayatın içindeydi. Kurulan cemiyetlere girip çıkıyor, ilim ve siyaset çevrelerinde yüksek seviyede dostlar ediniyor, gazetelerde yazılar yayınlıyordu. Yazılarında ve çeşitli ortamlarındaki konuşmalarında hararetli bir üslûpla Meşrutiyeti savunuyor, fakat hürriyeti yanlış anlayıp kötüye kullanmak isteyenlerden de şiddetli ikazlarını esirgemiyordu. Bediüzzaman'ın bu konudaki nutuk ve makalelerinin şu ortak özellikleri vardı:

- İnsanlara daima cesaret ve ümit veriyor, şevk aşılıyordu. Onun sözlerinde korkuya ve karamsarlığa yer yoktu.

- Onun anladığı ve anlattığı hürriyet ve meşrutiyet, kaynağını İlâhî hakikatlerden alan, sınırları İslâmiyet tarafından çizilen ve "âdâb-ı şeriatla süslenen" kavramlardı.

Meşrutiyet ilânı İstanbul kutlamaları

Prof. Dr. Hilmi Ziya Ülgen

Bu zâta Bediüzzaman derler

Prof. Dr. Hilmi Ziya Ülgen anlatıyor:

Meşrutiyet yıllarında hocamla birlikte Nuruosmaniye Camiinin yakınlarında bir çayhanede oturup sohbet ediyorduk. Tam o esnada, camiden yanında talebe ve fedaileriyle külâhlı, çizmeli, şark kıyafeti içinde genç bir zat çıktı. Hocam beni ikaz etti: "Bu gördüğün zat ilimde deryadır. Sakın kıyafetine bakıp da aldanma. Herhangi bir mevzuda dahi olsa bununla münazara edeyim, münakaşa edeyim deme; bu zat seni mat edip mağlûp eder. Bu zâta Bediüzzaman derler."

“Bu kadar cesaret akıl kârı değil” dediler

Eşref Edip’in kaleminden:

Hürriyet mücadelesinde celâdet ve şehameti o derece idi ki, herkesin ağzını açmaktan korktuğu, işaretle konuştuğu bir zamanda onun bu kadar cesaret ve celâdet göstermesi zamanın havsalasına sığmadı. Sarayın ve paşaların ferman ferman olduğu, mutlak bir kudrete sahip olduğu bir zamanda şark vilâyetlerinden gelen bir adamın bu kadar cesaret göstermesi hayret ve taaccüple telakki edileceği tabii idi. Halka köle nazarı ile bakan müstebit paşalar, “Bu kadar cesaret akıl kârı değildir” diyerek onu tımarhaneye sokmaktan başka kendileri için halâs ve rahat çaresi göremediler.

- Her türlü anlaşmazlık ve kargaşa karşısında o daima yatıştırıcı ve birleştirici bir yol gösteriyordu.

- İstikbali ilimde ve eğitimde görüyor, toplumun nazarını bu hedefler üzerinde yoğunlaştırmaya çalışıyordu. İstanbul’a gelişinin asıl gayesini teşkil eden Doğu vilâyetleriyle ilgili eğitim projesini gerçekleştirmek için de Meşrutiyeti en uygun bir zemin telâkki ediyordu.

Bediüzzaman, İttihat ve Terakki Cemiyeti ile de alâkadardı. İçinde farklı fikirleri barındıran cemiyetten inançlı ve hamiyet sahibi kimselerle dostluğu vardı. Fakat aynı cemiyet içinde Batı hayranı, dinsiz ve mason olanlar da bulunuyordu ki, bunlar Bediüzzaman’a, Bediüzzaman da onlara muhalifti. Nitekim yazılarında ve konuşmalarında İttihatçıların mason kısmına karşı en şiddetli uyarılarını yöneltiyordu. Bediüzzaman, daha sonra “Sen İttihat ve Terakki ile ittifak etmiştin; neden ayrıldın?” diye soranlara, “Niyazi Bey, Enver Bey gibi adamlarla şimdi de müttefikim. Lâkin bazıları bizden ayrıldılar, bataklık yoluna saptılar” cevabını verecekti.

Meşrutiyetin ilanını takiben, Bediüzzaman İstanbul’da hararetli bir nutuk verdi, daha sonra da bunu Selânik Hürriyet Meydanında tekrarladı. Bu nutuk Meşrutiyet için bir tür yol haritası idi. Daha sonra “Hürriyete Hitap” başlığı altında yayınladığı bu nutkunda Bediüzzaman hürriyetin önem ve değerini anlatıyor ve hürriyet sayesinde medenî milletlerin seviyesine kısa zamanda çıkacağımızı müjdeliyordu. Ancak bunun şartı, hürriyeti yanlış yorumlamamak, sefahette ve nefsin arzularına uymakta serbestlik mânâsına almamak idi. Çağdaş medeniyetin iyi ve güzel taraflarını almak, kötülüklerine ise

Meşrutiyet İlanı Selanik kutlamaları

Tarihi Ferah Tiyatrosunun bulunduğu yer

İslâmiyetin esaslarıyla karşı çıkarak sınırlarımızdan içeri girmelerine meydan vermemek gerekiyordu.

Hitabelerinin yanı sıra, Bediüzzaman, çeşitli gazetelerde de yazılar yazarak Meşrutiyet hakkındaki yol gösterici düşüncelerini açıklıyor ve ortaya çıkan yahut çıkması muhtemel bulunan problemler için çözüm yolları gösteriyordu. *Misbah, Volkan, Serbestî, Mizan, Şûrâ-yı Ümmet, Şark ve Kürdistan, Kürt Teavün* ve *Terakki* gazetelerinde bu mahiyette otuz kadar makale yayınladı. Bu yazılarında Bediüzzaman bir yandan kamuoyunu aydınlatırken, bir yandan da kalem arkadaşlarının bazı aşırılıklarını tadil etmeye çalışıyordu. *Volkan* gazetesinin naşiri Derviş Vahdetî'ye aynı gazetenin sütunlarından yönelttiği "Edipler edepli olmalıdır; hem de edeb-i İslâmiye ile müteeddip olmalıdır" şeklindeki ikazı buna bir örnektir.

O günün heyecanlı atmosferinde karışıklık ve kavgalar da eksik olmuyordu. Geniş halk kitlelerinin katılımına sahne olan toplantılar, bir yönüyle Bediüzzaman'ı endişelendiriyor ve avâmın asayişi ihlâl edecek bir surette siyasete karışması ihtimaline karşı onu teyakkuza sevk ediyordu. Medrese talebelerinin hükümeti protesto amacıyla Beyazıt'ta düzenledikleri mitingde Bediüzzaman son derece tesirli bir konuşma yaparak öğrencileri teskin etti ve sessizce dağılmalarını sağladı. Ayasofya'da kırk bin kişinin katıldığı mevlidde yaptığı konuşma da, o mevlide tanık olanların yarım asır sonra hayranlıkla anlattıkları bir hatıra olarak hafızalara nakşolmuştu. *Mizan* gazetesi sahibi Murat Beyin Ferah Tiyatrosundaki konferansında ortaya çıkan kargaşayı Bediüzzaman'ın bir konuşma ile önlemesi de, o günlerin unutulmaz manzaraları arasında yerini aldı.

Bütün bu faaliyetleriyle Bediüzzaman Molla Said, yine kendisine ait olan "Kimin himmeti milleti ise o kimse tek başına bir millettir" sözünü şerh ediyordu. Bitmez tükenmez enerjisi, korku nedir bilmeyen cesareti, milletine karşı muhabbeti ve hizmet aşkı onu meydandan meydana koşturuyordu. Böylece o, bir taraftan milletinin bütün kesimlerine birden Meşrutiyeti anlatır ve yeni dönemin şartlarından istifade ile varılacak yüksek hedefler gösterirken, bir taraftan hürriyetin yanlış yorumlanarak elden kaçmasını önleyecek uyarılarda bulunuyor, aynı zamanda da toplumdaki birlik ve kaynaşmayı bozma istidadı taşıyan olaylara karşı ânında tepki vererek bu tür vak'aların büyümesini önlemeye çalışıyordu.

Enver Paşa

Resneli Niyazi Bey

Rehber-i Vatan gazetesinin 24 Temmuz 1324

(9 Recep 1326) tarihli nüshasında, Bediüzzaman'ın meşrutiyete dair makalesi şu takdimle yer alıyor:

"Kürdistan ulemâ-yı benâmından fâzıl-ı şehîr Bediüzzaman Fazîletlû Molla Said Efendi Hazretleri tarafından ihdâ kılınmış ve gazetemize muavenet-i kalemiyede bulunacakları da vaad buyurulmuştur."

Kürt Teavün ve Terakki gazetesinin 29 Teşrin-i Sani 1324 (12 Aralık 1908) tarihli nüshasında, daha önce Kürtçe olarak yayınlanan makalenin Türkçesi. Yazı, "İttifakta kuvvet, ittihadda hayat, uhuvvette saadet, hükümette selâmet var" diye başlıyor ve Doğu Anadolu halkının muhtaç olduğu şeyleri, (1) ittihad-ı millî, (2) ulûm-u diniye ile beraber fünun-u lâzime-i medeniyeyi tamim etmek şeklinde sıralıyor.

Kürt Teavün ve Terakki gazetesinin 22 Teşrin-i Sani 1324 (5 Aralık 1908) tarihli nüshasında Bediüzzaman'ın "Molla Said, ve Said-î Kürdî" imzasıyla yayınlanan Kürtçe makalesi.

Bediüzzaman'ın İstanbul ve Selânik'te irticalen irad ettiği nutuk, Misbah gazetesinin 19 Eylül 1324 (6 Ramazan 1326) tarihli nüshasında "Dağ Meyvesi Acı da Olsa Devadır" başlığı altında yayınlandı:

"Hürriyet bizi kabr-i vahşet ve istibdaddan ihrâc ve bostân-ı ittihad-ı muhabbet-i milliyeye davet etti. . . . Hakimiyet-i milletin beraatü'l-istihlâli olan Kanun-u Şer'î-yi Esasî, hâzin-i Cennet gibi bizi oralara duhule davet ediyor. Ey mazlum ihvân-ı vatan! Gidelim dahil olalım! Birinci kapısı ittihad-ı kulûb, ikincisi muhabbet-i milliye, üçüncüsü maarif, dördüncüsü sa'y, beşincisi terk-i sefahettir."

Bediüzzaman'ın 1 Nisan 1909 (19 Mart 1325) tarihli Volkan gazetesinde yayınlanan "Reddü'l-Evham" başlıklı yazısı:

"Madem ki meşrutiyette hâkimiyet millettedir; mevcudiyet-i milleti göstermek lâzımdır. Milletimiz de yalnız İslâmiyettir. Zira Arap, Türk, Kürt, Arnavut, Çerkes ve Lazların en kuvvetli ve hakikatli revabıt ve milliyetleri, İslâmiyetten başka bir şey değildir. Nasıl ki az ihmal ile tavaif-i mülûk temelleri atılmakta ve on üç asır evvel ölmüş olan asabiyet-i cahiliyeyi ihya ile fitne ikaz olunmaktadır. Ve oldu, gördük..."

Efkârı teşviş eden, hürriyet ve meşrutiyeti takdir etmeyen kimlerdir?

Cehalet ağanın, inat efendinin, garaz beyin, intikam paşanın, taklit hazretlerinin, mösyö gevezeliğin taht-ı riyasetlerinde, insan milletinden menba-ı saadetimiz olan meşvereti inciten bir cemiyettir.

Biz cahiliz, sizin gibi ehl-i ilmi taklit ederiz.

Çendan cahilsiniz, fakat âkılsınız. Hanginizle zebib, yani üzümü paylaşsam, zekâvetiyle bana hile edebilir. Demek cehliniz özür değil.

Umum milleti sürur ile bir garip ihtizaza getiren sadâ-yı hürriyet ve adalet, nefh-i sûr-u İsrafil gibi hayatlandırıyor. Sakın, ey ihvan-ı vatan, sefahetlerle ve dinde lâubaliliklerle tekrar öldürmeyiniz.

Ve bütün efkâr-ı fasideye ve ahlâk-ı rezileye ve desais-i şeytaniyeye ve tabasbusata karşı, şeriat-ı garrâ üzerine müesses olan kanun-u esasî Azrail hükmüne geçti, onları öldürdü. Ey hamiyetli ihvan-ı vatan, israfat ve hilaf-ı şeriat ve lezaiz-i nâmeşrua ile tekrar ihya etmeyiniz.

Hürriyeti sû'-i tefsir etmeyiniz, tâ elimizden kaçmasın. Ve müteaffin olan eski esareti başka kapta bize içirmekle bizi boğmasın. Zira hürriyet, müraat-ı ahkâm ve âdâb-ı şeriat ve ahlâk-ı hasene ile tahakkuk ve neşvünema bulur.

"Yalnız memleketimin mamulâtını giyiyorum"

Boykot böyle olur!

İKİNCİ MEŞRUTİYETİN İLANINDAN az bir zaman sonra, Avusturya-Macaristan İmparatorluğu Bosna-Hersek'i bir oldu bittiyle ilhak edince, İstanbul'da Avusturya'ya karşı bir boykot başlamıştı. Hızla yayılan ve Avusturya'yı ve onunla iş yapan Rum ve Ermeni tüccarları da ciddi şekilde etkileyen bu boykot, beş ay kadar sürmüş ve sonunda Avusturya Osmanlı Devletine tazminat ödemeyi kabul etmişti.

Boykotta, sayıları 20 bini bulan İstanbul'daki Kürt hamallar kilit rol oynuyordu. Onların birtakım tahriklere âlet edilmesinden endişe eden Bediüzzaman, hamalların bulundukları yerleri ve kahveleri tek tek dolaşarak kendileriyle konuştu. Onlara bir yandan Meşrutiyeti anlatırken, bir yandan da boykotlarını teşvik ediyor, ancak herhangi bir taşkınlığa kapılmamaları konusunda onları uyarıyordu. Gerçekten de boykot, hiçbir olumsuz harekete meydan vermeksizin, tam bir vakar içinde ve müessir bir şekilde yürütüldü ve hedefine ulaştı.

O günlerde bir zat, Bediüzzaman'a ilim ve irfanıyla mütenasip bir elbise giymesini teklif edince, Bediüzzaman bu boykota atıfta bulunarak şu cevabı vermişti:

"Siz Avusturya'ya güya boykot yapıyorsunuz; hem onun gönderdiği kalpakları giyiyorsunuz. Ben ise bütün Avrupa'ya boykot yapıyorum. Onun için yalnız memleketimin maddî ve manevî mamulâtını giyiyorum."

Şeyh Bahît ile münazara

“Avrupa da, Osmanlı da doğuracak”

O ZAMANLARDA, Mısır Câmiü’l-Ezher Üniversitesi reislerinden meşhur Şeyh Bahit Efendi, İstanbul’a bir seyahat için geldiğinde, Kürdistan’ın sarp, yalçın kayaları arasından gelerek, İstanbul’da bulunan Bedîüzzaman Said Nursî’yi ilzam edemeyen İslâm uleması, Şeyh Bahit’ten bu genç hocanın ilzam edilmesini isterler. Şeyh Bahit de bu teklifi kabul ederek bir münazara zemini arar. Ve bir namaz vakti, Ayasofya Camiinden çıkılıp çayhaneye oturulduğunda, bunu fırsat telâkki eden Şeyh Bahit Efendi, Bedîüzzaman Said Nursî’ye hitaben, “Avrupa ve Osmanlı devleti hakkında ne diyorsunuz?” diye sorar.

Buna karşı, Bedîüzzaman’ın verdiği cevap şu olur:

“Avrupa bir İslâm devletine, Osmanlı devleti de bir Avrupa devletine hâmiledir. Bir gün gelip doğuracaklardır.”

Bu cevaba karşı, Şeyh Bahit Hazretleri “Bu gençle münazara edilmez, ben de aynı kanaatte idim. Fakat bu kadar veciz ve beligane bir tarzda ifade etmek, ancak Bedîüzzaman’a hastır” demiştir.

Sözler

Şeyh Bahît

Bu inkılâb-ı azîm, doğurduğu hürriyeti meşveret-i şer’iyyenin terbiyesine verse, bu milletin eski satvet ve kuvvetini ihya edecektir. Eğer veba ve ağraz-ı şahsiyeye müsadif olsa, istibdad-ı mutlaka dönecek.

Madem ki Meşrutiyette hâkimiyet millettedir. Mevcudiyet-i milleti göstermek lâzımdır. Milletimiz de yalnız İslâmiyettir. Zira Arap, Türk, Kürt, Arnavut, Çerkes ve Lazların en kuvvetli ve hakikatli revabıt ve milliyetleri, İslâmiyetten başka bir şey değildir. Nasıl ki az ihmal ile tavâif-i mülûk temelleri atılmakta ve on üç asır evvel ölmüş olan asabiyet-i cahiliyeyi ihya ile fitne ikaz olunmaktadır. Ve oldu, gördük...

Bidayet-i Hürriyette şu fikri Jön Türklere teklif ettim, kabul etmediler. On iki sene sonra tekrar teklif ettim, kabul ettiler. Lâkin Meclis feshedildi. Şimdi âlem-i İslâmın mütemerkiz noktasına tekraren arz ediyorum: Tarih bize gösteriyor ki, İslâm ne derece dine temessük etmiş ise terakki etmiş, ne vakit dinde zaaf göstermiş ise tedenni etmiştir. Başka dinde bilâkis kuvveti zamanında vahşet, zaafı zamanında temeddün hâsıl olmuştur.

Cumhur-u enbiyanın şarkta bi'seti, kader-i ezelînin bir remzidir ki, şarkın hissiyatına hâkim dindir. Bugün âlem-i İslâmdaki tezahürat da gösteriyor ki, âlem-i İslâmı uyandıracak, şu mezelletten kurtaracak yine o histir.

On üç asır evvel şeriat-ı garra teessüs ettiğinden, ahkâmda Avrupa'ya dilencilik etmek, din-i İslâma büyük bir cinayettir. Ve şimale müteveccihen namaz kılmak gibidir. Kuvvet kanunda olmalı. Yoksa istibdad tevzi olunmuş olur.

Ecnebiler fünun ve sanayi silâhıyla bizi istibdad-ı manevîleri altında eziyorlar. Biz de fen ve san'at silâhıyla i'lâ-i Kelimetullahın en müthiş düşmanı olan cehil ve fakr ve ihtilâf-ı efkâra cihad edeceğiz.

"O konuşunca kimse ağzını açamadı"

Tarihçi Münir Süleyman Çapanoğlu anlatıyor:

MİZAN GAZETESİ SAHİP VE BAŞYAZARI tarihçi Murat Bey Şehzadebaşı'nda, Ferah Tiyatrosunda bir konferans verecekti. Romalıların yükselme ve alçalma sebepleri konusunda bir konferanstı bu.

Tam saatinde perde açıldı. Büyük tarihçi sahneye çıktı ve konferansa başladı. Pek ince noktalarına ve esprilerine kadar anlamıyorsak da, ne kadar olsa yine bir şeyler sezinliyorduk. Üstadın bazı sözlerinden İttihat ve Terakki idaresiyle Roma devlet idaresini mukayese ettiğini anlamıştım.

Murat Bey mukayeselerini etraflıca açıklayıp İttihat ve Terakki Cemiyeti ile iktidarını iğneledikçe, sağ taraf localarla aşağıdaki yerlerden sesler, homurtular duyulmaya başladı.

Bir zaman geldi ki, aşağıdaki seslerin tonu değişti, yükseldi, daha küstah ve terbiyesiz bir hal aldı. Murat Bey konuşuyordu, ama gürültüden bir şey anlamak kabil olamıyordu.

Murat Bey devam edemeyeceğini anlamıştı. Dönüp sahneden kulise girerken bir ses gürledi ve bir adam elini arka cebine atarak bir şey çıkardı. Ne olduğunu görmedik, ama tabanca olduğu muhakkaktı. Ve adam haykırdı:

"Kes sesini! Yoksa keserim!"

Murat Bey konferansı yarım bıraktığı halde gürültü, patırtı, şamata hâlâ devam ediyordu. Tiyatrodan çıkan olmuyor, hattâ böyle bir hareket eseri bile görülmüyordu. Bu sefer söz ayağa düşmüştü. Aklı eren de, ermeyen de konuşuyordu. Grup grup münakaşalar oluyordu. Arada itişmeler, kakışmalar, yaka tutmalar da oluyordu.

Bu arada kalabalığın arasından biri, koltuklardan birine gayet çevik bir hareketle sıçradı. Kıyafetinden Kürt olduğu anlaşılıyordu.

Gür bir sesle, "Yâ eyyühelmüslimûn!" diye söze başladı. Ve konuşma hürriyetine saygı göstermek lâzım geldiğini, bir hatibin sözünün kesilmesinin ayıp ve hele terbiye sınırlarının dışına çıkmanın ise meşrutiyet ve hürriyeti yeni ilân etmiş bir ulus için utanılacak bir hareket olduğunu, Müslüman dininin fikre saygı göstermeyi emrettiğini

anlattı. Sözlerini âyetlerle, hadislerle süsleyerek, İslâm tarihinden örnekler vererek, Hazret-i Muhammed'in müşaverelerini, münakaşalarını, irşadkâr sözlerini ve hutbelerini şahit tutarak anlattı. Ve nihayet terbiye ve nezaket dairesinde dağılmalarını tavsiye etti.

Güzel konuşuyordu. İnandırıcı bir anlatışı vardı. Bugünkü anlama göre tam bir hatipti, bir konferansçı idi.

Kimse ne itiraz etti, ne gık dedi. Biraz evvel bağıranlardan, ortalığı yaygaraya verenlerden hiçbiri ağzını açamadı.

1960 yılı Mart'ının 23'ünde ölen Said Nursî idi bu adam. O zaman kapkara bıyıklı, atik, çevik bir delikanlı olan Said Nursî'yi, ilk defa, birbirine giren iki parti mensuplarını yola getirip dağılmalarını sağladığı bu tiyatroda tanıdım.

Münir Süleyman Çapanoğlu,
Türkiye'de Sosyalizm Hareketleri ve Sosyalist Hilmi'den

Ferah Tiyatrosu

Mizancı Murat Bey

Bu ittihadın meşrebi, muhabbettir. Husumet ise, cehalet ve zaruret ve nifakadır. Gayr-ı müslimler emin olsunlar ki bu ittihadımız, bu üç sıfata hücumdur. Gayr-ı müslime karşı hareketimiz ikna'dır. Zira onları medenî biliriz. Ve İslâmiyeti mahbub ve ulvî göstermektir. Zira onları munsıf zannediyoruz.

Kesb-i medeniyette Japonlara iktida bize lâzımdır ki, onlar Avrupa'dan mehasin-i medeniyeti almakla beraber, âdât-ı milliyeyi muhafaza ettiler. Bizim âdât-ı milliyemiz İslâmiyette neşvünema bulduğu için, iki cihetle sarılmak zarurîdir.

İttihad-ı Muhammedî ve Bediüzzaman

İKİNCİ MEŞRUTİYETİN ilânından sonra, Süheyl Paşa, Mehmet Sadık Ferik Rıza Paşa ve arkadaşları tarafından İttihad-ı Muhammedî adıyla kurulan cemiyete, Bediüzzaman da intisap etmişti. Bediüzzaman'ın, bundan başka müteaddit cemiyetlere de üye olduğunu kendi ifadelerinden anlıyoruz. Daha sonra cemiyet siyasî bir mahiyet alarak İttihat ve Terakki muhaliflerini bünyesinde topladı. Bu arada Derviş Vahdetî'nin *Volkan* gazetesi de cemiyeti destekliyordu. Bilâhare Süheyl Paşa gibi bazı zatlarla beraber Bediüzzaman da bu cemiyetle bağlarını kesti. Nihayet 31 Mart olayları bahane edilerek cemiyet kapatıldı. Bediüzzaman'ın Divan-ı Harp'teki müdafaasından:

"İşittim, İttihad-ı Muhammedî (a.s.m.) namıyla bir cemiyet teşekkül etmiş. Nihayet derecede korktum ki, bu ism-i mübarekin altında bazılarının bir yanlış hareketi meydana gelsin. Sonra işittim: Bu ism-i mübareki bazı mübarek zevat (Süheyl Paşa ve Şeyh Sadık gibi zatlar) daha basit ve sırf ibadete ve Sünnet-i Seniyeye tebaiyete nakletmişler. Ve o siyasî cemiyetten kat'-ı alâka ettiler. Siyasete karışmayacaklar. Lâkin tekrar korktum, dedim: Bu isim umumun hakkıdır, tahsis ve tahdit kabul etmez. Ben nasıl ki, dindar müteaddit cemiyete bir cihette mensubum, zira maksatlarını bir gördüm; kezâlik o ism-i mübareke intisab ettim."

31 Mart ve Bediüzzaman

"Zalimler için yaşasın Cehennem!"

Ayaklanmayı yatıştırmaya çalıştığı halde haksız suçlamalarla tutuklanan Bediüzzaman'ın bu macerası 11,5 cinayetli bir savunma ile sona erdi.

TARİHE 31 MART OLAYI OLARAK GEÇEN ayaklanma da Bediüzzaman'ı İstanbul'da buldu. 13 Nisan (eski tarihle 31 Mart) günü Taşkışla'daki avcı taburlarının ayaklanmasıyla başlayan hadiseler, çeşitli kesimlerden kalabalıkların da isyancılara katılmasıyla kısa zamanda büyüdü. Aralarında bakan, komutan ve mebusların da bulunduğu bazı zevat bu hadiseler sırasında öldürüldü. On bir gün devam eden ayaklanma, Selânik'ten gelen Hareket Ordusu tarafından bastırıldıktan sonra örfî idare (sıkıyönetim) ilân edildi ve Divan-ı Harp kuruldu. Binlerce kişi tutuklanarak, üç mahkeme halinde faaliyet gösteren Divan-ı Harb-i Örfî'ye sevk edildi.

İsyanın birinci gününde, Bediüzzaman olayları uzaktan birkaç dakika seyrettikten sonra, kimsenin söz dinleyecek durumda olmadığını görünce, "Bari beni tanıyanlar karışmasınlar" düşüncesiyle Bakırköy'e çekildi, yolda gördüklerine de isyana karışmamalarını tavsiye etti.

İkinci gün, öldürülen subaylara dair bilgi almaya ve ordu içindeki disiplinin ne ölçüde zarar gördüğünü anlamaya çalıştıktan sonra, gazetelerde askerlere hitaben yazılar yayınladı. *Serbestî, Mizan* ve *Volkan* gazetelerinde üst üste günlerce neşredilen bu yazılarında Bediüzzaman özetle şunları söylüyordu:

"Ey askerler! Zabitleriniz bir günah ile nefsine zulmediyorsa, siz o itaatsizlikle otuz milyon Osmanlı ve üç yüz milyon nüfus-u İslâmiyenin birer birer haklarına da zulmediyorsunuz. Zira umum İslâm ve Osmanlıların haysiyet ve saadet ve bayrak-ı tevhidi, sizin itaatinizle kaimdir. Hem de şeriat istiyorsunuz, fakat itaatsizlikle şeriata şiddetli muhalefet ediyorsunuz."

İsyanın dördüncü gününde de Bediüzzaman ulema ile birlikte Harbiye Nezaretine giderek askerlere bizzat hitap etti. Bu nutuktan birkaç gün sonra da sekiz tabur asker isyandan vazgeçerek teslim oldu.

Bütün bunlara rağmen, Bediüzzaman, yatıştırmaya çalıştığı isyana katılmakla suçlandı. Bu sırada İstanbul'u terk etmiş bulunan Bediüzzaman, İzmit'te tutuklanarak İstanbul'a getirildi ve Divan-ı Harp'e

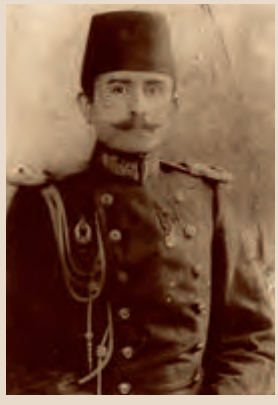
31 Mart Ayaklanmasını bastıran Hareket Ordusunun Kumandanı Mahmut Şevket Paşa.

Şimdiki İstanbul Üniversitesinin, o zamanki "Daire-i Umûr-u Askeriye"nin kapısı. Meşhur Bekirağa Bölüğünün binası da bu kapının arkasında.

31 Mart Vakasını bastırmak için Selanik'ten gelen hareket ordusu.

Divan-ı Harb-i Örfî azalarından Rauf Orbay.

sevk edildi. Beyazıt'ta, bugünkü İstanbul Üniversitesinin bahçesi içinde yer alan Harbiye Nezareti binasının "Bekir Ağa Bölüğü" adlı kısmında üç hafta kadar tutuklu kaldıktan sonra, Hurşit Paşa başkanlığındaki 1 numaralı Divan-ı Harp'te duruşmaya çıkarıldı.

Bediüzzaman'dan savunması istendiğinde, duruşma salonunun penceresinden, bahçede kurulmuş darağaçlarında henüz asılmış on beş kişinin sallanan cesetleri görülüyordu. Reis Hurşit Paşa, darağaçlarını işaret ederek sordu:

"İşte şeriat isteyenler böyle asılırlar. Sen de şeriat istedin mi?"

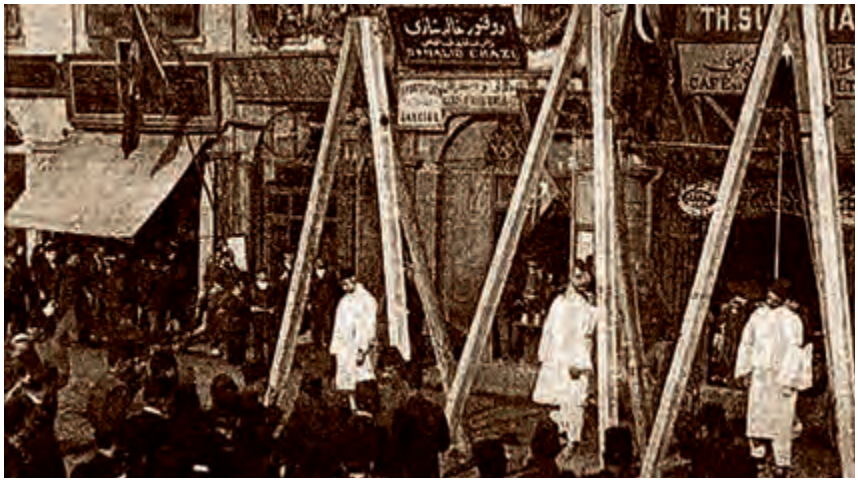
Bediüzzaman'ın cevabı tarihe geçecek bir cevaptı.

"Şeriatın bir hakikatine bin ruhum olsa feda etmeye hazırım!"

Sonra, mahkeme heyetini şaşkınlık içinde bırakan bir vakar ve sükûnet içinde devam etti:

"Zira şeriat, sebeb-i saadet ve adalet-i mahz ve fazilettir. Fakat ihtilâlcilerin isteyişi gibi değil. Âhirete gitmeye kemal-i iştiyakla müheyyâyım. Bu asılanlarla beraber gitmeye hazırım. Nasıl ki bir bedevî garâibperest, İstanbul'un acaib ve mehasinini işitmiş, fakat görmemiş; nasıl kemal-i hahişle görmeyi arzu eder. Ben de, âhireti o hahişle görmek istiyordum, şimdi de öyleyim. Beni oraya nefyetmek ceza değil; sizin elinizden gelirse beni vicdanen muazzep ediniz. Ve illâ, başka suretle azap azap değil, benim için şandır."

Konuşan, darağaçlarının gölgesinde savunmasını yapan mazlum bir sanık değil, bir medrese salonunda dersini veren bir hoca idi. Her cümlesi hikmetle ve isabetli teşhislerle birer formül halinde işlenmiş savunmasında, önce ayaklanmayı doğuran sebeplerin bir tahlilini yaptı. Arkasından, ayaklanmayı bastırmaya yönelik teşebbüslerini, "on bir buçuk cinayet" adı altında madde madde saydı. Sonra da, "Ben bu on bir buçuk cinayetin cezasına rıza ile beraber, on bir buçuk sualime de cevap isterim" diyerek, mahkeme heyetine birtakım sualler yöneltti. Bu suallerle memleketin içinde bulunduğu duruma, yönetimdekilerin bu durumdaki sorumluluklarına ve pek çok insanı isyan noktasına getiren haksızlıklara işaret eden Bediüzzaman, sadece kendisinin değil, Divan-ı Harp'te yargılanan nice masum kimselerin de hukukunu savunuyordu.

Sehpaların gölgesinde yapılan bu âteşin müdafaadan sonra, Divan-ı Harp heyeti, ittifakla Bediüzzaman'ın beraatine karar verdi. Bediüzzaman'ın yanı sıra, elli kadar maznun da bu arada tahliye edildi. Lâkin Bediüzzaman'ın kendisini beraat ettirenlere minnet borcu yoktu. Binlerce mazlumu aylarca işkenceler altında inleten ve onlarcasını da idam sehpalarına gönderen Mahkemeden ayrılırken, "Zalimler için yaşasın Cehennem!" diye haykırarak Beyazıt'ın caddelerinde yürüyecekti.

Bediüzzaman'ın da aralarında bulunduğu 31 Mart sanıklarını yargılayan Divan-ı Harb-i Örfî Reisi Hurşit Paşa.

Bediüzzaman'dan savunması istendiğinde, duruşma salonunun penceresinden, bahçede kurulmuş darağaçlarında henüz asılmış on beş kişinin sallanan cesetleri görülüyordu. Reis Hurşit Paşa, darağaçlarını işaret ederek sordu:

"İşte şeriat isteyenler böyle asılırlar. Sen de şeriat istedin mi?"

Bediüzzaman'ın cevabı tarihe geçecek bir cevaptı.

"Şeriatın bir hakikatine bin ruhum olsa feda etmeye hazırım!"

Sonra, mahkeme heyetini şaşkınlık içinde bırakan bir vakar ve sükûnet içinde devam etti:

"Zira şeriat, sebeb-i saadet ve adalet-i mahz ve fazilettir. Fakat ihtilâlcilerin isteyişi gibi değil. Âhirete gitmeye kemal-i iştiyakla müheyyâyım. Bu asılanlarla beraber gitmeye hazırım."

Nasıl hürriyet imanın hassasıdır?

Zira rabıta-i iman ile Sultan-ı Kâinata hizmetkâr olan adam, başkasına tezellül ile tenezzül etmeye ve başkasının tahakküm ve istibdadı altına girmeye, o adamın izzet ve şehamet-i imaniyesi bırakmadığı gibi; başkasının hürriyet ve hukukuna tecavüz etmeyi dahi o adamın şefkat-i imaniyesi bırakmaz.

Gayr-ı müslimlerle nasıl müsavi olacağız?

Müsavat ise, fazilet ve şerefte değildir, hukuktadır. Hukukta ise, şah ve geda birdir. Acaba bir şeriat, karıncaya bilerek ayak basmayınız dese, tazibinden men' etse; nasıl benî Âdem'in hukukunu ihmal eder? Kellâ... Biz imtisal etmedik. Evet İmam-ı Ali'nin (r.a.) âdi bir Yahudi ile muhakemesi ve medar-ı fahriniz olan Salahaddin-i Eyyubî'nin miskin bir Hıristiyan ile mürafaası, sizin şu yanlışınızı tashih eder zannederim.

Bekirağa Bölüğünde hayat

Bediüzzaman'ın tutuklu bulunduğu Bekir Ağa Bölüğünde gardiyanlık yapan ve onlarca mahkûmun idam cezasını infaz eden Cellât Hasan'ın hatıralarından:

BEN BURAYA GETİRİLDİĞİMDE isyan henüz yeni bastırılmıştı. Bütün koğuşlar getirilen insanlarla dolmuştu. Her gün yüzlerce insan getirilir, buraya tıkılırdı. Binanın camii bile dolduruldu. Buraya getirilenler kumandandır, neferdir, paşadır, gedadır tefrik edilmeden koğuşlara dolduruluyordu. Yüz kişi alan bir koğuşa iki yüz kişi koyuyorduk. Her taraf, koridorlar bile hıncahınç dolmuştu. Üç bin insan bu daracık koğuşlara dolduruldu. Tevkifat altı ay devam etti. Tevkif edilenlerden 62 kişi idam edildi.

“Belâ yüzüne gül, tâ o da gülsün”

Adını ilk müdürü olan ve zulmüyle tanınan Binbaşı Bekir Ağadan alan Bekir Ağa Bölüğü, tevkifhanesi, tutuklular üzerinde her türlü işkencenin uygulandığı bir yer olmuştu. O dönemin tevkifhane müdürü olan Salim Bey de, tutukluların el ve ayak tırnaklarını sökmekle şöhret bulduğundan, “Tırnakçı Salim” olarak anılırdı. Bediüzzaman gibi, dünya hayatına metelik vermeyen bir zat için ise, bütün bunlar bir “eğlence” idi. Hattâ, başa gelen musibetler çeşitlendikçe, o da bu hali musikinin nağmelerindeki değişiklik gibi telâkki ediyordu. Divan-ı Harp’teki müdafaasından:

SİZİN İŞKENCELİ hapishanenizin hali: zaman müthiş, mekân muvahhiş, mahpusîn mütevahhiş, gazeteler mürcif, efkâr müşevveş, kalbler hazîn, vicdanlar müteessir ve me’yus, bidayet-i halde memurlar şematetli, nöbetçiler müz’iç olmakla beraber, vicdanım beni tazib etmediği için o hâl bana eğlence gibi idi. Musibetlerin tenevvüü, musikînin nağmelerinin tenevvüü gibi bana geliyordu.

Bediüzzaman, bu bahsi, dünya hayatının musibetleriyle adeta istihza edercesine bir lâtife ile noktalar. Bu lâtifesinde, başına gelen musibetlerden sorumlu (!) tuttuğu Mart ve Mayıs aylarını kadro dışına çıkarmayı teklif etmektedir:

Mart ve Mayıs müstebit aylardır. Mart’ı kadro haricine çıkarmalı, Mayıs’ı da tekaüt etmeli; tâ muvazene-i mâlî husule gelsin. . . . Bu iki ay gitmeyecekse, ben [İstanbul’a] veda edeceğim!

Meşrutiyete neden tutkunum?

Mânâ-yı meşrutiyete iptilâ ve muhabbetimin sebebi şudur ki:

Asya'nın ve Âlem-i İslâm'ın istikbalde terakkisinin birinci kapısı, meşrutiyet-i meşrua ve şeriat dairesindeki hürriyettir. Ve talih ve taht ve baht-ı İslâmın anahtarı da meşrutiyetteki şûrâdır. Zira şimdiye kadar üç yüz yetmiş milyon İslâm, ecanibin istibdad-ı manevîsi altında eziliyordu. Şimdi hâkimiyet-i İslâmiye, âlemde bahusus bundan sonra Asya'da hükümferma olduğu halde her bir ferd-i Müslüman, hâkimiyetin bir cüz-ü hakikîsine mâlik olur. Ve hürriyet, üç yüz yetmiş milyon İslâmı esaretten halâs etmeye bir çare-i yegânedir. Farz-ı muhal olarak burada yirmi milyon nüfus, tesis-i hürriyette çok zarardîde olsalar da feda olsunlar. Yirmiyi verir, üç yüzü alırız.

İstanbul'a Vedaname'den

Yüz yıl önce, yüz yıl sonra

Divan-ı Harb-i Örfî'deki savunmasının başında, Bediüzzaman bir tespit yapıyor: "Siyaseti dinsizliğe âlet yapanlar, başkalarını irtica ile itham eder." O günden bu yana geçen bir asırlık zaman, bu tespiti doğruluyor ve değişen fazla bir şey olmadığını gösteriyor:

MERT OLAN CİNAYETE TENEZZÜL ETMEZ. Şayet isnad olunsa cezadan korkmaz. Hem de haksız yere idam olunsam, iki şehit sevabını kazanırım. Şayet hapiste kalsam, böyle hürriyeti lafızdan ibaret bulunan gaddar bir hükümetin en rahat mevkii hapishane olsa gerektir. Mazlumiyetle ölmek, zalimiyetle yaşamaktan daha hayırlıdır. Bunu da derim ki:

Siyaseti dinsizliğe âlet yapan bazı adamlar, kabahatini setr için başkasını irtica ile ve dinini siyasete âlet yapmakla itham ederler.

En büyük ders

Divan-ı Harb-i Örfî müdafaasının naşiri Ahmed Ramiz'in önsözünden:

ŞEHZADEBAŞINDA ŞEMATETLE konferans verildiği gece, kemal-i mehabetle sahneye çıkıp irad ettiği nutk-u beliğ-i bîtarafane, Said'in ihata-i ilmiyesi kadar hamaset ve fedakârlıkta da ileri olduğunu teyid eder. Gerek o gece, gerek menhus 31 Mart'ta cihan-değer nasihatlarıyla ortaya atılan hoca-i dânâya, böyle tehlikeli bir anda vücud-u kıymetdarının sıyaneti, nefean lil-umum elzem olduğu halde ve ihtar edildiği zaman: "En büyük ders, doğruluk yolunda ölümünü istihkar dersi vermektir...";

"Yerinde ölmek için bu hayat lâzımdır" fikrine karşı:

Aşinayız, bize bîgânedir endişe-i mevt,
Adl ü Hak uğrunda nezreylemişiz cânımızı,
Ol bize âb-ı hayat, ateş-i seyyal-i memat

mısraı ile mukabele ederdi. Said-i hüşyarın safvet-i ruhunu, besalet ve şecaatini, fedakârlığındaki nihayetsizliğini anlamak ve ona bağlanmak için, lisan-ı hamasetinden bu mezkûr mısraını söylemek kifayet eder.

Elyevm, Said Nursî memleketine döndü. Karışmış İstanbul'un hava-i gıll ü gışından ve tezviratından ve bedraka-i efkâr olmak lâzım gelen gazetecilerin bazılarının bütün fenalıklara bâdî ve bütün felâketlerin müvellidi olduklarını görerek bu derece açık cinayetlere tahammül edemeyerek me'yus ve müteessir; vahşetzâr fakat munis, vefakâr ve nâmusperver olan dağlarına döndü. İsabet etti. Kimbilir, belki en büyük icraatından biri de budur.

İki Mekteb-i Musibetin Şehadetnamesi yahut Divan-ı Harb-i Örfî.

Bediüzzaman'ın Divan-ı Harpteki savunması. Ahmed Ramiz tarafından neşredilen 1327 baskısı.

Van'a dönüş

1910 - 1913

"Her kıştan sonra bir bahar, her geceden sonra bir sabah olduğu gibi, nev-i beşerin dahi bir sabahı, bir baharı olacak inşaallah."

Sanan Tepesinden Tiflis'in görünüşü.

Sen tacir misin?

Evet tacirim, hem de kimyagerim.

Nasıl?

İki madde var, mezcettiriyorum: Bir tiryak-ı şâfi, bir elektrik-i muzi tevellüd eder.

Nerede bulunur?

Medeniyet ve fazilet çarşısında; cephesinde insan yazılan ve iki ayak üstünde olan sandık içindeki, üstüne kalp yazılan siyah veya pırlanta gibi parlak olan bir kutudadır.

İsimleri nedir?

İman, muhabbet, sadakat, hamiyet.

Seyyar medreselerde Meşrutiyet dersleri

Tiflis'te medrese planı kuran Bediüzzaman, dağlarda ve sahralarda halkı geleceğe hazırlıyor.

DİVAN-I HARPTE BERAAT ettikten sonra Bediüzzaman İstanbul'da çok fazla kalmadı. Birkaç ay sonra, İstanbul'a hitaben dokunaklı bir vedaname yazarak şehirden ayrıldı. "Ey koca İstanbul!" diye başladığı bu yazısında, "Sureten ne kadar medenîliğin var; sîreten [içyüzün itibarıyla] dahi nifak, sefahet, ağraz içinde o kadar, o derece vahşisin" diyordu Bediüzzaman. Ve, İstanbul'un garaz neşreden edepsiz gazeteleri yerine Başit Dağının başında kâinatı mütalâa edeceğini söylüyordu.

Gerçi eşitlik ve kardeşliği İstanbul'da sadece tımarhane ve tevkifhanede gördüğünü söylüyordu Bediüzzaman. Fakat Meşrutiyet ve hürriyet idealinden vazgeçmiş değildi. Her ne kadar Meşrutiyet onu idam sehpasının eşiğine kadar getirmişse de, o, Meşrutiyetin mânâsına bağımlılık derecesinde bir muhabbet beslediğini anlatıyordu aynı yazısında.

Bediüzzaman Van'a deniz yoluyla Batum üzerinden döndü. Batum'da indikten sonra, Tiflis'e de uğradı. Sanan tepesinden şehri seyrederken yanına gelen bir Rus polisiyle arasında cereyan eden konuşma, başından henüz geçmiş felâketlerin onu zerre kadar sarsmadığını gösterdiği gibi, uzak istikbali hemen önündeki bir manzara gibi seyreden keskin bir nazara sahip olduğunu da gözler önüne sermektedir.

Büyük hayallerle geldiği İstanbul'da hedefine yaklaşabilmek şöyle dursun, kendisini her türden kargaşa ve kavganın ortasında bulmuş, musibetten musibete düşmüş, tımarhaneye atılmış, tutuklanmış ve idam sehpalarının gölgesinde yargılanmış olan bu genç adam, Rusların egemenliği altındaki topraklara tepeden bakarken medresesinin planını yapıyor, Tiflis ile Bitlis'i kardeş şehir ilan ediyor, İslâm ülkelerinin yabancı boyunduruğundan birer birer kurtulacaklarını müjdeliyor ve Rus polisine "Hürriyet bizi değil, sizi parçalayacak!" diyordu.

Bediüzzaman Van'a döndükten hemen sonra, eski medresesini tekrar ele alarak düzene koydu. Fakat çok geçmeden yeni bir seyahate

çıkınca, bu defa şehirler, köyler, dağlar ve sahralar medrese oldu. Bu seferki hedefi ise Doğu vilayetleri idi. Van civarından başlayıp Hakkâri, Bitlis, Muş, Ağrı, Diyarbakır ve Urfa'da şehir merkezlerini ve civar köyleri dolaşarak aşiretlere Meşrutiyeti anlattı. Buralarda halk ile buluşmalarında kendisine yüzlerce sual soruldu. Bu soruların ekseriyeti, Meşrutiyet ile beraber birtakım kötülüklerin de ülkeye gireceği ve bundan dinin zarar göreceği yolundaki endişelerden kaynaklanıyordu. Bediüzzaman özlü cevaplarında bir yandan bu endişeleri giderirken, bir yandan da halka bu yeni dönemde haklarına nasıl sahip çıkacaklarını ve özgürlüklerini nasıl kullanacaklarını gösteriyordu. Bu sual ve cevaplar daha sonra bir kitap halinde derlenerek "Münazarat" adıyla yayınlandı.

Müellifin kendi ifadesiyle kırk elli gün kadar süren bu seyahatlerin bir diğer meyvesi ise *Muhakemat* oldu. *Münazarat* için "avam reçetesi" alt başlığını kullanan Bediüzzaman, *Muhakemat*'ı da "ulema reçetesi" olarak isimlendirdi. Arapça olarak telif edilen bu kitap, *Münazarat*'tan farklı olarak, çok yüksek ve ağır bir üslûpla kaleme alınmıştı. Eser, Doğunun ve Batının her türlü hurafelerinden arınmış bir şekilde, doğrudan doğruya İslâmın özüne yönelmeyi hedef alıyordu. Daha sonra bu eser bizzat müellifi tarafından Türkçeye tercüme edilerek neşredildi.

Bediüzzaman'ın Rus polisi ile arasındaki meşhur konuşmasının geçtiği Şeyh Sanan Tepesinden Tiflis manzarası.

Van Kalesi

Şu diyanetsizlik Avrupa medeniyetinin iç yüzünü öyle karıştırmış ki, o kadar fırak-ı fesadiyeyi ve ihtilâliyeyi tevlid etmiş. Faraza hablü'l-metin-i İslâmiye ve sedd-i Zülkarneyn gibi şeriat-ı garranın hakikatine iltica ve tahassun edilmezse, bu fırak-ı fesadiye, onların âlem-i medeniyetlerini zîr ü zeber edeceklerdir. Nasıl ki şimdiden tehdit ediyorlar. Acaba hakikat-i İslâmiyenin binler mesailinden yalnız zekât meselesi, düstur-u medeniyet ve muavenet olursa, bu belâya ve yılanın yuvası olan maişetteki müthiş müsavatsızlığa deva-i şâfî olmayacak mıdır?

Asya'nın bahtını, İslâmiyetin taliini açacak yalnız meşrutiyet ve hürriyettir. Fakat şeriat-ı garranın terbiyesinde kalmak şartıyla...

Tenbih: Mehasin-i medeniyet denilen emirler, şeriatın başka şekle çevrilmiş birer meselesidir.

Tiflis'e bir tepeden bakarken:

"Burada medresemi yapacağım"

ŞEYH SANAN TEPESİNDEN Tiflis'i seyrederken, Bediüzzaman'ın yanına yaklaşan Rus polisi, etrafa niçin bu kadar dikkatli baktığını sorar.

Bediüzzaman "Medresemin planını yapıyorum" der.

Sonra, Rus polisi ile Bediüzzaman arasında şu konuşma geçer:

"Nerelisin?"

"Bitlisliyim."

"Burası Tiflis'tir."

"Bitlis, Tiflis birbirinin kardeşidir."

"Ne demek?"

"Asya'da, âlem-i İslâmda üç nur birbirinin arkasında inkişafa başlıyor. Sizde birbiri üstünde üç zulmet inkişafa başlayacaktır. Şu perde-i müstebidane yırtılacak, ben de gelip burada medresemi yapacağım."

"Şaşarım senin ümidine!"

"Ben de şaşarım senin aklına! Bu kışın devamına ihtimal verebilir misin? Her kışın bir baharı, her gecenin bir neharı vardır."

"İslâm parça parça olmuş."

"Tahsile gitmişler. İşte Hindistan, İslâm'ın müstaid bir veledidir, İngiliz mekteb-i idadîsinde çalışıyor. Mısır, İslâmın zeki bir mahdumudur, İngiliz mekteb-i mülkiyesinden ders alıyor. Kafkas ve Türkistan, İslâmın iki bahadır oğullarıdır, Rus mekteb-i harbiyesinde talim ediyorlar. Yahu, şu asilzade evlâd, şehadetnamelerini aldıktan sonra, her biri bir kıt'a başına geçecek, muhteşem âdil pederleri olan İslâmiyetin bayrağını âfâk-ı kemalâtta temevvüc ettirmekle, kader-i ezelînin nazarında feleğin inadına, nev-i beşerdeki hikmet-i ezeliyenin sırrını ilân edecektir."

Şeyh Sanan Tepesi

Mecaz ilmin elinden cehlin eline düşse, hakikate inkılâb eder, hurâfâta kapı açar.

Ey mu'teriz ağa! Ağlamak isteyen çocuk gibi veya intikam isteyen kînedar düşman gibi bahane mahane aramakla hilâf-ı şeriatla vücuda gelen ahvali ve sû-i tefehhümden neş'et eden şübehatı sened tutmak, İslâmiyete leke getirmek pek büyük insafsızlıktır. Zira bir müslimin her bir sıfatı İslâmiyetten neş'et etmek lâzım gelmez.

Münazarat. 1913 İstanbul baskısı.

Münazarat'tan

Yüzyıllar sonrasına sesleniş

EY ÜÇ YÜZ SENEDEN SONRAKİ yüksek asrın arkasında gizlenmiş ve sâkitane Nur'un sözünü dinleyen ve bir nazar-ı hafî-i gaybî ile bizi temaşa eden Said'ler, Hamza'lar, Ömer'ler, Osman'lar, Tahir'ler, Yusuf'lar, Ahmet'ler vesaireler!..

Sizlere hitap ediyorum. Başlarınızı kaldırınız, "Sadakte" deyiniz. Ve böyle demek sizlere borç olsun.

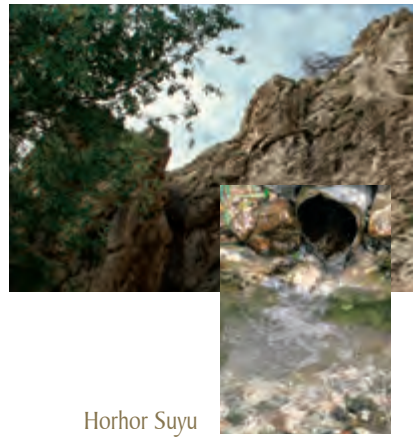
Şu muasırlarım, varsın beni dinlemesinler. Tarih denilen mazi derelerinden sizin yüksek istikbalinize uzanan telsiz telgrafla sizin ile konuşuyorum. Ne yapayım, acele ettim, kışta geldim; sizler cennet-âsâ bir baharda geleceksiniz. Şimdi ekilen nur tohumları, zeminizde çiçek açacaktır.

Biz hizmetimizin ücreti olarak sizden şunu bekliyoruz ki: Mazi kıt'asına geçmek için geldiğiniz vakit, mezarımıza uğrayınız; o bahar hediyelerinden birkaç tanesini medresemin mezar taşı denilen ve kemiklerimizi misafir eden ve Horhor toprağının kapıcısı olan kalenin başına takınız. Kapıcıya tenbih edeceğiz; bizi çağırınız. Mezarımızdan "Henîen leküm" sadâsını işiteceksiniz.

Şu zamanın memesinden bizimle süt emen ve gözleri arkada, maziye bakan ve tasavvuratları kendileri gibi hakikatsız ve ayrılmış olan bu çocuklar, varsınlar şu kitabın hakaikını hayal tevehhüm etsinler. Zira ben biliyorum ki, şu kitabın mesaili hakikat olarak sizde tahakkuk edecektir.

Van Kalesinden eski ve yeni Van görüntüsü

Horhor Suyu

"Hâzihî Reçetetü'l-Avâm li-Bedî'izzaman" *Münazarat*'ın Arapça baskısı.

İlacı içirmek için

Başka kitapları yanında bulundurmazdı. Ona derdik:

"Niçin başka kitaplara bakmıyorsun?"

Derdi: "Her şeyden zihnimi tecrid ile Kur'ân'dan fehmediyorum."

Nakletse, bazı mühim gördüğü mesâili yine tagayyürsüz kendi âsârından alır, tekrar eder. Derdik:

"Niçin aynen böyle tekrar ediyorsun?"

Derdi: "Hakikat usandırmaz. Libası değiştirmek istemem."

Kendisine derdik: "Neden ulvî hakaik-ı diniye ile beraber bazı mesâil-i siyasiyeyi de kitaplarında derc ediyorsun?"

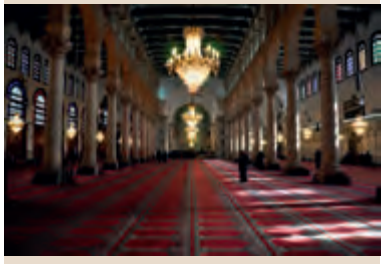
Cevaben derdi ki: "Çocuğa ilacı içirmek için bir şekerleme gösterilir. Tâ ki o da ağzını açar, ilacı o vasıta ile içirir. Efkâr-ı âmme de siyaset için ağzını açmış. Ben de tiryakı içirmek için siyaseti de zikrettim."

Abdurrahman Nursî'nin Tarihçe'sinden

Bediüzzaman'ın meşhur Hutbe-i Şamiye'sini okuduğu Şam Emeviye Camii.

Âlem-i İslâm camiinde asırlara irad edilen bir hutbe

Şam'da tarihî bir hutbe ile İslâm âleminin problemlerine çözüm yollarını gösteren Bediüzzaman, Van'da Medresetü'z-Zehrâ'nın temelini atmaya muvaffak oldu.

DOĞU VE GÜNEYDOĞU ANADOLU'DAKİ seyahatlerinin ardından, Bediüzzaman, 1910 yılı sonu veya 1911 başlarında Şam'a geldi. Şöhreti ise kendisinden önce buraya ulaşmıştı. Mevlânâ Halid Hazretlerinin türbesi civarında kaldığı yer, aralarında büyük âlimlerin de bulunduğu ziyaretçilerin akınına uğradı.

Şam'da bulunduğu sırada, Bediüzzaman, ulemânın ısrarı üzerine Emevî Camiinde tarihe geçecek bir hutbe irad etti. Bu hutbenin okunduğu Cuma günü, içinde yüz kadar ehl-i ilim bulunan on bin kişiye yakın bir kalabalık Bediüzzaman'ı dinledi. İslâm âleminin problemlerini tahlil eden, çıkış yollarını gösteren ve geleceğe dair pek ümitvar vaadlerde bulunan bu hutbenin yankıları sadece o günde ve o mahalde kalmadı. Takip eden hafta içinde hutbenin metni Şam'da iki defa kitap halinde basıldı.

"Hutbe-i Şamiye" adını verdiği bu eserini, Bediüzzaman, 1951 yılında bizzat Türkçeye tercüme ederek genişletti ve Risale-i Nur Külliyatına ait eserler arasında neşretti. Bu İslâmî ve içtimaî dersin muhatapları, Müellifin tabiriyle, artık sadece Şam'daki Emevî Camiinin cemaati değil, âlem-i İslâm camiinin 370 milyon nüfusu idi. Daha sonraki yıllarda ise, İslâm âleminin artan nüfusuyla birlikte bu dersin muhatapları da artacak ve nihayet, 21'inci yüzyıla gelindiğinde, Suriye'ye toplu seyahatler düzenleyerek Emevî Camiinde *Hutbe-i Şamiye* okumaları yapmak bir kültür haline gelecekti.

Sultan Reşat ile Rumeli'ye giden içlerinde Bediüzzaman Said Nursî'nin de olduğu Trabzon ve Erzurum heyeti (Bediüzzaman sağdan beşinci)

Padişah ile Kosova'da

Hutbe-i Şamiye'yi irad ettikten sonra Bediüzzaman Şam'da fazla kalmadı; bir sene önce acıklı bir vedaname ile ayrıldığı İstanbul'a döndü. Fakat o İstanbul'un değil, Medresetü'z-Zehrâ'nın peşindeydi. Hayatının en büyük gayesi haline gelmiş bulunan bu projeyi tekrar gündeme taşıyabileceği bir zeminin vücuda geldiğini düşünüyordu. Zira başta Enver Paşa olmak üzere İttihat ve Terakki içinde Bediüzzaman'ın dâvâsını takdir eden isimler yönetimde etkili makamlara gelmişlerdi.

Bediüzzaman, Sultan Reşad'ın ikinci cülûs yıldönümü törenlerine katıldıktan sonra, Padişahın Rumeli seyahatine şark vilâyetlerini temsilen katıldı. O vakit Kosova'da büyük bir üniversite kurulmasına teşebbüs edilmişti. Bu ziyaret sırasında üniversitenin temeli büyük bir törenle atıldı. Fakat çok geçmeden Balkan Harbi patlak verdi; Kosova işgal edildi ve bu üniversite de daha doğmadan tarihe karıştı.

Bu gezi sırasında Bediüzzaman, Doğu Anadolu'da böyle bir üniversiteye Kosova'dan daha fazla ihtiyaç bulunduğunu hem Sultan Reşad'a, hem de İttihat ve Terakki'nin ileri gelenlerine anlattı. Ve bu düşüncesini kabul ettirmiş olarak Van'a döndü.

Bediüzzaman tarafından Türkçe olarak yeniden düzenlendikten sonra kardeşi Abdülmecid Ünlükul tarafından tekrar Arapçaya tercüme edilen Hutbe-i Şamiye'nin orijinal nüshası. Kitabın son sayfasında, mütercimin "Tercüme ve yazım işi Ürgüp'te, 1952 tarihinde bitti" notu yer alıyor.

Asıl mânâ odur ki: Elfaz onu sımahta [kulakta] boşalttığı gibi zihne nüfuz ederek vicdan dahi teşerrüb etmekle [içmekle], ezahir-i efkârı [fikir çiçeklerini] feyizyab eden şeydir.

Tahakküm-ü zahirî, kahr ve cebr ile mümkündür. Fakat efkâra galebe etmek, hem de ervaha tahabbüb ve tabayia tasallut, hem de hâkimiyetini vicdanlar üzerine daima muhafaza etmek, hakikatin hassa-i fârikasıdır.

Kim tevfik isterse, âdetullah ve hilkat ve fıtrat ile aşinalık etmek ve dostluk etmek gerektir. Yoksa, fıtrat tevfiksizlikle bir cevab-ı red verecektir.

Saatin saniye ve dakika ve saat ve günleri sayan çarklarına benzeyen yevm ve sene ve ömr-ü beşer ve deveran-ı dünya, birbirine mukaddime olarak döner, işler. Geceden sonra sabahı, kıştan sonra baharı işledikleri gibi, mevtten sonra kıyamet dahi o destgâhtan çıkacağını haber veriyorlar.

Van'ın Edremit ilçesinde Bediüzzaman Said Nursî'nin Medresetü'z-Zehrâ'nın temelini attığı yer.

Hutbe-i Şamiye'den

İslâm âlemini geri bırakan altı hastalık:

1. Ye'sin, ümitsizliğin içimizde hayat bulup dirilmesi.
2. Sıdkın [doğruluğun] hayat-ı içtimaiye-i siyasiyede ölmesi.
3. Adavete [düşmanlığa] muhabbet.
4. Ehl-i imanı birbirine bağlayan nuranî rabıtaları bilmemek.
5. Çeşit çeşit sâri hastalıklar gibi intişar eden istibdad.
6. Menfaat-i şahsiyesine himmeti hasretmek.

Medresetü'z-Zehrâ'nın temeli

Gerçekten de, bir süre sonra, Van'ın Edremit ilçesinde Medresetü'z-Zehrâ'nın temeli parlak bir törenle atıldı. Ne var ki, bu defa da çok geçmeden Birinci Dünya Harbi patlak verecek ve Medresetü'z-Zehrâ idealinin gerçekleşmesi bir başka bahara kalacaktı. Bu macerayı, 1951 yılında zamanın Maarif Vekiline yazdığı bir mektupta Bediüzzaman şöyle anlatıyor:

Elli beş seneden beri, Medresetü'z-Zehrâ namında Şark Üniversitesinin tesisine çalışmak ve o üniversiteyi biri Van'da, biri Diyarbakır'da, biri de Bitlis'te olmak üzere üç tane veya hiç olmazsa bir tane Van'da tesis etmek için, Hürriyetten evvel İstanbul'a geldim. Hürriyet çıktı, o mesele de geri kaldı.

Sonra İttihatçılar zamanında Sultan Reşad'ın Rumeli'ye seyahati münasebetiyle Kosova'ya gittim. O vakit Kosova'da büyük bir İslâmî dârülfünun tesisine teşebbüs edilmişti. Ben orada hem İttihatçılara, hem Sultan Reşad'a dedim ki: "Şark böyle bir dârülfününa daha ziyade muhtaç ve âlem-i İslâmın merkezi hükmündedir." O vakit bana vaad ettiler. Sonra Balkan Harbi çıktı, o medrese yeri istilâ edildi. Ben de dedim ki: "Öyle ise o yirmi bin altın lirayı Şark dârülfününuna veriniz." Kabul ettiler.

Ben de Van'a gittim. Ve bin lira ile Van gölü kenarında Edremit'te temelini attıktan sonra Harb-i Umumî çıktı, tekrar geri kaldı.

Sultan Reşad

Kosova yolunda bir tren sohbeti

Din mi önemli, milliyet mi?

SULTAN REŞAD'IN KAFİLESİ ile Kosova'ya giderken, Bediüzzaman'ın, trende iki genç öğretmen ile bir sohbeti cereyan etti. Bu sohbet sırasında "Dinî hamiyet mi, yoksa millî hamiyet mi daha önemli?" sorusu tartışma konusu oldu. Bediüzzaman, muhataplarına bu konuyu açıklarken, imanın ve İslâm kardeşliğinin yerini hiçbir şeyin tutamayacağını, imanın bu dünya hayatında dahi manevî bir Cennet hayatının çekirdeğini taşıdığını, inkârda ise manevî bir Cehennem azabının bulunduğunu anlattı; milliyetin ise, özellikle Türklerde ve Araplarda tamamen İslâmiyetle mezcolduğunu ve ondan ayrılamaz hale geldiğini hatırlattı. Bediüzzaman, daha sonra bu konuşmayı Türkçe Hutbe-i Şamiye'nin sonuna bir zeyl halinde ilâve ederek yayınladı. Bu sohbetten birkaç satırbaşı:

Hukuk-u umumiye içinde hamiyet-i diniye esas olmalı. Hamiyet-i milliye ona hâdim ve kuvvet ve kalesi olmalı. Hususan biz şarklılar, garplılar gibi değiliz. İçimizde kalblere hâkim, hiss-i dinîdir. Kader-i Ezelî ekser enbiyayı şarkta göndermesi işaret ediyor ki; yalnız hiss-i dinî şarkı uyandırır, terakkiye sevkeder. Asr-ı Saadet ve Tâbiîn, bunun bir burhan-ı kat'îsidir.

Evet, millet-i İslâmiyenin sebeb-i saadeti, yalnız ve yalnız hakaik-i İslâmiye ile olabilir. Ve hayat-ı içtimaiyesi ve saadet-i dünyeviyesi şeriat-ı İslâmiye ile olabilir. Yoksa adalet mahvolur. Emniyet zîr ü zeber olur. Ahlâksızlık, pis hasletler galebe eder. İş yalancıların, dalkavukların elinde kalır.

En ziyade kuvve-i maneviyeye ve teselliye ve metanete ihtiyacını hissetmiş bu asırdaki beşer, bu zamanda o kuvve-i maneviyeyi ve teselliyi ve saadeti temin eden ve İslâmiyet ve imandaki nokta-i istinad olan hakaik-i imaniyeyi bırakıp, garplılaşmak unvanı ile İslâmiyet milliyetinden istifade yerine, bütün bütün kuvve-i maneviyeyi kırıp ve teselliyi mahveden ve metanetini kıran dalalet ve sefahete ve yalancı politika ve siyasete dayanmak ne kadar maslahat-ı beşeriyeden ve menfaat-i insaniyeden uzak bir hareket olduğunu, pek yakın bir zamanda intibaha gelmiş, başta İslâm olarak, beşer hissedecek, dünyanın ömrü kalmışsa Kur'ân'ın hakaikına yapışacak.

Hakikat-i İslâmiyetin kuvveti nisbetinde, Müslümanlar o kuvvete göre hareket etmeleri derecesinde ehl-i İslâm temeddün edip terakki ettiğini tarih gösteriyor. Ve ehl-i İslâmın hakikat-i İslâmiye'de za'fiyeti derecesinde tevahhuş ettiklerini, vahşete ve tedennîye düştüklerini ve herc ü merc içinde belâlara, mağlûbiyetlere düştüklerini tarih gösteriyor.

Bediüzzaman Üsküp'te

Bekir Sadak Hoca ve Üsküp eşrafından Kemal Vardarlı, Bediüzzaman'ın Sultan Reşat ile birlikte Üsküp'e gelişine dair yaşlı Üsküplülerden dinledikleri hatıraları şöyle anlatıyorlar:

Bediüzzaman'ın ayağında çizme vardı. Bıyıkları kısa, gözleri parlak idi. Buğday tenli, yakışıklı, heybetli bir genç idi. Elinde altın savatlı, Çerkes yapısı kamçısı, belinde fildişi saplı hançeri vardı. Kısa zamanda Üsküp'te "Bediüzzaman Molla Said Efendi" diye tanınmıştı. Üsküp âlimleri grup grup ziyaretine gelerek sualler soruyorlardı.

Üsküp'te daha sonra zelzelede yıkılan İdadiyenin balkonundan Sultan Reşat halkı selamlarken, hemen yanında Bediüzzaman da vardı. Binlerce Üsküplü onlara büyük tezahürat yapmıştı.

Bilinmeyen Taraflarıyla Bediüzzaman Said Nursî'den

Husumet ve adavetin vakti bitti. İki harb-i umumî adavetin ne kadar fena ve tahrib edici ve dehşetli zulüm olduğunu gösterdi. İçinde hiçbir fayda olmadığı tezahür etti. Öyle ise, düşmanlarımızın seyyiatı, tecavüz olmamak şartıyla, adavetinizi celb etmesin. Cehennem ve azab-ı İlahî kâfidir onlara!

Kırk-elli sene sonra Arap taifeleri, Cemahir-i Müttefika-i Amerika gibi en ulvî bir vaziyete girmeye, esarette kalan hâkimiyet-i İslâmiyeyi eski zaman gibi küre-i arzın nısfında, belki ekserisinde tesisine muvaffak olmanızı rahmet-i İlahiyeden kuvvetle bekliyoruz. Bir kıyamet çabuk kopmazsa, inşaallah nesl-i âti görecek.

Hutbe-i Şamiye Sempozyumu

Bir asır sonra Şam'da

BEDİÜZZAMAN'IN MEŞHUR HUTBESİ, bir asır sonra Şam'da düzenlenen uluslararası bir sempozyumda tekrar okundu ve geniş şekilde müzakere edildi.

2008 Şubat'ında Şam Üniversitesinde gerçekleşen sempozyuma, başta Ramazan el-Butî ve Ali Karadağî olmak üzere İslâm âleminin ünlü âlimleri ve Bediüzzaman'ın hayatta olan talebeleri katıldı.

"Ümmetin Ölümünde Hayat Çağrısı: Hutbe-i Şamiye" başlığını taşıyan sempozyumda, Bediüzzaman'ın meşhur hutbesiyle İslâm âlemine ümit ve şevk aşıladığı hatırlatıldı; Risale-i Nur talebelerinin Üstadlarından aldıkları ders sayesinde hiçbir zaman yeis içinde bulunmadıklarına dikkat çekildi; küreselleşmenin getirdiği problemlere karşı yegâne çözümün Risale-i Nur'da olduğu vurgulandı.

Bu sempozyumdan sonra da çeşitli topluluk ve kuruluşlarca Hutbe-i Şamiye'yi mekânında okumak üzere Şam'a pek çok geziler düzenlendi.

Üniversite temeline ilk harç

Nuh Polatoğlu anlatıyor:

EDREMİT SAHİLLERİNDE Van Üniversitesinin temeli büyük merasimlerle atılmıştı. Bu merasimlerde gerek Vali Tahir Paşa, gerek Üstad Bediüzzaman konuşmalar yaptılar.

Büyük ziyafetler verildi. Çeşitli yemekler yapıldı. Uzun tulumba tatlıları yenildi. Temel atılmadan önce, "Şark ve garbın âli şahsiyeti, hâtâ Bediüzzaman, Molla Said Hazretleri" diye kendisini takdim ettiler. Daha sonra da temele ilk harcı bizzat kendisi koydu.

Tahir Paşa çok sevdiği Bediüzzaman'a "Nasıl, Seyda, bu ziyafetleri beğendin mi?" deyince, Bediüzzaman da Tahir Paşaya gülerek şu cevabı vermişti:

"Cömertlikte İbrahim Halilullaha ulaşamazsın. Onun köpekleri de gümüş tabaklarda yerlerdi."

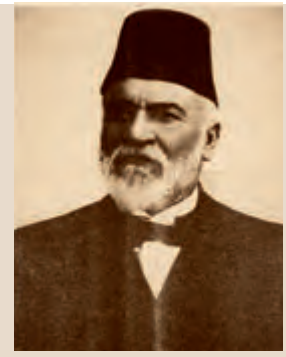

Şefkatle cihazlanmış şehamet-i imaniye: Yani tezellül etmemek; haksızlara, zalimlere zillet göstermemek, mazlumları da zelil etmemek. Yani hürriyet-i şer'iyenin esasları olan, müstebidlere dalkavukluk etmemek ve bîçarelere tahakküm ve tekebbür etmemektir.

Eski zamanda İslâmiyetin terakkisi, düşmanın taassubunu parçalamak ve inadını kırmak ve tecavüzatını def etmek, silah ile kılıç ile olmuş. İstikbalde silah, kılıç yerine hakikî medeniyet ve maddî terakki ve hak ve hakkaniyetin manevî kılıçları düşmanları mağlûp edip dağıtacak.

Küfür, bütün envâıyla kizbdir, yalancılıktır. İman sıdktır, doğruluktur. Bu sırra binaen kizb ve sıdkın ortasında hadsiz bir mesafe var; şark ve garp kadar birbirinden uzak olmak lâzım geliyor. Nar ve nur gibi birbirine girmemek lâzım. Halbuki gaddar siyaset ve zalim propaganda birbirini karıştırmış, beşerin kemalâtını da karıştırmış.

Van Valisi Tahir Paşa

Avrupa ve Amerika İslâmiyetle hamiledir. Günün birinde bir İslâmî devlet doğuracak. Nasıl ki Osmanlılar Avrupa ile hamile olup bir Avrupa devleti doğurdu.

İstikbalin kıt'alarında hakikî ve manevî hâkim olacak ve beşeri, dünyevî ve uhrevî saadete sevk edecek yalnız İslâmiyettir ve İslâmiyete inkılâb etmiş ve hurafattan ve tahrifattan sıyrılacak İsevîlerin hakikî dinidir ki Kur'ân'a tâbi olur, ittifak eder.

Bir adamın kıymeti, himmeti nisbetindedir. Kimin himmeti milleti ise, o kimse tek başıyla küçük bir millettir.

Savaş yılları

1914 - 1918

"Hazırlanınız, büyük ve umumî bir zelzele
yaklaşıyor!"

Yedi cephede savaşan Yığılcalı Mustafa Yalçın.

Onu görünce cesaret buluyordum

Yığılcalı Mustafa Yalçın anlatıyor:

Molla Said atın üzerinde, cephede, önde hücum ederdi. İyi silah kullanırdı. Sipere girmezdi.

Bir ara Doğu cephesinde bazı birliklerin dağılmak üzere olduğu haberi Molla Said'e söylendi. Molla Said ihtilâfları hemen kaldırdı. Dağılmamayı sağladı. Çok güzel anlatıyor, sanki insanları büyülüyordu.

Sonra o cehennemî savaş içinde, at üzerinde kitap yazıyordu. Yazdıklarını talebeleri, gençler de yazıyorlardı. Çok iyi ata biniyordu. Ruslara taş çıkartıyorlardı. Bize "Hiç korkmayın; Müslümanın imanı her güçten daha kuvvetlidir" diyordu. Bize her gece yazdığı kitaplardan okuyordu. Ben cahil olduğum için pek bir şey anlamıyordum. Ama Molla Said'i görünce cesaretim had safhaya çıkıyordu.

Savaşırken tefsir yazan komutan

Bediüzzaman ile talebeleri Rus ve Ermenilerle göğüs göğüse çarpışırken, işgal altındaki bölgelerdeki halkın güvenlik içinde çekilmesini sağlıyordu. Bu arada, "mühim bir zat" tarafından verilen "Kur'ân'ın mucizeliğini açıklama" görevi de aksamadan yürüyordu.

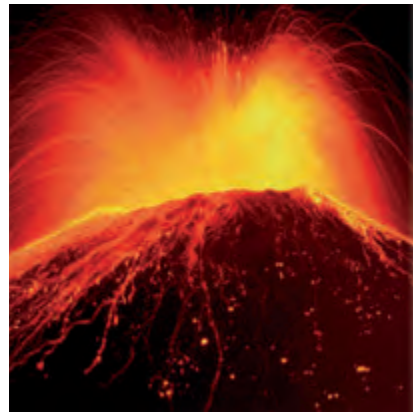
BEDİÜZZAMAN'IN VAN'DA bulunduğu sırada "Bitlis Hadisesi" adıyla anılan bir isyan teşebbüsü vuku buldu. İttihat ve Terakki yönetiminde ve bazı komutanlarda dine aykırı tutum ve davranışlar görüldüğü gerekçesiyle, Hizanlı Şeyh Selim'in liderliğinde başlayan hareket için Bediüzzaman'ın da desteğini istediler. Fakat Bediüzzaman buna kesin ve sert bir cevap vererek, "Ben bu orduya kılıç çekmem ve size iştirak etmem" dedi. Daha sonra da, Van ve Bitlis Valileri ile birlikte, bu hadisenin etrafa yayılmaması için çalıştı. Neticede Bitlis Hadisesi fazla yayılmadan söndürüldü.

Bundan kısa bir zaman sonra Ermeni çetelerinin saldırıları başladı. Buna karşılık Bediüzzaman da talebelerini silahlandırmıştı. Kitaplarla silahların beraber bulunduğu Horhor Medresesi bu haliyle bir kışlayı andırıyor; talebeler gittikleri her yere silahlarıyla beraber gidiyorlardı. Bir ara medreseye uğrayan bir komutan "Burası medrese değil, kışla" diyerek tüfekleri toplattırdıysa da, birkaç ay sonra Birinci Dünya Harbi patlak verince Bediüzzaman ve talebelerine silahları geri verildi.

Ermeni çeteleri.

Ermeniler tarafından katledilenler.

Bu arada Bediüzzaman talebelerini yakın geleceğin sıkıntılarına hazırlıyordu. Bir ikindi sonrası medresenin damında ders yaparken birden bire derin bir "ah" çekmiş ve "Hazırlanınız, büyük ve umumî bir zelzele geliyor" demiş, daha sonra da muhtelif defalar bu ikazını tekrarlamıştı. O sıralarda gördüğü bir sadık rüyada Ağrı Dağı infilâk etmiş, parçalarını dünyanın her tarafına dağıtmıştı. O halde iken Bediüzzaman, annesine "Korkma," diyordu. "Cenab-ı Hakkın emridir. O hem Rahîmdir, hem Hakîmdir." O halde iken, "mühim bir zat" da kendisine "Kur'ân'ın mucizeliğini açıkla!" emrini veriyordu. Sonrasını, yıllar sonra Bediüzzaman şu sözleriyle anlatacaktı:

"Uyandım, anladım ki: Bir büyük infilâk olacak. O infilâk ve inkılâptan sonra, Kur'ân etrafındaki surlar kırılacak. Doğrudan doğruya Kur'ân, kendi kendini müdafaa edecek. Ve Kur'ân'a hücum edilecek; i'câzı, onun çelik bir zırhı olacak. Ve şu i'câzın bir nev'ini şu zamanda izharına, haddimin fevkinde olarak benim gibi bir adam namzet olacak ve namzet olduğumu anladım."

Bediüzzaman, aldığı bu işaret üzerine *İşârâtü'l-İ'câz* adlı tefsirini telife başladı. Talebeleri, onun eline Kur'ân-ı Kerim'i alarak başka hiçbir kitaba müracaat etmeksizin ders verdiğini, Molla Habib adlı talebesinin de not tuttuğunu anlatırlar. Kısa bir süre sonra Birinci Dünya Harbi başlayıp da Bediüzzaman ve talebelerine cephe yolu göründüğünde, *İşârâtü'l-İ'câz*'ın telifi için Bediüzzaman'ın elinde kaynak olarak sadece bu notlar bulunacaktı.

Savaş patlayınca, Bediüzzaman orduda vaiz olarak görevlendirildi; daha sonra da talebeleriyle birlikte bir milis alayı teşkil ederek bizzat cephede savaştı. Fakat savaş onun iki vazifesinden biriydi. O, bir yandan da, "mühim bir zat" tarafından kendisine tevdi edilen görevi yürütüyor, *İşârâtü'l-İ'câz*'ın telifine cephede devam ediyor, at üstünde ve kurşun yağmuru altında Kur'ân âyetlerinin kelimelerindeki, hat-

"Uyandım, anladım ki: Bir büyük infilâk olacak. O infilâk ve inkılâptan sonra, Kur'ân etrafındaki surlar kırılacak. Doğrudan doğruya Kur'ân, kendi kendini müdafaa edecek. Ve Kur'ân'a hücum edilecek; i'câzı, onun çelik bir zırhı olacak. Ve şu i'câzın bir nev'ini şu zamanda izharına, haddimin fevkinde olarak benim gibi bir adam namzet olacak ve namzet olduğumu anladım."

1915 yılında savaş meydanında yazılıp Rusya esareti dönüşü 1918'de İstanbul'da bastırılan İşârâtü'l-İ'câz eseri tam yüzyıl sonra 2015 yılında Türkiye Cumhuriyeti Diyanet İşleri Başkanlığı tarafından bastırılmıştır.

Bediüzzaman'ın savaş meydanlarında, at üstünde kâtibine yazdırarak telif ettiği tefsir:

İşârâtü'l-İ'câz
li-Bedî'izzaman
Naşiri: Abdurrahman
Fiyatı: Kırk kuruş
Evkaf-ı İslâmiye Matbaası
1334

tâ harflerindeki en ince nüktelerini harikulâde bir belâgatle talebesi Molla Habib'e not ettiriyordu.

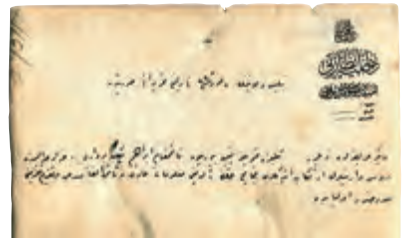
Ermeni komiteleri, daha savaş başlamadan Van ve Bitlis civarında halkı taciz etmeye ve cinayetler işlemeye başlamışlardı. Bunlara karşı Bediüzzaman ile talebeleri caydırıcı rol oynuyor, Ermenilerin işledikleri zulümleri yanlarına bırakmıyorlardı. Savaş başlayıp da Bediüzzaman Pasinler cephesine gidince, Ermeni çeteleri meydanı boş bularak katliamlara giriştiler.

Pasinler'in düşmesi üzerine Bediüzzaman Van'a döndü. Van da Rusların eline düşünce, buradan kaçma fırsatı bulamayan halkın selâmetle hicretini temin için Gevaş'a giderek Ruslarla savaştı. *İşârâtü'l-İ'câz*'ın kâtibi Molla Habib burada şehit düştü.

Bu arada Ermeni çetelerinin İsparit nahiyesine saldırdığını haber alan Bediüzzaman, derhal Nurs'a giderek Ermenileri buradan kovdu. Ancak onların kadın ve çocuklarını bir araya topladı ve "Şer'an bunlara dokunmak caiz değildir" diyerek güvenlik içinde Ermeni komitelerine ulaştırdı. Bediüzzaman'ın bu hareketi Ermenileri de etkileyecek ve "Madem Molla Said bizim çoluk çocuğumuza dokunmadı; biz de bundan sonra onların çoluk çocuklarına dokunmayacağız" şeklinde karşılık bulacaktı.

Bediüzzaman ile gönüllüleri, daha sonra Van, Bitlis ve Muş taraflarında bir yandan Ruslarla çarpışırken, bir yandan da hicret eden halkın güvenliğini sağlamak ve ihtiyaçlarını karşılamak hususunda cansiparane görevler üstlendiler. Bu arada Muş civarındaki on iki topu kurtarıp Bitlis'e ulaştırmak suretiyle, uzun zaman dillerde dolaşacak bir kahramanlık destanına imza attılar.

Dahiliye Vekâleti Emniyet-i Umumiye Müdüriyeti tarafından yapılan tahkikatta, "Rus ve Ermenilerin irtikâp ettikleri facialara" dair görgü tanıklarının ifadeleri yer alıyor. Bu ifadelerden birinde, Ermenilerin halkı kılıçtan geçirdikten sonra, ifade sahibi olan kişiyi sağ bırakarak "Sana çok para vereceğiz; git Molla Said ve sair rüesâya söyle, orada kalan Ermenileri bize teslim etsinler" dedikleri anlatılıyor.

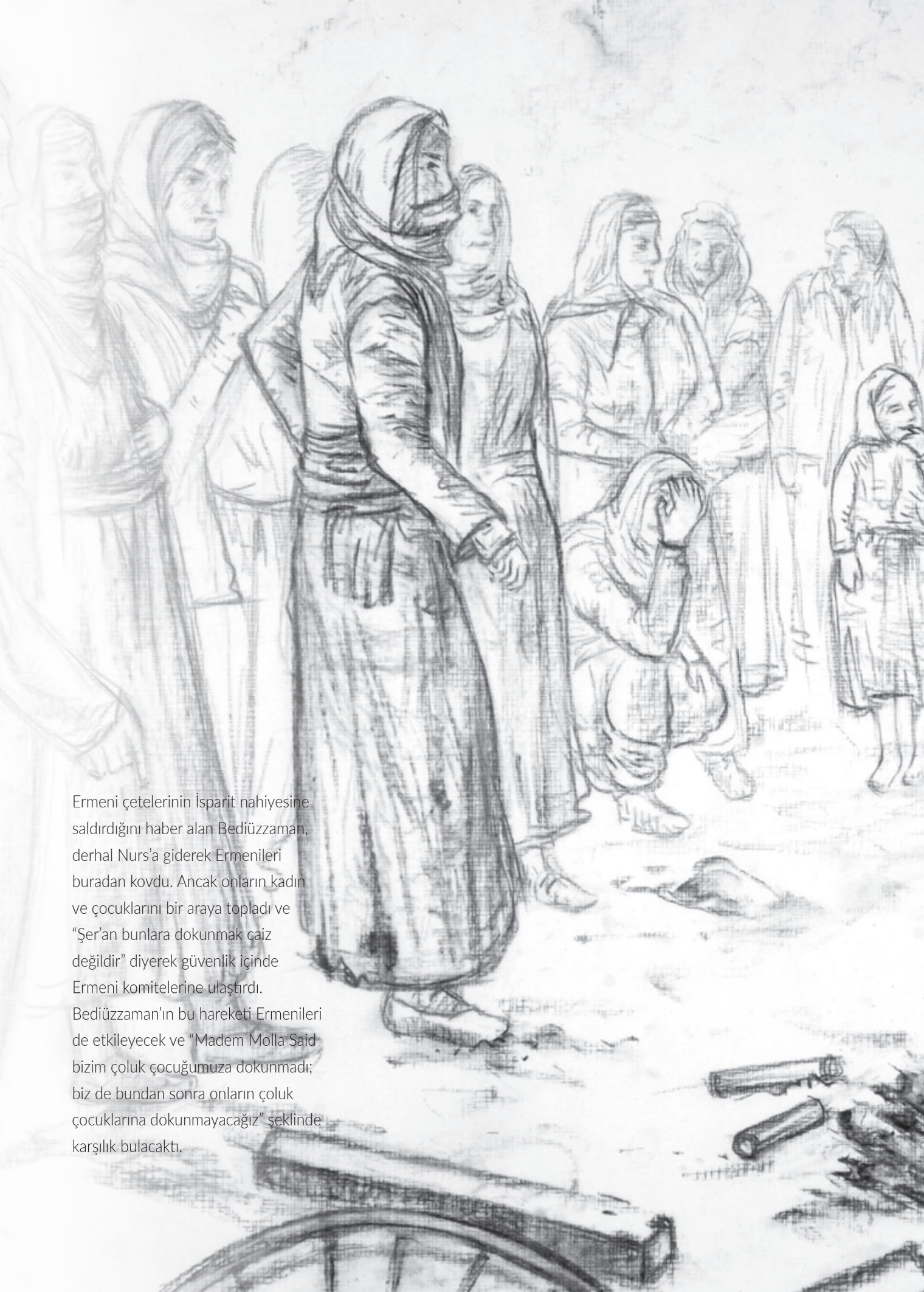
Neticesiz Bitlis hadisesi

Eski Harb-i Umumîden biraz evvel, ben Van'da iken bazı dindar ve müttakî zatlar yanıma geldiler. Dediler ki: "Bazı kumandanlarda dinsizlik oluyor; gel bize iştirak et. Biz bu reislere isyan edeceğiz."

Ben de dedim: "O fenalıklar ve o dinsizlikler, o gibi kumandanlara mahsustur. Ordu onun ile mes'ul olmaz. Bu Osmanlı ordusunda belki yüz bin evliya var. Ben bu orduya karşı kılıç çekmem ve size iştirak etmem."

O zatlar benden ayrıldılar, kılıç çektiler, neticesiz Bitlis Hadisesi vücuda geldi. Az zaman sonra, Harb-i Umumî patladı. O ordu, din namına iştirak etti, cihada girdi. O ordudan yüz bin şehitler evliya mertebesine çıkıp beni o davamda tasdik edip kanlarıyla velâyet fermanlarını imzaladılar.

Şualar

Ermeni çetelerinin İsparit nahiyesine saldırdığını haber alan Bediüzzaman, derhal Nurs'a giderek Ermenileri buradan kovdu. Ancak onların kadın ve çocuklarını bir araya topladı ve "Şer'an bunlara dokunmak caiz değildir" diyerek güvenlik içinde Ermeni komitelerine ulaştırdı. Bediüzzaman'ın bu hareketi Ermenileri de etkileyecek ve "Madem Molla Said bizim çoluk çocuğumuza dokunmadı; biz de bundan sonra onların çoluk çocuklarına dokunmayacağız" şeklinde karşılık bulacaktı.

Resul Gavrî
(Molla Resul)
(1870-1952)

Siirt'in Şirvan kazasına bağlı Garzen karyesinde dünyaya geldi. Van'daki Horhor Medresesinde Bediüzzaman'ın talebelerinden. Büyük bir ilim ve fazilet ehli zat idi. Çeşitli yerlerde imamlık, vaizlik ve müderrislik yaptı. Bediüzzaman'a çok soru sorar ve pek çok meselenin açıklanmasına vesile olurdu. *Nur'un İlk Kapısı*'nın ilk kâtibi.

Ermeni çetelerini kovalardık

Molla Resul anlatıyor:

ÜSTAD HAZRETLERİ, HORHOR'DAKİ medresemizden dışarı çıktığımızda bize tenbih ederdi; "Yürürken ayağınızın ucuna bakın, sakın, sağa sola bakmayın! Sağa sola bakarsanız haddinizi bildiririm!" derdi. Yan yana yola devam ederken daima bizi kontrol ederdi. Bir defasında baktım, karşıdan Ermeni kadınlar geliyor; birden farkında olmadan başımı kaldırmış olup onları gördüm. Üstad başıma bir tokat vurdu, "Ahmak, bir daha başını kaldırma!" dedi. Başımı aşağıya indirdim. Böylece Tahir Paşanın evine geldik.

Üstad, Van'da Horhor Medresesinde okurken bize silahlı eğitim de yaptırırdı. O zaman Van iki kısımdı. Kale mevkii Müslümanların hâkimiyetindeydi. Şimdiki şehrin bulunduğu yer ise, Ermenilerin hâkimiyetindeydi. Bazen gençler, ya iş icabı veya gezmek için Ermeni mevkiine giderlerdi. Gençleri tek yakaladıkları zaman döve döve öldürürlerdi. Tabii bu olaylar Ermeni komitelerin ortaya çıkmasından, özellikle Taşnak komitesinin faaliyete geçmesinden sonra oluyordu. Ermeni gençler silahlı gezer, bazen Müslüman mahallesine de gelerek halkı taciz ederlerdi. Bu durum Üstada haber verildiğinde hemen bizlere emir verir; birlikte çıkar, Ermeni komitecilerini Erek Dağının eteklerine kadar kovalardık. Bizlere "Siyah keçeliler" derlerdi. Üstaddan, Azrail'den korkar gibi korkup kaçarlardı.

Bediüzzaman'ın cevabı

Talebelerin kuvveti nereden geliyor?

BENDEN SORDULAR Kİ: "Dehşetli fedaileri bulunan Ermeni komitesi sizden korkuyorlar ki, siz Van'da Erek Dağına çıktığınız zaman fedailer sizden çekinip dağılıyorlar, başka yere gidiyorlar. Acaba sizde ne kuvvet var ki öyle oluyor?"

Ben de cevaben diyordum: Madem fâni dünya hayatı, küçücük ve menfî milliyetin muvakkat menfaati ve selâmeti için bu harika fedakârlığı yapan Ermeni fedaileri karşımızda görünürler. Elbette hayat-ı bâkiyeye ve pek büyük İslâm milliyet-i kudsiyesinin müspet menfaatlerine çalışan ve "Ecel birdir" itikad eden talebeler, o fedailerden geri kalmazlar. Lüzum olsa o kat'î ecelini ve zâhirî birkaç sene mevhum ömrünü milyonlar sene bir ömre ve milyarlar dindaşların selâmetine ve menfaatine tereddütsüz, müftehirâne feda ederler.

Erek Dağı

Van kuşatmasında rol alan Vanlı Ermenilerin gönüllü birliği

İbrahim Kazazoğlu

Onların kahramanlığı bize şevk verirdi

İbrahim Kazazoğlu anlatıyor:

Birinci Cihan Harbinde, Şarkta, savaşların hızlandığı zamanda yüzbaşılar, Bediüzzaman'a müracaat ederek, "Filan yerdeki düşmanı ancak senin gönüllülerin geri püskürtür; mümkünse o bölgeleri siz kontrolünüzde bulundurun" diye ricada bulunurlardı. Bediüzzaman harp taktiği olarak muhtelif tepelerden teneke çaldırır, düşman tarafından ses kesilince bu sefer de silah kullandırıp onları geri püskürtürdü. Onun kahramanlarının vaziyeti bize de çok şevk ve gayret verirdi. Komutan, cephede Bediüzzaman'ın fedailerinin kahramanlığını bize şevk vermek için anlatırdı.

Sinan Omur
(1898-1974)

Hür Adam gazetesinin ve Sinan Matbaasının sahibi. Bediüzzaman'ı 18 yaşında, Muallim Mektebi talebesi iken askere alındığında tanıdı. Onun ve talebelerinin savaştaki kahramanlıklarına şahit oldu. Gazetesinde Bediüzzaman'ı ve Risale-i Nurları müdafaa etti; en ağır baskı dönemlerinde Risaleler onun matbaasında uzun yıllar boyunca gizlice basıldı. Bediüzzaman "Benim üç Sinan'ım var: Mimar Sinan, Ümmi Sinan ve Omur Sinan" diyerek kendisine büyük bir değer verdiğini ifade etmiştir.

Keçe Külâhlılar

Sinan Omur anlatıyor:

ÜSTAD'I İLK OLARAK 1332'de Sübhan Dağında görmüştüm. O zaman ben muallim mektebi talebesiydim. 24 Temmuz 1332 idi. Ben on sekiz yaşındaydım, beni askere almışlardı. O zaman Şarkta Üstadı görmüştüm, milis teşkilâtı kumandanıydı. Başında yeşil bir sarık, omuzunda apoletleri vardı. Devamlı at üzerinde dolaşır, orduya cesaret verirdi.

Bediüzzaman'ın milis kuvvetlerine Keçe Külâhlılar derlerdi. Ruslar, "Keçe Külâhlılar geliyor!" diye duyduklarında nereye kaçacaklarını bilemezlerdi.

O zaman bizim elimizdeki kılıçlar adeta dürtmek içindi. Halbuki onlar at üzerinde silah kullanırlardı. Attıklarını mutlaka vururlardı. Üzerlerinde beyaz bir pelerin bulunurdu. Fedailer bununla araziye uyarlar, hele karda hiç fark edilmezlerdi. Keçe Külâhlı bir fedai, atının dizginlerini bir koluna bağlar veya kolunu atar, ayaklarını atın karnına sıkı sıkı sarar, tamamen serbest ve rahat bir şekilde sür'atle yol alırken, seri olarak ateş ederdi. Çok keskin nişancıydılar, boş ateş etmezlerdi. Aslında bu anlattıklarım devletin arşivlerinde de vardır.

Van Kürt Milis Alayı (Keçe Külahlılar). Bediüzzaman ortadaki siyah kalpaklı.

“Gâvurun güllesi bizi öldürmeyecek”

Bediüzzaman anlatıyor:

ESKİ HARB-İ UMUMİDE Pasinler cephesinde şehit merhum Molla Habib’le beraber Rusya’ya hücum niyetiyle gidiyorduk. Onların topçuları bir iki dakika fasılayla bize üç top güllesi atıyordu. Üç gülle tam başımızın iki metre üstünden geçip, arkada dere içine saklanan askerimiz görünmedikleri halde geri kaçtılar. Tecrübe için dedim:

“Molla Habib, ne dersin, ben bu gâvurun güllesine gizlenmeyeceğim.”

O da dedi: “Ben de senin arkandan çekilmeyeceğim.”

İkinci top güllesi pek yakınımızda düştü. Hıfz-ı İlâhî bizi muhafaza ettiğine kanaatle Molla Habib’e dedim:

“Haydi ileri! Gâvurun top güllesi bizi öldüremez. Geri çekilmeye tenezzül etmeyeceğiz” dedim.

Hem Bitlis muhasarasında ve avcı hattında Rus’un üç güllesi öldürecek yerime isabet etti. Biri de şalvarımı delip, iki ayağımın arasından geçip o tehlikeli vaziyette sipere oturmaya tenezzül etmemek bir hâlet-i ruhiye taşıdığımdan, arkadan kumandan Kel Ali, Vali Memduh Bey işittiler, “Aman çekilsin veya sipere otursun” dedikleri halde, “Bu gâvurun gülleleri bizi öldürmeyecek” [dedim].

Molla Habib
(?-1916)

Doğubeyazıt’ta dünyaya geldi. Bediüzzaman’ın ilk talebelerinden. *Talikat* ve *İşârâtü’l-İ’câz*’ın kâtipliğini yaptı. Bediüzzaman ile beraber harbe katıldı, Vastan cephesinde şehit düştü. Bediüzzaman, harpte onunla beraber yaşadığı bir hatırayı anlatırken, “Gâvurun top güllesi bizi öldürmeyecek” dediğini ve Molla Habib’in de kedisiyle beraber gizlenmeden düşmana karşı hücum ettiğini söyler.

İşârâtü'l-İ'câz'ın telifine dair Bediüzzaman'ın açıklamalarından:

Düşmanın güllesi, Kur'ân'ın nüktesinden bizi alıkoyamadı

BEN O NOKSAN FEHMİMLE eski Harb-i Umumîde fariza-i cihadda avcı hattında ne kadar fırsat buldumsa, kalbime tulû' eden nükteleri yazıyordum. Derelerde, dağlarda hücum ederken kaydederdim. Fakat o acib ayrı ayrı haletlerin tesiriyle çeşit çeşit olmasından tashih ve ıslah edilmesine çok ihtiyaç varken, benim kalbim tebdil ve tağyirine razı olmadı. Çünkü her dakika şehit olmaya hazırlandığımız için bir niyet-i hâlise ile yazılmış ki, o halet her vakit bulunmuyor. Ben de o yazılarımı Tenzil'e bir tefsir olarak değil, belki tefsirin bazı vücuhuna bir nevi me'haz olarak ehl-i kemal olan ulema-i muhakkikînin enzarına arz ediyorum.

Madem Kur'ân-ı Hakîmin her harfinin okunmasıyla öyle bir kıymeti olur ki, bir harf on, yüz, bin ve binler sevabı ve bâki meyve-i uhrevîyi verecek mahiyettedir; elbette Eski Said'in bu tefsirinde bir saç gibi, bir zerre gibi, Kur'ân'ın kelimatına temas eden nükteleri izah etmesi israf değil, ehemmiyetsiz değil. Belki gözkapaklarının kirpikleri ve belki gözbebeğinin zerreleri gibi kıymetli olduğunu hissetmiş ki, o dehşetli harp içinde bu incecik saç gibi münasebetleri yazmaktan ve düşünmekten, avcı hattında düşman gülleleri onu şaşırtmamış, ondan vazgeçirmemiş.

Ahlatlı İsmail Hakkı Arslan

Kurşun yağmuru altında ona bir şey olmuyordu

Ahlatlı İsmail Hakkı Arslan anlatıyor:

Ben çok öncelerden beri Molla Said'i ve Bediüzzaman unvanını duymuştum. Fakat bu büyük zatı ilk defa Pasinler'in bu kanlı cephesinde görüyordum. Bir ara baktım, bu büyük kumandan benim hizama gelmişti. Kalkıp görmek istiyordum, ama vurulmak endişesiyle korkuyordum. Ona bir şey olmuyordu. O dehşetli anlarda kendi kendime konuşmaya başlamıştım. Kendime dedim: "Vallahi, vurulsam da ben bu zatı ziyaret edeceğim."

Aniden ayağa kalktım. Ama mermiler vızır vızır yanımdan geçiyordu. Bu sırada Molla Said-i Meşhur'un şöyle hitap ettiğini işitmiştim:

"Allah için cihad ediniz! Allah bizim muînimizdir!"

Daha sonraları yanıma gelip ellerini sırtıma vurarak bizlere korkmamamızı, zafere ereceğimizi bildiriyordu.

İşârâtü'l-İ'câz hakkında

Kur'ân'ın manevî atom bombası

Büyük âlim Sadreddin Yüksel Hocaefendinin takrizinden:

HZ. ÜSTAD, ÖYLESİ EN GİZLİ OLAN belâğatin münasebetlerinden bahsetmektedir ki, bunların geçerli olan usul ve âdete göre keşfedilmeleri, ancak beşerî dimağın özünde yerleştirilmiş olan maneviyatı, zahire çıkarabilen bir güç ile mümkündür.

Amma bütün bunların en acib yanı şudur ki, Cenab-ı Üstadın, şu nihaî haddine ulaşan tetkikatı ve bu derin araştırmayı keşfedip istihraç eylediği gün ve anlar, Cenab-ı Müellif üzerine yağmur gibi dört taraftan Rus askerlerinin kurşunlarının düştüğü gün ve anlarda olmuştur.

İşte o hazret, o günlerde bir yandan son derece kahramanane silahını düşman askerlerinin göğüslerine doğrultup otomatik makineli tüfek gibi ateşlediği aynı zamanda, bir başka cihetten, kendi dimağının fabrikasından i'câz-ı Kur'ân'ın atom bombasının programını tatbikata koymaya çalışıyordu. Ta ki, bu manevî atom bombasıyla da başka bir cihetten küfür ve dalâletin kalesini parçalayıp tarumar etsin.

Namazlarını geçirmezlerdi

Abdullah Sağcı anlatıyor:

Bediüzzaman, bir bakıyorum, benim yanımda; bir bakıyorum, düşmanın içlerine dalmış, harp ediyor, durmadan Rus gâvuruna kılıç sallıyordu. Harpte bile namazlarını terk etmiyordu. Asker ve talebelerini iki gruba ayırıyordu. Bir grup düşmanla çarpışırken diğer grup namazını geçirmeden eda ediyordu. "Biz askeriz; bu din düşmanları bizim vatanımızı elimizden almak istiyorlar. Korkmayın; benim talebe ve askerlerimin bir tanesi onların binine bedeldir" diye Bediüzzaman bizleri teşci ediyordu.

Kâinat: İlâhî bir musikî dairesi

Kulaktaki zar, nur-u iman ile ışıklandığı zaman, kâinattan gelen manevî nidaları işitir. Lisan-ı hal ile yapılan zikirleri, tesbihatları fehmeder. Hattâ o nur-u iman sayesinde, rüzgârların terennümatını, bulutların na'ralarını, denizlerin dalgalarının nağamatını ve hâkeza yağmur, kuş ve saire gibi her nev'den Rabbanî kelâmları ve ulvî tesbihatı işitir. Sanki kâinat, İlahî bir musikî dairesidir. Türlü türlü âvâzlarla, çeşit çeşit terennümatla kalblere hüzünleri ve Rabbanî aşkları intıba' ettirmekle kalbleri, ruhları nuranî âlemlere götürür, pek garib misalî levhaları göstermekle, o ruhları ve kalbleri lezzetlere, zevklere gark eder.

Fakat o kulak, küfür ile tıkandığı zaman, o leziz, manevî yüksek savtlardan mahrum kalır. Ve o lezzetleri îras eden âvâzlar, matem seslerine inkılab eder. Kalbde, o ulvî hüzünler yerine, ahbabın fıkdanıyla ebedî yetimlikler, mâlikin ademiyle nihayetsiz vahşetler ve sonsuz gurbetler hasıl olur.

Gözün nuru, nur-u imanla ışıklanırsa ve kavîleşirse, bütün kâinat gül ve reyhanlar ile müzeyyen bir Cennet şeklinde görünür. Gözün gözbebeği de, balarısı gibi, bütün kâinat safhalarında menkuş gül ve çiçek gibi delillerinden, burhanlarından alacağı ibret, fikret, ünsiyet gibi üsare ve şiralarından vicdanda o tatlı, iman balları yapar.

Eğer o göz küfür zulmetiyle kör olursa, dünya, genişliğiyle beraber bir hapishane şekline girer. Bütün hakaik-i kevniye, nazarından gizlenir. Kâinat ondan tevahhuş eder. Kalbi ahzan ve ekdar ile dolar.

İşârâtü'l-İ'câz

Esir kampında verilen dersler, idam mangası önünde kılınan son namaz...

Bir kahramanın esaret yılları

BEDİÜZZAMAN İLE FEDAİLERİNİN kurtardığı toplar, Rusların hücumuna karşı Bitlis'in birkaç gün daha dayanmasını sağlamış, bu arada şehir ahalisi hicret etme imkânı bulmuştu. Daha sonra askerler ve gönüllüler de çekildi; Bediüzzaman ile bazı talebeleri ise Bitlis'te kalarak Ruslarla çarpışmaya devam ettiler. Bu çarpışmalarda, Bediüzzaman'ın yeğeni ve talebesi Ubeyd de dahil olmak üzere talebelerinin çoğu şehit düştü.

Sonunda Rus askerleri tarafından dar bir çembere sıkıştırılan Bediüzzaman ile talebeleri, çarpışa çarpışa çemberi yarmayı başardılar. Ancak bir duvar üzerinde atlarken Bediüzzaman'ın ayağı taşa çarparak kırılınca dereye düştü, daha ileri gidemediler ve sonunda Ruslara esir düştüler.

Bediüzzaman ve talebeleri, bir müddet Bitlis'te kaldılar. Daha sonra Ruslar Bediüzzaman'ı talebelerinden ayırarak önce Van'a, bilâhare uzun ve meşakkatli bir yolculuktan sonra, Rusya'nın kuzeyinde ıssız bir kasaba olan Kologrif'e götürdüler. Burada altı ay kadar kalan Bediüzzaman daha sonra ömrünün yaklaşık iki yılını geçireceği Kostroma içlerine nakledildi.

Bulunduğu her yer, Bediüzzaman için bir mescid ve medrese idi. Nerede olursa olsun daima Allah ile beraber olduğunu bütün varlığıyla bilen ve yaşayan bir kul olarak, o, en tahammül edilmez şartlar altın-

Bediüzzaman'ın Kostroma esaretinde Volga Nehri kenarında ders verip namaz kıldırdığı Tatar Camii. Bediüzzaman Camii olarak aynı yerde yeniden inşa edildi.

da dahi kulluk görevlerini en yüksek bir hassasiyetle ve huşû içinde yerine getirir; eline geçen her fırsatı da Rabbinin kendisine nasip etiği ilimden insanları faydalandırmak için değerlendirirdi. Kologrif'te bir arada tutuldukları sinema salonunun bir bölümünü mescid yapmış; Kostroma'daki esir kampında da bir odanın mescid olarak tahsis edilmesini sağlamıştı. Komutan olduğu için kendisine bağlanan maaşı diğer esirlere harcıyor, onlarla ders yapıyor, pek ağır esaret şartları altında dinî nasihatlerle onların morallerini yükseltmeye çalışıyordu. Daha sonra, civardaki Tatarlar kendisine kefil olarak Bediüzzaman'ı Volga Nehri kenarındaki küçük bir camiye aldırdılar.

Bitlis'te Bediüzzaman'ın esir düştüğü yer.

Bediüzzaman'ın Kostroma'daki esir kampında bulunduğu sırada yaşadığı bir kahramanlık olayı, yıllar sonra, bir derginin o hadiseye şahit olmuş bir subayın hatıralarını yayınlaması üzerine ortaya çıktı. Bilâhare daha başka görgü şahitlerinin de ayrı ayrı naklettiklerine göre, Rusların Kafkas Cephesi Başkomutanı Nikola Nikolaviç bir gün esir kampını ziyarete geldiğinde Bediüzzaman onun önünde ayağa kalkmamış, bunu bir hakaret olarak değerlendiren Nikolaviç'in talebi üzerine divan-ı harp Bediüzzaman'ı yargılayarak idama mahkûm etmişti. Ancak kararın infaz edileceği sırada Bediüzzaman'ın son vazifesini yerine getirmek için kısa bir süre müsaade isteyerek büyük bir sükûnet ve huzur içinde abdestini alıp iki rekât namaz kıldığını gören komutan, idam sebebi olan davranışın hakaret amacıyla değil, gerçekten Bediüzzaman'ın dindarlığından geldiği kanaatine varmış ve yetkisini kullanarak idam kararını iptal ettirmişti.

Nihayet, iki buçuk yıl kadar süren bir esaret hayatından sonra, Bediüzzaman, bir yolunu bularak kamptan firar etti ve uzun, tehlikeli ve zorlu bir yolculuktan sonra Petersburg, Varşova ve Sofya üzerinden İstanbul'a dönmeye muvaffak oldu.

"Otuz saat, çamur içinde, istirahat-i kalple..."

Bir defa, bir dakikada üç gülle öldürecek yere mukabil bana isabet ettiği halde tesir etmediler. Bitlis'in sukutunda, bir mikdar talebelerimle Rus askerlerinin bir taburu içine düştük. Bizi sardılar, her tarafta el ele ateş edildi. Dört tanesi müstesna, bütün arkadaşlarım şehit olduktan sonra, taburun dört sıralarını yardık; yine onların içinde bir yere girdik. Onlar üstümüzde, etrafımızda sesimizi, öksürüğümüzü işittikleri halde bizi görmüyordular. Otuz saat, o halde çamur içinde, ben yaralı iken hıfz-ı İlahî ile istirahat-ı kalb içinde muhafaza edildim.

Sikke-i Tasdik-i Gaybî

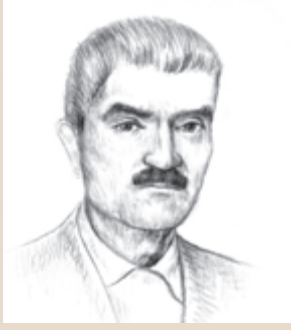
“Kader bizi esir etti”

Ali Çavuş anlatıyor:

RUS ASKERLERİ BİZİ DAR BİR ÇEMBERE almışlardı. Biz dört arkadaş Üstadın arkasından koşuyorduk. Sıra ile bizler tüfeklere mermi şarjörünü takıp Üstada veriyor, boş tüfekleri alıyorduk. Üstad silahı o kadar çevik kullanıyordu ki, sanki otomatiktir. Durmadan Rusların üzerine ateş yağdırıyordu. Bir defasında yine dolu tüfeği kendisine verdiğimizde meğer unutarak emniyette bırakmışız. Silah ateş almayınca Üstad o kadar hiddet etti ki, tüfeği bir kayaya çarptı, parçaladı. Biz hemen ikinci bir dolu tüfeği kendisine uzattık.

Tam bu sıralarda Rus askerlerinin içine vurarak onların çemberlerini yardık, şehrin Kızılmescit yakasına geçmek istedik. Önümüze kemer gibi bir duvar geldi. Üstad o duvardan aşağıya atladı. Meğer karın altında büyük bir taş varmış; Üstadın bir ayağı o kaya parçasına değmiş. Bizler de atladık, baktık, Üstad olduğu yere oturdu ve “Arkadaşlar, kader bizi esir etti” dedi.

Biz hemen toplandık. Üstadı üstü kapalı bir su arkının içine götürdük. Üstad bize “Siz gidin, kendinizi kurtarmaya bakın. Sizlere hakkımı helâl ediyorum” deyince hepimiz hüngür hüngür ağlamaya başladık ve “Seyda!” dedik, “seni bu halde bırakıp nereye gideriz? Bizde gayret, namus kalmadı mı? Ölürsek de, kalırsak da hizmetinizde olsun.” Üstad biraz düşündükten sonra, “Öyleyse biriniz gidin, Ruslara haber verin, gelsinler bizi alsınlar” dedi.

Ali Aras
(Ali Çavuş)
(1891-1965)

Bediüzzaman’ın talebesi ve silah arkadaşı. Van’ın Çorovanis köyünde dünyaya geldi. Sekiz kardeşinden Sultan Hanım, saliha bir kadın idi; Bediüzzaman sadece onun ekmeğini yer ve ona dua ederdi.

Birinci Dünya Savaşına Bediüzzaman’ın gönüllü alayında katıldı ve onunla beraber Bitlis Müdafaasında çarpıştı ve onunla beraber esir düştü. Dört sene esarette kaldıktan sonra köyüne dönerek çiftçilikle meşgul oldu. Bir ara Van’da esnaflık da yaptı. Çorovanis köyündeki çiftlik evinde, uzun yıllar boyunca, yolu Van’a düşen Risale-i Nur talebelerini misafir etti.

Risale-i Nur talebeliği sebebiyle iki defa mahkemelik oldu; bir defasında da hapis yattı.

1965 yılının 12 Aralık gecesinde hastalığı ağırlaşınca, oğlu Feyzi’ye “Ne korkuyorsun?” demişti Bediüzzaman’ın duvardaki resmini göstererek. “Bana söz verdi, nerede olursa olsun gelecek.” Bu sözleri söyledikten az sonra ruhunu teslim etti.

“Üstadın hiddeti bizi kurşuna dizdirecek sandık”

Ali Çavuş anlatıyor:

ÜSTADIN AYAĞINI ALÇIYA ALIP sardılar. Üstad, sanki hiçbir şey olmamış gibi Ruslara hiç ehemmiyet vermiyordu. Sonra bizi hükümet konağına götürdüler. Bir gün buraya generalin yaveri geldi, Bediüzzaman Molla Said’i sordu, generalin onu istediğini söyledi. Üstadı sedye ile tepe başındaki binaya götürdüler ve onu generalin odasında, bizi de salonda bıraktılar.

General Rusça bazı sualler soruyordu. Seslerini duyuyorduk. Üstad Türkçe cevaplar veriyordu. Bazan öyle celâlli, öyle şiddetli mukabelede bulunuyordu ki, bizler salonda korkumuzdan titriyorduk. Hattâ masaya indirdiği yumruklar, bazan bir tabanca sesini veriyordu. Üstadın bu hiddetli mukabeleleri her an bizi kurşuna dizmelerine sebep olur diye titriyorduk. Bu isticvablar iki hafta kadar sürmüştü.

Ali Çavuş anlatıyor:

Biz Muş’a varmadan Ruslar Muş’u istilâ etmişti. Muş’u tahliye eden halkla yolda karşılaştık. Bütün mühimmatın, bu arada on dört parça topun geride kaldığını söylediler. Üstad Bediüzzaman Hazretleri bu üç yüz kişilik kuvveti on dört parça topa taksim edip, altı kişilik bir müfrezeyi de cephane kaçırmaya memur etti. Biz top ve cephaneleri kaçırıp, Bitlis-Tatvan yolu üzerinde mevzi almış bir nizamiye alayına teslim ettik. Bu arada Ruslar üç koldan taarruza geçip bizi Bitlis boğazında mahsur bıraktılar. Yedi gün Ruslara karşı geceli gündüzlü müdafaa yapıldı. Üstad Bediüzzaman’a üç mermi isabet etti. Bunlardan biri hançerinin kabzasına, diğeri sigara tabakasına, bir diğeri de sağ omzuna isabet etti. O zaman bu hale şahit olan nizamiye alayı kumandanı Kel Ali, Üstad Bediüzzaman’a,

“Bediüzzaman! Size kurşun da tesir etmiyor” deyince, Hazret-i Bediüzzaman,

“Allah insanı muhafaza ederse, top mermisi de insanı öldürmez” cevabını vermişti.

Dr. M. Asaf Dişçi

"Üstadın vakitleri hep dolu idi"

Dr. M. Asaf Dişçi anlatıyor:

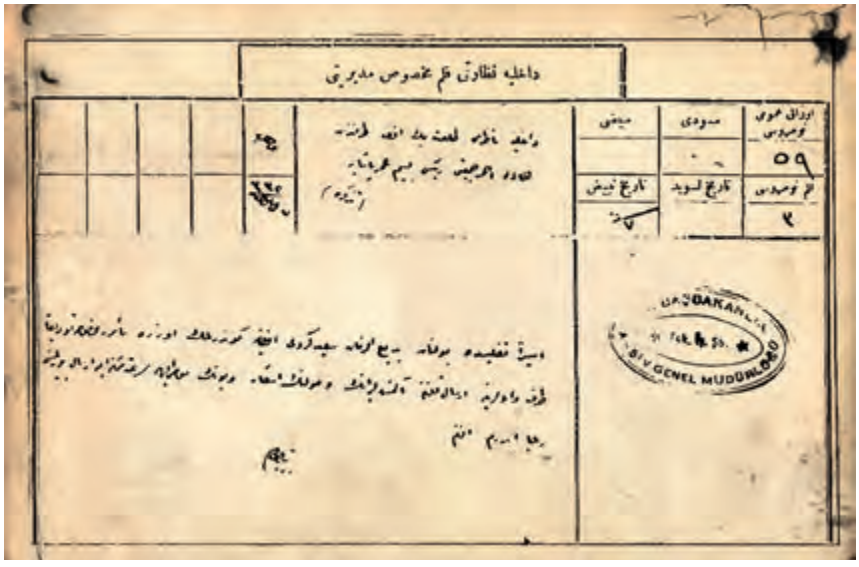
Üstadla birlikte altı ay kadar kalmıştık. Kampta bir odayı mescid yapmıştı. Kendisi alay komutanı olduğu için maaş da alıyordu. Aldığı maaşları hep hayır hizmetlerine sarf ediyordu. Üstadın vakitleri hep dolu idi. Tefsir okur, esirlere ders verirdi. Esir askerler ve subaylar kendisine çok hürmet ederlerdi. Yanında kimse öyle rastgele konuşamazdı.

Dahiliye Nezaretinden Bediüzzaman'a giden yardım

BEDİÜZZAMAN, ESARET YOLCULUĞU sırasında Tiflis'te iken, Bitlis Valiliğinden Dahiliye Nazırı Talât Paşaya gönderilen bir yazıda, Bediüzzaman'ın vatan savunmasındaki hizmetlerinden bahsedilerek kendisine bir miktar para gönderilmesi talep edilir:

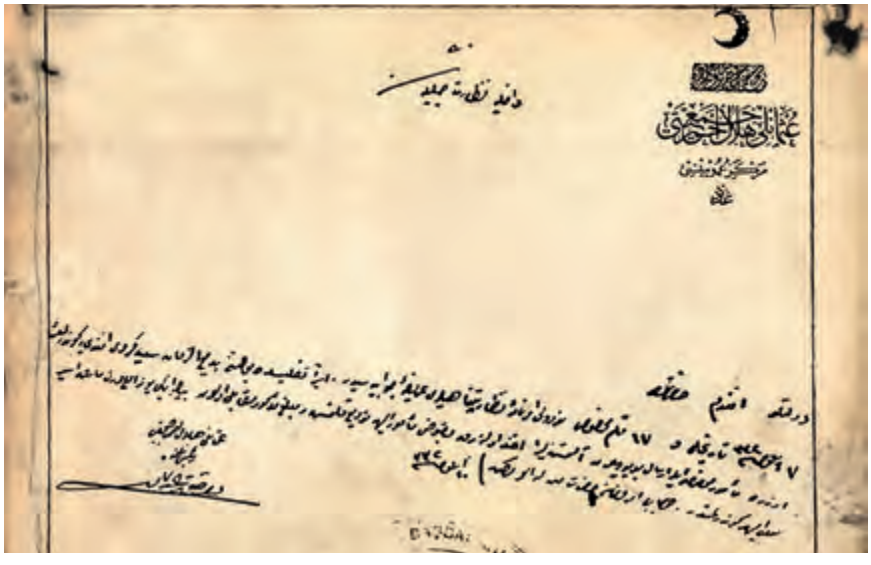
"Esîren Tiflis'te bulunan memurîn, bu kere de maaşlarının irsalini yazıyorlar. Bitlis'te, sukut sırasında Muş'tan sekiz topu kurtarmak ve gönüllü cem' etmek suretiyle hidematı sebk edip memurlarla beraber Tiflis'te bulunan Bediüzzaman Said-i Kürdî de muhtac-ı âtıfet olmakla, mümâileyhe de bir miktar meblâğın irsaliyle tesrîri, menût-i re'y-i sâmîleridir." (9 Ağustos 1332, Vali Vekili Memduh.)

Bu yazı üzerine, Talât Paşanın emriyle, Bediüzzaman'a 60 lira karşılığı olan 1254 mark gönderilir.

Bediüzzaman'a altmış liranın gönderilmesine dair Dahiliye Nâzırı Talât Paşa tarafından Hilâl-i Ahmer Cemiyeti Reisine yazılan 10 Ağustos 332 tarihli yazı:

Esîren Tiflis'te bulunan Bediüzzaman Said Kürdî Efendiye gönderilmek üzere memur-u mahsusa tevdîan taraf-ı vâlâlarına irsal kılınan altmış liranın vusulünün iş'ar ve bunun mümâileyhe sür'at-i mümkine ile irsal buyurulmasını rica ederim efendim.

Altmış lira karşılığı 1254 markın Bediüzzaman'a gönderildiğine dair, Hilâl-i Ahmer Genel Merkezi tarafından Dahiliye Nezaretine yazılan 10 Eylül 332 tarihli yazı:

Devletlû efendim hazretleri,

7 Eylül 332 tarihli ve 17 kalem-i mahsus numaralı emirname-i nezaret-penâhîleri arîz-i cevabiyesidir:

Esîren Tiflis'te bulunan Bediüzzaman Said Kürdî Efendiye gönderilmek üzere memur-u mahsus ile irsal buyurulan altmış lira ahzolunarak makbuzu memurunileyhe tevdi kılınmış ve meblâğ-ı mezkûr mukabili olan bin iki yüz elli dört mark esir mümâileyhe gönderilmiştir. Ol babda emr ü ferman Hazret-i men lehu'l-emrindir.

Osmanlı Hilâl-i Ahmer Cemiyeti Reisi

"Bu adam Nikola'ya meydan okumuş!"

Yığılcalı Mustafa Yalçın anlatıyor:

Molla Said Efendi, yasak olmasına rağmen, geceleri başka kamplara gidip kitap okuyordu. Gündüzleri namazları bize kendisi kıldırıyordu. Önce müdahale edip kıldırmadılar. Sonra Üstad onlara bir şeyler söyledi, biraz serbest bıraktılar. O, Rus nöbetçilerine bile dini anlatıyordu. Dinleyen nöbetçilere, zabitleri baskı yapıyorlardı. Üstadın Sibirya gecelerinde uyuduğunu bilmiyorum. Hep okuyordu. Bir şeyler not ediyordu. Ve bize, "Gelecek zamanda buraları da Müslüman olur. Ama şimdi anlamıyorlar" diyordu.

Orada bir koca gâvur vardı, Nikola diyorlardı. Ben onu Petersburg'da görmüştüm, zalim biriydi. Molla Said ona ihtiram etmemiş, onu çok kızdırmış. Hattâ Üstadı astıracakmış. Sonra Üstadı dindarlığından astırmamış. Rus zabitleri bunun için Üstada ayrı bir gözle bakarlardı. "Bu adam Nikola'ya meydan okumuş" diyorlardı.

Ubeyd
(?-1916)

Bediüzzaman'ın ablası Dürriye Hanımın oğlu. Küçük yaşta Bediüzzaman'a talebe oldu. Onunla birlikte Birinci Cihan Harbine katıldı. Bitlis'in sukutunda Rus ve Ermeni kuvvetlerine karşı çarpışırken şehit oldu. Bu sırada 17 yaşında idi.

Bediüzzaman, onunla ilgili olarak gördüğü bir rüyayı, şehitlerin kendilerini hayatta bildiklerine dair bir örnek olarak zikreder:

"Ubeyd isminde bir yeğenim ve talebem vardı. Benim yanımda ve benim yerime şehit olduktan sonra, üç aylık mesafede esarette bulunduğum zaman, mahall-i defnini bilmediğim halde, bence bir rüya-yı sadıkada, tahte'l-arz bir menzil suretindeki kabrine girmişim. Onu şühedâ tabaka-i hayatında gördüm. O beni ölmüş biliyormuş; benim için çok ağladığını söyledi. Kendisini hayatta biliyor. Fakat Rus'un istilâsından çekindiği için, yeraltında kendine güzel bir menzil yapmış."

Bediüzzaman'ın akıllara hayret veren bir seciyesi

Ehl-i Sünnet mecmuasının 15 Teşrin-i Evvel 948 tarihli nüshasında neşredilmiştir.
Ehl-i Sünnet gazetesi sahibi avukat bir zâtın makalesidir.

BEN BİRİNCİ CİHAN HARBİNDE Bitlis mevkiinde yaralı olarak esir olurken, Bediüzzaman da o gün esir düşmüştü. O Sibirya'ya gönderilmiş, en büyük esirler kampında idi. Ben Bakü'nın Nangün adasında idim. Günün birinde esirleri teftişe gelen ve kampı gezerken Bediüzzaman'ın önünden geçen Nikola Nikolaviç'e o hiç ehemmiyet vermiyor ve yerinden kımıldanmıyor. Başkumandanın nazar-ı dikkatini çekiyor. Tekrar bir bahane ile önünden geçiyor. Yine kımıldanmıyor. Üçüncü defasında önünde duruyor, tercüman vasıtasıyla aralarında şöyle bir muhavere geçiyor:

"Beni tanımadılar mı?"

"Evet, tanıdım. Nikola Nikolaviç, Çarın dayısıdır, Kafkas Cephesi Başkumandanıdır."

"O halde ne için hakaret ettiler?"

"Hayır, affetsinler, ben kendilerine hakaret etmiş değilim. Ben mukaddesatımın emrettiğini yaptım."

"Mukaddesat ne emrediyormuş?"

"Ben Müslüman âlimiyim. Kalbimde iman vardır. Kendisinde iman olan bir şahıs, imanı olmayan şahıstan efdaldir. Ben ona kıyam etseydim, mukaddesatıma hürmetsizlik yapmış olurdum. Onun için ben kıyam etmedim."

"Şu halde, bana imansız demekle benim şahsımı, hem ordumu, hem de milletimi ve çarı tahkir etmiş oluyor. Derhal divan-ı harp kurulup isticvab edilsin."

Bu emir üzerine divan-ı harp kuruluyor. Karargâhdaki Türk, Alman ve Avusturya zâbitleri, ayrı ayrı Bediüzzaman'a rica ederek Başkumandana tarziye vermesi için ısrar ediyorlar. Verdiği cevap bu oluyor:

"Ben âhiret diyarına göçmek ve huzur-u Resulullaha varmak istiyo-

Nikola Nikolaviç
Kafkas Cephesi
Başkumandanı

Abdurrahim Zapsu

rum. Bana bir pasaport lâzımdır. Ben imanıma muhalif hareket edemem."

Buna karşı kimse sesini çıkarmıyor, neticeyi bekliyor. İsticvab bitiyor. Rus Çarını ve Rus ordusunu tahkir maddesinden idam kararını veriyorlar. Kararı infaz için gelen bir manga askerin başındaki subaya kemâl-i şetâretle, "Müsaade ediniz, on beş dakika vazifemi îfa edeyim" diye abdest alıp iki rekat namaz kılarken, Nikola Nikolaviç geliyor, kendisine hitaben:

"Beni affediniz. Sizin beni tahkir için bu hareketi yaptığınızı zannediyordum. Hakkınızda kanunî muamele yaptım. Fakat şimdi anlıyorum ki, siz bu hareketinizi imanınızdan alıyorsunuz ve mukaddesatın emirlerini îfa ediyorsunuz. Hükmünüz iptal edilmiş; dinî salâhatinizden (salihliğinizden) dolayı şâyân-ı takdirsiniz. Sizi rahatsız ettim, tekrar tekrar rica ediyorum, beni affediniz."

Bütün Müslümanlar için şâyân-ı misal olan bu salâbet-i diniye ve yüksek seciyeyi, arkadaşlarından bir yüzbaşı, müşahedesine müsteniden anlatıyordu. Bunu duydukça, ihtiyarsız olarak gözlerim yaşla doldu.

Abdurrahim Zapsu

Yirmi Altıncı Lem'adan

Çocukları ihtiyarlatan günler

Yasin Saatçioğlu
(Molla Yasin)
(1876-1965)

Bediüzzaman'ın Horhor Medresesindeki talebelerinden. Onunla birlikte Birinci Dünya Harbinde savaştı. Van'da hem hocalık yapıyor, hem saatçilikle meşgul oluyordu. Evi Çorovanis yakınlarında, Van'a sekiz kilometre mesafedeki Sıhke köyünde idi. Sık sık Erek Dağındaki çilehaneye gelerek Bediüzzaman'ı ziyaret ederdi. Yüzlerce talebe yetiştirdi. Bediüzzaman Van'dan sürgün edildikten sonra bir daha onunla görüşemediğini yaşlı gözlerle anlatırken "İnşaallah âhirette Resulullahın sancağı altında görüşürüz" derdi.

HARB-İ UMUMİDE, esaretle, Rusya'nın şark-ı şimalîsinde, çok uzak olan Kosturma vilâyetinde bulunuyordum. Orada Tatarların küçük bir camii, meşhur Volga Nehrinin kenarında bulunuyordu. Oradaki arkadaşlarım olan esir zabitler içinde sıkılıyordum. Yalnızlık istedim. Dışarıda izinsiz gezemiyordum. Tatar mahallesi, kefaletle beni o Volga Nehrinin kenarındaki küçük camiye aldılar.

Ben yalnız olarak camide yatıyordum. Bahar da yakın. O şimal kıt'asının pek çok uzun gecelerinde çok uyanık kalıyordum. O karanlık gecelerde ve karanlıklı gurbette, Volga Nehrinin hazîn şırıltıları ve yağmurun rikkatli şıpıltıları ve rüzgârın fırkatli esmesi, beni derin gaflet uykusundan muvakkaten uyandırdı. Gerçi daha kendimi ihtiyar bilmiyordum; fakat Harb-i Umumîyi gören ihtiyardır. Güya ["çocukları ihtiyarlatan gün"] sırrına mazhar olarak, öyle günlerdir ki, çocukları ihtiyarlandırdığı cihetle, kırk yaşında iken, kendimi seksen yaşında bir vaziyette buldum. O karanlıklı, uzun gece ve hazîn gurbet ve hazîn vaziyet içinde hayattan ve vatandan bir meyusiyet geldi. Aczime, yalnızlığıma baktım, ümidim kesildi.

O hâlette iken, Kur'ân-ı Hakîmden imdat geldi. Dilim "Hasbünallahü ve ni'me'l-vekîl" dedi. Kalbim de ağlayarak dedi:

Garibim, kimsesizim, zayıfım, güçsüzüm, imdât derim / Affını, yardımını dilerim dergâhından, ey Allah'ım!

Ruhum dahi vatanımdaki eski dostları düşünüp o gurbette vefatımı tahayyül ederek, Niyazi-i Mısrî gibi dedim:

Dünya gamından geçip, yokluğa kanat açıp, / Şevk ile her dem uçup, çağırırım dost, dost!

diye dostları arıyordu.

Her neyse... O hüzünlü, rikkatli, fırkatli, uzun gurbet gecesinde, dergâh-ı İlâhîde zaaf ve aczim o kadar büyük bir şefaatçi ve vesile oldu ki, şimdi de hayretteyim. Çünkü birkaç gün sonra, gayet hilâf-ı me'mul bir surette, yayan gidilse bir senelik mesafede, tek başımla, Rusça bilmediğim halde firar ettim. Zaaf ve aczime binaen gelen inâyet-i İlâhiye ile harika bir surette kurtuldum. Tâ Varşova ve Avus-

turya'ya uğrayarak İstanbul'a kadar geldim ki, bu surette kolaylıkla kurtulmak pek harika olmuştu. Rusça bilen en cesur ve en kurnaz adamların muvaffak olamadıkları çok teshilât ve çok kolaylıkla, o uzun firarî seyahati bitirdim.

Bediüzzaman Said Nursi

Volga Nehri, Rusya

Molla Abdülmecid
Pehlivanoğlu
(?-1962)

Van'da "Hacı Mecit Hoca" olarak şöhret bulmuştur. Eskişehir hapsinde bulunan Vanlı üç Nur talebesinden biri. Takvâ sahibi ve gayretli bir zat idi. Dünya işlerine bulaşmamak ve harama girmemek için kırk seneden fazla çarşıyı terk etti; evinin yanına bir cami yaptırarak sadece camiye gidip geldi ve halka namaz kıldırıp vaaz ve nasihatlerde bulundu. Vefat ettiğinde, cenazesini gökyüzünde binlerce beyaz kuşun defin yapılıncaya kadar takip etmesi, halk arasında meşhur olmuştur.

"Türk kardeşlerim üç şeye riayet etsinler"

Esaretten kurtuluş

Bediüzzaman'ın yakın talebelerinden Molla Hamid, Üstadın esir kampından kaçışını kendisine şöyle hikâye ettiğini anlatıyor:

RUSYA'DA İKEN BAZI KİMSESİZ yerlerde dolaşırdım. "Ben Rusların arasında ölsem, beni bir Müslüman bulur mu? Nasıl kaldırır bu gâvurlar? Ya Rabbi! Sen bilirsin, bana bir kapı aç!" diye düşüne düşüne kaldığım yere geliyordum. Arap kıyafetli, üç dört tane merkep önünde birisi yanımdan geçerken bana "Esselâmü aleyküm" dedi. Ben de selâmını aldım. "Seni buradan çıkarsam Türkiye'ye gider misin?" diye sordu. Dedim; "Giderim, fakat nasıl buradan çıkacağız?" Dört kapısı bulunan etrafı kapalı, Diyarbakır Kalesi gibi bir yerde bulunurduk. "Kapılarda bizim resimlerimiz var. Nöbetçiler bizi tanırlar. Kapıdan nasıl geçerim?" dedim.

O şahıs bana "Sen benim elbisemi giy, merkepleri sür. Sen ileriden git, ben sana yetişirim" dedi. Kendi kendime "Bu adam boş adama

benzemiyor" dedim. Onun elbiselerini giydim, merkeplerini sürüp gittim. Kapıdan geçtim ve nöbetçi bir şey demedi. Kapıdan çıkınca ekmek hatırıma geldi. "Ben ne yapacağım?" diye düşündüm. Baktım torbada aynı benim ekmeğim gibi dört beş ekmek var. O şahısla yirmi dört saat beraber gittik. Benim ayaklarım şişmişti. O da "Hududa yaklaştık, ben daha seninle gelemem" dedi. "İleride Çerkezler, Kafkaslar vardır. Onlar Türkçe bilirler. Seni huduttan geçirirler."

Ben düşündüm, doğru yoldan gidersem Ermeniler, Ruslar, onların dillerini bilmediğimden beni geri çevirirler. Ayrı ince bir yol daha vardı. "Onu takip edeyim" dedim. O ince yoldan gittim, gittim. Akşam oldu. Yol bir dağa çıktı. Orada yol falan yoktu, şaşırdım. Baktım, orada dağda bir inek var. Onu sürsem bir şenliğe rastgelir dedim. İneği sürdüm, sürdüm, bir mağaranın önünde durdu. "Bre hayvan burada sen niye dursun?" diye düşünürken baktım, mağaradan bir pir-i fani çıktı. Beni ismen, cismen biliyordu. Bana "Ehlen ve sehlen" dedi. "Sen yorulmuşsun" deyip beni içeriye aldı. "Benim ekmeğim filan yok. Bu ineği yaz, kış sağar ve sütünü içerim" dedi. Bana süt sağıp getirdi. Böyle lezzetli bir süt içmemiştim. O gece orada kaldım. Bana dedi ki:

"Sen Türkiye'ye gidesin, Türk kardeşlerime çok selâm edesin. Başlarında çok felâketler, musibetler var. Üç şeye riayet etsinler: Biri; Kur'ân dersine devam etsinler. Biri; ezan-ı Muhammedîyi daima yüksek sesle okusunlar. Biri de, cemaatten ayrılmasınlar."

Böylece Türk hududuna geldim.

Maruf Gülaçar
(Molla Maruf-u Tâğî)
(1876-1951)

Hizan ilçesine bağlı Tâği İslâm köyünde dünyaya geldi. Çeşitli medreselerde ders aldıktan sonra Horhor Medresesinde Bediüzzaman'a talebe oldu. Bediüzzaman esir düştükten sonra muhtelif medreselerde müderrislik yaptı. Van'a döndüğünde, yine Bediüzzaman'ın yanına sık sık giderek ondan ders almaya devam etti. Molla Hamid, onunla ilgili bir hatırasını şöyle anlatır:

"Ben Erek Dağında Üstadın hizmetindeyken, bir gün baktım, dereden üç zat bize doğru geliyor. Üstad çilehanedeydi. Dedim: 'Seyda, üç kişi geliyor. Biri biraz şişmanca, başı da büyük bir zat.' Üstad bana dönerek, 'Kardeşim, o zatlardan başı ve karnı büyük olan Molla Maruf'tur. Onun karnı ilim, kafası akıl doludur' dedi."

Risale-i Nur mektebinin çekirdeği

Horhor Medresesi

BÜTÜN HAYATI BOYUNCA peşinde koştuğu Medresetü'z-Zehrâ ideali Bediüzzaman'ın benliğini öylesine kuşatmıştı ki, her yeri ve her şeyi bir medrese olarak görür hale gelmişti. Onun için esir kampı bir medrese, savaş meydanı bir medrese, hayat-ı içtimaiye bir medrese, hapishane bir medrese-i Yusufiye, istikbal bir medrese-i efkâr, tren bir medrese-i seyyare idi. Ondaki muazzam ilim ve irfan birikimi, gür bir ırmak halinde gece gündüz çağlıyor; onun akışı karşısında dünyanın en büyük felâketleri bile bir engel teşkil etmiyordu. İlme susamış gönüller yeryüzünü dolduracak olsa, hepsinin susuzluğunu gidermeye yetecek bir derya idi Bediüzzaman.

Van Gölündeki Akdamar Adasına yolunun düştüğü bir gün, "Şu gördüğünüz adada on sene kalıp yüz talebe yetiştirmek istiyorum" demişti. Hayali, yetiştirdiği bu yüz talebe ile bütün dünyayı Kur'ân nurlarına gark etmek idi.

Bediüzzaman, bir yandan Medresetü'z-Zehrâ idealinin peşinde koşarken, bir yandan da, Van'da bulunduğu yıllarda kendi imkânlarıyla vücuda getirdiği Horhor Medresesinde, hayalindeki eğitim sisteminin bir tatbikatını yapmaya başlamıştı bile. Van Kalesi üzerinde bulunan bu medresenin salonuna boydan boya uzanan bir masa yerleştirilmişti. Masanın üzerindeki yeşil örtüde "Beşikten mezara

Akdamar Adası

Van Kalesi

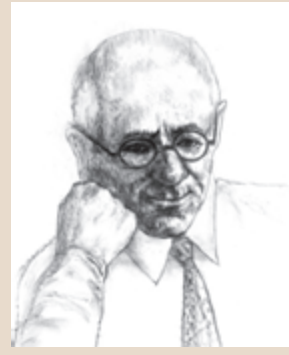
kadar ilim talep ediniz" meâlindeki hadis-i şerif yazılıydı. Talebeler bu masanın etrafına dizilir, Bediüzzaman da ayakta dolaşarak dersini anlatırdı.

Bediüzzaman Molla Said, burada talebelerine sadece ilim öğretmekle kalmaz, onların birer takvâ ve fazilet âbidesi olarak yetişmelerine çok önem verirdi. Spor dersleri de eğitimin bir parçasıydı. Ermenî çetelerinin bir tehdit unsuru haline gelmesinden sonra silahlı eğitim de medresenin faaliyetleri arasına girmiş ve Horhor Medresesinin talebeleri, kumandanları Bediüzzaman ile birlikte Ruslara ve Ermenilere karşı kahramanlık destanları yazacak bir formasyona kavuşmuşlardı.

Bediüzzaman, talebelerinin bütün ihtiyaçlarını bizzat temin eder ve onları başkalarına muhtaç etmezdi. Halktan zekât ve yardım toplayarak geçimini sağlamak şeklinde eskiden beri devam eden âdeti, ilmin izzetine aykırı görerek kaldırmıştı. Bununla beraber, kimseye el açmamanın ve ilmin izzetini muhafaza etmenin en önemli şartı da iktisat ve kanaat idi ki, Bediüzzaman'ın talebeleri bu açıdan da sıkı bir eğitimden geçmiş kimselerdi.

İslâmî ilimlerde yüzyılların müktesebatı, Bediüzzaman'ın gözü önünde bir kitabın sayfaları gibiydi. Anlattıkları bütün o muazzam eserlerin kokusunu taşır, fakat onlardan hiçbirine de benzemezdi. Nihayet, dünyanın bütün ızdırap ve felâketleriyle yoğrulan, ancak çilelerinin en çekilmez ânında bile kendi acısını dinlemeyip insanlığın dertlerine derman düşünen bir asil ruhun dualarına Cenab-ı Hakkın cevabı, Horhor Medresesini bir filiz yapmak ve başkalarına benzemeyen bu eğitim tarzı üzerine, geleceğin dünyasını aydınlatacak bir Risale-i Nur mektebi ihsan etmek şeklinde tecellî edecekti.

Şimdi anlaşılıyor ki, Volga Nehrinin kenarındaki camide geçirdiği o karanlıklı ve uzun gurbet gecelerinde, nehrin hazîn şırıltıları ve yağmurun rikkatli şıpıltıları arasında, Bediüzzaman hep bu aydınlık istikbalin hayalini kuruyor, hesaplarını yapıyormuş!

Ali Rıza Sağman
(1890-1965)

İlim, irfan, edebiyat ve musiki erbabı, çok yönlü bir zat. Ünye'de dünyaya geldi. Süleymaniye Medresesinin Kelâm, Tasavvuf ve Felsefe bölümü ile İstanbul Hukuk Fakültesini bitirdi. Çeşitli gazete ve dergilerde dinî, ilmî, edebî, ve musikiye dair yazıları yayınlandı. Basılmış ve basılmamış birçok eserin sahibi. Birinci Dünya Harbinden önce İstanbul'da Bediüzzaman'ı ziyaret ederek elini öptü. Bediüzzaman'ın Beyazıt Camiinde dinlemeye gittiği hafızlar arasında idi. Bir eserinde, Bediüzzaman'ın kendisini "Var ol hafızım, çok yaşayın hafızlar! Siz bugün irşad vazifesini vaizlerden daha geniş bir şekilde yerine getiriyorsunuz" sözleriyle ve her gün ayrı ayrı iltifatlarla tebrik ettiğini anlatır.

"Kasabanın harabe duvarları benimle beraber Horhor için gözyaşı döküyor"

Medreseye ağıt

HARB-İ UMUMÎDE Rus'un esaretinden kurtulduktan sonra, İstanbul'da, iki üç sene Dârü'l-Hikmet'te, hizmet-i diniye beni orada durdurdu. Sonra, Kur'ân-ı Hakîmin irşadıyla ve Gavs-ı Âzamın himmetiyle ve ihtiyarlığın intibahıyla, İstanbul'daki hayat-ı medeniyeden usanç ve şâşaalı hayat-ı içtimaiyeden bir nefret geldi. Dâüssıla tabir edilen iştiyak-ı vatan hissi beni vatanıma sevk etti. Madem öleceğim, vatanımda öleyim diye Van'a gittim.

Her şeyden evvel, Van'da Horhor denilen medresemin ziyaretine gittim. Baktım ki, sair Van haneleri gibi onu da Rus istilâsında Ermenîler yakmışlardı. Van'ın meşhur kalesi ki, dağ gibi yekpare taştan ibarettir, benim medresem onun tam altında ve ona tam bitişiktir. Benim terk ettiğim yedi sekiz sene evvel, o medresemdeki hakikaten dost, kardeş, enîs talebelerimin hayalleri gözümün önüne geldi. O fedakâr arkadaşlarımın bir kısmı hakikî şehit, diğer bir kısmı da o musibet yüzünden mânevî şehit olarak vefat etmişlerdi.

Ben ağlamaktan kendimi tutamadım. Ve kalenin, tâ medresenin üstündeki, iki minare yüksekliğinde, medreseye nâzır tepesine çıktım, oturdum. Yedi sekiz sene evvelki zamana hayalen gittim. Benim hayalim kuvvetli olduğu için, beni o zamanda hayli gezdirdi. Etrafta kimse yoktu ki, beni o hayalden çevirsin ve o zamandan çeksin. Çünkü yalnızdım. Yedi sekiz sene zarfında, gözümü açtıkça, bir asır zaman geçmiş kadar bir tahavvülât görüyordum.

Baktım ki, benim medresemin etrafındaki şehir içi, kale dibi mevkii, bütün baştan aşağıya kadar yandırılmış, tahrip edilmiş. Evvelki gördüğümden şimdiki gördüğüme, güya iki yüz sene sonra dünyaya gelip öyle hazîn nazarla baktım. O hanelerdeki adamların çoğuyla dost ve ahbap idim. Kısm-ı âzamı, Allah rahmet etsin, muhaceret ile vefat etmişler, gurbette perişan olmuşlardı. Hem Ermenî mahallesinden başka, Van'ın bütün Müslümanlarının haneleri tahrip edilmiş gördüm. Benim kalbim en derinden sızladı. O kadar rikkatime dokundu ki, binler gözüm olsaydı beraber ağlayacaktı. Ben gurbetten vatanıma döndüm, gurbetten kurtuldum zannediyordum. Vâ esefâ, gurbetin en dehşetlisini vatanımda gördüm. On İkinci Ricada bahsi geçen Abdurrahman gibi ruhumla pek alâkadar yüzer talebelerimi, dostlarımı kabirde ve o ahbapların yerlerini harabezar gördüm.

Evet, o vaziyetim o vakit beni nasıl ağlattırmış; on senedir hayalim o vaziyete uğradıkça yine ağlıyor. Evet, binler sene yaşamış o ihtiyar kalenin başındaki menzillerin harap olması ve onun altındaki şehrin sekiz sene zarfında sekiz yüz sene kadar ihtiyarlanması ve kale altındaki gayet hayattar ve mecma-i ahbap olan medresemin vefatı, umum Osmanlı devletinde bütün medreselerin vefatını gösteren cenazesinin mânevî azametine işareten, koca Van Kalesinin yekpare taşı ona bir mezar taşı olmuş. Adeta o medresedeki, sekiz sene evvel benimle beraber bulunan merhum talebelerim, kabirlerinde benimle beraber ağlıyorlar. Belki o kasabanın harabe duvarları, dağılmış taşları benimle beraber ağlıyorlar. Ve onları ağlıyor gibi gördüm.

Rus ve Ermeni istilasından sonra Van'ın yıkılmış hali

Horhor Medresesi kalıntıları

Müküslü Hamza
(1892-1960)

Van'ın Gevaş kazasına bağlı Müküs nahiyesinde doğdu. Önce Müküs'teki Mir Hasan Veli Medresesinde, sonra da Van'daki Horhor Medresesinde Bediüzzaman'dan ders aldı. Daha sonra İstanbul'da Darülfünun'un Arap-Fars bölümünü bitirdi. Ayrıca Medresetü'l-Vâizîn mektebinden de mezun oldu. Prof. Dr. Ali Nihat Tarlan'ın eniştesi. Bediüzzaman'ın biyografisini ilk olarak kaleme alan kişi. Suriye'de vefat etti.

Müküslü Hamza, bir ara ırkçı fikirlerin tesirinde kalmıştı. Bediüzzaman ondaki bu değişimi ve daha sonra çalışarak onu tekrar eski müsbet düşüncesine çevirdiğini şöyle anlatır:

"Eskiden, Türk olmayan bir talebem vardı. Eski medresemde, hamiyetli ve gayet zeki o talebem, ulûm-u diniyeden aldığı hamiyet dersi ile her vakit derdi: 'Sâlih bir Türk, elbette fâsık kardeşimden ve babamdan bana daha ziyade kardeştir ve akrabadır.' Sonra aynı talebe, talihsizliğinden, sırf maddî fünun-u cedide okumuş. Sonra ben, dört sene sonra esaretten gelince onunla konuştum. Hamiyet-i milliye bahsi oldu. O dedi ki: 'Ben şimdi, Râfızî bir Kürd'ü, sâlih bir Türk hocasına tercih ederim.' Ben de 'Eyvah!' dedim, 'ne kadar bozulmuşsun?' Bir hafta çalıştım, onu kurtardım; eski hakikatli hamiyete çevirdim."

"Şimdi ekilen Nur tohumları zemininizde çiçek açacak"

Medresetü'z-Zehrâ'yı bina ediniz!

EY YÜZDEN tâ üç yüz seneden sonraki yüksek asrın arkasında gizlenmiş, sâkitâne benim sözümü dinleyen ve bir nazar-ı hafiyy-i gaybî ile beni temâşâ eden Said, Hamza, Ömer, Osman, Yusuf, Ahmed, v.s.! Size hitap ediyorum. Tarih denilen mazi derelerinden sizin yüksek istikbalinize uzanan telsiz telgrafla sizinle konuşuyorum. Ne yapayım, acele ettim, kışta geldim. Siz inşaallah cennet-âsâ bir baharda gelirsiniz. Şimdi ekilen Nur tohumları zemininizde çiçek açacaklar.

Sizden şunu rica ederim ki, mazi kıt'asına geçmek için geldiğiniz vakit mezarıma uğrayınız. O çiçeklerin birkaç tanesini, mezartaşı denilen, kemiklerimi misafir eden toprağın kapıcısının başına takınız. Yani, İhtiyar Risalesinin On Üçüncü Ricasında beyan ettiği gibi, Medresetü'z-Zehrâ'nın mekteb-i iptidaîsi ve Van'ın yekpare taşı olan kalesinin altında bulunan Horhor Medresemin vefat etmesi ve Anadolu'da bütün medreselerin kapatılmasıyla vefat etmelerine işaret ederek, umumunun bir mezar-ı ekberi hükmünde olmasına bir alâmet olarak, o azametli mezara azametli Van Kalesi mezartaşı olmuş. Ey üç yüz sene sonra gelenler! Şu kalenin başında bir medrese-i Nuriye çiçeğini yapınız. Cismen dirilmemiş, fakat ruhen bâki ve geniş bir heyette yaşayan Medresetü'z-Zehrâ'yı cismanî bir surette bina ediniz.

Emirdağ Lâhikası

Molla Said'e talebe olmanın şartı

Geri dönmek yok!

Nureddin Burak, babası Zeyneddin'den naklen anlatıyor:

BİRKAÇ ARKADAŞ BİRLEŞİP, Van'da Horhor Medresesi müderrisi Molla Said-i Meşhur'u ziyarete gitmiştik. Horhor Medresesine vardığımızda Hocaefendi yoktu. Bizi Molla Habib diye birisi karşıladı, içeri aldı. Biraz sonra Hocaefendinin geleceğini söyledi. Bu arada sağımıza solumuza baktık. Duvarlarda asılı bir sürü mavzer tüfekleri, kamalar, fişekler gördük. Bu durum hayretimizi celb etti. Masaların üzerinde de kitaplar yayılmıştı.

Biraz bekledikten sonra "Hocaefendi geliyor" dediler. Kendimize çekidüzen verdik. Bir baktık, başında külâh, ayağında çizmeler, belinde kama, sert adımlarla yürüyen bir adam! Bildiğimiz, tanıdığımız bir hoca tipi beklerken, karşımıza bir kumandan, erkân-ı harp reisi bir bey çıktı. Genç olmasından dolayı da "Acaba duyduğumuz gibi derin bir ilmi var mı?" diye düşündük.

Bize "Hoş geldiniz" dedikten sonra niçin geldiğimizi sordu. Kendisinden ders almak istediğimizi söyledik. Bunun üzerine, "Peki ama benim bazı şartlarım var. O şartları kabul ederseniz tamam" dedi ve ilâve etti:

"Benimle başlayan bir daha geri dönmeyecek! Hayatının sonuna kadar benimle beraber olacaktır! Bugün söz verip de yarın herhangi bir sebepten dolayı bırakıp gitmeye kalkarsanız, Van Valisi ahbabımdır, sizi yakalattırır, getirtirim. İşte şartlarım bunlar. Bu gece misafirimsiniz, sabaha kadar düşünün, kararınızı verin!"

Biz düşündük taşındık, doğrusu bu ağır şartları yerine getiremeyeceğimize karar verdik. Özür dileyerek ayrıldık.

Molla Ahmed-i Cano (?-?)

Bediüzzaman'ın köylüsü ve akrabası. Ona hizmet etmek için köyünden kalkıp Van'a gelmişti. Bediüzzaman kendisini çağırdığında "Cano!" diye cevap vererek şevkle hizmetine koşardı. Bu yüzden Bediüzzaman onun adını "Ahmed-i Cano" koymuştu. Temiz kalpli, saf bir kimseydi. Çocuğunun çıplak olarak doğuşunu gelip telâşla Bediüzzaman'a anlatmıştı. Ruslara ve Ermenilere karşı Van'ın savunmasında büyük kahramanlıklar gösterdi. Ermeniler Zeve köyünü ateşe vererek köy halkını yaktıklarında, Molla Ahmed-i Cano da bu arada yanarak şehit düştü. Bediüzzaman Van'da bulunduğu yıllarda, dualarında Molla Ahmed-i Cano'nun adını da velîler arasında sayarken, Molla Hamid "Ben böyle bir evliya duymadım; kim bu zat?" diye sorunca, bu temiz kalpli şehidin hikâyesini anlatmıştı.

“Savaş başlayınca alay kumandanı oldu”

Molla Münevver anlatıyor:

ON BEŞ YAŞINDAYKEN eski medrese usûlü ile tahsile başladım. Beş sene kadar okuduktan sonra Birinci Cihan Harbinden önce Van’a gelerek Horhor’da talebe okutan Bediüzzaman’ın medresesine dahil oldum. Savaş başlayınca, Bediüzzaman, hocalığı bırakarak gönüllü alay kumandanı oldu. Bizlerden isteyenler de onunla birlikte harbe iştirak ettik. Ben kendileriyle Gevaş ve Bitlis harplerinde bulundum.

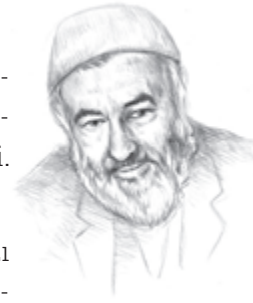

Mehmet Münevver Çetin
(Molla Münevver)
(1873-1971)

Nurs’a yakın Çirçak köyünde dünyaya geldi. Horhor Medresesinde Bediüzzaman’ın derslerinde bulundu, onunla beraber savaştı ve esir düştü. Esareti sırasında, Bediüzzaman’ın Rus komutan karşısında ayağa kalkmayarak idama mahkûm oluşu hadisesine şahit oldu.

Üç oğlunu da genç yaşta kaybetmişti. Onları kendi eliyle toprağa verirken “Yâ Rabbi, Sana sonsuz hamd ü senâlar olsun. Sen verdin, Sen yanına aldın, makamlarını Cennet eyle” diye dua edecek kadar teslimiyet sahibi bir zât idi. Aynı zamanda nüktedanlığı ile de meşhurdu. İleri yaşlarında bir grup Nur talebesi ile birlikte nezarete alındığında, kendisini sorguya çeken polislere “Biz burada örgütlenmiştik; mermilerimiz, silahlarımız, toplarımız vardı” demiş, sonra da “Silahlarımız kaşıklar, mermilerimiz pirinç taneleri, toplarımız da karpuzlardı” diyerek onları şaşkınlığa uğratmıştı.

Molla Hamid Ekinci (1900-1984)

MOLLA HAMİD'İN HAYATINI değiştirecek haberi, ağabeyi Abdullah Ekinci verdi. "Hamid, Nurşin Camiine Bediüzzaman gelmiş," dedi. "Oraya biraz odun götür."

Molla Hamid, bir kucak odunla akşam namazı vaktinde Nurşin Camiine vardı. Orada Bediüzzaman'dan dinlediği ezan, onun arkasında kıldığı namaz ve onunla beraber yaptığı tesbihat, Molla Hamid'i sanki bir Cennet bahçesine götürmüştü. O günden sonra sık sık Bediüzzaman'ın yanına gitmeye başladı ve onun Nurşin Camiindeki derslerine katıldı. Erek Dağında bulunduğu sırada da yine Bediüzzaman ile beraber oldu.

Bediüzzaman Van'dan ayrıldıktan sonra uzun yıllar onu göremedi. Eskişehir ve Kastamonu'da iken onu defalarca görmeye gitti, bu uğurda falakaya da çekildi; fakat onun Bediüzzaman ile tekrar görüşmesi, ancak 26 senelik bir ayrılıktan sonra, Emirdağ'da mümkün olabildi.

Molla Hamid ve Bayram Yüksel

"Kendinizi küçük görmeyin"

Molla Hamid anlatıyor:

Üstad bir gün Erek dağındaki Zernabat suyu yanında beni çağırdı ve dedi ki:

"Ben bir zaman gençken Ayasofya'da vaaz veriyordum. Cami tıklım tıklım doluyordu. Kapıdan içeriye girmek mümkün değildi. İşte o cemaate verdiğim kıymeti aynen size de veriyorum. 'Bize niçin bu kadar ehemmiyet veriyor, niçin nefes tüketiyor? Biz kimiz ki?' diye kendinizi küçük görmeyin. Ben size o cemaat kadar ehemmiyet veriyorum. Nazarımda birsiniz."

Molla Hamid anlatıyor:

Arkasında kıldığım namazlardan çok zevk alırdım. Namaza duruşu insana bir mehabet ve haşyet verirdi. Hazin bir sada ile, ağır ağır tesbihat yapardı. "Namazın sonundaki tesbihat, namazın çekirdekleri hükmündedir" derdi.

Dağlarda bol miktarda yaban elmalarına rastlıyorduk. Fakat Üstad bunları koparıp yememize mani olurdu. "Bizim hissemiz bağlarda ve bahçelerdedir," derdi. "Bu yabanî meyveler yabanî hayvanların rızkıdır. Onların kısmetine dokunmamalıyız."

İkinci doğuş

1918 - 1927

"Bütün bu insanlar divane mi olmuşlar?
Yoksa şimdi ben divane mi oluyorum ki bu
dünyaperest insanları divane görüyorum?"

Meşihat'ın resmî gazetesi Ceride-i İlmiye'nin Zilhicce 1336 tarih ve 38 numaralı nüshasında, Darü'l-Hikmeti'l-İslâmiye'nin açılışı haber veriliyor:

Darü'l-Hikmeti'l-İslâmiye'nin Resm-i Küşadı

Ceride-i İlmiye'nin 36'ncı nüshasında münderiç kanun ile tesis olunan Darü'l-Hikmeti'l-İslâmiye'nin 4 Zilkade 1336 ve 12 Ağustos 1334 tarihine müsadif Pazartesi günü resm-i küşadı icra edilmiştir.

Yevm-i mezkûrda bab-ı fetvanın müştemil olduğu devairden Darü'l-Hikme için tahsis kılınan eski Kazaskerlik ve Meclis Tetkikat-ı Şer'iye Dairesinde rüesa ve erkân-ı Meşihat ile zevat-ı saire hazır bulunuyorlar ve Darü'l-Hikme riyaset vekâletine tayin buyurulan Fetva Emini Muğlalı Ali Rıza Efendi Hazretleri ile dar-ı mezkûr âzâsından Arapkirli Hüseyin Avni ve Bergamalı Ahmet Cevdet ve Şevketî ve Muhammed Hamdi ve Haydarîzade İbrahim ve Bediüzzaman Said Efendiler makamlarında oturuyorlardı.

Üçüncü İstanbul ikameti

Ayağının tozuyla Darü'l-Hikmet'te

BEDİÜZZAMAN'IN ESARET SONRASI İstanbul'a dönüşü 1918 ortalarına rastlar. *Tanin* gazetesi, 25 Haziran 1918 (16 Ramazan 1334) tarihli nüshasında bu haberi "Muvasalat" başlığı altında şöyle duyuruyordu:

"Kürdistan ulemasından olup talebesiyle beraber Kafkas cephesinde muharebeye iştirak eylemiş ve Ruslara esir düşmüş olan Bediüzzaman Said-i Kürdî Efendi ahîren şehrimize muvasalat eylemiştir."

Bediüzzaman'ın İstanbul'daki ilk işi, savaş öncesinde telifine başlayıp cephede devam ettiği *İşârâtü'l-İ'câz*'ı bastırmak oldu. Harbiye Nazırı Enver Paşa, "Benim de bir hizmetim olsun" diyerek, eserin kâğıt masraflarını üstlendi.

Enver Paşa bu arada Bediüzzaman'a çeşitli vazifeler teklif ettiyse de, Bediüzzaman bunları kabul etmedi, ancak ümmetin irşadına yönelik ilmî bir hizmet söz konusu olduğu takdirde bunu kabul edebileceğini bildirdi. Bunun üzerine Enver Paşa Bediüzzaman'a Padişahın harp madalyası ile 150 liralık bir tahsisat takdim etti. Ağustos ayı sonlarında da, Bediüzzaman, aynı ay içinde "ortaya çıkan dinî meselelere çözüm bulmak, sorulan sorulara cevap vermek ve halkı aydınlatmak" amacıyla açılmış bulunan Darü'l-Hikmeti'l-İslâmiye'ye, Harbiye Nezaretinin tavsiyesiyle üye olarak seçildi. Bu arada Padişah tarafından da kendisine Mahreç payesi verildi. İlmiye sınıfında bu

Bediüzzaman'a Mahreç payesi tevdi edildiğine dair, Şeyhülislâm imzasıyla Daire-i Meşihat-ı İslâmiyeden verilen berat:

Darü'l-Hikmeti'l-İslâmiye âzâsından faziletlû Said Efendiye,

Faziletlû Efendi,

Uhde-i fazılanelerine Mahreç payesi tevcihi lede'l-arz 18 Zilkade 1336 tarihinde irade-i seniyye-i hazret-i Hilâfetpenâhîye iktiran eylediğinin beyanı siyakında tezkire-i muhibbi terkim kılındı.

Bediüzzaman'a Mahreç payesi verilmesi hususunda Şeyhülislâm Musa Kâzım tarafından Padişaha yazılan teklif mektubu:

Atûfetlû Efendim Hazretleri,

Bitlis'te Ruslarla vukua gelen muharebata iştirak edip esir düşmüş ve bu kere avdet eylemiş olan Bediüzzaman Said-i Kürdî Efendinin aşairin harbe sevki hususundaki mesai-i hamiyetmendânesine ve müşahed olan hidemat-ı bergüzide-i vatanperverânesine binaen bir rütbe-i ilmiye ile taltifi Harbiye Nezaret-i Celilesinden iş'ar olunmuş ve âhiren Darü'l-Hikmeti'l-İslâmiye âzâlığına tayin olunan mümâileyhin Mahreç payesiyle taltifi münasip gibi mütalâa olunarak tanzim edilen irade-i seniye lâyihası leffen arz ve takdim kılınmış ise de, emir ve ferman-ı hümayün-ü hazret-i Hilâfetpenahi ne veçhile şeref müteallik buyurulur ise, hükm-ü âlisinin infazına müsaraat olunacağı derkârdır efendim.

27 Zilkade 1336 / 24 Ağustos 1334

Şeyhülislâm Musa Kâzım

paye, "umum müderrislerin başı ve bütün memleketin baş müderrisinin ikincisi" anlamına geliyordu.

Bu sırada Bediüzzaman, Çamlıca'daki Yusuf İzzettin Paşa Köşkünde ikamet ediyordu. Bir açıdan bakıldığında, çileli günler geride kalmış, talih kendisine gülmeye başlamış, parlak bir istikbal önüne serilmiş görünüyordu. Ne var ki, insanların büyük çoğunluğu için bulunmaz fırsat mânâsına gelen bu vaziyet, Bediüzzaman gibi rahatı zahmette arayan bir insan için hiç de hoş karşılanacak bir durum değildi. Ayrıca, o, eski Bediüzzaman da değildi. Birkaç sene öncesine kadar sosyal hayatta pek cevval olan Bediüzzaman yoktu artık; dış dünyadaki faaliyet ve mücadeleler, yavaş yavaş yerini iç âlemdeki murakabe ve mücahedelere bırakmaya başlamıştı. Üstelik, üzerinde dört buçuk yıl süren savaş ve esaret yıllarının yorgunluğu da vardı. Bu yorgunluk sebebiyle birkaç defa Darü'l-Hikmet'ten izin aldı. Ne var ki, kısa bir zaman sonra, İstanbul'un İngiliz işgali altına girmesiyle ortaya çıkan şartlar, onun bütün bütün sosyal hayattan kopmasına da müsaade etmeyecekti.

Bediüzzaman, Darü'l-Hikmet üyeliği sırasında aldığı maaşın pek azını kendi zarurî ihtiyaçları için harcıyor, geri kalanını, eserlerini

Dünyada herkesten ziyade mes'ut iken...

Esaretten geldikten sonra, İstanbul'da Çamlıca tepesinde bir köşkte, merhum biraderzadem Abdurrahman ile beraber oturuyorduk. Bu hayatım, hayat-ı dünyeviye cihetinde bizim gibilere en mes'ûdâne bir hayat sayılabilirdi. Çünkü esaretten kurtulmuştum; Darü'l-Hikmet'te, meslek-i ilmiyeme münasip, en âli bir tarzda neşr-i ilme muvaffakiyet vardı. Bana teveccüh eden haysiyet ve şeref, haddimden çok fazla idi. Mevkice İstanbul'un en güzel yeri olan Çamlıca'da oturuyordum. Hem her şeyim mükemmeldi. Merhum biraderzadem Abdurrahman gibi gayet zekî, fedakâr, hem bir talebe, hem hizmetkâr, hem kâtip, hem evlâd-ı mâneviyem beraberdi. Dünyada herkesten ziyade kendimi mes'ut bilirken, aynaya baktım, saçımda, sakalımda beyaz kılları gördüm.

Birden, esarette, Kosturma'daki camideki intibah-ı ruhî yine başladı. Onun eseri olarak, kalben merbut olduğum ve medar-ı saadet-i dünyeviye zannettiğim hâlâtı, esbabı tetkike başladım. Hangisini tetkik ettimse, baktım ki, çürüktür, alâkaya değmiyor, aldatıyor.

Yirmi Altıncı Lem'a

bastırıp parasız olarak dağıtmak üzere biriktiriyor, böylece "milletin malını millete iade ediyordu." Bediüzzaman'ın Dârü'l-Hikmet üyeliği, müessesenin 1922'deki kapatılmasına kadar 4 yıl 3 ay devam etti. Bu süre içinde, özellikle İngilizlerin Dârü'l-Hikmet'i kendi emellerine âlet etmek ve istedikleri yönde fetvâlar çıkarttırmak teşebbüslerine karşı şiddetle direndi ve bu teşebbüslerin akîm kalmasında etkili oldu.

Bediüzzaman tarafından Darü'l-Hikmet'e verilen mazeret dilekçesi:

Makam-ı Âli-yi Cenab-ı Meşihatpenahîlerine

Devletlû, Semahatlû Efendim Hazretleri,

Merbuten takdim kılınan bir kıt'a rapor mealinden de keyfiyet müsteban buyurulacağı üzere, evvelce duçar ve elyevm malûl bulunduğum hastalık tekrar nüksederek Sarıyer'de tabib-i mütehassısı tarafından taht-ı tedavide bulunduğumdan, raporum mucibince bera-yı tedavi ve tebdil-i havaya üç mah müddetle ruhsat itasına müsaade buyurulması maruz ve müsterhamdır.

13 Eylül 1337

Darü'l-Hikmeti'l-İslâmiye âzâsından

Bediüzzaman'ın esaretten döndükten sonra Çamlıca'da bir müddet kaldığı Yusuf İzzettin Paşa Köşkü

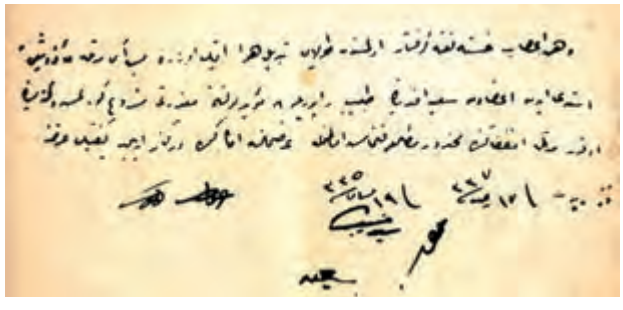

Bediüzzaman tarafından Darü'l-Hikmet'e verilen dilekçede, doktor raporuna istinaden beş altı ay tebdil-i hava talep ediliyor:

Maruz-u dâiyanemdir:

Dâiniz harb-ı hazırda muhafaza-yı din, vatan uğrunda iki sene Kafkas cephesinde gece gündüz iktiham eylediğim mezâhim-i cangüdazden ve gerek iki buçuk senelik hayat-ı esarette çektiğim mesâib-i tahammülsûzda müptelâ olduğum zaaf-ı âsab hastalığı, halihazırda müşahid bulunduğumuz ahvâl-i esef istihale ve ta'b-ı zihnîden (nevresteni - vehn-i âsaba) münkalib olmuştur.

Etibbânın netice-i muayenelerinde ve verilen rapora binaen behemehal beş altı mah tebdil-i havaya ihtiyaç hissettiğinden dolayı, merbut rapor mucibince altı ay kadar tebdil-i havaya mezuniyetime müsaade-i celile-i Meşihatpenahîyi niyaz eylerim. Emr ü ferman…

Bediüzzaman'ın izin dilekçesinin uygun görüldüğünü bildiren belge:

Vehn-i asab hastalığına giriftar olmasından dolayı tebdil-i hava etmek üzere beş ay müddetle mezuniyetini istida eden âzâdan Said Efendinin tabip raporuyla müeyyed bulunan mazereti meşru görülmüş ve kendisinin o kadar müddetle infikâkinde mahzur mütalâa kılınmamış olmakla arzıhaline ona göre derkenar edilip keyfiyetin arzına.

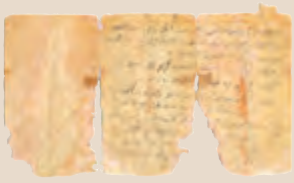
13 Recep 337, 19 Nisan 335

Rabia Ünlükul
(?-1991)

Bediüzzaman Said Nursî'nin kardeşi Abdülmecid Ünlükul'un hanımı. Bediüzzaman Van'a geldiğinde, önce onların evinde kaldı. Bir süre sonra, ziyaretçilerinin çokluğu sebebiyle Rabia Hanıma meşakkat vermemek için oradan ayrılarak Nurşin Camiine geçti. Camide kaldığı zaman, Bediüzzaman'ın kahvaltısını Rabia Hanım gönderiyordu. Bu kahvaltı, bir çay tabağı bal ile onun üzerine konmuş ceviz kırıntılarından ibaret idi.

1991'de Konya'da vefat etti.

Âlime Hanım ve Molla Said
(?-1944)

Bediüzzaman'ın kız kardeşi ve enîştesi. Her ikisi de büyük birer âlim idi. Molla Said, Bediüzzaman'ın katıldığı savaşlarda bulunarak büyük fedakârlıklar gösterdi. Nurs ve çevresinde ilim okuttuktan sonra, Suriye'ye yerleştiler. Molla Said orada yıllarca müderrislik yaptı, fetvâ emini oldu. Âlime Hanımın ilimdeki derecesi de öylesine şöhret bulmuştu ki, Molla Said müşkül meselelerle karşılaştığı zaman, talebelerinin kendisine "İsterseniz bu dersi bir de Seyyideden sorduktan sonra bize anlatın" dedikleri olurdu.

Her ikisi de, 1944 yılında hac sırasında tavaf ederken vefat etti. Bediüzzaman, bu hadiseyi, "hacca gidip sekerat içinde tavaf ederken, tavaf içinde vefat eden Âlime Hanım namındaki merhume hemşirem" sözleriyle, hazin fakat müjdeli bir hatıra olarak yad eder.

Bediüzzaman'ın esaret sonrası İstanbul'a dönüşü 1918 ortalarına rastlar. Tanin gazetesi, 25 Haziran 1918 (16 Ramazan 1334) tarihli nüshasında bu haberi "Muvasalat" başlığı altında şöyle duyuruyordu:

"Kürdistan ulemasından olup talebesiyle beraber Kafkas cephesinde muharebeye iştirak eylemiş ve Ruslara esir düşmüş olan Bediüzzaman Said-i Kürdî Efendi ahîren şehrimize muvasalat eylemiştir."

Bediüzzaman Kostroma'daki esir kampından firar ettikten sonra Sofya'ya ulaştığında Osmanlı ordusu tarafından kendisine verilen belge.

Birinci Dünya Savaşında milis komutanı olarak gösterdiği kahramanlıklar sebebiyle Bediüzzaman'a devlet tarafından verilen harp madalyası.

Yeğeni Abdurrahman anlatıyor

Said amcam bütün ümidimi söndürdü

Abdurrahman Nursî'nin, amcası Abdülmecid Ünlükul'a yazdığı mektuptan:

SAİD AMCAMIN HALİNE şaşıyorum. Dünyevî bütün ümitlerim söndü. Çünkü hükümet kendisine yüksek maaş veriyor. Sarfiyatımızın fazlasını biriktiriyorum. Birkaç eser telif etti. Bir gün bana dedi ki, "Git, filân matbaa müdürünü çağır." Gittim, çağırdım, geldi. Eserlerini müdüre verirken bana dedi ki: "Abdurrahman, biriktirdiğin paraları getir, müdür beye ver." Ben de getirdim, verdim. Müdür paraları alıp çıkınca benim gözlerim yaşardı. Bilâhare kendi kendime müteselli oluyor, "Eserler basılırsa satılır, paralarını yine biriktiririm" diyordum.

Birkaç gün sonra yine beni yolladı. Matbaa müdürünü çağırdım. Bu sefer de matbaa müdürüne dedi ki:

"Eserlerim üzerine yaz: Bu kitaplar İslâm milletine meccanen tevzi olunacaktır."

Matbaa müdürü çıktıktan sonra, senelerden beri büyük amcama karşı beslediğim ruhî saygı adeta sarsıldı. Hasbelbeşeriye ağladım ve dedim ki:

"Amca! Birkaç para biriktiriyordum. Memlekete dönersek, düşman istilâsından harap olarak kurtulan süknâmızı, evimizi belki imar ederdik. O ümidimi de öldürdün. Böyle olur mu?"

Bunun üzerine derin bir tebessümle dedi ki:

"Yavrum Abdurrahman! Hükümet bize fazla maaş veriyordu. Kifaf-ı nefsimizden artanı beytülmâle ait olduğundan, bu vesileyle o fazlayı Müslümanlara iade ediyorum. Senin bu işlere aklın ermez. Allah dilerse, mukaddes vatanın her yerinde sana ev verebilir."

Abdurrahman Nursî
(1902-1928)

Bedüzzaman'ın ağabeyi Abdullah'ın oğlu. Bediüzzaman'ın kendi tabiriyle "en fedakâr talebesi, hizmetkârı, kâtibi, manevî evlâdı, cesur arkadaşı." Bediüzzaman esaret dönüşü İstanbul'da kaldığı yıllarda onun hizmetinde bulundu; bu arada, Eski Said'in Yeni Said'e dönüş sürecinin tanığı oldu. Bediüzzaman'ın ilk tarihçe-i hayatını kaleme aldı. 1920'lerde bir ara ehl-i dünyanın tuzakları sebebiyle amcasının hizmetinden uzak kaldıysa da, sonra eline geçen Onuncu Söz onun intibahına vesile oldu. Fakat Bediüzzaman'ın ondan çok şeyler beklediği, hattâ kendisinin yerine bir hayrülhalef olarak düşündüğü bir zamanda, yirmi altı yaşında iken vefat etti. Abdurrahman'ın acısını Bediüzzaman ömrünün sonuna kadar unutamamış ve muhtelif yazılarında defalarca dile getirmiş, onun tesellîsini kabiliyetli ve çalışkan Nur talebelerinde aramıştır.

Yirmi Altıncı Lem'adan:

VATANIMI, ahbabımı, akaribimi unutabiliyordum. Fakat vâ hasretâ birisini unutamıyordum. O da hem biraderzadem, hem manevî evlâdım olan merhum Abdurrahman idi. Altı yedi sene evvel benden ayrılmıştı. Ne o benim yerimi biliyor ki yardıma koşsun, teselli versin ve ne de ben onun vaziyetini biliyordum ki, onunla muhabere edeyim, dertleşeyim. Benim bu ihtiyarlık vaziyeti zamanımda; öyle fedakâr, sadık birisi bana lâzımdı.

Sonra birden birisi bana bir mektup verdi. Mektubu açtım gördüm ki: Abdurrahman'ın mahiyetini tam gösterir bir tarzda bir mektup ki, o mektup beni çok ağlattırmış ve el'an da ağlattırıyor. . . . Bir iki ay sonra, Abdurrahman vasıtasıyla yine mes'udane bir hayat-ı dünyeviye geçirmek tasavvurunda iken, vâ hasretâ, birden onun vefat haberini aldım. Bu haber o derece beni sarstı ki, beş senedir daha o tesir altındayım. O vakit bulunduğum işkenceli esaret ve yalnızlık ve gurbet ve ihtiyarlık ve hastalığım; on derece onların fevkinde bana bir firkat, bir rikkat, bir hüzün verdi. Benim merhume vâlidemin vefatıyla hususî dünyamın yarısı, onun vefatıyla vefat etmiş diyordum. Abdurrahman'ın vefatıyla da, bâki kalan öteki yarı dünyam da vefat etti gördüm.

Bediüzzaman Said Nursî

Aziz mamo! Şunu da şurada arz edeyim ki: Himaye ve himmetiniz sayesinde, din ve âhiretime dokunacak ef'âl ve harekâttan kendimi muhafaza ettim ve etmekte berdevamım. Gerçi dünyanın değersiz çok musibetlerini gördüm ve çektim ve birçok da lezâiz ve safâsını gördüm, geçirdim. Hiçbir vakit ve hiçbir zaman unutmadım ki, bunların hepsi hebâ olduğu ve dünyanın Allah için olmayan lezâiz ve safâsı neticesi zillet ve şedid azap olduğu ve dünyada Allah için ve Allah'ın emir buyurduğu yollarda çekilen ve çekilmekte olan mezâhim neticesi, sonu lezzet ve mükâfat verildiğini bildiğim ve iman ettiğimden, fenâ şeylerin irtikâbından kendimi muhafaza edebildim. Bu his ve bu fikir ise, terbiye ve himmetinizle zihnimde ve hayalimde yer yapmıştır. Hakikat böyle olduğunu bildiğim için bütün meşakkatlere şükürle beraber sabretmekteyim.

Birinci Said döneminin eserleri

(Abdülkadir Badıllı'dan)

Eserin adı	Konusu	Telif tarihi	İlk baskısı	Dili
İşârâtü'l-İ'câz	Kur'ân'ın ilk 32 âyetinin tefsiri	1914-16	1918	Arapça
Tarihçe-i Hayat	Hayat hikâyesi	1919	1919	Türkçe
Nokta	İman erkânının ispatı	1919	1919	Türkçe
Hakikat Çekirdekleri: 1	Seçme vecizeler	1920	1920	Türkçe
Sünuhat	Çeşitli âyet tefsirleri	1920	1920	Türkçe
Hakikat Çekirdekleri: 2	Eserlerden derlenen özetler	1921	1921	Türkçe
Kızıl İ'câz	Mantık kıyasları	1899	1921	Arapça
Lemaat	Risale-i Nur'ların hülâsaları	1921	1921	Türkçe
Şuaat	Risalet-i Muhammediyenin ispatı	1921	1921	Türkçe
Rümuz	Kur'ân'ın i'câzı	1921	1921	Türkçe
Tulûat	İçtimaî mevzular	1921	1921	Türkçe
Muhakemat	İslâm dini ve meseleleri	1911	1921	Türkçe
Saykalü'l-İslâm	İslâm dini ve meseleleri	1911	1911	Arapça
Katre	Tevhidin ispatı	1922	1922	Arapça
Zeylü'l-Katre	Ahlâk ve ubudiyet dersleri	1922	1922	Arapça
Habbe	Manevî ve ahlâkî dersler	1922	1922	Arapça
Zeylü'l-Habbe	Manevî ve ahlâkî dersler	1922	1922	Arapça
Zerre	Manevî ve ahlâkî dersler	1922	1922	Arapça
Şemme	Manevî ve ahlâkî dersler	1922	1922	Arapça
Zeyl	Manevî ve ahlâkî dersler	1922	1922	Arapça
Zühre	Manevî ve ahlâkî dersler	1923	1923	Arapça
Zühre'nin Zeyli	Manevî ve ahlâkî dersler	1923	1923	Arapça
Habab	İlmî, içtimaî ve ahlâkî dersler	1923	1923	Arapça
Zeylü'l-Habab	İlmî, içtimaî ve ahlâkî dersler	1923	1923	Arapça
Hutuvat-ı Sitte	İngiliz desisesine karşı	Tarihsiz	Tarihsiz	Türkçe
Talikat	Mantık ilmi	1913	1994	Arapça
Divân-ı Harbi Örfi	Divân-ı Harpteki Savunması	1909	1910	Türkçe
Münazarat	İlmi, içtimaî dersler	1911	1911	Türkçe

İşârâtü'l-İ'câz

Tarihçe-i Hayat

Sünuhat

Nuh Polatoğlu
(1892-1978)

Bediüzzaman ile beraberliği, onun Van Valisi Tahir Paşanın konağında kaldığı günlere uzanır. Edremit sahilinde üniversitenin büyük ziyafetlerle yapılan temel atma töreninde Bediüzzaman'ın yaptığı konuşmaya ve temele ilk harcı koymasına şahit oldu. Barla Lâhikasındaki çeşitli mektuplarda adı geçer; Bediüzzaman'ın Molla Hamid ile beraber kendisine hitaben yazdığı bir de mektup yer alır. Eskişehir tevkifatı sırasında ele geçen mektuplarda adına rastlandığı için o da Van'dan alınarak tutuklandı ve altı ay hapis yattı.

Risale-i Nur'da Nuh Bey

Aziz, sıddık, vefadar âhiret kardeşlerim Hacı Nuh Bey, Molla Hamid,
Sizler benim için çok ehemmiyetlisiniz. "Sıddık-ı vefiy bu zamanda yoktur" diyenlere karşı sizleri gösteriyorum. Yirmi sene Van'da geçirdiğim hayat-ı ilmiye, benim için Van çok kıymetdardır. Lillâhilhamd sizler o kıymetdarlığı gösterdiniz. Ve Van'a karşı şedid hissiyatıma tam mukabele ediyorsunuz.
. . . Nuh ile Hamid, talebelik ve kardeşlik için min-tarafillâh intihab edilmişler.

“Zaman cemaat zamanı”

Zaman gösterdi ki, Hilâfeti temsil eden şu Meşihat-ı İslâmiye, yalnız İstanbul ve Osmanlılara mahsus değildir. Umum İslâma şâmil bir müessese-i celiledir. Bu sönük vaziyetle, değil koca âlem-i İslâmın, belki yalnız İstanbul'un irşadına da kâfi gelmiyor. Öyle ise, bu mevki öyle bir vaziyete getirilmelidir ki, âlem-i İslâm ona itimat edebilsin. Hem menba', hem mâkes vaziyetini alsın. Âlem-i İslâma karşı vazife-i diniyesini hakkıyla îfa edebilsin.

Eski zamanda değiliz. Eskiden hâkim bir şahs-ı vâhid idi. O hâkimin müftüsü de, onun gibi münferid bir şahıs olabilirdi. Onun fikrini tashih ve tâdil ederdi. Şimdi ise, zaman cemaat zamanıdır. Hâkim, ruh-u cemaatten çıkmış az mütehassis, sağırca, metin bir şahs-ı manevîdir ki, şûrâlar o ruhu temsil eder.

Şöyle bir hâkimin müftüsü de ona mücanis olup, bir şûra-yı âliye-i ilmiyeden tevellüd eden bir şahs-ı manevî olmak gerektir. Tâ ki, sözünü ona işittirebilsin. Dine taallûk eden noktalardan, sırat-ı müstakime sevk edebilsin. Yoksa ferd dâhî de olsa, cemaatin ferd-i manevîsine karşı sivrisinek kadar kalır.

Sünuhat

Hakikat Çekirdekleri

Şule

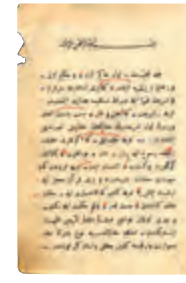
Kızıl İcaz

Lemeat

Şuaat

Muhakemat

Münazarat

Hutuvat-ı Sitte

Katre

Divân-ı Harbi Örfi

Zeylü'l-Katre

Şemme

Bediüzzaman işgal kuvvetlerine karşı

BEDİÜZZAMAN BU DEFAKİ gelişinde İstanbul'u pek büyük felâketlerin kucağında bulmuştu. Birinci Dünya Harbindeki mağlûbiyetten sonra peş peşe gelen sarsıntılar, 1920 Mart'ında İstanbul'un İngilizler tarafından işgal edilmesiyle zirveye ulaştı. Bu arada Meclis basıldı, bazı milletvekilleri tutuklandı, Padişah yurdu terk etmek zorunda bırakıldı, aydınlar peş peşe tutuklanmaya başladı, derken Meclis tamamen kapatıldı, hükümet ve Şeyhülislâm değişti, Sevr Antlaşması imzalandı. İngilizler bir yandan zorbalıkla halkı sindirmeye çalışırken, bir yandan da mevcut kurumları ve halk üzerinde tesir sahibi kimseleri aldatarak kendi siyasetlerine revaç verecek şekilde kullanmak için her türlü hile ve desiseye başvuruyorlardı. Bu cümleden olarak Anadolu'daki Millî Kurtuluş hareketi aleyhinde Şeyhülislâmlıktan fetva çıkarttırdılar, İstanbul'un bazı camilerinde İngilizler için dua bile ettirdiler!

1920 Mart'ında İstanbul İngilizler tarafından işgal edildi

"Ümitvar olunuz"

DAİMA CEPHEDE OLMAYI ve ön safta savaşmayı seven bir mizacı vardı Bediüzzaman'ın. Ayrıca, felâket ne derece büyük, ızdırap ne kadar derin olursa olsun, o, hadiselere çok daha geniş bir açıdan bakıyor ve baktığı yerde pek kuvvetli bir ümit ışığı buluyordu. Bir süre önce gördüğü hakikatli bir rüyada yaptığı tahliller, onun, olayların arkasındaki asıl sebep ve mânâlara kolaylıkla nüfuz eden bir kavrayışa ve en karamsar durumları zafere çevirebilecek bir azim ve iradeye sahip olduğunu ortaya koyuyordu.

"Mukadderat-ı İslâm için teşekkül eden bir meclis-i muhteşem seni istiyor" demişlerdi Bediüzzaman'a bu hakikatli rüyada. Davete icabet ettiğinde, kendisini Selef-i Sâlihînden ve her asrın temsilcilerinden meydana gelen bir meclisin huzurunda bulmuştu. Orada kendisine yöneltilen sorulara cevap verirken, İslâm âleminin başına gelen felâketlerin sebep ve sonuçlarını tahlil etmiş, âdil kaderin niçin bu felâketlere müsaade ettiğini anlatmış, Meclisten de "Ümitvar olunuz; şu istikbal inkılâbı içinde en yüksek, gür sadâ İslâmın sadâsı olacaktır" müjdesini almıştı.

Sultanahmet Mitingi

"Ümitvar olunuz; şu istikbal inkılâbı içinde en yüksek, gür sadâ İslâmın sadâsı olacaktır"

Bediüzzaman Said Nursî

Hutuvât-ı Sitte. Gizlice basılıp dağıtıldığı için basım yeri ve tarihi yok.

Hutuvât-ı Sitte

İstanbul'un üst üste uğradığı felâketler üzerine Bediüzzaman, Anadolu'ya veya başka taraflara gitmek yerine, burada kalarak cephenin tam ortasında mücadele etmeyi tercih etti. O, bir yandan halkı İngilizlerin hile ve desiselerine karşı uyanık tutmaya, bir yandan da insanlara ümit aşılamaya çalışıyordu. İngilizlerin hilelerini altı madde halinde ele alan ve bunlara meydan okuyucu bir üslûpla çok sert cevaplar veren "Hutuvât-ı Sitte" adlı eserini bu sırada kaleme aldı. Eşref Edip tarafından bastırılan bu eseri, Bediüzzaman, talebeleriyle İstanbul'un her tarafına dağıttırdı. İngilizlere "Ey kâfir-i mel'un, ey el-hannâs, köpekten tekepküp etmiş köpek!" şeklinde hakaretlerle hitap eden bu eser sebebiyle İngiliz ordusu Bediüzzaman'ın peşine düştü. O ise her gece ayrı bir yerde kalarak izini kaybettiriyor ve faaliyetine aralıksız devam ediyordu.

Anglikan Kilisesi

Anglikan Kilisesine cevap

Bu arada, Anglikan Kilisesi tarafından Şeyhülislâma İslâm dini hakkında altı sual sorulmuş ve bu suallere cevap verme görevi Darü'l-Hikmet'e tevdi edilmişti. Darü'l-Hikmet âzâlarından Abdülaziz Çaviş ve İsmail Hakkı İzmirli bu suallere cevap olarak kapsamlı bir kitap telif etmeye koyulurken, Bediüzzaman, "Buna cevap, yüzüne

İngilizden nefretin sebebi

Sual: Neden bu kadar İngilizden nefret ediyorsun? Musalâhasını da istemiyorsun?

Cevap: Sebep bir değil, bindir. Bana en ziyade şedid görünen, manen ahlâkımıza vurduğu darbedir. Çekirdek halinde olan secaya-i seyyieyi içimizde inkişaf ettirdi. Hayatın yarası iltiyam bulur; izzet-i İslâmiye, namus-u millînin yarası pek derindir.

Edirne Camiinde, bir İslâm hocasının lisanıyla, Venizelos gibi şeytan zalime dua ettirdi. Merkez-i Hilafette, Müslümanlar lisanıyla hizbüşşeytan olan İngiliz, Yunan askerlerini halaskâr, tathirci ilân ve karşısındaki güruh-u mücahidîni câni, zalim söylettirdi.

Acaba bir vâlide o dereceye getirilse ki, çocuğunu kendi eliyle öldürerek, müteessir olmayarak, parça parça etse, hiç mümkün müdür ki, onda hissiyat-ı âliye ve ahlâk-ı sâmiye intifa etmesin?

Tulûat

tükürmektir! Tükürün İngiliz lâîninin hayâsız yüzüne!" diyerek, altı cümle içinde verdiği cevabı "Rümuz" adlı eserinde yayınladı.

Yeşilay ve cemiyetler

İngiliz işgali, İslâm topraklarına her türlü kötülüğün kapısını açan bir zemin teşkil etmişti. Mütareke ile beraber Avrupa ve Amerika'dan fıçılarla alkollü içkiler gelmeye başlamıştı. Bu durumun ileride vereceği neticeleri daha başlangıçta görebilen bir grup aydın, alkollü içkilerle mücadele amacıyla, 18 Mart 1920'de Hilâl-i Ahdar (Yeşilay) Cemiyetini kurdu. Şeyhülislâm Haydarizade İbrahim, Dr. Tevfik Rüştü Aras, Hakkı Tarık Us, Hamdullah Suphi, Eşref Edip, Mazhar Osman, Fahreddin Kerim gibi zatlarla birlikte, Bediüzzaman da bu cemiyetin kurucuları arasında yer aldı.

Bediüzzaman'ın üye olduğu bir başka kuruluş da Cemiyet-i Müderrisîn idi. Sadece müderrislerin üye olabildiği bu siyaset-üstü cemiyet, daha sonra siyasîleşerek Teâlî-i İslâm Cemiyetine dönüştüğünde, üyelerin ekseriyeti gibi Bediüzzaman da bu yeni oluşumdan uzak kalmayı tercih etti.

O günler, Osmanlı Devletini parçalamak için her türlü oyunun tezgâhlandığı günlerdi. Bu oyunlardan biri Paris Konferansında sahnelendi ve Kürtleri temsilen konferansa katılan Şerif Paşa ile Ermeni heyeti başkanı Boğos Nubar Paşa arasında 20 Şubat 1920'de bağımsız bir Kürdistan antlaşması yapıldı. Bu antlaşmanın haberi yayınlanır yayınlanmaz, Bediüzzaman ve iki arkadaşı, *İkdam* gazetesine bir açıklama gönderdi. Gazetenin 22 Şubat tarihli nüshasında yayınlanan açıklamada, Bediüzzaman ve arkadaşları, "daha 500 bin şehidin kanı kurumamışken" yapılmış olan bu antlaşmayı şiddetle protesto ediyor, Kürtlerin İslâmiyet zararına olacak böyle bir ayrılık peşine düşmeyeceklerini ve bu antlaşmayı imzalayan kişileri de tanımadıklarını bildiriyorlardı. Takip eden günlerde her taraftan protestoların yağması üzerine bu antlaşma akim kaldı.

Fetvâya karşı

İşgalcilere karşı Bediüzzaman'ın verdiği mücadelenin bir başka konusu da, Anadolu'daki Kuvâ-yı Milliye hareketi aleyhinde Şeyhülislâma verdirilmiş olan fetva idi. Bediüzzaman, "işgal altındaki bir memlekette İngilizlerin emri ve tazyiki altında bulunan bir idarenin ve Meşihatın fetvasının geçerli olamayacağını" bildirerek söz konusu fetvayı ilmî delilleriyle çürüttü.

"Bugünün felâketi, yarının saadetine dönüşecek"

Rüyada bir hitabe

BİR CUMA GECESİNDE nevm ile âlem-i misale girdim. Biri geldi dedi: "Mukadderat-ı İslâm için teşekkül eden bir meclis-i muhteşem seni istiyor."

Gittim gördüm ki: Münevver, emsalini dünyada görmediğim, selef-i sâlihînden ve a'sarın mebuslarından her asrın mebusları içinde bulunur bir meclis gördüm. Hicab edip kapıda durdum.

Onlardan bir zât dedi ki: "Ey felâket helâket asrının adamı! Senin de re'yin var, fikrini beyan et."

Ayakta durup dedim: "Sorun, cevap vereyim."

Biri dedi: "Bu mağlûbiyetin neticesi ne olacak? Galibiyette ne olurdu?"

Dedim: Musibet, şerr-i mahz olmadığı için, bazan saadette felâket olduğu gibi, felâketten dahi saadet çıkar. Eskiden beri i'lâ-yı kelimetullah ve beka-yı istiklaliyet-i İslâm için farz-ı kifaye-i cihadı deruhde ile, kendini yek-vücud olan âlem-i İslâma fedaya vazifedar ve Hilâfete bayraktar görmüş olan bu devlet-i İslâmiyenin felâketi, âlem-i İslâmın saadet-i müstakbelesiyle telafi edilecektir.

Birden meclis tarafından denildi: "İzah et!"

Dedim: Devletler, milletler muharebesi, tabakat-ı beşer muharebesine terk-i mevki ediyor. Zira beşer esir olmak istemediği gibi, ecîr olmak da istemez. Galip olsa idik, hasmımız düşmanımız elindeki cereyan-ı müstebidaneye belki daha şedidane kapılacak idik. Halbuki o cereyan hem zalimane, hem tabiat-ı âlem-i İslâma münafî, hem

Bu zamanın şeytanı

Her bir zamanın insî bir şeytanı vardır. Şimdi beşerde insan suretinde şeytanın vekili olan ruh-u gaddar, fitnekârane siyasetiyle cihanın her tarafına kundak sokan el-hannas, altı hutuvâtıyla âlem-i İslâmı ifsad için insanlarda ve insan cemaatlerindeki habis menbaları ve tabiatlarındaki muzır madenleri, fiilî propaganda ile işlettiriyor, zayıf damarları buluyor.

Kiminin hırs-ı intikamını, kiminin hırs-ı câhını, kiminin tamahını, kiminin humkunu, kiminin dinsizliğini, hattâ en garibi, kiminin de taassubunu işletip siyasetine vasıta ediyor.

Der ve dedirtir: "Başka kâfirlere dost olduğunuz gibi bana da dost ve taraftar olunuz. Neden çekiniyorsunuz?"

Şu vesveseye karşı deriz:

Muavenet elini kabul etmek ayrıdır. Adâvet elini öpmek de ayrıdır. Bir kâfirin her bir sıfatı kâfir olmak ve küfründen neş'et etmek lâzım olmadığından, İslâmın eski ve mütecaviz bir düşmanını def' için, bir kâfir muavenet elini uzatsa, kabul etmek İslâmiyete hizmettir.

Senin ise, ey kâfir-i mel'un, senin küfründen neş'et eden teskin kabul etmez husumet elini öpmek değil, temas etmek de İslâmiyete adâvet etmek demektir.

Hutuvât-ı Sitte

ehl-i imanın ekseriyet-i mutlakasının menfaatine mübayin, hem ömrü kısa, parçalanmaya namzettir. Eğer ona yapışsa idik, âlem-i İslâmı fıtratına, tabiatına muhalif bir yola sürecek idik. Şu medeniyet-i habise ki, biz ondan yalnız zarar gördük. Ve nazar-ı şeriatta merdud ve seyyiatı hasenatına galebe ettiğinden; maslahat-ı beşer fetvasıyla mensuh ve intibah-ı beşerle mahkûm-u inkıraz, sefih, mütemerrid, gaddar, manen vahşî bir medeniyetin himayesini Asya'da deruhde edecek idik.

Tekrar biri sordu: "Musibet cinayetin neticesi, mükâfatın mukaddemesidir. Hangi fiilinizle kadere fetva verdiniz ki, şu musibetle hükmetti? Musibet-i âmme, ekseriyetin hatasına terettüb eder. Hazırda mükâfatınız nedir?"

Dedim: Mukaddemesi, üç mühim erkân-ı İslâmiyedeki ihmalimizdir: Salât, savm, zekât. Zira yirmi dört saatten yalnız bir saati, beş namaz için Hâlık Teâlâ bizden istedi. Tembellik ettik. Beş sene yirmi dört saat talim, meşakkat, tahrik ile bir nevi namaz kıldırdı. Hem senede yalnız bir ay oruç için nefsimizden istedi. Nefsimize acıdık. Keffareten beş sene oruç tutturdu. Ondan kırktan yalnız biri, ihsan ettiği maldan zekat istedi. Buhl ettik, zulmettik. O da bizden müterakim zekatı aldı.

Mükâfat-ı hazıramız ise; fâsık, günahkâr bir milletten humsu olan dört milyonu velâyet derecesine çıkardı; gazilik, şehadetlik verdi. Müşterek hatadan neş'et eden müşterek musibet, mazi günahını sildi.

Yine biri dedi: "Bir âmir, hata ile felâkete atmış ise?"

Dedim: Musibetzede mükâfat ister. Ya âmir-i hatadarın hasenatı verilecektir (o ise hiç hükmünde); veya hazine-i gayb verecektir. Hazine-i gaybda böyle işlerdeki mükâfatı ise, derece-i şehadet ve gaziliktir.

Baktım, meclis istihsan etti. Heyecanımdan uyandım. Terli, el pençe yatakta oturmuş kendimi buldum. O gece böyle geçti.

Sünuhat'tan

Anglikan Kilisesinin altı suali üzerine

Yüksekten bakmak isteyen dessas bir papaza cevap

BİR ADAM SENİ ÇAMURDA düşürmüş, öldürüyor. Ayağını senin boğazına basmış olduğu halde istifham-ı istihfafıyla sual ediyor ki: "Mezhebin nasıldır?" Buna cevab-ı müskit, küsmekle sükût edip yüzüne tükürmektir. Tükürün İngiliz-i laînin o hayasız yüzüne!

Ona değil, hakikat namına şudur:

S: Din-i Muhammed nedir?

C: Kur'ân'dır.

S: Fikir ve hayata ne verdi?

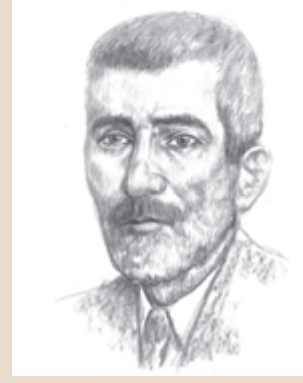
C: Tevhid ve istikamet.

S: Mezâhimin devası nedir?

C: Hurmet-i riba ve vücub-u zekâttır.

S: Şu zelzeleye ne der?

C: "İnsan için ancak çalıştığının karşılığı vardır." (Necm Sûresi, 53:39.) "Altını ve gümüşü istifleyip de Allah yolunda harcamayanları acı bir azapla müjdele." (Tevbe Sûresi, 9:34.)

Ali Himmet Berki
(1883-1976)

Temyiz Reisi ve hem İslâm hukukunda, hem de medenî hukukta uzman olan büyük âlim. Birincilikle bitirdiği Medresetü'l-Kuzat'ta talebe iken, Bediüzzaman'ın Fatih'te bir handa misafir olarak kaldığını ve herkesin her sualine cevap verdiğini işitti ve arkadaşlarıyla beraber ziyaretine gitti. Orada, verdiği cevapların herkesi tatmin ettiğini müşahede etti. Risale-i Nur'ların yıllarca adlî ve resmî mercilerce incelendiğini, hakkındaki her şeyin açığa çıktığını, ilmî bakımdan ona itiraz edemeyenlerin iftira ile onu çürütmeye çalıştıklarını söylerdi.

“Pınar başlarında medrese kuracağım”

Eski Diyanet İşleri Başkanlarından Tevfik Gerçeker anlatıyor:

1919 yılı baharında, bizim okuduğumuz Şehzadebaşı'ndaki Damat İbrahim Paşa Medresesine külâhlı, çizmeli bir zat girdi. Vakit öğleden sonra idi. Ben kendisini karşılayarak “Buyurun, kimi arıyorsunuz?” dedim. “Ben Said-i Kürdî” diye kendini tanıttı. Ben ismini daha önceden duyduğumdan, hemen buyur ettim ve odama aldım. Arkadaşlara haber gönderdim, hepsi geldiler. Çay yaparak ikram ettim. Bize hitaben dedi ki:

“Bu rutubetli kubbelerin altında tahsil olmaz. Bu, vücudu ifna eder. Ben Meşihat'tan izin alarak bir medrese kuracağım; yaz aylarında pınar başlarında çalışacağız. Yaylalarda, ağaç altlarında, kırlarda ders okuyacağız. Kışın da şehre inip hayatımızı kazanacağız. Müteakip yaz tekrar yaylaya çıkacağız. Siz bu medreseme talebe olarak gelir misiniz?”

Bu teklif bizim de hoşumuza gitti. Ne güzel bir düşünce, değil mi? “Hay hay, geliriz” dedik.

Rüyada Bir Hitabe'den

Medeniyetler mukayesesi

MECLİSTEN BİRİ DEDİ: “Neden şeriat şu medeniyeti reddeder?” Dedim: Çünkü beş menfî esas üzerine teessüs etmiştir:

Nokta-i istinadı kuvvettir. O ise şe'ni, tecavüzdür.

Hedef-i kasdı, menfaattır. O ise şe'ni, tezahümdür.

Kitleler mabeynindeki rabıtası, âheri yutmakla beslenen unsuriyet ve menfî milliyettir. O ise şe'ni, böyle müdhiş tesadümdür.

Cazibedar hizmeti, heva ve hevesi teşci' ve arzularını tatmin ve metalibini teshildir. O heva ise şe'ni, insaniyeti derece-i melekiyeden dereke-i kelbiyete indirmektir, insanın mesh-i manevîsine sebep olmaktır. Bu medenîlerden çoğu, eğer içi dışına çevrilse kurt, ayı, yılan, hınzır, maymun postu görülecek gibi hayale gelir.

İşte onun için bu medeniyet-i hazıra, beşerin yüzde seksenini meşakkate, şekavete atmış; onunu mümevveh saadete çıkarmış, diğer onu da beyne-beyne bırakmış. Saadet odur ki, külle ya eksere saadet ola. Bu ise ekall-i kalilindir. Nev'-i beşere rahmet olan Kur'ân ancak umumun, lâakal ekseriyetin saadetini tazammun eden bir medeniyeti kabul eder.

Hem serbest hevanın tahakkümüyle, havaic-i gayr-ı zaruriye havaic-i zaruriye hükmüne geçmişlerdir. Bedâvette bir adam dört şeye muhtaç iken, medeniyet yüz şeye muhtaç ve fakir etmiştir. Sa'y masrafa kâfi gelmediğinden hileye harama sevk etmekle, ahlâkın esasını şu noktadan ifsad etmiştir. Cemaate nev'e verdiği servet haşmete bedel, ferdi şahsı fakir, ahlâksız etmiştir. Kurûn-u ûlânın mecmu-u vahşetini bu medeniyet bir defada kustu!

Dediler: “Şeriat-ı Garra'daki medeniyet nasıldır?”

Dedim: Şeriat-ı Ahmediye'nin (a.s.m.) tazammun ettiği ve emrettiği medeniyet ise ki, medeniyet-i hazıranın inkişaından inkişaf edecektir. Onun menfî esasları yerine müsbet esaslar vaz' eder.

İşte nokta-i istinad, kuvvete bedel haktır ki, şe'ni adalet ve tevazündür.

Hedef de menfaat yerine fazilettir ki, şe'ni muhabbet ve tecazübdür.

Cihetülvahdet de unsuriyet ve milliyet yerine, rabıta-i dinî, vatanî, sınıfîdir ki, şe'ni samimî uhuvvet ve müsalemet ve haricin tecavüzüne karşı yalnız tedafü'dür.

Hayatta düstur-u cidal yerine düstur-u teavündür ki, şe'ni ittihad ve tesanüddür.

Heva yerine hüdadır ki, şe'ni insaniyeten terakki ve ruhen tekâmüldür. Hevayı tahdid eder, nefsin hevesat-ı süfliyesinin teshiline bedel, ruhun hissiyat-ı ulviyesini tatmin eder.

Sünuhat'tan

Hutuvât-ı Sitte'yi nasıl dağıttık?

Tevfik Demiroğlu anlatıyor:

İstanbul'u İngilizler işgal etmişti. Amerikalıların bir neşir yurdu vardı; burada Kitab-ı Mukaddes basılır, dağıtılırdı. Orada çalışan bir Ermeni vardı, tanışırdık. Oradan her geçişimde onunla selâmlaşır, hal hatır sorardık. Ermeni, gözüne beni kestirmiş olacak ki, İncil'den basılmış küçük kitapçıklardan bir miktar verir, "Dağıtabilir misin?" derdi. Ben de "Hay hay" der, onları götürür, bir yerde yakardım. Böylece İngiliz polis hafiyelerinin nazarlarını dağıtıp *Hutuvât-ı Sitte*'yi dağıtırdık. *Hutuvât-ı Sitte*'ler Vezneciler'de bir çayhanede idi. Üstadın biraderzadesi Abdurrahman ile birlikte oradan alıp, emniyet hissettiğimiz kimselere verirdik. İngilizlerden hiç korkmuyorduk. Hattâ bazan köşe başlarında polislerinin yüzüne tükürür, bir köşeden sıvışır, kaçardık.

Bediüzzaman kimlerle sohbet ederdi?

"Yegâne rehberi Kur'ân"

Eşref Edip anlatıyor:

ÜSTADLA TANIŞMAMIZ kırk seneyi geçti. O zamanlar hemen her gün idarehaneye gelir; Akif'ler, Naim'ler, Ferid'ler, İzmirli'lerle birlikte saatlerce tatlı tatlı musahabelerde bulunurduk. Üstad, kendisine mahsus şivesiyle yüksek ilmî meselelerden konuşur, onun konuşmasındaki celâdet ve şehamet bizi de heyecanlandırırdı. Harikulâde fıtrî bir zekâ, İlâhî bir mevhibe... Daima işleyen ve düşünen bir kafa... Nakillerle pek meşgul değil. Onun rehberi yalnız Kur'ân. Bütün feyiz ve zekâ kaynağı bu. Bütün o lem'alar doğrudan doğruya bu kaynaktan nebean ediyor. Bir müçtehid, bir imam kadar rey sahibi. Kalbi bir Sahabî kadar imanla dolu. Ruhunda Hz. Ömer'in (r.a.) şehameti var. Yirminci asırda Devr-i Saadeti nefsinde yaşayan bir Müslüman.

Eşref Edip Fergan
(1882-1971)

Selânik'e bağlı Serez'de dünyaya geldi. Mehmet Akif'in de şiirlerini yayınlayan *Sırat-ı Müstakim* ile *Sebilürreşad* dergilerinin sahibi. Millî Mücadelede büyük hizmetleri geçti. Bediüzzaman ile dostluğu, *Sırat-ı Müstakim*'i çıkardığı yıllara dayanır. Bediüzzaman ve Risale-i Nur hakkındaki şu üç eserin sahibidir: *Risale-i Nur Müellifi Said Nur ve Nurculuk; Bediüzzaman Said Nur ve Nurculuk: Tenkit, Tahlil; Risale-i Nur Muarızı Yazarların İsnatları Hakkında İlmî Bir Tahlil.* Bediüzzaman ile, Risalelerde yer alan ve "Uzun Bir Ayrılıktan Sonra" başlıklı mülâkatı kaleme almıştır. Emirdağ Lâhikasında yer alan bir mektubunda Bediüzzaman kendisinden şöyle söz eder:

"Eşref Edib kırk seneden beri iman hizmetinde benim arkadaşım ve *Sebilürreşad*'da makale yazan ve şimdi vefat eden çok kıymetli kardeşlerimin mümessili ve hakikî İslâmiyet mücahidlerinden bir kardeşimdir ve Nur'un bir hâmisidir. Ben vefat etsem de Eşref Edib, Nurcular içinde bulunmasıyla büyük bir teselli buluyorum."

Yunan Kralını öldüren maymunun ardından

Mücahid bir hayvan mersiyesi

Bediüzzaman'ın talebelerinden Molla Süleyman anlatıyor:

YUNAN BAŞVEKİLİ VENIZELOS, İngiliz Başvekili Lloyd George'dan elli bin kişilik silah almıştı. Bu silahlarla Anadolu'ya taarruz edecekleri sırada, bir Cuma gecesi Bediüzzaman namazdan sonra duaya başladı. O gece sabaha kadar uyumadı. Devamlı dua ve ibadet etti:

"Ya Rabbi, Senin askerin daha çoktur. Bu mel'unlara fırsat verme!"

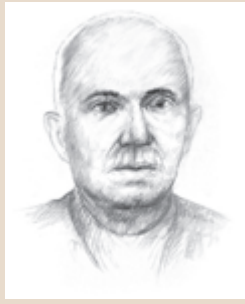
Sabahleyin ben Divanyolu'ndan gazetesini ve çorbasını almaya çıktım. Gazeteler Yunan Kralı I. Aleksandros'un bir maymun tarafından ısırılarak öldüğünü yazıyordu. Kralın ölümüne yol açan maymun da öldürülmüştü.

Gazeteyi görünce Bediüzzaman çok sevindi ve gülerek, "Bir kalem getir de, Süleyman, bu hayvanın arkasından bir mersiye yazalım" dedi. Hemen gazetenin kenarına şu mersiyeyi yazdı:

"Rabbinin ordularını Ondan başkası bilemez."
İşte o cünuddan bir gazi şehid,
Nev-i hayvandaki bir meymun-u said.
Ey maymun-u meymun! Mü'minleri memnun,
kâfirleri mahzun,
Yunan'ı da mecnun eyledin.
Öyle bir tokat vurdun ki,
Siyaset çarkını bozdun.
Lloyd George'u kudurttun,
Venizelos'u geberttin.
Mizan-ı siyasette pek ağır oturdun
ki, küfrün ordularını, zulmün leşkerlerini
bir hamlede havaya fırlattın.
Başlarındaki maskelerini düşürüp maskara ederek
bütün dünyaya güldürdün.
Cennetle mübeşşer olan hayvanların isrine gittin
Cennette saidsin, çünkü gazi, hem şehidsin.

Maymun tarafından ısırılarak ölen Yunan Kralı I. Aleksandros

Bir Kur'ân dinleyişi vardı...

Refet Barutçu anlatıyor:

1920'lerde idi. Yüzbaşı Ziya Beyle Beyazıt civarına gitmiştik. Namaz vakti gelmişti; biz de namaz için camiye girdik. Namazdan sonra camide Kur'ân dinliyorduk. Bu sırada kulağıma doğru eğilen Ziya Bey, "İşte," diye birisini gösteriyordu. "Kim?" deyince "İşte Bediüzzaman" dedi. Gösterdiği tarafa baktım. Heybetli bir zat, diz üstü oturmuş, ellerini birbirine kavuşturmuş, huşû içinde, okunan Kur'ân'ı dinliyordu. O oturuş, o dinleyiş ne hal idi, anlayamadım. Hâlâ o tesir altındayım. Saadet Asrından gelen Kur'ân sadâsını dinliyordu sanki...

1920-1922 | Sarıyer ve Yûşâ Tepesi uzletleri

Yeni bir Said doğuyor

İSTANBUL YILLARI, SADECE DÜNYANIN ve Osmanlı devletinin değil, Bediüzzaman'ın da çalkantılı ve sancılı bir dönemiydi. İlim meclislerinde, harp meydanlarında, siyasî ve içtimaî mahfillerde son derece yoğun bir şekilde yaşanmış bir ömür 40'lı yaşların ortalarına gelip dayanmıştı. Tam bir olgunluk çağıydı Bediüzzaman'ın yaşı; ağaçtan artık meyve vermesi beklenmeliydi.

Yahut yeni bir Said'in doğuş vaktiydi.

Doğumun sancıları, Eyüp sırtlarında kabristanı seyrettiği bir gün kendisini Bediüzzaman'a iyice hissettirdi.

"Yüz defa İstanbul'u bu kabristana boşaltan bir sırdan sen hariç kalamazsın" dedi içindeki ses.

O düşünceyle Eyüp Camiinde zaman zaman girdiği bir odaya kapandı.

Fakat bu odada sonsuza kadar kalacak değildi.

Dünyada da öyle...

Nasıl bu odadan çıkacaksa, bir gün İstanbul'dan, bir başka gün de dünyadan öylece çıkıp gidecekti.

Öyleyse misafir yolunu düşünmeliydi.

Bu düşünceyle tekrar kabristana dönüp yüksek bir tepeden aşağıya baktığında, gördüğü şey artık canlı kalabalıklar değil, ayakta gezen cenazelerdi.

Bununla beraber, o hazîn hal uzun sürmedi.

Kur'ân'ın âhirete dair haberlerini hatırladı Bediüzzaman. Ve o haberlerden bir müjde aldı.

Toprağın altına giren cenazeler, bir Hâlık-ı Rahîmin en sevdiği mahlûklarıydı, insan denen kullarıydı.

Nasıl bir çiftçi toprağın altına tohumları serpiyorsa, o Hâlık-ı Rahîm de, ebedî bir hayatta sümbül vermek üzere, o çok sevdiği kullarını, bir rahmet kapısı olan toprağın altına bir müddet atıyor, sonra da huzuruna alıyordu.

Bu müjde, Bediüzzaman'ın hayatında bir dönüm noktası oldu.

O andan itibaren kabristan İstanbul'dan, yalnızlık kalabalıklardan, uzlet ve inzivâ sosyal hayattan daha sevimli oldu Bediüzzaman için.

İstanbul'un en güzel yerinde, Çamlıca'daki Yusuf İzzettin Paşa Köşkünde yaşamakta olduğu konak hayatını terk etti, kendisine Sarıyer tarafında bir halvethane buldu.

Fıstıklıbağlar Sokağındaki evde başka bir âleme daldı.

Abdülkadir Geylânî'nin *Fütûhu'l-Gayb*'ı ve İmam-ı Rabbânî'nin *Mektubat*'ı ile baş başa kaldı.

Zaman ve mekân farkı olmadan, nice kudsî sohbetler cereyan etti o evin kapıları arkasında.

Bu kadarla kalmadı.

Sarıyer'deki inzivayı, Boğazın tam karşısında bir başka inziva takip etti.

Bediüzzaman, kendisini tekrar içtimaî hayata çağıranlara aldırmaksızın, Yûşâ Tepesinde bir uzlete daha çekildi.

Bediüzzaman Yeşilay'ın kuruluşunda

Ord. Prof. Dr. Fahrettin Kerim Gökay anlatıyor:

18 Mart 1920, Yeşilay Cemiyetinin kuruluş günüydü. Genel kurulda zamanın Şeyhülislâmı Haydarîzade İbrahim Efendi ve Darü'l-Hikmeti'l-İslâmiye âzâsından o zamanki ismiyle Said-i Kürdî de vardı. Said-i Kürdî Efendi dikkati çeken üyelerden biri idi. Daha evvel 31 Mart Hadisesi dolayısıyla yazdığı *İki Mekteb-i Musibetin Şehadetnamesi* isimli kitabını okumuştum. Yeşilay'da ise, eserleriyle uzaktan tanıdığım Said-i Kürdî Efendiyi yakından tanıdım.

O, memlekete en sıkıntılı ve buhranlı günlerde hizmet etmiş bir zattır. Kuvâ-yı Milliye hareketini desteklemiştir. Millî harekette Ankara'ya gitti. Bir din adamı olarak memleketin kurtuluşuna çalıştı ve söz sahibi oldu.

Bu dönemi, Bediüzzaman, yıllar sonra, Barla mektuplarında birinde, "Dokuz sene evvel Eski Said sigarayla beraber gazeteleri ve siyaseti ve sohbet-i dünyeviye-i siyasiyeyi terk etti" cümlesiyle özetleyecekti.

Bu uzletlerin sonrası, öncesiyle hiçbir zaman aynı olmadı.

Artık Birinci Said, Sarıyer ve Yûşâ uzletlerinin öncesinde kalmıştı. Yahut, Eski Said'in o muazzam birikimi üzerine, yepyeni bir Said inşa edilmişti.

Henüz bilinmeyen şey, Yeni Said'e kaderin nasıl bir yol çizdiği idi.

Fıstıklıbağlar'daki ev

İkinci Said'in kozası

ÇOK ZAMAN ÖNCE, Sarıyer'in tenha bir köşesinde, Boğaza uzaktan bakan, sıradan bir ev idi burası. İnsanlardan uzak, sade, küçük, basit bir ahşap ev...

Günlerden bir gün, bir kutlu misafir ayak bastı buraya.

Gelen, şöhretin zirvesinde, hayatının en şaşaalı günlerini yaşayan bir büyük âlim idi.

Fakat buraya gelirken sadece ilmini beraberinde getirmiş, şöhret ve şaşaayı kapının dışında bırakmıştı.

Bu duvarların arasında nelerin yaşandığını bilmiyoruz, belki de hiçbir zaman bilemeyeceğiz. Yalnız, asırlar ötesinden sual ve cevapların gidip geldiğini biliyoruz. Abdülkadir Geylânî'nin *Fütûhu'l-Gayb*'ıyla, İmam-ı Rabbânî'nin *Mektubat*'ıyla o misafire yol gösterdiğini biliyoruz. Bir de, meydan savaşlarının şiddetini aratmayacak kadar yaman savaşların cereyan ettiğini biliyoruz misafir ile nefsi arasında. Bunun bir işaretini Yirmi Üçüncü Söz'deki vakıa-i hayaliyede, bir başkasını da Otuzuncu Söz'deki vakıa-i misaliyede buluyoruz.

Ondan sonra, nasıl bir tırtıl, kendi eliyle kendisini hapsettiği kozadan rengârenk desenlerle süslenmiş bir kelebek olarak çıkarsa, o misafir de, dünyanın bütün süslerinden arınarak girdiği bu halvethaneden, varlık âleminin bütün güzellikleriyle bezenmiş bir ruh zenginliği içinde çıktı. Artık o, "balarısı gibi, bütün kâinat safhalarında menkuş gül ve çiçek gibi delillerinden, burhanlarından alacağı ibret, fikret, ünsiyet gibi usare ve şıralarından vicdanda o tatlı, imanlı balları yaparak" insan neslinin istifadesine ve semâ ehlinin mütalâasına sunacak bir Kâinat Seyyahı idi.

Günlerden bir gün, bir kutlu misafir ayak bastı bu küçük eve.

Kapıyı çalan, Birinci Said idi.

Bu küçük evden çıkan ise İkinci Said. Yahut, Risale-i Nur Külliyatının müellifi Bediüzzaman Said Nursî.

Bu giriş ve çıkış arasında, bu küçücük evin ve o kısacık zamanın dar duvarları içinde bir büyük inkılâp yaşandı.

O inkılâpla değişen sadece Said Nursî değil, aynı zamanda büyük dünyanın tâ kendisiydi.

Zira kader onu buradaki mücahedesi içinde, insanlığın çehresini mânen değiştirecek bir vazifeye hazırlıyordu.

Gün gelecek, insanlık o kutlu misafirin kaleminden çıkan ve "Risale-i Nur Külliyatı" adı verilen bir muhteşem esere kavuşacak ve onunla, geceli gündüzlü milyonlarca dille Yer ve Gökler Rabbinin esmâsını okuyacaktı.

Abdülmecid Ünlükul
(1884-1967)

Bediüzzaman Said Nursî'nin altı kardeşinden en küçüğü. Bediüzzaman'ın derslerinde bulundu ve onunla beraber savaştı. Van, Ergani ve Konya'da müftülük ve öğretmenlik yaptı. Hadis ve fıkıh dallarında pek çok talebe yetiştirdi. Risale-i Nur Külliyatından *İşârâtü'l-İ'câz* ve *Mesnevî-i Nuriye*'yi Arapçadan Türkçeye tercüme etti. Risalelerde adı yetmişten fazla yerde geçer. Oğlu Fuad'ın genç yaşta vefatı Bediüzzaman'ın hiç unutamadığı elîm bir hatıra olmuştur. Bediüzzaman kendisine "Benden yedi sene sonra vefat edeceksin" demişti. 1967 yılında Konya'da vefat etti.

Üçüncü Risale, Üçüncü Nokta

"Şifalı bir ameliyat"

BUNDAN OTUZ SENE EVVEL, Eski Said'in gafil kafasına müthiş tokatlar indi, el-mevtü hakkun kaziyesini düşündü. Kendini bataklık çamurunda gördü. Medet istedi, bir yol aradı, bir halâskâr taharri etti. Gördü ki, yollar muhtelif; tereddütte kaldı. Gavs-ı Âzam olan Şeyh-i Geylânî Radıyallahu Anhın Fütuhu'l-Gayb namındaki kitabıyla tefe'ül etti. Tefe'ülde şu çıktı: "Sen dârü'l-hikmettesin; önce, kalbini tedavi edecek bir tabip ara."

Aciptir ki, o vakit ben Dârü'l-Hikmeti'l-İslâmiye âzâsı idim. Güya ehl-i İslâmın yaralarını tedaviye çalışan bir hekim idim. Halbuki en ziyade hasta bendim. Hasta evvelâ kendine bakmalı; sonra hastalara bakabilir.

İşte, Hazret-i Şeyh bana der ki: "Sen kendin hastasın. Kendine bir tabip ara."

Ben dedim: "Sen tabibim ol." Tuttum, kendimi ona muhatap addederek, o kitabı bana hitap ediyor gibi okudum. Fakat kitabı çok şiddetliydi. Gururumu dehşetli kırıyordu. Nefsimde şiddetli ameliyat-ı cerrahiye yaptı. Dayanamadım, yarısına kadar kendimi ona muhatap ederek okudum; bitirmeye tahammülüm kalmadı. O kitabı dolaba koydum.

Fakat sonra, ameliyat-ı şifakârâneden gelen acılar gitti, lezzet geldi. O birinci üstadımın kitabını tamam okudum ve çok istifade ettim. Ve onun virdini ve münâcâtını dinledim, çok istifaza ettim.

Sonra İmam-ı Rabbânî'nin *Mektubat* kitabını gördüm, elime aldım. Hâlis bir tefe'ül ederek açtım. Acaiptendir ki, bütün *Mektubat*'ında yalnız iki yerde "Bediüzzaman" lâfzı var. O iki mektup bana birden açıldı. Pederimin ismi Mirza olduğundan, o mektupların başında "Mirza Bediüzzaman'a Mektup" diye yazılı olarak gördüm. "Fesübhânallah," dedim. "Bu bana hitap ediyor." O zaman Eski Said'in bir lâkabı Bediüzzaman idi. Halbuki Hicretin üç yüz senesinde, Bediüzzaman-ı Hemedânî'den başka o lâkapla iştihar etmiş zatları bilmiyordum. Halbuki İmamın zamanında dahi öyle bir adam vardı ki, ona o iki mektubu yazmış. O zâtın hali benim halime benziyormuş ki, o iki mektubu kendi derdime devâ buldum.

Yalnız İmam, o mektuplarında tavsiye ettiği gibi, çok mektuplarında

musırrâne şunu tavsiye ediyor: "Tevhid-i kıble et." Yani, "Birini üstad tut, arkasından git. Başkasıyla meşgul olma."

Şu en mühim tavsiyesi, benim istidadıma ve ahvâl-i ruhiyeme muvafık gelmedi. Ne kadar düşündüm: Bunun arkasından mı, yoksa ötekinin mi, yoksa daha ötekinin mi arkasından gideyim? Tahayyürde kaldım. Her birinde ayrı ayrı cazibedar hâsiyetler var; biriyle iktifâ edemiyordum.

O tahayyürde iken, Cenâb-ı Hakkın rahmetiyle kalbime geldi ki: Bu muhtelif turukların başı ve bu cetvellerin menbaı ve şu seyyarelerin güneşi Kur'ân-ı Hakîm'dir. Hakikî tevhid-i kıble bunda olur. Öyleyse, en âlâ mürşid de ve en mukaddes üstad da odur.

Ona yapıştım. Nâkıs ve perişan istidadım elbette lâyıkıyla o mürşid-i hakikînin âb-ı hayat hükmündeki feyzini massedip alamıyor. Fakat ehl-i kalb ve sahib-i halin derecâtına göre, o feyzi, o âb-ı hayatı, yine onun feyziyle gösterebiliriz. Demek, Kur'ân'dan gelen o Sözler ve o nurlar, yalnız aklî mesâil-i ilmiye değil, belki kalbî, ruhî, hâlî mesâil-i imaniyedir. Ve pek yüksek ve kıymettar maarif-i İlâhiye hükmündedirler.

Yirmi Sekizinci Mektup'tan

Cenab-ı Hakkın sana in'âm ettiği vücutla vücuda lâzım olan şeyler, temlik suretiyle değildir. Yani, senin mülkün ve malın olup istediğin gibi tasarruf etmek için verilmemiştir. Ancak, o gibi nimetlerde, Allah'ın rızasına muvafık tasarruf edilebilir.

Evet, bir misafir, ev sahibinin iznine ve rızasına muvafık olmayacak derecede, yemeklerde ve sair şeylerde israf edemez.

Mesnevî-i Nuriye'den:

Delâlet etmek tazammun etmeyi iktizâ etmez. Meselâ, kabarcıktaki güneşin cilvesi güneşin vücuduna delâlet eder, fakat güneşi tazammun edemez, yani içine alamaz.

Ve keza, bir şeyi bir şeyle tavsif edenin o şeyle muttasıf olması lâzım gelmez. Meselâ, şeffaf bir zerre, şemsi tavsif eder, fakat şems olamaz. Balarısı Sâni-i Hakîmi vasıflandırır, amma Sâni olamaz.

* * *

Mü'min olan kimse, iman ve tevhid iktizâsıyla, kâinata bir mehd-i uhuvvet nazarıyla baktığı gibi; bütün mahlûkatı, bilhassa insanları, bilhassa İslâmları birbiriyle bağlayan ip de, ancak uhuvvettir. Çünkü, imân bütün mü'minleri bir babanın cenah-ı şefkati altında yaşayan kardeşler gibi kardeş addediyor.

Küfür ise, öyle bir burudettir ki, kardeşleri bile kardeşlikten çıkarır. Ve bütün eşyada bir nevi ecnebîlik tohumunu ekiyor. Ve her şeyi her şeye düşman yapıyor.

* * *

Kur'ân'ın âyetleri birbirini tefsir ettiği gibi, bu kitab-ı âlemin de bir kısmı, diğer bir kısmını izah ediyor. Meselâ, maddiyat âlemi Cenab-ı Hakkın envar-ı nimetini cezb etmek için hakikî bir ihtiyaçla şemse muhtaç olduğu gibi, âlem-i mâneviyat dahi rahmet-i İlâhiyenin ziyalarını almak için şems-i nübüvvete muhtaçtır. Binaenaleyh, Resul-i Ekrem'in (a.s.m.) nübüvveti, şemsin kat'iyet ve vuzuhu derecesinde kat'î ve vâzıhtır.

Risale-i Nur'un fidanlığı

Mesnevî-i Nuriye

BİRİNCİ SAİD'DEN Yeni Said'e uzanan yol, çetin bir yoldu. Bu yolun her adımı için yaman bir savaş verdi Bediüzzaman. Savaş alanı, cihad-ı ekber meydanıydı. Nefisle öyle bir mücadeleye girmişti ki, en gizli hallerini araştırıyor, en mâsum görüntüler arkasına saklanmış hileleri bulup çıkarıyor, en küçük itirazlarını bile büyük bir tehdit olarak kabul ederek üzerine âdeta ordular gönderiyordu.

Bu savaşların sonuçlarını, Bediüzzaman, notlar halinde kaydediyordu. Daha sonra, muhtelif zamanlarda, bu notları derleyerek *Lem'alar, Reşhalar, Lâsiyyemâlar, Katre, Habab, Habbe, Zühre, Şemme, Şule, Nokta* gibi isimler altında neşretti. Bir bakıma bu notlarla Risale-i Nur'un haritasını çiziyordu Bediüzzaman. Yıllar sonra, Yeni Said Barla'da Risale-i Nur Külliyatını telif etmeye başladığı zaman, bu keşiflerini daha tafsilâtlı bir şekilde ele alacak, daha değişik bir üslûpla, geniş halk kitlelerine hitap edecek bir şekilde yeniden telif edecekti.

Nitekim, Bediüzzaman Said Nursî, bu eserini "Risale-i Nur'un çekirdeği ve fidanlığı" olarak tarif eder. Fakat nefisle girişilen mücadelelerin sonucu olan bu eserden kendi nefsine bir pay çıkarmaktan şiddetle kaçınır ve onu doğrudan doğruya Kur'ân'a mal eder:

"Yazdıklarımı akıl ve fikir mahsulü şeyler sanma. Asla! Bunlar, Kur'ân-ı Kerim'den istimdad neticesinde yaralı bir ruha ve cerahatli bir kalbe akmış olan feyizlerdir."

Mesnevî-i Nuriye

Mesnevî-i Nuriye'nin ilk baskısı. Eseri meydana getiren Katre, Zerre, Habbe, Habâb, Zeylü'l-Habâb ve Hakikat Çekirdeklerinin kimi İstanbul'da, kimi Ankara'da olmak üzere ayrı matbaalarda, 1920-22 yılları arasında basılmış ve "Zerrât min Şuâi'l-Furkani'l-Hakîm" adıyla bir cilt halinde toplanmış. "Tevhid Denizinden Bir Katre" adlı ilk kitabın kapak sayfasındaki yazı: "Dikkatle oku, Allah'ın izniyle gözün aydın olsun."

Mü'minler ibadetlerinde, dualarında birbirine dayanarak cemaatle kıldıkları namaz ve sair ibadetlerinde büyük bir sır vardır ki, her bir fert, kendi ibadetinden kazandığı miktardan pek fazla bir sevap cemaatten kazanıyor. Ve her bir fert ötekilere duacı olur, şefaatçi olur, tezkiyeci olur—bilhassa Peygamber Aleyhissalâtü Vesselâma... Ve keza, her bir fert, arkadaşlarının saadetinden zevk alır ve Hallâk-ı Kâinata ubudiyet etmeye ve saadet-i ebediyeye namzet olur.

***

Arının dimağını, mikrobun gözünü tanzim eden Zat, senin ef'âl ve a'mâlini mühmel, başıboş, hesapsız, kitapsız bırakmayarak İmâm-ı Mübîn'de yazar. Ona göre muhaseben olacaktır.

Onuncu Rica

Ölümü sevdiren bir müjde

KUR'ÂN'DAN GELEN NUR böyle ihtar etti ki: Senin, şimal-i şarkîde, Kosturma'daki gurbetinde bir iki esir zabit dostun vardı. Bu dostların herhalde İstanbul'a gideceklerini biliyordun. Sana birisi deseydi, "Sen İstanbul'a mı gideceksin, yoksa burada mı kalacaksın?" Elbette, zerre miktar aklın varsa, İstanbul'a ferah ve sürurla gitmesini kabul edecektin. Çünkü bin birden, dokuz yüz doksan dokuz ahbabın İstanbul'dadırlar. Burada bir iki tane kalmış; onlar da oraya gideceksin. Senin için İstanbul'a gitmek hazîn bir firak, elîm bir iftirak değil. Hem de geldin, memnun olmadın mı? O düşman memleketindeki pek karanlık, uzun gecelerinden ve pek soğuk fırtına kışlarından kurtuldun. Bu güzel, dünya cenneti gibi İstanbul'a geldin.

Aynen öyle de, senin küçüklüğünden bu yaşına kadar, sevdiklerinden yüzde doksan dokuzu, sana dehşet veren kabristana göçmüşler. Bu dünyada kalan bir iki dostun var; onlar da oraya gideceksin. Dünyada vefatın firak değil, visaldir, o ahbaplara kavuşmaktır. Onlar, yani o ervâh-ı bâkiye, eskimiş yuvalarını toprak altında bırakıp, bir kısmı yıldızlarda, bir kısmı âlem-i berzah tabakatında geziyorlar diye ihtar edildi.

Evet, bu hakikati Kur'ân ve iman o derece kat'î bir surette ispat etmiştir ki, bütün bütün kalpsiz, ruhsuz olmazsa veyahut dalâlet kalbini boğmamışsa, görüyor gibi inanmak gerektir. Çünkü bu dünyayı hadsiz envâ-ı lütuf ve ihsanıyla böyle tezyin edip mükrimâne ve şefîkane rububiyetini gösteren ve tohumlar gibi en ehemmiyetsiz cüz'î şeyleri dahi muhafaza eden bir Sâni-i Kerîm ve Rahîm, masnuatı içinde en mükemmel ve en câmi, en ehemmiyetli ve en çok sevdiği masnuu olan insanı, elbette ve bilbedahe, sureten göründüğü gibi böyle merhametsiz, âkıbetsiz idam etmez, mahvetmez, zayi etmez. Belki bir çiftçinin toprağa serptiği tohumlar gibi, başka bir hayatta sümbül vermek için, Hâlık-ı Rahîm o sevgili masnuunu, bir rahmet kapısı olan toprak altına muvakkaten atar.

İşte bu ihtar-ı Kur'ânîyi aldıktan sonra, o kabristan, İstanbul'dan ziyade bana ünsiyetli oldu. Halvet ve uzlet, bana sohbet ve muaşeretten daha ziyade hoş geldi. Ben de Boğaz tarafındaki Sarıyer'de, bir halvethane kendime buldum. Gavs-ı Âzam (r.a.) *Fütuhu'l-Gayb*'ıyla bana bir üstad ve tabip ve mürşid olduğu gibi, İmam-ı Rabbânî de (r.a.) *Mektubat*'ıyla bir enîs, bir müşfik, bir hoca hükmüne geçti. O vakit, ihtiyarlığa girdiğimden ve medeniyetin ezvâkından çekildiğimden ve hayat-ı içtimaiyeden sıyrıldığımdan pek çok memnun oldum, Allah'a şükrettim.

Yirmi Altıncı Lem'a'dan

1922-1923

Yeni Said'in Ankara günleri

BEDİÜZZAMAN'IN KAHRAMANLIKLARI Ankara hükÜmeti tarafından dikkatle takip ediliyordu. Bu sebeple defalarca Ankara'dan davet aldı. Fakat o, "Ben cephede savaşmayı severim, siper arkasında durmak hoşuma gitmiyor. Ankara'dan ziyade burasını tehlike altında görüyorum" diyerek davetleri geri çeviriyordu. Nihayet, bazı dostlarının da araya girmesi üzerine, Bediüzzaman, 19 Kasım 1922'de Ankara'ya geldi. Burada, Hacıbayram Camiinin misafirhanesinde kalan Bediüzzaman, 22 Kasım günü Millet Meclisini ziyaret ettiğinde, resmî bir hoşgeldin töreniyle karşılandı.

Mebuslar Bediüzzaman'a karşı fevkalâde bir ilgi ve muhabbet gösteriyorlardı. O ise, mebuslar arasında dine karşı bir lâkaytlığın yayılmaya başladığını sezmişti. Meclis binasında mescid için küçük bir odanın tahsis edilmiş olması ve namaz kılanların azlığı, henüz yolun başında olan yeni idarenin geleceği hakkında hiç de hoş bir intibâ bırakmıyordu. Bunun üzerine Bediüzzaman on maddelik bir beyanname neşretti. Son derece veciz ve etkileyici bir üslûpla kaleme alınan beyanname hemen tesirini gösterdi. Birçok mebus namaza başladı; namazlar cemaat halinde kılınır oldu; ihtiyaca cevap veremez hale gelen mescid daha büyük bir odaya alındı.

Lâkin bu beyanname ve sonuçlarından hoşnut olmayanlar da vardı. Meclis Reisi Mustafa Kemal Paşa bunların başında geliyordu. Bu yüzden Bediüzzaman ile Paşa arasında sert tartışmalar oldu. "Sizi yüksek fikirlerinizden istifade etmek için buraya çağırdık; siz geldiniz, en evvel namaza dair şeyler yazarak aramıza ihtilâf verdiniz" diyen Paşaya, Bediüzzaman, "İslâmiyette imandan sonra en yüksek

“Bu ejderha imanın erkânına ilişecek!”

Tabiat Risalesinin girişinden:

1338’de Ankara’ya gittim. İslâm Ordusunun Yunan’a galebesinden neş’e alan ehl-i imanın kuvvetli efkârı içinde, gayet müthiş bir zındıka fikri, içine girmek ve bozmak ve zehirlendirmek için dessâsâne çalıştığını gördüm. “Eyvah,” dedim. “Bu ejderha imanın erkânına ilişecek!”

O vakit, şu âyet-i kerime [“Peygamberleri onlara dedi ki: Gökleri ve yeri yoktan var eden Allah hakkında şüphe olur mu?” İbrahim Sûresi, 14:10] bedâhet derecesinde vücud ve vahdâniyeti ifham ettiği cihetle, ondan istimdad edip, o zındıkanın başını dağıtacak derecede Kur’ân-ı Hakîmden alınan kuvvetli bir burhanı, Nur’un Arabî risalesinde yazdım. Ankara’da, Yeni Gün Matbaasında tab’ ettirmiştim. Fakat maatteessüf Arabî bilen az ve ehemmiyetle bakanlar da nadir olmakla beraber, gayet muhtasar ve mücmel bir surette o kuvvetli burhan tesirini göstermedi. Maatteessüf, o dinsizlik fikri hem inkişaf etti, hem kuvvet buldu. Bilmecburiye, o burhanı Türkçe olarak bir derece beyan edeceğim.

hakikat namazdır; namaz kılmayan haindir; hainin hükmü merduttur” cevabını verdi.

Namaz ile ilgili tartışmadan sonra, Bediüzzaman ile M. Kemal Paşa arasında daha başka görüşme ve tartışmalar da cereyan etti. Gerek bu görüşmelerde, gerekse diğer mebuslarla olan temaslarında, Bediüzzaman, Batılılaşmak bahanesiyle İslâmî değerlerden ve İslâm âleminden uzaklaşmanın tehlikelerine dikkati çekti. Eğer muvaffak olunmak isteniyorsa, milletin bünyesine uygun bir cereyan verilmeli, dinî değerler takviye edilmeli ve İslâm âleminin dostluğuna önem atfedilmeliydi.

Bediüzzaman’ın hükümet cephesinden aldığı cevap ise, yüksek mevki ve maaşlı görev tekliflerinin yanı sıra, Batılılaşma yolunda girişilecek birtakım icraatlar için tasvibini alma teşebbüsleri idi. Şeyh Sünûsî yerine Kürdistan umumî vaizliği, mebusluk, Diyanet Riyasetinde yüksek bir memuriyet ve köşk tahsisi, bu teklifler arasındaydı. İlk dönem mebuslarından Hasan Basri Çantay, “Bediüzzaman’a M. Kemal’in bu teklifleri yapması, Reisicumhur seçildikten sonra Üstadın ona söylediği ‘Halim ol, selim ol, refik ol, şefik ol’ nasihatleri neticesinde olmuştur” diyordu.

Darü’l-Hikmet’teki görevi sebebiyle aldığı maaşı fazla bularak kitap bastırmak yoluyla millete iade eden Bediüzzaman için, maaş ve rütbe gibi tekliflerin zaten kabul edilme ihtimali yoktu. Yeni yönetimin izlediği yol ise, görev tekliflerine de onlarla işbirliği yapmak ve bu politikalara ortak olmak anlamını yüklüyordu. Bediüzzaman bu tekliflerin hepsini birden kesin bir dille reddetti.

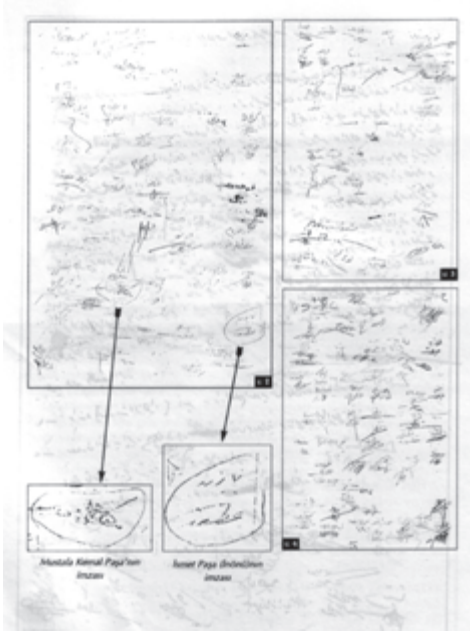
Bu arada, içlerinde ilim ehli zatların da bulunduğu bazı kimseler Bediüzzaman’a gelip gidiyor ve girişilecek bazı icraat hakkında onun

fikrini yokluyor, tasvibini almaya çalışıyorlardı. Bunu, yıllar sonra, talebelerine vasiyet hükmünde yaptığı en son derslerinden birinde, Bediüzzaman şu şekilde anlatacaktı:

"Kırk sene evvel bir başkumandan beni bir parça dünyaya alıştırmak için bazı kumandanları, hattâ hocaları benim yanıma gönderdi. Onlar dediler: 'Biz şimdi mecburuz. [Zaruretler haramları mübah kılar] kaidesiyle Avrupa'nın bazı usullerini, medeniyetin icaplarını taklide mecburuz' dediler. Ben de dedim: Çok aldanmışsınız. Zaruret sû-i ihtiyardan gelse kat'iyyen doğru değildir, haramı helâl etmez. . . . Ekmek yemek, yaşamak gibi zarurî ihtiyaçlar haricinde başka hangi zaruret var? Sû-i ihtiyardan, gayr-ı meşru meyillerden ve haram muamelelerden tevellüd eden hareketler, haramı helâl etmeye medar olamazlar. Sinema, tiyatro, dans gibi şeylerde tiryaki olmuş ise, mutlak zaruret olmadığı ve sû-i ihtiyardan geldiği için, haramı helâl etmeye sebep olamaz."

Ankara'da bulunduğu sırada Bediüzzaman'ın heykel konusundaki düşüncesi de yoklanmış; onun cevabı ise şiddetli olmuştu. "Büyük Kur'ân'ımızın bütün hücumu heykellerle putlaradır," diyordu Bediüzzaman. "Müslümanların heykelleri ise hastaneler, mektepler, yetimhaneler, mabedlerdir."

Bütün bu çekişmeler arasında, Bediüzzaman yine o büyük Medresetü'z-Zehrâ idealinin peşini bırakmıyordu. Uzun uzadıya temaslar neticesinde, 15 Nisan 1923 tarihinde, mevcut 200 mebustan 166'sının imzasıyla, "Van'da Medresetü'z-Zehrâ namıyla bir dârü'l-ulûm-i İslâ-

Meclise sunulan kanun teklifindeki imzalar. Mustafa Kemal ile İsmet Paşaların imzaları daire içinde.

Birinci Meclis Mebuslarından Tahsin Bey

"Mustafa Kemal iki defa şifre ile, Van vilâyetinin eski valisi ve benim dostum Tahsin Beyin vasıtasıyla beni neşredilen Hutuvat-ı Sitte'ye mükâfaten taltif için Ankara'ya celb etti, gittim."

miye inşa ve küşadına" dair teklif, Meclis Başkanlığına verildi. Teklifi imzalayanlar arasında Mustafa Kemal ile İsmet İnönü de bulunuyordu.

Kendisine hayat gayesi edindiği bu projenin gerçekleşmesi için böylesine müşahhas bir adım atılmış olmasına rağmen, Bediüzzaman, Ankara'daki ikametini daha fazla uzatmadı. Âni denebilecek bir kararla, Haziran sonu veya Temmuz başlarında, Ankara'dan ayrılarak Van'a çekildi. Bu kararını ve sebebini, Bediüzzaman, Afyon Mahkemesindeki savunmalarından birinde şöyle açıklıyor:

"Mustafa Kemal iki defa şifre ile, Van vilâyetinin eski valisi ve benim dostum Tahsin Beyin vasıtasıyla beni neşredilen *Hutuvat-ı Sitte*'ye mükâfaten taltif için Ankara'ya celb etti, gittim. Şeyh Sünusî Kürtçe lisanı bilmediğinden beni onun yerinde üç yüz lira maaşla

Medresetü'z-Zehrâ'nın açılışına dair Millet Meclisine verilen kanun teklifi:

Türkiye Büyük Millet Meclisi Riyaset-i Celilesine,

Harb-i Umumîden evvel Kosova Medresesine tahsis olunan yirmi bin altın liradan on yedi bin altın, Van'da yapılacak Medresetü'z-Zehrâ ismiyle müsemmâ bir darü'l-ulûm-i İslâmiyeye tahsis edilmişti. Van valisi Tahsin Beyin ve aşâirin teşebbüsü ile temeli atıldı. Aşair taahhüt ettiler ki, zekâtın bir kısmını o medreseye tahsis edeceğiz. Hattâ zekâtın zekâtıyla da iki bine yakın leylî talebe idare edilecekti. Hem de Maliyenin tasarrufunda olan oranın evkafı da mühim bir yekûn teşkil eder. Şimdi ise oraların Ermeni ihtilâl menbaı olan münderis kiliseleri de oranın evkafına mal olmuş. O vakitte öyle bir müessesenin vücuduna esbab-ı mucibe bir ise, şimdi ondur. Çünkü o zaman yalnız bir hasm-ı dinî var idi. Şimdi cenuptan, şimalden, şarktan, hem de cehalet-i dahilî ile beraber ahlâk ve esasat-ı diniyeyi ifsad eden esbab taaddüd edip halkı fevzâya sevk ediyor. O nazik mevkide ve öyle bir kavimde—ki her şeyi din nokta-i nazarından muhakeme eder—esasat-ı diniyeyi i'lâ ve takviye eden böyle bir müesseseden başka hiçbir tedbir ciddî semere vermez, verse de muvakkattir.

Binaenaleyh, böyle bir müessese-i âliye-i ilmiyenin o havali halkının tahsil-i ilim ve irfanına tahsisi, vilâyat-ı şarkiyede devletin asayişinde, iktisadiyatında, …… müessir hayır ve şükran tevlid edeceklerinden, ve'l-hâletü hâzihî, bir altın liranın mukabili bin lira ise ve levazım-ı inşaiye ve sairenin fiyatça eskisine nisbeten birkaç misli tezayüd etmiş olduğundan, bugünkü paranın kıymeti nazar-ı dikkate alınarak, zîrdeki mevadd-i kanuniyenin kabulüyle bu emr-i hayrın bir an evvel kuvveden fiile isdarı, mülk ve milletin selâmet ve saadetini gaye-i emel tanıyan Meclis-i Âli-i Millîye arz ve teklif eyleriz.

17 Nisan 1339 / 30 Nisan 1923

(Kanun teklifi metni:)

1. Van'da Medresetü'z-Zehrâ namıyla bir darü'l-ulûm-i İslâmiye inşa ve küşadı kabul edilmiştir.
2. Masarif-i inşaiye için 1339 (1923) senesi Şer'iye ve Evkaf bütçelerine yüz elli bin lira ithal edilmiştir.
3. İşbu kanun tarih-i neşrinden itibaren mer'iyyü'l-icrâdır.
4. İşbu kanunun icra-yı ahkâmına Şer'iye ve Evkaf Vekâleti memurdur.

vilâyât-ı şarkıye vaiz-i umumîsi, hem mebus, hem Diyanet Riyaseti dairesinde Darü'l-Hikmet âzâlarıyla beraber eski vazifem ile memnun etmek ve benim Van'da temelini attığım Medresetü'z-Zehrâ ve şark darülfününuma Sultan Reşad'ın verdiği on dokuz bin altun lira (iki yüz mebus içinde yüz altmış üç mebusun imzasıyla) yüz elli bin banknota iblâğ edilerek kabul edildiği halde; ben Beşinci Şua aslının verdiği haberin bir kısmını, orada bir adamda gördüm. Mecburiyetle o çok ehemmiyetli vazifeleri bıraktım. Ve bu adamla başa çıkılmaz, mukabele edilmez diye, dünyayı ve siyaseti ve hayat-ı içtimaiyeyi terk edip yalnız imanı kurtarmak yolunda vaktimi sarf ettim."

Medresetü'z-Zehrâ hakkındaki teklife gelince, o da iki seneden fazla komisyonda bekledikten sonra, 12 Aralık 1925 tarihinde Meclise geri gönderildi. Genel kurulda yapılan oylamada ise, evvelce teklifin altına imza koymuş olan ellerin birçoğu, bu defa teklifin reddi için kalktı ve Medresetü'z-Zehrâ ideali bir başka bahara kaldı.

Medresetü'z-Zehrâ ile ilgili kanun teklifinin aynen kabul görerek Meclise sevk edildiğine dair Layiha Encümeni tarafından 21.2.1339 / 4 Mayıs 1923 tarihinde yazılan yazı:

Riyaset-i Celileye,

Van'da Medresetü'z-Zehrâ namıyla bir darü'l-ulûm-i İslâmiye inşa ve küşadı ve masarif-i inşaiyesi için 339 senesi Şer'iye ve Evkaf bütçelerine yüz elli bin lira ithal edilmesi hakkında Van mebusu Haydar Bey ve rüfekasının 17/2/39 tarihli teklif-i kanunîsi encümenimizce tekrar mütalâa olundu. Teklif-i mezkûr mahiyeti esasat-ı diniyeyi i'lâ ve takviye edecek bir müessese-i âliyenin küşadı ile ilim ve irfan sahasındaki tekâmülâta hatve teşkil edeceğinden şayan-ı müzakere görülmüş olmakla heyet-i umumiyeye arza karar verildi.

Medresetü'z-Zehrâ ile ilgili teklifin diğer üç teklif ile beraber reddedilmesine dair Diyanet İşleri ve Evkaf Encümeni tarafından Meclis Başkanlığına yazılan 29.11.1341 tarihli yazı:

Riyaset-i Celileye,

(1) Van'da bir medrese küşadı, (2) Evkaf bütçesine dair mürtezika maaşatı, (3) Evkaf nizamnamesinin tadili, (4) Şer'iye Vekâletinden musaddak icazetnameye malik olmayanların ilmî kisveyi lâbis olmamaları hakkında merbuten takdim kılınan tekâlif-i kanuniye tevarih-i muhtelifede kavanin-i mahsusa ile Meclis-i Âlinin kararına iktiran etmiş ve encümenimizce de bittabi tayini muameleye mahal kalmamış olmasına binaen makam-ı riyasete takdimi karargir olmuştur.

Türkiye Büyük Millet Meclisi Zabıt Ceridesinde "Ulemadan Bediüzzaman Said Efendi Hazretlerine Beyan-ı Hoşâmedi" başlığı altında yer alan zabıt.

Bediüzzaman Millet Meclisinde

Türkiye Büyük Millet Meclisi Zabıt Ceridesi'nin 22 Kasım 1922 tarihli nüshasından:

ULEMADAN BEDİÜZZAMAN SAİD EFENDİ Hazretlerine Beyan-ı Hoşâmedi:

Reis: Efendim, Bitlis mebusu Arif Bey ile rüfekasının takriri vardır:

Riyaset-i Celileye,

Vilâyat-ı şarkiye ulema-i benâmından olup Anadolu gazilerini ve Meclis-i Âliyi ziyaret etmek üzere İstanbul'dan buraya gelerek sâmiîn locasında bulunan Bediüzzaman Molla Said Efendi Hazretlerine hoşâmedi edilmesini teklif eyleriz.

Takriri veren mebuslar:

Bitlis-Arif, Bitlis-Derviş, Muş-Kasım, Muş-İlyas Sami, Siirt-Salih, Bitlis-Resul, Ergani-Hakkı.

Rasih Efendi (Antalya): Kürsüye teşriflerini ve dua etmelerini kendilerinden rica ederiz.

Teklifin alkışlarla kabul edilmesinden sonra Bediüzzaman kürsüye gelerek Anadolu gazilerini tebrik etti ve zafer için dua etti.

Bediüzzaman'ın mebuslara hitaben yayınladığı 10 maddelik beyanname

"İnkılâbın temel taşları sağlam gerek"
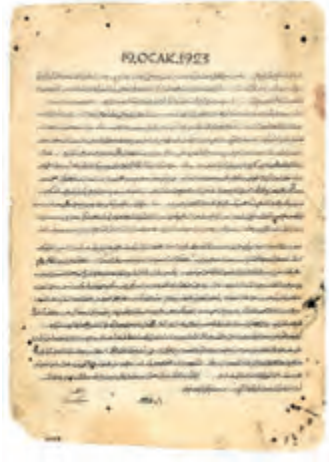
EY MÜCÂHİDİN-İ İSLÂM! Ey ehl-i hall ü akit! Bu fakirin bir meselede on sözünü, birkaç nasihatini dinlemenizi rica ediyorum.

Evvelâ: Şu muzafferiyetteki hârikulâde nimet-i İlâhiye bir şükran ister ki devam etsin, ziyade olsun. Yoksa, nimet şükrü görmezse gider. Madem ki Kur'ân'ı, Allah'ın tevfikiyle düşmanın hücumundan kurtardınız. Kur'ân'ın en sarih ve en kat'î emri olan "salât" gibi ferâizi imtisal etmeniz lâzımdır—ta onun feyzi, böyle harika suretinde üstünüzde tevâli ve devam etsin.

Saniyen: Âlem-i İslâmı mesrur ettiniz, muhabbet ve teveccühünü kazandınız. Lâkin o teveccüh ve muhabbetin idamesi, şeâir-i İslâmiyeyi iltizamla olur. Zira, Müslümanlar İslâmiyet hesabına sizi severler.

Salisen: Bu âlemde evliyaullah hükmünde olan gazi ve şühedalara kumandanlık ettiniz. Kur'ân'ın evâmir-i kat'iyesine imtisal etmekle, öteki âlemde de o nurânî güruha refik olmaya çalışmak, sizin gibi himmetlilerin şe'nidir. Yoksa, burada kumandan iken orada bir neferden istimdad-ı nur etmeye muztar kalacaksınız. Bu dünya-yı deniyye, şan ve şerefiyle öyle bir metâ değil ki, sizin gibi insanları işbâ etsin, tatmin etsin ve maksud-u bizzat olsun.

Rabian: Bu millet-i İslâmın cemaatleri, çendan bir cemaat namazsız kalsa, fâsık da olsa, yine başlarındakini mütedeyyin görmek ister.

Bediüzzaman'ın olağanüstü hafızası

Diyanet İşleri Başkanlığı Müşavere Kurulu Âzâsı Ahmet Hamdi Kasaboğlu anlatıyor:

Bediüzzaman Burdur'a getirildiğinde, ben 17-18 yaşlarındaydım. Bizim evin karşısında bir evde otururdu. Gündüzleri hep kırlarda, bağlarda, bahçelerde ve dağlarda dolaşır, akşamleyin eve gelirdi. Polisler de o esnada evine gelir, bakar ve giderlerdi.

Kendisini sık sık ziyaret ederdim. Bu ziyaretlerimden birisinde bana eski bir hatırasını anlattı. Bir gün bir coğrafya muallimi ile münazaraya girecekmiş. Akşam vakti beş-altı yüz sayfalık bir coğrafya kitabı ele geçirerek onu tamamen ezberlediğini söyledi.

Ben buna çok hayret ettim. Kendi kendime "Bu nasıl olur?" diye taaccüp ettim. İçimden "Ben bunu bir deneyeyim" dedim. Arapça bir eserden bir sayfa kopararak bir gün sonra yine yanına gittim. Daha ben kendisine bir şey söylemeden, "Elinde ne var?" dedi. "Arapça bir sayfa" diye cevap verdim. "Oku da dinleyeyim" dedi. Ben o sayfayı baştan sona sesli olarak okudum. Kendisi dinledikten sonra, "Şimdi takip et bakalım, ezber edebilmiş miyim?" dedi. Ben kâğıdı elimde tutarak takip ettim. Baştan sona, tek kelime atlamadan aynen okudu.

Benim tanıdığım Bediüzzaman çok zengin gönüllü bir insandı. Para cihetinden kendisine çok tekliflerde bulunmuşlardı. Hiçbir kimseden para almazdı. Burdur'a giden şark menfileri, yanlarında hep sarı lira getirmişlerdi, bunları bozdurur harcarlardı. Bediüzzaman bunlardan da hiç para almazdı.

Hattâ, umum şarkta, umum memurlara dair en evvel sordukları sual bu imiş: "Acaba namaz kılıyor mu?" derler. Namaz kılarsa mutlak emniyet ederler; kılmazsa, ne kadar muktedir olsa nazarlarında müttehemdir. Bir zaman, Beytüşşebab aşâirinde isyan vardı. Ben gittim, sordum: "Sebep nedir?" Dediler ki:

"Kaymakamımız namaz kılmıyordu, rakı içiyordu. Öyle dinsizlere nasıl itaat edeceğiz?" Bu sözü söyleyenler de namazsız, hem de eşkıyâ idiler.

Hamisen: Enbiyanın ekseri Şarkta ve hükemanın ağlebi Garpta gelmesi kader-i ezelînin bir remzidir ki, Şarkı ayağa kaldıracak din ve kalbdir, akıl ve felsefe değil. Şarkı intibaha getirdiniz; fıtratına muvafık bir cereyan veriniz. Yoksa, sa'yiniz ya hebâen gider, veya muvakkat, sathî kalır.

Sadisen: Hasmınız ve İslâmiyet düşmanı olan Frenkler, dindeki lâkaytlığınızdan pek fazla istifade ettiler ve ediyorlar. Hattâ diyebilirim ki, hasmınız kadar İslâma zarar veren, dinde ihmalinizden istifade eden insanlardır. Maslahat-ı İslâmiye ve selâmet-i millet namına, bu ihmali a'mâle tebdil etmeniz gerektir. Görülmüyor mu ki, İttihatçılar o kadar harika azim ve sebat ve fedakârlıklarıyla, hattâ İslâmın şu intibâhına da bir sebep oldukları halde, bir derece dinde lâubâlilik tavrını gösterdikleri için, dahildeki milletten nefret ve tezyif gördüler. Hariçteki İslâmlar dindeki ihmallerini görmedikleri için hürmeti verdiler.

Sabian: Âlem-i küfür, bütün vesaitiyle, medeniyetiyle, felsefesiyle, fünunuyla, misyonerleriyle âlem-i İslâma hücum ve maddeten uzun zamandan beri galebe ettiği halde, âlem-i İslâma dinen galebe edemedi. Ve dahilî bütün fırak-ı dâlle-i İslâmiye de, birer kemmiye-i kalile-i muzırra suretinde mahkûm kaldığı; ve İslâmiyet metanetini ve salâbetini sünnet ve cemaatle muhafaza eylediği bir zamanda, lâubâliyâne, Avrupa medeniyet-i habise kısmından süzülen bir cereyan-ı bid'atkârâne, sinesinde yer tutamaz. Demek, âlem-i İslâm içinde mühim ve inkılâpvâri bir iş görmek, İslâmiyetin desâtirini inkıyadla olabilir, başka olamaz. Hem olmamış, olmuşsa da çabuk ölüp sönmüş.

Saminen: Zaaf-ı dine sebep olan Avrupa medeniyet-i sefihanesi yırtılmaya yüz tuttuğu bir zamanda ve medeniyet-i Kur'ân'ın zuhura yakın geldiği bir anda, lâkaydâne ve ihmalkârâne, müsbet bir iş görülmez. Menfîce, tahripkârâne iş ise, bu kadar rahnelere mâruz kalan İslâm zaten muhtaç değildir.

Tasian: Sizin bu İstiklâl Harbindeki muzafferiyetinizi ve âli hizmetinizi takdir eden ve sizi can ü dilden seven cumhur-u mü'minîndir. Ve bilhassa tabaka-i avâmdır ki, sağlam Müslümanlardır. Sizi ciddî sever ve sizi tutar ve size minnettardır ve fedakârlığınızı takdir ederler. Ve intibaha gelmiş en cesim ve müthiş bir kuvveti size takdim ederler. Siz dahi, evâmir-i Kur'âniyeyi imtisalle onlara ittisal ve isti-

nad etmeniz, maslahat-ı İslâm namına zarurîdir. Yoksa, İslâmiyetten tecerrüt eden, bedbaht, milliyetsiz, Avrupa meftunu Frenk mukallitleri avâm-ı Müslimîne tercih etmek maslahat-ı İslâma münâfi olduğundan, âlem-i İslâm nazarını başka tarafa çevirecek ve başkasından istimdat edecek.

Âşiren: Bir yolda dokuz ihtimal-i helâket, tek bir ihtimal-i necat varsa, hayatından vazgeçmiş, mecnun bir cesur lâzım ki o yola sülûk etsin. Şimdi, yirmi dört saatten bir saati işgal eden farz namaz gibi zaruriyat-ı diniyede, yüzde doksan dokuz ihtimal-i necat var. Yalnız, gaflet ve tembellik hasiyetiyle, bir ihtimal, zarar-ı dünyevî olabilir. Halbuki ferâizin terkinde, doksan dokuz ihtimal-i zarar var. Yalnız gaflet ve dalâlete istinad, tek bir ihtimal-i necat olabilir. Acaba dine ve dünyaya zarar olan ihmal ve ferâizin terkine ne bahane bulunabilir? Hamiyet nasıl müsaade eder?

Bâhusus bu güruh-u mücâhidin ve bu yüksek meclisin ef'âli taklid edilir. Kusurlarını millet ya taklit veya tenkit edecek; ikisi de zararlıdır. Demek onlarda hukukullah, hukuk-u ibâdı da tazammun ediyor. Sırr-ı tevatür ve icmâı tazammun eden hadsiz ihbaratı ve delâili dinlemeyen ve safsata-i nefis ve vesvese-i şeytandan gelen bir vehmi kabul eden adamlarla hakikî ve ciddî iş görülmez.

Şu inkılâb-ı azîmin temel taşları sağlam gerek. Şu meclis-i âlinin şahsiyet-i mâneviyesi, sahip olduğu kuvvet cihetiyle, mânâ-yı saltanatı deruhte etmiştir. Eğer şeâir-i İslâmiyeyi bizzat imtisal etmek ve ettirmekle mânâ-yı hilâfeti dahi vekâleten deruhte etmezse, hayat için dört şeye muhtaç, fakat an'ane-i müstemirre ile günde lâakal beş defa dine muhtaç olan şu fıtratı bozulmayan ve lehviyat-ı medeniyeyle ihtiyâcât-ı ruhiyesini unutmayan bu milletin hâcât-ı diniyesini Meclis tatmin etmezse, bilmecburiyye mânâ-yı hilâfeti, tamamen kabul ettiğiniz isme ve lâfza verecek. O mânâyı idame etmek için kuvveti dahi verecek. Halbuki, Meclis elinde bulunmayan ve Meclis tarikiyle olmayan böyle bir kuvvet, inşikak-ı âsâya sebebiyet verecektir. İnşikak-ı âsâ ise "Hepiniz birden Allah'ın ipine sımsıkı sarılın" âyetine zıttır. Zaman cemaat zamanıdır. Cemaatın ruhu olan şahs-ı mânevî daha metindir. Ve, tenfiz-i ahkâm-ı şer'iyeye daha ziyade muktedirdir. Halife-i şahsî, ancak ona istinadla vezâifi deruhte edebilir. Cemaatin ruhu olan şahs-ı mânevî eğer müstakim olsa, ziyade parlak ve kâmil olur. Eğer fena olsa, pek çok fena olur. Ferdin iyiliği de, fenalığı da mahduttur. Cemaatin ise gayr-ı mahduttur. Harice karşı kazandığınız iyiliği, dahildeki fenâlıkla bozmayınız. Bilirsiniz ki, ebedî düşmanlarınız ve zıtlarınız ve hasımlarınız İslâmın şeâirini tahrip ediyorlar. Öyleyse, zarurî vazifeniz, şeâiri ihyâ ve muhafaza etmektir. Yoksa, şuursuz olarak şuurlu düşmana yardımdır. Şeâirde tehâvün, zaaf-ı milliyeti gösterir. Zaaf ise, düşmanı tevkif etmez, teşci eder.

Tarihin yazıldığı yere doğru

Şehitler yatağında

İsmail Perihanoğlu anlatıyor:

Molla Resul, Kopanisli Molla Yusuf ve ben, Hazret-i Üstadla birlikte Zeve köyüne gittik. Rus-Ermeni mezaliminde Zeve halkı çoluk çocuğuyla tamamen şehit edilmişti. Üstad ayakta durarak buyurdular ki:

"Burası şehitler yatağıdır. Kardeşim Molla Ahmed-i Cano da burada yatıyor."

Bunu söylerken kendisini tutamadı, ağlayıp gözyaşlarını döktü.

BEDİÜZZAMAN'IN ANKARA'YI terk ederek Van'a yerleşme kararı, Eski Said'in Yeni Said'e dönüşmesi kadar önemli ve onunla bağlantılı bir karar idi. Esasen o Ankara'ya kendi isteğiyle değil, ısrarlı davetler üzerine gelmişti. Bu davetleri kabul ediş sebebi ise belliydi: memleketin mukadderatıyla ilgili önemli adımların atıldığı bir dönemde bazı hatâların önüne geçmeye, ülkenin ve İslâm âleminin hayrına atılacak olumlu adımları teşvik etmeye yönelik ikaz ve irşadlarda bulunmak... Bu arada, gençlik yıllarından beri peşinde koştuğu Medresetü'z-Zehrâ adlı o büyük projesini yeni yönetime kabul ettirebilirse, bu ziyaret hedefini bulmuş olacaktı.

Fakat Ankara'da, İslâmî değerlerden ve İslâm âleminden uzaklaşarak inanç ve yaşayışıyla tamamen Batılı bir toplum vücuda getirmeyi temel ilke edinmiş bir yönetim iş başındaydı. Bediüzzaman'ın böyle bir yönetimle işbirliği yapması mümkün değildi. Günübirlik siyasetlerle bu gidişi önlemenin de imkânı yoktu. Zira izlenen politikaların olumsuz sonuçları hemen değil, birkaç senede de değil, ancak nesiller gelip geçtikten sonra bütün çıplaklığıyla görülecek ve bu sonuçlar görüldüğü zaman da tedbir almanın zamanı çoktan geçmiş olacaktı. Bediüzzaman, milletin iman kalesini tehlikede görmüş ve bütün mesaisini bu kalenin tamiri için harcamak gerektiği sonucuna varmıştı. Böylece, 1923 yazında tekrar Van'a geldiğinde, eski dostları, karşılarında siyasetle bütün ilgisini kesmiş ve Yeni Said hüviyetine bürünmüş bir Bediüzzaman buldular.

Bediüzzaman Van'da önce kardeşi Abdülmecid'in evinde kaldı. Fakat bir süre sonra, ziyaretçilerinin çokluğu sebebiyle evin hanımına zahmet verdiğini düşünerek Nurşin Camiine geçti ve orada kendisine yaptığı bir hücrede kalmaya başladı. Burada gecelerini ibadetle geçiriyor, gündüzleri talebelerine ders veriyor, Cuma günleri de halka vaaz ediyordu. Vaazlarında ekseriyetle iman hakikatleri üzerinde duruyor; niçin böyle yaptığını soranlara da "Benim gayem, imanın temellerini sağlam inşa etmektir. Temel sağlam olursa, bina zelzelelerle yıkılmaz" cevabını veriyordu. Dersleri de eskisinden farklıydı. Molla Resul gibi eski talebeleri bu durumu yadırgıyor, "Bu anlattıkla-

Ankara'dan ayrılan Bediüzzaman'ı Eski Said'den Yeni Said'e götüren tren bileti.

rını biz eski tefsirlerde bulamıyoruz" diye itiraz etmekten kendilerini alamıyorlardı.

Gittiği her yerde olduğu gibi, bu defaki Van ikametinde de Bediüzzaman sürekli ziyaretçi akınına uğruyordu. Bir süre sonra, belki Yeni Said'in kalabalıklardan hoşlanmayan ve inziva arayan halet-i ruhiyesi sebebiyle, belki daha başka sebeplerden dolayı, 1924 yazından itibaren Bediüzzaman Erek Dağında, Zernabad Suyu başındaki bir kilise harabesinde kalmaya başladı. Burada da yine talebeleri yanındaydı; ziyaretçiler ise eskisine göre çok daha seyrek olarak geliyorlardı.

Bediüzzaman'ın Erek Dağında bulunduğu sırada meşhur Şeyh Said Hadisesi vuku buldu. Bediüzzaman, daha önceki Bitlis Hadisesinde olduğu gibi, bu hadisenin de tamamen dışındaydı. Onun bu konudaki tavsiyeleri, her zamanki kesin tavrını aksettiriyor ve ulemaya düşen görevin silahlı hareket değil, halkı aydınlatmak olduğunu bildiriyordu:

"Türk milleti asırlardan beri İslâmiyete hizmet etmiş ve çok velîler yetiştirmiştir. Bunların torunlarına kılıç çekilmez; siz de çekmeyiniz, teşebbüsünüzden vazgeçiniz. Millet irşad ve tenvir edilmelidir."

Şeyh Said Hadisesi, sadece bu harekete adı karışan yüzlerce kişinin hayatına mal olmakla kalmadı; bundan başka, hadiseyle ilgisi bulunmayan on binlerce kişiyi mağdur eden bir insan avının da bahanesi oldu. Bu hadiseden haberi dahi olmayan nice insanlar, kışın ortasında aileleriyle birlikte yerinden yurdundan edildi, kelepçelenerek en ağır ve aşağılayıcı şartlar altında uzak beldelere sürüldü.

Bediüzzaman'ı da, Şeyh Said Hadisesiyle hiçbir ilgisinin bulunmadı-

Molla Yasin anlatıyor:

Bir gün Erek Dağının başına doğru çıktık, yemek yapıp yedik. Yanımızda bir talebesi daha vardı. Üçümüz, dağın başında, ikindi namazını kılacaktık. Abdest alırken aklıma geldi: "Ya Rabbi, sen bu zata, bu kadar zahir-bâtın ilimlerini ihsan etmişsin. Fakat ne duası kabul oluyor, ne belâsı eksik oluyor" dedim. Namazı kıldıktan sonra bana döndü, dedi ki:

"Bazıları der ki, ben abdest aldım, namaz kıldım, dua ettim; Allah duamı kabul etmiyor, nedendir?"

Ve devam etti:

"Fakirlere bir şey vermeyen zengin bir adam olsa, bir fakir de günde beş defa o zenginin karşısına geçip elini tutsa, istese; bu zengin bir vermese, iki vermese, üç vermese, bakar ki, bu adam vazgeçmiyor, 'Bir şey vereyim de gitsin' der. Onun gibi, şimdi, Rabbülâleminin huzurunda günde beş vakit bir adam elini kaldırıp dua etse, nasıl duasını kabul etmez? Allah duanın kabulüne bir vakit tayin eder. Mesela biri tarlasını sürse, tohumunu serpse, hemen hasılat alabilir mi? Ancak vakti gelir, sonra alır. Onun gibi, Allah da duanın vakti kaza olunca kabul eder ve verir.'"

ğı hükümetçe bilinmesine rağmen, Erek Dağındaki uzlethanesinden bir müfreze askerle birlikte alarak diğer Van sürgünlerinin toplandığı yere getirdiler. Onun askerler arasında götürülüşünü gören halk sokaklara dökülerek "Seyda, bizi bırakıp gitme! Müsaade buyur, seni göndermeyelim; arzu edersen Arabistan'a götürelim" diyerek yalvardıysa da, Bediüzzaman "Ben kendi arzumla Anadolu'ya gidiyorum" diyerek onları teskin etti ve evlerine gönderdi.

1926 Şubat sonu veya Mart başında, Bediüzzaman, ikişer ikişer kelepçelenmiş büyük bir sürgün kafilesi içinde Van Müftüsü Şeyh Mâsum Efendi ile bağlı olarak, bir daha dünya gözüyle göremeyeceği Van'dan ayrıldı. Kızaklarla karlı dağları aşan kafile Erzurum yoluyla Trabzon'a geldi, buradan da gemi ile İstanbul'a ulaştı. Bediüzzaman, bu zorlu yolculuk şartları altında, bir Ramazan ayını oruçlu olarak geçirdi.

İstanbul'da yirmi gün kadar kalan Bediüzzaman, polis tarafından sorguya çekildi. Kendisinin suçluluğuna kesin olarak kanaat getirip serbest bırakılmasına rağmen, Ankara'dan gelen bir emirle 1926 Mayıs'ında Burdur'a sevk edildi.

İzmir yoluyla Burdur'a geldikten sonra, Bediüzzaman yine bir cami odasında kalmaya devam etti. Bu arada boş durmuyor, gece ve gündüz vaktinin ekseriyetini zikir, tefekkür ve ibadetle geçirdikten başka, Kasaboğlu Camiinde halka vaaz veriyordu. Her yerde olduğu gibi, burada da Bediüzzaman'ın pek çok ziyaretçisi vardı. Daha sonra Risale-i Nur talebesi olacak pek çok kimse, bu ziyaretler sırasında Bediüzzaman'ı tanımak şerefine erdi.

Burdur, Bediüzzaman'ın telif faaliyetine tekrar başladığı yer oldu. Fakat bu defa yazdıkları eskisine benzemiyordu. Van'daki son ikametinde halka verdiği vaazlarda olduğu gibi, bu telifatında da Bediüzzaman iman ve İslâm hakikatleri üzerinde duruyor, bu hakikatleri kolay anlaşılır bir üslûpla halka ders veriyordu. Bir bakıma Risale-i Nur'un mukaddimesi gibiydi bu yazılanlar. Yıllar sonra, 1953'te bu

Nurşin Camii

Erek Dağı

dersler Bediüzzaman'ın eline geçtiği zaman "Ben bunların varlığını tamamen unutmuşum" diyerek bunu sevinçle karşılayacak ve eseri, "Nur'un İlk Kapısı" olarak adlandırarak neşredecekti.

Burdur'da bulunduğu sırada Bediüzzaman nisbî bir serbestlik içindeydi. Başka sürgünler her akşam karakolda ispat-ı vücud etmek zorunda oldukları halde Bediüzzaman imza vermeye gitmiyordu. Bir ara şehri ziyaret eden Mareşal Fevzi Çakmak'a bu durum aksettirilince, Mareşal "Bediüzzaman'dan zarar gelmez; ona ilişmeyiniz, hürmet ediniz" cevabını vermiş, bu da Bediüzzaman üzerindeki baskıların hafiflemesine yol açmıştı.

Fakat bu nisbî rahatlık uzun sürmedi. Sekiz ay kadar bir ikametten sonra, Bedüzzaman, 25 Ocak 1927 günü Burdur'dan alınarak Isparta'ya sürüldü. Burada da Bediüzzaman ders başındaydı. Haftada iki defa yaptığı derslere, aralarında âlimlerin de bulunduğu halk büyük bir rağbet gösteriyordu. Hükümet buna ancak yirmi beş gün kadar tahammül etti. Bu defa Bediüzzaman'ı insanlardan bütün bütün tecrit etmek ve faaliyetlerine mâni olmak amacıyla o günlerin kuş uçmaz, kervan geçmez bir beldesi olan Barla'ya sürdüler.

Fırtınalı bir günde, Eğirdir Gölünde zorlu bir motor yolculuğundan sonra Bediüzzaman jandarmalar refakatinde Barla'ya getirildiğinde, 1927 Şubat'ının sonlarıydı. Çok geçmeden bu topraklara bir diriliş müjdesi ulaşacak, yer kıpırdanmaya başlayacak, bağlar ve dağlar ziynetini takınacaktı.

Ve çiçek açmış badem ağaçlarının arasından, gelecek nesillerin aşina olduğu bir ses işitilecekti:

"Yaz kardeşim!"

Ve kalemler tarih yazmaya koyulacaktı.

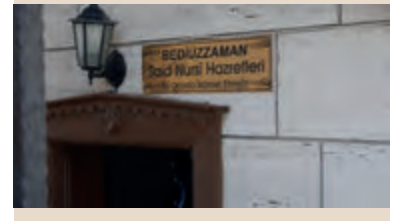

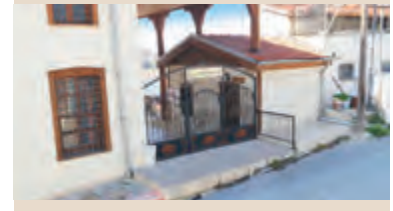
Şeyh Said

Mareşal Fevzi Çakmak

Bediüzzaman Said Nursi Hazretlerinin 1926'da Burdur sürgününde yedi ay kaldığı Abdullah Efendi Camii

Van Müftüsü Şeyh Mâsum Efendi

Bediüzzaman'ın sürgünlere nasihati

"Ben bey idim demesin, çalışsın"

Haydar Süphandağlı, sürgünü anlatıyor:

BEDİÜZZAMAN İLE VAN MÜFTÜSÜ Şeyh Mâsum Efendiyi beraber kelepçelemişlerdi. Üstad hiç üzgün değildi, gayet rahat ve müsterih idi. Yola çıkmadan önce bana dedi ki:

"Babana selâm söyle, bu bize yapılan muamelenin sevabını istemesin. Sabretsin, inşaallah Sahabe-i Kiramın ecrini alır. 'Ben bey idim, ağa idim' demesin, çalışsın, ırgatlık etsin, amelelik etsin, ekmeğini çıkarsın, kimseye muhtaç olmasın."

Van'dan çıkarılan kafilenin uzunluğu belki bir kilometreyi bulmuştu. Zamanın vasıtalarıyla bir harp hicreti halinde, memleketlerinden gözyaşları içinde ayrılıyorlardı.

Bir ara Van Müftüsü Şeyh Mâsum Efendinin kelepçeden bilekleri sıkışmış, kan oturmuştu. Sıkışan bileklerinin azıcık gevşetilmesini muhafız jandarmalardan rica etmesiyle birlikte, arkadan sırtına indirilen bir dipçik darbesiyle cevap almıştı. İnsafsızca vurulan bu dipçik darbesinden, mübarek zayıf, nahif, yaşlı insan yerlere, çamurların içine kapaklanmıştı. Bu acı ve merhametsiz manzara tüm mazlum sürgün kafilesinin ciğerlerini sızlatmış, yüreklerini kanatmıştı.

Az sonra kafilemiz bir çeşmeye ulaştı. Bediüzzaman Hazretleri bağlı olmayan sağ eliyle su alarak Şeyh Mâsum Efendinin yüzünü, gözünü ve başını yıkadı, temizledi.

Böylece sürgünler kafilesi yoluna devam ediyordu. Üç dört gün Patnos'ta, bir gece Ağrı'da, bir hafta Erzurum'da kaldık. Sonra at arabalarıyla yola devam ettik. Trabzon'da yirmi gün kadar bekledik. Trabzon'dan İstanbul'a kadar gemi yolculuğumuz ise bir hafta sürdü.

“Böyle hoca görmemiştim”

Molla Hamid anlatıyor:

BİR SONBAHAR GÜNÜYDÜ. Nurşin Camiinde namazını kılıp gelen ağabeyim; “Hamid! Nurşin Camiine büyük bir hoca gelmiş, oraya biraz odun götür, hava soğuktur, ona hizmet et” dedi. Ben bir miktar odun kırıp hizmetçinin arkasına vererek camiye gittim.

İçeri girdim. Bir köylü elbisesi içinde, üzerinde ceket ve şalvar, başında yazma gibi bir şeyler sarmış birisi mihrapta oturuyordu. Kendisini hocaya benzetemedim. “Herhalde cemaatten biridir, namaz kılıp orada oturmuştur” dedim. “Hoca gelsin de odunu teslim edeyim” diye beklemeye başladım. O da dikkatle bana bakıyordu.

“Kardeşim kimi arıyorsun, ne bekliyorsun?” dedi.

“Efendim, buraya bir hoca gelmiş, kendisine odun getirdim, ona teslim edeyim diye bekliyorum.”

“Kim gönderdi?”

“Ağabeyim.”

“Bir gecelik odunum kâfi gelirdi, niye zahmet etmiş?” deyince, beklediğim hocanın kendisi olduğunu anladım. Dalgın bir hali vardı.

“Ben şimdi desem ki, götür; hem getirdin, hem de götüreceksin, iki

Molla Hamid

“İslâmın kokusu geliyor”

Molla Hamid anlatıyor:

Bir gün Üstad’la Nurşin Camiinin bahçesine çıkmıştık. Mevsim yazdı. Bahçeyi gezerken uzaktan defler eşliğinde zikir sesleri geliyordu.

Üstad “‘Molla Hamid, bu nedir kardeşim?” dedi.

Ben de “Üstadım, dedeleri Hindistan’dan gelen bir şeyh ailesinin ileride dergâhları var. Onun bahçesinde zikir ediyorlar” dedim.

Üstad bunu duyunca çok keyiflendi. “Ya Rabbi, Elhamdülillâh, memleketimde hâlâ İslâmın kokusu geliyor; İslâm âdetleri henüz bitmemiş” dedi.

kere yorulacaksın. Ağabeyin bana beddua eder. Kabul etsem, benim âdetim değil. Kardeşim, bu gecelik benim odunum kâfi gelirdi, niçin zahmet ettin?" dedi.

"Ehemmiyeti yok, odunumuz çoktur!" dedim.

"Neyse zahmet etmişsin, bırak oraya" dedi.

"Peki" deyip bıraktım, tam dönüyordum ki...

"Kardeşim, akşam namazının vakti girdi. Bir ezan oku da kılalım" dedi. O zaman henüz ezan okumasını bilmiyordum; utandım, ezan okuyamadım. Durumu anladı, sağ elini göğsünün üzerine koyup hafif sesle çok tatlı bir ezan okudu. Sonra beraber namaz kıldık. Arkasında kıldığım bu ilk namaz, o akşam namazıydı. "Allahu ekber" diye bir tekbir alışı vardı ki, kendimi kaybetmiştim. Tekbir alır almaz kafası sanki kesilmiş tavuk başı gibi öne düştü. İçimden, "Bu nasıl bir tekbir, bu nasıl bir hoca?" dedim. Neyse, namazımızı kıldık, ondan sonra tesbihata başladı. Yavaş yavaş, o da bitti, ondan sonra; *Lâ ilâhe illâllah* demeye sıra geldi. Derken dua ettik. Dedi:

"Evin buraya yakın mı?"

"Evet Efendim."

"İşin olmadığı zaman gel, beraber namaz kılalım!"

Bu namazdan öyle etkilenmiştim ki, yolda giderken hep düşünüyordum. Babam da hocaydı; evimize çok âlimler, hocalar gelir giderdi. Böylesini hiç görmemiştim.

Bediüzzaman'ın suçsuzluğu anlaşıldı

İstanbul'da Bediüzzaman'ı sorgulayan başkomiser Tahsin Tandoğan anlatıyor:

1925 yılında, Şeyh Said isyanında İstanbul'da başkomiserdim. İsyanın İstanbul'daki elebaşlarını bizzat yakalayıp ifadelerini aldım.

Bediüzzaman'ı da şarktan getirmişlerdi; Süleymaniye'de oturuyordu. Gittim, alıp getirdim, ifadesini bizzat ben aldım.

Said Nursî "Bu isyanla hiç münasebetim yoktur. Böyle menfi hareketten benim haberim ve alâkam yoktur. Ben kardeş kanına giremem" dedi.

Biz Said Nursî'yi İstanbul'da serbest bıraktık. Onun hakkındaki tahkikat on beş gün devam etmişti.

Sürgün

Hiçbir kalp yanmasın diye
Bütün kalplere düşen korları
Kalbinde masseyleyen
Ateşi hep sadrında,
Sadrı, hep ateşe düşenlerin kahrında

Vatan.
Nerede başlamış bu yangın,
Nerede düşmüş yüreğine ilk kor?
Dünyayı terk edip vatana dönüşte mi?
Yekpare bir taşın dibinde
Yerle bir edilmiş vatan.
"Va esefa, vatan şimdi gurbetin en dehşetlisi"
Asırların vurduğu derin bir acı sanki.
Vatan ki,
Bir yaranın kapanmamış izi.

Şehir.
Toprakla kefenlenmiş her yer,
Ağıtlarla sığmış her söz.
Seyir, hangi hatıratın telâşında,
Kim bilir hangi yasın tenhasında?
Bu harebegâha hangi nazar dayanırdı?
"Bin gözü de olsa beraber ağlayacaktı."
Gözlerinin önüne şehrin cenazesi serilir.
Şehir ki,
"Dehşetli bir sele kapılıp, silinmiş bir mektup gibi"

Dağ.
Huzur huzur bir dönüştü evvelâ.
Semaya durmuştu her zerre.
Ta ki susunca,
Bir kelepçe sesinde taş kesilircesine.
Bir dağ ki,
Bin dağı yüklenmiş.
Bu dağ sükûtu mudur alevlendiren ateşi,
Bu dağın feryadı mıdır, bu dağın heybeti?
Ey duruşu abd, sükûtu evrad
Nasıl seyrettin o gidişi?

Göç.
Yer gök beyaza kesmiş,
Düşe kalka öğrenmiş bir şehir ayakta.
Gözler, yürekler tek bir sayhada
"Gitme Seydaa!"
Yüklenmiş bir kere sırtına her birini.
Şehirlerden, dağlardan, denizlerden geçerdi.
Söz vermişti, yükünü hiç indirmezdi.
Beyaza kesmiş herkes, dalga dalga.
Şehir ki,
Ardından sallanan ak mendil gibi.

Yol.
Bir çığ yumağı sanki kafile,
Yola revan olmuş ömürler,
Yolda revan olmuş ömürler.
Nere gider bu yol,
Nasıl durur bu çığ,
Nerede çığlığa döner?
Yol ki,
Teslim olmuş bir tevekkülün ayak sesleri.
Geride kaybolacak bir neslin adımları.
Sessiz adımlarla tarihe yürüyor asrın
imamı.

Sürgün.
Vatandan mı aldılar?
Issız kalmazdı sinesi
"O, yâr iken, her şey yâr'ân."
Dostlardan ayırdılar
"Eğer yar değilse, her yer kalbe bardır ve
herkes düşman."
Toprağı ayet ayet sürerdi gözleri,
Geçerken onca ayetten, onca bahardan.
Çorak kalmazdı elleri,
Yâr'e değen, düştüğü yerde
Elvan elvan biterdi.
Önüne dikilen her duvar bab-ı reyyan.
Ömrü sürülenin değil,
Ömrü sürünenlerin
Yüreği Barla, gözleri Harran.

Gürültüler arasından kâinata kaçarken,
Yangın yangın düşüyor ellerimize dünya.
Esmalarca merhemdir.
Bir sürgünden kalan avuçlarımıza,
Sadra şifa ne varsa...

Funda Demirer

SAİD NURSÎ, Cenab-ı Hakkın mâhiyet-i insaniyede derc ettiği hadsiz envâ-ı kemâlâtın hepsinde en ileri ve en mükemmeldir. Bazan yüksek dağ başlarında, büyük kayalıklar arasında gezer, yalnız başına, sessiz dolaşır, bazan bağ ve bahçeleri, nebatat ve hayvanatı temâşâ ve tefekkür edip, sonra dönüp, şehre inip, en büyük siyasî içtimalarda, gayet beliğ ve mâkulâne hitabeler, ahlâkî, edebî nutuklar irad edebilen cevval bir ruh hâletini taşırdı. Hürriyetten evvel ve sonra şarktaki hayatı ve İstanbul'daki feveranlı hayatı, buna bir şahittir. Bir yanda Şarkî Anadolu'da, aşiretler arasında seyahatle onlara ahlâkî ve imanî dersler, öğütler verirken; diğer yanda, Şam'da allâmelere, siyaset-i İslâmiye noktasında en keskin ve isabetli görüş ve teşhislerle Müslümanların terakki ve kemâlâtının esaslarını tespit edip, üç yüz elli milyon Müslümanın saadetinin fecr-i sadıkını haber veriyordu. Hem, Meşrutiyet zamanında Meclis-i Mebusan'a hitabesi ve gazetelerdeki makaleleriyle, Kur'ân'ın kudsî kanun-u esasîsinin vaz ve tatbikinin millet-i İslâmiyeye iki cihanın saadetini kazandırıp hakikî kemalât ve terakkiye medar olacağını haykırıyor ve bu efkârının Divan-ı Harb-i Örfî'de de kahramanca müdafaasını yapıyordu.

İşte, bir nebze beyan edilen ahvâli ve hizmetleri delâletiyle, bu harika zat, âdetâ muhtelif istidat ve ayrı ayrı zekâ ve kabiliyetlerden müteşekkil bir cemaat mahiyetinde idi. İslâmiyetin zuhurundan itibaren bin üç yüz yıl içinde gelip geçen ve İslâmiyet şecere-i nuraniyesinin çeşitli çiçek ve meyveleri olarak asırları tezyin eden umum ehl-i hak ve zekâvetin kemalât ve güzelliklerine sahip olmuş, nişan ve formalarını takmış gibiydi. Sanki ulûm ve maarif-i İslâmiye bu zat vasıtasıyla yeni baştan ihya ediliyordu.

Büyük peygamberin ders ve irşadıyla hakikate ulaşan ve kemâlâtta terakki eden ve herbiri cemaat-i İslâmiyeden bir taifeyi daire-i tenvir ve irşadında yürüten kudsî üstadlar, âlim ve müçtehidler, ayrı ayrı meslek ve ilimlerine bu zâtı vâris tâyin etmişler gibi, mâzinin bütün mehasin ve meziyetlerini giyinerek asrımızda ortaya çıkan bu harika-i zaman Said Nursî Hazretleri, böylece, Kur'ân namına Risale-i Nur'la girişiği dinî hizmet ve cihad-ı mânevîsiyle, bir cemaatin, yüksek bir heyetin, belki muazzam bir ordunun yapabileceği vazifeleri, küllî hizmetleri, izn-i İlâhî ile yapmıştır.

Tarihçe-i Hayat

Barla Yılları

1927 - 1934

"Barla'da geçirdiğim yıllar,
hayatımın en mesut yıllarıdır."

Bediüzzaman Said Nursî

“Bir zaman iki adam
Cennet gibi güzel bir memlekete gidiyorlar.”

BİR ZAMAN İKİ ADAM Cennet gibi güzel bir memlekete gidiyorlar."

Baharın en güzel şekilde yaşandığı Anadolu köşelerinden birinde, bir bahar mevsiminin ilk günlerinde, bu satırlarla başladı Risale-i Nur'un macerası. Başlangıçta, bir söyleyen vardı sadece, bir de yazan.

Bir de dağlar.

Ve bağlar.

Ve bahar.

O kadar.

Önce, dağların ve bağların nasıl canlandığını gördü yazdıran. Her karışı renklere bürünüyordu toprağın; her zerresinden boy boy hayat fışkırıyordu. Badem ağaçları mıydı bahçeleri dolduran, yoksa gelinlerden bir alay mı?

Bir haykırış koptu seyredenin ciğerlerinden:

"Bak Allah'ın rahmet eserlerine!"

Dağlar birer birer tekrarladı bu haykırışı.

"Bak Allah'ın rahmet eserlerine!"

Yemyeşil halılar serilmiş ovalara; halılar rengârenk desenlerle süslenmiş.

Bak Allah'ın rahmet eserlerine!

Çiçekler üstünde, çiçekten kanatlarla kelebekler. Arılar iş başında. Kendilerini tâ uzaklardan kokularıyla çağıran kucaklara atılmış böceklerin sayısını bilen yok.

Bak Allah'ın rahmet eserlerine!

Daha dün kayıklarla fındık kabukları gibi oynayan göl, mavinin en tatlı tonlarına girip girip çıkıyor. Bir huzur, bir tebessüm, bir hayat müjdesi oynaşıyor parıltılarda.

Bak Allah'ın rahmet eserlerine!

Çayırda bir o yana, bir bu yana koşturup duruyor kuzucuk tarif edilmez bir hayat neşesiyle. Dizlerine onu taşıyacak derman ne zaman geldi de koşturmaya başladı? Oysa daha dün bu dünyadan haberi bile yoktu.

Bak Allah'ın rahmet eserlerine!

O gün, Barla'da yeryüzünün dirilişini doya doya seyretti, bakmasını ve okumasını bilen bir çift göz.

Bir kâinat kitabına baktı hayranlıkla, bir de Kur'ân'a.

Aynı âyeti okudu ikisinde birden:

"Bak Allah'ın rahmet eserlerine, ölümünün ardından yeryüzünü nasıl diriltiyor."

Bir daha okudu. Doyamadı.

Bir daha okudu. Sükûn bulmadı.

Bir daha okudu. Sonra bir daha. Sonra bir daha.

Her okuyuşunda dağlar cevap verdi. Barla'nın taşında, toprağında, bu âyet o gün tam kırk defa yankılandı.

"Şimdi bak Allah'ın rahmet eserlerine, ölümünün ardından yeryüzünü nasıl diriltiyor. İşte bunu yapan, ölüleri diriltendir; Onun gücü her şeye yeter."

Eve döndüğünde artık okuma değil, okunanları kâğıda dökme vaktiydi.

"Yaz kardeşim," dedi. "Haşir Bahsi."

Sonra, bir kitaptan okurcasına döküldü kelimeler ve cümleler:

Bir köy muhtarsız olmaz. Bir iğne ustasız olmaz, sahipsiz olamaz. Bir harf kâtipsiz olamaz, biliyorsun. Nasıl oluyor ki, nihayet derecede muntazam şu memleket hâkimsiz olur? Ve bu kadar çok servet—ki her saatte bir şimendifer, gaipten gelir gibi, kıymettar, musannâ mallarla dolu gelir, burada dökülüyor, gidiyor—nasıl sahipsiz olur?

Onuncu Söz

Âhiret nasıl ispat edilir?

GÖRÜNÜRDE, HER ŞEY âniden olup biter gibiydi.

Barla bahçelerini dolaştığı o bahar gününde, Bediüzzaman birden yüksek sesle Rum sûresinin 50. âyetini okumaya başladı:

"Şimdi bak Allah'ın eserlerine, yeryüzünü ölümünün ardından nasıl diriltiyor..."

Barla'nın dağlarında kırk defa arka arkaya yankılandı bu âyet.

Sonra eve döndüler.

Ve Bediüzzaman, Şamlı Hafız Tevfik'e Onuncu Söz'ü yazdırdı.

Oysa ortada ne Birinci Söz vardı, ne İkinci, ne de diğerleri.

Kitap ortasından başlamıştı yazılmaya.

* * *

O günlerde, Ankara'da bir şeyler oluyordu.

Ejderha dilini imanın erkânına uzatmış, ilk hedef olarak da haşir inancını seçmişti.

Maarif Şurasında alınan bir karar, yeni yetişen nesillerde âhiret inancının yok edilmesine yönelik çalışmalar öngörüyordu.

Bak, ne kadar âlî bir hikmet, bir intizamla işler dönüyor. Hem ne kadar hakikî bir adalet, bir mizanla muameleler görülüyor. Halbuki hikmet-i hükümet ise, saltanatın cenah-ı himayesine iltica eden mültecilerin taltifini ister. Adalet ise, raiyetin hukukunun muhafazasını ister; tâ hükümetin haysiyeti, saltanatın haşmeti muhafaza edilsin.

Halbuki şu yerlerde o hikmete, o adalete lâyık binden biri icra edilmiyor. . . . Demek bir Mahkeme-i Kübrâya bırakılıyor.

Eserleriyle azameti anlaşılan şu muhteşem, zevalsiz saltanat, böyle geçici, devamsız, bîkarar, ehemmiyetsiz, mütegayyir, bekasız, nâkıs, tekemmülsüz umûrlar üzerinde kurulmaz, durulmaz. Demek ona lâyık, daimî, müstekar, zevalsiz, müstemir, mükemmel, muhteşem umûrlar üzerinde duruyor.

Demek bir diyar-ı âher var; elbette o makarra gidilecektir.

Bu arada çeşitli yayın organlarında zamanın önde gelen isimlerinden alınan ve âhiret inancını reddeden beyanatlar neşrediliyordu.

Onlar da kitabın ortasından, hem de en can alıcı yerinden başlamışlardı.

* * *

Telif edilen Risaleyi, Bediüzzaman, talebesi Bekir Dikmen ile İstanbul'a gönderdi.

Beidüzzaman'ın eski talebelerinden Hamza Müküs'ün de yardımıyla, eser, Kur'ân harflerinin yasaklanmasından az bir zaman önce tab' edildi ve kısa bir süre sonra da ikinci baskısı yapıldı.

Matbaadan gelen kitapları tek tek eliyle tashih eden Bediüzzaman, bunlardan bir kısmını, mebuslara ve devlet erkânına dağıtılmak üzere Ankara'ya gönderdi.

Mebusların ve memurların ellerinde dolaşmaya başlayan Haşir Risalesi, bir müddet sonra, Maarif yetkililerini de bunaltacak ve bir itirafta bulunmak zorunda bırakacaktı:

"Said Nursî bizim çalışmalarımızı haber alıyor ve bize karşı kitap yazıyor!"

* * *

Onuncu Söz'ün adı gerçi "Haşir Risalesi" idi; fakat bize sadece haşri değil, bizi diriltecek olanı da anlatıyordu. Hattâ, ondan da önce, için-

Hazırlanınız; başka, daimî bir memlekete gideceksiniz. Öyle bir memleket ki, bu memleket ona nisbeten bir zindan hükmündedir. Padişahımızın makarr-ı saltanatına gidip merhametine, ihsanlarına mazhar olacaksınız. Eğer güzelce bu fermanı dinleyip itaat etseniz... Yoksa isyan edip dinlemezseniz, müdhiş zindanlara atılacaksınız.

de yaşadığımız âlemin gerçek manzarasını gözlerimizin önüne seriyordu.

Ebedî bir âlemin yolcusuyduk; gideceğimiz yeri bilmeliydik.

Fakat biz daha bulunduğumuz yeri de tanımıyorduk ki!

Haşir Risalesi, gözümüzün önüne on iki tane pencere açtı. "Buradan bakın âleme!" dedi.

Yahut on iki tane kamerayı farklı açılardan kâinata çevirdi; bize kâinatın on iki ayrı çehresini gösterdi.

Pencerelerin birinden baktık; muhteşem bir saltanatın her şeyi kuşatan hakimiyeti göründü.

Bir başkasından baktık; bütün âlem rahmet ve kerem parıltılarına büründü.

Daha başkası, kâinatı sonsuz bir hikmetin, kusursuz bir adaletin hükmü altında gösterdi.

Başka bir pencere, içinde yaşadığımız âlemi gül goncasının yaprakları gibi kat kat güzelliklerle bezenmiş olarak bize gösterdi.

Bütün bu gördüklerimiz, bizi, Yer ve Gökler Rabbinin Esmâsına götürdü.

Bu âlemi yaratan kimmiş? Her şeyi hükmü altına alan bu saltanat, bu

Evet, görünüyor ki, şu âlemde tasarruf eden zât, nihayetsiz bir hikmetle iş görüyor. Ona burhan mı istersin? Her şeyde maslahat ve faydalara riayet etmesidir. Görmüyor musun ki: İnsanda bütün aza, kemikler ve damarlarda, hattâ bedenin hüceyratında, her yerinde, her cüz'ünde faydalar ve hikmetlerin gözetilmesi, hattâ bazı âzâsı, bir ağacın ne kadar meyveleri varsa, o derece o uzva hikmetler ve faydalar takması gösteriyor ki, nihayetsiz bir hikmet eliyle iş görülüyor.

rahmet, bu kerem, bu hikmet, bu adalet, bu cemal kime aitmiş? Bütün bunları tek tek öğretti.

Sonra, bir taraftan sapasağlam bir zemine dayanan güçlü bir mantıkla, diğer taraftan da ruha Cennetten esintiler taşıyan en güzel duygularla bizi gerçek mi gerçek bir yolculuğa çıkardı. Gözümüzün önüne âhiret âlemlerini getirdi ve tıpkı şu dünyayı, şu güneşi, şu dağları ve denizleri görüyormuşçasına bir kesinlikle bizi ebedî bir saadet diyarının varlığına iman ettirdi.

Kısacası:

Onuncu Söz, bize sadece âhiretin varlığını göstermekle kalmadı, aynı zamanda imanın ne demek olduğunu da öğretti.

Kainat ve Kur'ân beraber okunuyor

1928 YILININ BAHARINDA Barla'da telif edilen eser, dört formalık bir kitap halinde İstanbul'da basıldı. Bu kitap vücuda geldiğinde, henüz ortada "Risale-i Nur Külliyatı" adıyla anılacak binlerce sayfalık eserler yoktu. Fakat yazılan, yazılacak olanların haberini kendi içinde taşıyordu—tıpkı bir ırmağın kaynağından haber getiren bir dere gibi. Eserin konusu farklı, yaklaşımı farklı, üslûbu farklıydı. Son derece güçlü bir mantığı vardı yazılanların; fakat o ne bir ders kitabı, ne bir felsefî eserdi. Bu güçlü mantık, büyüleyici bir üslûpla sarılıp sarmalanmıştı. Okuyanı kendisine çeken ve tekrar tekrar okumaya çağıran gizemli bir dildi bu. Cümleler zihinden içeri bir defa yol bulduktan sonra, insanın derinliklerinde karıştırmadık âlem bırakmıyor, küllenmiş duyguları bulup çıkarıyor, daha önce tadılmamış veya tadılıp da farkına varılmamış hazları uyandırıyordu. Bu satırların tasvir ettiği âleme giren yolcu, kendisini gerçekten de cennet gibi bir memleketin tam ortasında buluyor ve bir daha da oradan çıkmak istemiyordu.

Bu eseri daha başkaları izledi. Yazılanların hepsi insanı ve insanın içinde yaşadığı âlemi merkeze alıyor, onların etrafında inanç konularını örüyordu. Kâinat ve Kur'ân beraber okunuyordu bu satırlarda; hepsinde de o cennet gibi memleketin çeşit çeşit tasvirleri vardı:

İşte o saray şu âlemdir ki, tavanı, tebessüm eden yıldızlarla tenvir edilmiş gökyüzüdür. Tabanı ise, şarktan garba gûnâgûn [çeşit çeşit] çiçeklerle süslendirilmiş yeryüzüdür. O melik ise, ezel-ebed sultanı olan bir Zât-ı Mukaddestir ki, yedi kat semavat ve arz ve içlerinde olan her şey, kendilerine mahsus lisanlarla o Zâtı takdis edip tesbih ediyorlar. Hem öyle bir Melik-i Kadîr ki, semavat ve arzı altı günde yaratarak, Arş-ı Rububiyetinde durup, gece ve gündüzü, siyah ve beyaz iki hat gibi birbiri arkası sıra döndürüp kâinat sayfasında âyâtını yazan ve güneş, ay, yıldızlar emrine musahhar, zîhaşmet ve zîkudret sahibidir.

Yirmi Beşinci Söz

Bediüzzaman Kur'ân'ı anlatıyor

BEDİÜZZAMAN'I, KUŞ UÇMAZ, kervan geçmez bir Anadolu beldesine sürdüler:

Kimseyle görüşmesin, kimsenin ondan, onun kimseden haberi olmasın diye.

Daha doğrusu:

Rabbiyle ve Rabbinin eserleriyle baş başa kalsın, Kur'ân'dan ve kâinat kitabından başka şeyler onun zihnini dağıtmasın, dünyanın bin bir türlü hali onu meşgul etmesin diye.

Bunlardan birincisi ehl-i dünyanın, ikincisi ise İlâhî kaderin hesabıydı.

İlâhî kader, hükmünü ehl-i dünyanın eliyle böyle icra ediyordu.

Nice ömürlere bedel bir ömrün birikimi, bütün şartları böylece önünde hazır bulduktan sonra, kaderin ona yüklediği vazifeyi yerine getirmeye başladı.

Yazdı, yazdı, yazdı.

Yazdıkları, Kur'ân semâsından inen burhanlardı.

Kur'ân'ın yeryüzüne inişi Asr-ı Saadette tamamlanmıştı. Fakat Kur'ân'ın semâsından inişler hiç bitmeyecekti.

Her asır onda yeni bir şeyler keşfedecek, her çağ ondan yeni yeni şeyler öğrenecekti.

Zaman geçecek, dünya yaşlanacak, her şey eskiyecek, fakat Kur'ân hep gençleşecek, hep gençleşecekti.

O bir mucizeydi hiç şüphesiz; fakat başka mucizelerden çok farklıydı.

Bitmeyen bir mucizeydi, zamanı geçmeyen bir mucizeydi, kendi içinde nice mucizeler barındıran bir mucizeydi.

"İ'câz" kelimesiyle anlatılıyordu onun mucizeliği. Bu, onun herkesi âciz bırakan özelliğini anlatan bir kelimeydi.

Yüzyıllar boyunca âlimlerimiz Kur'ân'ın i'câzını çeşitli yönleriyle in-

celediler. Kütüphaneler dolusu eserlerle onu anlatıp durdular.

Ve bu eserler, Kur'ân semâsından inen yıldızlar gibi insanlık âlemini aydınlattı asırlar boyunca.

Derken, Anadolu'nun cennet-misal köşelerinden birinde Kur'ân ve kâinatla halvet halindeki bir âlimin kaleminden, i'câz-ı Kur'ân'a dair harikulâde bir eser döküldü satırlara.

"Mu'cizât-ı Kur'âniye" adını verdi müellifi bu esere.

Eserine başlarken, önce "Kur'ân nedir, tarifi nasıldır?" diye sordu.

Sonra bu soruyu birbirinden muhteşem üç ayrı tarifle cevaplandırdı.

Sonra da Kur'ân'ın i'câzına geçti.

Ve bu Mucizeler Mucizesini, üç beş yönüyle değil, tam kırk yönüyle anlattı.

Onun kırk ayrı türden mucizesinin yüzlerce örneklerini sıraladı.

Hem de öyle bir üslûpla ki, anlamak için âlim olmaya ihtiyaç yoktu, sadece insan olmak ve anlamayı istemek kâfi idi.

Uzman olmayanlara, Yirmi Beşinci Söz, bir yandan Kur'ân'ın mucizelerini anlatırken, bir yandan da Kur'ân'a nasıl yaklaşılacağını ve ondan nasıl öğüt alınacağını gösteriyor, bir bakıma "Kur'ân okuma tekniklerini" öğretiyordu.

Âlimlerin istifadesi ise çok daha fazlaydı şüphesiz. Sonuçta Yirmi Beşinci Söz Kur'ân deryalarından bir derya idi; her seviyeden insan ondan kendi kabı ölçüsünde bir nasip alıyordu.

Ve bu deryaya dalan herkes, kendisini Yer ve Gökler Rabbine karşı iki türlü minnet ve şükran borcu altında buluyordu:

Biri, bizi Kur'ân'ına muhatap ettiği için, biri de Kur'ân'ını bize böylece anlatan bir büyük âlimi bize lütfettiği için...

Kur'ân:

ŞU KİTAB-I KEBİR-İ kâinatın bir tercüme-i ezeliyesi

- ve âyât-ı tekviniyeyi okuyan mütenevvi dillerinin tercüman-ı ebedîsi

- ve şu âlem-i gayb ve şehadet kitabının müfessiri

- ve zeminde ve gökte gizli esma-i İlahiyenin manevî hazinelerinin keşşafı

- ve sutûr-u hâdisatın altında muzmer hakaikin miftahı

- ve âlem-i şehadette âlem-i gaybın lisanı

- ve şu âlem-i şehadet perdesi arkasında olan âlem-i gayb cihetinden gelen iltifatat-ı ebediye-i Rahmaniye ve hitabat-ı ezeliye-i Sübhaniyenin hazinesi

- ve şu İslâmiyet âlem-i manevîsinin güneşi, temeli, hendesesi

- ve avâlim-i uhreviyenin mukaddes haritası

- ve zat ve sıfât ve esma ve şuun-u İlahiyenin kavl-i şârihi, tefsir-i vâzıhı, bürhan-ı katı'ı, tercüman-ı sâtıı

- ve şu âlem-i insaniyetin mürebbisi

- ve insaniyet-i kübra olan İslâmiyet'in mâ ve ziyası

- ve nev-i beşerin hikmet-i hakikiyesi

- ve insaniyeti saadete sevk eden hakiki mürşidi ve hâdîsi

- ve insana hem bir kitab-ı şeriat

- hem bir kitab-ı dua

- hem bir kitab-ı hikmet

- hem bir kitab-ı ubudiyet

- hem bir kitab-ı emir ve davet

- hem bir kitab-ı zikir

- hem bir kitab-ı fikir

- hem bütün insanın bütün hâcat-ı maneviyesine merci olacak çok kitapları tazammun eden tek, câmi' bir kitab-ı mukaddestir;

- hem bütün evliya ve sıddıkîn ve urefa ve muhakkikînin muhtelif meşreplerine ve ayrı ayrı mesleklerine, her birindeki meşrebin mezâkına lâyık ve o meşrebi tenvir edecek ve her bir mesleğin mesâkına muvafık ve onu tasvir edecek birer risale ibraz eden mukaddes bir kütüphane hükmünde bir kitab-ı semavîdir.

Müellif ve talebeleri

HER BİR NUR RİSALESİ, TELİF EDİLİR EDİLMEZ, henüz kitap haline gelmeye bile ne imkân, ne de fırsat bulamadan, mektuplar halinde ışık hızıyla çevre köy ve kasabalara, oradan da başka şehirlere yayılıyordu. Üstelik bu eserleri okuyanlar sadece okumakla da kalmıyor, el yazısıyla kopyalarını çıkararak çoğaltmak şeklindeki bir hizmetin içine de gönüllü olarak giriyorlardı. İnsanlar, kısa zaman içinde, bu eserlerin etrafında toplanmaya başladılar. Bir derneğin veya siyasal bir yapının örgütlenmesine benzemiyordu bu; fakat son derece etkin ve yaygın bir hizmet modeli, nasıl olduğunu kimse anlamadan ortaya çıkıvermişti. Bu yapının içinde postacılar, iskele memurları gibi gönüllüler vardı. Bedre Köyü İmamı Sabri Efendi, "Nur İskele Memuru" idi. Yeni telif edilen risaleler kendisine gelir, o da bunları Eğirdir Gölü kıyısındaki Bedre İskelesinden diğer köylere dağıtırdı. Yazılarak çoğaltılan risaleler de yine aynı yoldan Risale-i Nur Müellifine gelir, tashih edilir ve aynı yolu bir daha izleyerek yerlerine dağıtılırdı.

Böylece, yazılan risaleler etrafında, gayrıresmî bir okul vücuda geldi. Sadece okuyucuları yoktu Risalelerin; bir de talebeleri vardı. Bu eserler üzerinde ciddiyetle ve tekrar tekrar çalışan, gece veya gündüz işlerinden fırsat bulabildikleri anda ders başına koşan, okuyan, öğrenen, öğrendiğini hayata geçiren öğrencilerdi bunlar. Pek çoğunun hayatında da artık bu Risaleler birinci sırayı almıştı; bunlar bir ideal olarak Risalelerin okunmasını ve yazılıp yayılmasını benimsemişler, bunun için de maddî manevî ne fedakârlık gerekiyorsa hepsini göze alarak, hayatlarının geri kalan kısmını buna göre yeni baştan düzenlemişlerdi. Böylece, ülke, "Nur talebesi" adıyla anılacak bir kavramla tanıştı.

Nur talebelerini birbirlerine ve Üstadlarına bağlayan bir muhabbet vardı ki, onların birbirlerine yazdıkları mektupların her satırında bu muhabbet buram buram koklanıyordu. Bediüzzaman, onlara "Ben sizi bulmasaydım ne yapardım?" diye sorar, "Bu zamanda sadık dost kalmadı" diyenlere numune olarak onları gösterirdi. "Siz beni bulduğunuza bir sevinseniz, ben sizi bulduğuma bin sevinmeliyim" derdi.

"Şu hicran ve firaka, muvakkat olduğu için tahammül ediyorum" diyen talebesinin ise, onunla bir iki kısa görüşmesi ya olmuş, ya olmamıştı. Ama bir kısacık an içinde Yer ve Gökler Rabbi, kalpleri birbirine öylesine bağlayıveriyordu. "Af çıkmış, Üstad İstanbul'a gidiyormuş" şeklindeki bir haber üzerine kaleme aldığı satırlarında ise, Üstadın âhiret hemşirelerinden Müzeyyene, duygularını şu kısacık cümle ile pek keskin bir şekilde anlatıyordu:

"Zannettim ki, bütün Atabey'in dağları üzerime düşüyor!"

On Dokuzuncu Söz

Habibullah'a bir de böyle bakın

BEREKETLİ BARLA YLLARININ insanlığa armağan ettiği en muhteşem eserlerden biri de On Dokuzuncu Söz idi.

Bir solukta okunacak, kısa, özlü, fakat her paragrafı insanı ayrı bir âlemde yolculuğa çıkaran, her cümlesi okuyucuyu Fahr-i Kâinata kâinat dolusu bir muhabbetle bağlayan bir eserdi On Dokuzuncu Söz.

"Risalet-i Ahmediye'ye dairdir" dedi Bediüzzaman eserinin başında.

Sonra o deryadan süzülen reşhaları saymaya başladı.

Önce bütün zamanları ve bütün mekânları bir resimde topladı.

Resimde, Muhammed-i Arabî aleyhissalâtü vesselâm'ın manevî şahsiyeti vardı. Yeryüzü bir mescid olmuş; Mekke mihraba, Medine minbere dönüşmüş; bütün enbiya sağına, bütün evliya sol tarafına oturmuş; onun ağzından çıkan her söz, elinden çıkan her iş, bütün geçmiş ve gelecek zamanların tasdik ve şehadetleriyle doğrulanıyordu. Önceki peygamberler onu müjdeledikleri gibi, getirdikleri kitaplar da onu anlatıyor, onun yüce ahlâkını övüyorlardı.

O ise elinde Âlemlerin Rabbinden gelen fermanla ortaya çıkmış, bütün âleme sesleniyor ve akılları hayrette bırakan üç büyük sualin cevabını veriyordu:

Kimsin, necisin, nereden gelip nereye gidiyorsun?

Öyle bir nur ile aydınlatıyordu ki kâinatı, bütün varlıklar diriliyor, âlemler canlanıyor, her şey her şeyle dost oluyor, bütün varlık âlemi muhabbet ve cezbe içinde bir zikir meclisi halinde görünüyordu.

Onun terbiyesi altında en vahşî topluluklar en kökleşmiş âdetlerini terk ediyor, bütün kötülüklerden bir anda sıyrılıp insanlığın bütün güzellikleriyle bezeniyorlardı. Bütün bunları da zorbalıkla, silâhla, ordularla yapmıyordu. Onun bunlara ihtiyacı yoktu, faraza olsa da bütün bunlar böyle köklü inkılâplarda bir işe yaramazdı. O, ne yapıyorsa bir elindeki kitapla, bir de mübarek ağzından çıkan güzel sözlerle yapıyordu. Bir sözü, bir işareti, en vahşî ve inatçı bir toplumun hayatından en köklü bir âdeti ebediyen çıkarıp atmaya yetiyordu.

Bediüzzaman'ın kaleminin bir özelliği de şuydu:

Ne zaman Habibullah'tan söz edecek olsa, karşı konulmaz seller gibi coştukça coşar, birer muhabbet çağlayanı halindeki cümleler peş peşe satırlara dökülür, çoğu zaman kâtipler bu akışın hızına ayak uydurmakta zorlanır ve onun söylediklerini yazmaya güçlükle yetişirlerdi.

Bediüzzaman'ın sözlerinde başkalarına benzemeyen bir güzellik vardı. Bediüzzaman da bunun farkındaydı. Fakat söyleyene mi bakmalı, yoksa söyletene mi?

On Dokuzuncu Söze başlarken, Bediüzzaman bunun cevabını peşin peşin verdi:

"Evet, şu Söz güzeldir. Fakat onu güzelleştiren, güzellerin güzeli olan evsâf-ı Muhammediyedir sav."

Bak! Öyle bir ziya-yı hakikat neşreder ki: Eğer onun o nurani daire-i hakikat-i irşadından hariç bir surette kâinata baksan, elbette kâinatın şeklini bir matemhane-i umumî hükmünde ve mevcudatı birbirine ecnebi, belki düşman ve camidatı dehşetli cenazeler ve bütün zevilhayatı zeval ve firakın sillesiyle ağlayan yetimler hükmünde görürsün.

Şimdi bak: Onun neşrettiği nur ile o matemhane-i umumî, şevk ve cezbe içinde bir zikirhaneye inkılâb etti. O ecnebi, düşman mevcudat, birer dost ve kardeş şekline girdi. O camidat-ı meyyite-i samite, birer munis memur, birer musahhar hizmetkâr vaziyetini aldı ve o ağlayıcı ve şekva edici kimsesiz yetimler, birer tesbih içinde zâkir veya vazife paydosundan şâkir suretine girdi.

. . . O nur olmazsa kâinat da, insan da, hattâ her şey dahi hiçe iner. Evet, elbette böyle bedî' bir kâinatta böyle bir zât lâzımdır. Yoksa kâinat ve eflâk olmamalıdır.

"Yaz Kardeşim"

BARLA'DA, BADEM AĞAÇLARININ çiçek açtığı bir günde başladı Risale-i Nur'un macerası. "Yaz kardeşim" dedi Müellif. Sonra satırlar, sonra sayfalar, sonra risaleler birer birer dökülmeye başladı dudaklardan kâğıtlara.

Görünüşe bakılırsa, bütün bunlar pek kolay olup bitiyordu. Bediüzzaman, Barla'nın dağlarında veya bahçelerinde iken birden "Yaz kardeşim" deyiveriyor, yanındaki kâtip kalem ve kâğıdını çıkardığı gibi bir risale telif edilmeye başlıyor, başladığı gibi de oracıkta iş bitiyordu. Oysa bütün bunların gerisinde, yarım asırlık bir ömrün her dakikasını dolduran çileli bir arayış vardı.

Bediüzzaman'ın çocukluk ve gençlik yılları, on dokuzuncu yüzyılın son çeyreği içindeki çalkantıları gördü. Bu süre içinde Bediüzzaman, klasik medrese eğitimini tamamlamış, bu arada, bir okuduğunu bir daha unutmayacak derecedeki olağanüstü hafızasına, seksen temel kitabı sığdırmıştı. Klasik eğitim sisteminin, gelecek yüzyıllara cevap veremeyeceğini erken yaşlarda fark etmişti Bediüzzaman. Sonraki yılları, yeni bir eğitim sisteminin arayışı içinde geçti. Bu arada *Muhakemat*'ı kaleme aldı. Her cümlesi bir vecize değerinde olan bu eser, bir bakıma İslâmî ilimler tarihini özetliyor, bir bakıma da aradığı eğitim ve irşad yöntemlerinin temel taşlarını koyuyor, bir nevi program teşkil ediyordu.

Bu arada Bediüzzaman, pek çok toplumsal etkinliklerin içinde bulundu. Doğu illerinde, fen bilimleri ile din bilimlerinin bir arada oku-

Bilirsin ki, sigara gibi küçük bir âdeti, küçük bir kavimde, büyük bir hâkim, büyük bir himmetle ancak daimî kaldırabilir. Halbuki bak: bu zât, büyük ve çok âdetleri, hem inatçı, mutaassıp büyük kavimlerden, zahirî küçük bir kuvvetle, küçük bir himmetle, az bir zamanda ref' edip yerlerine öyle secâyâ-yı âliyeyi ki, dem ve damarlarına karışmış derecede sabit olarak vaz' ve tesbit eyliyor. Bunun gibi daha pek çok hârika icraatı yapıyor.

İşte şu Asr-ı Saadeti görmeyenlere, Cezîretü'l-Arab'ı gözlerine sokuyoruz. Haydi yüzer feylesofu alsınlar, oraya gitsinler, yüz sene çalışsınlar. O zâtın, o zamana nisbeten bir senede yaptığının yüzden birisini acaba yapabilirler mi?

tulacağı bir üniversitenin kurulması için çaba harcadı. Devrin İslâm akademisi Dârü'l-Hikmeti'l-İslâmiye üyeliğine seçildi. Gönüllü alay komutanı olarak savaştı, esir düştü. İstanbul'a dönüşünde, yaman bir iç mücadele içine girdi ve bu nefis mücadelesi, *Mesnevî-i Nuriye* adlı eseri doğurdu. Nihayet, 1927 baharında, Kur'ân ve kâinattan başka her şeyden ilgisi koparılmış bir halde Barla'ya sürgün gönderilince, burada, yarım asırlık ömrünün bütün kazanımlarını, bütün mücadelelerini, bütün gözlemlerini de arkasına alarak, modern çağın insanlarına seslenebilecek bir yol aramaya koyuldu.

Sorun belliydi: iman. Bunun çözümü kelâm ilminin sınırları içindeydi, ama klasik kelâm yöntemleriyle bu çözüme ulaşmak mümkün değildi. Onun için yeni bir üslûp geliştirilmeli, daha doğrusu, Kur'ân'ın ışığını, ona gölge olmadan, olduğu gibi yansıtacak bir yol bulunmalıydı.

"Bak Allah'ın rahmet eserlerine" sadâsının Barla dağlarında yankılandığı gün, yoğun bir şekilde yaşanmış bir ömrün ve yarım asırlık bir arayışın eseri satırlara dökülüyordu.

Yirmi Üçüncü Söz

Dünyadaki Cennet bahçeleri

DÜNYAYA BİR MEYDAN OKUYUŞTU Risale-i Nur.

Ehl-i dünya bütün gücüyle ve zamanın bütün imkânlarıyla onu yok etmeye çalıştı.

Fakat dünyanın bütün gücü ve bütün imkânları bir tek adama karşı koyamadı.

Bir adam on adam oldu. Sonra yüz, sonra bin, sonra binler, sonra milyonlar... Kimse bu dalga dalga yayılışın önünde duramadı.

Ve bir iman dâvâsı bütün dünyayı kuşattı.

Nasıl başardı bir tek adam bütün bunları?

Bu başarının sırrını, bütün dünyaya meydan okuyan adam, o meydan okuyuşu sırasında yazdığı bir eserde açıkladı:

"Hakikî imanı elde eden adam kâinata meydan okuyabilir!"

Peki, hakikî iman nasıl elde edilebilir?

Onun da pek kolay bir yolu vardı; birkaç sayfada açıklayıverdi:

Bu karşı konulmaz kuvvet, aslında onun zayıflığında idi. Bu muazzam kudret, onun âcizliğindeydi.

Bu âcizliği ve zayıflığıyla sonsuz bir kudretin ve rahmetin kapısına yöneldi mi insan, her şeyi hükmüne boyun eğdiren o kudreti arkasında buluyor, her şeyi kuşatan o rahmet hazinelerinin kapılarını önünde açılmış görüyordu.

Zaten insan bu hazineleri bulmak için yaratılmıştı.

Bir yandan bütün kâinatı kuşatan saltanatın ihtişamını ve bütün âleme serilmiş rahmet eserlerini görecek, tanıyacak, esmâ-i Rabbâniyenin cevherlerini idrak terazisiyle tartacak; sonra da, bütün bu eserlerle kendisini tanıtan ve sevdiren Âlemlerin Rabbini tanımak iştiyakıyla Onun huzuruna çıkacak, muhabbetini Ona hasredecek, iman ve ubudiyetiyle kendisini Ona sevdirecekti.

Bunun da çok açık bir anlamı vardı:

İnsan, bu suretle Cennete lâyık bir hal alacak, ama Cennetin manevî ve ruhanî hazlarını yaşamak için âhireti beklemek zorunda kalmayacaktı.

Risale-i Nur'un iman ve tefekkür dünyasına adımını atar atmaz, Cennetten haberler taşıyan o ruhanî lezzetler insanın hayatını kuşatacak ve ona Âlemlerin Rabbiyle baş başa bir sohbetin hazzını yaşatacaktı.

İman bir intisaptır. Öyle ise insan, iman ile insanda tezahür eden san'at-ı İlâhiye ve nukuş-u esmâ-i Rabbaniye itibarıyla bir kıymet alır.

BEDİÜZZAMAN, TOPLUMUN—hattâ dünya toplumlarının—en önemli meselesini inanç meselesi olarak görmüş, topyekûn bir inançsızlık salgını karşısında insanlığı doğru bilgilerle donatmak için kendisini görevli bilmiş ve gecesiyle, gündüzüyle, yıllarını bu göreve adamıştı. Onun gözü, gelecekteydi; bugün bunu rahatça görebiliyoruz. Günün inançsızlık salgınları, geleneksel değerleri bir derece koruyan yetişmiş nesilleri belki fazlaca etkilemeyebilirdi; ancak o günün moda akımları, gelecek kuşaklar üzerinde nasıl bir tahribata yol açacaktı? Üç büyük devrin içinden geçmiş ve birkaç ömrün hadiselerini bir ömre sığdırmış bir düşünür ve ilim adamı olarak, Bediüzzaman, bütün himmetini gelecek kuşaklara ayırmıştı. Birgün, belki kendisinin hayatta olmayacağı birgün, bu topraklar üzerindeki insanlar, kendilerine on yıllar boyunca sunulan bakış açısının geçersizliğini görüp de manevî açlıklarını bastırmak için güvenilir bir bilgi kaynağı aradıkları zaman, aradıklarını bulabilecekler miydi? O, elindeki bütün imkânları, hattâ imkânsızlıkları sonuna kadar kullanmak suretiyle, istikbalin arayışına kendi zamanından cevap yetiştirmeye çalışıyordu.

Onun için, dağların, bağların, sürgünlerin veya hapishane koğuşlarının bir etkisi olmadı Bediüzzaman üzerinde. O badem ağaçlarının çiçeklerine bakarken "Bak Allah'ın rahmetine!" diye haykırıyordu. Daha sonra, her biri sıkıntı itibarıyla bir öncekini aratan Eskişehir, Denizli ve Afyon hapislerinde, Allah'ın rahmet eserlerini o güne ka-

İnsanın vazife-i fıtriyesi, taallümle tekemmüldür, dua ile ubudiyettir. Yani, "Kimin merhametiyle böyle hakîmane idare olunuyorum? Kimin keremiyle böyle müşfikane terbiye olunuyorum? Nasıl birisinin lütuflarıyla böyle nazeninane besleniyorum ve idare ediliyorum?" bilmektir ve binden ancak birisine eli yetişemediği hâcâtına dair Kadıü'l-Hâcât'a lisan-ı acz ve fakr ile yalvarmaktır ve istemek ve dua etmektir. Yani aczin ve fakrın cenahlarıyla makam-ı a'lâ-yı ubudiyete uçmaktır.

Demek insan bu âleme ilim ve dua vasıtasıyla tekemmül etmek için gelmiştir. Mahiyet ve istidad itibarıyla her şey ilme bağlıdır. Ve bütün ulûm-u hakikiyenin esası ve madeni ve nuru ve ruh; marifetullahtır ve onun üssü'l-esası da iman-ı billâhtır.

dar görülmedik bir üslûpla inceleyen eserler kaleme aldı. Eğer böyle hadiseler karşısında Bediüzzaman hepimizin verdiği cinsten tepkiler verecek olsa ve kendisini ve talebelerini kurtarmak telâşına kapılsa, yahut bir intikam peşine düşseydi, bugün ortada, iman esaslarını bu derece sağlam bir şekilde tespit eden ve kitlelerin ihtiyacını karşılayan bir eserler külliyatı olmayacaktı. Pek muhtemeldir ki, onun istikbale baktığı zaman gördüğü şeyi başkaları da görüyor ve onu bu amacından saptırmaya çalışıyorlardı.

On Dokuzuncu Mektup

Bir ilim, irfan ve muhabbet deryası

KÂİNATIN EFENDİSİ bu âleme teşrif ettiği zaman, bütün mahlûkat kafileleri ona hoş geldin demek için sıraya dizildi.

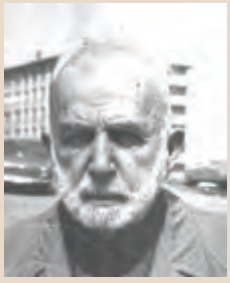
Avucunun içinde tesbih eden taşlardan, onun bir işaretiyle ikiye ayrılan Ay'a kadar, canlı-cansız ne varsa, hepsi onu birer mucizeyle hem tasdik, hem de tebrik etti.

Onun mucizeleri belirli bir zamanda gerçekleşip tarihe karışmış olaylardan ibaret değildi.

Onlar, devam eden ve gittikçe büyüyüp gelişen bir dâvânın kıyamete kadar sözü dinlenmeye devam edecek şahitleriydi.

Her ne kadar tarihler Peygamberimizin nübüvvet macerasını bir beşerin 23 senelik bir hayat diliminde başından gelip geçen olaylar şeklinde naklediyorlarsa da, bu, hakikî şahsiyet-i Muhammediye'nin (a.s.m.) çekirdeğinden ibaretti:

Tıpkı dağ gibi bir hurma ağacının çekirdeği, yahut gökleri rengârenk nakışlarıyla süsleyen bir tavus kuşunun yumurtası gibi.

Refet Barutçu

Refet Barutçu (1886-1975) anlatıyor:

"Bir gün üstadınız ve Şamlı Hafız Teyfik ile Barla dağlarında idik, şiddetli bir gök gürültüsü başladı yağmur geliyordu, medreseye gidibilecektik üstadımız birden oturun dedi, şemsiyesini açtı yağmur başlamıştı, Şamlı Teyfik'e "**Yaz Kardeşim**" dedi.

Peygamberimiz (S.A.V.)'in mucizelerinin anlatıldığı On Dokuzuncu Mektup Mucizat-ı Ahmediye Risalesi üstadımızın dudaklarından dökülmeye başladı.

Yağmur şiddetini arttırmıştı. Rüzgarda esiyordu, ben de kağıt uçmasın diye ucundan tutuyordum ve üstad hızlıca yazdırıyordu, bir yerinde kesti ve kalktık. Çınar ağacının yanındaki ilk medreseye geldik.

Bir kaç gün geçmişti gece yarısı üstad beni uyandırarak "**git Şamlıyı çağır**" dedi.

Çağırdım geçen yağmur altında bıraktığı yerden devam etmişti. Bu ve bir çok risalenin yazılışında harika haller yaşıyorduk.

Onun hakikî şahsiyeti ise ne tarih kitaplarına sığardı, ne de hayallere ve tasavvurlara...

Onun 23 senelik peygamberlik döneminde sözlerinden ve fiillerinden çıkan İslâmiyet ağacı doğusu ve batısıyla bütün dünyayı gölgesi altına almış, her sahada beşer âlemine yol gösteren yıldızlar misali âlimleri, mürşidleri, ilim ve irfan rehberlerini yetiştirmişti.

Onun getirdiği kitap ve onun yaşadığı hayat üzerine bir muhteşem medeniyet kurulmuş ve onunla insanlığa insanlığın ne olduğu öğretilmişti.

Onun irşadıyla hidayeti bulan sayısız insanlardan her birinin işlediği, işlemekte olduğu ve kıyamete kadar işleyeceği ne kadar hayır varsa, hepsinin bir misli de onun defterine yazılıyordu.

Kur'ân'ın haber verdiği gibi, melekler sürekli olarak onun için rahmet niyaz ediyor, Allah Tealâ da sürekli olarak ona rahmet ediyordu. Nihayetsiz rahmete, nihayetsiz bir zamanda, nihayetsiz bir şekilde mazhar olan bir zat idi o.

Onun bir dakika önceki manevî mertebesi ile şu dakikadaki mertebesi arasındaki farklı bile idrak etmekten âciz olan kavrayışımız, manevî şahsiyetinin büyüklüğünü nasıl idrak etsin?

Risale-i Nur Müellifi, bize Âhirzaman Peygamberini tanıtırken, önce onun beşerî yönü ile manevî şahsiyeti arasındaki bu çekirdek-ağaç farkını ve ilişkisini anlattı. "Her vakit mahiyet-i beşeriyeti itibarıyla işitilen evsâf-ı âliye içinde başını kaldırıp hakikî mahiyetine ve mertebe-i risalette durmuş nuranî şahsiyet-i maneviyesine bakmak lâzımdır" sözleriyle bize yolumuzu gösterdi.

Ondan sonra da, o nuranî şahsiyeti kuşatan yüzlerce mucizeyi kaynaklarıyla, senetleriyle, şahitleriyle anlattı.

Bütün bunları anlatırken, Hadis ilminin en önemli ilkelerini de bize satır aralarında ders verdi.

Böylece, her satırından muhabbet damlayan, ama aynı zamanda da okuyucuyu hayatî öneme sahip bilgi ve ölçülerle donatan eşsiz bir eser ortaya çıktı.

Barla yıllarının bu kubbede bâkî kalan en hoş sadalarından biriydi On Dokuzuncu Mektup.

Bir zaman iki adam

BİR ZAMAN İKİ ADAM CENNET GİBİ güzel bir memlekete gidiyorlar."

Bu satırların yazıldığı zamandan bu yana ülke en az üç nesil daha gördü. Onların okumaya doyamadıkları ve gece gündüz çoğaltıp yaydıkları eserler, bugün, bu ülkenin tarihinde başka hiçbir esere nasip olmayan bir ilginin muhatabı olarak, dünyanın dört bir tarafında akademik çalışmaların, bilimsel yayınların, uluslararası sempozyumların konusunu teşkil ediyor. Her iki yılda bir Türkiye'de Risale-i Nur ile ilgili olarak düzenlenen sempozyumlara, aralarında başka dinlerin mensupları da bulunan yüzlerce bilim adamından tebliğler yağıyor.

Barla'da badem ağaçlarının çiçek açtığı günlerden birinde bir tarih yazılmaya başlamıştı. Bir grup mütevazı insandı Bediüzzaman ile beraber bu tarihi yazanlar: Hulûsi Bey, Sabri Efendi, Muhacir Hafız Ahmed, Şamlı Hafız Tevfik, Binbaşı Âsım, Hafız Ali, Hüsrev Altınbaşak, Emrullah oğlu Bekir, Ahmed Feyzi, Zekâi, Müzeyyene, Refet Barutçu, Sıddık Süleyman ve diğerleri...

Şimdi ise dünyanın hemen hemen her ülkesinde talebeleri var bu okulun. İman ilimleri, bir yandan dünyanın önde gelen üniversitelerinin kürsülerinde, diğer yandan da çeşitli ülkelerdeki mütevazi evlerde her gün ve her saat okunmaya devam ediyor. Yine neşeli kış dersleri var akşamları dünyanın birçok yerinde; kimi yerlere ise bahar çoktan gelmiş.

Mânâ âlemlerinin baharları ise, badem ağaçlarının çiçek açtığı günkü kadar coşkulu.

Çünkü oralarda Doğu ile Batı birlikte seyrediliyor; geçmiş ve gelecek beraber yaşanıyor.

Ve oralarda saymakla bitmiyor ne Hulûsi Beyler, ne Sıddık Süleyman'lar, ne Sabri Efendiler.

Hattâ ne de Said'ler.

Otuzuncu Söz

"Ben" bir varmış, bir yokmuş

ÂLEMLERİN RABBİ, BİR EMANET teklif etti göklere, yerlere ve dağlara.

Onlardan hiçbiri yüklenemedi emaneti.

İnsan ise hemen üstleniverdi.

Neydi o emanet?

Ciltlerle tefsirler yazıldı bu konuda. Sayısız âlimler, bu büyük emanetin çeşitli yönleri üzerinde durdular. Onlardan her biri, büyük bir hakikatin bir yönüne ışık tuttu.

Bediüzzaman ise, Büyük Emanetin büyük bir sırrını keşfetti.

Bir sır ki, onunla kâinatın bütün sırları çözülüyor, onunla insan kendisini ve kâinatı okuyor, onunla kâinatın Yaratıcısını buluyor ve tanıyordu.

"Ene" dedi Bediüzzaman bu büyük sırrın adına.

Fakat kâinatın sırlarını çözecek olan şeyin kendisi de büyük bir tıl-

Ene, zaman-ı Âdem'den şimdiye kadar âlem-i insaniyetin etrafına dal budak salan nurani bir şecere-i tûbâ ile, müthiş bir şecere-i zakkumun çekirdeğidir.

sımdan başka bir şey değildi. Önce onun çözülmesi gerekiyordu.

Bediüzzaman'ın elinde o karmaşık yumak da açıldı ve çözüldü.

İşin garip tarafı, "ene" denen şey hem var, hem yok gibiydi.

Daha doğrusu, o, harita üzerindeki enlem ve boylamlar gibi, farazî bir hattan ibaretti.

Olması gereken yerde olmalı, sonra da haddini bilerek bir kenara çekilmeliydi.

Eğer yerini bilir, sınırı aşmazsa, "ene" insana Rabbini bütün isimleri ve sıfatlarıyla tanıtır, onu bütün Esmânın mazharı yapar, bütün kâinatın üzerinde bir mevkiye çıkarıp Yer ve Gökler Rabbinin aziz bir muhatabı yapardı.

Haddini bilmediği zaman da her türlü dalâlet ve tuğyanın kaynağı haline gelir, inkâr ve isyan cereyanlarını beşerin başına musallat eder, Firavunların ve Nemrutların taşkınlıklarıyla insanlık âlemini kan ve revan içinde bırakırdı.

Hülâsa, insanlık tarihi bir büyük mücadelenin hikâyesinden başka bir şey değildi.

Bu mücadelenin bir tarafında Nübüvvet, diğer tarafında Felsefe vardı.

Mücadele "ene" üzerinde dönüyordu.

Ve, "ene" üzerinden Yer ve Gökler Rabbine meydan okumaya çalışan Felsefe şakirtlerinin yokluğa mahkûm etmek istediği Nübüvvet kahramanı bir kalem, Barla dağlarının ücra köşelerinden insanlık tarihini sayfa sayfa açıyor, "ene"nin tılsımını çözüyor, varlık âlemlerinin hakikatini gösteriyordu.

Şimdi o Felsefe şakirtlerinin kemiklerinden bile bir iz kalmadı.

Nübüvvet şakirdinin dersi ise dünyanın dört bir yanında okunuyor.

Barla Sıddıkları

Bir avuç seçilmiş insandı onlar

BİR AVUÇ SEÇİLMİŞ insandı onlar.

Bir büyük iman inkılâbını gerçekleştirmek üzere Bediüzzaman'ı Barla'ya gönderen kader, onları da Bediüzzaman'ın etrafına toplamıştı.

Dünya şartları itibarıyla bakıldığında, Bediüzzaman ile tanışmaları, onlar için, çileli bir hayatın başlangıcı demekti:

Takipler, işkenceler, sorgular, tevkifler, hapisler, gittikçe şiddetini arttıracak ve sonu hiç gelmeyecek baskılar...

Fakat insanın yaratılışındaki cevherleri ortaya çıkaracak şartlar da böyle ardı arkası kesilmeyen sıkıntılar değil mi?

Kendi hallerinde kalsalar öylesine yaşayıp gidecek olan o mütevazı insanlar, onca çilelerin arasında bir sadakat destanı yazdılar, yüzyıllara damgasını vuracak bir iman inkılâbını vücuda getirdiler. Bediüzzaman onlara "Barla Sıddıkları" adını verdi.

Ve onlarla geçen yıllarını, hayatının en mesut günleri olarak yad etti.

Bugün dünyanın herhangi bir yerinde Risale-i Nur vasıtasıyla bir insanın kalbine bir iman ateşi düştüğü, yahut onun marifetullah ve muhabbetullah dolu bahislerinden bir bahis okunduğu zaman, Barla Sıddıklarının zaferlerine bir zafer daha ekleniyor.

Onlar, burada adı geçenlerden ibaret değil elbette. İsimleri bilinen ve bilinmeyen daha niceleri var. Onları Bediüzzaman'ın etrafında toplayanın katında ise, hiç şüphesiz, hepsinin kaydı var.

Ruhlarına Fatiha'lar.

Hulûsi Yahyagil
(1895–1986)

EMEKLİ ALBAY. Birinci Dünya Harbinde, Çanakkale ve Kafkas Savaşlarında bulundu. Üç yerinden yaralandığı Çanakkale'deki günlerini, "Pilav yemeye gider gibi bir hevesle harbe gitmiştik" diye anlatır. Yüzbaşı rütbesiyle Eğirdir'de görev yaparken Üstad ile tanışmıştır. İlmi, irfanı, keskin zekâ ve kavrayışıyla Bediüzzaman Hazretlerine seçkin bir muhatap olmuş, Risalelerden birçoğu onun soruları üzerine yazılmıştır.

"Nur'un Birinci Talebesi"

Önce, Barla'ya sürgün olarak gelen bir hocanın kaleminden dökülen satırlar vardı, elden ele dolaşan mektuplar halinde.

Bir de, bu satırlardan bir büyük iman inkılâbının müjdesini alan hassas ve yüce ruhlar.

O ruhlardan biri, belki de birincisi idi Hulûsi Yahyagil. İlâhî Kader, Barla'da o muazzam inkılâbı örmeye başladığında, bir yandan Bediüzzaman Hazretlerini oraya gönderirken, ona muhatap olacak kabiliyette insanları da birer vesileyle onun etrafında toplamıştı.

Daha sonraki yıllar içinde yazdığı birçok mektubunda, Risale-i Nur Müellifi, onu "Nur'un Birinci Talebesi" olarak adlandıracak ve Risale-i Nur talebelerine numune olarak gösterecekti.

"Hulûsi'me kimse yetişemez"

Üstaddan Hulûsi Beye:

"Günde iki defa seni yanımda hayalen ihzar ediyorum. Sen dahi yirmi dört saatte iki defa, *Sözler* vasıtasıyla Üstadınızla sohbet ediniz. Veyahut sabahtaki duada ben seni yanıma, akşamdaki derste sen beni yanına, ihzar ederiz; günde iki defa görüşürüz."

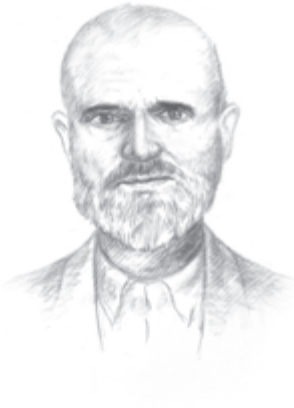
"Aziz kardeşim, çendan Abdülmecid benim nesebî kardeşim ve yirmi sene talebemdir. Fakat ne o ve ne hiçbirisi benim Hulûsi'me yetişmiyor."

Hulûsi Beyden Üstadına:

"Mâziyi hal yerine koyarak, derin mânâlı, şirin sohbetinizi bir kere daha şevkle dinlemiş oldum. Zaten ben o vakitlerin mâzide kalmasına razı değilim; her vakit hal gibi mütalâa ediyorum. Mâzi, hal, müstakbel—bunlar da itibarî birer taksim değil mi? Ehl-i zevk için bu taksime ihtiyaç kalmıyor."

Bir doktora yazılan mektuptan:

"Zeki dostum, kalp çok arzu ederdi, ehl-i fenden envâr-ı imaniyeye ve esrar-ı Kur'âniyeye iştiyak derecesinde ihtiyacını hissetmek cihetinde Hulûsi Beye benzeyecek adamlar ileri atılsın."

(Santral) Sabri Arseven
(1893–1954)

EĞİRDİR'İN BEDRE KÖYÜ İMAMI. Bediüzzaman Hazretlerinin, Risale-i Nur talebelerine Hulûsi Bey ile birlikte örnek olarak gösterdiği şahsiyet. Yazılan risaleler, Hoca Sabri Efendi vasıtasıyla yurdun dört bir tarafına dağıtılıyor, tashih için gelenler yine onun vasıtasıyla Üstada intikal ettiriliyordu. Son derece tehlikeli şartlar altında yıllarca devam ettirdiği bu fedakârca vazifesi sebebiyle Üstad onu "Nur İskelesi," "Santral Sabri," "Risale-i Nur'un kaptanı" ve "Sıddık Sabri" unvanlarıyla anardı.

Seçilmişlerden bir büyük âlim

Hulûsi Bey "Nur'un birinci talebesi," Sabri Efendi ise "İkinci Hulûsi" ve "büyük bir âlim" idi. Ve Bediüzzaman'ın "Ben sizi bulmasaydım ne yapardım?" dediği hizmet arkadaşlarının en önde gelenleri arasındaydı. Kader, Barla'daki Üstada telif vazifesini verirken, onun Bedre'deki talebesine de bu eserlerin bütün âleme yayılmasında bir kilit rolünü lâyık görmüştü. Onlar ve diğerleri, zamanı geldiğinde, dünya sahnesine çıktılar ve Âlemlerin Rabbi tarafından kaderlerine yazılmış olan rollerini ifa ettiler. Bediüzzaman Hazretleri Sabri Efendinin bu hizmet için seçilmiş birisi olduğunu şu sözleriyle ifade ediyor:

"O da bir Hulûsi-i sânidir. Müntehaptır. Cenab-ı Hak tarafından bana talebe ve hizmet-i Kur'ân'da arkadaş tayin edilmiştir."

Birinciliği kazananlar

"Bu iki zat [Hulûsi Bey ve Sabri Efendi] hakikî talebelerimden ve ciddî arkadaşlarımdan; ve hizmet-i Kur'ân'da arkadaşlarım içinde talebelik ve kardeşlik ve arkadaşlığın üç hassası var ki, bu iki zat üçünde de birinciliği kazanmışlar.

"Birinci hassa: Bana mensup her şeye malları gibi tesahup ediyorlar. Bir Söz yazılsa, kendileri yazmış ve telif etmiş gibi zevk alıyorlar, Allah'a şükrediyorlar. Adeta cesetleri muhtelif, ruhları bir hükmünde, hakikî manevî vereselerdir.

"İkinci hassa: Bütün makasıd-ı hayatiye içinde en büyük, en mühim maksatları, o nurlu Sözler vasıtasıyla Kur'ân'a hizmet biliyorlar. Dünya hayatının netice-i hakikiyesinin ve dünyaya gelmekteki vazife-i fıtriyelerinin en mühimi, hakaik-i imaniyeye hizmet olduğunu telâkkileridir.

"Üçüncü hassa: Ben kendi nefsimde tecrübe ettiğim ve eczahane-i mukaddese-i Kur'âniyeden aldığım ilaçları, onlar da kendi yaralarını hissedip o ilaçları merhem suretinde tecrübe ediyorlar. Aynı hissiyatımla mütehassis oluyorlar. Ve ehl-i imanın imanlarını muhafaza etmek gayreti, en yüksek derecede taşımaları ve ehl-i imanın kalbine gelen şübehat ve evhamdan hasıl olan yaraları tedavi etmek iştiyakı, yüksek bir derece-i şefkatte hissetmeleridir."

* * *

"Sabri'nin dahi On Dokuzuncu Mektup gibi bir sülüs-ü Mektubat'ın yazılmasına sebep, onun samimî ve ciddî iştiyakı olmasıdır.

* * *

"Sabri ise, fıtraten bende mevcut has bir nişan var; bütün gezdiğim yerde kimsede görmedim. Sabri'de aynı nişan-ı fıtrî var. Bütün talebelerim içinde, karabet-i nesliyeden daha ziyade bir karabet kendinde hissetmiş."

* * *

"Ey Sabri kardeş! Başın sağ olsun. Cenab-ı Hak, o validemizi mağfiret eylesin, âmin. Benim, karabet-i nesebiyeyi ihsas eden parmaklarındaki nişan ve bu yedi sekiz sene Abdülmecid'den daha hararetli faalâne kardeşlik vazifesini yaptığınızdan, elbette senin merhume validen benim de validemdir. Onu da, validem yanına mânevî kazançlarıma ve dualarıma hissedar ediyorum. Cenab-ı Hak sana, sabr-ı cemîl ihsan ve o merhumeyi de garik-i rahmet eylesin. Âmin."

* * *

"Bedre'deki yüz senelik vazifeyi on sene zarfında gören Sabri kardeşimizin samimî dostları olan Hakkı, Hulûsi, Mehmed ve Barla'da Şamlı, Süleyman, Bahri gibi kıymettar kardeşlerimize benim tarafımdan çok selam ediyorum."

* * *

"Biliniz ki, bir seneden ziyadedir, ben duada, Risaletü'n-Nur'un şakirtlerinin risalelerle alâkadar olan ezvaç ve evlât ve valideynlerini dahi dahil ediyorum. Bunun bir sebebi, başta Sabri olarak, orada burada bazı zatlar, çoluk ve çocuklarıyla daireye girmeleridir."

Hafız Ali
(1898–1944)

İSLÂMKÖY'DE DÜNYAYA GELDİ. Bir yandan imamlık yaparken, bir yandan da talebe yetiştiriyordu. Baskıların en yoğun olduğu dönemlerde bile onun talebeleri hiçbir zaman eksik olmadı. Risale-i Nur'u tanıdıktan sonra ise, meşguliyetlerine bir de Risalelerin yazılması eklendi. Her nefesi Allah yolunda harcanmış bir ömrü Denizli hapsinde şehidlikle tamamladı.

Şehidin duası

Vefatıyla Bediüzzaman Hazretlerini en çok ağlatan isimlerden biri, belki de birincisiydi Hafız Ali.

Risale-i Nur'da ondan söz eden satırların her biri, derin bir hicran yarasının deşilmesi demektir.

Yine zehirlemişlerdi Üstadı. Bu defa Denizli hapsinde idi. Zehrin tesiriyle Üstad kendisinden geçmiş yatıyordu. Bir kara haberin gelmesi an meselesiydi. Nefesler tutulmuş; kimsenin elinden duadan başka bir şey gelmiyordu.

Duaların en içlisi, ve en müstecab olanı, Hafız Ali'nin dudaklarından döküldü o gün.

Koğuştakileri etrafına dizdi, hepsine el kaldırttı. Her söylediğine âmin demelerini tembihledi sıkıca.

Sonra başladı yakarmaya. "Yâ Rabbi, alacaksan, onun yerine beni al. Eğer o ölecekse, onun yerine ben öleyim."

Savaş meydanlarında okların üzerine atılarak kendilerini feda eden erler çok görülmüştü.

Risale-i Nur talebesinin şehadet şerbetini içmesi için ise savaş meydanlarına veya düşman oklarına ihtiyaç yoktu.

Onlara bir dua kâfi geliyordu.

Çünkü onlar duanın ne olduğunu Risale-i Nur'dan öğrenmişlerdi.

"Berzahta da olsa beraberiz"

Bediüzzaman'ın mektuplarında Hafız Ali:

"Ben merhum Hafız Ali'yi unutamıyorum. Onun acısı beni çok sar-

sıyor. Eski zamanlarda bazen böyle fedakâr zatlar, kendi dostu yerine ölüyorlardı. Zannederim, o merhum benim yerimde gitti. Onun fevkalâde hizmetini eğer sizler gibi o sistemde zatlar yapmasaydı Kur'ân'a, İslâmiyete büyük bir zayiat olurdu. Ben, onun vârisleri olan sizleri tahattur ettikçe, o acı gidiyor, bir inşirah geliyor."

* * *

"Risale-i Nur'un bir şehit kahramanı olan merhum Hafız Ali, hapiste Meyve Risalesini kemâl-i aşkla yazarken ve okurken vefat edip kabirde melâike-i suale mahkemedeki gibi Meyve hakikatleriyle cevap verdiği misilli, ben de ve Risale-i Nur şakirtleri de, o suallere karşı Risale-i Nur'un parlak ve kuvvetli hüccetleriyle istikbalde hakikaten ve şimdi mânen cevap verip onları tasdike ve tahsine ve tebrike sevk edecekler inşaallah."

* * *

"Zaten mesleğimizde zaman, mekân sohbetimize mâni olamaz. Şarkta, garpta, hattâ âhirette, berzahta olsa da beraberiz. Meselâ, berzahta Hafız Ali (r.h.) her gün mânen yanımızdadır. Bu hakikate binaen, sûrî ayrılmaya, hattâ ölüme ehemmiyet vermemeliyiz.

* * *

"İşte bu vâkıaya muvafık olarak, ben merhum Hafız Ali'yi aynen hayattaki gibi Risale-i Nur'la meşgul olarak en yüksek bir ilimde çalışan bir talebe-i ulûm vaziyetinde ve tam şehitler mertebesinde ve tarz-ı hayatlarında biliyorum ve o kanaatle ona ve onun gibi Mehmed Zühdü'ye ve Hafız Mehmed'e bazı dualarımda derim: 'Yâ Rabbî! Bunları kıyamete kadar Risale-i Nur kisvesinde hakaik-i imaniye ve esrar-ı Kur'âniye ile kemâl-i ferah ve sevinçle meşgul eyle. Âmin. İnşaallah.' "

Refet Barutçu
(1886–1975)

EMEKLİ YÜZBAŞI. Beykozlu bir "İstanbul beyefendisi." Sualleriyle pek çok meselenin Üstad tarafından açıklanmasına vesile oldu; bir kısım risaleler onun sualleri üzerine telif edildi. Eskişehir, Denizli ve Afyon hapislerinde Bediüzzaman ile beraber bulundu. Emekliliğinden sonra Beşiktaş Vişnezade Camiinde imamlık yaptı.

"Aklen Hulûsi, kalben Sabri, vicdanen Hüsrev"

Refet Bey, Bediüzzaman'ın adına, ilk olarak, 1921 yılında Sahaflarda eline geçen bir kitapta rastladı. Abdurrahman Nursî tarafından yazılan ve Üstadı anlatan bu kitabı o gece okuyup bitirdiğinde, Refet Bey, kendisine bağlanılmaya değer bir büyük zat ile karşı karşıya bulunduğunu anlamıştı.

Bu hadiseden on yıl kadar sonra Bediüzzaman'ın Barla'da olduğunu işitince, Refet Bey soluğu orada aldı. O ziyaretten sonrası, Risale-i Nur'a adanmış bir ömür idi artık. O Üstad ile hayatının gaye ve mânâsını bulmuş; Üstad ise onda üç mühim talebesinin özelliklerini görmüştü. Ondan gelen bir mektubun başına, Üstadın eklediği takdim cümlesi:

"Şu fıkra aklen Hulûsi, kalben Sabri, vicdanen Hüsrev hükmünde olan Refet Beyin mektubudur."

"Bir Üstadın, bir kardeşin, bir dostun"

Bediüzzaman'dan Refet Beye:

"Sizin gibi ciddî kardeşleri bu gurbet memleketinde bulduğumdan, burası benim için hakikî bir vatan hükmüne geçti, hakikî vatanımı unutturdu. Siz beni bulduğunuzdan bin şükretseniz, ben sizi bulduğumdan dolayı bin şükrediyorum."

"Senin bende bir üstadın, bir kardeşin, bir dostun var. Üstadını her risale içinde görüp görüşürsün. Kardeşini sabah akşam dergâh-ı İlâhîde manen ve hayalen o seni dua ile gördüğü gibi, sen de onu o suretle görebilirsin."

Üstadın Refet Beye yazdığı mektuplardaki hitap cümlelerinden birkaçı:

"Aziz, sıddık, ciddî, samimî âhiret kardeşim ve hizmet-i Kur'âniyede çalışkan bir arkadaşım Refet Bey"

"Ciddî, sıddık, dikkatli, hakikatli kardeşim Refet Bey"

"Aziz, sıddık, müdakkik âhiret kardeşim ve mütefekkir ve hakikatli arkadaşım Refet Bey."

Ahmed Hüsrev Altınbaşak
(1899–1977)

ISPARTA'NIN SENİRCE KÖYÜNDE dünyaya geldi. İstiklâl Harbinde savaştı, esir düştü. 1931'de Bediüzzaman Hazretlerinin hizmetine girdi ve Risale-i Nur'un en önde gelen talebelerinden biri oldu. Üstad ile beraber Eskişehir, Denizli ve Afyon hapislerinde yattı. Özellikle Kur'ân hattını muhafaza ve gelecek nesillere aktarma hususunda emsalsiz hizmetlerde bulundu. Bediüzzaman'ın tarifi üzerine yazdığı tevafuklu Mushaf, bugün halk arasında en çok beğenilen hat olma özelliğini koruyor.

Ahmed Hüsrev'den Üstadına

"İddia makamının Risale-i Nur'a hizmetimden dolayı Üstadımın mevhum suçuna beni iştirak ettirmesine mukabil derim ki: Ben Üstadımın gittiği meslekte ve Risale-i Nur'la âlem-i İslâma hususan bu vatana ve bu millete ettiği kudsî hizmetinde kendisine isnat edilen mevhum suçuna ruh u canımla iştirak ediyorum. Ve beni bu hizmet-i imaniyede muvaffak eden Cenâb-ı Hakka âhir ömrüme kadar şükredeceğim."

Bediüzzaman'ın gözünde Hüsrev Altınbaşak

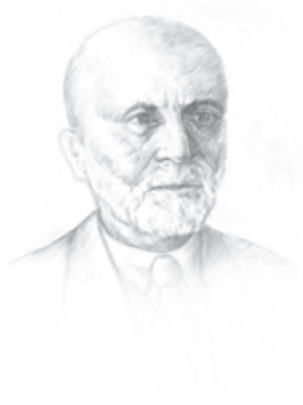
"Ben size ilân ederim ki, Hüsrev'in bin kusuru olsa ben onun aleyhinde bulunmaktan korkarım. Çünkü şimdi onun aleyhinde bulunmak, doğrudan doğruya Risale-i Nur aleyhinde ve benim aleyhimde ve bizi perişan edenlerin lehinde bir azîm hıyanettir."

* * *

"Risale-i Nur, Kur'ân'ın bir mucize-i mânevîsi olduğu gibi, Hüsrev'in kalemi de, Risale-i Nur'un pek kuvvetli bir kerameti olduğunu burada her gün tasdik ediyoruz."

* * *

"Hem bu Hüsrev'in kalemi gibi fikri, kalbi de o nisbette harika diyebiliriz. Risale-i Nur'a karşı irtibatı ve iştiyakı ve kanaati gittikçe terakki ve inkişaf ediyor. Hiçbir hâdise onu sarsmıyor, fütur vermiyor."

Hakkı Tığlı
(1875–1968)

RİSÂLE-İ NUR'UN İLK talebelerinden. Hulûsi Beyin yakın arkadaşı. Eskişehir Hapishanesinde Üstad ile beraber yattı. Lâkin o hapis günleri, kendi ifadesiyle, hayatının en mesut günleriydi.

"Yüz talebe hükmünde"

"Hakkı Efendiye söyle ki, o da kardeşim Abdülmecid yerinde kendini anlasın ve onun vazifesiyle mükellef olduğunu bilsin."

* * *

"Kardeşim, şu gurbet, esaret, yalnızlık vahşetinde Şeyh Mustafa, Hakkı Efendi, sen ve Hüseyin Efendi gibi nurlu dostlarla ünsiyet edip tesellî buluyorum."

* * *

"Sen ve Hakkı Efendi benim için yüz ciddî talebe hükmüne geçtiniz. Hattâ diyebilirim ki, kader-i İlâhî beni bu yerlere göndermesi, sizleri şu vazife-i kudsiyede uyandırmak içinmiş. Şimdi şu zamanda iman-ı tahkikînin dersini vermek pek büyük bir fazilettir ve kudsî bir vazifedir. İman-ı tahkikîyi taşıyan bir mü'min, çok mü'minlere bir nokta-i istinat olur ki, şuursuz olarak avâm-ı mü'minîn ve iman-ı tahkikî sahibinin kuvvet-i imanına istinat ederek kuvve-i mâneviyeleri kırılmaz; dalâletlere karşı dayanırlar."

Muhacir Hafız Ahmed
(1894–1948)

MACARİSTAN MUHACİRLERİNDEN. Bediüzzaman'ın medresesinin bitişiğindeki Yokuşbaşı Mescidinin imamı. Üstadın Barla'daki ilk ev sahibi. Barla'ya ayak bastığında, Üstad yirmi gün kadar onun evinde misafir kaldı. Hanımı, iki kızı, oğlu ve damatları ile birlikte, Risale-i Nur'a ve Üstada büyük hizmetlerde bulundu.

"Başımıza devlet kuşu kondu"

Üstad Barla'ya ayak bastığında, onu oralarda tanıyan yoktu henüz. Sadece bir garip misafir gelmişti, o kadar.

Fakat Muhacir Hafız Ahmed'in ruhu, müjdeyi sezmişti.

"Allah bizim başımıza bir devlet kuşu kondurdu" diyordu hanımına.

Mütevazi bir ev, mütevazi insanlar, bir küçük oda, bir kutlu misafir.

Tarih yazmak için bunlardan başka neye ihtiyaç var?

"Yüz dost kadar kıymetli"

"Ben hem garip, hem misafirim. Benim istirahatimi temin etmek köyün borcu idi. Bu köy namına Cenab-ı Hak Sıddık Süleyman'ı ve Mustafa Çavuş'u ve Muhacir Hafız Ahmed'i ve Abdullah Çavuş'u bana ihsan etti. Ben de Cenab-ı Hakka şükrediyorum. Bunlar, bana yüzer dost kadar kıymettar göründüler, vatanımı bana unutturdular. Gurbet ve misafirlik elemini bana çektirmediler. Bunların yüzünden ben, bu köyün hayatta ve vefat edenleriyle alâkadar olup, onlara her zaman dua ediyorum."

"Kabri de evi gibi Nurlarla dolsun"

"Sekiz sene çoluk ve çocuğuyla sadakatle bana hizmet eden; ve evlâd ve ahfad ve refika ve damatlarıyla Nurlara ciddî çalışan; ve ders ve vaazlarını bütün Nurlardan veren; ve vefatından on dakika evvel dünyaca en ehemmiyetli vasiyeti, kendinin Nur Risalelerini tekmil için Şamlı Hafıza rica eden . . . merhum Muhacir Hafız Ahmed'in (r.h.) dünyadan göçmesi, aynen Abdurrahman gibi beni çok sarstı, ağlattırdı."

"Ahbab ve talebe ve ihvanlarıma beyan ederim ki:

"Barlalı Muhacir Hafız Ahmed Efendinin bana karşı ettiği hizmet çok

kıymettardır. Gurbet ve nefiy zamanımda, kardeşimden daha ziyade şefkat ve fedakârlık göstermiştir. O zat, çoluk çocuğuyla, lâyık olmadığım öyle samimî, hasbî bir hürmet etmiştir ki, eğer muktedir olsaydım bin altın mükâfat verirdim. Yalnız elimden bu gelir ki: Dergâh-ı İlâhîde niyaz ederim ki, Cenab-ı Hak, onu çoluk çocuğuyla dünya ve âhirette mesut etsin. Şu zat benim en kıymettar bir talebemdir ve gayet ciddî bir âhiret kardeşimdir. Benim ahbab ve talebelerim onun odasını benim hücrem bilmelerini isterim. Hem o zat bana karşı ettiği hürmete bedel, benim hesabıma ona hürmet etmelerini arzu ederim."

Sıddık Süleyman Kervancı
(1898–1965)

BEDİÜZZAMAN BARLA'YA sürgün gönderildiğinde, onun hizmetine koşan ilk kahramanlardan. Bediüzzaman'ın hizmetine girdiğinde otuz yaşında ve iki kız çocuğu babası idi. Geçimini, tarlasında yetiştirdiği sebzeleri satarak sağlıyordu. Dürüstlüğüyle tanınan ve herkes tarafından güvenilen bir kimse idi. Sekiz sene boyunca Bediüzzaman Hazretlerine ve Risale-i Nur'a fedakârca hizmetlerde bulundu. "Sıddık" unvanını ona Bediüzzaman verdi. Ankara'da vefat etti; Barla Mezarlığına defnedildi.

Bir Cennet bahçesinde neler yaşandı?

Herkesin Bediüzzaman'a yaklaşmaktan çekindiği günlerdi. O sadece yaklaşmakla kalmadı, hayatını ona verdi. Bediüzzaman Barla'ya ayak bastığında, kalacağı yeri ona gösterdi. O andan itibaren de, içinden gelen sesi dinleyerek Bediüzzaman'ın hizmetine girdi. Hizmetiyle, fedakârlığıyla, yaşayışıyla bir sadakat destanı yazdı. "Cennete dair, Cennetten daha güzel, hurilerinden daha lâtif, selsebilinden daha tatlı olan beyanat-ı Kur'âniyeyi" tefsir eden Cennet sözü, onun bahçesinde yazıldı. O günden bu yana Sıddık Süleyman'ın bahçesi, "Cennet Bahçesi" olarak anılır oldu. Bugün Barla'yı ziyaret ederek Risale-i Nur'un telif günlerindeki o nuranî havayı teneffüs etmek isteyenler, o Cennete de girip çıkmadıkça oradan ayrılmıyorlar.

Bediüzzaman Hazretleri, eserlerinin birçok yerinde, ondan söz ederken, "sekiz sene kemal-i sadakatle, gücendirmeden bana hizmet eden Sıddık Süleyman" tabirini kullanıyor. O sekiz sene kimbilir neler gördü, neler geçirdi? Ne heyecanlar, ne sevinçler, ne kederler yaşandı o yıllar boyunca? Bilemiyoruz. Yalnız, Lâhikalarda sık sık Süleyman Efendi ile gönderilen risalelerden, selamlardan, haberlerden söz edildiğine bakılırsa, o senelerin, son derece yoğun şekilde yaşanmış zamanlar olduğu bellidir. Tarihin yazıldığı yıllar, ne de olsa...

"Bu zamanda bu ahlâk medar-ı ibrettir"

Bediüzzaman'ın kaleminden Sıddık Süleyman:

"Garip ve lâtif bir tevafuktur ki, Isparta'da Cumartesi gecesinde başıma gelen gayet sıkıntılı bir hadiseyi sekiz sene kemâl-i sadakatle,

hiç gücendirmeden bana hizmet eden Sıddık Süleyman aynı zamanda, benim gibi aynı sıkıntı çektiğinden ve sebebini de bilmediğinden, Isparta'ya Pazar'dan evvel geldi. Sıkıntısının mânevî sebebini de anladı. Süleyman'ın ne kadar selim bir kalbi bulunduğu malûmdur. Hem aynı gecede, has talebelerin içinde letâfet-i kalbiyle mümtaz Küçük Lütfi, bu fıkrada mezkûr rüyayı ve sıkıntıyı görüp aynı sıkıntıma iştirak ve az bir tabirle aynı vaziyetimi müşahede ediyor. Elhasıl: Süleyman'ın selim kalbi, Lütfi'nin lâtif ruhu imdadıma koşmak istemişler. Demek ki, Risale-i Nur'un şakirtlerinin ruhları birbiriyle alâkadardır. Cesetleri müteaddittir; ruhları müttehid hükmündedir... Hâzâ min fadli Rabbî."

* * *

"Süleyman sekiz sene benim gibi asabî, hiddetli bir adamı hiçbir vakit gücendirmeden, hiçbir menfaat-i maddî mukabilinde olmayarak, kendi işini bırakıp, kemâl-i sadakatle lillâh için hizmeti bu köyce malûmdur. Böyle bir adamla bu köy değil, belki bu vilâyet iftihar etmeli. Bu tarz ahlâk, bu zamanda bulunması, medâr-ı ibrettir."

* * *

"Süleyman, benim her hususî işimi ve kitabetimi kemâl-i şevkle, minnet etmeyerek, mukabilinde bir şey kabul etmeyerek, kemâl-i sadakatle yapmış. Hattâ o derece hizmeti sâfi ve hâlis, lillâh için yapıyordu, belki yüz defadan ziyade arzu ettiğim dakikada, ümit edilmediği bir tarzda geliyor; 'Fesübhânallah,' diyordum. 'Benim arzu-yu kalbimi, bu işitiyor mu?' Anladım ki o, istihdam olunuyor; sadakatinin kerametidir."

* * *

"Yanıma geldiği vakit, benim bir düstur-u hayatım olan istiğnâ ve insanların hediyelerini almamak kaidesi, onun aslî ahlâkına muvafık gelmiş. Daha ziyade, insanların değil hediyesini kabul etmek, onlara ettiği iyiliklere mukabil dahi bir şey kabul etmiyor. Hattâ yüz defa ben ısrar etmişim; benden fazla kalan bir şeyi kabul etmiyor."

* * *

"Senle [Sabri] Sıddık Süleyman, benim nazarımda ve fikrimde ve duamda daima beraber bulunduğunuzdan, seninle konuştuğum vakit, omuz omuza ikinizi beraber görüyorum."

Şamlı Hafız

Tevfik Göksu

(1887–1965)

ÜSKÜDAR'DA DOĞDU. Babası Yüzbaşı Hafız Veli Beyin vazifesi sebebiyle yıllarca Şam'da kaldığı için, "Şamlı" lâkabıyla anılır oldu. Barla'daki Çeşnigir Camiinde imam hatiplik yaptı. Bediüzzaman buraya sürgün olarak geldiğinde, ona talebe oldu ve kâtiplik yaptı. Risalelerin gerek ilk olarak yazılmasında, gerekse çoğaltılmasında büyük hizmetleri geçti. Eskişehir ve Denizli hapislerinde Üstad ile beraber yattı. Barla'da vefat etti ve Barla mezarlığına defnedildi.

Nurun birinci kâtibi

Kimsenin bilmediği bir yurt köşesiydi Barla o zamanlar. Fakat beldenin kaderinde, evrensel bir iman hareketine beşiklik etmek varmış. Ve ezelden belli olan bu kaderi, bazı yüksek ruhlar uzaktan uzağa hissedermiş.

Bir gün, Bediüzzaman'ın yolu, beklenmedik bir şekilde, Barla'ya düştü. Ondan sonra da Barla'da beklenmedik şeylerin ardı arkası kesilmedi. Oraya geldiği gibi, Bediüzzaman, Şamlı Hafızı yanına çağırdı.

O gün, İlâhî kader, Şamlı Hafız Tevfik'e "Nurun Birinci Kâtibi" rütbesini taktı.

Zehra ana odun taşıyor

Hizmetin gecesi, gündüzü olmaz, Üstadın ne zaman "Yaz kardeşim" diyeceğini kimse kestiremezdi. Şamlı Hafızı Üstadın hizmetine veren eşi ise, onun işlerini kendisi görür, hattâ odunları beline yükleyip taşırdı. Bediüzzaman, onun bu hizmetini dualarla hatırlıyor:

Risale-i Nur'un telifi başında baş kâtip Şamlı Hafız Tevfik'in haremi merhume Zehra, ben Barla'da iken, Şamlı Hafız Risale-i Nur'u yazmasına çalışmak için, o merhume, Hafız'ın bedeline belinde odun taşımakla odun getiriyordu ve Hafızın işlerini görüyordu, tâ Nurları yazsın. Biz de o merhumeyi, o iyiliğine mukabil, Risale-i Nur'un vefat etmiş has talebeleri içinde o vakitten beri duamızda şerik ediyoruz, hem dua edeceğiz."

“Cennete Tevfik’siz gitmem”

Bediüzzaman’ın Şamlı Hafıza duası:

“Cenab-ı Hak Tevfik’e tevfik refik eylesin.”

Bir gün Üstad ona, “Kardeşim Hafız Tevfik,” demişti. “Ben yemin ediyorum, şimdi Cennetten bana davet vâki olsa, ben Tevfik’imi almadan gitmeyeceğim.”

* * *

“Yaz kardeşim,” der Üstad. Ve Hafız Tevfik yazmaya başlar. Onuncu Söz orada yazılmaya başlar ve orada biter. Bitince, Üstad “Elhamdülillâh, küfrün belini kırdık” deyince, Şamlı Hafız hayretler içinde kalır:

“Şaşarım aklınıza Üstadım. Dağ başında bir risale yazdınız, küfrün belini kırmaktan bahsediyorsunuz. Halbuki İstanbul’da harıl harıl dinsizlik kitapları basılıyor.”

Üstad “Ben de senin aklına şaşarım, ey Şamlı,” der. “Biz vazifemizi yaparız, Allah’ın işine karışmayız.”

Şamlı Hafızdan Üstada:

“Fakir kardeşiniz kendimi her an maiyetinizde hazır gibi farz edip, mübarek ellerinizi misk gibi koklayarak öper ve her namaz arkasında lisan-ı âcizîye yakıştığı kadar sıhhat ve âfiyetinizle beraber ömrünüzün izdiyadı hakkında Cenab-ı Hakka yalvarırım. . . . Efendim, zât-ı fazılanelerinden görmüş ve işitmiş olduğum âyet-i kerime ve hadis-i şeriflerin lezzeti hâlâ dimağımda yayılıdır. . . . Daima Cenab-ı Feyyaz-ı Mutlak ve Rabbü’l-Halk Hazretlerine el açıp tazarru ve niyaz etmekte ve dünyada bir daha mülâkat ettirmek için yalvarırım. ‘Yâ Rab! Ömrüm vefa etmez, bu arzuma muvaffak olamazsam, âhirette ayırma ve şefaatine mazhar eyle’ duası her gün vird-i zebanımdır.”

Bedreddin Uşaklıgil
(1920–)

ÖĞRETMEN. Bediüzzaman'ın önde gelen talebelerinden Refet Barutçu'nun üvey oğlu. Bediüzzaman tarafından da manevî evlât kabul edildi.

Çoklarına hüsn-ü misal olacak

"Bedreddin'in küçüklüğüyle beraber, büyük talebeler dairesine dahil etmişim. O, küçüklerin büyüğüdür. Ve inşaallah Cenab-ı Hak onun emsalini çoğaltsın. Bedreddin'in validesine dua ediyorum. Elbette Bedreddin'in hüsn-ü terbiyesinde en mühim hisse onundur. Çünkü onun en birinci üstadı odur."

* * *

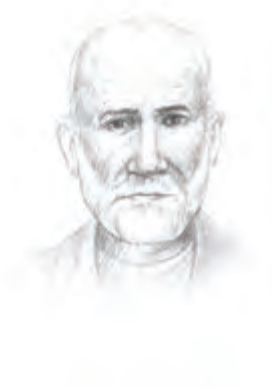
"Bedreddin'i burada dinlemek arzu ediyordum; vakit müsaade etmedi. Ben mânen orada hayalen dinliyorum. İnşaallah evlâtlık mertebesinden talebelik mertebesine gidiyor."

* * *

"Kur'ân-ı Azîmüşşânın her bir harfinin ekalli on hasene olmakla beraber, tekerrür ettikçe ve mübarek vakitlere rast geldikçe ve melek ve sair zîşuur ruhânîler kıraatini dinledikçe, her bir harfi öyle bir çekirdek olur ki, hasenat cihetinden öyle bir mânevî sümbül teşekkül eder ki, o sümbülün taneleri, tekellüm vaktinde ağızdan çıkan bir kelimenin havanın dalgalarının aynalarında temessül eden milyonlarca, o kelime gibi kelimelerin adedine belki müsâvi gelir. Böyle her bir harfi bir hazine-i ebediyenin bir anahtarı olabilir bir kudsî kelâmı kalbinde yazmak, ne kadar mukaddes bir hizmet olduğu âşikârdır. İnşaallah, Bedreddin çoklara bir hüsn-ü misal olacaktır, daha çoklarını hıfz-ı Kur'ân'a sevk edecektir."

* * *

"Mübarek ve bahtiyar Bedreddin'in başından öperim. O Kur'ân'ı okudukça bana dua etsin. Öyle masumun duası inşaallah hakkımızda makbuldür. Onun validesi olan âhiret hemşireme ayrıca dua ediyorum. Bedreddin gibi bir evlât sahibesi olduğundan tebrike şâyândır. Bedreddin'in okuduğu her bir harf-i Kur'ân'ın, on sevaptan tut, tâ bine kadar uhrevî meyveleri vardır. Hem validesinin defter-i a'mâline, hem hoca ve üstadının defter-i a'mâline dahi o sevaplar kaydolunur."

Mustafa Çavuş (Güvenç)
(1882–1939)

İSTİKLÂL HARBİ ve Çanakkale gazisi. Hayatının on sekiz senesi askerlikte geçti. Barla yıllarında Bediüzzaman Hazretlerinin yakın hizmetinde bulundu.

"Biri dünyada, biri âhirette olsa da..."

"Harika sadakati" ile Üstadın örnek gösterdiği bir Risale-i Nur talebesi idi Mustafa Çavuş. Uzun zaman yanına hiçbir ziyaretçi kabul etmeyecek olsa, bu kaidenin üç dört istisnasından biri Mustafa Çavuş olurdu. Yıllar sonra Barla'yı ziyaret ettiğinde, çoktan Allah'ın rahmetine kavuşmuş olan Mustafa Çavuş'un evi önünde duruşu ve yaşlı gözlerle uzun uzun o mübarek evi süzüşü, Üstad ile bu yakın talebesi arasındaki gönül bağını bütün canlılığıyla tasvir eden bir tablo olmuştu.

"Bahtiyar olmak isteyen ona benzesin"

"Âhiret kardeşlerimden Mustafa Çavuş isminde bir zat vardı. Dininde, dünyasında muvaffakiyetli görüyordum, sırrını bilmezdim. Sonra anladım ki, o muvaffakiyetin sebebi: O zat ise, ihtiyar peder ve validelerinin haklarını anlamış ve o hukuka tam riayet etmiş ve onların yüzünden rahat ve rahmet bulmuş, inşaallah âhiretini de tamir etmiş. Bahtiyar olmak isteyen, ona benzemeli."

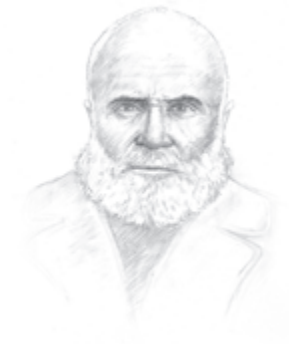
* * *

"Ben hem garip, hem misafirim. Benim istirahatimi temin etmek köyün borcu idi. Bu köy namına Cenab-ı Hak onu [Sıddık Süleyman] ve Mustafa Çavuş'u ve Muhacir Hafız Ahmed'i ve Abdullah Çavuş'u bana ihsan etti. Ben de Cenab-ı Hakka şükrediyorum. Bunlar, bana yüzer dost kadar kıymettar göründüler, vatanımı bana unutturdular. Gurbet ve misafirlik elemini bana çektirmediler. Bunların yüzünden ben, bu köyün hayatta ve vefat edenleriyle alâkadar olup, onlara her zaman dua ediyorum."

* * *

"Kalben rahatsızlığım dolayısıyla, Kurban Bayramına kadar Süleyman Efendi, Şamlı Hafız Tevfik, Abdullah Çavuş ve Mustafa Çavuş'tan başka kimseyi kabul etmiyorum. Affedersiniz, gücenmeyiniz."

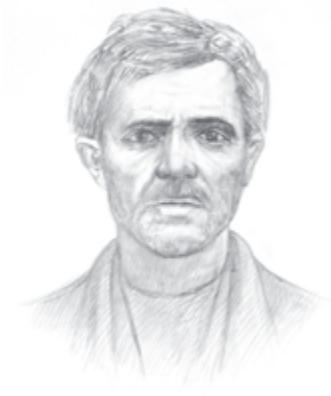
Hafız Halid Tekin
(1891–1946)

BARLALI. ÖĞRETMEN VE İMAM. Risale-i Nur'un telif edildiği yıllarda Bediüzzaman Hazretlerinin müsvedde kâtipliğini yaptı. Üstad ondan "âhiret kardeşim" şeklinde söz eder. On Yedinci Mektup olan Çocuk Taziyenamesi, Hafız Halid'in sekiz yaşındaki oğlu Enver'in ölümü üzerine telif edilmiştir.

Barla Lâhikasında da Hafız Halid'in Risale-i Nur'u ve Müellifini anlatan bir mektubu yer almaktadır. Bu mektubu, Bediüzzaman, şöyle bir takdimle Lâhikaya almıştır:

"Risale-i Nur'un tesvidinde çok hizmeti sebkat eden temiz kalpli, ihlâslı, güzel bir hafız, müdakkik bir hoca olan Hafız Halid'in bir fıkrasıdır."

Abdullah Çavuş (Yavaşer) (1892–1960)

BEDİÜZZAMAN HAZRETLERİNİN Barla'daki komşusu. Yıllarca onun en yakın hizmetinde bulunan birkaç kişiden birisi. Denizli hapsinde de Üstad ile birlikte yattı. Üstadın mektuplarında Abdullah Çavuş ile ilgili ifadelerden, onun, pek az kimseye nasip olacak bir şekilde Üstada yakınlığının bulunduğu anlaşılmaktadır.

"Mübarek hane sahibi, sadık arkadaş"

"Ben hem garip, hem misafirim. Benim istirahatimi temin etmek köyün borcu idi. Bu köy namına Cenab-ı Hak onu [Sıddık Süleyman'ı] ve Mustafa Çavuş'u ve Muhacir Hafız Ahmed'i ve Abdullah Çavuş'u bana ihsan etti. Ben de Cenab-ı Hakka şükrediyorum."

* * *

"Kalben rahatsızlığım dolayısıyla, Kurban Bayramına kadar Süleyman Efendi, Şamlı Hafız Tevfik, Abdullah Çavuş ve Mustafa Çavuş'tan başka kimseyi kabul etmiyorum. Affedersiniz, gücenmeyiniz."

* * *

"Şu mübarek Ramazan'da, yalnız iki haneden bana yemek geldi; ikisi de beni hasta etti. Anladım ki, başkasının yemeğini yemekten memnûum. Mütebâkisi, bütün Ramazan'da benim idareme bakan mübarek bir hanenin ve sadık bir arkadaşım olan o hane sahibi Abdullah Çavuş'un ihbarı ve şehadetiyle, üç ekmek, bir kıyye pirinç bana kâfi gelmiştir. Hattâ o pirinç, on beş gün Ramazan'dan sonra bitmiştir."

Muallim Ahmet Galip Keskin (1900–1939)

İLİM VE SANAT EHLİ, yüksek ruhlu bir zat. Divan sahibi. Ayrıca çeşitli edebî eserleri var. Barla'da öğretmenlik yaptı. Bediüzzaman ile beraber Eskişehir'de mevkuf kaldı.

Bediüzzaman'ın Muallim Ahmet Galip Bey hakkındaki sözleri:

"Bu zat, sadıkane ve takdirkârâne, risalelerin tebyizinde çok hizmet etti ve hiçbir müşkilât karşısında zaaf göstermedi. Ekser günlerde geliyordu, kemâl-i şevkle dinliyordu ve istinsah ediyordu."

Muallim Ahmet Galip Beyin Risale-i Nur hakkındaki şiirlerinden:

Sözün özdür, ey can, tekellüf değil.
Ledün ilminin zübde-i pâkidir
Bu, sümmettedarik tasannuf değil.
Bu bir hikmet-i nur-u irfandır
Ki ehvâ ve lâğv ve tefelsüf değil.
Müzekkî-i nefis ve musaffî-i ruh,
Mürebbî-i dildir, tasavvuf değil.
O Sözler bütün marifet şemsidir,
Sözüm doğrudur, bir teellüf değil.

Abdullah Kula
(1901–1987)

İSLÂMKÖYLÜ NUR POSTACISI. Risale-i Nur'un büyük kısmının telif edildiği Barla döneminde, Üstad ile yurdun çeşitli yerlerindeki talebeleri arasında haberleşmeyi temin eden bahtiyarlardan.

Dağlar Aşan Postacı

Kuş uçmaz, kervan geçmez bir yurt köşesiydi Barla.

Derken bir kutlu kişi ayak bastı o beldeye.

Ve Barla bir kalp gibi atmaya başladı.

Nasıl olduğunu kimse anlamaya fırsat bile bulamadan, görünmez ağlar kuruldu Barla ile yurdun geri kalan bölgeleri arasında.

Selamlar, dualar, mektuplar, kitaplar binlerce defa Üstad ile talebeleri arasında gitti, geldi.

Herkes ve her şey sıkı bir takip altında iken, kim götürür, kim getirirdi bütün bunları?

İslâmköylü Abdullah gibi bir avuç insan...

Ovalara, dağlara akşam çöktü mü, onun mesaisi başlardı.

Çantasını omzuna atar, o dağ senin, bu tepe benim, Barla yoluna koyulurdu.

Sabah vakti Üstadına ulaşır, emanetleri teslim eder, namazını onunla beraber kıldıktan sonra istirahate çekilirdi.

Şimdi insanlar bir klavye tuşuna dokunmakla eserleri dünyanın bir yerinden bir yerine gönderiyorlar:

İslâmköylü Abdullah ve onun gibi bir avuç fedakâr insanın sayesinde.

Mübarek Süleyman (Köse) (1898–1963)

ÇAM DAĞLARINDA, insanlardan uzakta, uzun tefekkür gecelerinden birinde Üstada misafir olma arzusu düşmüştü Süleyman'ın içine. Bir tepedeki ağacın dalları arasında buldukları bir ekmek için "Bu ekmek bize helâl olur mu?" diye sorması üzerine Üstad "Vay mübarek vay!" demiş, ondan sonra da adı "Mübarek Süleyman" olarak kalmıştı. On Altıncı Mektupta, bu hadiseyi Bediüzzaman şöyle hikâye ediyor:

"Müjde! Cenab-ı Hak bize rızık verdi"

"Süleyman isminde mübarek bir misafirim vardı. Benim ekmeğim de ve onun ekmeği de bitiyordu. Çarşamba günüydü, dedim ona: 'Git, ekmek getir.' İki saat, her tarafımızda kimse yok ki oradan ekmek alınsın. 'Cuma gecesi senin yanında bu dağda beraber dua etmek arzu ediyorum' dedi. Ben de dedim: 'Tevekkelnâ alâllah, kal.'

"Sonra, hiç münasebeti olmadığı halde ve bir bahane yokken, ikimiz yürüye yürüye bir dağın tepesine çıktık. İbrikte bir parça su vardı. Bir parça şekerle çayımız vardı. Dedim: 'Kardeşim, bir parça çay yap.'

"O ona başladı. Ben de derin bir dereye bakar bir katran ağacı altında oturdum. Müteessifâne şöyle düşündüm ki: Küflenmiş bir parça ekmeğimiz var; bu akşam ancak ikimize yeter. İki gün nasıl yapacağız ve bu sâfi-kalp adama ne diyeceğim diye düşünmedeyken, birden bire başım çevrilir gibi başımı çevirdim. Gördüm ki, koca bir ekmek, katran ağacının üstünde, dalları içinde bize bakıyor. Dedim: 'Süleyman, müjde! Cenâb-ı Hak bize rızık verdi.'

"O ekmeği aldık; bakıyoruz ki, kuşlar ve hayvânât-ı vahşiye, hiçbiri ilişmemiş. Yirmi otuz gündür hiçbir insan o tepeye çıkmamıştı. O ekmek ikimize iki gün kâfi geldi. Biz yerken, bitmek üzereyken, dört sene sadık bir sıddıkım olan müstakim Süleyman, ekmekle aşağıdan çıkageldi."

Büyük ruhlu Küçük Ali

Ali Ertürk (1907–1974)

EN TEHLİKELİ GÜNLERDE, yıllarca Kuleönünde Risale-i Nur'ları yazarak çoğaltan ve Bediüzzaman Hazretleri tarafından Mübarekler Heyeti adıyla anılan bahtiyar insanlardan biri. Bediüzzaman'ın tabiriyle, Mübarekler Heyetinin pehlivanı.

Talebelerinin her birindeki üstün vasıfları tek tek ayırt ederek dile getiren Üstad, bir yandan onu Hafız Ali'den sonraki ikinci bir Ali olarak fedakâr talebeleri arasında sayarken, diğer yandan da yaş itibarıyla küçüklüğüne karşılık büyük bir ruh taşıdığını belirtmek üzere, ona "Büyük Ruhlu Küçük Ali" unvanını vermişti.

Daha da ötesi, Üstadı onda çok sevdiği ve büyük değer verdiği üç talebesinin özelliğini birden bulur ve bunu da müteaddit mektuplarında dile getirirdi.

Büyük Ruhlu Mübarekler Pehlivanı

... Hem Abdurrahman, hem Lütfü, hem Hâfız Ali mânâsını taşıyan büyük ruhlu Küçük Ali, Risale-i Nur hizmetini dünyada her şeye tercihan hayatının en büyük maksadı yapması ve sebeb-i ihtilâfa karşı kuvvetli mukavemeti bulunduğunu bu dört mektubunuz bana bildirdi.

Kastamonu Lâhikası

Mübareklerin pehlivanı hem Abdurrahman, hem Lütfü, hem Büyük Hafız Ali manalarını taşıyan büyük ruhlu Küçük Ali kardeşimiz bir sual soruyor. Halbuki o sualin cevabı Risale-i Nur'da yüz yerde var. "Risale-i Nur'un erkân-ı imaniye hakkında bu derece kesretli tahşidatı ne içindir? Bir âmî mü'minin imanı büyük bir velinin imanı gibidir, diye eski hocalar bize ders vermişler?" diyor.

Emirdağ Lâhikası

Bahtiyar Doktor

Dr. Yusuf Kemal Durakoğlu
(1900–1969)

BEDİÜZZAMAN ONA "Bahtiyar Doktor" dedi. Ondan sonra da hep bu unvanla anıldı. Nur talebelerinden onun adını bilmeyenler bile "Bahtiyar Doktor" denince onu hatırlayıveriyorlar.

Uluborlu'da dünyaya gelmiş, İstanbul'da tıp tahsilini tamamladıktan sonra Samsun ve Eğirdir'de görev yapmıştı. Daha sonra Isparta Hastanesinde başhekim olarak görev yaptığı sırada Risale-i Nur'ları tanıdı. Müteaddit defalar Barla'ya giderek Bediüzzaman Hazretlerini ziyaret etti. Barla Lâhikasında Bediüzzaman'a hitap eden iki mektubu ile Bediüzzaman'ın ona yazdığı ve ilim ehline yol gösteren önemli tespitler içeren cevabî mektup yer almaktadır.

1969'da vefat etti. Kabri Uluborlu Mezarlığındadır.

Bahtiyar Doktor'dan Üstadına

Ya Rab! O ne büyük mantık, o ne büyük müskit beyan ve tarz-ı telâkki! Ah Üstadım, bu mübarek dinin mübecceliyetini idrak ve ihata ve takdirde size ve ancak size medyun-u şükranım ve minnettarım. . . . Dinî akidelerimin azîm bir inkılâbı var. Nur Risalelerinden aldığım dinî ve insanî ve vicdanî ve iktisadî ve ilmî dersler bana hayatta muvaffakıyet verecektir.

* * *

Tam mânâlarıyla mefhumlarını kavramak iktidarında olmadığım o yüksek eserlerinizi fırsat buldukça okuyorum. İrşad-ı âliyeleri unutulmaz ve şâheser hatıradır. Mezarıma kadar dinî akidelerinizin esiri ve kurbanıyım. Üstadım, sizin Sözleriniz benim dinî muhayyilemi cidden değiştirdi ve daha sevimli bir mecraya sevk etti. Şimdi bendeniz, doktorların düşündüğü gibi düşünmüyorum.

Üstaddan Bahtiyar Doktora

Merhaba ey kendi hastalığını teşhis edebilen bahtiyar doktor, samimî ve aziz dostum!

Senin hararetli mektubunun gösterdiği intibah-ı ruhî şâyan-ı tebriktir. Biliniz ki mevcudat içinde en kıymetdar, hayattır. Ve vazifeler içinde en kıymettar, hayata hizmettir. Ve hidemat-ı hayatiye içinde en kıymettar, hayat-ı fâniyenin hayat-ı bâkiyeye inkılâb etmesi için sa'y etmektir. Şu hayatın bütün kıymeti ve ehemmiyeti ise hayat-ı bâkiyeye çekirdek ve mebde ve menşe cihetindedir. Yoksa hayat-ı ebediyeyi zehirleyecek ve bozacak bir tarzda şu hayat-ı fâniyeye hasr-ı nazar etmek; âni bir şimşeği, sermedî bir güneşe tercih etmek gibi bir divaneliktir.

Hakikat nazarında herkesten ziyade hasta olan, maddî ve gafil doktorlardır. Eğer eczahane-i kudsiye-i Kur'âniyeden tiryak-misal imanî ilaçları alabilseler, hem kendi hastalıklarını, hem beşeriyetin yaralarını tedavi ederler, inşaallah. Senin şu intibahın senin yarana bir merhem olacağı gibi, seni dahi doktorların marazına bir ilaç yapar.

Barla Lahikası

İlemalı Sabri

Sabri Gönenç
(1900–1934)

RİSALE-İ NUR'UN GENÇ YAŞTA âhirete irtihal eden talebelerinden. Bediüzzaman, onun başka bir arkadaşıyla beraber İlemalı Sabri'nin de Risale-i Nur hizmetinde ön safta bulunduğunu kaydeder. Bu iki genç, böylece, önlerindeki kısa ve fâni bir ömrü, âzamî takvâ ve fedakârlıkla bereketli ve bâki bir ömre çevirerek Rablerinin rahmetine kavuşmuşlardır.

Samimiyet ve iman hizmetinde en ön safta

Arkadaşlarımızdan—Allah rahmet etsin—iki genç vardı. Biri İlemalı Sabri, diğeri İslâmköylü Vezirzade Mustafa. Bu iki zât, talebelerim içinde kalemsiz oldukları halde, samimiyette ve iman hizmetinde en ileri safta olduklarını hayretle görüyordum. Hikmetini bilmedim. Vefatlarından sonra anladım ki, her ikisinde de ehemmiyetli bir hastalık vardı. O hastalık irşadıyla, sair gafil ve feraizi terkeden gençlere bedel, en mühim bir takva ve en kıymettar bir hizmette ve âhirete nâfi' bir vaziyette bulundular. İnşaallah iki senelik hastalık zahmeti, milyonlar sene hayat-ı ebediyenin saadetine medar oldu. Ben onların sıhhati için bazı ettiğim duayı, şimdi anlıyorum dünya itibariyle beddua olmuş. İnşaallah o duam, sıhhat-i uhreviye için kabul olunmuştur.

Lem'alar

Vezirzade Mustafa
(1902-1936)

HASTALAR RİSALESİNDE, İlemalı Sabri ile beraber adı geçen ve genç yaşta vefat eden diğer Nur talebesi. Her ikisinin de hastalıktan tam bir ders aldıklarını ifade eden Bediüzzaman Hazretleri, onların kısa bir ömürde kârlı bir ticaret yaparak ebedî bir âlemi kazandıklarını şu satırlarıyla müjdeler:

"İşte bu iki zât, benim itikadımca, on senelik bir takva ile elde edilecek bir kazanç kadar bir kâr buldular. Eğer ikisi, bir kısım gençler gibi sıhhat ve gençliğine güvenip, gaflet ve sefahete atılsaydılar; ölüm de onları tarassut edip tam günahlarının pislikleri içinde yakalasaydı; o nurlar definesi yerine, kabirlerini akrepler ve yılanlar yuvası yapacaklardı."

İslâmköylü Vezirzade Mustafa'nın Bediüzzaman'a hitaben yazdığı mektuplardan ikisi Barla Lâhikasına girmiştir.

Ümmî iken âlimlere arkadaş oldum Üstadım!

Beş vakit namazdan sonra, hakk-ı fâzılanelerinize duacıyım ve duanızı rica ediyorum. Mesleğinize ve neşrettiğiniz Risale-i Nur'a karşı hissiyatımı, dilimle beyan edemiyorum. Ben ümmîyim, sair kardeşlerim gibi ifade-i meram edemem. Fakat felillâhilhamd, kalp ve ruhum Risale-i Nur'un tesiratıyla intibaha gelmişler.

* * *

Hesapsız hamd ve şükür ol Hâlık-ı Mennan Hazretlerine ki, ben ümmî olduğum halde, hissiyat ve emellerimi, şu fâni ve âfil olan hayat-ı dünyadan tecrid ile, Risale-i Nur talebeleri içine girdim ve hizbü'l-Kur'ân âlimlerine arkadaş oldum. Hizmet-i neşriyede ve ilimde onlara yetişemiyorum. Fakat inşaallah irtibat ve muhabbet ve ihlâsta yetişmeye çalışacağım. Ve dua ile onların kalemlerine yardım ediyorum.

Barla Lâhikası

Sarıbıçak Mustafa

Mustafa Ertürk (1905–1955)

BÜYÜK RUHLU KÜÇÜK Ali'nin ağabeyi. Üstadın "Mübarekler Heyeti" olarak adlandırdığı bahtiyar insanların ilki. Kuleönü köyünde dünyaya gelen Mustafa Ertürk'ün evvelce "sallabacak" olan lâkabını, Bediüzzaman Hazretleri "sarıbıçak" olarak değiştirdi. Lâhikalarda, Yirmi Altıncı Lem'a'nın On İkinci Ricasında ve On Üçüncü Şuada bahsi geçer. Bir mektubunu, Bediüzzaman Hazretleri "on fıkra yerine geçecek bir fıkra" olarak Barla Lâhikasına almıştır.

Bu koca Bedî' bu sözleri nereden buluyor?

Memleketimizde zahir ve bâtın hocası olmadığından şeytana ve nefse çok defa hedef oluyorduk ve evham içinde boğuluyorduk. Risaleleri okudukça, şeytan-ı laîn ve nefsin hilelerini ve evhamlarını Cehennem'in dibine atıyordu. Risaleleri okurken, çok arkadaşlar çok hayrette kalırlardı. "Bu koca Bedî', bu lü'lü-misal bu sözleri, bu kelimeleri nereden buluyor?" diye birbirimize çok defa diyorduk. Lisanına baksan, bir şey istifade edilmez gibi görünüyor. Halbuki, söyledikleri hep hikmettir. Nazarımıza dehşet veriyor, nur serpiyor.

Tekrar çok tavsiye ediyorum, okuyun, okuyun. Okudukça, risaleler feyzâver nurları saçıyorlar. Okudukça iştiyaka getiriyorlar, usanç vermiyorlar. Başka kitapları bir-iki defa okusan, insana usanç veriyor. Halbuki risaleler öyle değil, okudukça başka başka iman halleri telkin ediyorlar.

Dünyada çok kitaplar vardır ve o kitapları okumuşsunuzdur. Okuduğunuz kitapların hepsini de anladınız mı? Alâküllihal anlayamadığınız meseleler çoktur. Üstadıma sual açınız, meydana ilim çıksın ve iman hakikatı çıksın da dünyada bulunan üç yüz elli milyon Müslümanlar da istifade etsinler. Ne kadar müşkilâtınız varsa halledilsin, bizim gibi âcizler de istifade etsin.

Ey hocalar ve halifeler! Bizim ilmimiz bize yeter deyip, yıldız böceği gibi şavkınıza, ilminize aldanmayın. İnsanın kendi bildiği kendine kâfi gelmez. Her insan, her meseleyi yalnız anlayamaz. Uyuyorsunuz! Uyuduğunuz miktar artık yeter! Uyanmalı...

Kozca Hatibi

Hüseyin Şükrü Aslan

(1884–1965)

ISPARTA'NIN SÜTÇÜLER kazasına bağlı Kozca'da köy imamlığı yaptığı sırada Risale-i Nur'u tanıdı.

Bediüzzaman'ın Barla ve Isparta'da bulunduğu yıllarda zaman zaman onu ziyaret ederdi. Ailesi, bu ziyaretlerini "Ben Üstada gidiyorum diye veda eder, ancak on beş yirmi gün sonra dönerdi" sözleriyle hatırlıyor.

Bediüzzaman Hazretleri, bir Kastamonu mektubunda, Kozca Hatibi ile ilgili garip bir tevafuku şöyle anlatıyor:

"Aynı günde ben, at üzerinde seyahate (gezmeye) giderken, arkamda bir atlı sür'atle geliyor. İndi, ayağıma üzengiye sarıldı. Tanımadığım bir adam. Dedim: 'Sen kimsin, bu kadar dostluk gösteriyorsun?' Dedi: 'Ben Kozca hatibiyim.' Halbuki Kastamonu'da hiç bu namda bir karye bulunduğunu bilmiyordum. Sonra geldim. İki Ispartalı asker yanıma geldiler. Birisi dedi: 'Ben Kozca hatibinden sana mektup getirdim.'

"Bu acip tevafuk bana, bu iki ayrı ayrı vilâyette, hem böyle tevafuk etmeleri, Risale-i Nur hizmetinde sadakatle çalışmalarına bir işarettir. Bu münasebetle Sabri, Kozca hatibine benim tarafımdan çok selam etsin. Onu, has talebeler içinde manevî kazançlara şerik ediyoruz. Hususî mektup yazmak âdetimiz olmadığından, ona ayrıca mektup yazamadığımızdan gücenmesin."

Adilcevazlı Emrullah Oğlu Kürt Bekir Ağa

Bekir Çelik
(1869–1961)

BEDİÜZZAMAN HAZRETLERİNİN "âhiret kardeşim" iltifatına nail olan bahtiyar Nur talebesi. Adilcevaz'da dünyaya geldi. Sultan Vahdettin zamanında Batum'da ikamet ederken, Birinci Dünya Savaşının patlaması üzerine Türkiye'ye döndü. Daha sonra ailece Isparta'ya yerleştirler.

"Bir hoca buralara sürgün gönderilmiş" diye duyunca Bediüzzaman'ı bularak ziyaretine gitti. Kendisi ümmî idi; fakat bu, Risalelerin değerini anlamasına engel bir ümmîlik değildi. Temiz ruhu, okutup dinlettirdiği Risalelere meftun olmuş, bu eserleri köy köy, kasaba kasaba dolaşıp ehil ellere ulaştırmak onun hayat gayesi haline gelmişti. Çerçilik yaparak geçimini sağlayan Bekir Ağa, önde gelen birçok Nur talebesinin bu suretle Risale-i Nur'ları tanımasına vesile oldu. Öyle ki, Bediüzzaman Hazretleri, ondan söz ederken, "Isparta'nın intibahına sebep olan âhiret kardeşim" diyordu.

Eskişehir tevkifatında Üstad ile beraber hapis yatan Emrullah oğlu Bekir Ağa 1961 yılında Hakkın rahmetine kavuştu.

Âllâmelerin işini gören âhiret kardeşim

Ümmi fakat allâmelerin işini gören ve esrar-ı Kur'aniyeye karşı Isparta'nın intibahına sebeb olan, âhiret kardeşim Âdilcevaz'lı Bekir Ağa'nın Sözler hakkındaki ihtisasatıdır:

Efendim, malûmunuz fakir talebeniz ve kardeşiniz cahil olduğum halde, güneş-misali olan risale-i bergüzidelerinizden umum Nur Risalelerinizi okutup dinledim. Güneşin nuruna sed çekilemediği gibi ve sed çekilmek ihtimali olmadığı gibi risalelerinize de sed çekilemez. Onları istima'da ruh ve kalbimi tedkik ettim, tedkikatımda ne gibi hissetmiş ve anlamış olduğumu aradım. Baktım ki, ruh ve kalbimde bir feyezan ve coşkunluk var ki, beni bilâihtiyar bir vazifeye sevk etmek için hemen "haydi haydi" diye tazyikata başladı. Ben de ruhumda olan bu vakıayı takib ederken o Nurların irae ettiği miftahları gördüm ve gösterildi. Anladım ki, bu anahtarlar ile îcab eden kapıları açıp, o Nurlara ehil olan kardeşlerimi (min gayr-i haddin) arayıp bulmak vaziyeti âdeta bana emrolunup, o Nurlardan güneş gibi nur saçılması hususunda ben de bu hali kendime vazife addettim.

O Nurlardan almış olduğum anahtarları teslim ile, hâin-i din olan mülhidlerin elleri kımıldanmayacak derecede kırılması için, hamden-lillah bu kardeşlerimi arayıp buldum.

* * *

Sözler'i müştakların ellerine yetiştiren kardeşim Bekir Ağa'nın fıkrasıdır:

Hakka şükürler olsun ki, ehl-i imanın üzerine musallat olan ve gayr-ı kabil-i tahammül olan hâlât karşısında, iman ve irşadın nuranî dairesi dâhilinde, hak ve hakikate lâyık bir vazifede istihdam ediliyoruz. Şu zamanda yegâne medar-ı tesellimiz olan şey, ancak Erhamürrâhimîn'in tavassutunuzla bizi kavuşturduğu hakikatlerdir. Lisanım, şükranlarıma tercüman olamıyor. Ne söyleyeceğimi bilmiyorum. Ancak söyleyebildiğim şey, beklediğim ümit, benim ve ehl-i imanın, bilhâssa risalelerle alâkadar kardeşlerimin iki cihanda mesrur olmalarını ve bilhâssa başta Üstadımızın kudsî ve pek azîm hizmetinden, Hâlık-ı Kâinat Hazretlerinin razı olmasını temenniden ibaret kalıyor.

Kâtip Osman

Osman Yıldırımkaya
(1900 –1991)

ISPARTA'NIN KEÇECİ mahallesinden. Üstadın tabiriyle "Isparta'nın Hafız Ali'si" ve "İkinci Hüsrev." Risalelerin elle yazılarak çoğaltıldığı o devirde, güzel yazısıyla yıllarca Risale yazdı. Bediüzzaman'ın "Kalemin güzel, yazın güzel, imlân güzel" şeklindeki iltifatı, ona "Kâtip Osman" unvanını kazandırdı.

Bediüzzaman Hazretleriyle birlikte dokuz ay Denizli'de tutuklu kaldı. Isparta'dan Denizli'ye Hüsrev Altınbaşak ile kelepçeli olarak gönderilmiş, namaz vakitlerdinde de kelepçe açılmadığı için, her ikisi namazlarını kelepçeli olarak nöbetle kılmak zorunda kalmıştı. Denizli hapsine gelince, "Dokuz ay düğün bayram gibi vakit geçirdik" diye hatırlıyordu o günleri Kâtip Osman.

Sadakatte demir gibi

Isparta'nın Hafız Ali'si (Kâtip Osman) elhak ikinci bir Hüsrev olduğuna, benim de kanaatim geldi. Cenab-ı Hak onu ve Mehmed Zühdü gibi çok fedakârları ve Risale-i Nur'un hakikî sahiplerini Isparta'ya ihsan eylesin, âmîn.

* * *

Aziz, sıddık kardeşlerim,

Kahraman Tahirî'nin ve Kâtip Osman'ın mektupları hakikaten benim için bir ilaç hükmüne geçti. Yarım maddî, yarım manevî endişe hastalığına bir tiryak hükmüne geçti. Cenab-ı Hak onlardan ve sizlerden ebeden razı olsun. Evet azim ve sebatınız ve ihlas ve ciddiyetiniz, ehl-i dünyayı mağlûp etmiş ve ediyor. Yoksa bir tek Tesettür Risalesiyle yüz yirmi adamı tevkif edenleri, yüz otuz risale ile bir tek adamı tevkif edemediklerinin sebebi, ihlâsınız ve metanetinizdir, hükmediyor.

* * *

Cenab-ı Hakka hadsiz şükür olsun, en eski şakirtlerden olan Kâtip Osman ve Halil İbrahim, hiç sarsılmadan, değişmeden sadakatlerinde demir gibi devam edip çoklara da hüsn-ü misal oluyorlar.

Abbas Mehmet Kara
(1902–1989)

BARLA'DA DOĞDU, Barla'da yaşadı, Barla'da vefat etti. Bediüzzaman Hazretleriyle bir namaz vaktinde evinin önünde otururken karşılaştı. Bediüzzaman ona "Sen camiye gitmedin mi?" diye sordu. "Hayır" cevabını alınca, "Sen camiden geri kalma" diyerek, Abbas Mehmed'in ömür boyu hiç ihmal etmeyeceği bir öğüt verdi.

Bediüzzaman'ın Barla'daki ikameti sırasında onun sobasını yakmak, odununu kırmak, suyunu getirmek gibi hizmetlerini gördü. Üstadın kaldığı evin ve caminin de tamiratını yaptı. Zaten elinden keser eksik olmazdı; Barla'nın neresinde bir tamirat ihtiyacı olsa, Abbas Mehmed orada olurdu.

Risale-i Nur'un ümmî müştaklarından idi. Okuma yazması olmasa da, Nurlardaki iman hakikatlerini dinlemeye doyamaz, bu eserleri muhtaçlara ulaştırmak için gece gündüz çalışan bir fedakârlar ordusu içinde o da payına düşen hizmeti canla başla yerine getirirdi.

Günde iki defa yumurtlayan tavuğu Bediüzzaman'ın "Benim iktisat kaidemi bozuyor" diyerek kovaladığına şahit olmuştu.

Bahri Çağlar
(1899–1984)

BEDİÜZZAMAN HAZRETLERİ sürgün olarak geldiği Barla'da Muhacir Hafız Ahmed'e misafir olduğu zaman, onu ilk olarak ziyarete gelenlerden biri de Bahri Çağlar idi. Muhacir Hafız Ahmed'in damadı olan Bahri Çağlar, Üstadı ilk olarak gören herkes gibi, onun kıyafetinden ve heybetli görüntüsünden etkilenmiş ve hemen oracıkta kendisini onun cazibesi altında buluvermişti.

Bahri Çağlar, Bediüzzaman'ın Barla'ya getirdiği bereketin de şahidiydi. "Eskiden kıt kanaat geç inirken, Üstad Barla'ya geldikten sonra rahat geçinmeye başladık. Eskiden yiyecek buğdayımızı hep pazardan alırken, biz pazarda buğday satar olduk" diyordu.

Üstadın Barla'daki şahitlerinden biri de medresesinin önündeki çınar ağacıydı; ne var ki, onun anlattıklarını biz bu dünya kulağıyla işitemiyorduk. Üstad ise bu mübarek ağaca, onu dünyalara değişmeyecek bir muhabbetle bağlıydı. Bahri Çağlar anlatıyor:

"Üstad Hazretleri odasının önündeki çınar ağacına çok önem verirdi. Bana ehl-i hükümet gelse, 'Ya Said, şu çınar ağacının bir dalını bize ver, on bin altın verelim, Risale-i Nur'ları onunla neşredersin' deseler, vallahi de vermem, billâhi de vermem. Bu çınar ağacı âlem-i İslâm'ın minberi hükmüne geçti demişti."

Sevinçle ağlattırdı

Çok alâkadar olduğum Barla'da hararetle Bahri ve evlâdı ve Eyüp ve Ali ve Mehmed ve Süleyman'ların gayretleriyle Nurlar dersine çalışmaları, beni sevinçle ağlattırdı. Ben bütün Barla halkına, hususan Süleyman'lar ve Bahri ve Mehmet'ler ve Mustafa'lar, eski zamanda Nurlara kıymettar hizmet eden Şamlı Hafız Tevfik ve mübarek Hafız Hâlid ve imam Hakkı Efendi ve Muhacir Hafız Ahmed ve evlâdı ve ahfadı ve Şem'î ve bana çok hizmet eden Abdullah Çavuş ve oradaki komşularıma ricalen ve nisaen binler selam ve dua ederim ve mübarek aylarda dualarını isterim.

Bahri ve evlâtları üç Asâ-yı Musa yazdıklarını şimdi haber aldım. Muhacir Hafız Ahmed ile Barla'da kardeşlerimizin hesabına hem Kâzım'ın, hem berber Mehmed'in ciddî hâlisane mektupları Lâhika'ya girmeye hak kazandılar ve Bahri'nin güzel manzumesi, küçük bir medrese-i Nuriye hesabına tam girebilir.

Emirdağ Lâhikası: 1

Şem'î Güneş
(1883–1974)

ÜSTADIN BARLA'DAKİ İLK EV sahibi Muhacir Hafız Ahmed Yokuşbaşı Camiinde imam iken, sesi çok güzel olan Şem'î Güneş'e de müezzinlik yaptırır, Üstad da kendisine "Sen niye hafız olmadın?" diyerek iltifatta bulunurdu.

Kendi halinde, halim selim bir mübarek insandı. Fakat şeâir-i İslâmiyenin müdafaasında aslan kesilir, taviz nedir bilmezdi. "Deccal türküsü" adını verdiği Türkçe ezanı hiçbir zaman okumadı. Minareye çıktığında ezan-ı Muhammedîyi kendi içinden okur, sonra da "Aaaa!" diye bağırarak durumu geçiştirirdi.

Bir defasında Arapça ezan okurken merdiven altında saklanan jandarma onu yakalamış, mahkemeye çıkarmışlardı. Sorgulanırken sağır taklidi yaptı. Hakimin "Sen Süleyman mısın?" sorusunu "Hava kış da bir gün evvel geldim" diye cevaplandırdı. "Senin adın ne?" diye sorulunca da "Efendim handa yattım" cevabını verdi. Öfkelenen hakim de onu mahkemeden kovdu; böylece yakayı kurtarmış oldu.

Bir gün Üstadla beraber kabir ziyaretine gitmişlerdi. Barla Merkez Camiinde vaktiyle imamlık yapan Hafız Mehmed Efendi adında bir zâta ait olan mezarın kaybolmaya yüz tuttuğunu görünce, Bediüzzaman, Şem'î Güneş'e dönerek kazma kürek getirmesini istemiş, sonra da beraberce mezarı yükselterek ayak altında kalmaktan kurtarmışlardı.

* * *

Muhacir Hâfız Ahmed, Süleyman, Mustafa Çavuş ve Bekir Bey ve Şem'î'nin bir fıkrasıdır.

Risale-i Nur'un vasıta-i neşri olan Üstadımızın câmii seddedildi. Risale-i Nur'u yazacak hariçteki talebelerinin yanına gelmeleri men' edildiği hengâmda kuraklık başladı. Yağmura ihtiyac-ı şedid oldu. Sonra yağmur başladı, her tarafta yağdı. Yalnız Karaca Ahmed Sultan'dan itibaren, bir daire içinde kalan Barla mıntıkasına yağmur gelmedi. Üstadımız bundan pek müteessir olarak dua ediyordu. Sonra dedi ki:

"Kur'ân'ın hizmetine sed çekildi, bu köydeki mescidimiz kapan-

dı. Bunda bir eser-i itab var ki, yağmur gelmiyor. Öyle ise, madem Kur'ân'ın itabı var. Yâsin Suresini şefaatçi yapıp Kur'ân'ın feyzini ve bereketini isteyeceğiz."

Üstadımız, Muhacir Hafız Ahmed Efendi'ye dedi ki: "Sen kırk bir Yâsin-i Şerif oku."

Muhacir Hafız Ahmed Efendi (R.H.) bir kamışa okudu. O kamışı suya koydular. Daha yağmur alâmeti görünmezken, ikindi namazı vaktinde, Üstadımız daima itimat ettiği bir hatırasına binaen Muhacir Hafız Ahmed Efendi'ye (R.H.) söyledi ki: "Yâsinler tılsımı açtı, yağmur gelecek."

Aynı gecede evvelce yağmadığı Barla dairesi içine öyle yağdı ki, Üstadımızın odasının altındaki Çoban Ahmed'in bahçesindeki duvar yağmurdan yıkıldı. Halbuki Karaca Ahmed Sultan'ın arkasında ve deniz kenarında balık avlamakla meşgul olan Şem'î ile arkadaşları bir damla yağmur görmediler.

Barla Lâhikası

Tüccar Bekir Bey

Bekir Dikmen (1898–1954)

RİSALE-NUR'UN İLK NAŞİRLERİNDEN. Külliyatın matbaada basılan ilk eseri olan Onuncu Söz, onun maddî yardımlarıyla tab edilmişti.

Barla'nın tüccarlıkla iştigal eden varlıklı bir ailesine mensup idi. İstanbul'a yerleşerek ticaretine orada devam etti.

Bediüzzaman Hazretlerinin dokuz sene ikamet ettiği ve "Nur'un ilk medresesi" unvanını kazanan evin sahibi idi. Bu mübarek mekânı Üstada tahsis etmiş, Üstad da Nur medresesi olarak Risale-i Nur'un hizmetine vakfetmişti. Emirdağ Lâhikasında bu husus şöyle anlatılır:

"Üstadımız Barla'daki dokuz senelik ikametgâhı olan ve Risale-i Nur'un birinci dershanesi, hem altı vilâyet genişliğindeki Medrese-tü'z-Zehrâ'nın çekirdeği bulunan hanesini medrese-i Nuriye olarak Risale-i Nur'a vakfetmiştir."

1954 yılında İstanbul'da Hakkın rahmetine kavuştu ve Edirnekapı Şehitliğine defnedildi.

* * *

Bediüzzaman'ın Bekir Dikmen ile ilgili bir hatırası:

Mühim bir tüccar dostum otuz kuruşluk bir çay getirdi, kabul etmedim.

"İstanbul'dan senin için getirdim, beni kırma" dedi. Kabul ettim, fakat iki kat fiyatını verdim.

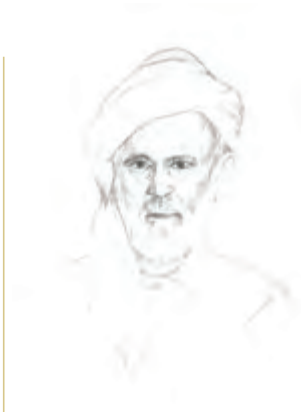
Dedi: "Niçin böyle yapıyorsun, hikmeti nedir?"

Dedim: Benden aldığın dersi, elmas derecesinden şişe derecesine indirmemektir. Senin menfaatın için, menfaatimi terk ediyorum. Çünkü dünyaya tenezzül etmez, tama' ve zillete düşmez, hakikat mukabilinde dünya malını almaz, tasannua mecbur olmaz bir üstaddan alınan ders-i hakikat elmas kıymetinde ise; sadaka almaya mecbur olmuş, ehl-i servete tasannua muztar kalmış, tama' zilletiyle izzet-i ilmini feda etmiş, sadaka verenlere hoş görünmek için riyakârlığa temayül etmiş, âhiret meyvelerini dünyada yemeye cevaz göstermiş bir üstaddan alınan aynı ders-i hakikat, elmas derecesinden şişe derecesine iner. İşte sana mânen otuz lira zarar vermekle, otuz kuruşluk menfaatimi aramak bana ağır geliyor ve vicdansızlık telâkki ediyorum. Sen madem fedakârsın; ben de o fedakârlığa mukabil, menfaatinizi menfaatime tercih ediyorum, gücenme!

O da bu sırrı anladıktan sonra kabul etti, gücenmedi.

Barla Lâhikası

Demirci Salih
(1912–1992)

BAHRİ ÇAĞLAR'IN DAMADI. Eğirdir'de dünyaya geldi. Geçimini demircilikle sağlardı.

Balık avlarken elinde dinamitin patlaması üzerine ağır yaralanmıştı. Hasta yatağında yatarken rüyasında gördüğü bir zat yaralarını sıvazlamış ve şifa bulduğunu görmüştü. "Hanım, hanım, senin bahsettiğin o mübarek zâtı rüyamda gördüm" diye sevinçle bağırarak uyandı. O neşeyle Barla'ya koşup Üstadı ziyaret etti ve ondan sonra bütün hayatı boyunca Üstadın muhabbetiyle yaşadı.

Üstad Eğirdir'e geldiği zaman Demirci Salih'in dükkânına da uğrar, bu vesileyle diğer esnaf da dükkâna doluşur ve o dükkânda Cennet bahçelerinden kokular taşıyan sohbetler cereyan ederdi.

Üstad Eğirdir'i ziyaret ettikten sonra Isparta'ya gitmek istemiş, ancak şehre giden bir araba bulunamamış, Barla'ya gidecek bir motorlu kayık bulunabilmişti. Bu seyahat sırasında, Bediüzzaman Hazretlerinin Emirdağ Lâhikasında anlattığı dehşetli fırtınaya tutuldular ve harikulâde bir surette kurtuldular. Üstadın "Denizin o dehşeti içinde kemal-i şevk ile o mübarek denizi kabir olarak kabul ediyordum. Böyle kaza ile vefat eden şehit hükmünde olduğu gibi, şehit de veli hükmünde olmasından altı arkadaşıma acımadım. Yalnız içinde bulunan çocuğa bir parça acıdım" şeklindeki ifadesinde bahsi geçen çocuk, Demirci Salih'in oğlu Said idi.

Hafız

Mehmed Gül (1890–1944)

ÇANAKKALE GAZİLERİNDEN. Sav köyünün Lâhikalarda adı geçen üç Hafız Mehmed'inden biri. Evini medrese yapmış, mahalle ve civar köylerden gelen çocuklara Kur'ân okumayı ve Risale yazmayı öğretiyordu. Yatılı olarak gelen bu çocukları komşulara dağıtır, onlar da kendi çocukları gibi bu talebelere bakarlar; sabah namazından itibaren de talebeler Hafız Mehmed Gül'ün evine doluşurlardı. Defalarca jandarma baskınına uğramasına rağmen bu hizmetinden hiçbir zaman geri kalmadı.

Hafız Ali'nin Denizli hapsinde vefatı onu çok üzmüştü. Bundan on beş gün sonra, kesilen bir kavak ağacının altında kalarak o da Hafz Ali'nin yanına göçtü.

Oğlu Tevfik Gül bir gün Üstadı ziyaret ettiğinde, Üstad ona "Babanın makamını biliyor musun?" diye sordu. Sonra devam etti:

"Baban Hafız Mehmed'i, Savalı Ahmed'i ismen ecdadımla beraber duamın içine alıyorum. Siz de onlar gibi olmalısınız. Onlar az zamanda çok vazife yaptılar, o mertebelere eriştiler. Baban aktabların içindedir. Hafız Ali, Hafız Mehmed Zühdü ile beraber aktablarla bir çizgide geçiyorlar."

Aktabların içinde

Benim tarafımdan o Hafız Mehmed'in akrabasını ve mübarek köyünü taziye ediniz. Ben de onu Hafız Ali ve Mehmed Zühdü'ye arkadaş edip, üstadlarımın aktab kısmının isimleri içinde o üçünün isimlerini dahil edip, Hafız Âkif'i dahi Âsım ve Lütfü'ye arkadaş ettim.

Şualar

Hacı Hafız

Mehmed Avşar

(1877–1947)

"GEL, BUGÜN nevruz-u sultanîdir; acip işler çıkacak. Şu baharın şu güzel gününde, şu güzel çiçekli olan şu yeşil sahrâya gidip bir seyran ederiz. İşte bak, ahali de bu tarafa geliyorlar..."

Isparta'da Şeyh Hacı Ali Rıza'nın evinde, bir mevlid sonrası okunan Haşir Risalesi, Hafız Mehmed'i alıp başka âlemlere götürmüştü. "Ben böyle bir eseri ne gördüm, ne işittim" dedi. "Kim yazmış bunları, kimin bu eser?" diye sordu.

"Bediüzzaman Said adında bir zâtın" dediler.

"Kimdir o?" diye merakla sordu.

Şeyh Ali Rıza Üstadı anlattı. Hükümetin onu kimseyle görüştürmediğini de sözlerine ekledi.

Ertesi gün Hafız Mehmed Barla yolundaydı.

Üstad onu kapıda karşıladı ve ona doğrudan doğruya ismiyle hitap etti. O anda Hafız Mehmed'in şaşkınlığını görmeliydiniz!

O sırada Hacı Hafız Mehmed, Sav köyünün Merkez Camiinde fahrî olarak imamlık yapıyordu. Kendisi İstanbul'da medrese tahsilini tamamlamış, daha sonra köyüne dönerek burada cemaate ve köyün çocuklarına ders vermeye başlamıştı.

Hafız Mehmed Üstadı tanıdıktan sonra, bütün Sav köyü bir medrese-i Nuriye oldu. Risaleler bin kalemle yazılmaya başladı.

Bediüzzaman'ın gözünde ve Risale-i Nur hizmetinde onun ve Sav köyünün nasıl bir yere sahip olduğunu en iyi gösteren bir ifade, Mustafa Acet'in Cevşen'ine Bediüzzaman'ın yazdığı şu satırlardır:

"Beni dünyaya getiren âmillerden anam, babam, memleketim benim nazarımda nasıl mübarekse, yetmiş senedir tahakkukuna uğraştığım mesleğimi Sava köyü tahakkuk ettirdiği için o nisbette mübarektir. Binaenaleyh, şimdi Ankara'da, İstanbul'da, hattâ hükümet erkânı içinde Risale-i Nur'a hizmet edenler varsa, sizlerin hizmetkârları nispetindedir. Hacı Hafız Efendi, kendi de bilmedi, başkası da bilmedi, fakat evliya idi."

Medrese-i Nuriye'nin Mübarek Üstadı

Sizleri ve umum Risale-i Nur şakirtlerini ve bilhâssa Medrese-i Nu-

riyenin talebelerini ve bilhassa o merhumun akrabalarını, Medrese-i Nuriyenin mübarek üstadı Hacı Hafız Mehmed'in vefatı münasebetiyle taziye ediyoruz. Ve Nurlar hesabına bütün ruh u canımızla biz dünyada kaldıkça ona dua-yı rahmet etmeye ve Hafız Ali ve Hasan Feyzi ortasında daima bütün manevî kazançlarımıza hissedar etmeye kat'î karar verdik.

O çok ehemmiyetli ve Nur hizmetinde muvaffakıyetli, merhum o mübarek zâtın mükemmel vazifesini bitirip yüzer manevî evlât ve hayrülhalef bırakıp gittiği ve terhis olduğu, rahmet ve istirahat âlemine çekildiği aynı zamanda, büyük üstadlarımın dairesine kazançlarımı bağışladığım zaman, Hafız Ali, Hafız Mehmed, Mehmed Zühdü ve Savlı Ahmed ve Hasan Feyzi içinde ihtiyarım olmadan Hacı Hafız Mehmed daha hayatta iken on günden beri onların içinde görüyordum. Derdim: "Vefat edenler içinde bu da bulunsun." İlişmedim. Hem hayatta olanlar içinde, hem üstadlar dairesinde bulunmasına hayret ederdim. Şimdi bu mektubunuzdan anlaşıldı ki, onun hâlisane kudsî hizmetinin bir kerameti olarak vefatını ihsas ediyordu. Hafız Ali, Hasan Feyzi ortasında makamım var diye iş'ar ediyordu.

Cenab-ı Hak onun defter-i a'maline, Sava medrese-i Nuriyede okunan ve yazılan risalelerin harfleri adedince ruhuna rahmetler ve kabrine nurlar ihsan eylesin, âmîn. Ve aynı sistemde tam hayr-ül halef mahdumu Hafız Mehmed ve hafidi Ahmed Zeki'yi onun vazifesinin idamesine muvaffak eylesin, âmîn! Ve onların umumuna sabr-ı cemil ihsan eylesin, âmîn.

Emirdağ Lâhikası

Semâyı ağlatan vefat

Hem çok eski, hem çok sadık, hem çok muktedir, sebatkâr Medrese-i Nuriye kahramanlarından Marangoz Ahmed'in o medresenin üstadı olan merhum Hacı Hafız'ın kerametli vefatına dair güzel, hazîn mektubunda, o Medrese-i Nuriye'nin şakirtlerinin, o merhum üstadlarına karşı gösterdikleri dindarane vaziyet ve yağmurun zahmet vermemek ve onları ıslatmamak ve üşütmemek için durması, iş bittikten sonra başlaması, o merhum zâtın ruhuna büyük rahmetlerin nüzulüne emare... Cenab-ı Hak o rahmet katreleri adedince ona ve onlara rahmet etsin, âmîn.

Emirdağ Lâhikası

Hacı Hafız'ın Oğlu

Mehmed Avşar

(1897–1970)

HACI HAFIZ MEHMED AVŞAR'IN aynı adı taşıyan oğlu. Babasıyla beraber bin kalemli Sav köyünü Risale-i Nur hizmetine kazandıran kahraman.

Babasının vefatından sonra Merkez Camiinin imamlığını yine fahrî olarak o üstlendi. Çevre köylerden İslâm harfleriyle yazmayı öğrenmek için insanlar kendisine gelir, öğrendikten sonra da köylerine dönüp Risale yazarlardı. Sav köyünden başka pek çok köyde de böylece Risale-i Nur hizmetinin inkişafına vesile oldu.

Sav köyüne gelince, üç kişi hariç bu köyün bütün ahalisi seneler boyunca geceli gündüzlü Risale yazdı. Ve seneler boyunca bu köyün avâmı, havâssı, ihtiyarı, genci, kadını, erkeği, ölüsü ve dirisi, hattâ taşı ve toprağı dahi Üstadın duasına mazhar oldu.

"Nasıl yaşarsanız öyle ölürsünüz" hakikatini hayatıyla olduğu gibi, vefatıyla da tasdik etti. 1970 yılında bir gün, görev yaptığı camide köy halkına akşam namazını kıldırırken ruhunu Rabbine teslim etti.

Onlarla aynı kabristanda yatmak

Şimdi birden Sava medrese-i Nuriyenin Hacı Hafız'ı ve merhum Hafız Mehmed'i ve kardeşlerini ve Mehmed'lerini ve Ahmed'leri ve masum Nurcuları ve mübarek ihtiyar ve sair kahraman şakirtlerini düşündüm. Hayatım müddetince ona yakın olmak bütün canımla istedim ve vefattan sonra onların mezaristanında defnolmamı arzuladım. Birden ihtar edildi ki:

"Gerçi Medresetü'z-Zehra'nın merkezi olan Isparta vilayetinde maddeten bulunmak çok cihetle faydalı, saadetlidir; fakat Nur'un mesleği ve Nurcuların meşrebi cihetiyle daima berabersiniz. Zaman ve mekân, perde olamazlar. Şarkta, garpta, şimalde, cenupta, dünyada, berzahta bulunsanız, mânen bir mecliste beraber sayılırsınız. Onların manevî yardımları daima birbirine oluyor ve sana da gelir" diye beni teskin etti.

Emirdağ Lâhikası

Nesiller boyu hafızlık

Medrese-i Nuriye kahramanlarından ve o medresenin üstad-ı mübareki merhum Hacı Hafız'ın mahdumu ve vârisi Hafız Mehmed'in, o medresenin umum şakirtleri namına yazdığı mektubunda "Nur'la iştigalin, ölümden başka her belâya, hastalıklara bir ilaç olduğu gibi; dehşetli ölümü de, Cennetin kapısı gösterip, ehl-i imanı heyecanla şevke getiriyor" diye fıkrası hakikat olduğuna pek çok hadiseler var. Masum mahdumu da hafızlığa başlaması, inşaallah muvaffak olacak; ceddinin ve pederinin mübarek hafızlık unvanlarını daimleştirecek.

Emirdağ Lâhikası

İbrahim Gül
(1892–1956)

SAV'IN ÖNDE GELEN kahramanlarından ve Gül sülâlesinin büyüklerinden.

Tahirî Mutlu İstanbul'dan teksir makinesini alıp geldiği zaman, iki odalı evinin bir odasını hiç tereddütsüzce teksir hizmetine tahsis etti. Ve o mübarek ev, her an basılma tehlikesi altında, geceli gündüzlü, yıllarca matbaa gibi Nur'ları çoğalttı.

İbrahim Gül hayatının son günlerinde ağır hasta olarak yatarken, Üstad âniden Hüsrev Altınbaşak ile birlikte onu ziyarete geldi. Bunu duyan İbrahim Gül, yataktan kalkacak mecali olmadığı halde, köylüsü Hasan Kurt'un koluna girerek aşağıya indi.

Üstad ona "İbrahim onbaşı, yüzün ne diyor, biliyor musun?" diye sordu.

"Ben ne bilirim, ne öğrendiysek biz senden öğrendik" cevabını verince Üstad devam etti:

"Senin siman 'Ben Cennete gidiyorum' diyor. Sen her tehlikeye göğüs gerdin. Evinde Risale-i Nur'ların teksir edilmesine müsaade ettin. Hizmetin kahramanlığını yaptın. Allah sana mükâfat olarak Cennette kasırlar hazırladı. Senin evinden semâya kadar nurlar dikildi."

Üstadından Cennet müjdesini alan İbrahim Gül ağlamaya başladı. "Üstadım, sizden yanlış bir şey duymadık" dedi.

Bu buluşmadan beş altı gün sonra İbrahim Gül Rabbine kavuştu. İçinde yıllarca Nur'ların teksir edildiği evi, halen onun namına bu kudsî iman hizmetinde ona hayırlar kazandırmaya devam ediyor.

Onlar da birer Said

Aziz, sıddık kardeşlerim,

Ben size bugün mektup yazacaktım. Ziyade rahatsızlığım sebebiyle telâşta iken, aynı dakikada Mustafa Gül ve İbrahim Gül geldiler. Hem bana ilaç, hem teselli, hem büyük sevince vesile olduklarından, o iki mübarek kardeşimi benim vekillerim ve bir mektup olarak size gönderiyorum. Onlar birer Said olarak benim bedelime sizi ziyaret ve tebrik edip sair şeylerimi de size beyan etsinler.

Emirdağ Lâhikası

Büyük Hafız Zühdü

Zühdü Ünal

(1883–1951)

ATABEY'DE DÜNYAYA GELDİ. Risalelerde adı "Büyük Hafız Zühdü" olarak geçer. Santral Sabri'nin amcası, Tahirî Mutlu'nun eniştesi.

Evinde çocuklara Kur'ân okutur, Risale yazdırırdı. Bu yüzden evi defalarca basıldı. Bediüzzaman ile birlikte Eskişehir hapsinde yattı.

Bir Zühdü gitti, bir başkası geldi

Risale-i Nur hizmetinde bir kapı kapansa, daha mühim kapılar açılır, diye kaide yine hükmünü icra etti ki, Sabri gibi Risale-i Nur'un gayet büyük bir rüknünün büyük amcası ve Risale-i Nur'un bir kahramanı olan Tahirî'nin eniştesi ve Risale-i Nur'un saff-ı evvelinde ve şakirtlerinin başında bir zaman nâzırlık vazifesini gören ve şimdiye kadar da Risale-i Nur hakkında kalbini bozmayan Büyük Hafız Zühdü'nün samimî kemal-i sadakat ve ihlâsı gösteren mektubuyla ve Hulusi-i sâlis Abdullah Çavuş'un haşiyesinde tasdikle, bu eski ve yeni gayyur kardeşimiz Büyük Zühdü, resmiyete bakmayarak, Risale-i Nur'un mühim vazifelerinden olan masumlara Kur'ân dersini vermekle gösterildi ki, merhum Zühdü Bedevi yerine, bu Büyük Zühdü'yü yeni veriyor.

Kastamonu Lâhikası

Küçük Hafız Zühdü

Zühdü Aydın (1893–1980)

BÜYÜK HAFIZ ZÜHDÜ'NÜN amcaoğlu. Atabey'de dünyaya geldi. Hem İstanbul, hem de Atabey (Hamid-âbad) Maarifinden muallimlik diplomasıyla öğretmenlik yaptı.

Bediüzzaman ile birlikte Eskişehir hapsinde kaldı. Hapiste iken diğer Nur talebeleriyle birlikte her gün bir hatim indirirler, hatim duasını da Küçük Hafız Zühdü yapardı.

Kur'ân öğretmenin yasak olduğu dönemde kendi evinde çocuklara Kur'ân öğretir, bu yüzden evi sık sık baskına uğrardı. Daha sonra çocukları ayrı ayrı evlerde okutmaya başladı ve ömrünün sonuna kadar bu hizmetinden geri durmadı. Nitekim Bediüzzaman onun bu Kur'ân aşkını teşhis ederek "İnşaallah Kur'ân'a büyük hizmet edecek" demişti.

Ömrünün son kısmında Keçiborlu'nun Kılıç köyüne fahrî imam olarak yerleşti ve iman hizmetine orada devam etti.

* * *

İnşâallah Kur'ân'a Büyük Hizmet Edecek Olan Küçük Hafız Zühdü'nün Mektubudur:

Bugün istinsahına muvaffak olduğum İ'caz-ı Kur'ân'ın bu bîçare talebenize bahşetmiş bulunduğu nihayetsiz füyuzat, mevte mahkûm ruhuma öyle bir tabib-i hâzık ameliyatı yapmış ki, müptelâ olduğum emraz-ı kalbiyeyi tedavi ve yeniden hayat bahşetmiş olduğundan, arz-ı minnetdarî eyler ve bu bînazir mücevherat mahzeninin diğer renkli kapılarının da açılmasını âcizane istirham eylerim.

Otuz Üçüncü Mektub'un otuz üç penceresinden ayrı ayrı lemaan eden nuranî ziyalar kalb-i âcizaneme feyyaz nurlarıyla gül-âblar serpti. Daha birçok Nur Risalelerinin füyuzatından hisseyâb olmasını bârigâh-ı Ehadiyetten tazarru' ederim efendim.

Barla Lâhikası

Küçük Hafız'ın hattı

Hem görenler karar verdiler ki, Sözler'e mahsus bilhassa On Dokuzuncu Mektuba has bir tarz-ı hat var. Eğer o tarz hatt'a tevfikan yazılsa, çok garip letafetler görünecektir. Her vakit musırrane, her yazana "Seyrek ve güzel yazınız" derdim. Şimdi anlaşılıyor ki, o manevî has hattı tavsiye etmek için, intak-ı hak kabîlinden bana söylettiriliyordu. Şu hakikati ve manevî tarz-ı hatt'a en yakın, Küçük Hafız Zühdü'nün ve Eşref'in ve Kuleönlü Mustafa'nındır ki, o muvafakat, muvazenet onların hattında daha ziyade görünüyor.

Barla Lâhikası

Hafız

Küçük Lütfi

(1900–1937)

HAKKINDA ÇOK AZ ŞEY BİLİNEN Atabeyli Nur kahramanı. Sabahleyin erkek talebelere, öğleden sonra da kız talebelere Kur'ân öğretirdi. Pek çok kimsenin Kur'ân'ı öğrenmesine ve Risale-i Nur'u tanımasına böylece vesile oldu.

Bir gün talebelerine Kur'ân öğretirken vefat etti. Defnedildiği mezarlık daha sonra kamulaştırılarak orman haline getirildiği için, kabri de meçhul kaldı.

Risale-i Nur'da Üstadın Küçük Lütfi'ye dair şehadet ve iltifatları ise o meçhul kahramanı milyonlarca Nur talebesine tanıtmaya ve numune-i imtisal olarak göstermeye devam ediyor.

Letafet-i kalbiyle mümtaz Lütfi

... Hem aynı gecede, has talebelerin içinde letafet-i kalbiyle mümtaz Küçük Lütfi, bu fıkrada mezkûr rüyayı ve sıkıntıyı görüp aynı sıkıntıma iştirak ve az bir tabir ile aynı vaziyetimi müşahede ediyor. Elhasıl: Süleyman'ın selim kalbi, Lütfi'nin lâtif ruhu imdadıma koşmak istemişler. Demek ki, Risale-i Nur'un şakirtlerinin ruhları birbiriyle alâkadardır. Cesedleri müteaddiddir; ruhları müttehid hükmündedir. Hâzâ min fazli Rabbî. . . . Risale-i Nur'un şakirtlerinin şahs-ı manevîsi kerametkârane bir hassasiyet gösteriyor ki, Hafız Ali ulvî sadakatıyla, birinci Süleyman selim kalbiyle, ikinci Süleyman Rüşdü müstakim aklıyla, Küçük Lütfi lâtif nuruyla üstadlarının imdadına manen koşmuşlar, sıkıntısına iştirak ile tahfifine çalışmışlar.

Barla Lâhikası

Mehmed Mes'ud Karaca
(1890–1955)

ŞAMLI HAFIZ TEVFİK'İN KARDEŞİ. Hayatı hakkında çok az şey biliniyor. Asker olan babasının görevi dolayısıyla o da Şam'da bulunmuştu. Dört çocuğuyla birlikte yokluk içinde Şam'dan gelerek İslâmköy'e yerleşmişti.

Risale-i Nur'u tanıyınca hayatını onun hizmetine adadı. Ağabeyi gibi güzel ve süratli yazısıyla yazdığı Risaleler Anadolu'nun dört bir yanında muhtaçların ellerine Hızır gibi yetişti. Risale-i Nur'daki tevafukat ilk olarak onun yazdığı nüshalarda tespit edilmişti.

Üstad ile beraber Eskişehir hapsinde bulundu.

Yoksulluk içindeydi. Hastalığı zamanında tedavi parası dahi bulamamıştı. Nihayet bir doktor parası tedarik edince Isparta'ya gitmek üzere yola çıkacak oldu. Otobüs beklerken ruhunu teslim etti.

Mes'ud'un garib bir fıkrasıdır

Kamer yeni tulû' ettiği esnada, onun aydınlığına ve gecenin serinliğinden arpanın yumuşaması hasebiyle orak biçmekte iken, kamerin güzelliğine ve şeffaflığına bakarak ve orağın bitmemesi, Nurları yazmaktan mahrum kaldığımı mütehayyirane ve me'yusane düşünmekte iken, bilmem iğfalât, bilmem tulûat, hatırıma gelen şu sözü söyledim:

"Ya Rabb! İsmim Mes'ud, kendim bîsud, çok çalıştım olamadım mes'ud" dedim ve arpa biçmeye devam ettim. Aradan bir müddet geçtikten sonra yattım. Menamda dediler ki:

"Bırakma Üstadın Said'in eteğini, eyler seni mes'ud."

Derhal uyandım, ay hemen kaybolmak üzere. Derhal "Ya Rabb! Ben saadet-i dünyeviye istemedim, tövbekâr oldum."

Saadet-i uhreviyemin, sizin duanızla olacağı telkin edilmiştir ve duanıza muhtacım. Bendenizi duadan diriğ buyurmamanızı temenni eder, el ve ayaklarınızdan öperim efendim hazretleri.

Barla Lâhikası

Hafız Zekâi
(?–1960)

ATABEY'Lİ NUR KAHRAMANLARINDAN.. Hafızlığını tamamladıktan sonra Isparta Ulu Camiinde imam hatiplik yaptı. Eskişehir hapsinde Üstad ile beraber bulundu.

Barla Lâhikasında birçok mektubu bulunan Hafız Zekâi, Risale-i Nur hakkındaki bir rüyasıyla da Yirmi Sekizinci Lem'ada yer almıştır.

Emirdağ yıllarında Bediüzzaman bir talebesiyle Hafız Zekâi'ye "Cenab-ı Hakk a şükrediyorum, yine Zekâi namında ve suretinde biraderzadem Abdurrahman'ı yine bana verdi" şeklinde haber göndermiştir.

Dünya bir hiç oluyor

Evet aziz Üstadım, bugün elimizde tuttuğumuz, gözümüzle gördüğümüz hakikî insanlara rehber olan o muazzam kitap, o büyük mucize ki, ben maddiyat içinde dünya cereyanında boğulmak üzere iken, beni onun ulvî sesleri ne güzel teselli etmiş ve bana sarsılmaz bir istinatgâh olmuştur. Hakka nâmütenahî şükürler olsun.

Muhterem Üstad, bana öyle geliyor ki, manevî saadete küşade bulunan ruhum, kıymetdar risaleleri okudukça, yazdıkça git gide bir zevk-i manevî, bir saadet-i ebedî hazırlıklarıyla coşacak. Coşkunluklarımın hayli devam ettiği oluyor.

Üstadım, işte o zaman dünya, nazarımda bir hiçten ibaret kalıyor. Ebediyete, sonsuz saadet âlemlerine atılmak istiyorum. İşte o dakikalar bu dünyayı bana verseler, bu tatlı hülyalarımın bir nebzesini bile vermek istemem. Def'olsun gençlik rüyalarının kâbuslu fırtınaları.

Barla Lâhikası

Zekâi gibi ol

Senin mektubunda Hafız Sezai bizimle ciddî alâkadar olduğunu gösteriyor. Ben bir zaman idi, Ağros'lu Zekâi gibi samimî, hararetli Isparta'da yeni bir kardeşimiz bulunacak, vicdanen hissediyordum. İnşaallah bu Sezai, o olacak. Ben onu işittiğim vakit, hissettiğim şahıs tevehhüm ettim. Eğer tasavvurum gibi ise zaten iyi, olmasa öyle olmaya çalışsın. Eğer Zekâi nasıl adamdır merak ederse, Yirmiyedinci Mektubun fıkralarında Zekâi'nin mahiyetini ve ne derece samimî olduğunu gösterir fıkraları var, baksın.

Barla Lâhikası

Çilingir Ali

Ali Savran (1911–1974)

BEDİÜZZAMAN'IN "hizmet-i Nuriyede çok çalışkan" iltifatına mazhar olan Eğirdir'li Nur kahramanı. Eğirdir yoluyla yapılan haberleşmeler mutlaka onun vasıtasıyla gerçekleşirdi.

Çilingirlikle kıt kanaat geçinecek kadar ancak kazanabildiği halde, gelen misafirleri de o ağırlar ve evinin alt katını misafirhane olarak kullanırdı. Üstad da Eğirdir'e geldiği zaman mutlaka Çilingir Ali'ye uğrardı. Bu kutlu evde, Çilingir Ali ve Hakkı Tığlı, beraberce Risaleleri daktilo ederek çoğaltırlardı.

Eskişehir ve Afyon hapislerinde Üstad ile beraber bulundu.

Çok çalışkan Çilingir Ali

Atabeyli alîl (kötürüm) Ali Osman'ın yazdığı uzun mektubu ve Asâ-yı Musa Risalesi ve Nurların neşrinde cidden tesirli çalışması ve hizmet-i Nuriyede çok çalışkan Çilingir Ali ile ve dayısı Hasan'ın ona yardım etmesi ve mübarek hülyaları ve tevafukları bizleri ferahlandırdı. Eğirdir kasabasını bana ziyade sevdirdi. Cenab-ı Erhamürrâhimîn onlardan razı olsun.

Emirdağ Lâhikası

Nur dairesini minnettar ettiler

Alîl Ali Osman ve Çilingir Ali, Nur'un pek çalışkan kardeşlerimizin tebriklerini ruh u canımızla hem bayramlarını, hem Leyle-i Kadir'lerini, hem harika ve kıymetli ve çok sevaplı hizmet-i Nuriyelerini tebrik ediyoruz ve muvaffakıyetlerine ve mahfuziyetlerine dua ediyoruz. Onlar, Nur dairesini ebede kadar bir cihette minnettar ettiler, Allah razı olsun, âmîn! Ali Osman'ın mektubunda isimleri bulunan kardeş ve hemşirelerimize birer birer selam ve dua ediyoruz ve dualarını istiyoruz.

Emirdağ Lâhikası

Hafız

Mustafa İmamoğlu

(1905–1950)

KULEÖNÜ KÖYÜNDE DÜNYAYA GELDİ. Daha sonra Süngüllü köyüne imam olarak yerleşti. Risale-i Nur'u tanıdıktan sonraki bütün hayatı, fedakârâne bir şekilde Nur'un hizmetinde geçti. Tahirî Mutlu ile beraber Risale-i Nur'un tab'ında da hizmeti sebkat etmiş, bu vesile ile Bediüzzaman Hazretlerinin duasına mazhar olmuştu.

Denizli hapsinde Üstadla beraber bulundu. 1950 yılında bir gün Üstadı Emirdağ'da ziyaret ettiğinde, Üstad ondan acele olarak köyüne dönmesini istedi. Emre uyarak döndü ve köyünde vefat etti.

Ektikleri tohumlar mahsul veriyor

Hafız Mustafa dahi, Hafız Ali zamanında tam bir muavini ve vefatından sonra tam bir vârisi olduğunu hapiste gösterdi. Demek mübarek heyet-i âlîsinde, on sekiz sene evvel ümit ettiğim hizmet-i Nuriyeyi tam yapmışlar ve yapıyorlar. Ektikleri tohumlar, onlar çalışmasalar da, onların bedeline mahsulat veriyor. Umum kardeşlerimize birer birer selam ve dua ediyoruz.

Emirdağ Lâhikası

İkinci bir Hafız Ali

Aziz, sıddık kardeşlerim,

Evvelâ: Hem Medresetü'z-Zehra şakirtlerini, hususan Mübarekler Heyetini ve Isparta vilâyetini merhum Hafız Mustafa'nın vefatıyla taziye ile Hafız Mustafa'yı tam vazifesini yapmasıyla yirmi senede ikinci bir Hafız Ali olarak yirmi seneden beri usanmadan, sarsılmadan Nurların neşrine çalışmasını, bütün ruh u canımızla tebrik, hem onu, hem Isparta vilayetini, hem Medresetü'z-Zehra'yı tebrik ediyoruz. Hakikaten bu merhum kahraman kardeşimiz aynen Hafız Ali gibi vazifesini bitirdi; âlem-i nura ve berzaha Hafız Ali ve Hasan Feyzi gibi kardeşlerinin yanına gitti. Cenab-ı Hak Risale-i Nur'un hurufatı adedince onun defter-i hasenatına hayırlar yazsın ve ruhuna rahmet eylesin, âmin!

Emirdağ Lâhikası

İlk hanım Nur talebesi Müzeyyene (?–?)

BEDİÜZZAMAN'IN "âhiret hemşirem" iltifatına mazhar olan bahtiyar hanım. Atabey'in asil ailelerinden birine mensup olan Müzeyyene Hanım, genç yaşta dul kalmış, yalnız yaşayan bir hanım idi. Üstada ve Risale-i Nur'a sarsılmaz bir muhabbetle bağlıydı. Bediüzzaman'ın ve talebelerinin maruz kaldığı muamelelerin ızdırabını kalbe saplanmış bir hançer gibi kendi içinde hissederdi.

..... yılında evi tamamen yanınca İstanbul'daki avukat oğlunun yanına yerleşti ve bir daha Atabey'e dönmedi. Kabri hakkındaki yegâne bilgi, İstanbul'da bir yerlerde olduğundan ibaret.

Barla Lâhikasında yer alan mektupları, yüksek ve asil bir ruhun hissiyatını aksettiriyor ve her gün tekrar tekrar okundukça nice gönülleri Barla günlerinden en tatlı esintilerle ferahlandırıyor.

Âhiret hemşirelerimden Müzeyyene'nin fıkrasıdır

Sevgili Üstadım,

İki aya yakın zamandan beri, gelen âhiret kardeşlerle selamınızı alıyorsam da, benim gibi âcize bir talebenin, sizin her vakit nurlu nasihatlerinizi dinlemeye ihtiyacı olduğundan dolayı, haftaları bütün mahzuniyetle geçiriyorum. Evet zaman oluyor ki, gözlerimden dökülen yaşları, nurlu risaleleri okumakla teskin ediyorum. Zaman oluyor, kalbim mütemadiyen ağlıyor. Hele şu mübarek Ramazan, birkaç müfsidin kalbimize saldığı hançerin acısını kalben, bütün gün için için ağlamakla geçiriyoruz.

Nihayet aldığım bir haber üzerine, yine eskisi gibi âhiret kardeşlerimizin, sizi ziyaret etmekten mahrum olmadıklarından memnun oldum. Yalnız mübarek ibadethanenin ve bütün ehl-i iştiyakın sizin duanızdan mahrum kaldığına çok acıyorum. Hattımın noksanlığı ve zayıflığı dolayısıyla risaleleri yazamadığımdan beni affediniz. "Şu zamanlarda dünyayı sevmez olduğumuz halde, kurtulamadığımıza çok müteessirim. Issız sahralar, susuz çöller, kimsesiz yerler ruhumuzun meskeni oluyor. Hayalen oralarda dolaşıyoruz. Evet, bir şey arıyoruz. Heyhat... Aradığımız gün hem çok uzak, hem çok yakın görülüyor. Daha ne kadar bu hal içerisinde çırpınacağız?" diye feryat

eden kardeşlerimizin hissiyatına bu âcize, bu fakire iştirak ediyorum.

Barla Lâhikası

Sizden ders alır gibi

Üstadım, ben sair kardeşlerim gibi sizden bizzat ders almaktan mahrumum. Fakat haftada veya bir ayda, âlî Sözlerinizden gıyabî bir ders alıyorum tasavvuruyla dinliyorum. Güya bizzât sizden ders alıyorum. Bütün gün ehl-i İslâmın selametini ve şu halimin zulmetten nura dönmesini, siz başta ve önde, biz arkada Cenab-ı Hakka yalvaralım. Cenab-ı Mevlâm hayırlısıyla ihsan buyursun. Fazla söylemeye lisanım, aczim, kusurum bırakmıyor. Kusurumuzu Üstadımıza itiraf ediyorum.

Barla Lâhikası

Bahtiyar Barla

Üstadım,

Bugünlerde dediler ki, "Af varmış, Üstad İstanbul'a gidiyormuş" demeleriyle bir cihette memnun oldum ki, Üstadım esaretten kurtuldu. Ve bir cihette zannettim ki bütün Atabey'in dağları başıma düşüyor, müteessir oldum. Affınıza ve bedbaht insanların eziyetinden kurtulmanıza teşekkürlerle beraber tebrik ediyorum. Fakat bu nurlu ve kıymetli risalelerin sahibi bizden uzaklaşmasına gönül razı olmuyor. Barla dağlarında bizi ve bu etrafı nurlandıran, bizlerden uzaklaşmamalı. Uzaklaşmasını kim arzu eder? Barla çok bahtiyardır ki, en evvel ve her vakit, o taze ve şirin risaleleri herkesten evvel, bizzat şifahen Üstaddan işitebilirler.

Barla Lâhikası

Pembe ve Ümmühan anneler (?–?)

NUR'UN KAHRAMANLARINDAKİ isimsiz ve emsalsiz iki kahraman. Haklarındaki bütün bilgimiz, İslâmköylü Türkân Şirin Hanımın Himmet Koçoğlu'na anlattıklarından ibaret.

Bu iki yaşlı ve dul kadın, İslâmköy'ün çocuklarına Kur'ân dersi verirlerdi. Kendileri yoksulluk içindeydiler; bakacak kimseleri de yoktu. Tanesi bir kuruşa yumurta satarak üç beş kuruş kazanırlardı. Ama kazandıkları parayı da asla harcamaz, biriktirirlerdi. Niçin böyle yaptıklarını soranlara da:

"Evlâtlarım," derlerdi, "biz bu paraları biriktirip Mustafa Toksöz vasıtasıyla Bediüzzaman Hocaya gönderiyoruz. Onunla mürekkep alsınlar diye."

Bütün sermayelerini böylece Risale-i Nur'un mürekkebine yatıran Pembe ve Ümmühan annelerin kendi yiyecekleri ise, sirkeye batırılmış ekmekten ibaretti:

Tıpkı evinde yiyecek bulamadığı zaman "Ne güzel katıktır" buyurarak sirkeye bandırılmış ekmekle açlığını bastıran Resulullah (a.s.m.) gibi.

Gönülden gönüle

CENAB-I HAKKA şükrediyorum ki, böyle hâlis, muhlis ve başkalara hüsn-ü misal olan sadık şakirtleri Risale-i Nur'a vermiş ki, daimî hakta hulûs ile ve Nur hizmetinde sabır içinde şükrediyorlar. O Meyvecinin civarında, ismini söylemediğim malûm ve çok alâkadar olduğum kardeşlerim, hususan Barla sıddıkları, beni çok defa hayalen eski zamana ve o memlekete celb ediyorlar, Barla ve dağlarında gezdiriyorlar. Ben, onlarla ve o yerleriyle çok alâkadarım, unutmuyorum.

Said Nursî

ON YEDİNCİ SÖZ Kİ, mefhumu, nâmütenâhî yükselen hakikatlerdir. Yüzlerce teşekkür... Her Söz, beşeriyetin müptelâ olduğu mahfî emrâzı gösteriyor. Ve nurlarıyla teşhis ederek tedavi ediyor. Pekâlâ, pek rânâ anlıyorum ki, benim gibi yaralı, mânen zarardide olmuş bir genç için, muhtaç bulunduğum teselliyetkâr şeyler, hep Risale-i Nur'dandır. Kalbime tesellî nurlarını serpen Hâlık-ı Âzama binlerce şükür...

Zekâi

BUGÜN İSTİNSAHINA muvaffak olduğum i'câz-ı Kur'ân'ın bu biçare talebenize bahşetmiş bulunduğu nihayetsiz füyûzat, mevte mahkûm ruhuma öyle bir tabib-i hâzık ameliyatı yapmış ki, müptelâ olduğum emrâz-ı kalbiyeyi tedavi ve yeniden hayat bahşetmiş olduğundan, arz-ı minnetdârî eyler ve bu bînazîr mücevherat mahzeninin diğer renkli kapılarının da açılmasını âcizâne istirham eylerim.

Hafız Zühdü

MEDRESE-İ NURİYENİN çalışkan ve gayyûr talebeleri birkaç gün zarfında, Hafız Mehmed'in zâyi olan kitaplarına mukabil umumunun yazılmasını ve ona verilmesini taahhüt edinmeleri, bu havalideki şakirtleri fevkalâde mesrur eyledi. Hafız Ali'nin tahkikatına gelenlerin, "Mağazalarda kâğıt kalmadı. Risale-i Nur şakirtleri kâğıdı bitirdiler" diye demeleri ve Mehmed Zühdü'nün kitapları kendine iade edilmeleri, Risale-i Nur şakirtlerini müftehirane teşci ve teşvik eden bir hadisedir.

Said Nursî

Nur Postacıları

YAZ KARDEŞİM der Üstad.

Kalemler yazmaya başlar.

Dağda, çayırda, evde, bahçede veya yolda, bir risale telif edilir.

Fakat kalemler durmaz.

Sessizce işleyen matbaalar kurulur köylerin, kasabaların evlerinde.

Önce perdeler çekilir, dışarı ışık sızmasın diye. Yüklüklerin ardında tezgâhlar kurulur. İşinden veya tarlasından dönen Nur talebesi için, asıl mesai akşamları başlar.

Kimi yerde hanımlar mum tutar beyler yazarken. Kimi yerde beyi Risale-i Nur yazsın diye hanımlar sırtlarında odun taşır, evin işlerini görür. Kimi yerde de hanımlı, beyli, çocuklu, büyüklü herkes birden çalışır.

Yazarlar, yazarlar.

Bir Sav Köyünde bin tane kalem çalışır aynı anda. Onlardan kimi, yıllarca evinden dışarı adımını atmadan yazar.

Yazılan risaleler gizlice Müellifine gelir. Her birini tek tek tashih eder Müellif. Ve yine aynı gizlilik içinde, eserler Anadolu'nun dört bir yanına gönderilir.

Nur santralları kurulmuştur. Nur postacıları santrallar arasında mekik dokur. Çantalar sırtlarda, geceler boyu yol tepilir. Issız ormanların arasından geçilir, peş peşe dağlar aşılır, emanetler yerlerine ulaştırılır. Üstaddan talebelerine, talebelerinden Üstadlarına risaleler, mektuplar, dualar, muhabbetler taşınır günler, geceler, aylar ve yıllar boyunca. Kuş uçurtmayan bir takip ve baskı altında, hiç sekmeyen bir saat gibi çalışır sistem. Matbaa kapıları yüzüne kapatılmış bir eser, Anadolu insanının sinesinde çoğalır.

Bir Bediüzzaman girer Barla'ya.

Oradan yüzlerce Nur postacısı ile yüz binlerce kitap çıkar.

Onu oraya gönderenlere de, hayretle sormak kalır, "Nurcular kâğıdı nereden buluyor?" diye.

Gelinlikle süslenen kitaplar

ESERLERİN YAZILMASI, okunması, çoğaltılması, dağıtılması binbir güçlükle, akla gelebilecek her türlü takip ve baskı yöntemlerine rağmen yürütülen bir işti.

Fakat yapılan işte en küçük bir telaş eseri görünmüyordu.

Sanki Risaleleri yazarak çoğaltanlar, bu işi yüklüklerde, bodrumlarda, her an yakalanma tehlikesi altında değil de, en konforlu mekânlarda ve her türlü imkân önlerine serilmiş halde yapıyor gibiydiler. Kendilerini öylesine bu işe vermiş, öylesine özenerek yazıyorlar ve yazdıklarını süslüyorlardı.

Hanımların ihtimamı ise bir başkaydı.

İşte, Ulviye annenin elinden geçen bir risale:

Gelinlik çeyizinin en değerli kumaşlarıyla ciltlenmiş, gül kokularıyla sarılıp sarmalanmış...

Üstadın mektuplarına geçmiş.

Meleklerin çektiği resimlere girmiş.

Gelecek nesillere, annelerinden dünya dolusu servete mukabil bir miras olarak kalmış.

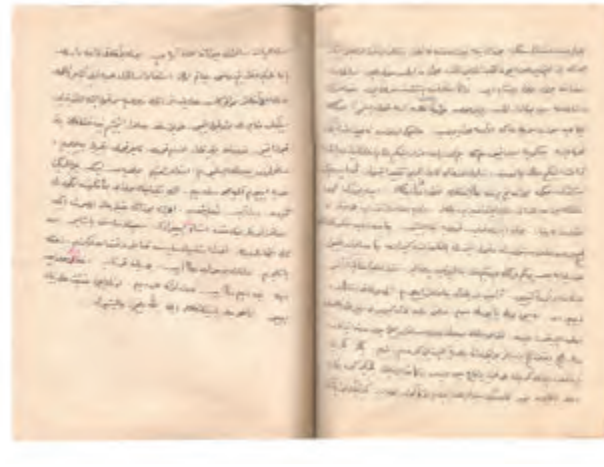

Hem lâtif, hem güzel, zarif bir hadiseyi söyleyeceğim. Bu memlekette Risale-i Nur'a, erkeklerden ziyade fedakârâne yapışan ihtiyar hanımlar ve ihtiyare hükmünde masume genç hanımlar, eski zaman sırmalı ve yaldızlı gelinlik cihazatının içinde kıymettar parçaları Risale-i Nur'un eczalarının ciltleri üstüne çekip, bütün risaleler altın yaldızıyla ciltlenmiş gibi bir tarza girdi. Risale-i Nur'un mânen güzelliğine ve Hüsrev ve Tâhirî ve Alilerin ve Hasan Âtıf ve Âsım gibi kardeşlerimizin yaldızlı yazılarının cemaline, cildi üstünde de şirin bir güzellik daha ilave ettiler. Hafız Ali'nin mektubunda yazdığı Ümmühan ve Şâhide değerinde, burada Risale-i Nur'a bütün kuvvetiyle çalışan çok hemşirelerimiz var. Mesela: Âsiye, Saniye, Ulviye, Lütfiye, Aliye gibi Risale-i Nur'un şakirtleri, oradaki hemşirelerine ve kardeşlerine selam ve dua ediyorlar.

Kastamonu Lahikası

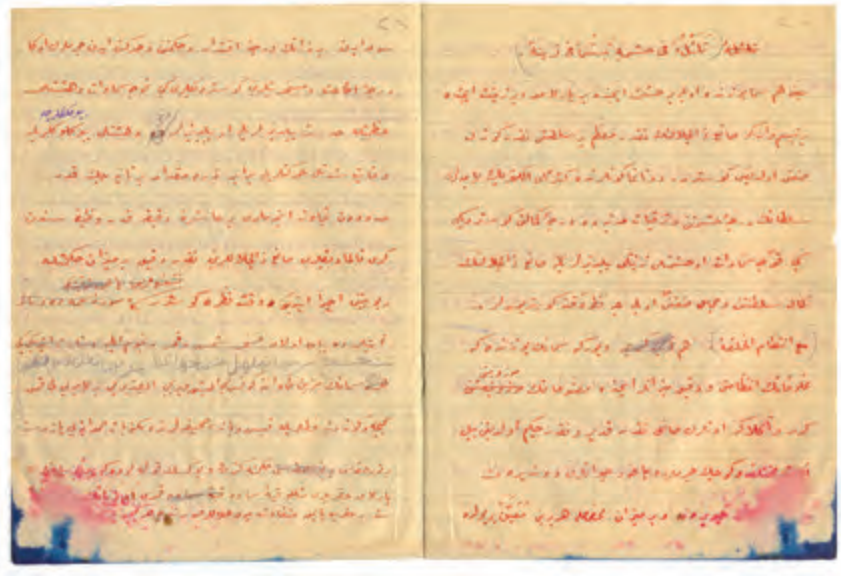
Bediüzzaman'ın tashihinden geçmiş el yazması Dokuzuncu Söz.
Başlığa Üstadın el yazısıyla ilâve: "Risale-i Nur Mizanlarından."

"Ehl-i bid'atın şiddetli hücumuna maruz kalan Süleyman hakkındadır."
Bediüzzaman'ın Sıddık Süleyman'ı müdafaa eden uzun mektubunda kelime tashihleri.

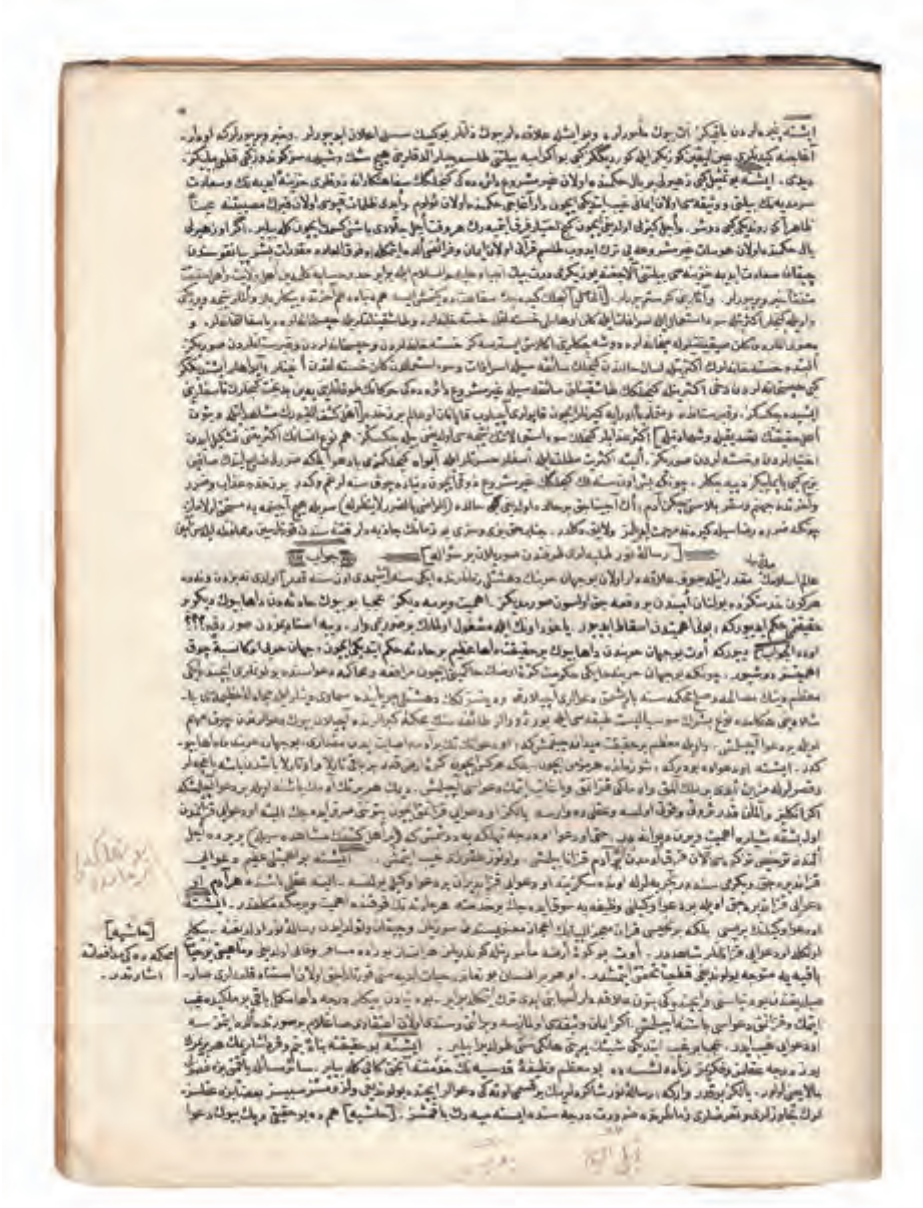
Asâ-yı Mûsâ'dan akan bir Nur çeşmesi.

Otuz İkinci Sözün Birinci Mevkıfı ve Bediüzzaman'ın tashihleri.

Otuz İkinci Sözün İkinci Mevkıfı ve Bediüzzaman'ın tashihleri.

Gençlik Rehberi.
Abdullah Körköse'nin hattı, Bediüzzaman Said Nursî'nin tashihi ile.

Gönülden gönüle

MÜBAREKLER, Tâhir ile beraber, Tâhirî'nin bize o kıymettar kalemiyle Cennet taamları gibi çok tatlı ve huri libası gibi çok güzel yazıları, burada herkesi lezzetle mütalaaya sevk ediyor. Ve onun masume iki mübarek kızlarının yazdıkları nüshalar, burada kadınlar, kızlar âleminde geziyor, görenleri Risale-i Nur'a cezb ediyor.

Said Nursî

AZİZ SIDDIK, mübarek kardeşlerim ve hizmet-i Kur'âniyede çalışkan ve kuvvetli arkadaşlarım ve tarik-i hakta ve berzah seyahatinde ve âhiret yolunda nuranî yoldaşlarım...

BEN, HAYALEN, çok defa eski zamana ve Kastamonu'daki ve Barla'daki malûm yerlere ve seyrangâhlara şevkle gidiyorum. Oralarda oturup ağlıyorum. O enîslerimi hayalen görüyorum.

Said Nursî

BARLA SIDDIKLARI Nurların yazmasına tam çalışmaları, herkesten evvel onların vazifeleridir. Çünkü Barla, birinci medrese-i Nuriye şerefini kazanmasından, o mübarek medreseyi talebesiz bırakmak câiz değil.

Said Nursî

"Huzur-u fazılanelerine,

"Üstad-ı faziletmeabım efendim hazretleri,

"Cenab-ı Kibriyanın sanayi-i garibe ve harikasından olan nebatatın mütenevviü'l-ecnas ve muhtelifü'l-eşkal sanat ve hikmet ve kudretini en ulvi ve en parlak bir nida ile ilan eden bilumum mahsulatın neticeleri olan meyvelerinin bir kısım meşherinin hücre-i kerimanelerinde müşahede edildiği ve onlar meyanına şu mübarek mahsulün dahi ilavesi diğerlerinin natık bulunduğu cilve-i esma ve evsaf-ı ilâhiyeyi tekrar edeceğinden huzur-u fazılanelerine takdime ictisar ve bilvesile dest ve damen-i fazılanelerini bus ederim efendim.

Aciz talebeniz

Hulûsi-i Sani"

Duvar içinde saklanan eserler

HAFIZ ALİ'NİN EVİ DE Nur fabrikasının gece gündüz faaliyet halinde olan evlerinden biriydi.

O duvarların dili olsa da anlatsa orada yaşanan heyecanları, satır satır yazıldıkça solunan iman hazlarını.

Dili yoksa da bağrında sakladıklarıyla anlatıyor olup bitenleri duvarlar.

Hafız Ali, inci gibi el yazısıyla, özenerek yazardı Üstadından gelen eserleri.

Fakat yazılanların her an bir baskınla ele geçme tehlikesi vardı.

Olsun. Bir gün gelecek, insanlar, havaya ve suya olan ihtiyaçları gibi bu eserlere olan ihtiyaçlarını da fark edecekler ve onlara ulaşmak isteyeceklerdi.

Onun için, Bediüzzaman ile talebelerinin bütün gayreti, eserleri gelecek nesillere ulaştırabilmek üzerinde yoğunlaşmıştı.

Büyük âlim ve şehid Hafız Ali'nin bulduğu çözüm, birer teneke kutu

yaptırmak, eliyle yazdığı risaleleri bu teneke kutular içine yerleştirdikten sonra kutuların üzerine duvar örmek oldu.

Bir gün gelecek, elbette duvarlar yıkılacak, eserler meydana çıkacaktı.

Necmeddin Şahiner, Hafız Ali'nin evindeki duvarların içinden eserlerin çıkışını şöyle anlatıyor:

"Merakla odanın duvarlarını, pencerelerini tıkırtılarla vurmaya başladık. Boşluklar olduğu anlaşılıyordu. . . . Abdullah Kula 'Durun, durun' diyerek, duvardaki tahta kaplamaları ileri geri itmeye uğraştı. İtelediği tahtalardan bir bölüm açıldı. . . . Coşkun bir sevinçle kâğıt parçalarını topluyorduk. Elimizde sert cisimlerle, duvarları, pencereleri dövüyorduk. Pencerenin altından hususî bölmeler çıktı. Yarım asır el sürülmemiş yerler. Yine bir bölüm daha açıldı; duvarın enine ve derinliğine doğru yayılıyordu. Az sonra yeni bir hazine daha bulmuştuk—kâğıt ve kitap hazinesi. Bekçi ağzı açık vaziyette seyrediyordu manzarayı. Önceleri bizi para veya daha başka bir şey arıyor zannetmişti. Biz ise Bediüzzaman'ın eserlerini arıyorduk."

Duvarların dili yok belki. Ama buna lüzum da yok.

Onlar, anlatacaklarını, bağrında sakladıklarıyla anlatıyor.
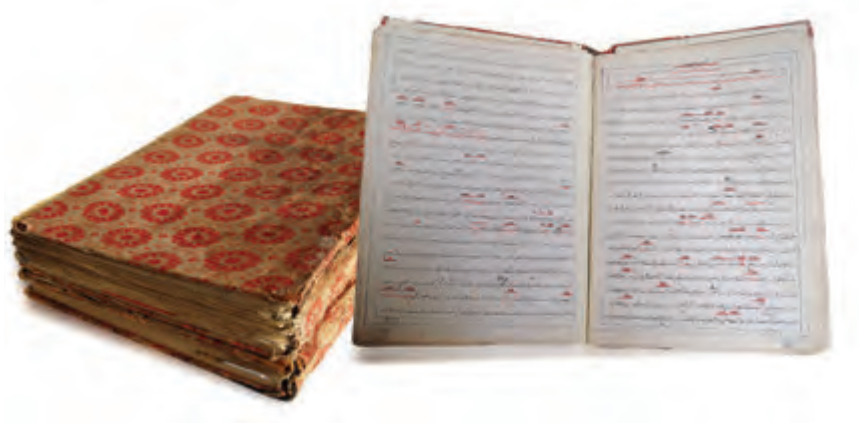

Şehid Hafız Ali tarafından istinsah edilen ve aşağıdaki mektupta sözü geçen Risaleler

HAKİKATEN MERHUM Hasan Feyzi gibi az zamanda çok hizmet eden ve Nurlara karşı pek çok ciddî alâkadar olan Mustafa Osman'ın, hizmetinin makbuliyetine bir delil olarak, Hasan Feyzi'nin ve onun ruhlarında ve sadakatlerinde iki muallim olan Ahmed Fuad ve Mustafa Sungur ve iki yüksek talebe olan Mustafa Oruç ve Rahmi'yi bulması ve Risale-i Nur'un o kuvvetli ellerle hizmetine çalışması, o havali için büyük bir saadettir.

"Risale-i Nur'un Zülfikar ve sair mecmuaların intişarı için büyük yardımlarda bulunan ve merhum şehid Hafız Ali'nin en mükemmel tarzda yazdığı ve Nur fabrikasında tam çalışkan bir arkadaşı ve sadık bir vârisi olan Hafız Mustafa'nın eline emanet bırakılan bütün Risale-i Nur eczaları onun eline geçmesini temin eden Ahmed Fuad'ı ve emaneti ona teslim eden kardeşimiz Hafız Mustafa'yı ve Safranbolu memleketini ve oradaki kardeşlerimizi ruh u canımızla tebrik ediyoruz. İnşaallah Zülfikar'a verdiği her bir banknota mukabil, bin kâr görecek, binler hayırlara medar olacak. Hem ona, hem kardeşlerinden Hatip İbrahim'e, hem yeni bir fedakâr muallim olan Mustafa Sungur'a ve küçük bir Selahaddin olan Rahmi'ye ve başta Mustafa Osman ve Hıfzı olarak oradaki bütün kardeşlerimize selam ederiz."

Emirdağ Lahikası

"Beka-i ruh ve melâike ve haşre dair" Yirmi Dokuzuncu Sözün istinsahı sırasında ortaya çıkan bir tevafuk: Eserin hemen hemen bütün satırbaşları "elif" harfiyle başlıyor. Birçok mektupta sözü geçen bu nüsha nakış nakış işlenmiş, süslenmiş ve gelinlik çeyiziyle ciltlenmiş.

"Saniyen: Şu Yirmi Dokuzuncu Söz, târifnamelerde yazıldığı gibi, bir müstensih hatt-ı hakikiyesine ihtiyarsız takarrüble, sırrı tezahüre başlamış ve diğer müstensih hatt-ı hakikîsini bulmuş. Hakikaten, ne fikirde bulunursa bulunsun, gören herkesi tasdike mecbur ediyor. Hattâ burada mühim ve müşkilpesent ulemalar dahi, güneş gibi inanıp tasdik ediyoruz, diyerek imza ediyorlar.

"Şüphemiz kalmadı ki, i'câz-ı Kur'ân'ın yüz cüz'ünden bir cüz'ü, şu tefsirine in'ikâs etmiş. Yalnız şu fark var ki, i'câz kastîdir, kasten de kimse muaraza edemez. Şu kitabın tevafuku ise, fıtrî, ihtiyarsız olmak cihetiyle harika olur, keramet sayılır. Kastî ve sun'î bir surette muaraza edilmez. Her neyse, şu nüshayı kardeşiniz Abdülmecid bir defa görsün. İnşaallah ona da bir vakit bir tane yazılacak. Şayet orada birisi aynen istinsah etmek niyet etse, çok dikkat etmek gerektir. Çünkü bu risalenin hurufatı da sırlı; kendine güvenmeyen yazmasın."

Barla Lahikası

"Hizbü'l-Kur'âni'l-Muazzam'ın hem fevkalâde ehemmiyeti, hem faydaları, hem okumasında hiçbir vesvesenin gelmemesi, hem bütün Kur'ân'ın en sevaplı âyetlerinin ihtivası, hem Risale-i Nuriyenin bütün esaslarını ve hakikatlerini cem etmesi, hem herkese, hususan her vakit bütün Kur'ân'ı okumaya fırsat bulamayan ve hafız olmayanlara tamam-ı Kur'ân'ın bir numune-i kudsîsi, hem tamam-ı Kur'ân'ın tevafuklu tab'ında bir misal-i musağğarı ve müjdecisi, hem maddî ve lâfzî ve mânevî parlak bir i'câz göstermesi gibi pek çok hâsiyetleri var ve bu şuhur-u mübarekedeki pek çok bereketlere ve Nurlara ve sevaplara medardır ve onun tab'ına ve neşrine çalışmışlara çok büyük hayırlar kazandırır."

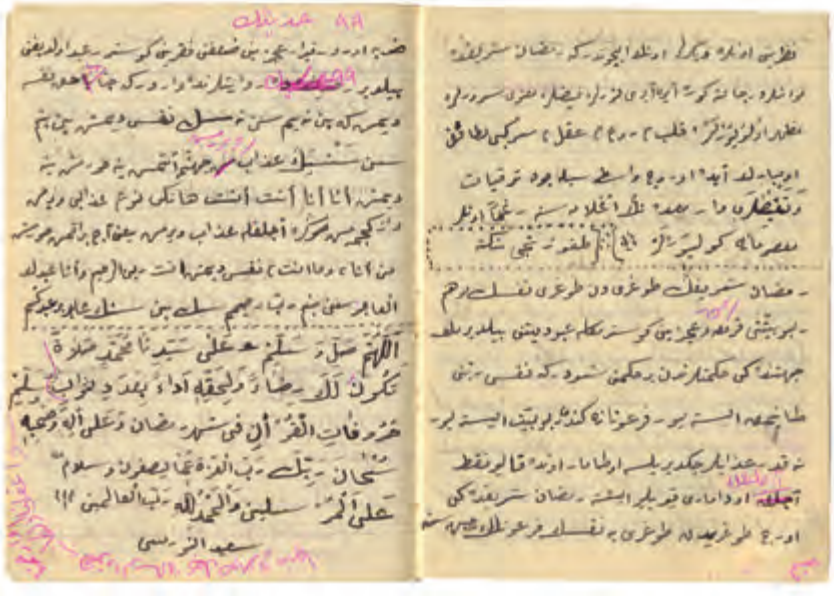
Emirdağ Lahikası

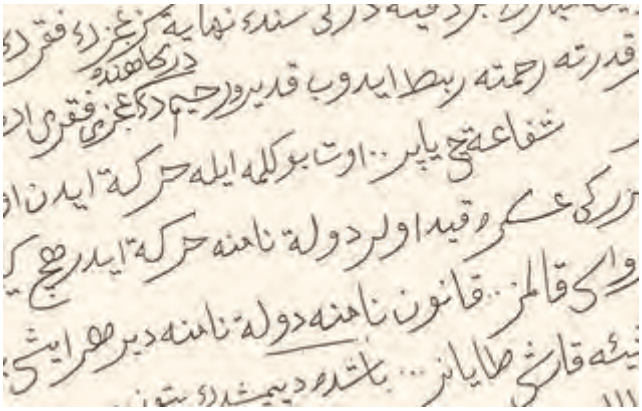

Yirmi Dokuzuncu Mektubun Birinci ve İkinci Kısımları

Dördüncü Şua / Gayet kıymettar olan Âyet-i Hasbiye Risalesi

Hafız Abdullah'ın hattı ve Bediüzzaman'ın tashihleri

Bir Kutlu Kalemden Kalanlar

ÜÇ BÜYÜK HAPİS MACERASI geçirdi Bediüzzaman ve talebeleri. Hepsi de insanın tahammülünü zorlayan en çetin şartlar altında...

Önce Eskişehir hapsi. Arkadan Denizli. Orada, "Eskişehir hapsinin bir aylık eziyetini bir günde çektirdiler bana" diyordu Bediüzzaman.

Afyon ise en yamanı idi. Denizli'nin bir aylık eziyeti de Afyon'un bir gününe denk geliyordu.

Şehirde kanalizasyonun donduğu bir kış mevsiminde, sobası yanmayan bir koğuşta, günde on kuruşluk yıldız şehriye çorbasından başka midesine bir şey girmeyen, hasta ve yaşlı bir tutuklu ne yapar?

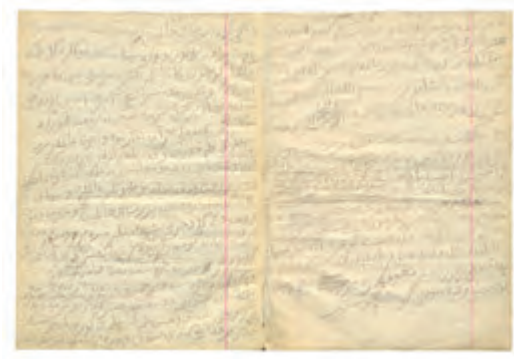
O kimse Bediüzzaman ise, her zaman yaptığını yapar. Yazar, yazar, yazar... Eline geçen her türlü kâğıda yazar: defter kâğıdı, kese kâğıdı, gazete kâğıdı... Sonra, bir vesile ile o yazdıkları, çeşitli koğuşlarda bulunan kırk beş kadar talebesine ulaştırılır. Onlar da yazılanları çoğaltırlar.

Başkalarıyla beraber bir koğuşa konulacak olsa, orası bir ders salonuna döner. Muhataplarının her biri, bir suçla yargılanan yahut hüküm giymiş kimselerdir. Aralarında göz kırpmadan adam öldürenler de eksik değildir. Bütün bunlar, bir "medrese-i Yusufiyede" ders arkadaşları olurlar. Ve kendileriyle aynı koğuşa düşmüş bir hocadan Kur'ân'ın en ince nüktelerine dair dersler dinlerler.

Rahmân kimdir, Rahîm kime denir? Açları kim doyurur? Hastalara kim şifa verir? Dünyanın dört bir köşesindeki yavruların ağızlarına akan sütler hangi rahmet hazinelerinden gelir? "Ancak Sana kulluk ederiz" dendiğinde nasıl saf olur insanlar, zerreler, hücreler, canlılar, cansızlar, gezegenler, yıldızlar?

Ve soruların en can alıcı olanı:

Nasıl görülür bütün bunlar, kanalizasyonları buz tutmuş bir şehrin sobasız hapishane duvarları arasından?

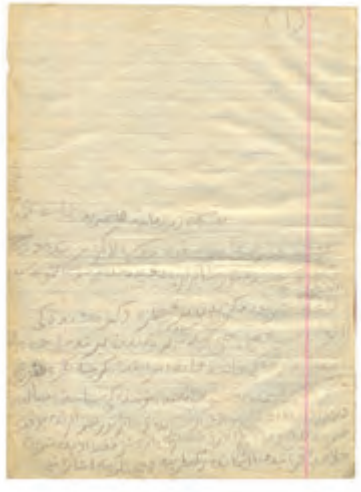
Yazdıracak kimse bulamadığı için hapishane hücresinde Üstadın kendi yazdığı risale.

"Fâtiha-i Şerifenin Bir Muhtasar Hülâsası

"Üçüncü medrese-i Yusufiyede muvakkat pek az bir zamanda tecridden temasa naklimde verilen yalnız bir tek dersin ikinci kısmı.

"Hapiste Nur şakirtlerine kısacık bir ders numunesidir. O da şudur:

"Fâtiha-i Şerife denizinden bir katre ve güneşindeki elvan-ı seb'a, yani ziyasındaki yedi renginden bir tek lem'a beyan etmeyi, namazdaki Fâtiha kalbe emretti."

Evet, kâinatta hadsiz rahmetin mevcudiyeti ve hakikatı, aynen güneşin ziyası gibi görünür. Meselâ, bütün zîhayatın, hususan âcizlerin ve bilhassa yavruların, bütün zeminde ve fezada ihtiyar ve iktidarlarının haricinde, gayet harika bir tarzda hiçten ve mütemasil çekirdeklerden ve su katrelerinden ve toprak habbeciklerinden yetiştiriyor. Hattâ ağacın başındaki yuvada kanatsız, zayıf kuşcuklara annelerini emirber nefer gibi gezdirir, rızıklarını getirttirir. Ve aç bir aslanı yavrusuna musahhar eder, elde ettiği bir eti yemeyip yavrusuna yedirir. Ve sair hayvanatın ve insanın yavrularına memeler musluğundan âb-ı kevser gibi hoş, mugaddî, sâfî, halis, beyaz sütleri kırmızı kan ve mülevves fışkı içinden bulaşmadan, bulandırmadan imdatlarına gönderir, validelerinin şefkatlerini yardımcı verir. . . . İnsan, iman gözüyle baksa, yetmiş güzel hulleleri giymiş bir cennet hûrisi gibi, rahmetler ve hayırlar ve hikmetlerden dikilmiş yetmiş binler güzel libasları birbiri üstüne giymiş, daima güler, rahmetle tebessüm eder bir insan-ı ekber ve ondaki insan nev'ini bir kâinat-ı suğrâ ve her bir insanı bir âlem-i asgar müşahede eder.

Şualar

Sonra, pek âdi bahanelerle, zemherîrin en şiddetli soğuk günlerinde beni tevkif ederek, büyük ve gayet soğuk ve iki gün sobasız bir koğuşta, tecrid-i mutlak içinde hapsettiler. Ben küçük odamda günde kaç defa soba yakar ve daima mangalımda ateş varken, zaafiyet ve hastalığımdan zor dayanabilirdim. Şimdi, bu vaziyette, hem soğuktan bir sıtma, hem dehşetli bir sıkıntı ve hiddet içinde çırpınırken, bir inâyet-i İlâhiye ile bir hakikat kalbimde inkişaf etti. Mânen,

" 'Sen hapse medrese-i Yusufiye namı vermişsin. Hem Denizli'de, sıkıntınızdan bin derece ziyade hem ferah, hem mânevî kâr, hem oradaki mahpusların Nurlardan istifadeleri, hem büyük dairelerde Nurların fütuhatı gibi neticeler, size şekvâ yerinde binler şükrettirdi. Her bir saat hapsinizi ve sıkıntınızı on saat ibadet hükmüne getirdi, o fâni saatleri bâkileştirdi. İnşaallah, bu üçüncü medrese-i Yusufiyedeki musibetzedelerin Nurlardan istifadeleri ve teselli bulmaları, senin bu soğuk ve ağır sıkıntını hararetlendirip sevinçlere çevirecek. Ve hiddet ettiğin adamlar, eğer aldanmışlarsa, bilmeyerek sana zulmediyorlar; onlar hiddete lâyık değiller. Eğer bilerek ve garazla ve dalâlet hesabına seni incitiyorlar ve işkence yapıyorlarsa, onlar pek yakın bir zamanda ölümün idam-ı ebedîsiyle kabrin haps-i münferidine girip daimî sıkıntılı azap çekecekler. Sen onların zulmü yüzünden hem sevap, hem fâni saatlerini bâkileştirmeyi, hem mânevî lezzetleri, hem vazife-i ilmiye ve diniyeyi ihlâsla yapmasını kazanıyorsun' diye ruhuma ihtar edildi.

"Ben de bütün kuvvetimle 'Elhamdü lillâh' dedim. İnsaniyet damarıyla o zalimlere acıdım, 'Yâ Rabbi, onları ıslah eyle' diye dua ettim."

Lem'alar

Birinci Sözden Sekizinci Söze kadar, Sözler'in ilk bölümlerini içine alan Küçük Sözler.

"Şu Küçük Sözleri bidayette müsvedde olarak kendim ve kendi müşevveş hattımla yazmaya mecbur oldum. Çünkü o vakit herkes benden çekinirlerdi."

Yirmi Beşinci Lem'a / Hastalar Risalesi ve Bediüzzaman'ın sonuna yazdığı dua:

"Yâ Erhamerrâhimîn! İsm-i Âzamın hürmetine, bu nüsha sahibesi hemşiremiz Sultan Hanımı Cennetü'l-Firdevste saadet-i ebediyeye mazhar eyle. Âmin, âmin, âmin."

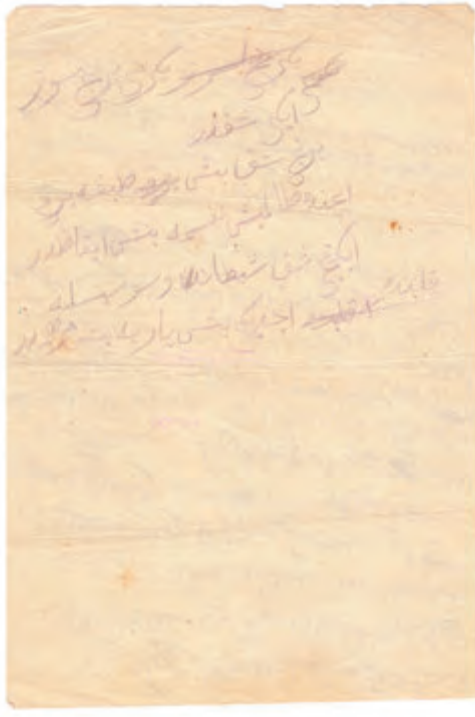

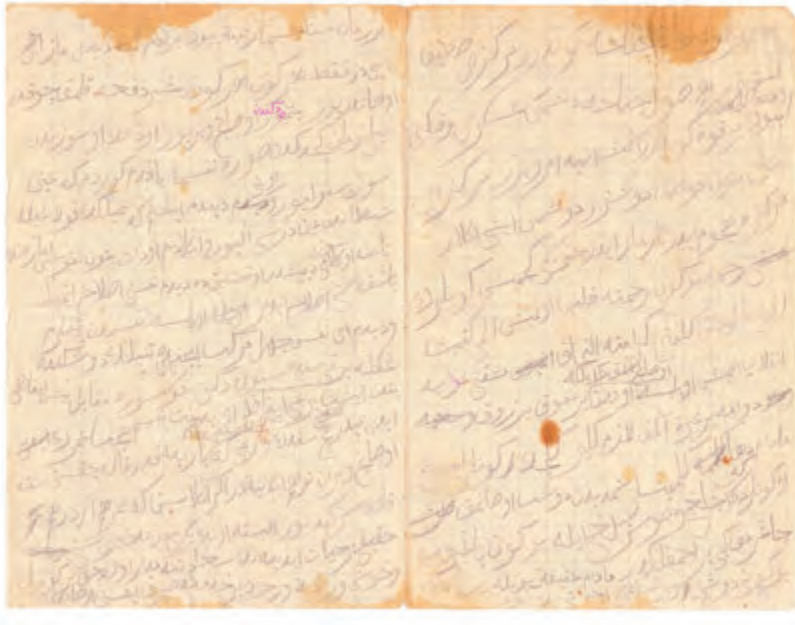
"Dördüncü Fıkra: Hakikat ilmini, hakikî hikmeti istersen, Cenâb-ı Hakkın marifetini kazan. Çünkü, bütün hakaik-ı mevcudat, ism-i Hakkın şuââtı ve esmâsının tezahüratı ve sıfâtının tecelliyatıdırlar. Maddî ve manevî , cevherî-arazî, her bir şeyin, her bir insanın hakikati, birer ismin nuruna dayanır ve hakikatine istinat ederler. Yoksa, hakikatsiz, ehemmiyetsiz bir surettir. Yirminci Sözün âhirinde şu sırra dair bir nebze bahsi geçmiştir."

Sözler

Mesnevî-i Nuriye'den Arapça bir bölümün orijinali. Müellif, bu bölümü, On Sekizinci Sözün İkinci Noktası olarak bizzat tercüme etmiştir.

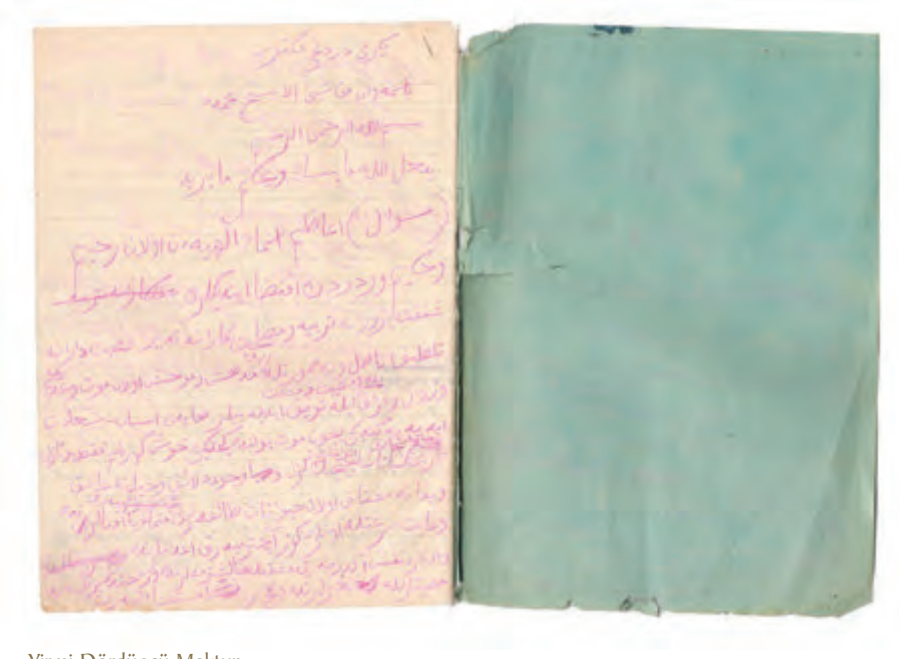

"Yirmi Birinci Söz

"İki şıktır.

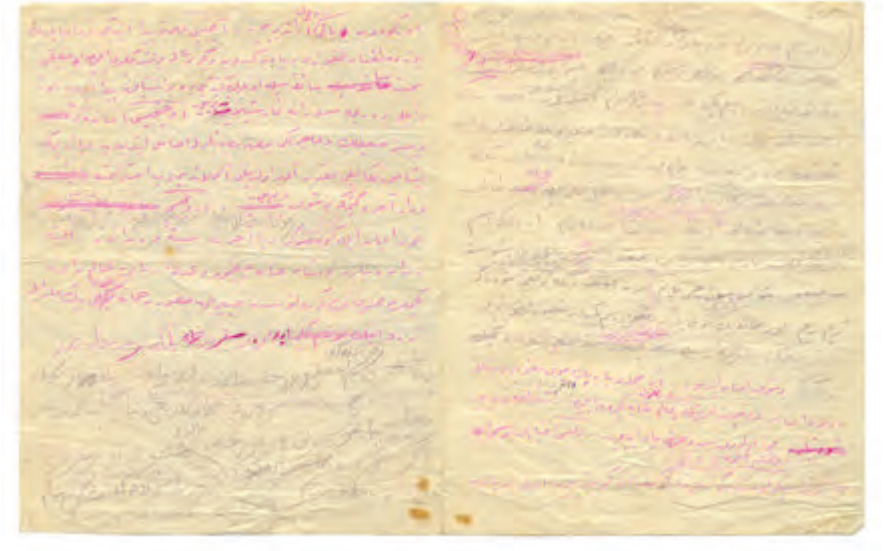
"Birinci şık, beş tabaka yok içinde dalmış nefsime Beş İkazdır.

"İkinci şık, şeytanın vesvesesiyle kalpte açtığı beş yaraya Beş Merhemdir."

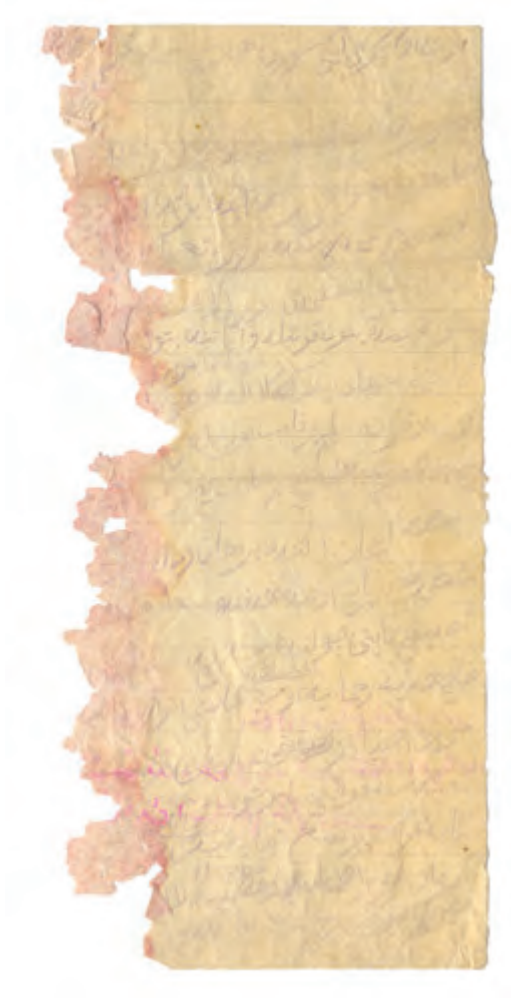
Yirmi Dördüncü Mektup.

Müellifin el yazısıyla başlıyor. Daha sonra yer yer hem müellifin, hem de kâtibin kalemiyle ilâveler var.

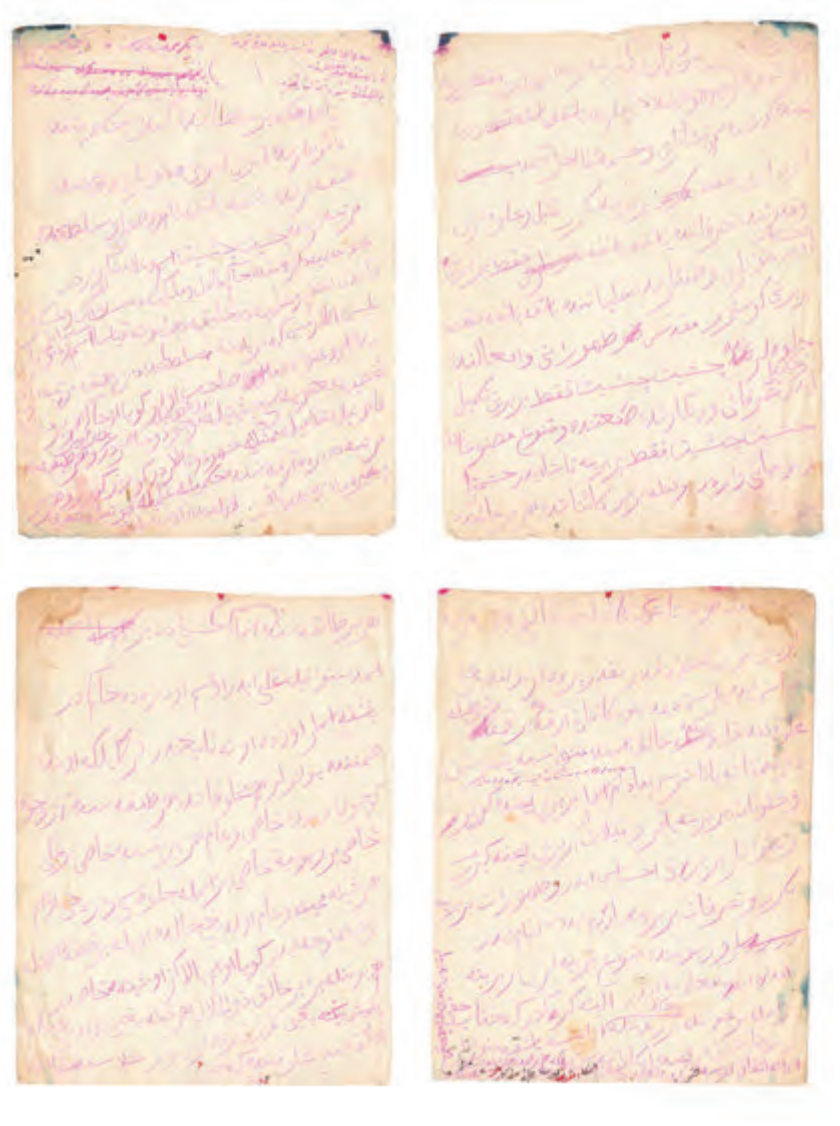
On Yedinci Söz'den.

"Beşincisi" diye başlayan paragrafa kadar Bediüzzaman Said Nursî tarafından tashih edilmiş. Geri kalan kısmı Bediüzzaman'ın kaleminden.

Yirmi İkinci Sözden.

"Evet, o yirmi iki adet Sözlerin her birisi, semâ-i Kur'ân'da parlayan bir tek necm-i âyetin bir lem'ası..."

Yirmi Dördüncü Sözden.

"Allahu lâ ilâhe illâ Hû. Şu âyet-i celîlenin şecere-i nuraniyesinin çok hakikatlerinden bir hakikatinin Beş Dalına işaret eder."

Bir kalem, bir parça kâğıt... Elişi kâğıdından bir iki parça da yeter. Mekân ise hiç fark etmez. Dağbaşı da olur, zindan duvarlarının arası da. Önemli olan müellifinin nerede olduğu değil, nereye baktığı ve neler gördüğü.

Filozofların boğulduğu yerlerden ayağı bile ıslanmadan geçen bir kalem sahibinin, Otuz Birinci Sözdeki "ene" bahsine yazdığı haşiye ile Otuzuncu Sözün en sonuna eklediği satırlar.

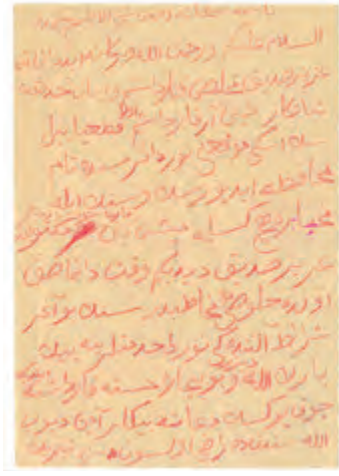
Her iki not da, Üstadın el yazısıyla yazıldıktan sonra şamlı Hafız Tevfik tarafından yine elişi kâğıtlarına temize çekilmiş ve Üstadın tashihinden geçmiş.

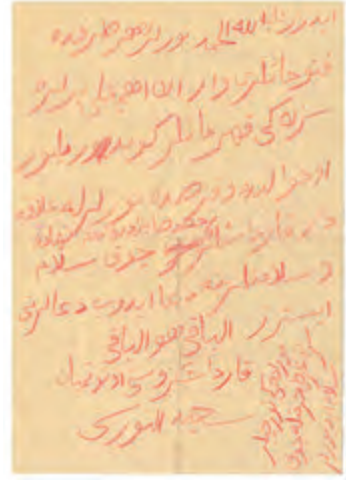
Alttaki küçük resimlerde kâğıt parçalarının diğer yüzleri görülüyor.

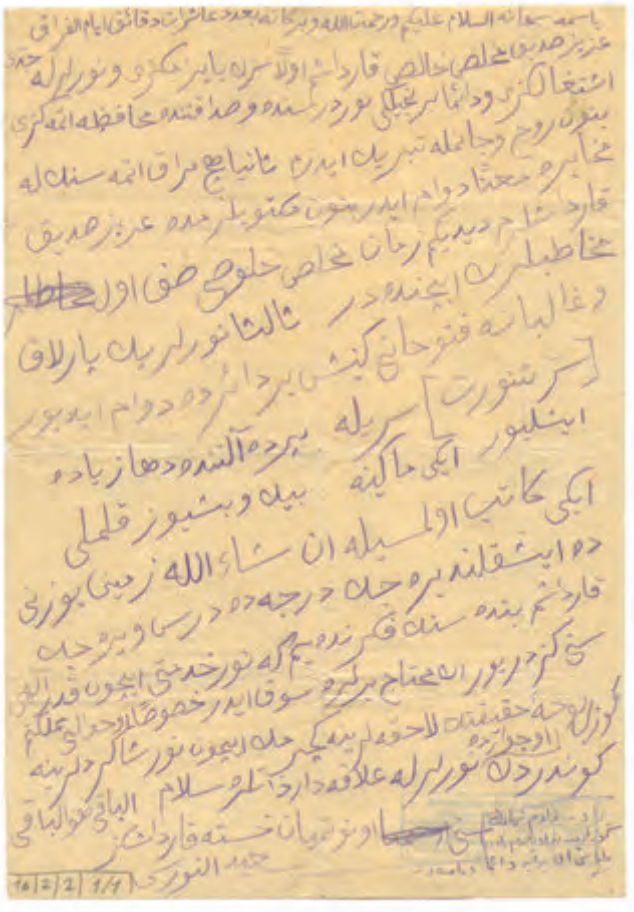
"Aziz, sıddık, muhlis kardeşim ve iman hizmetinde sebatkâr, metin arkadaşım,

"Evvelâ kat'iyen bil, sen eski mevkiini Nur dairesinde tam muhafaza ediyorsun. Ve seninle muhabere hiç kesilmemiş. Ben kardeşlere yazdığım mektubumda "Aziz, sıddık" dediğim vakit, daima saff-ı evvelde Hulûsi de muhataptır. Senin bu ağır şerait altındaki nurlu hizmetlerine bin bârekâllah deriz. Ve bu biçare hasta kardeşine ettiğin çok yüksek duana binler âmin deyip, Allah senden razı olsun, sizi tebrik ederiz.

"Saniyen: Lillâhilhamd, Nurların her tarafta fütuhatları var. En ehemmiyetli yerlere sizin gibi kahramanlar gönderiliyor. O havalide ve Kars'ta Nurlarla alâkadar kardeşlere, hususan biraderzadem Nihad'a çok selam ve selametlerine dua edip dualarını isteriz. Buradaki Nurcular size arz-ı hürmetle çok selam ediyorlar.

Kardeşiniz ve seni unutmayan Said Nursî"

Barla Lahikası

“Aziz, sıddık, muhlis, halis kardeşim,

“Evvelâ: Sizin bayramınızı ve Nurlarla ciddî iştigalinizi ve daima birinciliği Nur dersinde ve sadakatinde muhafaza etmenizi, bütün ruh u canımla tebrik ederim.

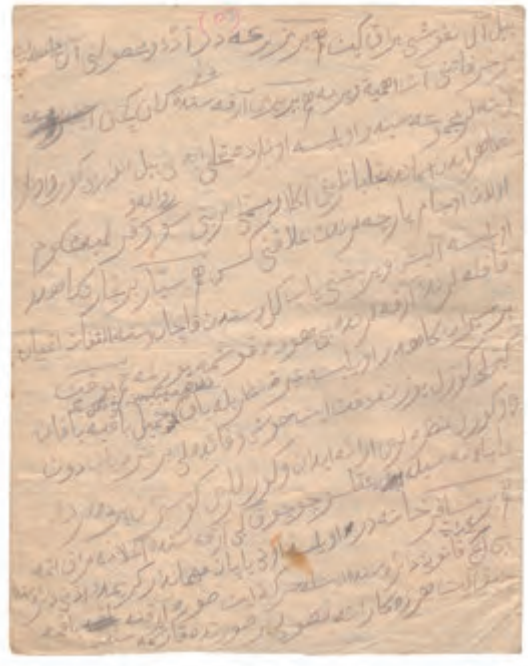
“Saniyen: Hiç merak etme, seninle muhabere mânen devam eder. Bütün mektuplarımda ‘Aziz, sıddık kardeşlerim’ dediğim zaman, muhlis Hulûsi saff-ı evvel muhatapların içindedir.

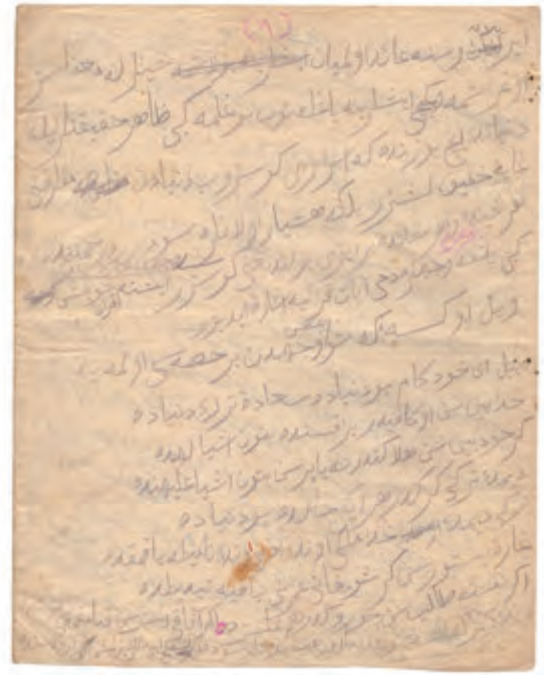
“Salisen: Nurlar pek parlak ve galibane fütuhatı geniş bir dairede devam ediyor. Sırran tenevveret sırrıyla, perde altında daha ziyade işliyor. İki makine, bin ve beş yüz kalemli iki kâtip olmasıyla, inşaallah zemin yüzünü de ışıklandıracak derecede ders verecek.

“Kardeşim, ben de senin fikrindeyim ki, Nur hizmeti için kader-i İlâhî seni gezdiriyor. En muhtaç yerlere sevk eder. Hususan, o havali, memleketim, güzel levha-i hakikatin lâhikalarına geçirmek için, Nur şakirtlerine gönderdik. O civarda Nurlarla alâkadar zatlara selam.

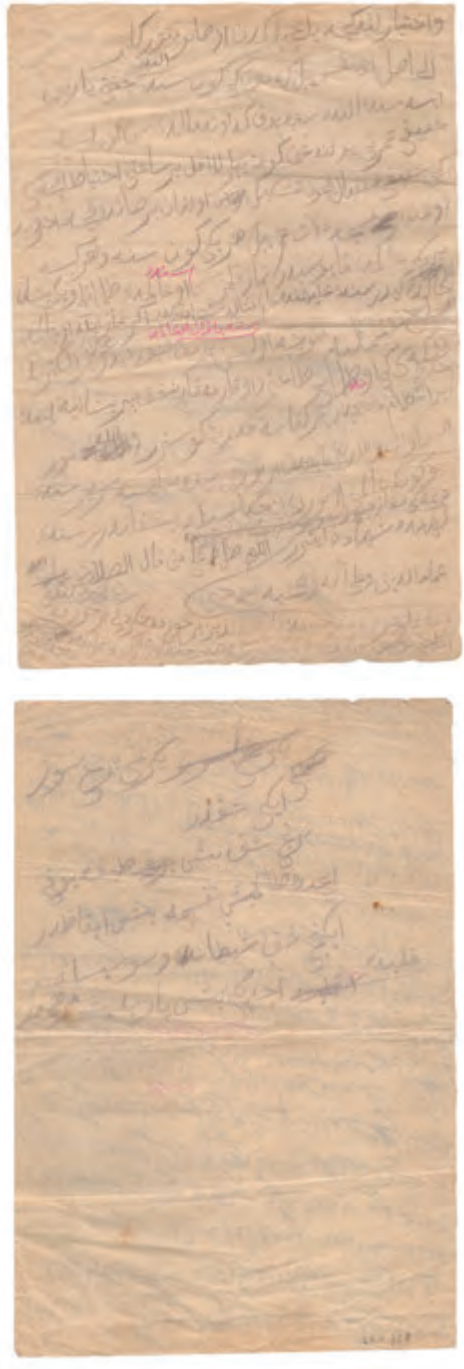
Seni unutmayan hasta kardeşiniz Said Nursî”

Barla Lahikası

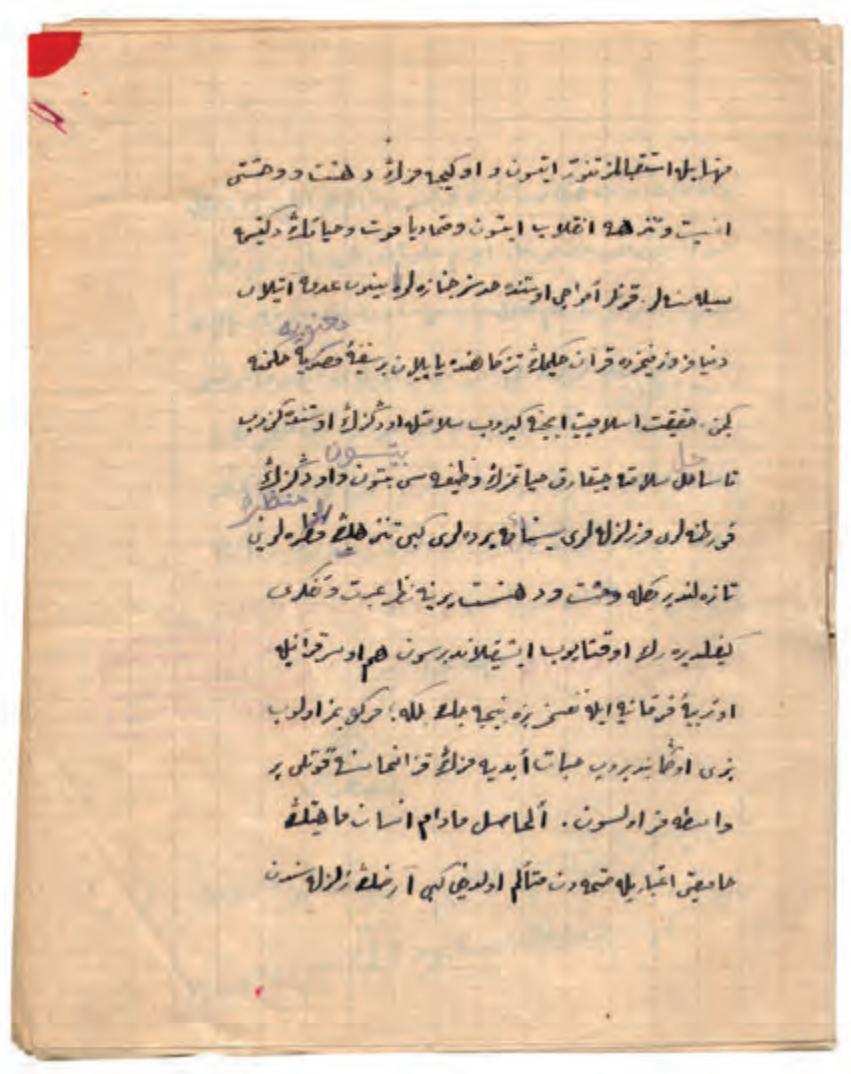

Bediüzman Said Nursi'nin kendi el yazısı.

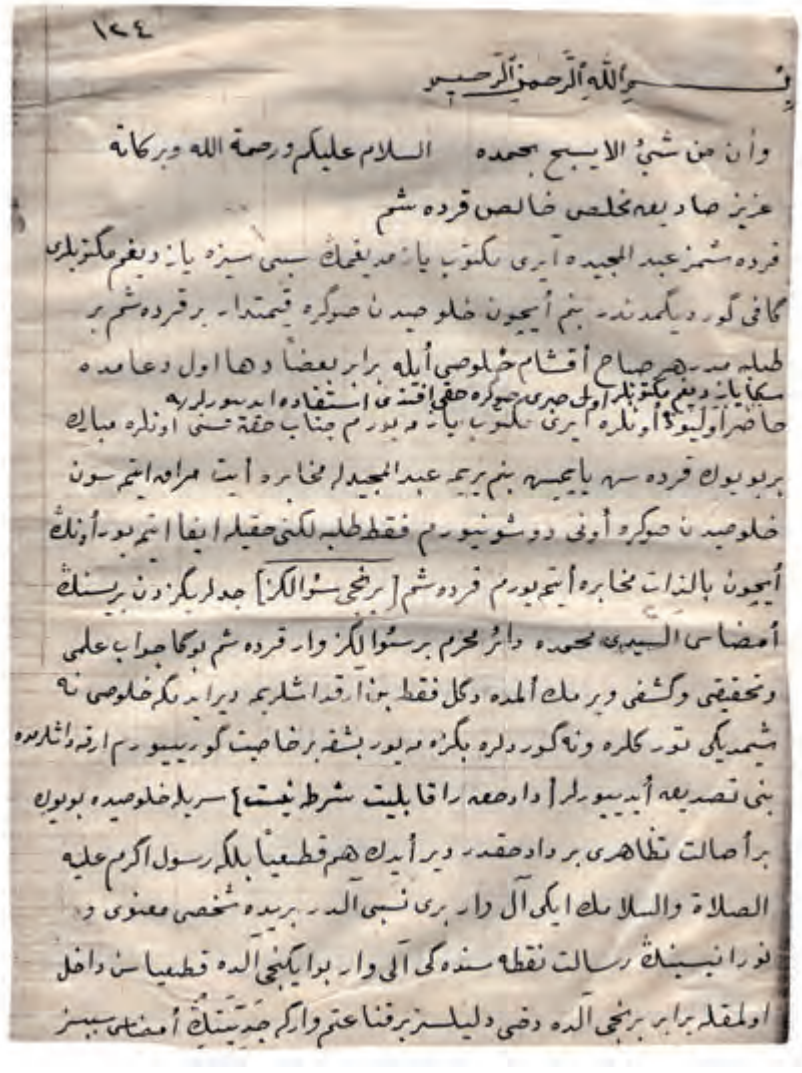
Yirmi Birinci Sözden bir bölümün müsveddesi.
Bediüzzaman'ın kendi yazısı, yine Bediüzzaman'ın tashihi ile.

Birinci Lem'anın elle yazılarak çoğaltılan bir nüshası. Bediüzzaman'ın tashihi ile.

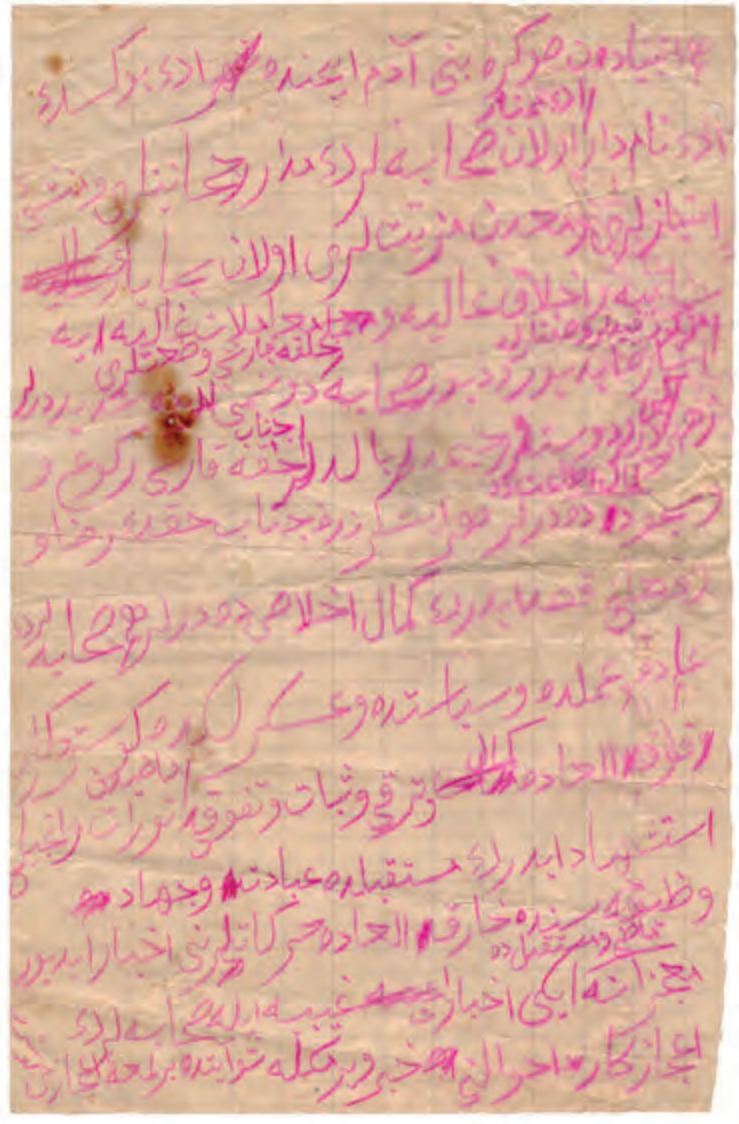
Otuz Birinci Mektubun On Beşinci Lem'asının Birinci Kısmı: Sözler'in Fihristesidir.
Bediüzzaman tarafından yapılan tashihlerle.

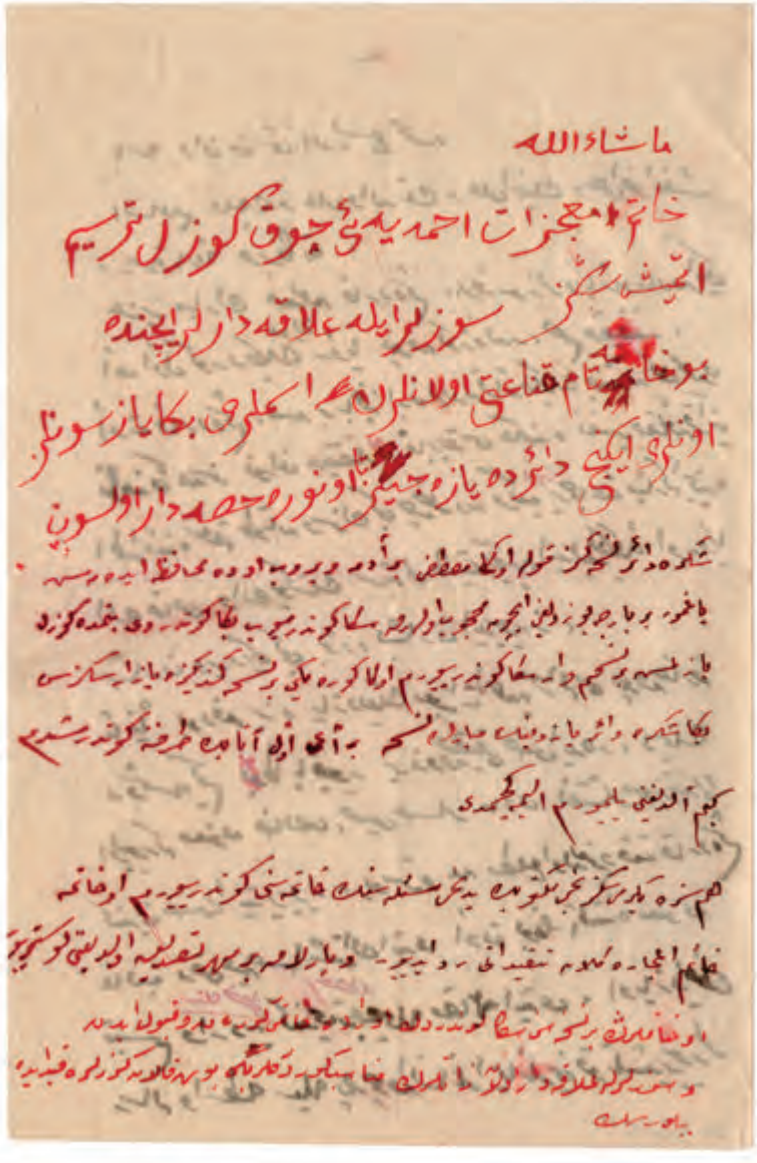
Hacı Hafız Mehmed Avşar, Nur Risalelerini Isparta Mimar Sinan Camii imamı Hacı Rıza Efendide görmüş, ondan aldığı Risaleleri Sav'a getirmiş ve derhal okuyup yazmaya koyulmuştu. Onun kalemiyle, Bediüzzaman'ın Barla mektuplarından biri.

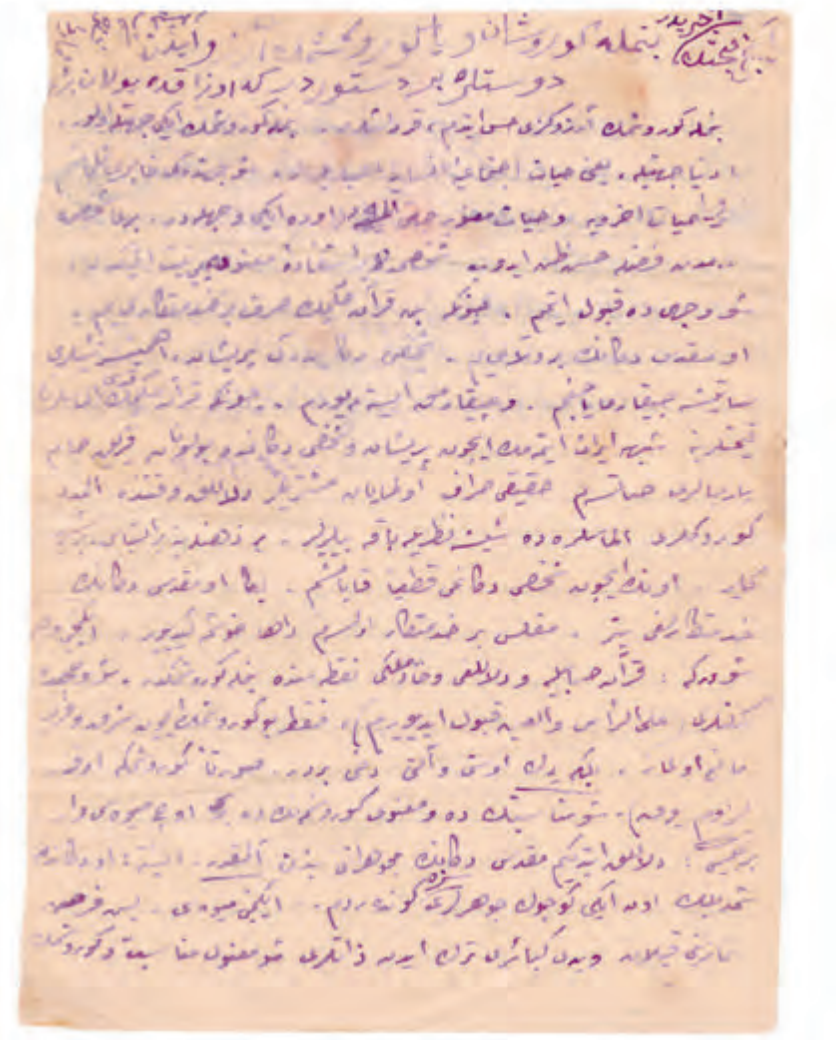
Bediüzzaman Hazretlerinin "Kalemin güzel, yazın güzel, imlân güzel" şeklindeki iltifatına nail olan Kâtip Osman'ın hattıyla Yirmi İkinci Mektup.

Barla Lâhikasında yer alan, Sahabeye dair bir mektup. Bediüzzaman'ın el yazısıyla.

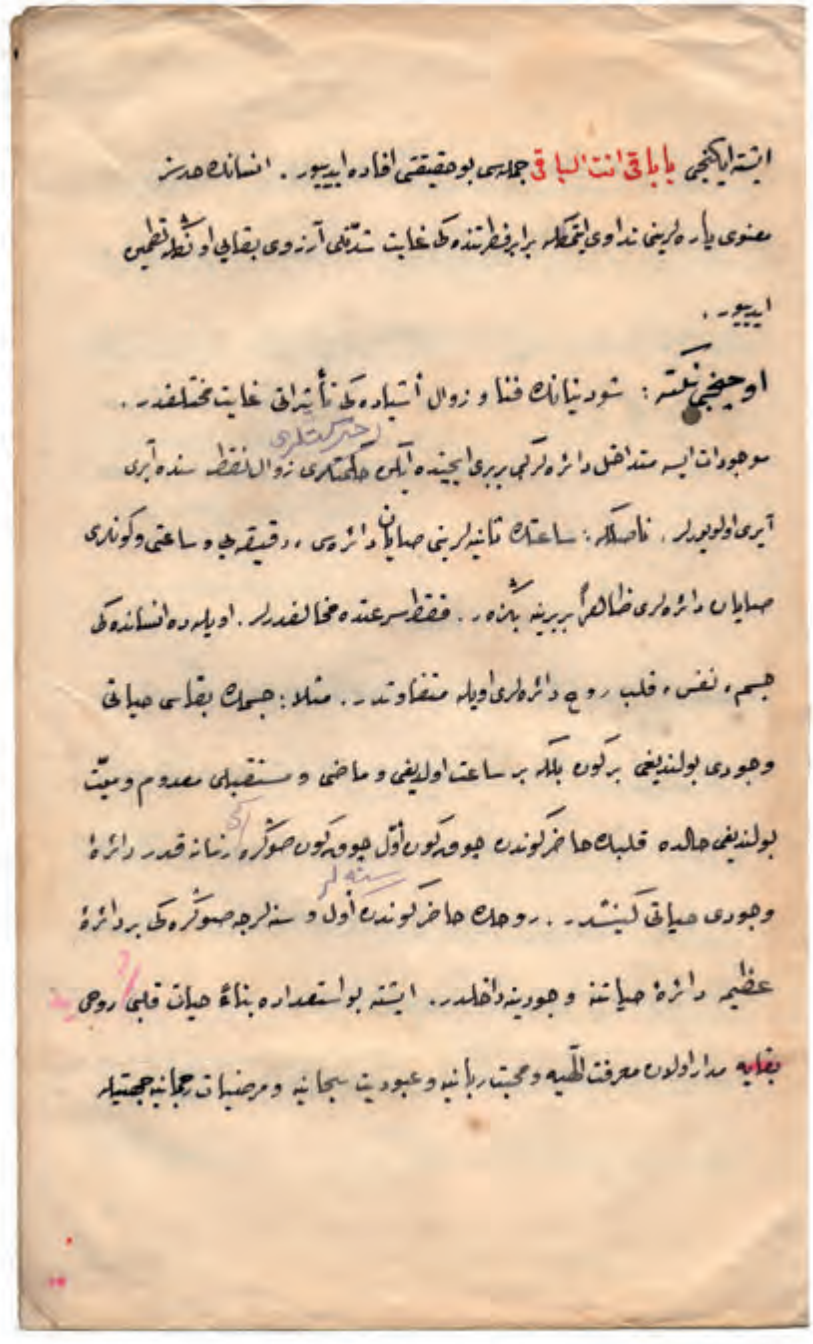
"Mâaşâallah, hâtem-i Mu'cizat-ı Ahmediye'yi (A.S.M.) çok güzel tersim etmişsiniz." Bediüzzaman Hazretlerinin Barla mektuplarından biri. Baş tarafı kendi el yazısıyla.

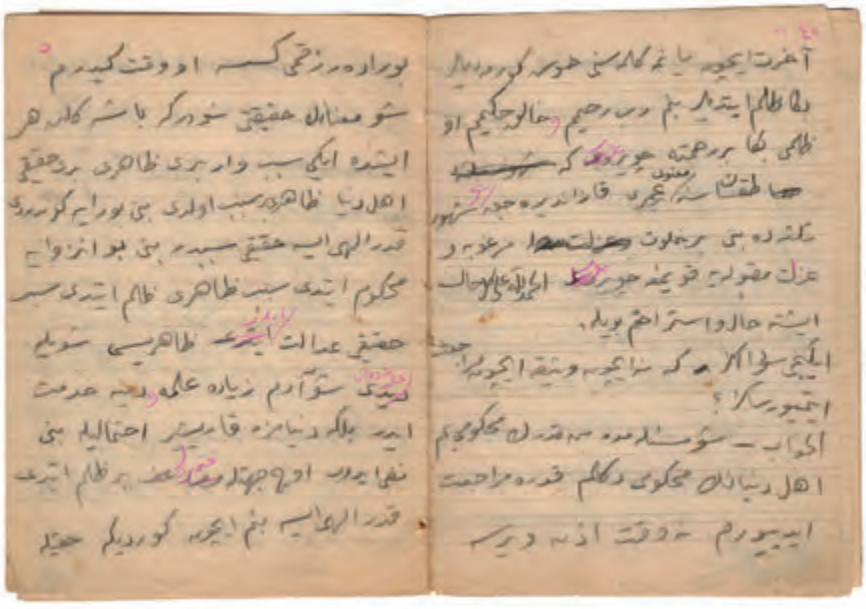
"Benimle görüşen veya görüşmek arzu eden dostlara bir düsturdur ki, uzakta bulunan bir kısım kardeşlere yazılmıştır." Barla mektuplarından. Giriş kısmı.

"Nur'un Birinci Talebesi" Hulûsi Yahyagil'in nüfus kâğıdı.

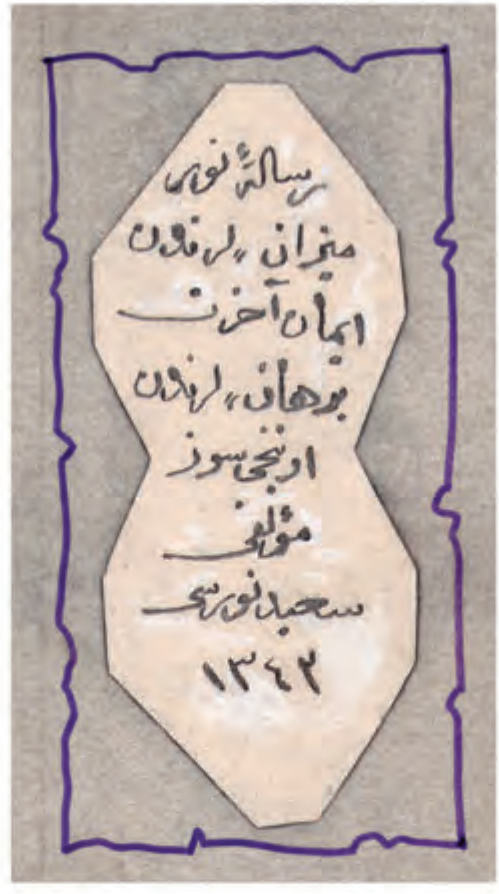
Üçüncü Lem'a. Bediüzzaman'ın tashihi ile.

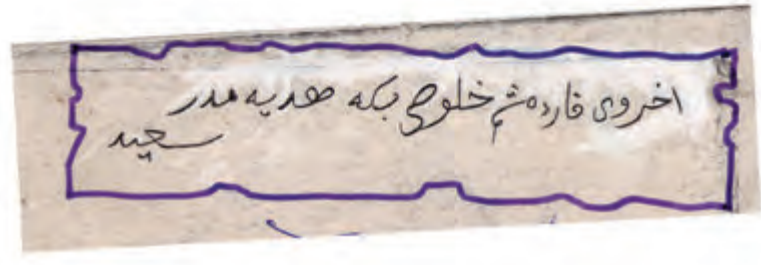

Elle yazılarak gizlice çoğaltılan risalelerden On Üçüncü Mektup. Bediüzzaman Hazretlerinin tashihi ile.

Nur'un büyük kahramanlarından şehid Hafız Ali'nin hattıyla, Mirac-ı Nebeviyeye Dair Otuz Birinci Söz.

"Uhrevî kardeşim Hulûsi Beye hediyemdir." Bediüzzaman Said Nursî'nin, talebesi Hulûsi Yahyagil'e imzaladığı Onuncu Söz.

Büyük tehlikeleri göze alarak gizlice yazılan eserlerde en küçük bir telâş eseri görülmüyor. İnci gibi yazılmış, süslenmiş Risalelerden Otuzuncu Söz.

Büyük kafaların küçük işleri

BARLA'DA BAŞLAYAN İMAN inkılâbı, bir bahar gibi sessizce yurdu kaplarken, o gün devletin en yüksek mevkilerini işgal eden zevat da adım adım bu olup bitenleri izliyor.

Hiçbir ayrıntıyı kaçırmıyor, en küçük bir kıpırtıyı bile kayda geçiriyorlar.

Bir mektup, bir pusula, bir kitap, bir ziyaret, devletin en yüksek kademelerinde gizli yazışmalara konu oluyor.

Fakat onların lisanında bu iman inkilâbı başka isimlerle anılıyor, başka türlü tamamlanıyor.

"İrticaî faaliyetler, dini tahrikât ve din faaliyeti, gizli tarikat işçenliğî gibi...

Bediüzzaman veya talebelerinden birisi bir yerden bir yere gidecek yahut birisine selam verecek olsa, peşindeki hafiyelerden başlamak üzere, Cumhurbaşkanına varıncaya kadar devletin bütün kademelerinde ışık hızıyla bunun haberi yayılıyor.

İçişleri Bakanının en önemli görevi, Bediüzzaman ile talebelerinin en küçük bir hareketin anında Cumhurbaşkanlığına duyurmak... Bundan, zamanın Cuhurbaşkanının Bediüzzaman'ı ve faaliyetlerini en büyük bir devlet meselesi olarak takip ettiğini ve mesaisinin önemli bir kısmını buna ayırdığını anlıyoruz.

Onlar bir plan yaptılar fakat onların planı da Kader'in yüce planının bir parçasıydı.

Neticede Kader hükmünü icra etti.

O zamanki yöneticilerin yeşertmemek için çırpındıkları filiz çınar oldu. köklerini Anadolu'nun dört bir yanına, dallarını da Dünyanın en uzak köşelerine uzattı.

Devletimiz de asıl görevinin bu iman inkilâbına engel olmak değil, onun önünü açmak ve ona yardımcı olmak olduğunu gördü.

Yakın tarihin küflü raflarından çıkarılan bu yazışmalar, şimdi dudaklarda bir tebessüme yol açmaktan başka bir tesir uyandırmıyor.

T. C.
DAHİLİYE VEKÂLETİ
Emniyet İşleri Umum Müdürlüğü

Şube I.B.
Hususi
Umumi 4174

6/5/1935

H:Isparta saatçı Lütfü hakkında :

T. C.
BAŞBAKANLIK
CUMHURİYET ARŞİVİ

Yüksek Başvekâlete

1/5/935 tarih ve 4025 sayılı yazıya ek:

Isparta'da saatçı Lütfünün de Bedirzzeman Saidi Kurdinin gizli tarikat şebekesine mensup ve faal adamlarından olduğu anlaşılarak Adliyeye sevk ve tevkif olunmuştur.

Saygılarımla arzederim.

Yüksek Başvekâlete, Adliye V., B.Er.H.R. yazılmıştır.

Dahiliye Vekili

F.B

S. Kaya

M.O.

Hıfz.
8-5-35

S.

Cevaben yazılacak muharrerata ait olduğu şube tarih ve numarasının derci rica olunur.

030 | 10 | | | 104 | 677 | 20 | 19

19

T. C.
DAHİLİYE VEKÂLETİ
Emniyet İşleri Umum Müdürlüğ
Şubesi I.B.
Umumî 7935
Hususî 6477

A IV 12 4
D 69
12.18

11 5 1935

H. Saidi kürdinin gizli irtica şebekesi hakkında:

Riyaseticumhur Umumî Kâtibi

Bay Rıza Soyak'a

Gelen Evrak Kaydı
Yer No.
Dos. No.

İsparta'da ikamete memur eski şeyhlerden Saidi Kürdi'nin son günlerde gizli faaliyeti sezilmiş ve yapılan araştırma, soruşturma sonu Saidi Kürdi'nin din perdesi arkasında kötü tahkikatlerle tarikatcılık göttüğü ve elde ettiği mutemet adamları vasıtasiyle irticaî faaliyetini yaymağa çalıştığı tesbit ve tevsik edilerek Saidi Kürdi ile sekiz şeriki İsparta Vilâyetince Adliye'ye verilerek tevkif edilmişlerdir.

Antalya, Muğla, Burdur, Bursa, Aydın ve Afyon Vilâyetlerinden bazı kişilerin de Saidi Kürdi'nin irticaî şebekesine dahil ve faal adamlarından oldukları anlaşılmış bunlar hakkında da alâkadar Valiliklere gereken tahkikata başlanmıştır.

Bilgi için saygılarımla arzederim.

Dahiliye Vekili

FB

4 . 7.1[illegible]

Türkiye
RİYASET-İ CÜMHUR
EVRAKI
3/2545

10

T. C.
DAHİLİYE VEKÂLETİ
Emniyet İşleri Umum Müdürlüğü
Şube I.B.
Umumi
Hususi 04358
7719

16/5/193
H:Saici Kürdî şebekesi
mensupları hakkında

Riyaseti Cumhur Kâtibi Umumisi
Bay Asım Gönak'a

A	17 4
D	69
F	12 9

Ek. 6-5 915 tarihli ve 4124 sayılı yazıya :

1 - Yalovanın Güney köyünde şeyh Şerafettinin oğlu Salâhattin ile Şerafettinin kâtipliğini yapan köy imamı Ahmet Adliyece tevkif edilmişlerdir.

2 - Mahkemeleri yapılmak üzere Ispartadan Eskişehire sevkolunan otuz iki suçlu Eskişehire vararak — tevkifhaneye konulmuşlardır.

Saygılarımla sunarım.

CUMHURBAŞKANLIĞI ARŞİVİ
Yer No.
Doc. No.
Vesika No.

FB

Dahiliye Vekili

M. O.

N. 21-V-935

Tahrirat Müdürlüğü
Evrak-ı Umumiye
8/2947

5.

Karşılık yazılarak Bitliye ait olduğu şifrenin gün ve sayısının yazılması

10

T. C.
DAHİLİYE VEKÂLETİ
Emniyet İşleri Umum Müdürlüğü
Şube I.B.
Umumî
Hususî 04358
7719

16 / 5 / 193 5
H:Saici Kürd şebekesi
mensupları hakkında

Riyaseti Cümhur Kâtibi Umumisi
Bay Aziz Toyak'a

A	17 12 6
D	89
F	12 9

Ek. 6-5 935 tarihli ve 4124 sayılı yazıya :

1 - Yalovanın Güney köyünde şeyh Şerafettinin oğlu Salâhattin ile Şerafettinin kâtipliğini yapan köy imamı Ahmet Adliyece tevkif edilmişlerdir.

2 - Mahkemeleri yapılmak üzere Ispartadan Eskişehire sevkolunan otuz iki suçlu Eskişehire vararak — tevkifhaneye konulmuşlardır.

Saygılarımla sunarım.

CUMHURBAŞKANLIĞI ARŞİVİ
Yer No.
Des. No.
Vesika No.

Dahiliye Vekili

FB

M. O.

N. 21-V-935

TÜRKİYE CUMHURİYETİ
8/2947

8.

Karşılık yazılacak Bitiye ait olduğu şubenin gün ve sayısının yazılması

16-5-935

T. C.
DAHİLİYE VEKÂLETİ
Emniyet İşleri Umum Müdürlüğü
Şube I.B.
Hususi
Umumi 4558

7710

CUMHURBAŞKANLIĞI ...
Yer No. :
Evr. No.

A | IV 17 b
D | 69
F | 12-8

Riyaseti Cümhur K.Umumîsi
Bay Rıza Soyak'a

H: Saidi Kurai şebekesi mensupları hakkında :

Ek. 16-5 935 gün ve 4558 sayılı yazıya :

1 - Saidi Kurainin mensuplarından oldukları anlaşılan Barla nahiyesince muallim Yalvaçlı Mehmet Kemal oğlu Galip Keşkin ile katil suçundan Milâs hapishanesinde mevkuf Ahmet oğlu Şefik'in 10/5/935 günlemecinde Ispartaya yollanarak Cümhuriyet Müddei Umumiliğince ceza evine konulmuşlardır.

2 - Isparta C.Müddei Umumiliğinin işarı üzerine Aydından Söke oteli sahibi hacı Eminin evinde yapılan aramada elde edilen bir mektuptan hacı Emin ile vilâyet müftüsü Mustafa Fahri ve memleket hastanesi göz Hekimi Şevketin ilişiklikleri anlaşılarak Sulh Hakimliğince tevkif edilmişlerdir.

Bilgi olarak saygılarımla sunarım.

Dahiliye Vekili

F.B

A

E. 21-V-935

M.O.

RİYASET-İCÜMHUR
EVRAKI
S. 80
N. 2948

Cevaben yazılarak müracaatta, ait olduğu şube tarihi ve numarasının derci rica olunur

8

T. C.
DAHİLİYE VEKÂLETİ
Emniyet İşleri Umum Müdürlüğ
Şubesi I.B.
Umumî
Hususî 4604

CU[illegible] [illegible]

18 / 5 / 193[illegible]
H: Saidi Kürdinin mensupları H.

Riyaseti Cümhur Kâtibi Umumisi
Bay Hasan Soyak'a

A 52 17 6
69
F 17 7

7792

Ek. 6-5-934 gün ve 4174 sayılı yazıya :

1 - Afyon vilâyetinin Dinar kazasında oturan Sofu oğlu Hasanın şüphe üzerine evinde yapılan aramada Saidi Kürdinin tarihçeyi hayatı ve yirmi dokuzuncu mektup adlı yazısı bulunmuş ve Adliyeye verilen Hasan tevkif ve Eskişehire sevkedilmiştir.

2 - Denizli eski noteri olup halen Gerezencikte istasiyon memuru oğlunun yabıbca oturan Mehmet Tahmas'ın Saidi Kürdinin irticaî şebekesine dahil bulunduğu ve tevkif edileh Eğirdirli Ali hoca celâletile aCrt beş ay önce Ispartaya giderek Saidi Kurdi ile temasta bulunduğu Denizli vilâyetinden bildirilmiş ve gereğine başlanmıştır.

3 - Burdurda Esat oğlu Eminin evinde yapılan aramada Saidi Kurdi şebekesile alâkadar bulunduğunu gösterir yazılar elde edilmiş ve Emin Adliyece tevkif edilerek Eskişehire sevk olunmuştur.

4 - Burdurda eski fırka reisi ve şimdi parti heyeti üyesi olan Süsek oğlu Ahmet Hamdinin evinde , dükkânında ve üzerinde yapılan aramada bir şey bulunmamıştır.

Bilgi olarak saygılarımla sunarım.

5 - Yüksek Başvekâlete,Millî M.V.,Adliye V.,B.Er.H.K. yazılmıştır.

Dahiliye Vekili

A.

21-V-935 — S. Kaya

FB

RIYASET-İ CÜMHUR EVRAKI
8/2946

11

T. C.
DAHİLİYE VEKÂLETİ
Emniyet İşleri Umum Müdürlüğü
Şube 1.
Hususi
Umumi 4244

8.5.1935

Isparta'da ikamete memur Saidi Kürdinin irticaî faaliyeti h.

Riyaseti Cumhur Umumî Kâtibi
Bay Rıza Giyakî

A	IV-17 b.
O	69
F	12-10

İlişiği 1

Ek: 6/5/935 gün ve 4/24 sayılı yazıya.

1 – Isparta'da ikamete memur bulunan ve gizli olarak irticaî ve dinî tahrikât yapan ve el altından peyda ettiği mutemet adamlara risaleler gönderdiği haber alınıp evlerinde irticaî vesika ve risaleler elde edilerek kendisi ve mensupları yakalanan Saidi Kürdî'nin Muğla hapishanesinde bulunan adamı katil Şevki'nin gizli tahrikât yaptığına ve hapishane müdürünün vaziyetine dair Muğla vilâyetinden alınan 1-1456 sayılı şifre örneğini bağlı olarak sunuyorum.

2 – Muhakemelerinin diğer bir yere nakli mukarrer olan Bediüzzaman ve arkadaşlarının nakilleri sırasında her türlü harekâtı önlemek için icabeden tedbirlerin alınmış olduğunu saygılarımla arzederim.

Dahiliye Vekili
N. Kemmel

FB

CUMHURBAŞKANLIĞI AR. EVRAKI
Yer No.
Evr. No.

TÜRKİYE RİYASETİCÜMHUR EVRAKI
3 - 2709

M.Ç

Cevaben yazılacak muharrerata, ait olduğu tebeanın tarih ve numarasının derci rica olunur

14

T. C.
DAHİLİYE VEKÂLETİ
Emniyet İşleri Umum Müdürlüğü
Şube I.ŞA.
Hususi
Umumi 4505

14-5-935

H: Bediüzzaman Saidi Kürdinin irticaf faaliyeti hakkında yapılmakta olan tahkikata dair

Riyaseti Cümhur K.Umumisi
Bay Hıza Soyak'a

A	V 17 b
D	69
F	12.13

Ek: 14-5-935 tarih ve 4504 sayılı yazıya

1 - Bediüzzaman Saidi Kürdi'nin gizli irtica şebekesine mensup olup İsparta'da mevkuf bulunan 32 kişi mahkemeleri yapılmak üzere Afyon yoluyla Eskişehire sevkolunmuşlardır.

2 - Bu şebeke ile ilişikli oldukları ve gizli tarikat faaliyetinde bulundukları tesbit edilen Yaluvanın Güney köyünden Şeyh Şerafettin ile Bursa'da mütekait tapu müdürü Halil oğlu Naci, Defterdarlık muamelât memuru Tahir oğlu Hamdi, mütekait telgraf memuru Mehmet oğlu Refik, Kuyumcu Mehmet oğlu Abdülkerim, tellâl Musa oğlu Yahya, kuyumcu Mehmet oğlu Mehmet Nuri, Türkçe ezan hadisesi elebaşılarından Yahya oğlu İbrahim, Mustafa Kâmil oğlu Mehmet Feki, Süleyman oğlu Bezzaz Necip, Abdülvehap oğlu Yorgancı Akif, Bakkal Abdülkaffar oğlu Yusuf, Bakkal Hasan oğlu Mehmet, Süleyman oğlu Tatar Mustafa, Zihni oğlu Terzi Akif, Abdülhalim oğlu İsmail Hakkı, Rıfat oğlu ahcı Kâmil Adliyece tevkif ve Eskişehire sevkolunmak üzere yola çıkarılmışlardır. Bilgi olarak saygılarımla sunarım.

Dahiliye Vekili
S. Kaya

FB
M. O.

Cevaben yazılarak numaralarına, ait olduğu şube ismi ve numaranın derci rica olunur
Nv.

CÜMHURBAŞKANLIĞI ARŞİVİ
Yer No.
Dos. No.

RİYASETİCÜMHUR EVRAKI
8 - 3574

16

T. C.
DAHİLİYE VEKÂLETİ
Emniyet İşleri Umum Müdürlüğü
Şubesi
Umumi
Husus

No. 4204
7115

8 / 5 / 1936

H.

A	IV 17 b
D	69
F	12-15

Riyaseti Cümhur Kâtibi Umumisi Nây R. Soyaka

6 / 5 / 935 tarih ve 5174 sayılı yazıya ektir:

Bediüzzeman Saidî Kürdî müntesiblerinden olub Burdurda tevkif edilerek İsparta hapishanesine gönderilen Mütekait Topçu Binbaşısı Asım 6/5/935 günü saat 17 de istintak dairesinde sorgusu yapılırken sektei kalbden fücceten öldüğü İsparta Valiliğinden bildirilmiştir.

Saygılarımla arzederim.

Dahiliye Vekili
V. Kaymek

FB

m.o

Türkiye
RİYASETİCÜMHUR
EVRAKI

11 . V 1935

3-2705

CUMHURBAŞKANLIĞI ARŞİVİ
Yer No.
Dos. No.
Parça No.

15

T. C.
DAHİLİYE VEKÂLETİ
Emniyet İşleri Umum Müdürlüğü
Şube I.B.
Hususi
Umumi 4504
9644

14, 5, 1935

H İspartada Said-i Kürdinin gizli şebekesi mensupları hakkında:

Riyaseti Cümhur K.Umumîsi
Bay Hilmi Soyak'a

A	IV 17 4
D	69
F	12-14

1 - 8 /5/935 günlemeğ ve 4204 sayılı yazıya ektir:

2 - İspartada Bedüzzaman Said Kürdi'nin irtica şebekesine mensup oldukları anlaşılan daha üç kişi sorguları yapılarak Adliye'ye verilmişlerdir .

3 - Antalya'da bu şebeke ile alâkaları tesbit edilen sekiz kişi İspartaya sevkedilerek Adliye'ce tevkif ve ceza evine konulmuşlardır.

4 - Bursa'da şebeke mensuplarından Naci'ye hitaben Konya'da Avukat Selim Sabit tarafından yazılan ve arama sırası elde edilen mektup münderecatından Avukat Selim Sabit'in de şebeke ile ilişikliği anlaşılmış ve gereğine bağlanmıştır.

Bilgi olarak saygılarımla sunarım.

Dahiliye Vekili

CUMHURBAŞKANLIĞI ARŞİVİ
Yer No.
Dos. No.
Y. Sıra No.

FB

TÜRKİYE RIYASETİCÜMHUR EVRAKI
8-3571

Cevabın yazılacak muharrerata, ait olduğu şebeke'nin tarih ve numarasının derci rica olunur

Nv.

T. C.
İÇİŞLERİ BAKANLIĞI
HUSUSİ KALEM MÜDÜRLÜĞÜ
Sayı:
2/223

Adalet Bakanlığından Alınan Notun
Örneğidir

DEVLET ARŞİVLERİ GENEL MÜDÜRLÜĞÜ
CUMHURİYET ARŞİVİ

Dilekçi Refet Barutcunun dini ve dini hissiyatı alet ederek devletin emniyetini ihlâl edebilecek harekete halkı teşvik etmekten sanık ve tutuk Saidi Kürdi, Bediüzzaman ve diger adı Saidi Nursinin bu mahiyetteki kitap, risâle ve mektuplarını kasaba kasaba ve şehir şehir dolaşarak yaymak ve adı geçenin kerametini ve mehdiliğini telkin ederek propaganda yapmak suretile mumaileyhin bu fiiline iştirak eyledigi cihetle hakkında takibâta başlanıldığı ve esasen kendisinin yine aynı mahiyetteki hareketten dolayı Eskişehir ağır ceza mahkemesinin 19/8/935 tarih ve 120 sayılı ilâmile Türk Ceza Kanununun 163 ve 65 inci maddelerine tevfikan altı ay ağır hapsine karar verilerek o zaman bu cezanın infaz edilmiş olduğu ve yapılan işlemde bir yolsuzluk bulunmadığı bildirilmiştir.

F:5

030 | 01 | | | 72 | 460 | 14

T. C.
DAHİLİYE VEKÂLETİ
Emniyet İşleri Umum Müdürlüğü
Şube I.
Hususi
Umumi 4244

8.5.1935

H Ispartada ikamete memur Saidi Kürdinin irticaî faaliyeti H.

Yüksek Başvekâlete

T.C. İÇİŞLERİ BAKANLIĞI EMNİYET GENEL MÜDÜRLÜĞÜ ARŞİVİ

İlişiği 1

Ek. 6/5/935 gün ve 4174 sayılı yazıya :

I - Ispartada ikamete memur bulunan ve gizli olarak irticaî ve dinî tahrikît yapan ve el altından peyda ettiği mutemet adamlara risaleler gönderdiği haber alınıp evlerinde irticaî vesika ve risaleler elde edilerek kendisi ve mensupları yakalanan Saidi Kürdinin Muğla hapishanesinde bulunan adamı katil Şevkinin gizli tahrikât yaptığına ve hapishane Müdürünün vaziyetine dair Muğla vilâyetinden alınan I/I456 sayılı şifre örneğini bağlı olarak sunuyorum.

2 - Muhakemelerinin diğer bir yere nakli mukarrer olan Bediüzzaman ve arkadaşlarının nakilleri sırasında her türlü harekâtı önlemek için icabeden tetbirlerin alınmış olduğunu saygılarımla arzederim.

3 - Ek olarak Yüksek Başvekâlete, Adliye V., Millî M.V., B.Er.H.R. yazılmıştır.

Dahiliye Vekili
N. Demirel

F.B Şükrü

m.o. Hıfzı 9.5.35

S. 16-7-35

Cevaben yazılacak muharrerata, ait olduğu şebenin tarih ve numarasının derci rica olunur.

N. 030 10 104 677 14 15

T. C.
BAŞVEKÂLET
MUAMELÂT MÜDÜRLÜĞÜ
Şube:
Sayı :

2
2406

KARARNAME

Aslen Hızanlı olup eskiden mülga İstanbul Darülhikme azalığında bulunmuş olan ve Şark isyanı ve Şeyh Sait hadisesile ilişiği görülerek 929 yılında Isparta Vilâyetine kaldırılan Bediüzzeman Saidi Kürdînin burada da rahat durmıyarak dinî ve irticaî tahrikâtta bulunduğu ve bu muhitte kalması da zararlı olacağı anlaşıldığından 2510 sayılı kanunun II inci maddesinin B fıkrasına göre Kastamonu merkezine nakil ve iskânı; Dahiliye Vekilliğinin 24/4/935 tarih ve 10178/2146 sayılı tezkeresile yapılan teklifi üzerine İcra Vekilleri Heyetinin 25/4/935 toplantısında onanmışdır.

25/4/935

REİSİCUMHUR

K. Atatürk

Bş.V	Ad.V.	M.M.V.	Da.V.
İ. İnönü	S. Sumerkay	H. Alpkaya	Ş. Kaya

Ha.V V	Ma.V.	Mf.V	Na.V
Ş. Kaya	F. Ağıralioğlu	B. Özmen	A. Celal Kaya

İk.V	S.İ.M.V	G.İ.V.	Zr.V.
C. Bayar	Dr. R. Aydoğan	Hasan Fehmi Ataç	Münir Birsel

Dos
I

Isparta vilâyetinin 125 sayılı ve 16/5/935
tarihli yazısı örneğidir :

28/4/935 tarih ve 441 sayılı tahriratımıza ektir :

Şark vilâyetlerindeki şeyh Said isyanile alâkadar olmasından dolayı 48 kişi meyanında İstanbul vilâyetinden Antalya tariki buraura ve oradan da Ispartaya gönderilip 1 Mart 927 tarih ve 81 numaralı tahriratla Eğirdir kazasının Barla nahiyesinde ikamet etmek üzere gönderilen Bedüzzaman Saidi Kurdinin bir kaç sene barlada münzevi ve ailesiz gibi bir hayat geçirdikten sonra hariçle temas etmeğe başlamasına ve bazı ziyaretçilerinde Barlaya kadar gidip geldikleri anlaşılmasına binaen acı yeşil tarassut fişine konmuş ve durumu gözönüne alınmıştır.

Geçen sene Burdurda Şoför Babacan"ındaki bir adama yazdığı s mektubun ele geçmesi üzerine Saidi Kurdinin barlada kalması mahzurlu g görüldüğünden hemen oradan uzaklaştırılması 8/3/934 tarih ve Emniyet 196/100 sayılı " suret :1" tahriratla Dahiliye yüksek bakanlığına ars edilmiş ve aynı tarih ve numaralı tahriratla da "Sur t 2 " bu adamın daha sıkı bir xxxxx tarassut altında bulundurulması ve Isparta,Burdur, Eğridirden ve sefre kaza ve köylerden kimlerin kendisini ziyarete gel diğinin bilinmesi ve hariçle yapacağı muhaberenin olup edilmesi gerekli olduğundan vaziyetinin tetkiki ile her on beş günde bir raporla vilâyete bildirilmesi Eğridir kaymakamlığına yazılmıştı.

Dahiliye vekâletine bu suretle cereyan eden muhabere üzerine Saidi Kurdinin merkezi vilâyete aldırılarak durumunun çok yakından gözönünde bulundurulması ve katiyen menfi propagandaya meydan verilmemesi hakkındaki Dahiliye vekâletinin 10/7/934 tarih ve Em. 6624 sayılı "suret:3" emirleri üzerine 14/7/934 tarih ve Em. 234 sayılı tahriratla hemen kazaya [illegible] olunmuş ve Saidi Kürdi de 24/7/935 tarihinde Ispartaya getirilerek harekâtının gözönüne alındığı 24/7/934 ve Emniyet 246 sayılı "Suret :4" tahriratla Dahiliye vekâletine arzolunmuştu.

Merkum Saidi Kürdi Ispartada oturduğu evin kapısına arap harflerile yazarak astığı bir varakada 8 sekiz senedenberi vicdansızların evhamı yüzünden şiddetli bir tazyik ve işkence altında bulunduğu ve ara sıra dostlarile görüşmesinin vicdansız bazı adamlar tarafından hoş görülmediği cihetle kendisini ziyaret için kimsenin gelmemesini ve görüşmemesini ve bu hususta kendisine iki ay müsaade verilmesini ilâ..." yazmış olduğu görülmekle bundan maksat ne olduğu kendisinden şifahen

./.

A 32 17 6
D 19
F 17 1

Gönülden gönüle

SEVGİLİ USTADIM, evvelce arz ettiğim veçhile, ben artık bir şey için yaşadığımı zannediyorum. O da, Üstadım olan Dellâl-ı Kur'ân'ın vazife-i memure-i mâneviyesini ifâda kendilerine pek cüz'î bir yardım ve Kur'ân hesabına cüz'î bir hizmetkârlıktan ibarettir.

Hulûsi

SÖZLER SAYESİNDE şu bir seneyi mütecaviz bir müddetten beri şevkle taallüm, inayetle tefeyyüz, tergible tenevvür, hâhişle telezzüz, işaretle tahallûk, tedriçle tekemmül tarikinde ilerlemeye sâî bulunduğum bu muayyen müddetin bir gününe, sabıkan geçirmiş olduğum umum hayatımın bile mukabil olamayacağı kanaatindeyim.

Sabri

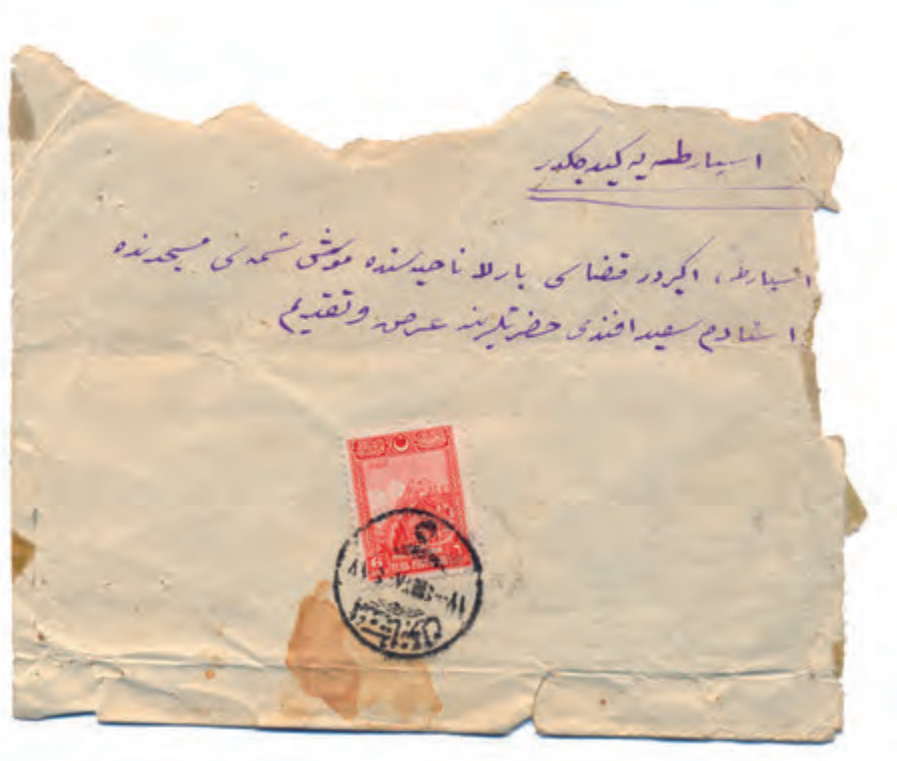
HEM CENAB-I HAKKA hadsiz şükür ve hadsiz hamd ediyorum ki, sizlerin bu defaki hediye-i Ramazaniyeniz olan çok güzel nüshalarınız bu bayramı çok bayramları birden toplayan bir küllî bayram hükmüne geçti. Ve bilhasa ikinci Hüsrev olan Birinci Tâhir'in gayet dikkat ve tevafuklu yazdığı risaleler, beni o derece minnettar ve mesrur ediyor ki, elimden gelseydi her bir nüshasına on altın lira verecektim. Bu derece kuvvetli bir şakirt Risale-i Nur'a sahip çıkması ümitlerimizi çok kuvvetlendirdi.

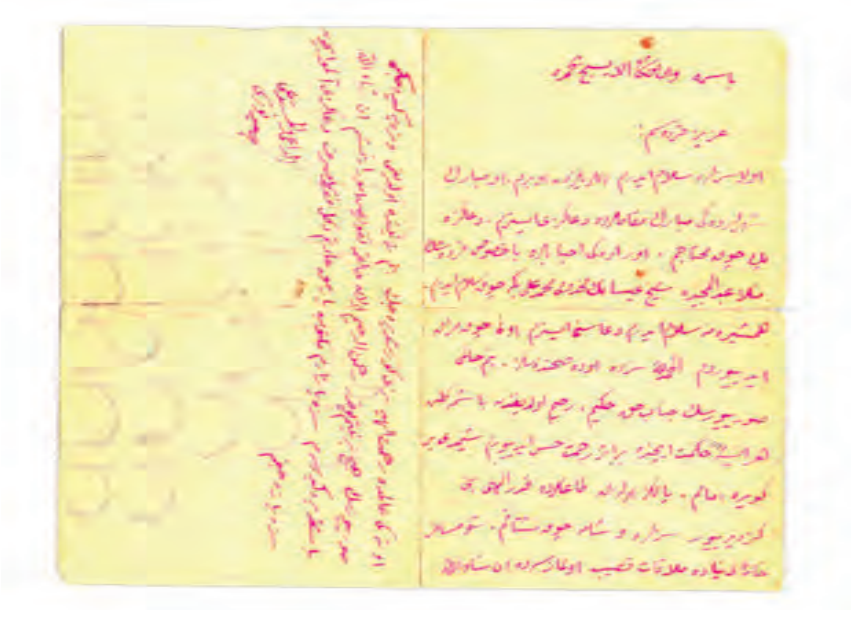
Said Nursî

SANİYEN, SİZİN BU mübarek bayramın hediyesi olarak gönderdiğiniz nurlu kalem hediyelerinizi o kadar kıymettar görüyorum ki tarif edemem. Cennetü'l-Firdevste âb-ı kevser destileri gibi, kemâl-i iştiyâk ve şükranla ve sürurlu gözyaşıyla kabul edip başıma koydum. Böyle elmas kılıç gibi kalemleri ve hakikat kahramanlarını Risale-i Nur'a ihsan eden Cenab-ı Hakka hadsiz hamd ve şükrederim. Sizlere de o mübarek kitapların yazıları her bir harfine mukabil Cenab-ı Erhamürrâhimîn on hasene ihsan eylesin diye niyaz ediyorum.

Said Nursî

Hicran dolu mektuplar

"DÜNYADA OLMAZSA öteki âlemde görüşürüz"

Eniştesi Molla Said ile kız kardeşi Hanım'a mektubu:

"Aziz kardeşim,

"Evvela sizlere selam ederim. Ellerinizden öperim. O mübarek şehirlerdeki mübarek makamlarda duanızı isterim. Duanıza pek çok muhtacım. Oradaki ahbaplara, bâhusus kardeşin Molla Abdülmecid'e, Şeyh İsa'nın mahdumu Mehmed Ali Beye çok selam ederim. Hemşireme selam ederim, duasını isterim. Onu çok merak ediyorum. Elhamdülillâh siz de, o da sıhhattesiniz. Benim halimi soruyorsun, Cenab-ı Hak Hakîm, Rahîm olduğundan başıma gelen her işte hikmet içinde bir eser-i rahmet hissediyorum. Şimdi bir köyde imamım. Yalnız olarak dağlarda kader-i İlâhî beni gezdiriyor. Sizlere ve Şam'a çok müştakım. Şu misafirhane-i dünyada mülâkat nasip olmazsa da inşaallah öteki âlemde Rahmet-i İlâhiye bizi görüştürecek. Benim ne niyette olduğumu ve nereye gideceğimi soruyorsun. Hiçbir niyetim yoktur. Rahmanürrahim olan Hâlıkıma tefviz-i umur etmişim. İnşaallah başka yere gidersem size yazarım. Mektup yazmak âdetim değil, fakat sırf duanızı almak için size yazacağım.

Ed-Dâî ve'l-Müsted'î

Said Nursî"

Eniştesi Molla Said ile hemşiresi Hanım tarafından 1928'de gönderilen mektubun zarfı.

Türkiye Isparta vilâyetine gidecektir.

Polis dairesine

Isparta Merkez Polis Komiserliği vasıtasıyla Van menfilerinden Bediüzzaman namıyla maruf Molla Saidü'l-Meşhur Efendiye takdim kılınır.

Mümaileyhin Eğirdir kazasına merbut Barla Nahiyesine nakledilerek halen nahiye-i mezkûrede bulunduğu anlaşılmakla vilâyet posta müdüriyet-i aliyesine

Komiser

22 Mayıs 1928

Bediüzzaman Hazretlerinin enişte si (Hanım'ın beyi) Molla Said'in Suriye'den (Şam'dan) Üstada gönderdiği mektup.

Enişte sinden Bediüzzaman'a

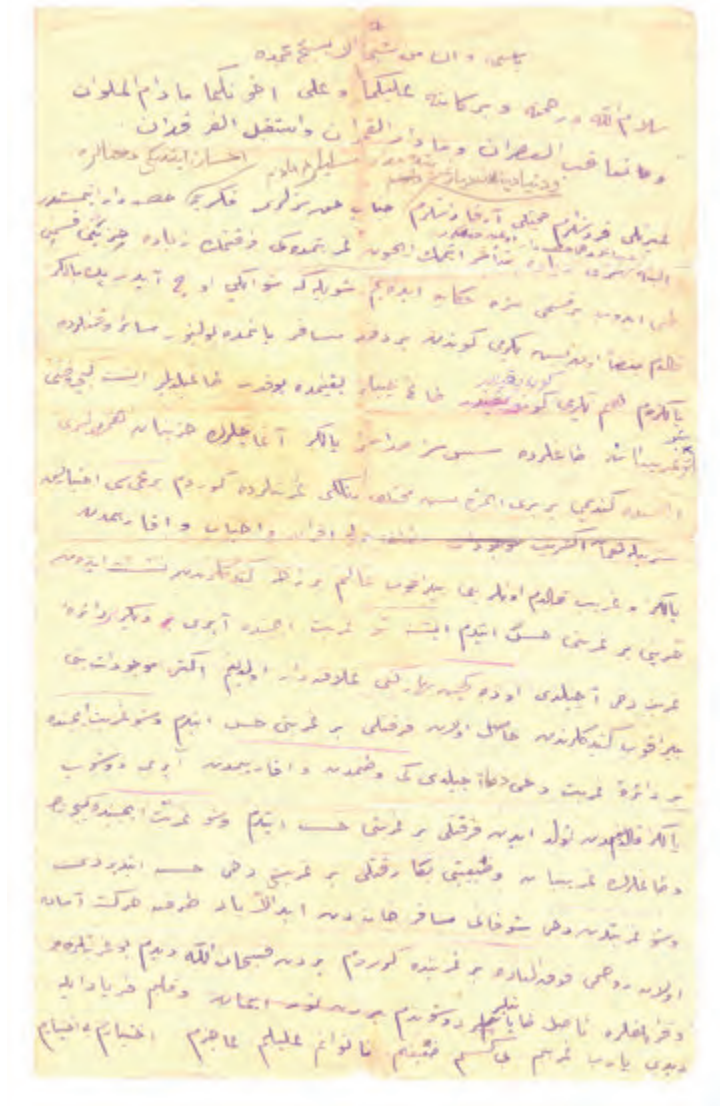
"Muazzez ve muhterem kardeşim Molla Said,

"Göndermiş olduğunuz sıhhatnameyi dest-i meserretle aldım. Sıhhat ve afiyette olduğunuz mübarek haberi alarak ziyadesiyle neşâd ve sürur dolduk. Her ne halde olduğunuz ise de yine Cenab-ı Vacibü'l-Vücud ... herhalde Molla Abdülmecit, Molla Mehmed ve Molla Abdurrahman kardeşlerimizin haberleri, nerede olduklarını te'kiden bildirmeniz arz olunur.

Almış olduğumuz mektubunuzun günü bizim için bir şanlı bayram idi. Bu münasebetle hulûl olunan mübarek iydü'l-edhiyenizi tebrik ediyoruz ve sıhhat ve afiyette olmakla ... Cenab-ı Haktan temenni eyleriz... Bu münasebetle ellerinizi sıkarım efendim.

25 Zülkade 1346 El-abd el-baîd min mevlâhüllezi hüve akrabu ileyhi min habli'l-verîd (Kendisine şahdamarından daha yakın olan Mevlâsına uzak olan kul)

Said

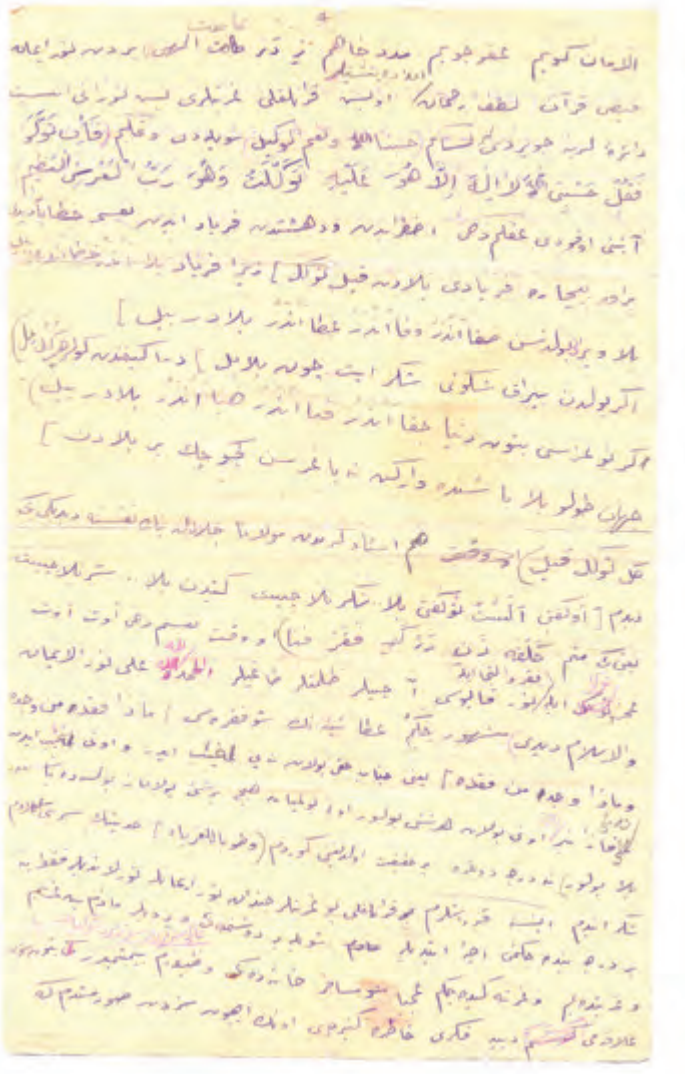

Altıncı Mektup (Gurbet Mektubu)

“Gayretli kardeşlerim ve hamiyetli arkadaşlarım” şeklindeki hitap cümlesine, Üstadın el yazısıyla ilâvesi: “...ve dünya denilen diyar-ı gurbette medar-ı tesellilerim.”

“Acaba şu misafirhanedeki vazifem bitmiş midir?” cümlesinden sonra yine kendi el yazısıyla bir ilâve: “...tâ ki sizleri ve Sözleri tevkil etsem...”

Mektubun sonunda da Sıddık Süleyman’a hitap eden önemli bir not: “Süleyman Efendi kardeşim, şu mektubu güzelce ve yanlışsız olarak kardeşimiz Şamlı’ya yazdır. Veya kendiniz yazınız. Veya bu müsveddeyi böylece çabuk Hulûsi Beye gönderiniz.”

“Gayretli kardeşlerim, hamiyetli arkadaşlarım ve dünya denilen diyar-ı gurbette medar-ı tesellilerim,

“Madem Cenâb-ı Hak sizleri, fikrime ihsan ettiği mânâlara hissedar etmiştir; elbette hissiyatıma da hissedar olmak hakkınızdır. Sizleri müteessir etmemek için, gurbetimdeki fırkatimin ziyade elîm kısmını tayyedip bir kısmını sizlere hikâye edeceğim. Şöyle ki:

“Şu iki üç aydır pek yalnız kaldım. Bazan on beş yirmi günde bir defa misafir yanımda bulunur. Sair vakitlerde yalnızım. Hem yirmi güne yakındır dağcılar yakınımda yok dağıldılar.

“İşte gece vakti, şu garibâne dağlarda, sessiz, sadasız, yalnız, ağaçların hazinâne hemhemeleri içinde, kendimi birbiri içinde beş muhtelif renkli gurbetlerde gördüm.”

Bir Abdurrahman'ım vardı

BİR ZAMAN, ISPARTA vilâyetinin Barla nahiyesinde, nefiy namı altında işkenceli bir esaretle, yalnız ve kimsesiz, bir köyde ihtilâttan ve muhabereden men edilmiş bir vaziyette, hem hastalık, hem ihtiyarlık, hem gurbet içinde gayet perişan bir halde iken, Cenâb-ı Hak kemâl-i merhametinden, Kur'ân-ı Hakîmin nüktelerine, sırlarına dair benim için medar-ı teselli bir nur ihsan etmişti. Onunla o acı, elîm, hazîn vaziyetimi unutmaya çalışıyordum.

Vatanımı, ahbabımı, akaribimi unutabiliyordum. Fakat, vâ hasretâ, birisini unutamıyordum. O da hem biraderzadem, hem mânevî evlâdım, hem en fedakâr talebem, hem en cesur bir arkadaşım olan merhum Abdurrahman idi. Altı yedi sene evvel benden ayrılmıştı. Ne o benim yerimi biliyor ki yardıma koşsun, teselli versin; ve ne de ben onun vaziyetini biliyordum ki onunla muhabere edeyim, dertleşeyim. Benim bu ihtiyarlık vaziyeti zamanımda öyle fedakâr, sadık birisi bana lâzımdı.

Yine mesut bir hayata dönecek iken...

Sonra, birden, birisi bana bir mektup verdi. Mektubu açtım, gördüm ki, Abdurrahman'ın mahiyetini tam gösterir bir tarzda bir mektup ki, o mektubun bir kısmı Yirmi Yedinci Mektubun fıkraları içinde, üç zâhir kerameti gösterir bir tarzda derc edilmiştir. O mektup beni çok ağlattırmış ve el'an da ağlattırıyor. Merhum Abdurrahman, o mektupla, pek ciddî ve samimî bir surette, dünyanın ezvâkından nefret ettiğini ve en büyük maksadı, bana yetişip, küçüklüğünde benim ona baktığım gibi o da ihtiyarlığımda bana hizmet etmekti. Hem, dünyada benim hakikî vazifem olan neşr-i esrar-ı Kur'âniyede, muktedir kalemiyle bana yardım etmekti. Hattâ mektubunda yazıyordu: "Yirmi otuz risaleyi bana gönder; her birisinden yirmi otuz nüsha yazıp ve yazdıracağım" diyordu.

O mektup, bana, dünyaya karşı kuvvetli bir ümit verdi. Dehâ derecesinde zekâya mâlik ve hakikî evlâdın çok fevkinde bir sadakat ve irtibatla bana hizmet edecek böyle cesur bir talebemi buldum diye, o işkenceli esareti, o kimsesizliği, o gurbeti, o ihtiyarlığı unuttum.

O mektuptan evvel, iman-ı bi'l-âhirete dair tab ettirdiğim Onuncu Sözün bir nüshası eline geçmişti. Güya o risale ona bir tiryak idi ki, altı yedi sene zarfında aldığı bütün mânevî yaralarını tedavi etti. Gayet kuvvetli ve parlak bir imanla ecelini bekliyor gibi, bana o mektubu yazmış. Bir iki ay sonra Abdurrahman vasıtasıyla yine mes'udâne bir hayat-ı dünyeviye geçirmek tasavvurunda iken . . .

1928'de vefatından iki ay önce yeğeni Abdurrahman'ın Üstada gönderdiği mektup.

Dağlarda, derelerde ağlar gezerim

. . . Vâ hasretâ, birden onun vefat haberini aldım. Bu haber o derece beni sarstı ki, beş senedir daha o tesir altındayım. O vakit bulunduğum işkenceli esaret ve yalnızlık ve gurbet ve ihtiyarlık ve hastalığım, on derece onların fevkinde bana bir firkat, bir rikkat, bir hüzün verdi. Benim merhume validemin vefatıyla hususî dünyamın yarısı, onun vefatıyla vefat etmiş diyordum. Abdurrahman'ın vefatıyla da, bâki kalan öteki yarı dünyam da vefat etti gördüm. Dünyadan bütün bütün alâkam kesildi. Çünkü o dünyada kalsaydı, hem dünyadaki vazife-i uhreviyemin kuvvetli bir medarı ve benden sonra tam yerime geçecek bir hayrülhalef ve hem de bu dünyada en fedakâr bir medar-ı teselli, bir arkadaşım olabilirdi; ve en zeki bir talebem, bir muhatap ve Risale-i Nur eczalarının en emin bir sahibi ve muhafızı olurdu.

Evet, insaniyet itibarıyla böyle bir zayiat, benim gibi insanlara çok hırkatlidir, yandırıyor. Gerçi zâhiren tahammüle çalışıyordum, fakat ruhumda şiddetli fırtına vardı. Eğer ara sıra Kur'ân'ın nurundan gelen teselli teskin etmeseydi, benim için dayanmak mümkün ola-

mayacaktı. O zaman Barla derelerine, dağlarına yalnız gidip geziyordum. Hâlî yerlerde oturup o teessürât-ı hazîne içinde, eski zamanda Abdurrahman gibi sadık talebelerimle geçirdiğim mes'udâne hayat levhaları sinema gibi hayalimden geçtikçe, ihtiyarlık ve gurbetin verdiği sür'at-i teessür, mukavemetimi kırıyordu.

Şimdi binlerce Abdurrahman'ım var

Allah'a ezelden ebede zerreler adedince hamd olsun ki, sizinle otuz bine mukabil gelen otuz Abdurrahman'ı, belki yüz otuz, belki bin yüz otuz Abdurrahman'ı Risaletü'n-Nur'a ihsan etti. Hem unutulmayan, her vakit yanımda bulunan kardeşlerim, Risale-i Nur'a sizin gibi pek ciddî sahip ve muhafız ve vâris ve hakikatbîn ve kıymetşinas zatların benim yerimde benden daha kuvvetli, ihlâslı olarak vazife-i Kur'âniye ve imaniyede çalıştıklarını gördüğümden, kemâl-i ferah ve sürur ve itminan ve istirahat-i kalble ecelimi ve mevtimi ve kabrimi karşılıyorum, bekliyorum.

Ben, sizi yazılarınızda ve hatırımdan çıkmayan hidematınızda günde müteaddit defalar görüyorum. Ve size olan iştiyakımı tatmin ediyorum. Siz de bu biçare kardeşinizi risalelerde görüp sohbet edebilirsiniz. Ehl-i hakikatin sohbetine zaman, mekân mâni olmaz; mânevî radyo hükmünde biri şarkta, biri garpta, biri dünyada, biri berzahta olsa da rabıta-i Kur'âniye ve imaniye onları birbiriyle konuşturur.

O mektuptan:

Hulûsi Beyin selefi, yirmi altı yaşında vefat eden biraderzadem Abdurrahman'ın, vefatından bir-iki ay evvel yazdığı mektuptur.

Ellerinizden öper, duanızı dilemekteyim. Sıhhat haberinizi, irşad edici olan Onuncu Söz risalenizle beraber Tahsin Efendi vasıtasıyla aldım; çok teşekkür ederim. Evvelce gerçi emrinize muhalefet ederek muhterem ve değerli amcamdan ayrıldığıma pişman olmuş isem de ve itâbınıza müstehak olmuş isem de, bu da mukadder imiş. Ve Cenab-ı Hakkın emir ve iradesiyle ve belki de bizim için hayırlı olduğu için oldu. Binaenaleyh, ben cehalet sâikasıyla bir kusur yaptım ve belâsını da çektim. Bundan sonra çekmemek için affınızı rica ve duanızı dilerim.

Aziz mamo! Şunu da şurada arz edeyim ki: Himaye ve himmetiniz sayesinde, din ve âhiretime dokunacak ef'âl ve harekâttan kendimi muhafaza ettim ve etmekte berdevamım. Gerçi dünyanın değersiz çok musibetlerini gördüm ve çektim ve birçok da lezâiz ve safâsını

gördüm, geçirdim. Hiçbir vakit ve hiçbir zaman unutmadım ki, bunların hepsi hebâ olduğu ve dünyanın Allah için olmayan lezâiz ve safâsı neticesi zillet ve şedid azap olduğu ve dünyada Allah için ve Allah'ın emir buyurduğu yollarda çekilen ve çekilmekte olan mezâhim neticesi, sonu lezzet ve mükâfat verildiğini bildiğim ve iman ettiğimden, fenâ şeylerin irtikâbından kendimi muhafaza edebildim. Bu his ve bu fikir ise, terbiye ve himmetinizle zihnimde ve hayalimde yer yapmıştır. Hakikat böyle olduğunu bildiğim için bütün meşakkatlere şükürle beraber sabretmekteyim.

Şimdiye kadar sizin yerinizi bilmiyordum. Şimdiden sonra inşaallah sizi kaybetmeyiz. Bir de, Üstadım, sıhhat haberinizi aldım; fakat ahvalinizden bîhaberim. Neyle geçiniyorsunuz, ne suretle rahat ediyorsunuz? Akrabalık hakkı bu sualleri sormayı bana bahşediyor. Sizin rahatınız bizim rahatımızdır. Sizin hayatınız bizim hayatımızdır. Bu cihetleri ve ihtiyacınızı ve bundan sonra birleşmek ve beraber bakiye kalan ömrü geçirmek hususundaki fikrinizi bana yazmazsanız hakkımı helâl etmem.

Said Nursî'nin biraderzadesi
Abdurrahman

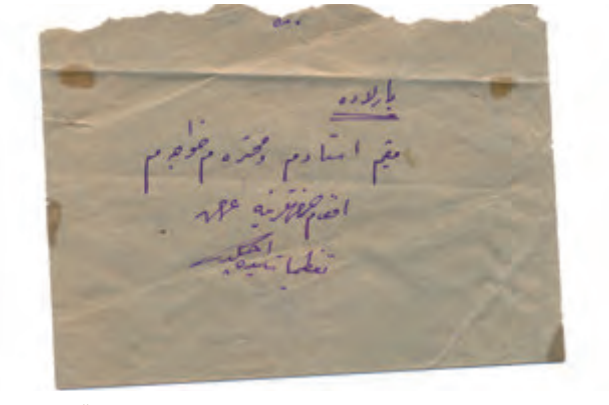
"Isparta'ya gidecektir.

"Isparta Eğirdir Kazası Barla Nahiyesinde Muş Şemmesi Mescidinde Üstadım Said Efendi Hazretlerine Arz ve Takdim"

Arka yüzü

"Yokuşbaşı Mahallesi Muhtarı Burhan Efendi vasıtasıyla Eğirdir Postahanesine gönderildi."

"Barla'da Mukim Üstadım ve Muhterem Hocam Efendim Hazretlerine ta'zimat edecektir."

Gönülden gönüle

SİZİN, YANİ NUR FABRİKASININ sahibi ve mübarek cemaatin imamının Atabey'den gelen mektupları bizi çok mesrur eyledi. Üç dört ay zarfında, üç dört köyde ümmîlerden elli adet kalem Risale-i Nur'u yazmaya muvaffak olmaları, elbette Ali'lerin ve Mustafa'ların şüphesiz harika bir keramet-i sadakatleridir.

Said Nursî

AZİZ SIDDIK, âlicenap kardeşlerim,

Nur ve gül fabrikalarının vaziyetlerinden, bu acip zamanda ne tarzda olduğunu haber vermiyorsunuz. Halbuki, bu dünyada en ziyade alâkadar olduğum onlardır.

Said Nursî

BU DEFA HÜSREV'İN, Hafız Ali'nin, Hafız Mustafa'nın, Küçük Ali'nin birbirine hitaben yazdıkları dört mektuplarını okudum. En derin kalbimde bir sürur, bir hiss-i şükran, bir memnuniyet hissettim. Bu çok kıymettar kardeşlerimin ne derece âli himmet ve yüksek ruhlu, Risale-i Nur hizmetinde ne derece fedakâr olduklarını anladım. Ve Risale-i Nur böyle kuvvetli ve hâlis ellere tevdi edildiğinden, bize kat'î kanaat verdi ki, Risale-i Nur mağlûp olmayacak. Bu kuvvetli tesanüt onu daima yaşattırıp parlattıracak.

Said Nursî

HİÇ UNUTAMADIĞIM sebatkâr, ciddî kardeşlerime, hususan ikinci vatanım Barla'daki vefadar sıddıklara pek çok selam ve dua ederim. Binler hasret ve iştiyakla sizleri düşünen ve her yirmi dört saatte belki yüz defa duayla tahattur eden ve duanıza muhtaç olan,

Said Nursî

YAZ KARDEŞİM sözüyle başladı Risale-i Nur'un hikâyesi.

Ve kalemler yazmaya başladı.

Barla ve etrafındaki beldeler birer Nur fabrikası oldu. Evler, sessizce işleyen matbaalara dönüştü. Kalemler gece gündüz çalıştı.

Yıllar boyu, inci gibi yazılarla yüz binlerce Nur Risalesi yazıldı, gizlice dağıtıldı yurdun en ücra köşelerine.

Gün geldi, teksir makineleri imdada yetişti. Bediüzzaman'ın tabiriyle, "bin kalemli kâtipler" idi bu makineler.

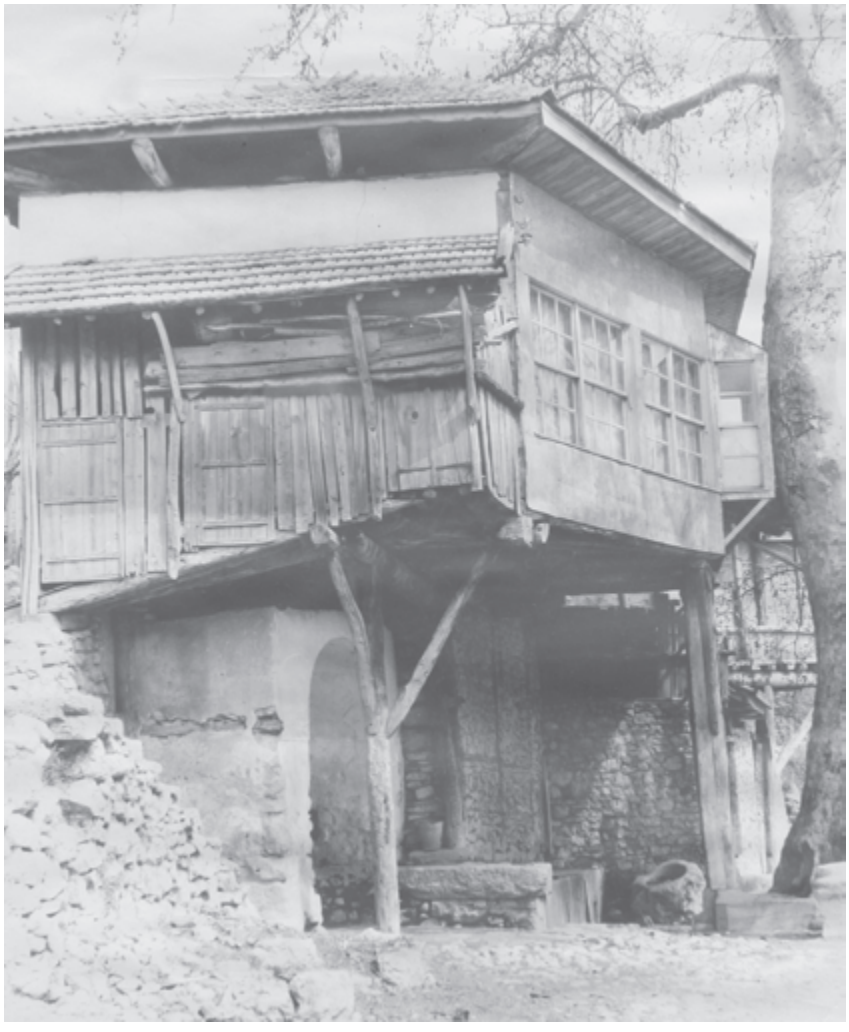
Derken matbaalar. Sonra, baş döndürücü bir hızla radyolar, televizyonlar, uluslararası sempozyumlar, bilgisayar, internet...

Bundan seksen sene önce kimsenin aklından geçmeyen bir dağın başında orta yaşlı bir hocanın dudaklarından dökülen sözler, bugün dünyanın dört bir tarafında yankılanıyor.

Herhangi bir anda, binlerce Risale-i Nur talebesi, ellerindeki kitabın satırlarında Cennet hazlarını teneffüs ediyor.

Bir kutlu hayatın en mesut yılları, bugün dünyanın her tarafına saadet neşrediyor.

1927

2017

"İslâm garip şekilde başladı; bir daha garip şekilde başlayacak.
Müjdeler olsun o gariplere!"

Hadis-i Şerif

1943 DENİZLİ HAPSİNDE üç büyük insan: Hafız Ali, Tahirî Mutlu, Sabri Efendi.

Dış görünüşleriyle hiçbir fevkalâdelikleri yok. Hattâ, üstlerinden dökülen kıyafetlerine bakılırsa, üç gariban... O kadar.

Kim tahmin ederdi bunlar gibi bir avuç garip insanın elleriyle bir büyük iman inkılâbının inşa edileceğini?

Kim umardı böyle gariplerin eliyle yayılacak eserlerin milyonlarca iman kurtaracağını?

Kim beklerdi bu insanların elleriyle yazıp çoğaltmaya çabaladıkları eserlerin bir gün bütün cihana ışık tutacağını?

Evet, İslâm ilk başlangıcında da böyle garip, yani benzersiz bir şekilde başlamış; hükümdarların ve servet sahiplerinin değil, böyle sıradan kimselerin omuzlarında yükselmişti.

Bu İslâm yurdunda, âhirzamanda bir muhteşem başlangıcı daha oldu İslâm imanının:

Tıpkı önceki gibi, garip, benzersiz, umulmadık bir şekilde.

Kastamonu Yılları

1936 - 1943

“Ben ekser vakitte hayalen ve mânen kendimi Kastamonu’nun mübarek dağlarında ve o kardeşlerimin yanında buluyorum.”

Bediüzzaman Said Nursî

Isparta günleri

1934 - 1935

Isparta taşıyla, toprağıyla benim nazarımda
mübarektir, benim vatanımdır ve her
biri yüze mukabil, yüzler ve binler hakikî
kardeşlerimin meskat-ı re'sleridir.

Isparta günleri ve meçhule yolculuk

"İşin ucunda asılmak var"

BEDİÜZZAMAN'IN "en mesut yıllarım" olarak yad ettiği Barla ikameti, 1934 yılının ortalarına kadar sürdü. Bu müddet içinde Sözler ile Mektubat'ın hemen hemen tamamı, Lem'alar'dan da bir kısmı telif edilmişti. Zaten o yılları "mesut yıllar" yapan da bu eserler ile onların etrafında kümelenen ihlâs ve sadakat timsali insanların varlığı idi. Yoksa, maddî şartlar itibarıyla, o sekiz yıl boyunca bu şirin Anadolu beldesinde yaşananlarda bir mutluluk sebebi bulabilmek kolay değildi. Nitekim günden güne şiddetlenen baskılar, en sonunda Bediüzzaman'ı bir soluk alamayacak hale getirmişti. Bir talebesine gönderdiği mektubunda, Bediüzzaman, "Beni çok rahatsız ediyorlar," diyordu. "Ben burada muallim ve Nahiye Müdürünün ezâsına tahammül edemez hale geldim. Kırlara da çıkamaz oldum. Rutubetli odada, kabirde yaşar gibi yaşıyorum."

Talebesinin bu mektubu Valiye intikal ettirmesi üzerine, Bediüzzaman 25 Temmuz 1934'te Isparta'ya getirildi. Önce Müftü Tahsin Efendi Medresesinde, arkasından Kelle Mehmed adında bir Nur talebesinin evinde kalan Risale-i Nur Müellifi, daha sonra da iki evini iman hizmetine tahsis eden Şükrü İçhan'ın evine geçti ve orada yedi ay kadar kaldı.

Barla'daki kadar değilse de Üstad yine sıkı gözetim altındaydı. Kaldığı evin önünden hiçbir zaman polisler eksik olmuyordu. Onunla görüşmek hâlâ büyük bir cesaret meselesiydi. Ve hâlâ insanlar her türlü tehlikeyi göze alarak Bediüzzaman Hazretleri ile görüşüp onun bir duâsını almanın yolunu arıyor ve buluyorlardı. Bir yandan da, telif edilen risaleler yine o yoğun baskı ve takiplere rağmen yüzlerce evde yazılarak çoğaltılıyor ve elden ele dolaşarak Anadolu'nun en ücra köşelerine kadar ulaştırılıyordu.

> Boru deliklerini bile aradılar
> Tenekeci Mehmet Sözer anlatıyor: Eskişehir hadisesi çıktığında, Üstadın yanına gelip giden ne kadar dost ve talebesi varsa hepsini taharrî ettiler. Bir arkadaş gelip bizi haberdar etti. Evde ne kadar Nur Risalesi ve dinî kitap varsa hepsini bahçeye gömdüm. On sekiz tane polis geldi. Soba borularının deliklerine kadar her yeri aradılar. Neticede, "Aramada bir şey bulunamadı" diye zabıt tutup gittiler. Bizi de Üstadla birlikte götürecekler diye hazırlanıyordum; gusül abdesti alıp toplanmaya başlamıştım. Fakat beni götürmediler.

Bediüzzaman Hazretlerinin 1934'te Isparta'da bir müddet kaldığı ev.

Üstadın dışarı çıktığı pek nadir zamanlar da, onu görmek için can atan halk için kaçırılmayacak birer fırsat demekti. Nitekim bir gün Cuma namazı için dışarıya çıktığı duyulunca, halk sokaklara dökülüverdi. Onun geçeceği yollarda binlerce insan sel olup aktı. Isparta, bir kutlu misafirin görülme heyecanıyla bir bayram sevincine bürünüverdi. Bu arada kalabalıktan birileri de, muhtemelen "Bu zât ile talebelerinin iman hizmetinden başka bir meşgalesi yoktur" diye hükümet makamlarını rahatlatmak düşüncesiyle, Valinin makamına çıkarak Haşir Risalesini oraya bırakmıştı. Lâkin zamanın yönetimi böyle ince işaretlerden anlayabilecek durumda değildi. Olay, "Bediüzzaman ile talebeleri harekete geçti; Vilâyeti bastılar" şeklinde algılandı. Böylece Eskişehir macerası başlamış oldu.

Isparta Valisi Fevzi Daldal (ortada, masa önünde oturan). Valinin imzasıyla İçişleri Bakanlığına gönderilen yazıda, iki kişi hakkında kendisinden şifre ile sorulan soru cevaplandırılıyor. Söz konusu kişilerin Bediüzzaman'ı ziyaret edip etmediği tespit edilememiş.

Ahmet Hamdi Okur
(Çil Müftü)
(1877-1953)

Birinci Cihan Harbi boyunca Antalya Müftülüğü yaptı. Millî Mücadele yıllarındaki hizmetleri fermanlar ve ilmî rütbelerle taltif edildi.

Bediüzzaman'a selâm gönderdiği için, üç ay Eskişehir Hapishanesinde Üstad ile beraber yattı.

Serbest kaldıktan sonra Eskişehir Hapishanesini "Gittiğimiz yer hapishaneye benzemiyordu. Orada Bediüzzaman'la görüşmek, konuşmak benim için bir şeref oldu" diye anlatıyordu.

"İçinizde Müftü Efendi var"

Eskişehir hapsinde, fıkhî meselelerde, Üstad Bediüzzaman'a sual sordukları zaman, Üstad, Çil Müftüyü eliyle göstererek "İçinizde Müftü Efendi var; o varken fetva vermek bana düşmez" diye tevazu ile Ahmed Hamdi Efendiye iltifat ederdi.

Hüsrev kardeş,

Beşinci şuanın kıymetini tam beyan ve takdirin beni çok mesrur etti. İkinci defa yaldızlı bir Kur'ân'ı yazdığın, beni fevkalâde müferrah etti.

Hem, benim için de yeni risaleleri mübarek kaleminle istinsah ettiğin, beni minnettarlık hissinden mesrûrâne ağlattı.

Rüştü ve Refet'in sıhhatleri ve kemâl-i sadakat ve sebatları hazin endişelerimi izale etti. Isparta talebeleri hatırları için, ben Isparta'yı kendi karyem (Nurs) ile beraber duamda dahil ediyorum. Hattâ emvâtına, Nurs emvâtı gibi dua ediyorum, hakikî vatanım ve memleketim nazarıyla o vilâyete bakıyorum.

Aziz , sıddık kardeşlerim,

Bayramınızı tebrik ve hizmetinizi takdir ve muvaffakiyetinize dua ederek Hâlık-ı Rahîme hadsiz şükrederim ki, sizler gibi sebatkâr ve fedakâr kardeşleri Risaletü'n-Nur'a sahip ve nâşir yapmış. Ben sizleri düşündükçe, ruhum inşirah ve kalbim ferahlarla dolar. Daha dünyadan gitmek benim için medâr-ı teessüf olamaz. Sizler kaldıkça ben yaşıyorum diye, mevte, dostâne bakıyorum, ecelimi telâşsız bekliyorum. Allah sizden ebeden râzı olsun. Âmin, âmin, âmin.

İsmi bilinmeyen bir Nur talebesinin istinsah ettiği On Sekiz ve On Dokuzuncu Lem'alar. Özenle yazılmış, süslenmiş, tevafuklar kırmızı renkle işaretlenmiş. Başında, "İktisada dair; mutlak okunması lâzımdır" notu var.

Üstadın yanına gelip giden kim varsa hepsinin evleri didik didik arandı. Kimi evinden, kimi işyerinden alınıp Isparta Hapishanesine getirildi. Sonra tutuklamalar başka vilâyetlere sıçradı. Aydın'dan, Milâs'tan, Bursa'dan, Antalya'dan toplanan insanlar Isparta'ya sevk edildi.

Yine de halkın Bediüzzaman'a olan ilgi ve sevgisi bastırılacak gibi değildi. O sorguya çıkarılırken, insanları Bediüzzaman'a yaklaştırmamak için hapishane ile mahkeme arasındaki yolun iki yanına jandarmalar diziliyordu.

Polis kendisini Şükrü Beyin evinden almaya geldiğinde, Bediüzzaman, talebesi Mehmet Gülırmak'a "Mehmet," demişti, "Risale-i Nur uğruna iki üç şehit vereceğiz." İlk şehadet haberi, takip eden günlerde geldi. Büyük bir iman ve fazilet âbidesi Binbaşı Âsım Bey, mahkemedeki ifadesi sırasında gördüğü muameleye dayanamayarak "Yâ Rabbi, canımı al!" demiş ve o dakikada ruhunu teslim etmişti. (Bk. "Üç Şehitler.")

Birkaç gün içinde, çeşitli vilâyetlerden getirilenlerle birlikte tutuklananların sayısı 120'yi buldu. Fakat gelenler sadece Risale-i Nur talebelerinden ibaret değildi. İçişleri Bakanı Şükrü Kaya ile Jandarma Genel Komutanı, bir askerî birlikle beraber Isparta'ya geldiler. Hükümet, bütün gücüyle bir büyük operasyon hazırlığı içindeydi.

Operasyondan bir gün önce, tutuklulara bir duyuru yapıldı:

"Herkes bir yakınının adresini versin ve kendisiyle görüşsün. Bu işin ucunda asılmak da var."

Ertesi gün tutuklular yakınlarıyla görüştürüldü. Son sözler söylendi, dualar edildi, vedalaşıldı. Kamyonlar yanaştı. Tutuklular ikişer ikişer kelepçelenip kasalara bindirildi.

Kamyonlar Afyon'a doğru yola çıktılar. Varılacak, daha doğrusu varılmayacak yer, Eskişehir idi. Verilen talimata göre, mola verilen ıssız bir yerde tutuklular firara teşebbüs etmiş olacak, Ankara'dan gelen askerî birlik de onların işini oracıkta bitirecek, böylelikle memleket irtica tehlikesinden bütünüyle temizlenecekti. İlâhî kader, bu tuzağı temiz kalpli bir binbaşının eliyle bozdu. Yolculuk esnasında Bediüzzaman ile talebelerinin durumunu yakından gören müfreze kumandanı Ruhi Bey, onlara son derece anlayışlı davrandı, kelepçelerini çözdürdü ve namaz vakitlerinde mola vererek namazlarını zamanında kılmalarını temin etti. Binbaşı Ruhi Beyin âkıbeti hakkında bugün için elimizde kesin bir bilgi yok; ancak Bediüzzaman'dan nakledilen şöyle bir söz var:

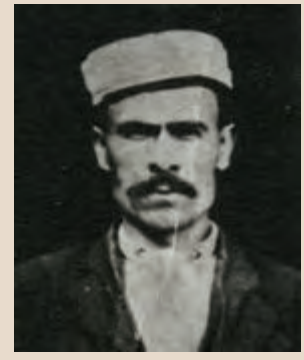
"Hadiseyi haber alan hükümet, Ruhi Beye taltif yerine tard cezası verdi."

Ankara'dan özel olarak gönderilen askerî müfreze eşliğindeki tutuklular Eskişehir'e doğru yol alırken, Şükrü Kaya gazetelere verdiği beyanatta hadiseyi şu sözleriyle tasvir ediyordu:

"Anlaşılıyor ki, Bediüzzaman otuz senelik bir mürteci olup, irşad edecek vatandaş aramaktadır. şimdiye kadar elde edilen malûmata göre, hadise mahdut ehemmiyetli bir zabıta vak'asından ibarettir ve halk arasında hiçbir tesiri olmamıştır."

Bu arada, "mahdut ehemmiyetli zabıta vak'asının" doğu vilâyetlerindeki muhtemel tesirlerine karşı bir tedbir olarak da, Başvekil İsmet İnönü, aynı günlerde alelacele bir şark seyahatine çıkmıştı.

Bediüzzaman ve beraberindeki yüz yirmi cesur insan, bir dizi kahramanlık destanının ve Otuzuncu Lem'a'nın yazılacağı vatan köşesine işte böylece ulaştı.

Nuri Benli
(1889-1963)

Bediüzzaman'ın eski talebelerindendir. Bir eli sakat olduğu için "Çolak Nuri" dedikleri Nuri Benli Isparta'daki Saray Palas Otelinde, Üstadı ziyarete gelenlere mihmandarlık yapmıştı.

1943'te Üstadla birlikte Denizli Hapishanesinde yattı.

Bediüzzaman'ın mektuplarında Nuri Benli:

"İhtiyarsız teessürat beni çok eziyordu. Birden Cenab-ı Erhamürrahimin, kemal-i merhametinden, o teessürat-ı manevi yaralarıma tam bir merhem olarak, çok fedakâr Nuri Benli'yi ve Kastamonu kahramanı Sadık Beyi ve İnebolu kahramanlarından İsmail'i tam bir merhem ve ilaç olarak ikinci gün gönderdi."

"Risale-i Nur tesmiyesinin dokuz sebepleri içinde yalnız birisine ilişmişler. 'Nur isimli, has şakirtlerinden göremiyoruz' demişler. Haşiyede cevap verildiği gibi, şimdi de Nuri Benli ve Küreli Saatçi Nuri, Nur hizmetinde mümtazdırlar. Demek tenkit edemiyorlar, cüz'î bahanelere mecbur oluyorlar."

Haberi böyle verdiler

BEDİÜZZAMAN VE talebelerinin tutuklanmaları ile ilgili haberler o günün basınına böyle aksetti. Bir tarafta gazetenin birinci sayfasını boydan boya kaplayan kırmızı manşetler; İçişleri Bakanının Jandarma Genel Komutanı ile birlikte Isparta'ya giderek bizzat olaya nezaret ettiğine dair haberler. Diğer tarafta da aynı İçişleri Bakanının hadiseyi önemsiz bir zabıta vak'ası olarak gösteren açıklaması.

Hayat Ansiklopedisi 79 uncu cüzü çıktı

Devlet Nüshası

Cumhuriyet

Onbirinci yıl sayı: 3940 İSTANBUL - CAĞALOĞLU Pazartesi 6 Mayıs 1935

Gazetemiz bugün 16 sahifedir

Fransız - Rus Andlaşması

Türkiyede irtica yoktur!

Milâs hâdisesi mevziî bir vak'adan ibarettir!

En salâhiyettar devlet makamı vaziyeti böyle tasrih etti. Tevkif edilenlerden bir kısmı serbest bırakıldı

Vak'aların cereyan ettiği Milâs ve İsparta'dan bir görünüş

Bulgarlar Bükreşteki toplantıya sinirleniyorlar

Balkan antantı mümessilleri Bulgaristanın silâhlanması işini konuşacaklarmış ama insaflı olmalı imişler!

Türk Kuşunun açılma resmi

Son dakika

Kigide dünkü yer sarsıntısı

Venedikteki konuşmalar

Netice alınıncıya kadar herşey gizli tutulacak

Büyük musiki müsabakamız

Jüri 7 eser üzerinde ittifakla karar verdi

Garb tekniğile ilk milli besteler olarak ayrılan 7 beste, 16 mayısta vereceğimiz büyük konserde çalınacaktır

İSTANBUL

Bir Mürteci İfade Verirken Öldü!

İRTİCA HADİSESİ

Bursada, İspartada Yeni Tevkifler Yapıldı, 30 Mevkuf Var!

Bir Binbaşı Mütekaidi Suçlu, İfadesi Alınırken Birdenbire Düştü Öldü, Saidi Kürdî Ne diyor?

İç Bakanı jandarma genel kumandanı ile birlikte bugün öğleyin İspartaya varıyorlar- Burdurda da tevkifler edilenler v

C. H. PARTİSİ BÜYÜK KURULTAYI

Büyük Kurultay Yarın Atatürk'ün Söylevi ile Açılıyor

[Ankara Hususî Muhabirimizden Bildiriyor]

HARB Mİ?

İSTANBUL

İrtica Şebekesinde Yeni Suçlular

İrtica Şebekesi ile Alâkadar Olarak, Bursada da 10 Kişi Sorguya Çekildi

İç İşler Bakanı Şükrü Kaya İspartaya Ve Cenub Vilâyetl ine Gidiyor

İSPARTA MÜDDEİUMUMİSİNİN BEYANATI

C.H.P. PROGRAMI

Parti Programı Esasları Hakkında Yeni Malûmat

Saylavların Yapabilecekleri İşlerle İdare Meclisi azalıkları İnzibat Altına Alınıyor

SUYA SABUNA ATLATMAK

ESKİ-YENİ

YUGOSLAVYA SEÇİMİ

Yevtiç Listesi Ezici Bir Ekseriyet Kazandı

Abdullah Lütfi Özerdem (Saatçi Lütfi) (1881-1974)

Ispartalı ilk Nur talebelerinden. 1935 yılında Üstadıyla birlikte Eskişehir Hapishanesinde yattı.

Bediüzzaman'ın bir talebesine mektubundan:

Kardeşim Lütfi'nin On Üçüncü Söz'üne bak, bana bir nüsha yaz. Kur'ân lâfzında tevafuku muhafaza et. Lütfi başka risaleleri yazsın.

Barla Lâhikasından:

Saatçi Lütfi Efendinin fıkrasıdır: İ'câz-ı Kur'âniyeden İhlâs-ı şerîfle Muavvizeteyn ve Fatiha-i Şerife sûrelerinin tevafukat-ı hurufiye sırlarını gösteren, Yirmi Dokuzuncu Mektubun Sekizinci Remzini aldım ve okudum. Neşir buyurulan işbu risaledeki tevafukat, şimdiye kadar emsâli nâmesbuk bir sırrı meydana koymuş. Bu hususa dair mütalâada bulunmak, kuvve-i kalemiyemin ve havsala-i mevcudemin kat kat fevkinde bulunmakla beraber, afv-ı Üstadânelerine mağruren şu kadar diyebilirim ki: Neşir buyurulan risaledeki izahat, herhangi bir bedbîn ve kör olan bir gafili uyandırmaya ve hattâ bütün mevcudiyetiyle kararmış kalpleri tenvire ve irşada pek büyük delil bulunduğundan, Muhterem Üstadımızın tasavvurî kararı veçhile, her ferdin Kur'ân-ı Azîmü'l-Burhandaki mucizatı görmesi için Kur'ân'ın baş tarafına derci hususu pek muvafık görüldüğünü arz eylerim, Efendim Hazretleri.

sahifedir

Cuma 10 Mayıs 1935

Irtica velvelesinin içyüzü

dı!

"Isparta hâdisesi mahdut ehemmiyetli bir zabıta vak'asıdır,,

İç İşleri Bakanı Şükrü Kaya hâdise mahallinde yaptığı tetkikattan bu neticeyi aldı

İsparta 9 (A.A.) — İç Bakanı Şükrü Kaya, İsparta muhabirimize şu beyanatta bulunmuştur:

— 925 Şeyh Said isyanı münasebetile İspartaya nakledilenen ve kendisine Bedlizsaman adını takan Said kürdi, dini siyasete alet yaparak irticaî propagandalara girişmiş ve bir takım adamları kandırarak doğru yoldan saşırmakla çalıştığı anlaşılmıştır. Adliye, hâdiseye el koyarak Saidi Kürdiyi ve muhtelif yerlerde kandırabildiği otuz kadar mürteci tevkif etmiştir. Temyiz mahkemesinin karariyle muhakemeleri Eskişehirde yapılacaktır.

Genel emniyet idaresindeki sicilline nazaran Saidi Kürdi 31 mart ticaına karışmış ve şark vilâyetlerindeki Kürd hareketlerinde faaliyetten geri durmadığından, İspartaya nakledilenlerden

Anlaşılıyor ki merkum otuz senelik mayalı bir mürteci olup, ifsad edecek saf vatandaş aramaktadır. Başka sanatı yoktur. Şimdiye kadar elde edilen malûmata göre hâdise mahdut ehemmiyetli bir zabıta vak'asından ibarettir ve halk arasında hiçbir tesiri olmamıştır.»

Bursadaki tahkikat

Bursa 9 (Hususi muhabirimizden.

Şükrü Kaya

telefonla) — Müddeiumumilik bugün de tarikatçilerin tahkikatile meşgul olmuştur. Bugün yeniden tevkif edilmiş kimse olmamakla beraber bu mesele ile alâkadar olduğu anlaşılan

(Arkası 12 nci sahifede)

Dış Bakanımız Bükreşte

Tevfik Rüştü Aras merasimle karşılandı. Balkan konseyi bugün toplanıyor

5 MAYIS PAZAR

TAN

BUGÜN İSTANBUL

BUGÜN

İrtica Hazırlayan Bir Şebeke Tutuldu

Karşılıklı Felâket, Her Yerde Büyük Teessür Uyandırdı

İç Bakanı Kamutaya Zelzelenin Tafsilâtını Anlattı

Ölenler, yaralananlar, kayıplar

SUNA SABUNA

Kamutayda Münakaşalar

Memlekette Ucuzluk Yaratmak Lâzımdır

Almanyanın İlk Ve Son Hedefi..

SON DAKİKA

Venizelosun İdamı İstendi

BUS-FRANSIZ ANLAŞMASI

Karşılıklı Yardım Nasıl Temin Ediliyor?

İrtica Hazırlıyan Bir Şebeke Meydana Çıkarıldı

MİLÂSTA ŞİMDİYE KADAR 15 KİŞİ TEVKİF EDİLDİ

SON DAKİKA

Suçlular İspartaya Gönderildi

TAN

Ankara TELGRAFLARI

İç Bakanı Ve Jandarma Genel Komutanı Isparta'da Tetkiklerini Yaptılar

Şeyh Saidi Kürdî Şubattanberi Mürid Toplamaya Başlamış, Muhaberelere Girişmişti

Isparta, 8 (Hususi muhabirimiz bildiriyor) — İçişler Bakanı Şükrü Kaya ve Genel Jandarma Komutanı General Kâzım dün saat 10 da buraya geldiler. İstasyonda bir hayli kalabalık bulunuyordu. Vilâyet erkânı, Bakanı ve Generali Dinardan karşıladılar.—Hamdi Üstel

Ankara muhabirimiz bildiriyor

Şükrü Kayanın Ispartaya gidişi hakkında Ankara muhabirimiz de şu haberi veriyor:

"Ankara, 8 — Buraya gelen malûmata göre son çıkan irtica hâdisesini mahallinde tetkik etmek üzere Afyona gideri İç işler Bakanı bugün Ispartaya varmış, tetkikata başlamıştır. Bakan, cumartesiye buraya dönecektir.,,

Saîdi Kürdî işe nasıl baş adı?

Isparta, 8 (Hususi muhabirimiz bildiriyor) — Peygamberlik iddiasından kinaye olarak Ünimi âlim lâkabını benimseyen Saidi Kürdî, Meşrutiyetin ilânına kadar tamamen bir sima değildi. Kürd Teâlî cemiyetine mensubiyeti dolayısiyle tevkil edilen ve Şeyh Said hâdisesinden sonra Eğirdirin Borla nahiyesinde ikamete memur edilen Saidi Kürdî, pu-

miştir. Zâbıta sıkı bir kontrol yetle tahkikata devam etmekte dir.

Milletten gelen bir telgraf

Dün gece aşağıya koyduğumuz şu telgrafı aldık:

Milâs, 8 — Bazı mıntıralarımızda bir irtica şebekesi meydana çıkarıldığını yazıyor. Yalandır. Milâsta katiyen irtica yoktur ve olamaz. Vaka Halil İbrahim isminde bir cahilin Saidi Kürdî ile mektuplaşması ve mektubuna marangoz, kahveci ve saatçi cenaze gibi şumûzlar imzalı yedi kişiden ibâret bulunmasından ibarettir. Bu şumûzlar Adliyede yapılan tahkikat üzerine İspartaya gönderilmişler dir. Hareketleri sabıklarına mühür olan başka arkadaşları da yoktur. Esasen Cümhuriyetçi ve inkılâpçı olan Milâslılar mutlaka bu yazılarını şiddetle protesto ederler.

Cumhuriyet Başkanı Hilmi, C. H. P. Başkanı Cemal, Ziraat odası başkanı Hamdi, belediye başkanı R. Zeki, Halkevi reisi odası başkanı A. Gün.

Yukarıya aynen koyduğumuz bu telgraf bizim evvelce verdiğimiz haberi teyid ediyor. Yani Milâsta yedi sekiz kişi Saidi Kürdî ile muhabere etmişler, zabıta şüphelenmiş, mektupla rı yakalamış, adliyece yapılan tahkikat üzerine Ispartaya gön-

nin tevkifine lüzum görüldüğüne göre elbette bunun Adliyece esaslı sebepleri olmak lâzımdır ve gelen haberler tevkif edilenlerin mürteci karakterlerini meydana vurmaktadır.

Yoksa bir şehirde bir irtica hareketi olmuş gibi bir vaziyet esasen mevzuu bahsolmamış tır, mesele tahkikat safhasındadır. Vaziyetin hakikî mahiveti ancak adlî tahkikatın bitmesile anlaşılacaktır.

Şeyh Said Ispartadan çıkarıldı

Isparta, 8 (Hususi muhabirimiz bildiriyor) — Şeyh Saidi Kürdî bugün on altıda kendisine uyanlarla birlikte buradan sevkedilmişlerdir. Bu suretle Ispartayı birkaç günden beri sinirlendiren ürüntü ve nefret havasından kurtarılmıştır. Esasen resmî çok iyi anlayan Ispartada halkın sempatisini kaybetmiş olan Saidi Kürdînin Ispartada sürgün kaldığı on sene içinde, ancak birkaç Kürdden başka, zihnini saçmalarını dinletecek kimse bulamamış olmasından ötürü sevinç içinde dir.

Buraya bir buçuk ay evvel tayin edilerek gelen Çorum Müdafaa müfettişi Mustafanın hâdiseyi derhal meydana çıkarmak hususundaki hizmetini takdire değer. — Hamdi Üstel

İç İşleri Bakanının tetkikleri

Isparta 8 (Hususi muhabir-

Milâs hâdisesi

Neşriyat hariçte yanlış ve menfi akislere yol açtı

Isparta 8 (Hususi) — Ispartada bir irtica hâdisesi yoktur. Adliyece irtica ile alâkadar olmayan bir hâdise etrafında tahkikat yapılmaktadır. Neticeyi bildireceğim. Hâdise

Hariçte akisler

Paris 8 (Anadolu ajansı) «Türkiyeye gazetesinin yazdığına göre Anadolunun bir ve hafi teşkilât meydana çıkarıldığı İstanbuldan haber verilmektedir. Zabıta birçok tevkifatta bulunmuş ve aşağıdaki yakalamıştır. Bu vesile ile bütün gazeteler sansürsüz neşriyat serbestisinin devrimizde gösterdiğine işaret ederek bu teşkilâtın dahil olanlar hakkında Kürdistan içinsalarında bir takım dini hürriyetçilik mevzuları yapılmakta imiş!

CUMHURİYET — Evvelce de yazdığımız gibi Türkiyede böyle bir asayiş mahiyette irtiraî bir hâdise yoktur. Milâs ve Eğirdirdeki tahkikat dolayısile yapılan mühâlâşah neşriyat meselesi hariçte mesâvel bu tarzda akisler yapmıştır.

İç İşleri Bakanı seyahate çıktı

Ankara 8 (Telefonla) — İç İşleri Bakanı Şükrü Kaya bir memleket seyahati yapmak üzere bu akşamki trenle İzmire hareket etmiştir. Bu seyahat mühim neşriyat ile ve umumî idare işlerini teftişle alâkalıdır. Bakan Ege ve cenubî Anadolu vilâyetlerini dolaşacaktır.

Zelzele dolayısile Elgazitan, Fransa, İtalya, İzmir, Yugoslavya, Bulgaristan, Yunanistan hükümetleri temsilcilerini bildirmişlerdir, Kredilerine tahsisatımızca teşekkür edilmiştir.

Eskidenberi, bu memlekette ufak dahî bir tahrik vardı. İlkmm üzerinde kayıtlı tabiat hâdiseleri, hemen hiç yaşamazdı. Gemiciler denize açılmak için buna bakarlar, soğuktan, sıcaktan korkunun insanlar, hareketlerini buna uydurularlardı.

Eski zaptı İzmirler, şimdi zayıflıklar, ne vakit gelip, ne zaman dönecekleri meçhûldür. Kervanlar kurulmak için beş kuruncu bekliyorlar. Hayat vâridî tekmil kesiliyor.

Hasılı mevcûdlar da ehlüt oldu. Hadiseli hatırlasak bile, mazinin sayılı ve kıtlara gidemiyoruz. — Zaten bunu ne hacet? Doğuşu bugün hayrımı olduğu gibi, gözlü geçti, vesaire de bol olanı bugün bulduk!

Ercümend Ekrem TALU

Odalar kongresi hazırlığı

Ankara 6 (Telefonla) — Ticaret Odaları kongresi hazırlıklarını yapan komisyon toplantılara devam ediyor. Kongre için hazırlanan raporlar İstanbul Danışmanında hazırlanmaktadır.

Yumuru

Aziz, sıddık, vefâdâr, sebatkâr kardeşlerim,

Cenab-ı Hakka yüz binler şükür ve hamd olsun. Sizin gibi sadık, ciddî, faal zatları Risale-i Nur'un etrafında toplayıp bağlamış; iman ve Kur'ân hizmetinde kuvvetli ve nurlu kalemlerini çalıştırtıyor.

Kardeşlerim, bu defa irsâlâtınız o kadar beni memnun ve minnettar etti ki, her bir sayfası bir kıymettar hediye ve güzel bir mektup hükmünde göründü, hüzünlerimi, gamlarımı izale edip ve kalbimi sürur ve sevinçle doldurdu. Cenab-ı Erhamürrâhimîn onların hurufları adedince size rahmet etsin ve sizden razı olsun.

19, 20, 21, 24, 25, 26. Lem'alar

Isparta Lem'aları

BEDİÜZZAMAN HAZRETLERİNİN Barla'daki ikameti sırasında Risale-i Nur Külliyatının büyük kısmı telif edilmişti. Külliyatın Sözler ve Mektubat adlı eserleri Nur talebelerinin inci gibi hatlarıyla yazılıp süslenerek ciltleniyor ve müstakil kitaplar olarak elden ele geziyordu. Lem'alar'dan da bir kısmı bu arada telif edilmişti.

Önceleri, sadece elden ele dolaşan mektuplar vardı. Gerçi bir muhteşem kaynağın kokusunu taşıyordu bu mektuplar; onun için, defalarca okunuyor, tekrarına doyulmuyordu. Sonra mektuplar birer ikişer birikmeye başladı. Kimine Dokuzuncu Söz, kimine Altıncı Mektup dendi mektupların. Neye göre isimlendirildiğini kimse bilemiyordu. Fakat mektuplardan her biri bir âlemin kapısını açıyor ve okuyanları manevî bir Cennetin lezzetleriyle karşı karşıya bırakıyordu. Birçoğunda da, akılları hayrette bırakan nice soruların cevapları vardı.

Üstelik, benim diyen filozofların yanına yaklaşamadığı bu cevapları, hemen her okuyan, pek kolayca kavrayabiliyordu. Ve her sualin cevabında, insanlar kendilerini iman ilimlerinin bir ileri basamağında buluyorlardı. Herkes bunun farkında mıydı? Belki şuuren değil, ama ruhen evet! Çünkü ruhlar okumaya doymuyordu. Bu doyumsuzluk ve bu tarifsiz mutluluk ise doğrudan doğruya Kur'ân'dan tereşşuh eden eserlerin ve iman ilimlerinin apaçık habercisi idi.

Derken bu mektuplar, birer muhteşem eser olarak göze görünmeye başladı. Önce Sözler, arkadan Mektubat vücuda geldi. Sonra birer birer Lem'aların telifi başladı. Elden ele dolaşanlar, binlerce evde gizli gizli çoğaltılanlar, artık bir Anadolu kasabasında bir hocaefendinin dostlarına gönderdiği mektuplar değil, bir muhteşem külliyatın eserleriydi.

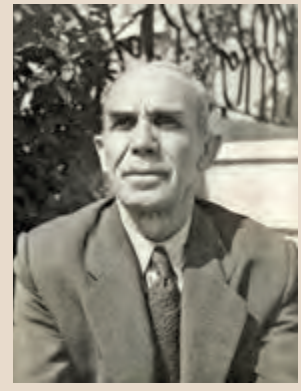
Bize namaz kılmamızı söyledi

Bekir Yanıksaz anlatıyor: Ağabeyim bir suçtan cezaevine düşmüştü. O zaman tutuklulara yemek cezaevince verilmediği için, biz de ağabeyime dışarıdan yemek götürürdük. Bir gün yine ağabeyimin yemeğini götürdüğümde, Üstad Hazretlerini gördüm. Mahkûmlardan ayrı olarak, üst katta sarığı, cübbesi ve elinde tesbihiyle gezerken, bana doğru dönüp ellerini önce dua eder, sonra da tekbir getirir tarza getirerek dua etmemizi ve namaz kılmamızı işaret etti.

Tabii ki telifat, Üstadın Isparta ikameti müddetince de devam edecekti. Hangi eserin ne zaman ve nasıl telif edileceğini yine bilen kimse yoktu. Yine telifat umulmadık bir şekilde başlıyor, başladığı gibi de bitiyordu. Böylece, Bediüzzaman'ın Barla'dan gelişi ile mecburî Eskişehir yolculuğu arasındaki dönemde 19, 20, 21, 24 ve 25'inci Lem'alar ile 26'ncı Lem'anın bazı kısımları vücuda geldi.

Fazıl Doyran
(1894-1986)

Selanik'in Doyran kazasında doğdu. Balkan Harbinde Aydın'a geldi. Aydın Vilâyet Kaleminde ve Isparta Tümeninde muhasebecilik yaptı. 1926-1937 yıllarında Isparta'da kaldı.

25 Temmuz 1934 ile 25 Nisan 1935 arasında tam dokuz ay Isparta'da kalan Bediüzzaman'ı üç defa ziyaret edip görüşmüştü. Isparta'da Hüsrev Altınbaşak'ın komşusu olan Fazıl Doyran, onun vasıtasıyla Bediüzzaman'la tanışmış ve Nur Risalelerini güzel yazısıyla yazmıştı. Yazılarının sonunda Bediüzzaman'ın yaptığı ve Refet Barutçu'nun yazdığı dualar bulunmaktadır.

İktisat Risalesi

YEDİ NÜKTE HALİNDE telif edilen On Dokuzuncu Lem'a, toplum hayatının son derece önemli bir problemine parmak basarken, bunu Risale-i Nur'un orijinal üslûp ve metodları içinde dile getirmiş ve doğrudan doğruya iman ilimleriyle irtibatlandırmıştır. İsraf, iktisat, hırs, kanaat, cimrilik, tutumluluk, nankörlük, şükür, haram, helâl gibi kavramlar bu eserde son derece canlı ve net tanımlara kavuşmuştur. Bir çırpıda okunuverecek kadar kısa ve özlü olan bu eserde, içine düştüğü tüketim batağında çaresizce çırpınıp duran ve her çırpınışta daha da çaresizleşen günümüz toplumlarının kurtuluş reçetesi saklı olduğu gibi, Bediüzzaman'ın muvaffakiyet ve muzafferiyet formülü de bulunmaktadır. Risale-i Nur Müellifinin muhatap olduğu şartlar karşısında bir insanın nasıl olup da hürriyetini ve bağımsızlığını muhafaza edebildiğini merak edenler, bunun cevabını İktisat Risalesinde bulabilirler. Çünkü bu eser, bir bakıma, Bediüzzaman Hazretlerinin gayet kısa bir tercüme-i halidir.

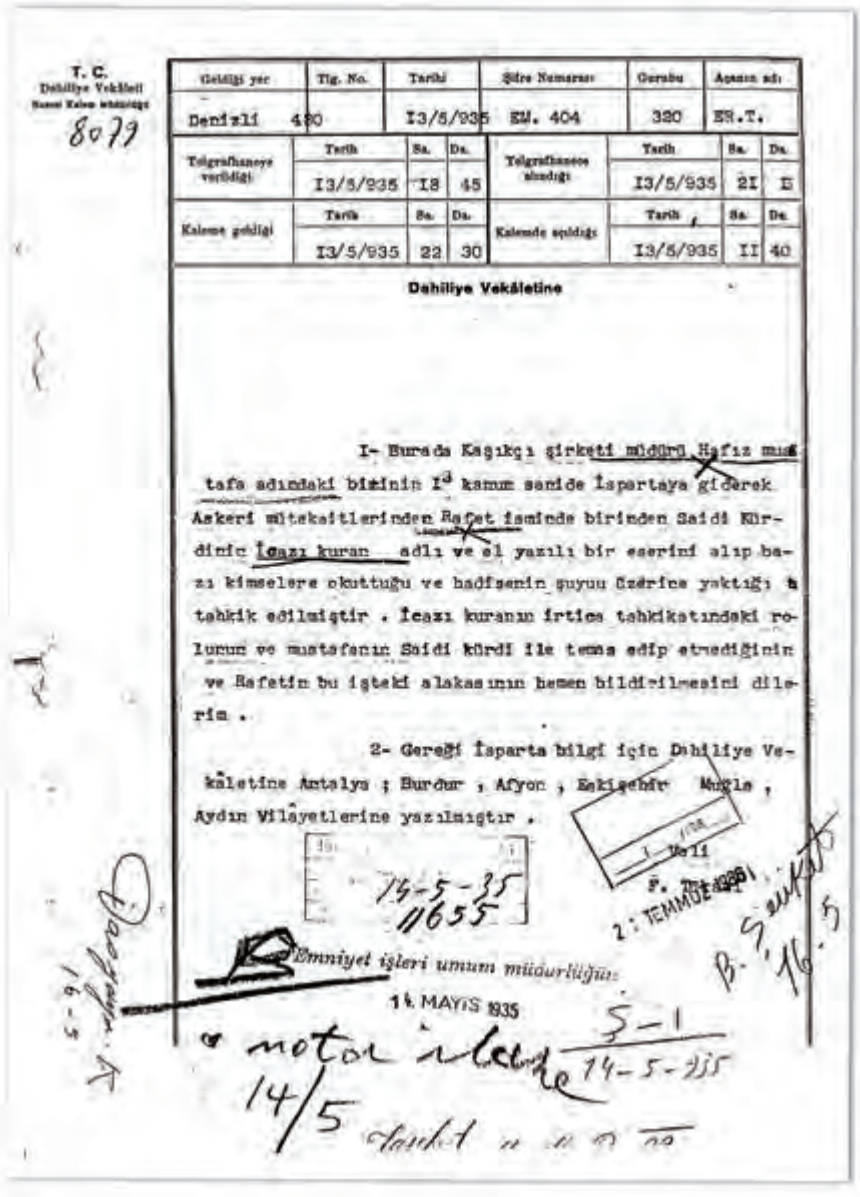

İhlâs Risaleleri

Birincisi geniş mânâda İslâm cemaatlerinin problemlerini ele alan, ikincisi de Risale-i Nur talebelerine istinad noktasını ve kuvvet kaynağını gösteren bu eserler, 20 ve 21'inci Lem'alar olarak Külliyatta yerlerini almıştır. Yirminci Lem'ada, "Ehl-i hak neden ittifak edemiyor?" şeklindeki son derece önemli bir sorunun cevabı yedi madde halinde verilmiştir. Fakat teşhisler kadar üslûp ve metod da orijinaldir. Bu cevaplarda, alışageldiğimiz tenkitlere yer verilmediği gibi, ehl-i hak ve hidayeti küçük düşürecek yahut incitecek ifadeler de bulunmaz. Bilâkis, çare ile birlikte, ehl-i hakka, bu çare için yönelecekleri kaynağın kuvveti ve kudsiyeti de gösterilir; problemlerin altından kalkmak için muhtaç oldukları özgüven aşılanır. Yirmi Birinci Lem'a ise, iman ilimlerinin en tabiî neticesi olan ihlâsı en yüksek seviyede, en saf derecede ders veren, her cümlesi hayatî bir formül ehemmiyetinde ve bir vecize değerinde, muhteşem bir eserdir. Zerrelerden yıldızlara kadar her şeyi her haliyle kuşatan bir rububiyeti Risale-i Nur'dan ders almış bir talebe, hizmetinde ve kardeşleriyle olan münasebetlerinde bu dersini nasıl yaşar, bu imanının eserini hayatında nasıl gösterir? Veyahut, başka bir tabirle, Risale-i Nur Külliyatının Müellifi, bu eserlerinde ders verdiği imanı kendi hayatında nasıl yaşamıştır, talebeleriyle olan münasebetlerine nasıl yansıtmıştır? Her iki sualin de cevabını Yirmi Birinci Lem'a verir. Ancak bu ders, sürekli yaşanması gereken bir hayat dersi olduğu için, sürekli olarak tekrarlanmalıdır. Onun için, Müellif, bu Risalenin başına "hiç değilse on beş günde bir okunması gerektiği" notunu düşmüştür.

Bediüzzaman Hazretlerinin Isparta'daki ikameti sırasında telif edilen İhlâs Risalesinin Fazıl Doyran tarafından yazılan bir nüshası.

T. C.
Dahiliye Vekâleti
Hususi Kalem müdürlüğü
8079

Geldiği yer	Tlg. No.	Tarihi	Şifre Numarası	Cinsi	Aşanın adı
Denizli	480	I3/5/935	EM. 404	320	EM.T.

Telgrafhaneye verildiği	Tarih	Sa.	Da.	Telgrafhaneden alındığı	Tarih	Sa.	Da.
	I3/5/935	I8	45		I3/5/935	2I	I

Kaleme geldiği	Tarih	Sa.	Da.	Kalemde açıldığı	Tarih	Sa.	Da.
	I3/5/935	22	30		I3/5/935	II	40

Dahiliye Vekâletine

I- Burada Kağıkçı şirketi müdürü Hafız mus tafa adındaki birinin I[a] kanun sanide İspartaya giderek Askeri mütekaitlerinden Rafet isminde birinden Saidi Kürdinin İcazı kuran adlı ve el yazılı bir eserini alıp bazı kimselere okuttuğu ve hadisenin şuyuu üzerine yaktığı tahkik edilmiştir . İcazı kuranın irtica tahkikatındaki rolünün ve mustafanın Saidi kürdi ile temas edip etmediğinin ve Rafetin bu işteki alakasının hemen bildirilmesini dilerim .

2- Gereği İsparta bilgi için Dahiliye Vekâletine Antalya ; Burdur , Afyon , Eskişehir Muğla , Aydın Vilâyetlerine yazılmıştır .

14-5-35
11655

Emniyet işleri umum müdürlüğü
14 MAYIS 935

Denizli Valisinin imzasıyla İçişleri Bakanlığına gönderilen yazıda, I'câz-ı Kur'ân adlı eseri okuyan birisinden söz ediliyor ve bu eserin "irtica tahkikatındaki rolünün" bildirilmesi talep ediliyor.

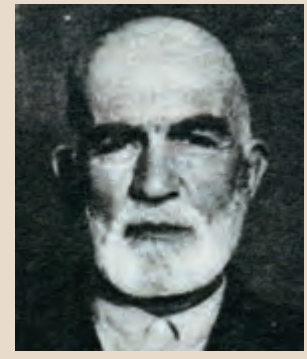

Hanımlar Rehberinden bir mektup: “Ehl-i iman âhiret hemşirelerim olan kadınlar taifesiyle bir muhaveredir.”

Isparta’da telif edilen

Tesettür Risalesi

Kastamonu’da teksir edilmiş.

Şükrü Içhan
(?-1966)

Bediüzzaman’ın Isparta’daki ikameti sırasında kendisine iki evini tahsis eden zat.

Kastamonu Lâhikasından:
Isparta’da, Risale-i Nur’un ders ve neşrine iki köşkünü bir zaman tahsis eden kardeşimiz Şükrü Efendinin iki genç evlâdının vefatı beni müteessir etti. Çünkü, beş altı yaşında iken, mâsume kerimesi yanıma geldikçe, her defa "Adın nedir?" soruyordum. Masumâne, kemal-i fahirle, "Hayrünnisa" derdi; beni şefkatle güldürüyordu. Cenab-ı Hak, o mübarek mâsumeyi birden Cennetine aldı, şu dünya cehenneminden kurtardı. Ve merhum mahdumu Hayati ise, hastalık, inşaallah onu da Hayrünnisa gibi günahsız, mâsum yaptı. Beraber Cennet tarafına gittiler. Bu nokta-i nazardan, ben o iki çocuğu tebrik ediyorum. Ve peder ve validelerini de hem taziye, hem mânen tebrik ediyorum ki, o iki evlâtları “vildânün muhalledûn” sırrına mazhar oldular.

Sikke-i Tasdik-i Gaybî’de yer alan Süleyman Rüştü’nün mektubundan:
Risale-i Nur şakirtlerinin merkezi olan Şükrü Efendinin köşkünün komşusu seksen yaşında muhterem Adil Osman Çavuş namında bir zat, Risale-i Nur naşirlerine hücum zamanından bir gün sonra rüyasında görüyor ki: Güneş ile Kamer, beraber olarak köşkün içine girip parlıyorlar.

Biliniz ki, bir seneden ziyadedir, ben duada, Risaletü'n-Nur'un şakirtlerinin risalelerle alâkadar olan ezvaç ve evlât ve valideynlerini dahi dahil ediyorum. Bunun bir sebebi, başta Sabri olarak, orada burada bazı zatlar, çoluk ve çocuklarıyla daireye girmeleridir.

Risale-i Nur'a intisap eden zâtın en ehemmiyetli vazifesi, onu yazmak ve yazdırmaktır ve intişarına yardım etmektir. Onu yazan veya yazdıran, "Risale-i Nur talebesi" unvanını alır. Ve o unvan altında, her yirmi dört saatte benim lisanımla belki yüz defa, bazen daha ziyade hayırlı dualarımda ve mânevî kazançlarımda hissedar olmakla beraber, benim gibi dua eden kıymettar binler kardeşlerin ve Risale-i Nur talebelerinin dualarına ve kazançlarına dahi hissedar olur.

Tesettür Risalesi

ŞEÂİR-İ İSLÂMİYEDEN önemli bir emir, Kur'ân'ın apaçık buyruğu, Peygamberin apaçık tatbikatı, yüzyıllardır binlerce âlimin dosdoğru açıklamaları ve İslâm âleminin ortak değeri... Lâkin Batı medeniyetinin bozuk kısmının da doğrudan hedef aldığı bir kale... Bediüzzaman gibi bir İslâm âlimi, elbette ki, böyle taarruzları daha ilk kıpırdanışlarından itibaren sezecek ve yalçın kayalar gibi o taarruzlara karşı göğsünü siper ederek sözünü söyleyecektir. Tesettür Risalesi adlı Yirmi Dördüncü Lem'a, şeâir-i İslâmiyeyi müdafaa hususunda bir İslâm âliminin duruşunu sergileyen bir âbide olmanın yanı sıra, Kur'ân'ın bu konudaki emirlerinin hikmetini de açıklamakta ve Müslümanlara aile hayatında huzur ve saadetin yolunu göstermektedir. Çok geçmeyecek, bu eser, Risale-i Nur Müellifinin hayatındaki tek mahkûmiyet kararına sebep teşkil edecektir. Fakat bu karara karşı da Bediüzzaman'ın cevabı, şöyle bir haşiye ile neşretmeye devam etmekten ibaret olmuştur:

"Mahkemeye karşı ve mahkemeyi susturan Lâyiha-i Temyizin müdafaatından bir parça: Ben de Adliyenin mahkemesine derim ki: Bin üç yüz elli senede ve her asırda üç yüz elli milyon insanların hayat-ı içtimaiyesinde en kudsî ve hakikatlı bir düstûr-u İlâhîyi, üç yüz elli bin tefsirin tasdiklerine ve ittifaklarına istinaden ve bin üç yüz elli sene zarfından geçmiş ecdadımızın itikadlarına iktidâen tefsir eden bir adamı mahkûm eden haksız bir kararı, elbette rû-yi zeminde adalet varsa, o kararı red ve bu hükmü nakzedecektir."

Hastalar Risalesi

HAYATIN HAYAT KADAR kesin gerçeklerinden biri de hastalıktır. Herkes hayatının çeşitli dönemlerinde defalarca bu gerçeği yaşar. Her zaman için toplumun bir kesimi, "hastalar dilimi" halinde bu gerçekle iç içedir. Öyleyse kimdir bu kadar çeşit çeşit hastalıkları insanlara gönderen? Neyi anlatır kullarına hastalıklarla? Ve onlardan ne bekler?

Kâinattaki her şeyi konuşturan Risale-i Nur, hastalık hakikatini de Yirmi Beşinci Lem'ada konuşturuyor. Her hadisede olduğu gibi, hastalıkta da nice hikmet ve rahmet tecellîlerinin bulunduğunu gösteriyor. Ve hastalıkla geçen dakikaların ve günlerin nasıl sonsuz bir kazanca dönüştürüleceğini Yirmi Beş Devâ içinde gösteriyor. Özetle: Sağlık kadar hastalığı da yaşanmaya ve zevk edilmeye değer bir hakikat olarak öğretiyor.

Aşçı Hüseyin Zevkî Usta
(1874-1967)

Müteaddit defalar Üstad Bediüzzaman'ı ziyaret ederek duasını alan Antalyalı bir Nur sevdalısı. Milâslı Halil İbrahim Çöllüoğlu ile mektuplaştığını öğrenen Antalya Emniyeti şifreyle durumu Milâs'a bildirince Eskişehir hadisesi patlak verdi. Bu mektuplarda isimleri geçen kim varsa hepsi toplanıp Eskişehir'e sevk edildi.

Eskişehir hapsinde Üstad Bediüzzaman, Aşçı Hüseyin Zevki Ustaya çok iltifat etmiş, cesaret ve mertliğinden dolayı tebrik ederek, kendisine bir çakı hediye etmişti. Nur Risalelerinde de sadakat ve cesaretini Hüsrev Altınbaşak ve Halil İbrahim Çöllüoğlu'nun isimleriyle birlikte zikretmektedir.

25 Temmuz 1934 ile 25 Nisan 1935 arasında tam dokuz ay Isparta'da kalan Bediüzzaman'ı üç defa ziyaret edip görüşmüştü. Isparta'da Hüsrev Altınbaşak'ın komşusu olan Fâzıl Doyran, onun vasıtasıyla Bediüzzaman'la tanışmış ve Nur Risalelerini güzel yazısıyla yazmıştı. Yazılarının sonunda Bediüzzaman'ın yaptığı ve Refet Barutçu'nun yazdığı dualar bulunmaktadır.

İhtiyarlar Risalesi

KÂİNAT KİTABININ bir başka bölümü: İhtiyarlık. Bütün kâinatı bir kitap gibi okuyanlar, elbette bu bölümde de ibret alınacak, öğrenilecek, yaşanılacak çok şeyler bulurlar. Daha da ötesi, kendilerini doğrudan doğruya Rabbinin muhabbet ve rızasına ulaştıracak sürurlu, neş'eli, lezzetli, ünsiyetli bir yol bulurlar. Risale-i Nur'u yaşanan bir iman haline getiren sır, Yirmi Altıncı Lem'ada da kendisini apaçık gösteriyor ve Müellifin hayatından canlı tabloları peş peşe okuyucunun önüne seriyor. Ekseriyeti Üstadın Isparta ikameti sırasında telif edilen Ricalarda, önce Müellifin yaşadığı ızdıraplar dile getiriliyor. Sonra da o dertlere Kur'ân eczahanesinden ilâçlar sunuluyor. Okuyucu hem ızdırabı, hem de arkadan gelen şifanın doyumsuz lezzetini Müellifle beraber yaşıyor.

Âdilcevazlı Emrullah oğlu Bekir

RİSALE-İ NUR İLE karşılaştığı andan itibaren ona pervane olan insanlar arasında âlimler olduğu gibi, ümmîler de vardı. Bediüzzaman Hazretlerinin "âhiret kardeşim" diye andığı Âdilcevazlı Emrullah oğlu Bekir bunlardan biriydi. O, Risaleleri okutup dinlemeye doyamaz, sadece dinlemekle de kalmayıp merkebi üzerinde köy köy dolaşarak Nurları anlatırdı. Bu suretle pek çok ilim ve irfan ehlinin de Risale-i Nur ile tanışmasına vesile olmuştu. Okuma yazması olmasa da, Bekir Efendi, sıra Nur Risaleleri hakkındaki duygularını dile getirmeye gelince bülbül kesiliyor ve iyi bir eğitim görmüş insanların bile kaleminden güçlükle çıkabilecek ifadeleri yazdırarak Üstada gönderiyordu. Bediüzzaman'ın "Ümmî, fakat allâmelerin işini gören ve esrâr-ı Kur'âniyeye karşı Isparta'nın intibahına sebep olan, âhiret kardeşim Âdilcevazlı Bekir Ağanın Sözler hakkındaki ihtisâsâtıdır" şeklinde bir sunuşla Barla Lâhikasına aldığı bir mektubunda, Emrullah oğlu Bekir, sadece Risaleleri okurken duyduğu coşkuyu berrak bir ifadeyle dile getirmekle kalmıyor, aynı zamanda, o günün karanlıkları arasından aydınlık bir geleceğe uzanan bir bakışla Üstadına ümit ve teselli de veriyor:

Fazîlet-meâb Üstadım Hazretleri,

Efendim, evvelâ arz-ı tâzim ve hürmetle mübarek ellerinizi öperek, her an ve zaman lisanıma yakıştığı kadar dua eder ve duanızı rica ediyorum.

Efendim, malûmunuz, fakir talebeniz ve kardeşiniz cahil olduğum halde, güneş-misâli olan risale-i bergüzîdelerinizden umum Nur Risalelerinizi okutup dinledim. Güneşin nuruna sed çekilemediği gibi ve sed çekilmek ihtimali olmadığı gibi, risalelerinize de sed çekilemez. Onları istimâda [dinlerken] ruh ve kalbimi tetkik ettim; tetkikatımda ne gibi hissetmiş ve anlamış olduğumu aradım. Baktım ki, ruh ve kalbimde bir feyezan ve coşkunluk var ki, beni bilâihtiyar bir vazifeye sevk etmek için hemen "Haydi, haydi" diye tazyikata başladı.

Şefik Sarıoğlu (1905-1954)

Milâs doğumlu. Üstad ile beraber Eskişehir'de hapis yattı. Yirmi Sekizinci Lem'ada yer alan "Elmas, Cevher, Nur" mektubunu yazan Nur talebesi.

Yirmi Sekizinci Lem'adaki mektubundan: İşte bu Elmas, Cevher, Nurun ikinci kerametini ispat ile, üç yaşından sekiz yaşına kadar akrabalarım ve evlâdım, bu Elmas, Cevher, Nurlar için fedakârâne ve bu yolda hayatlarını hiç düşünmeden feda edeceklerini ispat ederim. Çünkü bu Elmas, Cevher, Nuru okurken hepsi başıma toplandı. Onları sevdim ve birer çay verdim, bu Elmas, Cevher, Nuru okumaya devam ettim. Hepsi birden "Bu nedir, bu yazı nasıl yazıdır?" sordular. Ben de dedim: "Bu Elmas, Cevher, Nurdur" diye bunlara okumaya başladım.

Onuncu Sözü okurken saatler geçmiş. Çocuklar, merakından, anlayamadıkları zaman hemen bendenize soruyorlardı. Ben de bu Elmas, Cevher, Nuru onların anlayabileceği şekilde izah ederken, çocukların renkleri, renk renk oluyordu ve güzelleşiyordu. Bendeniz de çocukların yüzüne baktıkça, hepsinde ayrı ayrı nurlu Said görüyordum.

Suallerinde "Nur hangisi, Cevher hangisi ve Elmas hangisi?" diye sorduklarında, "Evet, Nur bunu okumaktır. Bak, sizde bir güzellik meydana geldi." Onlar da birbirinin yüzüne baktılar ve tasdik ettiler.

"Ya Elmas nedir?"

"Bu Sözleri yazmaktır. O zaman, yani yazdığınız zaman sizin yazılarınız elmas gibi kıymetli olur." Tasdik ettiler.

"Ya Cevher nedir?"

"İşte o da bu kitaptan aldığınız imandır." Hepsi birden şehadet getirdiler.

Bu sohbette üç dört saat geçmiş; bendeniz farkına varmadım. "İşte Elmas, Cevher, Nur budur" dedim. Tasdik ettiler. Hepsi birden bana bakıyorlardı ve "Bunu kim yazdı?" diyorlardı.

Mehmet Babacan
(1901-1985)

Mesleği sebebiyle "terzi" lâkabıyla anılır. Üstad Bediüzzaman'ı ilk defa 1934 senesinde Isparta Hapishanesinin penceresinde görmüş, hapishanenin penceresinden Üstadın verdiği selâmı almıştı. İstikamet şehidi Binbaşı Âsım Beyin cenazesinde ve defninde bulunmuştu. Bediüzzaman Hazretleri kendisinden "Âsım'ın vârisi" diye bahseder.

Risalelerde Mehmet Babacan:

Babacan da, Âsım'ın ruhunu şâd edip, o sistemde yardımımıza koşması ve Zekâi de Lütfü'nün ruhunu mesrur edip, eski Zekâi gibi vazifesine sarılması ve Marangoz Ahmed ve Kâtip Osman ve Mehmed Zühtü (afallahu) ve Nuri ve Tenekeci Mehmed gibi, eski kıymettar hizmetleriyle Isparta'yı nurlandıran diğerleri gibi, Kastamonu'nun tenvirine de koşmaları ve şimdi tanıdığım Mustafa ve Mustafa ve Mustafa ve Eyyüb, kalemleriyle, eski dost gibi ümmîliğime yardım etmeleri, elbette, şüphesiz "Feinneke mahrûsun biayni'l-inâyeti" müjdesini tam tasdik ederler.

Çil Müftüye çamaşır ipi

Çil Müftü adıyla tanınan Antalya Müftüsü Ahmet Hamdi Okur, pehlivan yapılı ve heybetli bir zat idi. Ellerine vurmak istedikleri kelepçeler hep dar geliyordu. Çil Müftü ise, "Bu eller devlete çok hizmet etti. Şimdi biraz da kelepçesini vurun" diyordu. Sonunda jandarmalar Müftünün ellerini çamaşır ipiyle bağladılar.

İsmail Karaman:
Bediüzzaman'ı
Isparta'dan Eskişehir'e
götüren jandarmalardan.

Eskişehir Günleri

1935

Eskişehir Hapishanesinde çok sıkıntılı
bir zamanımda ve teselliye çok muhtaç
olduğum bir zamanda bir müjde-i manevî
kalbime geldi.

Sehpaların gölgesinde iman dersleri

Hayat yeni başlıyor

ESKİŞEHİR HAPİSHANESİNE, Bediüzzaman ile talebelerinden önce, onların haberleri geldi:

"İdamlıklar geliyormuş. Hem de bunlar hoca imiş!"

Ve dahası:

"Onlarla konuşursanız siz de idam edilirsiniz!"

1935 yılının bir bahar gününde, Bediüzzaman ve talebeleri, böyle bir terör atmosferi içinde Eskişehir Hapishanesine tıkıldılar. Bediüzzaman ayrı, talebeleri ayrı bir koğuşa konulmuştu. Beşerî ihtiyaçlar yönünden de, pislik gibi müz'iç şartlar itibarıyla da koğuşların durumu, haşerattan başka bir canlının yaşamasına elverişli değildi. İlk on iki gün boyunca ise tutuklulara bir yemek dahi verilmemişti.

Bir gün, hattâ bir saat sonrasında neler olup biteceğini dahi kimsenin kestiremediği o şartlar, herkesi kendi derdine düşürmeye fazlasıyla yeterdi. Lâkin Bediüzzaman'ın halinde, tavrında ve hareketlerinde, olup bitenlerin bir izini bulabilmek, bir telaş veya ümitsizlik kokusu almak mümkün değildi. O, ne yapıp yapıp bir yolunu buluyor, ekseriyetle çaydanlık altına yapıştırdığı mektuplarıyla talebelerine ümit ve şevk aşılayan derslerini ulaştırıyordu. Görünüşe bakılırsa, bunlar, demlik altında koğuştan koğuşa gönderilen kâğıt parçaları, irili ufaklı pusulalardan ibaretti. Hakikatte ise, kader, Yirmi Sekizinci Lem'a adlı ölümsüz eseri, Bediüzzaman Said Nursî'ye böylece parça parça telif ettiriyordu. Bugün bu eseri okuyanlar, bahsin hemen başında, Müellif tarafından tarihe düşülmüş şöyle bir not buluyorlar:

"Eskişehir Hapishanesinde ihtilâttan ve konuşmaktan memnû olduğum bir zamanda, karşımdaki kardeşlerime tesellî için yazdığım kısacık fıkraların bir kısmıdır."

Bize idamlık gözüyle bakıyorlardı

Mehmet Gülırmak anlatıyor: Hapse girdikten sonra, saatler geçtiği halde bizi tuvalete çıkarmıyorlardı. İçimizde ihtiyar çoktu; hep sıkışmıştık. Sonra koğuş kapısının yanında bir yeri delmeye başladılar. Biz de merakla ne olacak diye bakıyorduk. Oradan bir boru soktular. Meğer küçük tuvaletimizi o borudan yapacakmışız. Zaten bize idam mahkûmu gözüyle bakıyorlardı. "Bunlarla konuşursanız siz de idam olursunuz" diye, yanımıza hiçbir ziyaretçi bırakmıyorlardı. Geceleri pislikten, tahtakurularından, hamamböceklerinden uyumak kabil değildi.

DOKTOR
Şevket Gözaçan
Göz Hastalıkları Mütehassısı
Diploma No. 2771
Telefon : 1345

İrtica katkılı reçete: Aydın'lı göz doktoru şevket Gözaçan, bir Nur talebesini tedavi etmiş, bu münasebetle Bediüzzaman kendisine bir teşekkür mektubu yazmıştı. Bu tedavi ve teşekkür sebebiyle, göz doktoru da gözünü Eskişehir Hapishanesinde açtı!

Risale-i Nur Müellifinin gözünde, bu hayatta yaşanan her şey gibi, hapis macerası da, Külliyattaki iman derslerinin bir uygulamasından başka bir şey değildi. Barla'nın dağları, bahçeleri ve ovaları gibi, Eskişehir Hapishanesinin koğuşları da bu dersler için bir laboratuar olmuştu. O bağlarda ve bahçelerde olup biten bahar ve yaz hadisatının arkasında İlâhî fiilleri seyreden gözler, bugün bu ufunetli koğuşlarda başa gelenlerin ardında da kaderin icraatını okumakta zorlanmamalıydı. Nitekim her şey bir kitap gibi açık seçik okunmaya başladı:

"Risale-i Kader'de ispat etmişiz ki: Başa gelen zulümlerde iki cihet var ve iki hüküm vardır: Biri insanın, biri kader-i İlâhînin. Aynı hadisede insan zulmeder; fakat kader âdildir, adalet eder. Bu meselemizde, insanın zulmünden ziyade, kaderin adaleti ve hikmet-i İlâhiyenin sırrını düşünmeliyiz.

Hâdisenin içyüzü tamamen anlaşıldı
Bükreş iğtimas

Devlet ayakta, en üst seviyedeki yetkililer bizzat olayı yönetiyor. Bir yandan da hadisenin önemli bir şey olmadığına dair açıklamalar yapılıyor.

8 Mayıs 1935 tarihli Cumhuriyet gazetesinden:

"Meselenin mahiyeti hakkında resmî makamlardan yaptığım tahkikat, bu hadisenin suret-i kat'iyede irtica olmadığı neticesini verdi. Mesele sadece tarikat ve tarikat ayini için yapıldığı öğrenilen muhabereden ibarettir. Burada bazı kimselere Isparta'dan bu mealde mektuplar gönderildiği anlaşılmaktadır. Fakat devlet makamları bu işe ehemmiyet vermediklerini ve meselenin bazı gazetelere izam edilerek aksettirildiğini söylemektedir."

"Evet, kader, Risale-i Nur talebelerini bu meclise çağırdı. Ve mücahede-i mâneviye inkişaf etmesinin hikmeti, onları, bu hakikaten çok sıkıntılı olan medrese-i Yusufiyeye sevk etti. İnsan zulmü ve bahanesi bir vesile oldu. Onun için sakınınız; birbirinize 'Böyle yapmasaydım ben tevkif olmazdım' demeyiniz."

Böylece, Yusuf Aleyhisselâm gibi, Nur talebeleri de hapishane koğuşlarını birer medrese salonuna çevirdiler ve "medrese-i Yusufiye" tabiri dilimize yerleşmiş oldu. O medresede namazlar cemaatle kılınıyor, sabah namazından sonra cüzler dağıtılıyor, hatimler indiriliyor, her gün birkaç hatim duası yapılıyor; aşirler, dualar, kasideler arasında günler gelip geçiyor; bu hal ise diğer hükümlü ve tutuklulardan birçoğunun da ıslahına vesile oluyordu. İnsanları bu "idamlıklarla" temas ettirmemek için estirilen terörün tesiri çok fazla sürmemişti.

Derken, Eskişehir'e özel olarak getirilen sorgu hakimlerinin de katıldığı peş peşe sorgulamalar ve onu takiben yargılama süreci başladı. Bu sırada Bediüzzaman, onca imkânsızlık arasında, tek başına bir avukatlar ordusu gibi, yüz yirmi kişinin müdafaasını yapıyor, ileri sürülen ithamları tek tek cevaplandırıyordu. İrtica, dini siyasete âlet etmek, emniyeti ihlâl, gizli cemiyet kurmak, rejime muhalefet etmek, tarikat dersi vermek ve izinsiz neşriyat yapmak, ardı arkası kesilmeyen bu ithamların başlıcaları arasındaydı. Kendisine tanınan pek az süreye ve getirilen kısıtlamalara rağmen, Bediüzzaman bu ithamlara öylesine bir enerjiyle cevaplar veriyordu ki, her biri aynı zamanda bir hukuk dersi mahiyetini de taşıyan bu cevaplar, en azılı düşmanlarına "Bu adamla baş edilmez" dedirtiyordu.

Yargılama sonunda, sadece Tesettür Risalesi bahane edilerek Bediüzzaman 11 ay, talebelerinden on beşi altışar ay hapse mahkûm edildi; 97 kişi de beraat etti. Bediüzzaman ise, Temyiz ve tashih-i karar dilekçelerinde bu kararı "ancak at hırsızlarına verilebilecek bir

Süngüler arasında idamlıklar

Mehmet Ali Taşlıca anlatıyor: Medrese-i Yusufiye (Eskişehir Hapishanesi) okulumuzun karşısında idi. Kalabalık kişiler hergün 20-30 kişilik gruplar halinde uzun bir zincire ikişer ikişer kilitlenip, iki taraflarında mavzerlerine süngü takmış jandarmaların nezaretinde Ağırceza Mahkemesine götürülüp getiriliyor, idam talebiyle yargılanıyor, haklarında hiçbir sır sızdırılmıyordu. Bizler yalnız acıyıp "Allah kurtarsın" demekle yetiniyorduk.

Mehmet Gülırmak (1911-1997)

Mensup olduğu şeyhinin de teşvikiyle, çocuk yaşta Üstadın hizmetine girdi, onun postacılığını yaptı. Hüsrev Altınbaşak, Refet Barutçu, Süleyman Rüştü gibi önde gelen Nur kahramanlarının Risale-i Nur ile tanışmalarına vesile oldu.
1935 senesinde Bediüzzaman'la birlikte tevkif edilerek Eskişehir'de hapis yattı. İktisat Risalesinde bahsi geçen bal yeme hâdisesini yaşayanlardandır: Isparta'da hücremde cereyan eden bir vakıa var. Şöyle ki: Kaideme ve düstur-u hayatıma muhalif bir surette, bir talebem iki buçuk okkaya yakın bir balı, bana hediye kabul ettirmeye ısrar etti. Ne kadar kaidemi ileri sürdüm, kanmadı. Bilmecburiye, yanımdaki üç kardeşime yedirmek ve Şâbân-ı Şerif ve Ramazan'da o baldan iktisatla otuz kırk gün üç adam yesin ve getiren de sevap kazansın ve kendileri de tatlısız kalmasın diyerek, "Alınız" dedim. Bir okka bal da benim vardı. O üç arkadaşım, gerçi müstakim ve iktisadı takdir edenlerdendi. Fakat, her ne ise, birbirine ikram etmek ve her biri ötekinin nefsini okşamak ve kendi nefsine tercih etmek olan, bir cihette ulvî bir hasletle iktisadı unuttular. Üç gecede iki buçuk okka balı bitirdiler. Ben gülerek dedim: "Sizi otuz kırk gün o bal ile tatlandıracaktım. Siz otuz günü üçe indirdiniz. Afiyet olsun!" dedim. Fakat ben, kendi o bir okka balımı iktisatla sarf ettim. Bütün Şâban ve Ramazan'da hem ben yedim, hem, lillâhilhamd, o kardeşlerimin her birisine iftar vaktinde birer kaşık verip, mühim sevaba medar oldu.

Ben, sizi yazılarınızda ve hatırımdan çıkmayan hidematınızda günde müteaddit defalar görüyorum. Ve size olan iştiyakımı tatmin ediyorum. Siz de bu biçare kardeşinizi risalelerde görüp sohbet edebilirsiniz. Ehl-i hakikatin sohbetine zaman, mekân mâni olmaz; mânevî radyo hükmünde biri şarkta, biri garpta, biri dünyada, biri berzahta olsa da rabıta-i Kur'âniye ve imaniye onları birbiriyle konuşturur.

İman-ı tahkikînin vusulüne vesile olan bir yolu, velâyet-i kâmile ile keşif ve şuhud ile hakikate yetişmektir. Bu yol ehass-ı havassa mahsustur, iman-ı şuhûdîdir.

İkinci yol, iman-ı bilgayb cihetinde, sırr-ı vahyin feyziyle, burhanî ve Kur'ânî bir tarzda, akıl ve kalbin imtizacıyla, hakkalyakîn derecesinde bir kuvvetle zaruret ve bedâhet derecesine gelen bir ilmelyakînle hakaik-i imaniyeyi tasdik etmektir.

Bu ikinci yol, Risaletü'n-Nur'un esası, mayası, temeli, ruhu, hakikati olduğunu has talebeleri görüyorlar. Başkalar dahi insafla baksa, Risaletü'n-Nur hakaik-i imaniyeye muhalif olan yolları gayr-ı mümkin ve muhal ve mümteni derecesinde gösterdiğini görecekler.

ceza" olarak niteliyor ve "Benim emsalim ya idam olur, darağacına müftehirane çıkar, veyahut serbest kalır" diyordu.

Aynı zamanda anayasa hukuku ve sivil haklar gibi konularda önemli tespitler içeren bu müdafaalar, Risale-i Nur Külliyatında Yirmi Yedinci Lem'a olarak yerini aldı. Bu arada, Eskişehir Hapishanesi, en göz kamaştırıcı meyvelerini İkinci şua ve Otuzuncu Lem'a adlı şaheserler ile verdi. Bu suretle, her hapis macerasında bir muhteşem eser vücuda getirmek şeklinde, Risale-i Nur Müellifine has bir gelenek başlamış oluyordu.

İdamlık olarak girilen bu maceradan göstermelik bir ceza ile çıkmayı ise, Bediüzzaman, "kırk ikilik bir top güllesinin, atanların başında patlamasına" benzetiyor ve bundan da şu tarihî dersi çıkarıyordu:

"Böyle bir seneden beri doldurulan bir toptan, böyle pek az zararla kurtulmak harikadır. Böyle pek büyük bir nimete karşı, şükür ve sürur ve sevinçle mukabele etmek lâzımdır. Bundan sonraki hayatımız bize ait olamaz; çünkü müfsitlerin planlarına göre, yüzde yüz mahv idi. Demek bundan sonraki hayatı kendimize değil, belki hak ve hakikate vakfetmeliyiz. Şekvâ değil, şükrettirecek rahmetin izini, yüzünü, özünü görmeye çalışmalıyız."

Fransızlardan daha tehlikeliymiş!

Aziz Tayyar anlatıyor: Ben Urfa'nın Suruç ilçesinde askerlik yapıyordum. Bir gün ben nöbetçi iken, Mustafa Kemal, İsmet İnönü ve Fevzi Çakmak ile beraber on iki kişi Suruç'a geldi. Söz Nurculardan açıldığı bir sırada, İnönü dedi ki: "Said Nursî ve cemaati, şu Adana-Halep demiryolunun ötesindeki Fransızlardan daha tehlikelidir."

Milâslı Halil İbrahim Çöllüoğlu, hapisanede kaleme aldığı ve Eskişehir macerasını anlattığı uzun şiirinin sonunda, hapisten çıkacak olmanın sevincini değil, üzüntüsünü anlatıyor. Çünkü Üstadı içeride kalacaktır:

Ben de gerçi hapis içinde nirandayım
Yaklaştıkça ayrılık firkatınla gün be gün hicrandayım.
Hiç olmazsa isterdim beraber geçirmek daha üç ay
Yahut mümkün olsaydı cezayı paylaşmak bu da muhal.
Halil muhal olan şeyi söylemede ne kâr var?
Sen derdine yan, ağla, figan et zâr zâr.
Bugünleri çok arayacağımı kalbim ediyor tasdik
Acaba Üstadım, bu ayrılık devam eder mi mahşere dek?
Selâmetle Hak nasip etmez mi, acaba göstermez mi bir dahi?
Yoksa bu hasret devam edecek mi uzun böyle yâ ahi?

Halil Ibrahim Çöllüoğlu
(1889-1963)

Milâslı âlim ve şair bir zat. Bediüzzaman Hazretleri, kendisini "Risale-i Nur'un demir gibi metin ve sarsılmaz bir şakirdi" olarak tarif eder ve Milâs için "O kasaba onunla iftihar etmeli" der. Eskişehir ve Denizli hapislerinde Bediüzzaman ile beraber yattı. Her iki hapis macerasını da uzun birer şiirle tafsilâtlı bir şekilde anlattı. Lâhikalarda birçok mektubu yer aldığı gibi, pek çok mektupta da adı geçmektedir.

Keramet derecesinde sadakat

Ben, gece, Asâ-yı Mûsâ Risalesi'ni yazanları düşündüm ve yeni mektuplarda o noktada bahis aradım. Bu ağır kışta ve ara sıra bana münafıkların ilişmeleri, bunlara fütur vermek ihtimali var. Bu yazıcılara bir kamçı-yı teşvik lâzım. Nasıl ki Hasan Feyzi ve Halil İbrahim'in edîbane iki târifnameleri çokları yazıya teşvikle sevk ettiler diye bir teşvik vesilesini aradım. Birden, sabahta benim ölümümü mevzu yapan ve şakirtleri korkutan ve sa'yde ve yazıda acele etmelerine medar mektubu aldım, dedim: İbrahim Halil'in sadakati, keramet derecesine çıkmış.

Halil İbrahim'in, Risale-i Nur hakkında gayet tatlı ve güzel ve mutabık temsili ve tavsifi, içinde samimî ihlâsından ve kanaatinden geldiği cihetle, bizce gayet parlak ve edîbâne düşmüş. Risale-i Nur'a ait kısmını Lâhikaya yazacağız. Hakikaten, Risale-i Nur'un mühim ve sebatkâr ve daimî bir rüknü olduğuna şüphe kalmamış. Ona ve rüfekasına her gün hususî dualarımıza, kazançlarımıza, hususan İnce Mehmed hissedar olmalarını ve selâmımızı tebliğ edersiniz.

Cenab-ı Hakka hadsiz şükür olsun, en eski şakirtlerden olan Kâtip Osman ve Halil İbrahim, hiç sarsılmadan, değişmeden, sadakatlerinde demir gibi devam edip çoklara da hüsn-ü misal oluyorlar.

Abdülmuttalib

İrtica Hazırlıyan Bir Şebeke Meydana Çıkarıldı

MİLÂSTA ŞİMDİYE KADAR 15 KİŞİ TEVKİF EDİLDİ

[Hususî Muhabirimiz Bildiriyor]

Milâs — Merkezi İspartada olan bir kaç kişiyi şebekesi meydana çıkarılmış ve Cümhuriyet müdafaasında bulunan 15 kişi gibi altına alınmıştır. Mesele şudur:

İspartada, vaktile şeyh Saidi isyanında methiyeler okuduğundan dolayı tevkifi mukteziyatından mahkûm edilen ve mahkûmiyetini tekrar, bir Kürt seyahi onunmaktadır. Bu şeyh hâlâ müridlerinin ve taraftarlarının başında yani reisinden aramıza kaybolmuştu. Bir çok yerlerde muhabir bulmuş ve Milâsta bazı kimseleri tahrik cemiyetine almıştır. Nihayet Cümhuriyet aleyhtarı bir iş için elde etmiş, yerlerde yaptığı araştırmada bir çok mahkemeler ele geçirmiştir. Bu mahkemelerde, vaktiyle isyan hâdisesinde bulunmuşlardan, din ilerî sürülerek saçma sapan bir takım tahrikât yapılmaktadır. Adliye tahkikatı devam etmektedir.

Nahid M.

SON DAKİKA

Suçlular İspartaya Gönderildi

[Arkası 6 ncıda]

[Arkası var]

İrtica Şebekesi

[Başı 1 incide]

uyanıklığı bütün bu menfur teşebbüsün önüne sed çekmiştir. Bir ip ucu elde eden Antalya adliyesi derhal şifre ile Milâs adliyesini keyfiyetten haberdar etmiştir.

Milâs zabıtası 26 Nisanda işe başlamıştır. Ve 27 Nisanda tahkikatını bitirmiştir. Milâsta sekiz kişi tevkif edildi. Tevkif edilenler şunlardır:

Çolu oğluhanı sahibi Halil, İbrahim İnce Mehmed, manifaturacı Mehmed, saatçi Hafız Mehmed, marangoz Halil İbrahim, Hatib Hüseyin İbrahim, Molla Hüseyin, Kaputçu Mustafa Mehmed, Muğla hapishanesinde Milâslı Şefik, muhtelis tahsildar Ali Rıza.

Bunlar ceza kanununun 163 üncü maddesi mucibince tevkif edilerek 3 Nisanda Isparta Adliyesine gönderilmiştir. Şebekenin daha bazı yerlerde muhabirleri olduğu anlaşılmıştır Tahkikat devam ediyor.

Nahid

A. Şükrü ESMER

Gümrük işleri

Gümrükler ve İnhisarlar Bakanlığı tetkikat müdürü Mustafa Nuri Edirneye kadar giderek Edirnede ve diğer hudud üzerindeki gümrük işlerini tetkik etmiş ve notlar almıştır. Mustafa Nuri düzeltilmesi icab eden yerlerin vaziyetini bir raporla Bakanlığa bildirecektir.

100 bin insa
telefatı verd
Yeni bir
kü zelzele;
tik teşekkül
ru gitmesini
dise olduğu
makta ve a
maktadır. H
dan sonra
olmaz, ancak
rar bozuldu
cisi olmak i
Bir şey d
hava tebedd
memesi. Bu
yekdiğerile
Erdek hare
karşılık bu
sında da T
fırtına olma
bu cihete sa
Böyle bir
de hatıra g
yapılmış is

İRTİCA TEVKİFATI

[Başı 1 inciden]

nı iddia ettikleri Isparta hâdisesini de (fakat bizden bir gün sonra) bütün tafsilâtile ve sütun sütun yazmaktan geri kalmıyorlar.

Vaziyet şudur: İş, artıda her irtica hâdisesine girip çıkmış olan Saidi Kürdinin başında bulunduğu ve veya bu ehemmiyette bir irtica teşebbüsü vardır. Olmasaydı İç Bakanlığından Jandarma kumandanına kadar bütün bir devlet mekanizması harekete gelmez ve bir vekil, vak'a yerine gitmeğe lüzum görmezdi. Biz bunun geniş çapta, şümullü bir irtica yangını olduğunu hiç bir zaman iddia etmiş değiliz; fakat hükûmeti doğrudan doğruya harekete getiren bir hâdiseyi okuyucularımıza haber vermek birinci derecede gazetecilik vazifemidi. İlk günü bir bunu yaptık ve öteki gazeteler resmen atladılar!

Bizde atlayan gazetelerin çok âdi bir tabiyeleri vardır: Atladıkları hâdiseyi küçültmek veya hiç olmamış gibi göstermek suretile halkı aldatmaya çalışırlar. Bu gazetelerden bilhassa bir arkadaşımız, Miliyet Efendi devrinden kalma o sakat ve iptidaî tabiiyeye başvurdu ve Isparta irticanın bir "efsane" olduğunu iddiaya kadar vardı. Halbuki vaka yerine giden İç Bakanı, Saidi Kürdinin "dini siyasete âlet yaparak irticaî propagandalara girişmiş ve birtakım sâf adamları kandırarak doğru yoldan şaşırtmaya çalışmış olduğunu yukarıda aynen beyan ediyor.

Bir yohar, bir kahve köşesinde inkılâp aleyhine ilâ hezeyan yumurtlaka bunu hemen sütunlarına geçiren gazete, Isparta hâdisesini atlamamışsa acaba neden bizimle aynı günde okuyucularına bildirmemiştir? Hâdisenin ehemmiyeti olmasa bile neden bunu hiç olmazsa üç satırla kaydetmemiştir?

Cevab gayet basit: Çünkü o [illegible] yoktu ve meseleden haberi olmadığı bir taraftan bizde bir gün evvel çıkan tahlilâtta sütununu doldurmuş, bir taraftan da ehemmiyetsiz bir mesele karşısında olduğumuzu iddia ederek çok garib bir tezad içinde kalmıştır. Fazla olarak bu "irtica efsanesi,, nin memlekete iftira olduğunu da ileri sürmek cesaretini gösterdi. Devlet ve adliye cihazları da mı memlekete iftira ediyorlar? Bütün o otuz kırk kişilik tetkikat ehemmiyetsiz bir şûbe üzerine mi yapılmış oluyor?

Hayır!.. İftira eden ve hem de en büyük mefhuma, hakikate iftira eden biri varsa, o da bize iftira isnad edenlerdir. Yoksa, tekrar ediyoruz: Bir gazetecinin asla tecahül edemiyeceği irticaî bir hareket vardır, bunu resmî tahkikat da apaçık gösteriyor ve tereddüd etmeden söyliyelim, inkılâbımıza karşı en küçük hareketi örtbas etmeğe çalışmak, inkılâba o hareketten daha ziyade ihanetdir etmek demektir. Rekabet ihtiraslarımızı herşeyi feda edebilir.., fakat hakikati? Asla!

Ele geçirilen mektuplar

Isparta, 9 (Hususi muhabirimiz bildiriyor) — Hâdisenin iç yüzü tamamile anlaşılmıştır. Şeyh Saidi Kürdî, din ve tarikat perdesi altında birtakım müridler buluağa kalkışmış ve irtica zemini arayan bir şebeke hazırlamağa koyulmuştur. Ele geçirilen mektuplar arasında gizli muhabereler yapılmış, remizli kelimelerle dolu olduğu görülen mektuplarla rejim aleyhine tahrikât yapılmak istenmiştir. Fakat Cümhuriyet Adliyesinin uyanıklığı sayesinde bu şebekenin mevcudiyeti çok evvel sezilmiş ve elebaşılar tamamile ele geçirilmiştir.

Hamdi Üstel

Mürteciler Eskişehire gönderildi

Keçiburlu, 9 (Hususi muhabirimiz bildiriyor) — Ispartadan dönen İçişleri Bakanı, Jandarma Genel Komutanı ile saat 14 de buraya geldiler. Kükürd fabrikasile maden ocaklarını gezdiler. Şükrü Kaya, saat 17 de Afyona hareket etti.

Bütün teşkilâtile yakalanan mürteciler dün Eskişehire gönderilmişlerdir. — *Necati.*

Milâstaki mevkufler

Muğla, 9 (A.A.) — Milâsta bir kişinin Ispartada tahrikâtçılık yapmak istiyen Saidi Kürdî ile muhaberesi anlaşılmış ve yapılan aramada bu adama gelen mektuplar ve risaleler de Milâsda yedi kişinin adı geçmiş olmasından ötürü bu sekiz kişi adliyece tevkif edilerek Ispartaya gönderilmiştir.

Bursadaki mevkufler

Bursa 9 (Hususi muhabirimiz bildiriyor) — Isparta hâdisesile alâkadar zannedilerek tevkif

Tahkikatı büyük bir hassasiyet derinleştiren zabıta ve Adliye — nin bugüne kadar elde ettikleri neticenin, şimdilik Bursalı mevkufların Isparta hâdisesile alâkaları olmadığı, suçlarının da alelâde şahsî dervişlik taslası" — ından başka bir mahiyette bulunmadığı merkezinde olduğunu öğrendim. Tahkikat devam ediyor.

Maznun'ar Eskişehirde

Eskişehir, 9 (Hususi muhabirimiz bildiriyor) — Aralarında Antalya müftüsü ve Bedüzzaman bulunduğu halde Isparta ve havalisindeki irtica maznunları bu sabah Eskişehire geldiler. Bunların muhakemelerine yakında başlanacaktır.

Ziraat müsteşarı geliyor

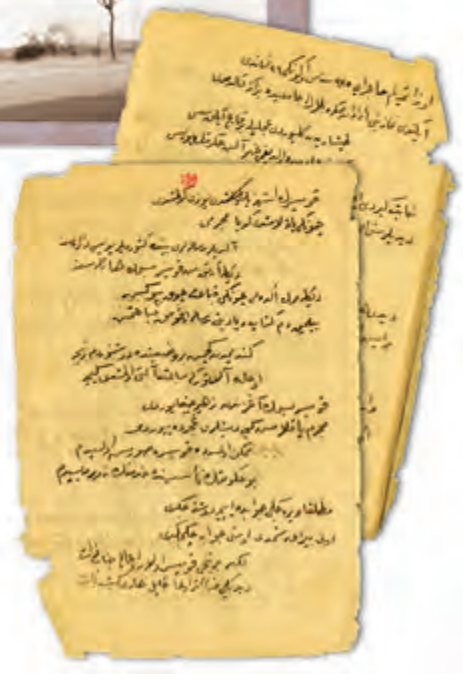
Atina, 9 (Hususi muhabirimiz bildiriyor) — Bir müddetenberi Yunanistanda bulunan Türkiye ziraat müsteşarı Atıf İstanbula hareket etmiştir.

hilgisi olmaması sayesinde yine de hahiyarlık ve hareketle — ederim. Beş, tam elli yıldan beri Verrières papasıyım; fakat

5-10 Mayıs 1935 tarihli Tan gazetelerinde hadise ile ilgili çıkan haberler.

Bediüzzaman Hazretlerinin talebeleri ile birlikte Eskişehir'de kaldığı hapishane.

Milâslı Halil İbrahim Çöllüoğlu'nun, hapishanede kaleme aldığı ve Eskişehir macerasını anlattığı uzun şiirinden bir bölüm

Komiserin istihza ile yüzü gülmüştü
Çünkü yakalamıştı güya mücrimi.
Aldılar risaleleri, beni de götürdüler polis dairesine
Dinle artık, sen Komser Besim'in hailesine.
Dinlememek elde mi, çünkü kabahat çok büyük imiş
Bilmiyordum, kitap ve dinî risale okumak kabahatmiş.
Kendimden geçmiş bir vaziyette düşünüyordum bir nice
O halde alaturka saat altı olmuştu gece.
Komiser Besim'in ağzından zehir çıkıyordu
Mücrim yakalamış gibi dişleri gıcırdıyordu.
Mümkün olsa da komsere sormuş olsaydım
"Bu hükümetin tesisinde hizmetin nedir?" deseydim
Mutlaka vereceği cevapta epeyce düşünecekti
Onu bırak şimdi, o seni hesaba çekecekti.

Gençlik yazında gülüp kabir kışında ağlayanlar için

Hapishane penceresinden istikbale bakış

Karşılıklı iki resmî bina.
Birinde çile dolduran, diğerinde şen şakrak gülen insanlar.
Biri diğeri için imrenilecek, diğeri de öbürü için acınacak mevkide.
O gün için görünen manzara böyle.
Demir parmaklıkların ardından istikbale bakan bir çift göz ise, asıl çileyi, o gün için gülen insanların istikbalinde buluyor. Ve ağlıyor:
Kendisi için değil, o gün gülüp de istikbalde ağlayacaklar için.

BİR ZAMAN, ESKİŞEHİR Hapishanesinin penceresinde, bir Cumhuriyet Bayramında oturmuştum. Karşısındaki lise mektebinin büyük kızları, onun avlusunda gülerek raks ediyorlardı. Birden, mânevî bir sinema ile elli sene sonraki vaziyetleri bana göründü. Ve gördüm ki, o elli altmış kızlardan ve talebelerden kırk ellisi, kabirde toprak oluyorlar, azap çekiyorlar. Ve on tanesi, yetmiş seksen yaşında çirkinleşmiş, gençliğinde iffetini muhafaza etmediğinden sevmek beklediği nazarlardan nefret görüyorlar kat'î müşahede ettim. Onların o acınacak hallerine ağladım. Hapishanedeki bir kısım arkadaşlar ağladığımı işittiler. Geldiler, sordular. Ben dedim: "Şimdi beni kendi halime bırakınız, gidiniz."

Evet, gördüğüm hakikattir, hayal değil. Nasıl ki bu yaz ve güzün âhiri kıştır; öyle de, gençlik yazı ve ihtiyarlık güzünün arkası kabir ve berzah kışıdır. Geçmiş zamanın elli sene evvelki hadisatı sinema ile hal-i hazırda gösterildiği gibi, gelecek zamanın elli sene sonraki istikbal hadisatını gösteren bir sinema bulunsa, ehl-i dalâlet ve sefahetin elli altmış sene sonraki vaziyetleri onlara gösterilseydi, şimdiki güldüklerine ve gayr-ı meşru keyiflerine nefretle ve teellümlerle ağlayacaklardı.

Şimdi yalnız resimlerde: Lise öğretmen ve öğrencilerinin 1938 yılından kalan hatıra fotoğrafı.

Lisenin merdivenlerinden Eskişehir Hapishanesinin görünüşü.

Altı Esmânın nuruyla işlenmiş muhteşem bir iman dersi

Otuzuncu Lem'a

Ne âlim ilme doyar, ne kalem yazmaya. Arı için bal yapmak ne ise, âlim için eser vermek de odur. Şu farkla ki, arının bal yapmak için muhtaç olduğu bağ ve bahçelere, âlimin ihtiyacı yoktur. O, bulunduğu her yerde, "bütün kâinat safhalarında menkuş gül ve çiçek gibi delillerinden, burhanlarından alacağı ibret, fikret, ünsiyet gibi usare ve şıralarından vicdanda o tatlı imanlı balları yapar." Onun bedeni bazan bir dağ başında, bazan bir zindanın karanlıklarında görünebilir; fakat ruhunun hangi âlemlerde hangi tecellîlerle sermest olduğunu, kaleminden dökülen o büyüleyici satırlar olmasa, ne tahmin edebilir, ne de böyle bir şeye ihtimal verebiliriz. Fakat eserler orta yerde, nasıl bir ruhtan ve hangi âlemlerden geldiğini açıkça bize gösteriyor.

Eskişehir hapsinin değil, medrese-i yusufiyesinin "bir ders-i âzamı" olan Otuzuncu Lem'anın bize anlattıkları:

BU FABRİKA-İ KÂİNAT ve misafirhane-i arz o derece parlak, temiz ve naziftir ve o kadar kirsiz ve bulaşıksızdır ve ufunetsizdir ki, bir lüzumsuz şey ve bir menfaatsiz madde ve tesadüfî bir kir bulunmaz. . . . Demek bu saray-ı âlem ve bu fabrika-i kâinat, ism-i Kuddûs'un bir cilve-i âzamına mazhardır. . . . Evet, nasıl ki bütün mahlûkatın tesbihatları ism-i Kuddûs'a bakar; öyle de, bütün nezafetlerini de Kuddûs ismi ister.

Akl-ı beşer hiçbir yerde hakikî olarak hiçbir israf, hiçbir abes görmediği gibi, hikmet-i insaniye dahi her şeyde en mükemmel bir intizam, en güzel bir mevzuniyet görüyor ve gösteriyor. Belki hikmet-i insaniye o intizam ve mevzuniyetin bir tezahürüdür, bir tercümanıdır.

Evet, ism-i Hakîmin cilve-i âzamından olan hikmet-i âmme-i kâinat, iktisat ve israfsızlık üzerinde hareket ediyor, iktisadı emrediyor.

Ve ism-i Adlin cilve-i âzamından gelen kâinattaki adalet-i tâmme, umum eşyanın muvazenelerini idare ediyor ve beşere de adaleti emrediyor.

Ve ism-i Kuddûs'un cilve-i âzamından gelen tanzif ve nezafet, bütün kâinatın mevcudatını temizliyor, güzelleştiriyor.

İşte, hakaik-i Kur'âniyeden ve desâtir-i İslâmiyeden olan adalet, iktisat, nezafet hayat-ı beşeriyede ne derece esaslı birer düstur olduğunu anla. Ve ahkâm-ı Kur'âniye ne derece kâinatla alâkadar ve kâinat içine kök salmış ve sarmış bulunduğunu ve o hakaiki bozmak, kâinatı bozmak ve suretini değiştirmek gibi, mümkün olmadığını bil.

Bu muhteşem saray-ı kâinatın damı, gayet intizamlı, mizanlı, hadsiz elektrik lambalarıyla tezyin edilmiştir. Fakat o kadar harika bir

intizam ve mizanladır ki, başta güneş olarak, küre-i arzdan bin defa büyük o semâvî lambalar, mütemadiyen yandıkları halde muvazenelerini bozmuyorlar, patlak vermiyorlar, yangın çıkarmıyorlar. Sarfiyatları hadsiz olduğu halde, vâridatları ve gazyağları ve madde-i iştialleri nereden geliyor? Neden tükenmiyor? Neden yanmak muvazenesi bozulmuyor?

• • •

Madem gayet mânidar bir kitap, onu ders verecek bir muallim ister. Ve gayet güzel bir cemal, kendini görecek ve gösterecek bir ayna iktiza eder. Ve gayet kemalde bir san'at, teşhirci bir dellâl ister. Elbette, her bir harfinde yüzer mânâlar, hikmetler bulunan bu kitab-ı kebîr-i kâinatın muhatabı olan nev-i insan içinde, elbette bir rehber-i ekmel, bir muallim-i ekber bulunacak. . . Öyleyse, güneş ziyayı, ziya gündüzü istilzam ettiği derecede, kâinattaki hikmetler risalet-i Ahmediyeyi (a.s.m.) istilzam eder.

• • •

Evet, madem bu kâinatın en mühim neticesi ve meyvesi ve hikmet-i hilkati hayattır; elbette o hakikat-i âliye, bu fâni, kısacık, noksan, elemli hayat-ı dünyeviyeye münhasır değildir. Belki, hayatın yirmi dokuz hassasıyla mahiyetinin azameti anlaşılan şecere-i hayatın gayesi, neticesi ve o şecerenin azametine lâyık bir meyvesi, hayat-ı ebediyedir ve hayat-ı uhreviyedir, taşıyla ve ağacıyla, toprağıyla hayattar olan dâr-i saadetteki hayattır. . . . Madem dünyada hayat var; elbette insanlardan hayatın sırrını anlayanlar ve hayatını sû-i istimal etmeyenler, dâr-ı bekada ve Cennet-i bâkiyede hayat-ı bâkiyeye mazhar olacaklardır. Âmennâ.

• • •

Ebedî bir cemal, fâni bir müştâka ve zâil bir dosta razı olmaz. Çünkü cemal, kendini sevdiği için, sevmesine mukabil muhabbet ister. Zeval ve fenâ ise, o muhabbeti adâvete kalb eder, çevirir. Eğer insan ebede gidip bâki kalmazsa, fıtratındaki cemâl-i sermediyeye karşı olan esaslı muhabbet yerine adâvet bulunacaktır. . . . Elbette ve herhalde insan bir dâr-ı bekaya gidecek ve bir hayat-ı bâkiyeye mazhar olacaktır. Ve insanın kıymetini ve vazifelerini ve kemâlâtını bildiren, rehber-i âzam ve insan-ı ekmel olan Muhammed-i Arabî Aleyhissalâtü Vesselâm, insana dair beyan ettiğimiz bütün kemâlâtı ve vazifeleri en ekmel bir surette kendinde ve dininde göstermesiyle gösteriyor ki: Nasıl kâinat insan için yaratılmış ve kâinattan maksud ve müntehap insandır. Öyle de, insandan dahi en büyük maksud ve en kıymettar müntehap ve en parlak âyine-i Ehad ve Samed, elbette Ahmed-i Muhammeddir.

Eskişehir hapsinin meyvesi Otuzuncu Lem'anın bir Nur talebesi tarafından istinsah edilmiş nüshası.

Eskişehir hapsinde telif edilen Otuzuncu Lem'anın ism-i Kayyûm'a dair Altıncı Nüktesi. Bediüzzaman tarafından tashih edilmiş; yazan belli değil.

Bir hapishane meyvesi, bir tevhid âbidesi

İkinci Şua

KİM İSTER BİR ÇİÇEKTE bir bahçe, bir bahçede bir dünya görmeyi?

Kim ister bir yudum sütte bütün yavruların sevincini tatmayı?

Kim ister bir lokma ekmekte bütün bir âlemle beraber doymayı?

Kim ister bir şifada bütün deva bulanların şükrünü yaşamayı?

Kim ister bir zerrede bir kâinat bulmayı?

Özetle:

Kim ister mânâsını bütün ruhuna sindirerek "Lâ ilâhe illâllah" demeyi?

Kim isterse bütün bunları, bir "İkinci şua" bütün istediklerine yeter.

Eskişehir hapsinin bu son meyvesi için Müellifi, "Bugünlerde tashih ederken, iman ve tevhid noktasında pek çok kıymettar ve kuvvetli ve ehemmiyetli gördüm" diyor.

Ve eser, okuyucuları üzerindeki tesiriyle Müellifini tasdik ediyor.

Daha ilk satırlarından itibaren insanın önüne bütün kâinatı bir kitap sayfası gibi seriveriyor:

"İktidarsız ve ihtiyarsız bir yavrunun imdadına umulmadık bir yerden, yani kan ve fışkı ortasından beyaz, safi, temiz bir süt göndermek olan cüz'î fiil ise, tevhid nazarıyla bakıldığı vakit, birden, bütün yavruların pek çok harikulâde ve pek çok şefkatkârâne olan küllî ve umumî iaşeleri ve validelerini onlara musahhar etmeleriyle rahmet-i Rahmân'ın cemâl-i lâyezâlîsi kemâl-i şâşaa ile görünür..."

Bir hukuk ve mantık şaheseri

Eskişehir Müdafaası

BEDİÜZZAMAN MUZAFFER bir kumandandır, ama ne onun kumandanlığı sıradan bir kumandanlıktır, ne de zaferleri sıradan zaferler... O, hayatının her ânında mücahede içinde bulunmuştur. Kimi zaman nefs-i emmâreye karşı verilir bu mücahedeler, kimi zaman (veya aynı zamanda) Rus ve Ermenî gibi haricî düşmanlara, kimi zaman da kendisini iman hizmetinden alıkoymak için dünyanın bütün imkânlarıyla kendisine taarruz eden dahilî düşmanlara karşı. Onun bu üç mücahededen hâlî bir günü, hattâ bir dakikası geçmemiştir denebilir. Mücahedeyi, işte böyle nefes alıp vermek gibi bir tabiat haline getirmiş bir kumandandır Bediüzzaman.

Onun zafersiz çıktığı bir mücahede de görülmemiştir. Hattâ, tek bir zaferle de yetinmez; kâinatta işleyen hikmet kanunlarına uygun şekilde, her bir mücahedeyi çok yönlü zaferlerle mühürler Bediüzzaman. Eskişehir hapsi de onun mücahede meydanlarından biridir. Vaktiyle Divan-ı Harb-i Örfîdeki müdafaasında, hapishanenin halini "Bana eğlence gibiydi; musibetlerin tenevvüü, musikînin nağmelerinin tenevvüü gibi bana geliyordu" sözleriyle mahkeme heyetine karşı tasvir eden bir mücahede adamı için, Eskişehir hapsinin işkenceleri de elbette ciddîye alınacak bir engel teşkil edecek değildi.

Hapishanede tecrid-i mutlak altında kimseyle görüştürülmezken ve üstelik şiddetli hastalıkla malûl durumda iken, "Nasıl olsa cevap yetiştiremez" düşüncesiyle, altmış sayfalık iddianameyi kendisine son derece dar bir zamanda verdiler. Bunun karşısında Bediüzzaman'dan gelen şey, sadece o iddianamede tutunacak tek bir nokta bile bırakmayan bir müdafaadan ibaret değildi—gerçi bu kadarı bile Bediüzzaman'ın Eskişehir müdafaalarını tarihe geçirmeye yeterdi.

Fakat o, her şeyden önce, kendisiyle beraber hapse düşen kader arkadaşlarının hepsini tek tek savunan bir müdafaa kaleme aldı. Öyle ki, o kalemden çıkan satırlarda konuşan, tecrid-i mutlaktaki bir sanık

Müftünün başını yakan imza
Şükrü Şahinler anlatıyor: Bediüzzaman'ın talebelerinden Ahmet Feyzi Kul, Barla'ya bir mektup yazmış, altına da "Aydın Müftüsü" diye imza atmış. Eskişehir hadisesi patlak verince, Aydın Müftüsünü, hiçbir alâkası olmadığı halde yakalayıp hapse attılar. Müftü Mustafa Efendi de aylarca bizimle beraber hapis yattı.

Bu defa me'mulüm fevkindeki kaleminizle mânevî hediyeniz ispat etti ki, ihtiyar, zayıf, âciz bir Said yerine genç, kavî, iktidarlı çok Said'ler sizlerde vardır. Aynı ruh, aynı ifade, aynı iman... Hadsiz şükür ve senâ olsun ki; Rabb-i Rahîm sizleri Risale-i Nur'a hâmi, nâşir, sahip, şakirt eylemiş. Bizlere pek çok ağır müşkilât içinde kudsî hizmete muvaffakıyet ihsan etmiş. Zaman ve zemin, sizlerle çok müştak olduğum uzun konuşmayı hoş görmediği için, kısa kesip ruh u canımla her birinize binler selâm. Mâşaallah, bârekâllah derim.

Benimle hakikat meşrebinde sohbet etmek ve görüşmek isteyen adam hangi risaleyi açsa, benimle değil, hâdim-i Kur'ân olan Üstadıyla görüşür ve hakaik-i imaniyeden zevkle bir ders alabilir.

TAN

Mareşal Pilsudski Dün 20,45'te Öldü

Mareşal Pilsudski Vefat Etti

13 Mayıs 1935 tarihli Tan gazetesinin haberinde, "Adliye ve Zabıta diyor ki" takdimi ile verilen bilgi:

"Din ve taassup perdesi altında irtica hazırlayarak entrikalar çevirmek isteyen Saidi Kürdî'yi tam vaktinde ele geçirmiş bulunuyoruz. . . . Son tahkikattan çıkan yeni malumat şudur: Saidi Kürdî son günlerini Kur'ân tefsiriyle uğraşarak geçirmiştir."

değil, yüz küsur kişinin savunmasını üzerine almış bir avukat idi!

Sonra eserlerin ve eserlerdeki fikirlerin müdafaası vardı yazılanlarda. Fakat bu müdafaalarda, bir musibetten kurtulmaya çalışan kimsenin telaşı görülmüyordu. Bunlar, tarihe düşülen notlar idi. Gelecek nesiller, o notlarda dâvâ adamlığı ne imiş, hak ve hürriyetler nasıl savunulurmuş, iman hizmetkârlarının yol ve yöntemleri nasıl olmalıymış, bunları bulacaklardı.

Üzerinden geçen bunca zamandan sonra, Eskişehir hapsinin ne acıları kaldı ortada, ne de o acıları yaşayanlar. Fakat Eskişehir Müdafaası, bir hukuk ve edebiyat şaheseri olarak zaferlerini tescil ettirmeye devam ediyor. İşte o eşsiz müdafaadan bazı pasajlar:

Ey muhterem heyet-i hâkime! Beni dört beş madde ile itham edip tevkif ettiler:

Birinci madde: İrtica fikriyle dini âlet edip emniyet-i umumiyeyi ihlâl edebilecek bir teşebbüs niyeti var olduğu ihbar edilmiş.

Elcevap: Evvelâ, imkânat başkadır, vukuat başkadır. Her bir fert birçok fertleri, adamları öldürebilmesi mümkündür. Bu imkân-ı katl cihetiyle mahkemeye verilir mi? Her bir kibrit bir haneyi yakması mümkündür. Bu yangın imkânatıyla kibritler imha edilir mi?

Saniyen: Yüz bin defa hâşâ! İştigal ettiğimiz ulûm-u imaniye rıza-yı İlâhiyeden başka hiçbir şeye âlet olamaz. Evet, güneş kamere peyk ve tâbi olmadığı gibi, saadet-i ebediyenin nuranî ve kudsî anahtarı ve hayat-ı uhreviyenin güneşi olan iman dahi hayat-ı içtimaiye-i siyasiye-i dünyeviyenin âleti olamaz. Evet, bu kâinatın en muazzam meselesi ve şu hilkat-i âlemin en büyük muammâsı olan sırr-ı imandan

daha ehemmiyetli bir mesele-i kâinat yoktur ki, bu mesele-i sırr-ı iman ona âlet olsun. Hâşâ!

Risale-i Nur, keşfiyat-ı kudsiye-i Kur'âniyenin feyziyle iki kere iki dört eder derecesinde kat'iyetle gösterir ki, eceli idam-ı ebedîden terhis vesikasına ve kabri dipsiz hiçlik kuyusundan müzeyyen bir bahçe kapısına çevirmeleri şüphesiz kat'î bir çaresi var. İşte bu çareyi bulmak için bütün dünya saltanatı benim olsa bilâtereddüt feda ederim. Evet, hakikî aklı başında olan feda eder.

İşte, ey efendiler! Bu mesele gibi yüzer mesâil-i imaniyeyi keşif ve izah eden Risale-i Nur'a evrak-ı muzırra gibi—hâşâ, yüz bin defa hâşâ!—siyaset cereyanlarına âlet edilmiş garazkâr kitaplar nazarıyla bakmak hangi insaf müsaade eder? Hangi akıl kabul eder? Hangi kanun iktiza eder? Acaba istikbalin nesl-i âtîsi ve hakikî istikbal olan âhiretin ehli ve Hâkim-i Zülcelâli, bu suali müsebbiplerinden sormayacaklar mı? Hem bu mübarek vatanda ve fıtraten dindar bu millete hükmedenler, elbette dindarlığa taraftar olması ve teşvik etmesi vazife-i hakimiyet haysiyetiyle lâzımdır. Hem madem lâik cumhuriyet cihetiyle ve prensibiyle bîtarafane kalır ve o prensiple dinsizlere ilişmez; elbette dindarlara dahi bahanelerle ilişmemek gerektir.

Benim medar-ı ittihamım olan İkinci Madde: Mucizat-ı Ahmediye (a.s.m.) Risalesinin ve Beka-yı Ruh ve Haşr-i Âzam Risalesinin âhirlerinde görülen imzalardır. Güya onlar bir cemiyetin efradı veya bir tarikatın dervişleridir.

Elcevap: Bütün kuvvetimle sizi temin ederim ki, o imza sahiplerinin bu işte hatâları yoktur. Hatâ varsa benimdir. Acaba, Mucizat-ı Ahmediye bahsinin gözle görülen bir kerametini güzel görüp ve Yirmi Dokuzuncu Söz elif'lerinin harika tevafukatını, hakkaniyetine bir imza-yı gaybî bilip bir hatıra olarak imza eden veya yanıma nadir gelebilen bir misafirin hatâsı var mı? Misafirhane sahiplerinin hatıra defterlerinde bu çeşit imzalara ve bakkalların defterlerindeki isimlere cemiyet namı verilebilir mi? Ve böyle herkesin eline geçebilen ve levha gibi Barla'daki odamda üç-dört sene tâlik edilen o imzalar bir cemiyet-i hafiyenin efradı olmasını hiç akıl kabul eder mi?

* * *

Meselemiz imandır. İman uhuvvetiyle bu memlekette ve Isparta'nın yüzde doksan dokuz adamları ile uhuvvetimiz var. Halbuki cemiyet ise, ekser içinde ekalliyetin ittifakıdır. Bir adama karşı, doksan dokuz adam cemiyet olmaz. Meğer gayet insafsız bir dinsiz, herkesi—

Mehmet Sözer
(Tenekeci Mehmet Efendi)
(1892-1981)

Tenekeci Mehmet Efendi olarak biliniyorsa da, asıl mesleği hattatlıktır. Isparta ve civarı camileri, onun levhalarıyla süslüdür. Üstadın Barla'dan yazdığı, muallim ve nahiye müdürünün ezâsına tahammül edemez hale geldiğini ifade ettiği mektubu Isparta Valisine ulaştırınca, Üstad tekrar Isparta'ya alındı.

Bediüzzaman'ın mektuplarından:

Kâtip Osman ve Mehmet Zühtü gibi hizmet-i Kur'aniyede eski ve ehemmiyetli ve kıymettar Tenekeci Mehmet'in de rüyası ehemmiyetlidir. Allah hayretsin. Isparta için çok hayırlıdır; onun içinde ehemmiyetli bir müjde var.

Tenekeci Mehmet Efendinin hıfza başlaması mübarektir. Allah muvaffak etsin. Biz ona duayla yardım ediyoruz. O da okudukça bize duayla yardım etsin.

Tenekeci Mehmet Efendinin hıfz-ı Kur'ân'a çalışmak niyeti çok mübarektir. Cenab-ı Hak onu muvaffak etsin. Elimizden geldiği kadar duayla yardım edeceğiz. Kur'ân-ı Azîmüşşânın her bir harfinin ekalli on hasene olmakla beraber, tekerrür ettikçe ve mübarek vakitlere rast geldikçe ve melek ve sair zîşuur ruhânîler kıraatini dinledikçe, her bir harfi öyle bir çekirdek olur ki, hasenat cihetinden öyle bir mânevî sümbül teşekkül eder ki, o sümbülün taneleri, tekellüm vaktinde ağızdan çıkan bir kelimenin havanın dalgalarının aynalarında temessül eden milyonlarca, o kelime gibi kelimelerin adedine belki müsâvi gelir. Böyle her bir harfi bir hazine-i ebediyenin bir anahtarı olabilir bir kudsî kelâmı kalbinde yazmak, ne kadar mukaddes bir hizmet olduğu âşikârdır.

Aziz, tam sıddık kardeşlerim,

Benim, bu dünyada medâr-ı tesellîm ve sürurum sizlersiniz. Eğer sizler olmasaydınız, bu dört sene azaba dayanamazdım.

Aziz , sıddık kardeşlerim,

Bayramınızı tebrik ve hizmetinizi takdir ve muvaffakiyetinize dua ederek Hâlık-ı Rahîme hadsiz şükrederim ki, sizler gibi sebatkâr ve fedakâr kardeşleri Risaletü'n-Nur'a sahip ve nâşir yapmış. Ben sizleri düşündükçe, ruhum inşirah ve kalbim ferahlarla dolar. Daha dünyadan gitmek benim için medâr-ı teessüf olamaz. Sizler kaldıkça ben yaşıyorum diye, mevte, dostâne bakıyorum, ecelimi telâşsız bekliyorum. Allah sizden ebeden râzı olsun. Âmin, âmin, âmin.

hâşâ—kendi gibi dinsiz tevehhüm edip, bu mübarek ve dindar milleti tahkir etmek niyetiyle böyle işaa eder.

Menemen hadisesinin bir yalancı taklidini yapıp, millete dehşet verip, serbestî kanunları kolayca tatbik etmek desisesiyle hükümeti iğfal ederek, güya "Hükümetin serbestî kanunlarını kabul ettirmesine yardım ediyor" entrikasıyla, beni Barla'dan Isparta'ya cebren celb ettiler. Baktılar, ben öyle fitnelere âlet olamıyorum ve öyle her cihetçe vatana, millete, dine zararlı olan akîm teşebbüslere hiçbir meylim yoktur, anladılar; o vakit plânlarını değiştirdiler. Benim beğenmediğim bir şöhret-i kâzibemden istifade edip, hiç hatır ve hayalimize gelmeyen entrikalarla başımıza Menemen hadise-i mazlûmesinin bir mevhum taklidini geçirdiler. Hem millete, hem hükümete, hem masum mevkuf birçok efrad-ı millete büyük zarar verdiler. Şimdi yalanları meydana çıktıkça, kurdun keçiye bahane bulması nev'inden bahaneler bulup, memurîn-i adliyeyi şaşırtmak istiyorlar. Adliye memurlarının bu meselede çok dikkate ve ihtiyata muhtaç olduklarını müdafaa-i hukukum noktasında hatırlatıyorum. Asıl itham edilecek onlardır ki, hükümetin bazı erkânına dalkavukluk edip ve sahtekârlıkla, bir yalancı cemiyet maskesi altında bazı safdil masum biçareleri tehyic ederek küçük bir hadise çıkarır, sonra şeytan gibi habbeyi kubbe gösterip hükümeti şaşırtır, çok masumları ezdirir, memlekete büyük zarar verir, kabahati de başkalara yükler. İşte bu meselemiz aynen böyledir.

Diyorlar ki: "Sen şapkayı başına koymuyorsun; mahkeme gibi çok resmî yerlerde başını açmıyorsun. Demek, o kanunları reddediyorsun. O kanunları reddetmenin cezası şiddetlidir!"
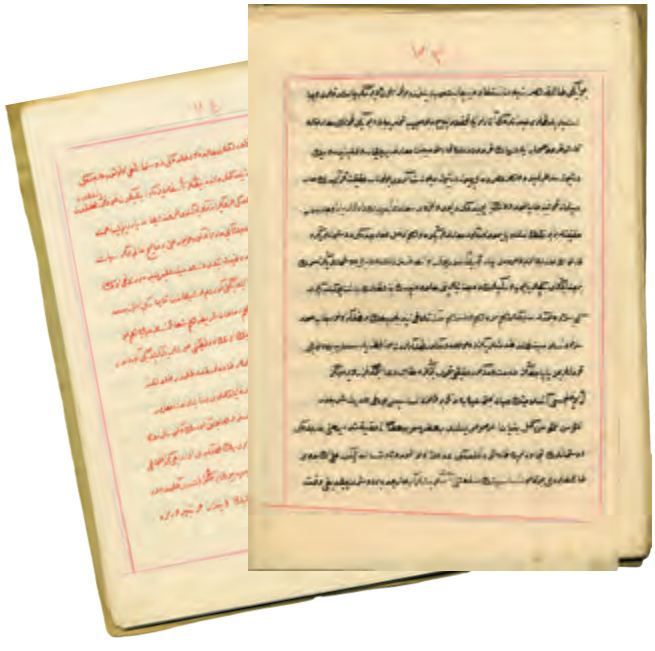
Elcevap: Bir kanunu reddetmek başkadır ve o kanunla amel etmemek bütün bütün başkadır. Evvelkinin cezası idam ise, bunun cezası ya bir gün hapis ve bir lira ceza-yı nakdî veya bir tekdir veya bir ihtardır. Ben o kanunlarla amel etmiyorum; hem amel etmekle dahi mükellef olamıyorum. Çünkü münzevî yaşıyorum. Bu kanunlar husûsî ikâmetgâhlara girmez.
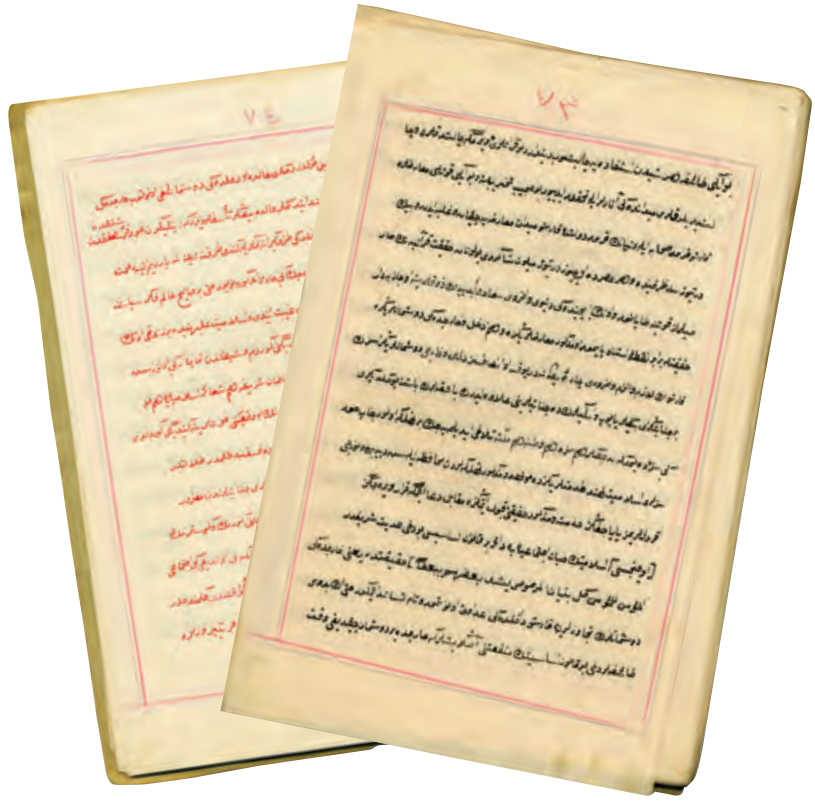
• • •

Ey efendiler! Beyhude yorulmayınız. Eğer aradığınız faraza varsa, hiçbir ucunu bu kadar zaman bulamadığınızdan, biliniz ki, onu idare eden öyle acîb bir deha vardır ki, mağlûp edilmez ve mukabele edilmez. Çare-i yegâne, onunla musalâhadır. Yoksa bu kadar masumlara zarar vermek ve ezmek yeter! Belki gayretullaha dokunur, galâ (kıtlık) ve veba gibi belâlara vesile olur.

• • •

Heyet-i hâkimeden hem bir ricam var, bir hakkımı isterim: Benden müsadere edilen kitaplarımın bence bin liradan ziyade kıymetleri var. Ve onların mühim bir kısmı, on iki sene evvel Ankara Kütüphanesinde iftihar ve teşekkürler ile kabul edilmiş. Hususan, sırf uhrevî ve imanî olan On Dokuzuncu Mektup ile Yirmi Dokuzuncu Sözün

benim için çok ehemmiyetleri var; benim manevî servetim ve netice-i hayatımdırlar; ve i'câz-ı Kur'anînin on kısmından bir kısmının cilvesini göze gösterdikleri için fevkalâde bence kıymetleri var. Hem onları kendime mahsus olarak yazdırıp yaldızlatmışım. Hem ihtiyarlığımın gayet hazin hatıratına dair olan İhtiyarlar Risalesinin üç dört nüshalarından bir tanesini kendime mahsus yazdırmıştım. Madem muaheze edilecek hiçbir dünyevî madde içlerinde yoktur; onları ve Arabî risalelerimi, bilhassa Kur'ân'ın cüzlerini bana iade etmenizi bütün ruhumla istiyorum. Hapiste ve kabirde dahi olsam, o kitaplarım, bu garip dünyanın bana yüklediği beş elîm ve hazin gurbetlerde enislerim ve arkadaşlarımdırlar. Onları benden ayırmakla, tahammülsüz bir altıncı gurbete düşeceğim ve bu çok ağır gurbetin tazyikinden çıkan âh'lardan sakınmalısınız.

• • •

Ben bir köyde, gurbette, kimsesiz, hüsn-ü hattım yok iken, tarassut altında, herkes benim muavenetimden çekinirken, yalnız gayet mahdut dört-beş ahbabıma bir yadigâr olarak hatırat-ı imaniyemi gönderdiğime "Neşriyat ve tamime çalışıyor" demek, ne kadar hilâf-ı hakikat olduğunu elbette takdir edersiniz. Benim gibi haddinden çok fazla teveccüh-ü ammeye mazhar bir insanın, on beş sene Van'da

tedris ile meşgul olduğum halde, bir tek dostuma bir-iki imanî risalelerimi göndermekle buna nasıl neşriyat denilir? Bütün Anadolu'da bir Antalyalı aşçı, bir Milâslı hancı ve ihtiyarlıktan ateh getirmiş Aydınlı bir ihtiyarın ısrarlarına binaen imanî bir-iki risaleyi göndermekle nasıl neşriyat denilir?

Benim matbaam yok, kâtiplerim yok, hüsn-ü hattım yok, elbette

Eskişehir Hapishanesinde ihtilâttan ve konuşmaktan memnu olduğum zamanda karşımdaki kardeşlerime teselli için yazdığım kısacık fıkraların bir kısmıdır.

Said Nursî

Süeyman Rüştü Çakın (1899-1974)

Bediüzzaman'ın "sadâkatte namdar, safvet-i kalpte mümtaz" sıfatlarıyla yad ettiği yakın talebelerinden. Isparta Vergi Tahakkuk Müdürü olarak görev yaptığı sırada Bediüzzaman ve Risale-i Nur'u tanıdı. Mesâisinden fırsat bulduğu zamanlarda Üstadın hususi hizmetine koşuyordu. Eskişehir ve Denizli'de Üstad ile beraber hapis yattı; 1958'de Ankara'da tutuklandı.

Risalelerde Süleyman Rüştü:
Kahraman ve sadakatte hiç sarsılmadan ve kardeşiyle masum olmalarıyla ve az zamanda pek çok kıymettar hizmet eden Süleyman Rüştü'nün dünyada, âhirette Cenab-ı Hak onu mânevî ve maddî ticaretinde daima onu ihsanına mazhar eylesin. Âmin.
Aziz, sıddık, bahtiyar kardeşim Süleyman Rüştü,
Seni ve kardeşin kahraman Burhan'ı ve senin iki mübarek, masum evlâdını ve senin hane halkını, Risale-i Nur namına ve umum şakirtler hesabına ruh u canımızla sizi tebrik ediyoruz. Böyle kudsî ve daimî sevap kazandıracak uhrevî bir hizmete muvaffakiyetinizi, Isparta ve bu memleket istikbalde alkışlayacaktır. Size çok hayırlı duaları kazandıracak.

İpteki sinekler
Güz mevsiminde, sineklerin terhisat zamanına yakın bir vakitte, hodgâm insanlar, cüz'î tâcizleri için sinekleri itlâf etmek üzere hapishanedeki odamızda bir ilâç istimâl ettiler. Benim fazla rikkatime dokunmuştu. Odamda çamaşır ipi vardı. Bilâhare, o insanların inadına, sinekler daha ziyade çoğaldılar. Akşam vaktinde, o küçücük kuşlar, o ip üstünde gayet muntazam diziliyorlardı. Çamaşırları sermek için Rüştü'ye dedim: "Bu küçücük kuşlara ilişme; başka yere ser." O da, kemâl-i ciddiyetle, dedi ki: "Bu ip bize lâzımdır; sinekler başka yerde kendilerine yer bulsun."
Her ne ise... Bu lâtife münâsebetiyle, seher vaktinde, sinek ve karınca gibi kesretli küçük hayvanlardan bahis açıldı.

neşriyat yapamam. Demek Risale-i Nur cazibedardır, kendi kendine intişar ediyor. Yalnız bu kadar var ki, Onuncu Söz namında haşre dair olan risaleyi, daha yeni harfler çıkmadan, sekiz sene evvel tab ettirdik.

Hükümetin büyük memurlarının ve mebuslarının ve valilerinin ellerine geçti, kimse itiraz etmedi. Ondan, sekiz yüz nüsha intişar etti. Hükümetin müsaadesinden istifade ederek her tarafa gitti. Onun intişarı münasebetiyle, onun gibi sırf uhrevî ve imanî bir kısım risaleler, kendi kendine mahdud bir kısım insanların eline geçti. Elbette ihtiyarsız, kendi kendine bu intişar, benim hoşuma gitmiş. Ben de bazı hususi mektuplarımda, bu takdirimi teşvik tarzında yazmışım. Bu üç aydır, bu kadar taharriyat-ı amika neticesinde, koca bir memlekette, on beş-yirmi adamın ellerinde kitaplarımı bulmuşlar. Benim gibi otuz sene telifat ve tedrisatla ömrü geçen bir adamın, yirmi hususî dostunda bazı hususî risaleleri bulunması, ne suretle neşriyat olur? O neşriyat ile nasıl bir hedefi takip edebilir, denilir?

Efendiler! Eğer ben dünyevî veyahut siyasî bir maksadı takip etseydim, bu on sene zarfında, on beş yirmi değil, yüz bin adamlar ile alâkadarlığım tezahür edecekti. Her ne ise, bu noktaya dair son müdafaatımda daha fazla izahat ve tafsilât vardır.

Ben, Hükümet-i Cumhuriyeyi, ilcaat-ı zamana göre bir kısım kanun-u medenîyi kabul etmiş ve vatan ve millete zarar veren dinsizlik cereyanlarına meydan vermeyen bir hükümet-i İslâmiye biliyorum. Kararname namındaki ithamnamede, vazifesini yapan müstantiklere değil, belki müstantiklerin istinad ettiği mülhid zalimlerin evham ve entrikalarına karşı derim:

Siz, beni, dini siyasete âlet etmekle itham ediyorsunuz. Ve o itham, zâhir bir iftira olduğu ve esassız, çürük bulunduğunu yüz delil-i kat'i ile ispat etmekle beraber, bu ağır iftiranıza mukabil, ben de sizi, siyaseti dinsizliğe âlet etmek istiyorsunuz diye itham ediyorum!

Kastamonu Yılları

1936 - 1943

Ben, ekser vakitte hayalen ve mânen kendimi Kastamonu'nun mübarek dağlarında ve o kardeşlerimin yanında buluyorum.

Risale-i Nur vatan sathında

Kastamonu yılları

ESKİŞEHİR HAPSİNDEN çıkış, Bediüzzaman ve talebeleri için özgürlüklerine kavuşmak anlamına gelmiyordu. 1936 Mart'ında tahliye edilir edilmez, Bediüzzaman, jandarma refakatinde Kastamonu'ya sürgüne gönderildi. Bu defa Risale-i Nur Müellifinin barınacağı yer, bir hapishane koğuşu değil, bir karakolun merdiven altı idi.

Zaten Bediüzzaman oraya barınsın diye değil, bir şekilde kendisinden kurtulmak düşüncesiyle gönderilmişti. Onu Araba Pazarındaki Çarşı Karakolunun buzhaneden farksız bir odasına kilitledikten sonra, başına diktikleri Sinoplu polis memuru Mehmet'e, "İster zehirle, ister başka şekilde öldür, ne yaparsan yap" diye talimat vermişlerdi. Kader ise, Mehmet'e, Bediüzzaman'ın katili değil, hizmetkârı rolünü biçmişti. Bediüzzaman, elini onun göğsüne koyup da "Korkma Mehmet, bu zalimler ne sana, ne bana dokunamayacaklar" dediği andan itibaren, Mehmet, bu kutlu misafire karşı derin bir hürmetten ve hizmet etme arzusundan başka bir şey hissetmez oldu.

Bediüzzaman, polis karakolunda üç ay kadar kaldı. Salih Uğurtan'ın anlattığına göre, bu süre içinde şehrin bütün ileri gelenleri peş peşe hastalanınca, bunun Bediüzzaman'a yapılan zulüm ve işkenceden ileri geldiği kanaati hakim oldu ve Bediüzzaman'ın başka bir eve çıkmasına müsaade edildi—tabii, yine sıkı gözetim altında tutulmak kaydıyla. Ancak Bediüzzaman'ın çıktığı evi gece gündüz tarassut altında tutmakta zorlanan yetkililer, daha sonra onu karakolun tam karşısındaki bir eve taşınmak zorunda bıraktılar.

1935 yılında Bediüzzaman Hazretlerinin Kastamonu'da üç ay kaldığı polis karakolu.

Takip eden yedi sene boyunca, ne Bediüzzaman ve talebeleri boş durdu, ne de onları baskı altında tutanlar. Bir taraftan, "şehre sürgün bir hocaefendi gelmiş" söylentisini duyan halk ne yapıp yapıp onun elini öpmek için bir yol bulmaya çalışırken, diğer taraftan da, o güne kadar çoktan Anadolu'ya kök salmış bulunan Risale-i Nur hizmeti tam hızla devam edip gidiyordu. Büyük kısmının telifi tamamlanmış olan Risalelere talep her geçen gün artıyor; bu taleplere, çeşitli merkezler etrafında kümelenmiş binlerce evde gece gündüz el yazısıyla çoğaltılan Risalelerle cevap yetiştiriliyordu. Yazılanların tashihi ve elden ele ulaştırılarak yurdun en ücra köşelerine kadar gönderilmesi için saat gibi işleyen bir sistem kurulmuştu. (Bk. "Nur İşleyen Fabrikalar") Buna karşılık, Bediüzzaman'ı ziyaret eden veya herhangi bir şekilde onunla temas kuran kimseler hemen karakola çekilerek işkenceye tâbi tutuluyordu. Sürekli baskınlar, aramalar, falaka ve işkence, Risale-i Nur talebelerinin günlük hayatından bir parça idi.

Barla'da olduğu gibi, Kastamonu'da da İlâhî kader, Bediüzzaman için seçkin dâvâ arkadaşları belirlemişti. Bunların en başında gelen iki isim, Kastamonu Lâhikasında sık sık "Emin ile Feyzi" olarak adları geçen Çaycı Emin Bey (Emin Çayırlı) ile Mehmet Feyzi Pamukçu idi.

Çaycı Emin Bey, Doğu Anadolu'da bir aşiret reisi iken, sürgün olarak gönderildiği Kastamonu'da, Nasrullah Camiinin avlusunda çay ocağı işleterek hayatını kazanıyordu. Karakoldaki ikameti sırasında, Bediüzzaman, ona yatağını sattı, sonra da sattığı yatağı ondan kiraladı. Böylece Emin Bey her gün yatağın kirasını almak üzere Bediüzzaman'ın yanına geliyor, bu arada onun ekmek, çay, şeker gibi ihtiyaçlarını onun verdiği parayla satın alıp getiriyor ve bu vesile ile her gün onunla görüşme imkânını buluyordu. Mehmet Feyzi ise, büyük bir âlim idi ve Bediüzzaman'ın büyüklüğünü hakkıyla kavrayan ve ona ciddî bir muhatap olabilen asil bir ruha sahipti.

Kastamonu'daki ikameti sırasında, Bediüzzaman, fırsat buldukça tarihî kalenin bulunduğu tepeye veya Karadağ'a çıkardı. Talebeleri, onun buralara gidip gelirken dahi at üstünde Risaleleri tashih ettiğini anlatırlar. Buraları, aynı zamanda bazı Risalelerin telifine de sahne olmuştur. Ancak bu eserlerden "Tevhid Risalesi" adını taşıyan birini, Bediüzzaman'a düşmanlığıyla tanınan Vali Avni Doğan, dönüş yolunda onun elinden zorla almış ve bu eser böylece kaybolmuştu. Bundan sonra, Bediüzzaman, telif için gideceği zaman, dağlara yalnız olarak çıkmaya başladı. Orada yazacağını kendi elyazısıyla ve güçlükle kaleme alan Bediüzzaman, yazdıklarını, Çaycı Emin Bey ile daha önce anlaştıkları ağaç kovukları gibi belirli yerlere bırakıyor, daha sonra Emin Bey gizlice o eseri oradan alıp getiriyordu.

Bediüzzaman'ın başından geçen zehirlenme vak'alarından biri de Kastamonu'da yaşandı. Dağda kendisine verilen bir meyve ile zehirlenen Bediüzzaman, Mehmet Feyzi tarafından baygın vaziyette bulunarak eve getirildi. Çaycı Emin ile Mehmet Feyzi'nin bakımı altında, günlerce süren ateşli hastalıktan sonra, Bediüzzaman bu zehirlenmeden de kurtuldu.

Bediüzzaman'ın Kastamonu'daki yedi senelik ikameti Risale-i Nur hareketinin Anadolu'da iyice yerleştiği yıllar oldu. Bu süre içerisinde her yaştan ve toplumun her kesiminden insanlar arasında Risaleler hızla yayılmaya devam etti. Eserlerden birkaç sayfa okuyanlar, kendilerini başka bir âlemde buluyorlar, okudukça okumak istiyorlar, okumaya ve o âlemin havasını solumaya doyamıyorlardı. Talebelerin kalemleri, eserleri yeni tanıyanlara Risale yetiştirmek için gece gündüz işlerken, bir yandan da, Nur'un müştakları, beraberce bu eserleri okumak ve bir iman neşesini paylaşmak için her türlü tehlikeyi göze alarak geceleri çeşitli evlerde bir araya geliyorlardı.

Kastamonu yılları, Risale-i Nur hareketinin kökleşip yayılmasının yanı sıra, yeni eserlerin vücuda gelişine de tanıklık etti ki, bunların

Bediüzzaman Hazretlerinin Kastamonu'da üç ay kaldığı polis karakolu ile daha sonra kaldığı, karakol karşısındaki ev.

başında, Münacat Risalesi ile Âyetü'l-Kübrâ gibi iki muhteşem eser vardı.

O günleri yaşayanlardan hemen hemen hiçbirisi bugün aramızda yok. Zulmedenler de birer birer toprak olup gittiler. Bu iki muhteşem eser ise, telif edildikleri günden bu yana, her gün, belki her saat, dünyanın dört bir tarafında okunmaya, okundukça da imanlara iman, hayatlara hayat katmaya devam ediyor:

Müellifine ve bu eserlerin bize ulaşmasında emeği geçenlere gönderilen duâlarla, Fatiha'larla, gönüller dolusu muhabbetlerle birlikte...

Emin Çayırlı
Çaycı Emin Bey (?-1967)

Mehmet Feyzi ile beraber, Bediüzzaman'ın Kastamonu'daki en yakın hizmetkârı. Kader, onu Van'dan buraya getirdi. Şark aşiret beylerinden olan Emin Çayırlı, kalabalık ailesiyle birlikte buraya sürgün gönderilmişti. Burada, Nasrullah Camiinin şadırvanında bir çay ocağı kurmuş, çaycılık yaparak hayatını kazanıyordu. Onunla tanıştığında, Bediüzzaman Hazretleri polis karakolunda kalıyordu. Bediüzzaman'ın isteği üzerine onun yatağını kendisinden satın almış, sonra da Üstada kiralamıştı. Böylece, her gün kira tahsili için Üstadın yanına serbestçe girip çıkabiliyordu.

Lâhikaların pek çok yerinde ismi geçer. Bir mektubunda da Üstad kendisinden "Rahmetullah namını alan Emin" şeklinde söz eder. Mehmet Feyzi ile beraber, aşağıdaki suali ile, Risale-i Nur'un önemli bahislerinden Meyvenin Dördüncü Meselesinin telifine vesile olmuştur:

"Küre-i arzı herc ü merce getiren ve İslâm mukadderatıyla alâkadar olan bu dehşetli Harb-i Umumîden elli gündür hiç sormuyorsun ve merak etmiyorsun. Halbuki bir kısım mütedeyyin ve âlim insanlar, cemaati ve camiyi bırakıp radyo dinlemeye koşuyorlar. Acaba bundan daha büyük bir hadise mi var? Veya onunla meşgul olmanın zararı mı var?"

Risale-i Nur'da Çaycı Emin Bey

Mehmed Feyzi ve Emin'in mektuplarını, ilişmeden Lâhikaya geçirdik. O ikisi, sekiz sene hususi hizmetimde bulunmaları cihetiyle, haddimden çok ziyade tavsifatlarını bir nevi manevi dua ve sebeb-i teşvik ve kanaat, bir hüsn-ü zan ve tercüman-ı Nur haysiyetiyle Üstadlarına bir alamet-i sadakat ve bir vesika-î itikad ve irtibattır diye ilişmedim.

Feyzi ve Emin'in mektubu, benim çok endişelerimi izale etti. Evet, bu iki kardeşimizin sadakatleri ve hizmetleri ve Risale-i Nur'a sahabetlerinin çok ehemmiyeti var.

Van'daki eski talebelerimle ziyade alâkadar ve merak ettiğim ve bugünlerde Kastamonu'nun Süleyman Rüştü'sü olan Çaycı Emin, Van'da bulunup o eski mübarek talebelerimin ellerine Nurların yetişmesine çalışması ve o mübarek eski kardeşlerimin hayatta olduklarını bilmediğim ve merak ettiğim ki, beraber onların hayatta ve Nurlara müştak olduklarını mektupla haber vermesi, beni çok ziyade memnun eyledi. Ve çok ferahlı bir hüzün ve hazin bir eski hatıra-i sürur verdi.

Hafız Ali'nin buradaki kardeşlerine çok yüksek, çok tesirli yazdığı mektuba karşı başta Feyzi, Emin olarak umum namına Feyzi diyor ki: "Biz bu memleket talebeleri, Isparta kahramanlarının küçük kardeşleri, belki onların talebeleriyiz. Dersi, hizmeti ve ciddiyeti onlardan alıyoruz. Her birisi, bizim için birer üstaddır. Onların elinden öper, arz-ı hürmet ederiz. Cenab-ı Hak, o kahramanlardan ebeden razı olsun, âmin" diyorlar.

Kastamonu şuaları

Yer övünsün, gökler gıpta ile baksın

Âyetü'l-Kübrâ burada yazıldı

DÜNYA DÜNYA OLALI BERİ, üzerinden nice insanlar gelip geçti.

Onlardan her biri, gözünü açtığı dakikada kendisini muhteşem bir âlemin tam ortasında buldu.

Fakat onlardan biri, gördüklerini diğerlerinden çok farklı bir şekilde okudu.

O Kâinat Seyyahı idi.

Göklerde ve yerde dolaşmadık yer bırakmadı.

Her yerde Rabbini aradı, her şeyden Rabbini sordu.

Kâinat Seyyahı sordu, yıldızlar cevap verdi.

Kâinat Seyyahı sordu, bulutlar cevap verdi.

Kâinat Seyyahı sordu; dağlar, denizler, ovalar, kuşlar, baharlar cevap verdi.

O sordukça kâinat dile geldi.

Çok sesli, fakat âhenkli bir muhteşem koro halinde, bütün varlık âlemi, Yer ve Gökler Rabbini anlattı.

Bediüzzaman'ın Kastamonu'daki ikameti sırasında sık sık çıktığı Karadağ'daki çam ağacı.

Belediyenin yardımını kabul etmedi

Mehmet Münip Yalaz anlatıyor: O senelerde Belediye Reisi olan Adil Yücebıyık, Bediüzzaman'a yardım için encümene teklif etti. Ben de encümenin tabii azasıydım. Encümen, ayda dokuz lira yardım yapılmasını karar altına aldı. Bu yardımın kendisine tebliğ vazifesini de bana verdiler.

Bediüzzaman aynen şu cevabı verdi:

"Hemşerim, ben Kastamonu'da ikamete memurum. Kastamonuluların misafiriyim. Belediye reisleri, beldenin reisleridir. Dışardan gelen misafirlere bakmak da belediyenin vazifeleri arasındadır. Bu paralarda tüyü bitmemiş yetimlerin hakkı vardır. Ben bu parayı alamam. Fakat kaldığım ev misafirhane kabul edilirse, ben de misafir olduğuma göre, bu paranın içinden sadece üç lirasını ödediğim kira bedeli olarak kabul edebilirim. Bahri Efendiyi mutemet yapalım, o bu işi takip eder, ev sahibine her ay üç lira kira bedelini götürüp verir."

Derken, Kâinat Seyyahının yolu Kastamonu'ya düştü.

Orada, Kâinat Seyyahı, müşahedatını satırlara döktü.

Yerin altından göklerin en uzak tabakalarına kadar varlık âleminin bütün safhalarında gördüklerini özetledi.

O gün bugündür, dünyanın dört bir köşesinde, Kâinat Seyyahının müşahedatı okunuyor.

Milyonlarca insan, Âyetü'l-Kübrâ'nın tercümanlığı ile, yer ve göklerin ve bütün mahlûkat taifelerinin zikir ve tesbihlerini dinliyor, anlıyor.

Semâ ehline gelince:

"Semâvât zemine gıpta eder ki, zeminde hâlisen lillâh sohbet ve zikir ve tefekkür için, bir-iki adam, bir-iki nefes, yani bir-iki dakika beraber otururlar, kendi Sâni-i Zülcelâlinin çok güzel âsâr-ı rahmetini ve çok hikmetli ve süslü âsâr-ı san'atını birbirine göstererek Sânilerini sevip sevdirirler, düşünüp düşündürürler."

Hiç şüphe yok ki, Kastamonu, semâvât ehlinin gıpta ettiği yerlerin en başlarında geliyor.

Belki de oralarda melâike ve ruhaniyat, birbirine burayı gösteriyor:

"Âyetü'l-Kübrâ burada yazıldı" diye.

Yorganın altında mangalla ısınmaya çalışıyordu

Çaycı Emin Bey anlatıyor: Sabahları erkenden evine gidip sobasını yakardım. Yine böyle bir gün gitmiştim. Çok soğuk bir gündü; farkına varmadan sabah ezanından iki saat önce gitmiştim. Seccadenin üzerinde ibadet ediyordu. Mum ışığında, seherin soğuğunda, hazin bir sesle dua ediyor, için için yalvarıyordu. Ben heyecan içerisinde tam bir buçuk saat ayakta bekledim. Bu ulvî hali titreyerek, ürpererek seyrettim.

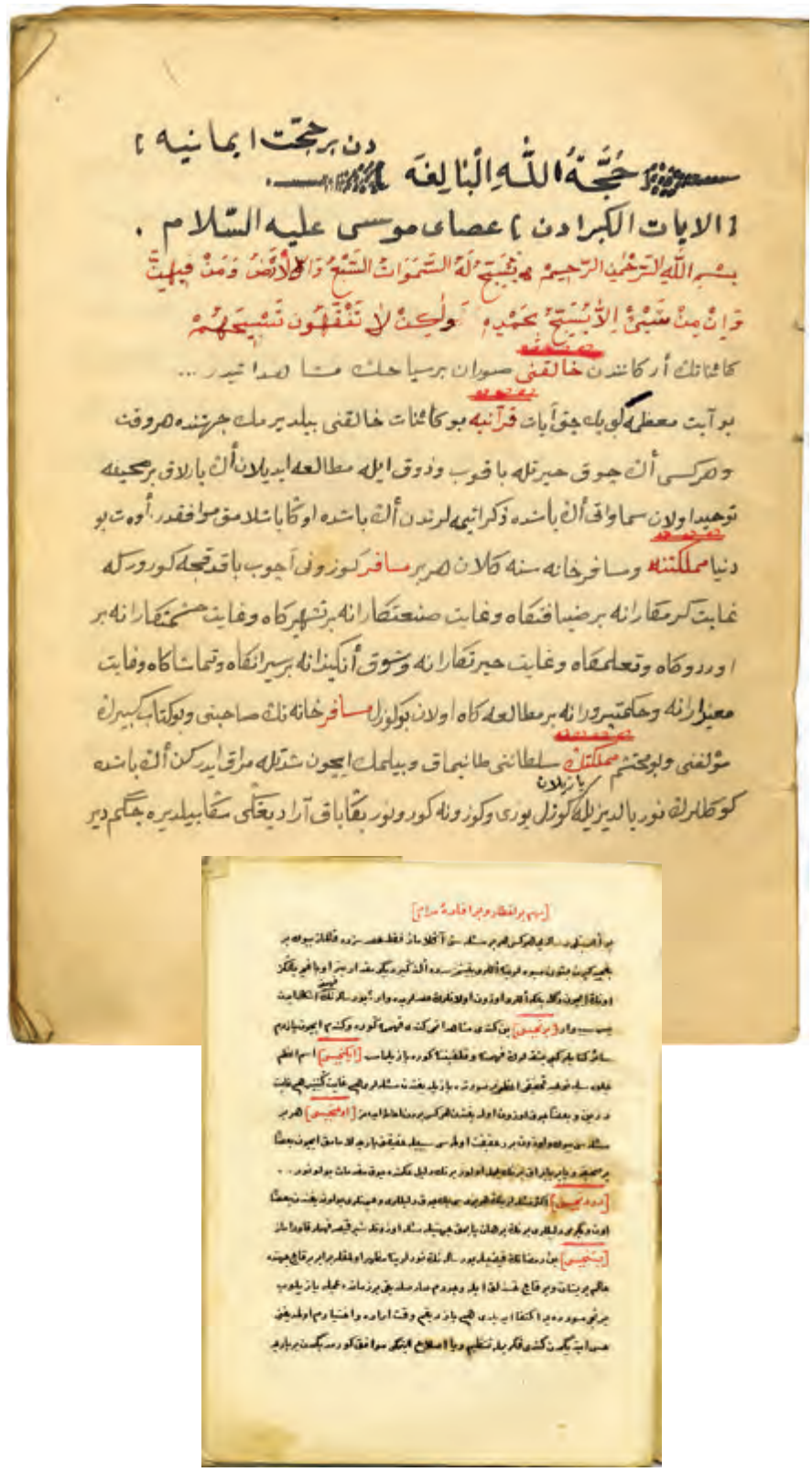
Nihayet ezan sesleri uzaklardan gelmeye başladı. Ama o zamanki malûm Türkçe ezan sesleri... Dönüp bana dedi:

"Emin, sen çok büyük bir hatâ ettin! Kasem ederim, yemin ederim ki, benim bir vaktim vardır, o vakitte melâike de gelse, kat'î bir surette kabul etmem. Sen çok yanlış ettin. Bir daha böyle hareket etme, ezan okunmayınca gelme!' dedi.

"Efendim affet, kusura bakma! Ay ışığı dolayısiyle vakti bilemedim. Erken gelmişim. Bir daha ezandan önce gelmem" dedim.

Kastamonu'nun kışı şiddetli geçerdi. Bazı günler odasındaki yer tahtalarının arasına kırağı yağmış gibi olurdu. Küçük bir sobası vardı. Odayı pek iyi ısıtmazdı. Bekçi ile bir mangal ve bir de tahta iskemle aldırmış, yorganı iskemlenin üzerine atarak, içindeki mangalla bu şekilde ısınıyordu. Komiser bir müddet sonra yine rahatsız etmeye başlamıştı. Bir gün odasını ararken, adam elini yorganın altına sokmuş. Adamın eli ateş dolu mangalın içine girmiş. Eli yanan komiser mahcup olmuş. Üstad kendisine demiş ki:

"Senin ismin Hafız Nuri'dir, Risale-i Nur'un ismi de Nur'dur. Bu sana tokattır. Dikkat et, bir daha bana ilişme!'

Bediüzzaman Said Nursî talebeleri Mehmet Feyzi Efendi ve Çaycı Emin ile zaman zaman Karadağ'a çıktığında bu yolu kullanır, eserlerinin telif ve tashihlerini orada yapardı. Âyetü'l-Kübra isimli eserini de burada yazmıştı.

İnsanlığın kurtuluşu için hazin hazin yalvarıyordu

Salâhaddin Çelebi, Bediüzzaman ile ilk karşılaşmasını anlatıyor:

Kastamonu yakınlarında bir saatlik mesafede yürüyerek dağa çıktım.

Karadağ'da ufak bir tepenin zirvesinde bir ağacın altında beyazlar, giyinmiş bir zat namaz kılıyordu. İçimden "Herhalde bu zattır" dedim.

Selâm verdikten sonra, başı ile oturmamı işaret etti. Diz çöktüm, duasına "Âmin" dedim. İnsanlığın ve İslâm dünyasının huzur ve selâmeti, dünyevî ve uhrevî saadeti için hazin bir sada ile niyaz ediyordu. Bilâhare getirdiğim kitabı verdim. "Sen hoş geldin kardeşim, bu risalenin tashihatını yapayım" dedi. Tashih işi yarım saat sürdü.

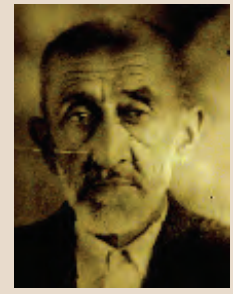
Bu esnada ilk defa gördüğüm Hoca Efendiye dikkat ediyordum. Dikkatle tashihat yapıyor, kelimedeki noksanlıkları harf ve noktalara kadar düzeltiyordu. "Sen de yazı biliyor musun?" dedi. Bir cümle yazdırdı.

"Maşaallah... Keçeli güzel yazıyorsun, sana bir risale vereceğim, yazar mısın?" dedi. "Memnuniyetle" deyince, birden dokuza kadar Küçük Sözler'i verdi. Yazacağımı ifade ettim. Babama da ayrıca 11. ve 12. Sözleri gönderdi. "Eğer arzu ederse yazsın ve bana tashihe göndersin. Eserler aynen yazılmalıdır" dedi. Müsaade isteyerek huzurundan ayrıldım. İşte Nur Risalelerinin İnebolu'ya girişi böyle oldu.

Münacat Risalesi Kastamonu Kalesinde telif edildi.

Hilmi Erkal
(1919-1960)

Mescit, türbe ve dergâhları tahrip eden o günkü Kastamonu Valisi Avni Doğan'ı öldürmeyi kafasına koymuşken, Bediüzzaman'ın kaldığı evin önünden geçtiği bir sırada Üstad onu çağırdı ve yazması için kendisine Tahmidiye duasını verdi. O gece duayı yazıp bitirdiğinde, Hilmi Bey artık karıncaya ayak basamayacak bir halde idi. O günden itibaren Hilmi Bey Risale-i Nur'ların sadık ve fedakâr bir hizmetkârı oldu.

Bir gün Karadağ'da Bediüzzaman ile birbirlerini aradıkları halde bir türlü buluşamamışlardı. Karşılaştıklarında, Bediüzzaman Hilmi Beye "Kardeşim, sen nerelerdesin?" demişti. "İnsanın yemeye, içmeye ihtiyacı olduğu gibi konuşmaya da, sohbete de ihtiyacı vardır."

Bediüzzaman'ın Dahiliye Vekili Hilmi Uran'a mektubundan: Hilmi Bey, talihin var. Ben hapiste ve burada iken hakkımda seni merhametsiz gördüm. Ne vakit hiddet ettim, bedduaya niyet ettim; Hilmi Bey namında benim bir kardeşim ve Nur'un has bir şakirdini her vakit hayırlı duamda ismiyle zikrettiğimden, sana bedduaya niyet ederken, bu hayırlı duaya mazhar Hilmi Bey ismi adeta şefaatçi oldu, beni men etti.

Hilmi, İhsan, Emin'in, Taşköprülü Sadık'ın mektupları beni çok mesrur eyledi. Hakikaten bu kardeşlerimiz, hapishanede dokuz ayda dokuz sene kadar hizmet-i Nuriyeyi yaparak Isparta kahramanlarıyla omuz omuza geldiler. Ben onların hem istirahatime, hem hapisteki arkadaşlarımızın ittifaklarına ve yeni Nurların hizmetine tam çalışmalarını hiçbir vakit unutmayacağım. Cenab-ı Hak onlardan ve sizden ebeden razı olsun.

Ben, hayalen, çok defa eski zamana ve Kastamonu'daki ve Barla'daki malûm yerlere ve seyrangâhlara şevkle gidiyorum. Oralarda oturup ağlıyorum. O enîslerimi hayalen görüyorum.

Hem, hapishanede hakikaten merdane ve fedakârane istirahatime çalışan ve on sene şahsıma hizmet kadar beni minnettar eden Taşköprülü Sadık ve Hilmi ve İhsan ne haldedirler? Ve o civarda, hususan İnebolu'daki kardeşlerimi unutamıyorum.

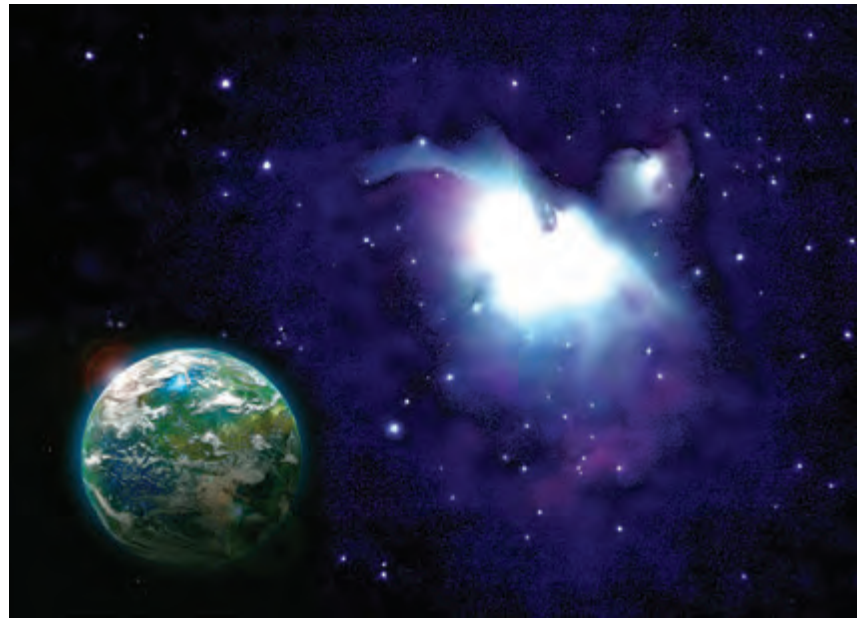
Kastamonu Şuaları

Kâinat Seyyahının müşahedatından

BU DÜNYA MEMLEKETİNE ve misafirhanesine gelen her bir misafir, gözünü açıp baktıkça görür ki: Gayet keremkârâne bir ziyafetgâh ve gayet san'atkârane bir teşhirgâh ve gayet haşmetkârâne bir ordugâh ve talimgâh ve gayet hayretkârâne ve şevk-engizâne bir seyrangâh ve temâşâgâh ve gayet mânidarâne ve hikmetperverâne bir mütalâagâh olan bu güzel misafirhanenin sahibini ve bu kitab-ı kebîrin müellifini ve bu muhteşem memleketin sultanını tanımak ve bilmek için şiddetle merak ederken, en başta göklerin nur yaldızıyla yazılan güzel yüzü görünür. "Bana bak, aradığını sana bildireceğim" der. O da bakar, görür ki . . .

Sonra, dünyaya gelen o yolcu adama ve misafire, cevv-i sema denilen ve mahşer-i acâip olan feza, gürültüyle konuşarak bağırıyor: "Bana bak, merakla aradığını ve seni buraya gönderini benimle bilebilir ve bulabilirsin" der. O misafir, onun ekşi, fakat merhametli yüzüne bakar; müthiş, fakat müjdeli gürültüsünü dinler, görür ki . . .

Sonra, o seyahat-i fikriyeye alışan o mütefekkir misafire, küre-i arz lisan-ı hâliyle diyor ki: "Gökte, fezada, havada ne geziyorsun? Gel,

ben sana aradığını tanıttıracağım. Gördüğüm vazifelerime bak ve sayfalarımı oku." O da bakar, görür ki . . .

Sonra yağmura bakar, görür ki: Yağmurun taneleri sayısınca menfaatler ve katreleri adedince Rahmânî cilveler ve reşhaları miktarınca hikmetler içinde bulunuyor. Hem o şirin ve lâtif ve mübarek katreler o kadar muntazam ve güzel halk ediliyor ki, hususan yaz mevsiminde gelen dolu o kadar mizan ve intizamla gönderiliyor ve iniyor ki, fırtınalarla çalkanan ve büyük şeyleri çarpıştıran şiddetli rüzgârlar, onların muvazene ve intizamlarını bozmuyor; katreleri birbirine çarpıp, birleştirip zararlı kütleler yapmıyor. Ve bunlar gibi çok hakîmâne işlerde ve bilhassa zîhayatta çalıştırılan basit ve câmid ve şuursuz müvellidülmâ ve müvellidülhumuza (hidrojen-oksijen) gibi iki basit maddeden terekküp eden bu su, yüz binlerle hikmetli ve şuurlu ve muhtelif hizmetlerde ve sanatlarda istihdam ediliyor. Demek bu tecessüm etmiş ayn-ı rahmet olan yağmur, ancak bir Rahmân-ı Rahîm hazine-i gaybiye-i rahmetinde yapılıyor.

Sonra, seyahat-i fikriyede bulunan o meraklı ve terakki ile zevki ve şevki artan dünya yolcusu, bahar bahçesinden bir bahar kadar bir güldeste-i marifet ve iman alıp gelirken, hayvanat ve tuyûr âleminin kapısı, hakikat-bîn olan aklına ve marifet-âşinâ olan fikrine açıldı. Yüz bin ayrı ayrı seslerle ve çeşit çeşit dillerle onu içeriye çağırdılar, "Buyurun" dediler. O da girdi ve gördü ki...

Gözümüzle görüyoruz: Birisi var ki, bize, zemin yüzünü rahmetin binlerle hediyeleriyle doldurmuş, bir ziyafetgâh yapmış ve Rahmâniyetin yüz binlerle ayrı ayrı lezzetli taamları içinde dizilmiş bir sofra etmiş.

Ve zemin içini rahîmiyet ve hakîmiyetin binlerle kıymettar ihsanlarını câmi bir mahzen yapmış.

Ve zemini, devr-i senevîsinde, bir ticaret gemisi hükmünde, her sene âlem-i gaybdan levazımat-ı insaniye ve hayatiyenin yüz bin çeşitle-

rinden en güzellerini içine alarak yüklenmiş bir nevi sefine veya şimendifer gibi ve her baharı ise, erzak ve elbisemizi taşıyan bir vagon hükmünde olarak bizlere gönderir, bizi gayet rahîmâne beslettirir.

Ve bütün o hediyelerden, o nimetlerden istifade etmemiz için bize de yüzlerle ve binlerle iştahlar, ihtiyaçlar, duygular, hissiyatlar, hisler vermiş.

Güya rahmet tarafından bu kâinat hadsiz antika ve acip ve kıymetli şeylerle tezyin edilmiş bir saraydır. Ve bütün o saraydaki hadsiz sandıkları ve menzilleri açacak anahtarlar insanın ellerine verilmiş ve bütün onlardan istifade ettirecek olan ihtiyaçlar, hissiyatlar insanın fıtratına verilmiş..

Sonra, o dünya seyyahı kendi aklına dedi ki:

"Madem bu kâinatın mevcudatıyla Malikimi ve Hâlıkımı arıyorum; elbette her şeyden evvel bu mevcudatın en meşhuru ve a'dâsının tasdikiyle dahi en mükemmeli ve en büyük kumandanı ve en namdar hâkimi ve sözce en yükseği ve akılca en parlağı ve on dört asrı faziletiyle ve Kur'ân'ıyla ışıklandıran Muhammed-i Arabî Aleyhissalâtü Vesselâmı ziyaret etmek ve aradığımı ondan sormak için Asr-ı Saadete beraber gitmeliyiz" diyerek, aklıyla beraber o asra girdi, gördü ki . . .

Kastamonu şuaları
Üçüncü Şua

Kâinatı konuşturan bir münâcât

"DUANIZ OLMASA RABBİM size niçin ehemmiyet versin?" Böyle buyurdu Kur'ân. Ve insanın kıymetini, doğrudan doğruya duasına bağladı.

Öyleyse, duası en güzel olan, Rabbi katında en kıymetli kimse demek olmalı:

Tıpkı Kâinat Seyyahı gibi.

Zira o, günlerden bir gün Kastamonu Kalesinde ellerini açıp da "Yâ İlâhî ve yâ Rabbî!" diye münâcâta başladığı zaman, bütün varlık âlemini arkasına almış, öyle yakarmıştı Rabbine.

Öyle bir yakarıştı ki o, göklerde ve yerde olan hiçbir şey o münâcâttan hariç kalmadı. Hepsi onunla beraber konuştu. Yahut o hepsinin adına konuştu. Göklerde ve yerde olanların hal dilleriyle anlatıp durduklarını, en güzel bir dile tercüme etti, öyle sundu Âlemlerin Rabbine.

Âlemlere, hep bir ağızdan "Âmin!" demek düştü.

Kâinat Seyyahının Kastamonu Kalesine çıktığı günlerden birinde, gökler ve yer dile geldi, bir münâcât oldu.

Kâinat Seyyahı o münâcâtın adını "Üçüncü Şua" koydu.

Yâ İlâhî ve yâ Rabbî,

Ben imanın gözüyle ve Kur'ân'ın talimiyle ve nuruyla ve Resul-i Ekrem Aleyhissalâtü Vesselâmın dersiyle ve ism-i Hakîmin göstermesiyle görüyorum ki, semâvâtta hiçbir deveran ve hareket yoktur ki, böyle intizamıyla Senin mevcudiyetine işaret ve delâlet etmesin.

Ve hiçbir ecram-ı semâviye yoktur ki, sükûtuyla, gürültüsüz vazife görerek direksiz durmalarıyla, Senin rubûbiyetine ve vahdetine şehadeti ve işareti olmasın.

Ve hiçbir yıldız yoktur ki, mevzun hilkatiyle, muntazam vaziyetiyle ve nuranî tebessümüyle ve bütün yıldızlara mümâselet ve müşabehet sikkesiyle Senin haşmet-i ulûhiyetine ve vahdâniyetine işaret ve şehadette bulunmasın.

Kemiyete ehemmiyet verilmez. Sen o havalideki bir tek Âtıf'ı bulsan, yüzü bulmuş gibidir. Merak etme. Hem, mümkün olduğu kadar hariçten gelen küçük ilişmelere ehemmiyet verme. Fakat ihtiyatla, bu atâlet mevsimi ve gaflet zamanı ve derd-i maişet iptilâsı zamanında cüz'î bir iştigal de ehemmiyetlidir. Tevakkuf değil, muvaffakiyetsiz mağlûbiyet yok! Risale-i Nur'un her tarafta galibâne fütuhatı var.

Risale-i Nur dünya işlerine âlet olamaz, dünya işlerine siper edilmez. Çünkü, ehemmiyetli bir ibadet-i tefekküriye olduğu cihetle, dünyevî maksatlar onunla kasten istenilmez. İstenilse, ihlâs kırılır, o ehemmiyetli ibadet şekli değişir. Yani, çocuklar gibi, döğüştükleri vakit Kur'ân'ı başına siper eder. Başına gelen zarar Kur'ân'a geldiği gibi, Risale-i Nur, böyle muannid hasımlara karşı siper istimal edilmemeli.

Bu mübarek Ramazan-ı şerifteki dualar, ihlâsı bulmak şartıyla, inşaallah makbuldür. Fakat maatteessüf, ekseriyetçe Risale-i Nur şakirtlerinin nazarlarını dünyaya çevirmek ve huzur-u kalbi bozmak için, bazı taarruzlar yüzünden o ihlâs, o huzur-u tam bir derece zedelenir. Merak etmeyiniz, her şeyi Cenab-ı Hakka havale edip öyle taarruzlara ehemmiyet vermeyin.

Mehmet Feyzi Pamukçu
(1912-1989)

Risale-i Nur'un âlim, fâzıl ve velâyet ehli talebelerinden. Kastamonu'da Üstadın yakın hizmetinde bulunduktan başka Denizli ve Afyon hapislerinde Üstad ile birlikte idi. Kastamonu ve Emirdağ Lâhikalarında yer alan mektupları hep Çaycı Emin Bey ile birlikte imzalanmış. Bu iki zat iki ayrı cesette bir ruh gibi bulunmuşlar, Üstadın hizmetinde.

Üstadın ifadesi ile "Risale-i Nur'un Lahika Risalesinde Feyzi ile Emin ehemmiyetli mevki kazanmışlar." Mehmet Feyzi Ağabey'in çok güzel bir sakalı vardı ve Üstad "Senin sakalın benim sakalımdır" diye iltifat ederdi. Hatta "Bu sakalı kestirtmeyeceğim" buyurmuş, öyle de olmuştu—askerde bile.

Kendisinin Arapça ve Türkçe eserlerinin tamamını Üstada okumuş olmakla iftihar ederdi. Âsiye Hanımın getirdiği, Mevlânâ Halid Hazretlerinden intikal etmiş olan cübbeyi yıkayıp, suyunu kabristana dökmüştü. Bu cübbeyi Üstad zaman zaman talebelerine teberrüken giydirirdi.

"Emin ile Feyzi'nin Üstadlarının garip vaziyetine ve Risale-i Nur'un acip ehemmiyetine delâlet eden bir sualleri ve Üstadlarının onlara ve emsallerine verdiği bir cevaptır.

Sual: "Âlem-i İslâmın mukadderatıyla ciddî alakadar olan bu Cihan Harbinin dehşetli zamanlarında elli gün kadar (şimdi yedi seneden geçti; aynı hal devam ediyor. Hem ne soruyor ve ne de merak eder) her gün hizmetinizde bulunan bizlerden bir defacık sormadınız. Acaba bu büyük hadiseden daha büyük diğer bir hakikat mi hükmediyor ki, bunu ehemmiyetten iskat ediyor? Yahut onunla meşgul olmanın bir zararı mı var?" diye Üstadımızdan sorduk. O da:

Ey Vâcibü'l-Vücûd, ey Vâhid-i Ehad,

Bu harika yıldızlar, bu acîp güneşler, aylar, Senin mülkünde, Senin semâvâtında, Senin emrinle ve kuvvetin ve kudretinle ve Senin idare ve tedbirinle teshir ve tanzim ve tavzif edilmişlerdir. Bütün o ecram-ı ulviye, kendilerini yaratan ve döndüren ve idare eden bir tek Halıka tesbih ederler, tekbir ederler, lisan-ı hal ile Sübhânallah, Allahu Ekber derler. Ben dahi onların bütün tesbihatıyla Seni takdis ederim.

* * *

Ey Hâlık-ı Rahmân ve ey Rabb-i Rahîm,

Resul-i Ekrem Aleyhissalâtü Vesselâmın talimiyle ve Kur'ân-ı Hakîminin dersiyle anladım:

Nasıl ki semâ ve feza ve arz ve deniz ve dağ, müştemilât ve mahlûklarıyla beraber Seni tanıyorlar ve tanıttırıyorlar. Öyle de, zemindeki bütün ağaç ve nebatat, yaprakları ve çiçekleri ve meyveleriyle Seni bedâhet derecesinde tanıttırıyorlar ve tanıyorlar.

Kastamonu şuaları
Dördüncü Şua: Hasbiye Risalesi

"Allah bize yeter!"

"ALLAH BİZE YETER; ne güzel vekildir O!"

Yüzyıllardır bu âyet üzerine nice tefsirler yazıldı. Birbirinden güzel açıklamalar yapıldı. Her asır, bu âyetin hazinesinden nice mücevherler çıkardı.

Fakat Kâinat Seyyahının bu âyeti anlayışı hepsinden farklıydı.

Çünkü o, hayatın bütün çilelerini çekerek gelmişti buralara. Harp meydanları, düşman esareti, dost eziyeti, hapisler, sürgünler, ihanetler, takipler, işkenceler gibi sıkıntıların yanı sıra, bir de dünyanın bütün dertlerini getirip ruhuna boşaltan bir şefkat hissine sahipti o.

Bir çiçeğin soluşu, bir böceğin ölümü, bütün çiçeklerin ve bütün canlıların ızdıraplarını da ona bir arada yaşatıyordu.

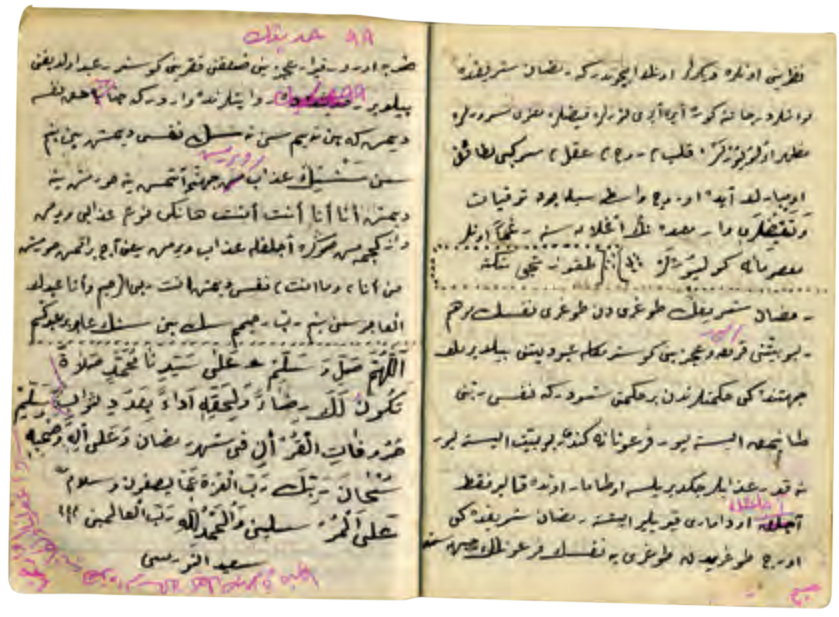

Mehmet Feyzi'nin suali üzerine:
Elcevap: ... Şu zamanda her bir mü'min için belki herkes için küre-i arz kadar bir bâki tarla ve o tarla baştan başa bahçeler ve kasırlarla müzeyyen ebedî bir mülk almak veya o mülkü kaybetmek davası açılmış. Demek her bir tek adamın başına öyle bir dava açılmış ki, eğer İngiliz, Alman kadar serveti ve kudreti olsa ve aklı da varsa, yalnız o davayı kazanmak için bütününü sarf edecek. Elbette bu davayı kazanmadan evvel başka şeylere ehemmiyet veren, divanedir. Hatta o dava o derece tehlikeye düşmüş ki, bir ehl-i keşfin müşahedesiyle, bir yerde ecel elinden terhis tezkeresini alan kırk adamdan bir adam kazanabilmiş, otuz dokuzu kaybetmiş."

[Çaycı Emin Beyin biyografisinde de geçtiği gibi, bu sual, Risale-i Nur'un önemli bahislerinden biri olan Meyve Risalesinin Dördüncü Meselesinin telifine vesile olmuştur.]

Mehmet Feyzi'nin müdafaasından: İddianame beni Üstadım Said Nursî'nin hem sır kâtibi, hem kendisiyle, hem Risale-i Nur'la şiddetli alakalı, hem çok hizmet ettiğimi bahisle, bu hareketimi medâr-ı mesuliyet saymış. Ben de buna karşı bütün kuvvetimle bu ithamı kaul edip iftihar ediyorum. Çünkü fıtratımda ilme karşı gayet kuvvetli bir iştiyak var. Bir delili şudur ki: Denizli hadisesinde menzilim taharri edildiği vakit 580 adet mütenevvi kütüb-ü ilmiye ve Arabiye evimde bulunduğu resmen sabit olmuştur. Benim fakr-ı halimle ve gençliğimle ve lisan-ı Arabîde noksaniyetimle beraber bu zamanda binde bir şahısta bulunmayan bu mütenevvi 580 cilt kitabı bana toplattıran, fevkalade bir talebelik şevki ve harika bir aşk-ı ilmîdir.

İşte bu fıtrî istidatla, daima hakiki bir üstad arıyordum. Cenâb-ı Hakka hadsiz şükrolsun ki, uzakta aradığımı pek yakında elime verdi..."

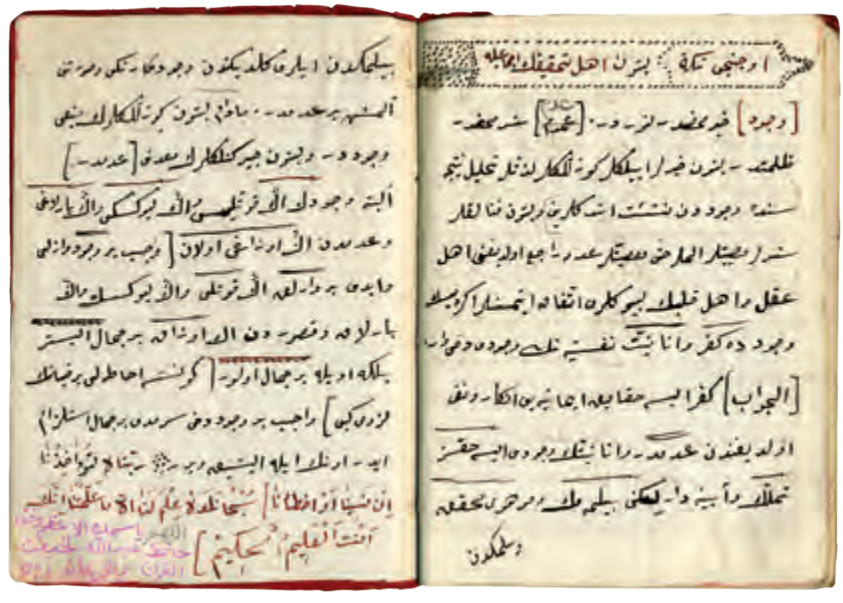

Öyle bir çaresizlik içindeyken, Kâinat Seyyahı, Kur'ân eczahanesine yöneldi.

Bütün dertlerinin devâsı işte oradaydı.

O devâları, mertebeler halinde sundu bize. Altı ayrı mertebede, dünyanın her türlü sıkıntısına kâfi gelecek formülleri kaleme aldı.

Öyle ki, mertebelerin altıncısına erişen okuyucu, artık kâinatta güzellikten başka bir şey görmez, bulmaz, bilmez, koklamaz olmuş; maddî ve manevî bütün duygu ve yetenekleriyle kâinatın her türlü güzelliklerini bütün incelikleriyle zevk edecek hale gelmiştir:

Nurun gelmesi elbette nuranîden ve vücut vermesi her halde mevcuttan ve ihsan ise gınâdan ve sehavet ise servetten ve talim ilimden gelmesi bedihî olduğu gibi, hüsün vermek dahi hasenden ve güzelleştirmek güzelden ve cemal vermek cemilden olabilir, başka olamaz. İşte bu hakikate binaen iman ederiz ki, bu kâinattaki görünen bütün güzellikler öyle bir güzelden geliyor ki, bu mütemâdiyen değişen ve tazelenen kâinat, bütün mevcudatıyla ayinedarlık dilleriyle o güzelin cemâlini tavsif ve târif eder.

Nasıl ki ceset ruha dayanır, ayakta durur, hayatlanır; ve lâfız mânaya bakar, ona göre nurlanır; ve suret hakikata istinad eder, ondan kıymet alır. Aynen öyle de, bu maddî ve cismânî olan âlem-i şehadet dahi bir cesettir, bir lâfızdır, bir surettir; âlem-i gaybın perdesi arkasındaki esmâ-i İlâhiyeye dayanır, hayatlanır, istinad eder, canlanır, ona bakar, güzelleşir.

• • •

Malûmdur ki, her şeyin hüsnü kendine göredir; hem binler tarzda bulunur ve nevilerin ihtilafı gibi güzellikleri de ayrı ayrıdır. Meselâ, gözle hissedilen bir güzellik, şehadet; ve şuûnât-ı zâtiyenin hüsün ve cemâli ise, fâil ve müsemmâ ve mevsuf olan zâtının hüsün ve cemâline ve mâhiyetinin kudsî kemâline ve hakikatının mukaddes güzelliğine bedahet derecede kat'î bir sûrette şehadet eder. Demek Sâni-i Zülcemâlin kendi Zât-ı Akdesine lâyık öyle hadsiz bir hüsn-ü cemâli var ki, bir gölgesi bütün mevcudâtı baştan başa güzelleştirmiş. Ve öyle münezzeh ve mukaddes bir güzelliği var ki, bir cilvesi kâinatı serbeser güzelleştirmiş ve bütün daire-i mümkinatı hüsün ve cemâl lem'alarıyla tezyin edip ışıklandırmış.

Aziz, sıddık kardeşlerim,
Sizin, yani Nur fabrikasının sahibi ve mübarek cemaatin imamının Atabey'den gelen mektupları bizi çok mesrur eyledi. Üç dört ay zarfında, üç dört köyde ümmîlerden elli adet kalem Risale-i Nur'u yazmaya muvaffak olmaları, elbette Ali'lerin ve Mustafa'ların şüphesiz harika bir keramet-i sadakatleridir. Kerametkârâne bu vakıa, bu havalide Risale-i Nur şakirtlerini çok kuvvetle ümitlendirdi, ziyade şevk verdi. Size de ve o ümmî kâtiplere de yüz bin bârekâllah!

Bediüzzaman Said Nursî

Risaleler vatan sathında

Nur işleyen fabrikalar

RİSALE-İ NUR'LARIN telifinden sonraki en büyük problem, onların okuyuculara ulaştırılması idi. Zira Müellif bir, okuyucular ise binlerce idi. Risaleler birer ikişer telif ediliyor, Lâhika mektupları sürekli yazılıyor, bu arada Nurların müştakları da her geçen gün artıyordu. Eserlerin matbaa yoluyla serbestçe çoğaltılması, o günler için hayallerden dahi geçmeyen bir lüks olduğuna göre, geriye tek bir yol kalıyordu:

Eserleri tek tek elle yazarak çoğaltmak.

Veya başka bir tabirle, iğne ile kuyu kazmak...

Gerçekten de, iğneler, ne kuyular kazdı yıllar boyunca!

Bir değil, on değil, yüz değil, binlerce evde kalemler geceli gündüzlü çalıştı—hem de sürekli polis ve jandarma takibi altında.

Eserler yazıldı, elden ele dolaştırıldı, okuyacak olanlara ulaştırıldı.

Köylüsüyle, esnafıyla, hocasıyla, efesiyle, çocuğuyla, yaşlısıyla, kadınıyla, erkeğiyle binlerce mütevazi insan, tarihte bir benzeri daha görülmemiş bir teşebbüse hep birlikte imza attı. Sıradan evler matbaaya dönüştü; içinde Risaleler çoğaltıldı. Hem de yazılanların hepsi birer sanat eseriydi. Kâtipler, yazdıklarını renkli mürekkeplerle özenerek yazıyor, rengârenk desenlerle süsleyip ciltliyordu.

Ben, size nispeten kardeşim; mürşidlik haddim değil. Üstad da değilim, belki ders arkadaşıyım. Ben, sizin kusuratıma karşı şefkatkârâne dua ve himmetlerinize muhtacım. Benden himmet beklemeniz değil, bana himmet etmenize istihkakım var. Cenab-ı Hakkın ihsan ve keremiyle, sizlerle, gayet kudsî ve gayet ehemmiyetli ve gayet kıymettar ve her ehl-i imana menfaatli bir hizmette, taksimü'l-mesai kaidesiyle iştirak etmişiz. Tesanüdümüzden hasıl olan bir şahs-ı mânevînin fevkalâde ehemmiyet ve kıymeti ve üstadlığı ve irşadı, bize kâfidir.

Hem madem bu zamanda, her şeyin fevkinde hizmet-i imaniye en ehemmiyetli bir vazifedir. Hem kemiyet ise, keyfiyete nispeten ehemmiyeti azdır. Hem muvakkat ve mütehavvil siyaset âlemleri ebedî, daimî, sabit hidemat-ı imaniyeye nispeten ehemmiyetsizdir, mikyas olamaz, medar da olamaz. Risale-i Nur'un talimatı dairesinde ve bizlere bahşettiği hizmet noktasında feyizli makamlara kanaat etmeliyiz. Haddinden fazla fevkalâde hüsn-ü zan ile müfritâne âlî makam vermek yerine, fevkalâde sadakat ve sebat ve müfritâne irtibat ve ihlâs lâzımdır. Onda terakki etmeliyiz.

Bediüzzaman Said Nursî

Barla, Eğirdir, Atabey, Sav, İslâmköy, Bedre, İlema, Kuleönü, Çobanisa başta olmak üzere, Isparta'nın pek çok yeri, Risale-i Nur'ların üretim merkezi haline geldi. Bunlardan Sav Köyünde beş altı haneden başka bütün evlere Risale-i Nur girmiş, 1000 evde geceli gündüzlü Risale yazılır olmuştu. Bediüzzaman bu köye "Medrese-i Nuriye" adını verdi.

Bu muhteşem sistemin öncü kahramanlarından Hafız Ali ile Tahirî Mutlu'nun içinde bulunduğu gruba ise Bediüzzaman "Nur Fabrikası" diyor, Hüsrev Altınbaşak'ın grubunu da "Gül Fabrikası" olarak adlandırıyordu. Bir de, Büyük Ruhlu Küçük Ali'nin içinde bulunduğu Kuleönü grubu vardı ki, o da Lâhikalarda "Mübarekler Heyeti" olarak anılıyordu.

Sistemin kilit noktalarından birinde de Nur Santrali, yahut Nur İskele Memuru Sabri Efendi vardı. Barla'da telif edilen eserler ve yazılan mektuplar önce Bedre İmamı Santral Sabri'ye gider, orada, tevzi edileceği merkezler sayısınca çoğaltıldıktan sonra Nur postacıları ile buralara gönderilirdi. Buralarda Nur talebeleri tarafından büyük bir gizlilik içinde ve her an yakalanma tehlikesi altında çoğaltılan eserler, daha sonra Anadolu'nun dört bir köşesine gizlice gönderilir ve yeni bir eserin yolunu dört gözle bekleyen müştak Nur talebelerine ulaştırılırdı. Bu dönemde 600 bin nüsha Risalenin elle yazılarak Anadolu'ya dağıtıldığı hesaplanıyor.

Biz yazarken Üstad çay ikram ederdi

Tahsin Aydın anlatıyor: Çok yazı yazdık. Bazan tashih işlerinde çalışırdım. Bazan kendi söyler, biz de yazardık. Çalışırken bize çay ikram ederdi. Üstadın evi tahtaydı. Bazan evindeki bir deliğin ağzına fare gelirdi. "Bak, yemek istiyor" diye, ne yiyorsa, ondan bir parça da farenin deliğinin yanına kordu, fare onları yerdi. Ne yerse fareye de illâ ikram ederdi, "Bu bana ders veriyor" derdi.

Nur Fabrikası sahibi Hafız Ali'nin yazdıklarından örnekler.

Ahmet Nazif Çelebi (1891-1964)

Bediüzzaman'ı ilk kez 1908 yılında Üstad İnebolu'ya geldiğinde görmüş, senelerce muhabbetini gönlünde taşımıştı. Üstad 1938 senesinde Kastamonu'ya sürgüne gönderildiğinde ziyaretine ve hizmetine koşan ilklerden biri de Ahmed Nazif idi. Böylece on yıl boyunca ısrarla yaptığı duâ makbul olmuştu:

"Yâ Rab bana bir Mürşid-i kâmil ihsan buyur." Afyon ve Denizli hapislerinde Üstada refakat ederken yanında oğlu Salâhaddin de vardı.

Bir mektubunda Bediüzzaman'ı nasıl tanıdığını şöyle anlatmaktadır:

On seneden beri Cenab-ı Rabbü'l-Âlemîn Hazretlerinden niyazımda, dâima beş vakit dualarımda, "Yâ Rab, bana bir mürşid-i kâmil ihsan buyur" niyazında iken, bundan üç sene evvel, yani Hicrî 1357 ve Miladî 1938 senesinde, İnebolu'da bir kahvede, Kastamonulu bir zavallı sarhoşun sitayişle bahsettiği bir zâtın Kastamonu'da mevcudiyeti ve menfi olarak bulunduğunu işittim. Dikkat ettim ve tahkik ve tamik ettim. Anladım ki, otuz senedir kalbimde saklı olarak taşıdığım o zamanki Said-i Kürdî olduğunu hissettiğimden, her tehlikeyi göze alarak ziyaret edip mübarek ellerini öpmek lâzım ve şart olduğunu bildim. Ve ziyaretimde, Eski Said'in ism-i mübarekleri Bediüzzaman Said Nursî ve Risale-i Nur'un müellifi ve sahibi olarak buldum. Kemâl-i aşk ve ihlâsla sarıldım. Ve benim yegâne mürşidim ve rehberim ve büyük üstadım o Risale-i Nur'dur dedim. Ve bana bu hadsiz ihsanatı hidayet ve inayet buyuran Cenab-ı Hakka, Kur'ân-ı Hakim'in harfleri adedince şükrederek, "Elhamdülillâh, hâzâ min fadli Rabbî" dedim.

Üstadın yorumu: Evet, bazı ehl-i velâyetin ileride talebesi olacak zatlar, daha dünyaya gelmeden, hiss-i kablelvukuun inkişafıyle kerâmetkârâne keşfettikleri gibi, Risale-i Nur'un talebelerinin mühimlerinden birkaç zat dahi, çok zaman evvel, bir hiss-i kablelvuku ile, ileride Said ile alâkadar bir surette bir Nura hizmet edeceğini hissetmişler. İşte, onların birisi de Nazif'tir.

"Bin kalemli kâtip"

AHMET NAZİF İLE oğlu Salâhaddin Çelebi tarafından İstanbul'dan İnebolu'ya getirilen ilk teksir makinesi. Bu makinenin gelişini, Bediüzzaman Said Nursî, "Sekiz yüz sayfayı bin beş yüz nüshaya ve bir milyon sayfalara çıkaran o makine, elbette gaybdan imdadımıza gelmiş Nurcu ve bin kalemli bir kâtiptir" sözleriyle alkışladı ve Çelebi'lerin teksirle çoğalttıkları Risalenin arkasına şu duayı yazdı:

"Yâ Rabbi! Bir kalemle beş yüz nüsha yazan Nazif Çelebi ve mübarek yardımcılarını Cennetü'l-Firdevs'te mesut kıl."

Teksir makinesinin Risale-i Nur hizmetinde bir çığır açmış olmasını, Bediüzzaman, birçok mektubunda daha şükranla yad eder:

"İnâyet-i İlâhiye imdada yetişti, kalemleri teksir makinesi olan Medresetü'z-Zehrâ şakirtlerinin ellerine yeni çıkan teksir makinesini verdi. Birden, Nurun kıymettar mecmualarından her tanesi, bir kalemle beş yüz nüsha meydana geldi. Fütuhata başlamaları, o sıkıntılı hayatı bana sevdirdi, 'Hadsiz şükür olsun' dedirtti."

"Kahraman Nazif'in ve hakikaten Nazif ruhunda ve sadakatinde kendi arkadaşlarının makine ile ve sair cihette Nura hizmetleri, bu memleketi cidden minnettar edecek bir vaziyettedirler. Cenab-ı Hak, onları muvaffak eylesin. Âmin. Hususan makinelerinin mahsulatı hem zinetli, hem açık, hem sıhhatli olmasından, büyük bir muvaffakiyettir. Cenab-ı Hak, Nazif'e çok Salâhaddin'ler, İbrahim'ler vermiş."

Bediüzzaman Hazretlerinin Eskişehir hapsinde ve daha sonraki Kastamonu ikametinde de bu sistem hiç aksamadan, hattâ daha da

Salâhaddin Çelebi (1913-1977)

Nazif Çelebi'nin oğlu olan ve Risale-i Nurlara uzun yıllar fedakârane hizmet eden Salâhaddin Çelebi, ilk ziyaretinde Bediüzzaman'ı Karadağ'ın bir tepesinde namaz kılarken buldu. Tanışmalarının ardından Üstad kendisine yazması için Küçük Sözler'i verdi. "Eserler aynen yazılmalıdır" diyerek babasına da 11 ve 12. Sözler'i gönderdi. Bundan böyle bu bahtiyar baba oğul hayatlarının sonuna kadar Risale-i Nur'un hizmetinde bulundular. Teksir makinesini İstanbul'da görür görmez alıp İnebolu'ya getirmesiyle Risale-i Nur'un neşrinde bir çığır açıldı.

"Salâhaddin'in mektubu"

Salâhaddin'in pek uzun ve on mektup kadar beni memnun eden ve sadakatine ve sebatına bu fırtınalar hiç tesir etmediğini ve daima bir Abdurrahman hükmünde bulunduğunu ve o havalideki kardeşlerimiz fütursuz çalıştıklarını bildiren mektubunu aldım, maşaallah dedim. Baba ve oğlu Isparta kahramanları gibi sarsılmıyorlar. Keçeli Salâhaddin, tam bir Abdurrahman'dır; kahramanlıkta babasından geri kalmak istemiyor. Kardeşlerim, Salâhaddin'in yazısına göre, o havalide dahi Asâ-yı Musa mecmuası çok faaliyettedir, fütuhat yapıyor. Demek o tarafta o çok ehemmiyetli vazife-i Nuriyeyi yapıyor. Yüz bin elhamdülillâh, yazanlara da yüz maşaallah, barekâllah!

Salâhaddin'in mektubu, birkaç cihette ehemmiyetlidir. Amerika âlimleri, elbette Asâ-yı Musa risalesine lâkayt kalmayacaklar. Eğer dini, din için seven kısmının ellerine geçse, fütuhat yapar. Yoksa, bazı enaniyetli hocalarımız gibi, kıskançlık damarıyla neşrine ve tervicine çalışmaları meşkuktür. Her neyse, inayet-i İlâhiyeye havaledir.

Bediüzzaman'ın "Bin Kalemli Nur Talebesi" iltifatına mazhar teksir makinesi ile çoğaltılan risaleler.

geliştirilerek devam etti. Öyle ki, yıllarca evinden çıkmaksızın Risale yazanlar, bin tane nüshayı tek başına istinsah edenler görüldü. Kastamonu yıllarında, bu merkezlere İnebolu ve Taşköprü de eklendi. Hattâ, İnebolu'dan Salâhaddin Çelebi, bir İstanbul seyahatinde gördüğü teksir makinesini satın alıp getirince, hizmette bir şahlanış yaşandı. Bu makine, Bediüzzaman'ın tabiriyle "Nurcu ve bin kalemli bir kâtip" idi ve mumlu kâğıda bir kere yazılan bir sayfayı bin nüshaya kadar çoğaltıyordu.

Teksir makinesi daha sonra Isparta'da da Nur hizmetine girdi. Tahirî Mutlu'nun İstanbul'dan getirdiği bir makine Sav'da İbrahim Gül'ün evinde faaliyete geçti. İbrahim Gül, hanımı ile beraber üç odalı evinin bir odasına çekilmiş, geri kalan iki odayı teksir hizmetine tahsis etmişti. Burada Tahirî Mutlu ile Ali İhsan Tola gece gündüz çalışır, geceleri de köyden gizlice toplanan yirmi otuz kadar kişi teksir makinesinden çıkan sayfaları toplayıp harmanlama işine yardım eder ve bu hummâlı faaliyet sabaha kadar böylece sürüp giderdi.

Hüsrev Altınbaşak (1899-1977)

Bediüzzaman'ın önde gelen talebelerinden. Isparta'da dünyaya geldi. Kurtuluş Savaşına katıldı. 1931 yılında Bediüzzaman Hazretleri ile tanıştıktan sonra bütün hayatını Risale-i Nur hizmetine vakfetti. Bediüzzaman ile birlikte Eskişehir, Denizli ve Afyon'da hapis yattı. Pek güzel ve okunaklı hattı ile Risale-i Nur'ların yazılmasında büyük hizmetleri geçti. Risalelerin yazım ve neşri için yıllarca büyük bir dirayet, gayret ve cesaretle faaliyet gösteren muhteşem bir organizasyon içinde Üstadın "Gül Fabrikası" olarak isimlendirdiği ekibin başında idi. Bediüzzaman'ın en büyük gayelerinden biri olan tevafuklu Kur'ân'ı yazdı. Bediüzzaman'ın vefatından sonra da birçok kereler yargılanarak hapis yattı. Lâhikalarda kendisinin birçok mektubu bulunduğu gibi, Bediüzzaman da eserlerinin ve mektuplarının pek çok yerinde Hüsrev Altınbaşak'tan söz etmekte ve onu Risale-i Nur talebelerine nümune göstermektedir.

Hüsrev Altınbaşak'tan Üstadına

Sevgili, muhterem Üstadım,
kıymettar Üstadım,
Bekir Ağayla gönderdiğiniz mektuptan duyduğum süruru tarif etmek, benim gibi âciz bir talebenin ne lisanı ve ne de kaleminin haddi değildir. Sevincimden mektubunuzu takbil ediyor, ruhum sizinle yaşadığı halde, cismen uzak bulunduğumuzdan ağlıyordum. Zaman oluyor ki, gözlerimden dökülen yaşları yazı yazmak veyahut risaleleri okumakla teskin edebiliyordum. Zaman oluyor, kalbim mütemadiyen ağlıyor, ah sevgili Üstadım.

Risale-i Nur'un küçük ve masum şakirtlerinin elli altmış talebesinin ve kırk elli ümmî mübarek ihtiyarların ve kıymettar üstadlarının yazdıkları tevafuklu ve şirin nüshaları bize göndermişler. O parçaları yedi cilt içinde cem ettik.

Bu mübarek ümmî ihtiyarların kırk sene sonra Risale-i Nur hatırı için her işe tercihan yazıya başlamaları ve masum çocukların, Risale-i Nur'dan ders aldıkları ve yazdıkları risalelerin bir kısmıdır. Onların bu zamanda bu ciddî çalışmaları gösteriyor ki, Risale-i Nur'da öyle mânevî zevk ve cazibedar bir nur var ki, mekteplerde çocukları okumaya şevkle sevk etmek için icat ettikleri her nevi eğlence ve teşviklere galebe edecek bir lezzet, bir sürur, bir şevk Risale-i Nur veriyor ki, çocuklar ve ümmî ihtiyarlar böyle hareket ediyorlar.

Sakın, sakın, dünya cereyanları, hususan siyaset cereyanları ve bilhassa harice bakan cereyanlar sizi tefrikaya atmasın. Karşınızda ittihat etmiş dalâlet fırkalarına karşı perişan etmesin.

Bu zamanda siyaset, kalpleri ifsad eder ve asabî ruhları azap içinde bırakır. Selâmet-i kalp ve istirahat-i ruh isteyen adam, siyaseti bırakmalı.

Ben tahmin ediyorum ki, bütün küre-i arzın bu yangınında ve fırtınalarında selâmet-i kalbini ve istirahat-ı ruhunu muhafaza eden ve kurtaran yalnız hakikî ehl-i iman ve ehl-i tevekkül ve rızadır. Bunların içinde de en ziyade kendini kurtaranlar, Risale-i Nur'un dairesine sadakatle girenlerdir.

Bir mektup, bir önerge

KALEMLER DURMAK, kâtipler dinlenmek bilmiyor. Yazıyor, yazıyorlar. Hem de memlekette kâğıt bırakmamacasına! Kastamonu yıllarında yazdığı bir mektubunda, Bediüzzaman, Risale-i Nur talebeleri hesabına bir iftihar vesilesi olan bu konuya temas ediyor:

Aziz, sıddık kardeşlerim,

Bu defa Sabri ve Hafız Ali'nin mektupları, Risale-i Nur'un fevkalâde bir kerametini ve harika kuvvetini gösteriyor. Medrese-i Nuriyenin çalışkan ve gayyûr talebeleri birkaç gün zarfında, Hafız Mehmet'in zayi olan kitaplarına mukabil umumunun yazılmasını ve ona verilmesini taahhüt edinmelerine, bu havalideki şakirtleri fevkalâde mesrur eyledi. Hafız Ali'nin tahkikatına gelenlerin, "mağazalarda kâğıt kalmadı. Risale-i Nur şakirtleri kâğıdı bitirdiler" diye demeleri ve Mehmet Zühdü'nün kitapları kendine iade edilmeleri, Risale-i Nur şakirtlerini müftehirane teşci ve teşvik eden bir hadisedir.

Aradan yıllar geçiyor. Bazıları, Risale-i Nur talebelerinin bu kadar kâğıdı nasıl bulabildiklerine hâlâ akıl erdirememiş. 1 Mayıs 1958 tarihli Cumhuriyet gazetesinin haberine göre, bu büyük memleket meselesi, araştırılmak üzere Meclis gündemine taşınıyor:

Bir matbaada bastırılmış olan ve Risale-i Nur Külliyatından bulunan "Mektubat" da tetkik için savcılığa verilen kitaplar arasında bulunmaktadır.

Cumhuriyet
Emekli, malûl, dul ve yetim aylıkları arttırılıyor
Yurtda Bahar Bayramı soğuk ve yağışlı geçti
Nurcular meselesi Meclise aksettirilecek

Cumhuriyet
SOSYETE
Ticarî durumumuza dair yayınlanan rapor
Ankarada bir Nurcu daha tevkif edildi
Muhalefet, Nurcuların risaleleri için nasıl kâğıd temin ettiklerini bir önerge ile sormaga karar verdi
Belediye otobüslerinin çilesi
Menderes ile Nehru bugün bulusacaklar

Diğer taraftan söylendiğine göre, Nurcuların kitap neşriyatı bilhassa son bir yıl içinde artırmıştır ve satışlar daha ziyade bazı illerimizde fazlaca yapılmaktadır ve gene Nurcuların bizzat kendi iddialarına göre, Saidi Nursî müridlerinin yekûnu gün geçtikçe artmaktadır.

Bu arada gene bazı şark illerimizde, Nurcuların Ankara'da ele geçirilenlere benzer beyannameleri yahut teksir ettirilmiş mektupları dağıttıkları ancak, bu beyanname ve mektuplarda vicdan ve toplanma hürriyeti kanununun açık bıraktığı kapılardan istifadeye çalışıldığı söylenmektedir.

Batı zihniyetinin kabulünü bu mektublarla aykırı gören Nurcular, meselenin bugün B.M.M.'de milletvekilleri arasında bahis konusu edildiği haber alınmıştır. Milletvekillerinin bir kısmı, hâdise ile ilgilenmişler, mektupların bilhassa Orta Anadolu'dan doğuya dağıtıldığı tahmininde bulunmuşlardır. Bu şekildeki hareketlerin kökünün 25-30 sene evveline dayandığı söylenmektedir. Ancak bütün bunlar tahminlere müsteniddir. Doğru olup olmadıkları çok titizlikle yapılan tahkikat sonunda anlaşılacaktır.

C.H.P. meclis grubunda da, teselsül eden mevzii hâdiselerin bugün üzerinde durulmuştur. Partinin milletvekilleri basılmakta olan kitap ve risaleler için ne şekilde kâğıt temin olunduğu meselesinin bir önerge ile sorulmasına karar vermişlerdir.

Çünkü bunlar, Risale-i Nur'dan aldıkları iman-ı tahkikî derslerinin nuruyla ve gözüyle, her şeyde rahmet-i İlâhiyenin izini, özünü, yüzünü görüp her şeyde kemâl-i hikmetini, cemâl-i adaletini müşahede ettiklerinden, kemâl-i teslimiyet ve rızayla, rububiyet-i İlâhiyenin icraatından olan musibetlere karşı teslimiyetle, gülerek karşılıyorlar, rıza gösteriyorlar. Ve merhamet-i İlâhiyeden daha ileri şefkatlerini sürmüyorlar ki, elem ve azap çeksinler.

İşte buna binaen, değil yalnız hayat-ı uhreviyenin, belki dünyadaki hayatın dahi saadet ve lezzetini isteyenler, hadsiz tecrübeleriyle, Risale-i Nur'un imanî ve Kur'ânî derslerinde bulabilirler ve buluyorlar.

Aziz, sıddık, mübarek kardeşlerim,

Cenab-ı Hakka hadsiz şükrediyorum ki, bu acip zamanda, sizin gibi hâlis, muhlis, mahviyetli, fedakâr kardeşleri bize ihsan eylemiş.

Bu defa Hüsrev'in, Hafız Ali'nin, Hafız Mustafa'nın, Küçük Ali'nin birbirine hitaben yazdıkları dört mektuplarını okudum. En derin kalbimde bir sürur, bir hiss-i şükran, bir memnuniyet hissettim. Bu çok kıymettar kardeşlerimin ne derece âli himmet ve yüksek ruhlu, Risale-i Nur hizmetinde ne derece fedakâr olduklarını anladım. Ve Risale-i Nur böyle kuvvetli ve hâlis ellere tevdi edildiğinden, bize kat'î kanaat verdi ki, Risale-i Nur mağlûp olmayacak. Bu kuvvetli tesanüt onu daima yaşattırıp parlattıracak.

Altıncı Mesele

"Allah'ı anlatan fenleri dinleyin "

"KASTAMONU'DA LİSE TALEBELERİNDEN bir kısmı yanıma geldiler. 'Bize Hâlıkımızı tanıttır; muallimlerimiz Allah'tan bahsetmiyorlar' dediler."

Bediüzzaman'ı ilk ziyaretlerinden birinde bu sualiyle bir risalenin telifine vesile olan Abdullah Yeğin, daha sonra onun yakın talebeleri arasına girecek, hattâ Üstadın vasiyetnamesinde adı geçen birkaç kişiden birisi olacaktı.

O gün, o suale, Üstad "Siz muallimleri değil, fenleri dinleyin" diye cevap verdi. Ve her bir fennin kendisine has lisanıyla Allah'ı nasıl anlattığını gösterdi.

"Bize Hâlıkımızı tanıttır; muallimlerimiz Allah'tan bahsetmiyorlar" diyen Abdullah Yeğin ve Mustafa Oruç'un Bediüzzaman'ı ziyaret ettikleri 1941 yılına ait fotoğraf.

Mustafa Oruç
(Ramazanoğlu)
(1926-2009)

Bu da Kastamonu Lisesinden iki gencin altmış küsur sene sonraki hallerini gösteren bir resim. Üstada "Muallimlerimiz Allah'tan bahsetmiyor; bize Hâlıkımızı tanıttır" diyerek Altıncı Meselenin telifine vesile olan gençlerden Rıfat Sarıalioğlu ile Abdullah Yeğin.

Meselâ, nasıl ki mükemmel bir eczahane ki, her kavanozunda harika ve hassas mizanlarla alınmış hayattar macunlar ve tiryaklar var; şüphesiz gayet maharetli ve kimyager ve hakîm bir eczacıyı gösterir. Öyle de, küre-i arz eczahanesinde bulunan dört yüz bin çeşit nebatat ve hayvanat kavanozlarındaki zîhayat macunlar ve tiryaklar cihetiyle bu çarşıdaki eczahaneden ne derece ziyade mükemmel ve büyük olması nispetinde, okuduğunuz fenn-i tıp mikyasıyla, küre-i arz eczahane-i kübrasının eczacısı olan Hakîm-i Zülcelâli, hatta kör gözlere de gösterir, tanıttırır.

Bu minval üzere sürüp giden bir dersin sonunda, Abdullah Yeğin ve arkadaşları, "Hadsiz şükür olsun Rabbimize ki, tam kudsî ve ayn-ı hakikat bir ders aldık" dediler.

Daha sonra bu ders Meyve Risalesinin Altıncı Meselesi olarak kaleme alındı.

O gün bu gündür, bu ders, Abdullah Yeğin gibi nice gençlerin dünyalarını iman nuruyla aydınlatmaya devam ediyor.

"Hiçbir şeye inanmaması lâzım gelirken..."

Kastamonu'daki ikameti sırasında Bediüzzaman'ı ziyaret eden bir lise öğrencisine disiplin kurulunun verdiği ceza, Kastamonu Lisesi Müdürü Şeref Erdoğdu imzasıyla, öğrenci velisine şöyle bildiriliyor:

"Okulumuzun 4 A sınıf talebelerinden 820 numaralı Suat Kuzey, hükümet tarafından Kastamonu'ya nefyedilmiş olan Bediüzzaman Saidi Kürdi'yi birkaç defa ziyaret etmiş ve bugünkü inkılâp prensiplerinin gençlikten istediği müsbet inanışa uymayan ve dinî birçok telkinlerde bulunan bu adamın telkinlerine kapılmak suretiyle ondan manevi yardım beklemiştir. Çalışmak suretiyle memleket için hayırlı bir genç olarak yetişmeye uğraşacağı yerde ondan manevi yardım bekleyen bu talebeyi teessüfle karşılarım. Kendi şahsi mesaisinden başka hiçbir şeye inanmaması lâzım gelen bu çağdaki gencin bu şekildeki hareketini disiplin kurulu incelemiş ve 3/XI/1943 tarihli kararıyla 3 gün okuldan uzaklaştırma cezası vermiştir. Kendisine icap eden irşatlarda bulunulmuştur. Tarafınızdan da gerekli ikazın yapılmasını rica ederim."

Bu kadar fırtınalı hadiseler içinde Risale-i Nur'u muattal bırakmadınız, söndürmediniz; belki öyle parlattınız ki, bizi de ışıklandırıp gayrete getirdiniz. Ve bilhassa bahar mevsiminde, umumî gaflette ve derd-i maişetin verdiği dehşetli belâ içinde böyle kemâl-i şevk ve gayretle Risale-i Nur'a çalışmak, hakikaten bir inâyet-i İlâhiyedir. Sizleri bütün ruhumuzla tebrik ediyoruz. Ve kalemlerini bizim hesabımıza çalıştırmaya karar veren altı müttehid, kahraman bir ruh, altı ceset ve altı yeni Said yerinde ve yirmi bir kardeşimi, yirmi bir Abdurrahman ve Abdülmecid yerinde kabul ediyorum. Cenab-ı Hak, o kalemlerin siyah nur olan mürekkeplerini, hadis-i sahihin nassıyla, her bir dirhemini, yüz dirhem şehit kanı kıymetinde yevm-i haşir ve mizanda defter-i hasenatlarına ilâve eylesin. Âmin.

Bugünlerde mânevî bir muhaverede bir sual ve cevabı dinledim. Size bir kısa hülâsasını beyan edeyim. Biri dedi: Risale-i Nur'un iman ve tevhid için büyük tahşidatları ve küllî techizatları gittikçe çoğalıyor. Ve en muannid bir dinsizi susturmak için yüzde birisi kâfi iken, neden bu derecede hararetle daha yeni tahşidat yapıyor?

“Ben Cennete gidiyorum ”

HASAN KURT anlatıyor:

Teksir hizmeti çok şükür herhangi bir baskın olmadan tamamlandı. Mübarek ev sahibi İbrahim Gül bu arada hastalandı, yatağa düştü. Akşamdan evine ziyarete gittim; ızdırabından kafasını iki yana döndürüp duruyordu.

Sabahleyin bir de baktım, Üstad, Hüsrev Ağabeyi de alarak İbrahim Gül’ü ziyarete gelmiş. Hüsrev Ağabey o zamana kadar hiç dışarı çıkmamıştı, hep yazıyla meşguldü; bana “İbrahim’i çağır gel” dedi.

İbrahim Ağabeye “Üstad Hazretleri Hüsrev Ağabeyi de alıp gelmiş” deyince, “Nee, nerede?” dedi. İçeri girdim; vücuduna adeta can gelmişti. Kollarından tuttum; sanki benden ileride gidiyordu. Arabanın yanına varınca Üstad ile aralarında şu konuşma geçti:

“İbrahim Gül!”

“Buyur Üstadım!”

“Senin siman ne diyor, biliyor musun?”

“Üstadımız, biz ne biliyorduk ki? Hep sen öğrettin.”

“Senin siman, ‘Ben Cennete gidiyorum, ben Cennete gidiyorum’ diyor.”

Sonra “Otur bakayım” dedi, yanına oturttu.

“Kardeşim İbrahim Gül! Bu tehlikeli zamanda, kelleyi koltuğuna koymuşçasına her fedakârlığa göğüs gerdin. İhlâsının neticesi, bir sayfamız dahi zayi olmadı. Baskın da olmadı, hiçbir zayiat görmedik. Senin evinden semâya kadar nur dikildi. Cenab-ı Hak sana Cennette köşkler hazırladı. Kimsenin yapamadığı hizmeti sen yaptın.”

Hüsrev Ağabey ağlıyor, o ağlıyor, ben ağlıyordum. Sonra “Hemen götür kardeşim. Yatsın, istirahatine baksın” dedi.

Bir Pazartesi günü bu görüşme oldu. Diğer Pazartesi günü toprağa düştü mübarek.

Abdullah Yeğin (1924-2016)

Meyve Risalesinden Altıncı Meselenin yazılmasına sebep olan bu soruyu, arkadaşlarıyla beraber sormuştu: ‘Muallimlerimiz Allah’tan bahsetmiyor; bize Hâlıkımızı tanıttır.” Ortaokul ikinci sınıfta iken Üstadı ziyaret etti. Bu ziyareti nedeni ile okulda disiplin kuruluna verildiği gibi Emniyette sorguya çekildi.

Dil Tarih Coğrafya Fakültesi son sınıfta iken okulu bırakıp hizmetine girme niyeti ile yanına gittiği Üstad tarafından Urfa’ya hizmet etmek üzere gönderildi. Üstadın vefatına kadar burada kaldı. Bediüzzaman’ın vasiyetinde ismi geçen hizmetkârlarından. Yeni Lügat adlı eserin sahibi.

Risalelerde Abdullah Yeğin

Bu vasiyetname benden sonra bâki kalan tayınat içinde de konulsun, tâ ki bazı insafsız insanlar “Bu Said günde beş on kuruşla yaşadığı ve kimseden para almadığı halde şimdiki mirası yüzer lira görünüyor, nerede buldu?” dememek için bu hakikati izhar etmek münasip olur.

Şimdi mânevî evlâtlarım, fedakâr hizmetkârlarım olan Zübeyir, Ceylân, Sungur, Bayram, Hüsnü, Abdullah, Mustafa gibi ve has ve hâlis Nurun kahramanları olan Hüsrev ve Nazif, Tahirî, Mustafa Gül gibi zatların nezaretinde o düsturumun muhafaza edilmesini vasiyet ediyorum.

Hutbe-i Şâmiye namında matbu Arabî risaleyi, Arabî bilmediğimiz için Üstadımızdan rica ettik ki, bize bir-iki gün ders ver. Birkaç gün zarfında söylediği dersin takririni kaleme aldık. Üstadımız dersi verdiği vakit, bazı cümlelerini zihnimizde tam yerleştirmek için tekrar ederdi. Âhirdeki temsil ve hikâyeyi izahlı bulduğumuzdan, en evvel onları üniversitelilerin ve dindar mebusların nazarlarına göstermemizin sebebi: Üstadımız derse başladığı vakit “Eski zamanda şimendiferde mektepli o iki muallim yerine sizleri; ve bana şeriatın hakkındaki sual soran kırk beş sene evvelki mebuslar yerine, şimdiki hakikî dindar mebusları kabul ve tasavvur edip öylece konuşuyorum” dediği için, biz de ehl-i maarif ve dindar mebuslara, berâ-yı mâlûmat bu dersimizi gösteriyoruz. Sonra isterlerse Hutbe-i Şâmiye’den bütün dersimizi göstereceğiz. Münasip görülse neşir de edeceğiz. Âlem-i İslâmdaki siyaset-i İslâmiyeye dair Üstadımızdan bir ders almak isterdik. Halbuki otuz beş seneden beri siyaseti terk ettiğinden Eski Said’in siyaset-i İslâmiyeye temas eden bu Hutbe-i Şâmiye tercümesi Eski Said hesabına bir derstir.

Tahirî, Zübeyir, Bayram, Ceylân, Sungur, Abdullah, Ziya, Sadık, Salih, Hüsnü, Hamza

Deli Şükrü'nün dehâsı

ALİ İHSAN TOLA anlatıyor:

1951-52 yıllarıydı... Tahirî Ağabeyle Sav'da teksir yapıyorduk. Bir tane yatak vardı, ona Tahirî Ağabey yatıyordu. Onun dışında bir kıl kilim vardı, onun üzerine de ben yatıyordum. Sav'da böylece bir sene neşriyatta beraber çalıştık. Evinde teksir yaptığımız İbrahim'in kimsesi yoktu, kendi halindeydi. Değirmenin varislerindendi. Evi değirmenin yanındaydı.

O zaman Sav'da bir Efe Şükrü vardı, bir de Deli Şükrü... Deli Şükrü'nün adı deliydi, işi deliliğe vuruyordu. Kafasında değişik bir külah, üzerini iki okka kir kaplamış, takkenin aslıyla yamanın adedini bilemezsin. Sırtındaki elbise hakeza... Ayağındaki şalvar öyle. Ayağının çorabı yırtılmış, çarık bir metre arkadan geliyor.

Akşam namazı oldu mu Deli Şükrü gelir, "Gidecek bir şey var mı?" der. Çıkardığımız teksir kâğıtlarını sandıklara yerleştirir. Üzerine elma mı koyacak, armut mu, ne koyacaksa... Eşekle kar altında Isparta'ya götürür. Deli Şükrü'nün bir de acayip bir hanımı vardı, bağırır çağırırdı. Deli Şükrü gelir, sessizce doldurur, karlı yola girer. "Deh, deh" gider. Kimse nereye gidiyorsun demez. Teksirleri çıkarır koyar, gelirken de onun yerine kâğıt getirir.

Hüsrev Ağabey teksir olacak kâğıdın aslını mumlu kâğıda yazardı. O kâğıdı evinden almak da bir meseleydi. Çünkü Hüsrev Ağabeyin kapısında polis beklerdi. Sırtında yamalı torbayla Deli Şükrü gider, Hüsrev Ağabeye selam verir, "Fukaraya bir şey verir misiniz?" der. Kimse inanmaz, yapamaz dersin. Hüsrev Ağabey de "Torbanı ver de koyuvereyim be adam" der. Torbanın altına mumlu kâğıdı yerleştirir, üzerine de yiyecek... Deli Şükrü boynunu büker, "Allah kabul etsin" der. Böylece yazılan yazıyı alır getirir. Bu hizmeti falan diplomalı, falan rütbeli yapamazdı. O rütbeleri aynı dakikada söker, altını üstüne getirirler. Ama ondan kimse ümit etmez. O gün paşa oydu.

Ona cevaben dediler:
Risale-i Nur, yalnız bir cüz'î tahribatı, bir küçük haneyi tamir etmiyor; belki küllî bir tahribatı ve İslâmiyeti içine alan dağlar büyüklüğünde taşları bulunan bir muhit kaleyi tamir ediyor. Ve yalnız hususî bir kalbi ve has bir vicdanı ıslaha çalışmıyor; belki bin seneden beri tedarik ve teraküm edilen müfsit âletlerle dehşetli rahnelenen kalb-i umumî ve efkâr-ı âmmeyi ve umumun, bâhusus avâm-ı mü'minînin istinadgâhları olan İslâmî esaslar ve cereyanlar ve şeâirler kırılmasıyla, bozulmaya yüz tutan vicdan-ı umumîyi Kur'ân'ın i'câzıyla o geniş yaralarını, Kur'ân'ın ve imanın ilâçlarıyla tedavi etmeye çalışıyor.
Elbette böyle küllî ve dehşetli rahnelere ve yaralara hakkalyakîn derecesinde ve dağlar kuvvetinde hüccetler, cihazlar ve bin tiryak hâsiyetinde mücerrep ilâçlar, hadsiz edviyeler bulunmak gerektir ki, bu zamanda, Kur'ân-ı Mucizü'l-Beyânın i'câz-ı mânevîsinden çıkan Risale-i Nur, o vazifeyi görmekle beraber, imanın hadsiz mertebelerinde terakkiyat ve inkişafata medardır, diyerek uzun bir mükâleme cereyan etti. Ben de tamamen işittim, hadsiz şükrettim. Kısa kesiyorum.

Bu zamanda merakla radyo vasıtasıyla ciddi alâkadarâne küre-i arzdaki boğuşmalara merak edip bakanlar, dikkat edenler, maddî ve manevî pek çok zararları vardır. Ya aklını dağıtır, mânevî bir divane olur; ya kalbini dağıtır, manevî bir dinsiz olur; ya fikrini dağıtır, mânevî bir ecnebî olur.

Mustafa Oruç (Ramazanoğlu)
(1926-2009)

Ortaokulda iken Abdullah Yeğin vasıtasıyla Bediüzzaman'ı tanıdı. İstanbul Tıp Fakültesinde öğrenci iken Afyon hapsinde yattı.

Hakikaten merhum Hasan Feyzi gibi az zamanda çok hizmet eden ve Nurlara karşı pek çok ciddî alâkadar olan Mustafa Osman'ın, hizmetinin makbuliyetine bir delil olarak, Hasan Feyzi'nin ve onun ruhlarında ve sadakatlerinde iki muallim olan Ahmed Fuad ve Mustafa Sungur ve iki yüksek talebe olan Mustafa Oruç ve Rahmi'yi bulması ve Risale-i Nur'un o kuvvetli ellerle hizmetine çalışması, o havali için büyük bir saadettir.

Mustafa Oruç'la muallim Ahmed Fuad gibi zatların bu sırada tesirli bir surette hizmet-i Nuriyeye geçmeleri, Denizli kahramanı Hasan Feyzi'nin vefat acısını bir derece izale ediyorlar.

باسمه سبحانه

بسم الله الرحمن الرحيم

أهل ايمان آفت همشيره‌لرم اولان قاريئه طائفه‌سيه

بر محاوره‌در ...

مؤلفي

بديع الزمان

سعيد النورسي

Isparta'da telif edilen, Kastamonu'da el yazısıyla çoğaltılan Tesettür Risalesi.

Denizli Günleri

1943 - 1944

Yakup Cemal'in Denizli Nurcuları namına
güzel bayram tebriki beni çok sevindirdi.
Mütehassirâne ve müştâkane hayalen beni
Denizli'de gezdirdi.

İkinci büyük tevkifat ve Denizli hapsi

İmanlar parlıyor, bir dâvâ yüceliyor

KASTAMONU YILLARI, bir yandan yeni eserlerin telifini, bir yandan da Risale-i Nur'un yurt sathına yayılışını gördü. Fakat bu durum, o günkü yönetim için tahammül edilebilecek bir şey değildi. Devletin bütün imkânları, Bediüzzaman ile etrafındakileri bertaraf etmek için seferber edildi. Yıllar boyunca evler ve işyerleri tekrar tekrar arandı, insanlar karakollarda falakalara çekildi. Lâkin hükümet hangi tedbiri alırsa alsın, Risaleler yayılmaya, talebeler çoğalmaya devam ediyordu.

Bir gün, Bediüzzaman Hazretlerinin talebelerinden Tahirî Mutlu, "Kâinattan Hâlıkını soran bir seyyahın müşahedatını" anlatan Âyetü'l-Kübrâ'yı İstanbul'da beş yüz adet bastırınca, olanlar oldu. İman ilimlerine ait bir kitabın matbaada bastırılmasını büyük bir tehdit olarak algılayan yönetim, bizzat Cumhurbaşkanıyla, Başbakanıyla, İçişleri ve Millî Eğitim Bakanlarıyla devletin bu en önemli (!) meselesi üzerine yüklendi. Bitmek bilmeyen aramalar ve sorgulamalar birçok vilâyete yayıldı. Nihayet, Denizli'deki aramalardan birinde, Âhirzaman hadiseleriyle ilgili Beşinci Şuâdan bir nüsha ele geçince, aranan bahane de bulunmuş oldu.

Bu bahaneyi, seri tutuklamalar takip etti. Kastamonu, İnebolu, Isparta ve Denizli'de yoğunlaşan tutuklamaların bir ucu İstanbul'da Gönenli Mehmet Efendiye, bir ucu evinde bir Risale-i Nur talebesini misafir eden bir vatandaşa, bir başka ucu da Nur talebelerinden birini tedavi ettiği için Üstadın teşekkür notu yazdığı bir göz doktoruna kadar uzanıyordu. 1943 Ramazan'ında, Bediüzzaman'ın Kastamonu'da kaldığı ev de üç defa basıldı ve didik didik arandı; sonunda Bediüzzaman Çankırı üzerinden Ankara'ya götürüldü. Burada kendisine

Dört kişinin katili imam oldu

Selâhaddin Çelebi anlatıyor: Gönenli Mehmet Efendiden ders almaya başlayan Mehmet ismindeki dört adam katili şahıs, Kur'ân'ı hatmetmiş ve Vedduhâ'dan aşağısını ezberlemişti. Bu adamın mahkûmlara imamlık yaptığını gözümüzle gördük. Biz beraat edip çıkarken diğer mahkûmlar çok acı gözyaşı dökmüşlerdi. Üstad onlara "Merak etmeyin, bundan sonra yeni bir hükümet gelecek ve af ilân edecek; o zaman çıkarsınız" demişti.

Bediüzzaman Hazretlerinin 25 Ekim 1943-15 Haziran 1944 yılları arasında kaldığı Denizli Hapishanesi.

şapka giydirmeye teşebbüs eden Vali Nevzat Tandoğan ile aralarında çok şiddetli bir tartışma cereyan etti ve Bediüzzaman, "Başından bul!" diyerek Valinin yanından ayrıldı. İki yıl sonra Nevzat Tandoğan, kendi eliyle başına sıktığı bir kurşun ile hayatına son verecekti.

Çeşitli vilâyetlerden toplanan 126 kişi ile beraber Bediüzzaman da Isparta'ya getirildi. Bir ay kadar sonra, Bediüzzaman ile talebeleri ikişer ikişer kelepçelenerek bir trenin saman taşımakta kullanılan yük vagonuna tıkıştırılıp Denizli'ye gönderildiler.

Eskişehir tutuklamalarında olduğu gibi, bu defa da Risale-i Nur talebelerinin arkasından terör estirilmiş, "Bunlar idama gidiyor" söylentisi yayılmıştı. Öyle ki, tutuklananların çoluk çocukları sokağa çıkamaz olmuş, birçoğu da hastalıklara yakalanmıştı. Denizli Hapishanesi de söylentilerden nasibini almış; buradaki mahkûmlara da "Bunlar toplu isyan çıkaracaklar" denerek Nur talebelerinden uzak durmaları telkin edilmişti.

Denizli'ye getirilen 126 kişiden 73'ü tutuklandı. "Eskişehir'de bir ayda çektiğim eziyeti burada bir günde çektirdiler" dediği Denizli Hapishanesinde Bediüzzaman'ı talebelerinden ayrı, tek başına bir hücreye kapattılar. Bu defa onların arasında kibrit kutularıyla muhabbetler ve dualar gidip geldi. Koğuştaki ilk günlerinde, meydancı Âdem Ağa, Üstadın "Hoş geldiniz" yazılı mesajını kibrit kutusu içinde talebelerine teslim etti. Daha sonraki günler ve aylar boyunca kibrit kutuları içinde elden ele, cepten cebe nice mektuplar ve risaleler ulaştırıldı.

Bu arada, Üstaddan geleni hemen tebyiz ederek çoğaltacak bir sistem de kurulmuştu. Bediüzzaman ile Nur talebelerinden uzak dur-

İbrahim Fakazlı
(1912-2003)

Ahmet Nazif Çelebi vasıtasıyla Risale-i Nur'u tanıdı. Küçük Sözler'i en az 500 defa yazmıştı. Denizli ve Afyon hapislerinde Üstad ile birlikte bulundu. Hapishanede bir yandan Bediüzzaman'ın küçük kâğıt parçalarına yazarak gönderdiği risaleleri yazarak çoğaltırken, bir yandan da diğer mahkûmlara Kur'ân okuma ve namaz kılmayı öğretiyorlardı.

Böylece hapishaneler gerçek birer medrese-i Yusufiye olmuştu. Emirdağ'da son görüşmelerinin ardından söylediği şu sözler Bediüzzaman ile talebeleri arasındaki göz kamaştıran şefkat ve muhabbet cereyanı hakkında fikir veriyor:

"O gün sanki ruhum cesedimden ayrılmıştı. Nereye bastığımı, ne yaptığımı bilmiyordum. Annemden, babamdan görmediğim bir şefkat, bir samimiyet, bir arkadaşlık; tarifi mümkün olmayan bir zevk ve lezzet havası içinde idim. Gözlerim yaşlı, ruhum sevinçli idi."

"Küçük İbrahim, Nazif'e ikinci bir Salâhaddin hükmüne geçip çoluk çocuğuyla, kardeşiyle ve refikasıyla Nura ve makineye pek ciddî çalışması, mektubunda namları bulunan Salih ve Gülcü Hüseyin ve Osman ve Zühtü ve İzzet ve Ömer ve sair oradaki Nurcuların sebatkârâne, sarsılmadan Nur hizmetinde terakki etmeleri bizleri çok mesrur ettikleri gibi, bu memleketi de ileride çok minnettar edecekler. Maşaallah, İnebolu, küçük bir Isparta ve tam bir medrese-i Nuriye olduğunu ispat ettiler."

Fakazlı'nın müdafaasından:
Bize isnat edilen suç hem yersizdir, hem de dünyaya aittir, siyasîdir. Halbuki, siyaset yapacak insanlar olup olmadığımızı zaten ilk bakışta siz muhterem hâkimler çoktan anlamışsınız. Esasen bu soğuk ve yabancı isnat, eğer faraza yüzde yüz tahakkuk edeceğini yüzlerce salâhiyetli kimseler temin etseler, benim de aklım şimdikinden yüz defa fazla olsa, Risale-i Nur'un ve onun çok muhterem müellifinin bende bıraktığı mânevî intiba ile, bütün mevcudiyetimle bu geçici ve tükenici siyasî lezzet ve maceradan kaçıp âhirete iman ve Cehennemden kurtulmak yolunda sarf ederim. Gerek Risale-i Nur'un kıymetli müellifine hürmetimiz ve bağlılığımız ve gerekse Risale-i Nur'un okunması, yazılması ve Nur talebeleriyle muhabere ve münasebetimiz, Denizli Ağırceza Mahkemesinin ve Yüksek Yargıtayın da tasdikiyle, doğrudan doğruya uhrevîdir. Öyle ki, Risale-i Nur'dan aldığımız fikirle, bu nurlu varlıkları hiçbir suretle dünyevî ve maddî kıymetlere değişmeyiz. Bu bizde bir iman halinde ölünceye kadar yaşayacaktır.

Tahirî Mutlu tarafından İstanbul'da bastırılan ve Denizli hadisesinin patlak vermesine sebep olan matbu Âyetü'l Kübrâ.

maları tembihlenen mahkûmlar ise bizzat bu sistemin birer parçasıydı. Göz kırpmadan adam öldürenler, üzerlerine tavandan yağmur halinde yağan pire ve tahtakurularını öldüremez hale gelmişlerdi. Kendilerini Bediüzzaman ile görüştükleri takdirde işkence ile tehdit eden Savcı Muavini ile Hapishane Müdürüne, mahkûmlardan Beylerbeyli Süleyman Hünkâr şu cevabı veriyordu:

"Sizin sözlerinizi dinleye dinleye ömrümüz hapishanelerde çürüdü. Biz sizden nefret okuduk. Biz işte böyle birisini arıyorduk; Allah Hazret-i Üstadı bize yolladı."

Bediüzzaman ile talebelerinin gelişi, Denizli Hapishanesini bir mektebe çevirdi. Bu mektepte Kur'ân okunuyor, Kur'ân öğretiliyor, iman dersleri yapılıyordu. Bediüzzaman Hazretlerine talebe olmayı en büyük bir iftihar vesilesi sayan büyük âlim Gönenli Mehmet Efendi, o zindan günlerini, saraylarda geçen en mesut günlerin hasreti içinde şöyle anlatacaktı:

"Katillerin arasında yaşadık. Üstadla görüştük. Mahkemeye gidip geldik. Beraber kelepçelendik. Bazan Üstada Kur'ân okudum. İşte böyle, elhamdülillâh, tatlılandık, lezzetlendik."

Hapishane günleri böylece geçerken, duruşma günleri de Bediüzzaman Hazretlerinin o heybetli, vakur ve kendinden emin bir dâvâ adamı tavrıyla yaptığı müdafaalara sahne oluyordu. Eskişehir Müdafaası gibi, bu müdafaa ve dilekçeler de, hakikî imanı elde eden bir insanın nasıl özgürleşip kahramanlaştığını gösteren birer ölümsüz ders olarak Risale-i Nur Külliyatı içindeki yerlerini aldılar.

Aylar süren duruşmalar bir beraat kararıyla sona erdi. İdamlık diye

“İbrahim kardeşim, korkma! ”
İbrahim Fakazlı, Denizli hapsine girdiğinde, karanlık koridordan ilerlerken, demir parmaklıklı bir kapının arkasında Üstadı görür görmez ellerine kapandı. Üstad da kendisini “İbrahim, kardeşim, korkma! Hiç merak etme, korkma!” diye tesellî etti. Biraz ileride, bir başka demir parmaklıklı kapının ardından da “Kardeşim, karşımızda küfr-ü mutlak var!” diye seslenen bir zat ile karşılaştı. “Bu zat kimdir?” diye sordu. “Hafız Ali” dediler.

evlerinden alıp götürülenler, bir nurlu destanın kahramanları olarak ailelerinin yanına ve hizmetlerinin başına döndüler.

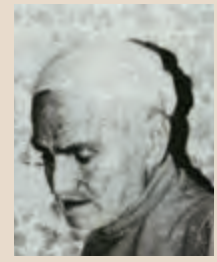
Her şeyi göze alarak onların özgürlüğüne imza atan mahkeme reisi Ali Rıza Balaban ile üye hakim Hasna Şener’in kararları ise, bugün dillerden düşmeyen “yargı bağımsızlığının” nasıl bir şey olduğunu açıkça gösteren bir örnek olarak tarihteki yerini aldı.

Yalnız, o bahtiyar insanlar içinde biri vardı ki, Üstadının ve kardeşlerinin beraatini dünya gözüyle görmek kendisine nasip olmadı. O, bu dünyada tadılacak bir zafer sevincini, Üstadının bedeline gideceği âhiret âlemlerinden seyretmeyi tercih etmiş ve hapishane duvarları arasında şehadet şerbeti içmişti. (Bk. Üç Şehitler.)

Denizli hapsinde ve onun öncesinde yaşananlar geride kaldı. Zulmedenler ve zulme âlet olanlar artık kimsenin ne hatırında, ne umurunda. O günlerin arasından geçerek büyüyen Risale-i Nur hareketi ise bugün dünyayı sarmış durumda. Hele bir de meyvesi var ki o zindan günlerinin, hâlâ ruhları tatlandırmaya devam ediyor:

Toprak altına atılan tohum misali, karanlık bir hücrede yazılıp kibrit kutuları içinde gün ışığına çıkan Meyve Risalesi.

Hasan Âtıf Egemen
(1900-1989)

Risale-i Nur’ları Nazilli’de tanıdı; Kastamonu’da 1941 yılında Bediüzzaman’ı ziyaret etti. Denizli hapsinde yattı. Bediüzzaman’ın mektuplarında “Hakikaten müstesna bir kalemi var ve yazılarında bir ihlâs görünüyor” şeklinde senâsına mazhar oldu.

Aydınlı Hasan Âtıf’ın, Hafız Ali’nin mektubunun haşiyesinde yazdığı misli görülmemiş şu dua, “Yâ Rab, güldür Said’i, tâ gülmelerinden güller açılsın” diye pek garip fıkrası, Risale-i Nur’a onun sadakat ve ihlâsının acip bir kerametidir ki, otuz günde bir defa gülmeyen o biçare Said, bir günde otuz defa güldüğünün yazılması ve size o mektubun gönderilmesi zamanına tam tamına tevafuk ediyor.

Bu mektuptaki beş altı meseleyi yazarken, Nur fabrikası sahibi Hafız Ali’nin mektubuyla, ihlâsta ve çalışmakta ve ince düşünmekte mümtaz Hasan Âtıf’ın mektubunu aldık.

Sabri’nin mektubunda, tevafuklu yazdığı Mucizat-ı Kur’âniye ve Risale-i Nur hakkındaki istihracı bizi fevkalâde mesrur eyledi. Hasan Âtıf’ın bize yazdığı şâşaalı ve câzibedar Mucizat-ı Kur’ân’ı esas yapıp, sair risalelerde, i’câz-ı Kur’ân’ın nüktelerine dair mebahisi ona zeyiller şeklinde ilhak ettik; güzel bir surete geldi.

Ben hem kendimde, hem bu yakındaki Risale-i Nur talebelerinde şuhur-u Muharremeden sonra bir yorgunluk ve şevkte bir fütur görüyordum. Sebebini vâzıhan bilmiyordum. Şimdi, eskide söylediğim tahminî sebep, hakikat olduğunu gördüm. Şöyle ki:

Nasıl maddî hava fena ise, fena tesir ediyor; mânevî hava da bozulsa, herkesin istidadına göre bir sarsıntı verir. Şuhur-u Selâse ve Muharremede âlem-i İslâmın mânevî havası, umum ehl-i imanın âhiret kazancına ve ticaretine ciddî teveccühleri ve himmetleri ve tenvirleri o havayı sâfileştiriyor, güzelleştiriyor, müthiş ârızalara ve fırtınalara mukabele ediyor. Herkes o sayede ve sayesinde derecesine göre istifade eder. Fakat o şuhur-u mübareke gittikten sonra, âdetâ o âhiret ticaretinin meşheri ve pazarı değiştiği gibi, dünya sergisi açılmaya başlıyor. Ekser himmetler, bir derece vaziyeti değişiyor. Havayı tesmim eden buharat-ı müzahrefe o manevî havayı bozar. Herkes derecesine göre ondan zedelenir.

Bu havanın zararından kurtulmak çaresi, Risale-i Nur'un gözüyle bakmak ve ne kadar müşkilât ziyadeleşse, kudsî vazife itibarıyla daha ziyade ciddiyet ve şevkle hareket etmektir. Çünkü başkaların füturu ve çekilmesi, ehl-i himmetin şevkini, gayretini ziyadeleştirmeye sebeptir. Zira, gidenlerin vazifelerini de bir derece yapmaya kendini mecbur bilir ve bilmelidirler.

On Birinci Şua

Denizli Meyvesi

KÂİNAT SEYYAHI için zaman ve mekân bir sınır teşkil etmez. O nerede bulunsa, Rabbinin âyetleriyle karşı karşıyadır. Bir dağ başında, yıldızlı semâların altında kâinat kitabını nasıl okuyorsa, karanlık ve ufunetli zindan duvarları arasında iken de öylece okur. Sadece okumakla da kalmaz, okutur; hem de okuyanlara doyumsuz Cennet hazlarını tattırır. O eserlerin sayfalarını çevirenler, daima karşılarında İlâhî rahmetin tebessümünü bulurlar. Kâinatı gül goncasının yaprakları gibi kat kat güzelliklerle sarılmış şekilde seyrederler. Kendilerini sımsıcak bir dost meclisinde hissederler. Oysa Kâinat Seyyahının eserlerinden öyleleri var ki, küflü duvarlardan başka bir şeyin görülmediği mekânlarda, şiddetli soğuk ve ateşli hastalıkların tesiri altında, tahtakuruları ve farelerin koğuş arkadaşlığında, güçlükle ele geçen ufak tefek kâğıt parçalarına yazılıp demlik altına yapıştırılarak elden ele ulaştırılabilmiş bahislerdir. Bu suretle, Bediüzzaman'ın hapis maceralarının her biri, Risale-i Nur Külliyatının belli başlı eserlerinden birkaçının doğum yeri olmuştur. Bediüzzaman Hazretlerini susturmak için sürdükleri Barla nasıl Risale-i Nur Külliyatına ve bütün dünyayı kuşatacak muhteşem bir iman hizmetine beşiklik etmişse, düşmanlarının onu bütünüyle tesirsiz hale getirmek üzere koydukları hapishaneler de onun yeni yeni eserler vermesine ve talebeleriyle birlikte Kur'ân ve iman hizmetinde yeni zaferler kazanmasına vesile olmuştur.

Denizli hapsinden kalma sararmış bir fotoğraf. En arkada, kapıönünde görülen sarıklı zat, Mehmet Feyzi Efendi. En önde, sepetlerin yanındakilerden soldaki Salâhaddin Çelebi, onun yanında Süleyman Hünkâr.

Eskişehir hapsi, İkinci Şua ve Otuzuncu Lem'a gibi son derece parlak eserlerin doğumuna sahne olmuştu. Bediüzzaman'ın, "Eskişehir'de bir ayda çektirdiklerini burada bir günde bana çektirdiler" dediği Denizli hapsinde ise On Birinci Şua olan Meyve Risalesi gibi, o günden bu yana sayısız insanların hayatını değiştirmiş olan bir eser vücuda geldi. Bu arada, Risale-i Nur hizmetinin mânâ, mahiyet ve metodları hakkında önemli tespitler içeren müdafaa ve mektuplar da On İkinci ve On Üçüncü Şua halinde Risale-i Nur Külliyatına girdi.

Meyve Risalesinden

Risale-i Nur'dan Gençlik Rehberinin güzelce izah ettiği gibi, ölüm o kadar kat'î ve zâhirdir ki, bugünün gecesi ve bu güzün kışı gelmesi gibi ölüm başımıza gelecek. Bu hapishane nasıl ki mütemadiyen çıkanlar ve girenler için muvakkat bir misafirhanedir; öyle de, bu zemin yüzü dahi acele hareket eden kafilelerin yollarında bir gecelik konmak ve göçmek için bir handır. Her bir şehri yüz defa mezaristana boşaltan ölüm, elbette hayattan ziyade bir istediği var. . . . Madem ölüm öldürülmüyor ve kabir kapısı kapanmıyor. Elbette bu ecel cellâdının elinden ve kabir haps-i münferidinden kurtulmak çaresi varsa, insanın en büyük ve her şeyin fevkinde bir endişesi, bir meselesidir. Evet, çaresi var ve Risale-i Nur Kur'ân'ın sırrıyla o çareyi, iki kere iki dört eder derecesinde kat'î ispat etmiş.

Bu Cihan Harbinden daha büyük bir hadise ve bu zemin yüzündeki hâkimiyet-i âmme dâvâsından daha ehemmiyetli bir dâvâ, herkesin ve bilhassa Müslümanların başına öyle bir hadise ve öyle bir dâvâ açılmış ki, her adam, eğer Alman ve İngiliz kadar kuvveti ve serveti olsa ve aklı da varsa, o tek dâvâyı kazanmak için bilâtereddüt sarf edecek.

Mehmet Tevfik Yakamercan
(1896-1965)

Kurrâ hafız. Kastamonu'da imamlık yaparken Bediüzzaman'ı tanıdı. Denizli hapsinde yattı. "Hoca Anne" olarak bilinen hanımıyla beraber Üstadın hizmetinde bulundu. Risalelerde adı birçok yerde Çaycı Emin Bey ve Mehmet Feyzi ile beraber geçer.

Tahsin Aydın
(1917-1981)

Siirt'ten ailece sürgün olarak gönderildikleri Kastamonu'da Bediüzzaman'ı tanıdı. Risale yazma ve tashih işlerinde hizmeti geçti. Bazı mektuplarda adı Mehmet Feyzi ve Çaycı Emin Bey ile birlikte geçer.

Denizli Hapishanesinde telif edilen Meyve Risalesi.

İşte, o dâvâ ise, yüz bin meşâhir-i insaniyenin ve hadsiz nev-i beşerin yıldızları ve mürşidlerinin müttefikan, Kâinat Sahibinin ve Mutasarrıfının binler vaad ve ahdlerine istinaden haber verdikleri ve bir kısmı gözleriyle gördükleri şu ki:

Herkesin, iman mukabilinde, bu zemin yüzü kadar bağlar ve kasırlarla müzeyyen ve bâki ve daimî bir tarla ve mülkü kazanmak veya kaybetmek dâvâsı başına açılmış. Eğer iman vesikasını sağlam elde etmezse kaybedecek. Ve bu asırda, maddiyyunluk tâunuyla çoklar o dâvâsını kaybediyor. Hattâ bir ehl-i keşif ve tahkik, bir yerde kırk vefiyattan yalnız birkaç tanesi kazandığını sekeratta müşahede et-

miş; ötekiler kaybetmişler. Acaba bu kaybettiği dâvânın yerini, bütün dünya saltanatı o adama verilse doldurabilir mi?

Onu tanıyan ve itaat eden, zindanda dahi olsa bahtiyardır. Onu unutan, saraylarda da olsa zindandadır, bedbahttır. Hattâ bir bahtiyar mazlum, idam olunurken bedbaht zalimlere demiş: "Ben idam olmuyorum, belki terhis ile saadete gidiyorum. Fakat, ben de sizi idam-ı ebedî ile mahkûm gördüğümden sizden tam intikamımı alıyorum. Lâ ilâhe illâllah" diyerek sürur ile teslim-i ruh eder.

O rahmet, her baharda umum ağaçları ve meyveli nebatları cennet hûrileri gibi giydirip, süslendirip, ellerine her çeşit meyveleri verip bizlere uzatıp "Haydi alınız, yiyiniz" dediği gibi; bir zehirli sineğin eliyle bizleri şifalı, tatlı balı yedirdiği ve elsiz bir böceğin eliyle en yumuşak ipeği bizlere giydirdiği gibi, bir avuç kadar küçücük çekirdeklerde, tohumcuklarda binler batman taamları bizim için saklayan ve ihtiyat zahîresi olarak o küçücük depolarda yerleştiren bir rahmet, bir şefkat, elbette hiç şüphe olamaz ki, bu derece nâzenînâne beslediği bu sevimli ve minnettarları ve perestişkârları olan mü'min insanları idam etmez. Belki, onları daha parlak rahmetlere mazhar etmek için, hayat-ı dünyeviye vazifesinden terhis eder diye, Rahîm ve Kerîm isimleri sualimize cevap veriyorlar, "El-Cennetü hakkun" diyorlar.

İbrahim Fakazlı anlatıyor:

Yirmi kişiden fazla idik. Üzerimize kapıyı kilitlediler. Üst üste ancak ayakta duruyor bir halde idik. Geceleyin def-i hacet için boş bir teneke vermişlerdi. Böylece bir hafta kadar orada kaldık. Sonra bizi daha büyükçe bir barakaya aldılar. Orada da su ve tuvalet yoktu.

Nasıl ki havârık-ı medeniyet namı altındaki ihsanat-ı İlâhiyyeyi bu mimsiz, gaddar medeniyet hüsn-ü istimal ile şükrünü eda edemeyerek tahribata sarf edip küfran-ı nimet ettiği için öyle bir tokat yedi ki, bütün bütün saadet-i hayatiyeyi kaybettirdi. Ve en medenî tasavvur ettiği insanları, en bedevî ve vahşî derekesinden daha aşağıya indirdi. Cehenneme gitmeden evvel, Cehennem azabını tattırıyor.

Evet, radyonun küllî nimetiyet ciheti küllî bir şükür iktiza eder; ve o küllî şükür de, Hâlık-ı Arz ve Semâvâtın kelâm-ı ezelîsinin şimdiki bütün muhataplarına birden yetiştirmek için, küllî yüz bin dilli semavî bir hafız hükmünde, her vakit kâinatta Kur'ân'ı okumalıdır, tâ o nimetin küllî şükrünü edâ ve o nimeti idame etsin.

Bu defa mektubunuzda, "Hıfz-ı Kur'ân'a çalışmak ve Risale-i Nur'u yazmak, bu zamanda hangisi takdim edilse daha iyidir?" diye sualinizin cevabı bedihîdir. Çünkü, bu kâinatta ve her asırda en büyük makam Kur'ân'ındır. Ve her harfinde, ondan tâ binler sevap bulunan Kur'ân'ın hıfzı ve kırâati her hizmete mukaddem ve müreccahtır. Fakat, Risale-i Nur dahi o Kur'ân-ı Azîmüşşanın hakaik-i imaniyesinin burhanları, hüccetleri olduğundan ve Kur'ân'ın hıfz ve kıraatine vasıta ve vesile ve hakaikini tefsir ve izah olduğu cihetle, Kur'ân hıfzıyla beraber ona çalışmak da elzemdir.

On İkinci Şuadan

Ahmet Köroğlu
(1903-1965)

Nur postacısı. Mesleği şoförlük olduğu için, Kastamonu ile İnebolu arasında Nur Risalelerini ve mektuplarını taşıyordu. Denizli hapsinde yattı.

Hatice Yıldız
(1904-1982)

Kastamonu'da komiser olarak vazife yapan Şükrü Yıldız'ın hanımı.

Bediüzzaman'ın çamaşırlarını yıkamak, ona yemek pişirmek gibi hizmetlerde bulunmuştu. Hanımının bu hizmetleri yüzünden Şükrü Yıldız da pek çok defalar eziyete uğramıştı.

EFENDİLER,

Size kat'î haber veriyorum ki, buradaki zatların, bizimle ve Risale-i Nur'la münasebeti olmayan veya az bulunanlardan başka, istediğiniz kadar hakikî kardeşlerim ve hakikat yolunda hakikatli arkadaşlarım var. Biz Risale-i Nur'un keşfiyat-ı kat'iyesiyle iki kere iki dört eder derecesinde sarsılmaz bir kanaatla bilmişiz ki, ölüm bizim için, sırr-ı Kur'ân ile, idam-ı ebedîden terhis tezkeresine çevrilmiş. Ve bize muhalif ve dalâlette gidenler için, o kat'î ölüm, ya idam-ı ebedîdir (eğer âhirete kat'î imanı yoksa), veya ebedî ve karanlıklı haps-i münferittir (eğer âhirete inansa ve sefahet ve dalâlette gitmişse). Acaba dünyada bu meseleden daha büyük, daha ehemmiyetli bir mesele-i insaniye var mı ki, bu ona âlet olsun? Sizden soruyorum.

Madem yoktur ve olamaz. Neden bizimle uğraşıyorsunuz? Biz en ağır cezanıza karşı kendimiz, âlem-i nura gitmek için bir terhis tezkeresini alıyoruz diye kemâl-i metanetle bekliyoruz. Fakat bizi reddedip dalâlet hesabına mahkûm edenleri, sizi bu mecliste gördüğümüz gibi, idam-ı ebedî ile ve haps-i münferitle mahkûm ve pek yakın bir zamanda o dehşetli cezayı çekeceklerini müşahede derecesinde biliyoruz, belki görüyoruz, onlara insaniyet damarıyla cidden acıyoruz. . . Elhâsıl, ya Risale-i Nur'u tam serbest bırakınız, veyahut bu kuvvetli ve zedelenmez hakikati elinizden gelirse kırınız!

Beraat kararından sonra memleketlerine dönecek Nur talebelerine yardım için, bir zat, elinde bir bohça içinde para ile tren istasyonuna gelmişti. Ancak kimse yardım kabul etmiyordu. O zat da, elinde para bohçasıyla istasyonda dolaşıyor ve yardım yapamadığı için ağlıyordu.

On Üçüncü Şuadan

TAHMİN EDERİM, şimdi küre-i arzda Risale-i Nur şakirtlerinden, kalben ve ruhen ve fikren daha az sıkıntı çeken yoktur. Çünkü kalp ve ruh ve akılları iman-ı tahkikî nurlarıyla sıkıntı çekmezler. Maddî zahmetler ise, Risale-i Nur dersiyle hem geçici, hem sevaplı, hem ehemmiyetsiz, hem hizmet-i imaniyenin başka bir mecrâda inkişafına vesile olmasını bilerek şükür ve sabırla karşılıyorlar. İman-ı tahkikî dünyada dahi medar-ı saadettir diye halleriyle ispat ediyorlar. Evet, "Mevlâ görelim neyler, neylerse güzel eyler" deyip, metinâne bu fâni zahmetleri bâki rahmetlere tebdile çalışıyorlar.

Cenâb-ı Erhamürrâhimîn, onların emsallerini çoğaltsın, bu vatana medar-ı şeref ve saadet yapsın ve onları da Cennetü'l-Firdevsde saadet-i ebediyeye mazhar eylesin. Âmin.

* * *

Aziz, sıddık kardeşlerim,

Kader-i İlâhî adâleti bizleri Denizli medrese-i Yusufiyesine sevk etmesinin bir hikmeti, her yerden ziyade Risale-i Nur'a ve şakirtlerine hem mahpusları, hem ahalisi, belki hem memurları ve adliyesi muhtaç olmalarıdır. Buna binaen, biz bir vazife-i imaniye ve uhreviye ile bu sıkıntılı imtihana girdik.

Evet, yirmi-otuzdan ancak bir-ikisi tâdil-i erkân ile namazını kılan mahpuslar içinde birden Risale-i Nur şakirtlerinden kırk ellisi umumen bilâistisna mükemmel namazlarını kılmaları, lisan-ı hal ile ve fiil diliyle öyle bir ders ve irşaddır ki, bu sıkıntı ve zahmeti hiçe indirir, belki sevdirir. Ve şakirtler, ef'alleriyle bu dersi verdikleri gibi, kalplerindeki kuvvetli tahkikî imanlarıyla dahi buradaki ehl-i imanı ehl-i dalâletin evham ve şübehatından kurtarmalarına medar çelikten bir kale hükmüne geçeceğini rahmet ve inayet-i İlâhiyeden ümit ediyoruz. Buradaki ehl-i dünyanın bizi konuşmaktan ve temastan menleri zarar vermiyor. Lisan-ı hal, lisan-ı kalden daha kuvvetli ve tesirli konuşuyor .

Risale yazdıkları iddiasıyla yakalanan Sav'lılardan biri de Hüseyin Beşli idi. Halbuki bu zat okuma yazma bilmezdi. Yine Sav'dan Hasan Dayı da Risale yazan birisini evinde misafir ettiği için tutuklanmıştı.

“Kastamonu Kahramanı Sadık Bey”

Sadık Demirelli (Taşköprülü Sadık Bey/1902–1971)

PLEVNE KAHRAMANI Sadık Paşanın torunu. Kastamonu ve civarının anlı şanlı efesi. 1935 yılında Bediüzzaman Hazretleri Kastamonu’ya sürüldüğünde, Sadık Bey, onu ziyaret eden bahtiyarlar kafilesindendi. Ziyaretinin akabinde Risale-i Nur’un neşrine çalışmaya başladı, böylece ağalıktan iman hizmeti neferliğine terfi etti.

Bediüzzaman Hazretleri 1943 yılında Denizli hapsine girdiğinde Sadık Bey de tutuklananlar arasındaydı. Hapiste bulundukları dokuz ay boyunca Üstad onun pişirdiği çorbayı minnetsiz kabul ediyordu.

Beni Kastamonu’ya nefyettiler... Sonra, o karakolun karşısında, Kastamonu’nun medrese-i Nuriyesine girdim, Nurların telifine başladım. Feyzi, Emin, Hilmi, Sadık, Nazif, Salâhaddin gibi Nurun kahraman şakirtleri, Nurların neşri, teksiri için o medreseye devam ettiler. Gençlikte eski talebelerimle geçirdiğim kıymettar müzakere-i ilmiyeyi daha parlak bir surette gösterdiler.

Hem, hapishanede hakikaten merdane ve fedakârane istirahatime çalışan ve on sene şahsıma hizmet kadar beni minnettar eden Taşköprülü Sadık ve Hilmi ve İhsan ne haldedirler? Ve o civarda, hususan İnebolu’daki kardeşlerimi unutamıyorum; beni merak etmesinler.

Hapishanede, hakikaten şahsıma ve Nurcuların ittihadına ve mahpusların Nurcularla tevafukuna unutulmayacak derecede Hilmi ile hizmet eden ve memleketinde hapisten evvel ve sonra kahramanane çalışan ve ismine tam mutabık Sadık Beyin, akrabasıyla, valide-

siyle tebrikine ve benim namıma orada kurban kestiğine mukabil, bin bârekâllah ve mâşaallah deriz.

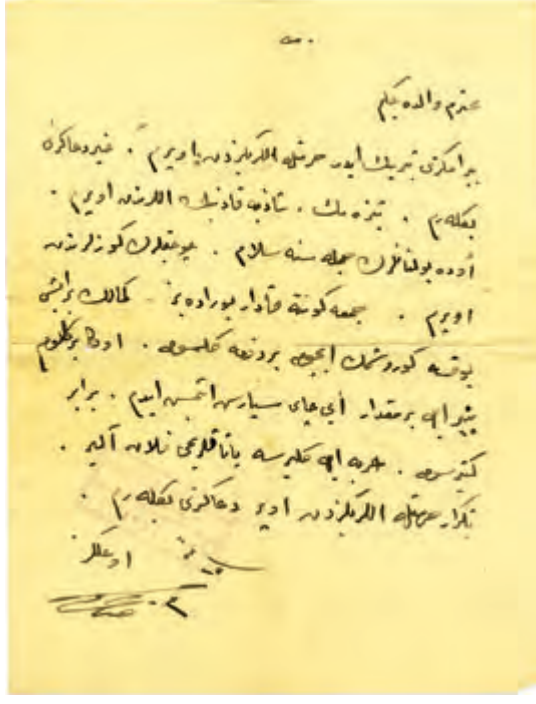
Aziz kardeşim, Sıddık Sadık Bey,

Hakikaten ben sizde ve Hilmi Feyzi ve Emin'de kardeşte ve evlatta ve valideynde bulunan halis ve minnetsiz bir şefkat gördüğümden hem ruh rahat ediyor, hem sizin bu ehemmiyetli hizmetinizi mukabelesiz kabul ediyorum.

Hilmi, İhsan, Emin'in, Taşköprülü Sadık'ın mektupları beni çok mesrur eyledi. Hakikaten bu kardeşlerimiz, hapishanede dokuz ayda dokuz sene kadar hizmet-i Nuriyeyi yaparak Isparta kahramanlarıyla omuz omuza geldiler. Ben onların hem istirahatime, hem hapisteki arkadaşlarımızın ittifaklarına ve yeni Nurların hizmetine tam çalışmalarını hiçbir vakit unutmayacağım. Cenab-ı Hak onlardan ve sizden ebeden razı olsun.

Sadık Beyin annesine mektubu

Anneciğim, Cenab-ı Risaletpenah (a.s.m.) Rabbinin huzuruna dünya malıyla gitmemek için son saatlerinde gelen yedi altını tasadduk buyurmadılar mı?

Â'lâ-yı illiyyîne çıkan beşeriyetin bir hülâsası olan öyle ekmel bir zatı taklit etmek, bizim gibi zayıf insanların kârı değil iken, musibet perdesiyle örtülü ve kısa zamanda taklit imkânının bizlere verilmesi lütuf ve nimet-i İlâhiye değil de nedir? Böyle bir fırsatı kaçırmak maddî zararımızdan milyarlar büyük zarar-ı manevî değil midir?

Demek yekdiğerimizi taziye ve geçmiş olsun değil, tebrik etmeliyiz. Kaza habersiz ve tehaffuz imkânı olmadığı için ölenler şehid-i manevî ve zayi olan mal bir sadaka-i azimdir. Keffareti ve ecr-i manevîsi çok büyüktür. Bu hususta müteaddit hadîs-i kudsîler vardır. Cenab-ı Hak cümlemize rıza-ı hakiki ile karşılamak nasip buyursun. Âmin.

Sadık Beyden annesine:

Denizli Cezaevi, 4/29/944

Şefkatli valideciğim,

Bu dördüncü mektup, cevap alamadım. Hamd olsun, sıhhatteyim. Evraklarımız tetkikten gelmedi. Muhakememiz Mayıs'ın on sekizine talik edildi. Benim için merak etmeyin.

Teyzemin hastalığına merak ediyorum. Kısa da olsa mektubunuzu eksik etmeyin. Burada havalar iyice ısındı. Bizde bahar daha yeni

gelir. Kendirleri almışsınızdır. Ormana çeltik ekebildiniz mi? Havalar nasıl, rahmet var mı? Sarıkavak'ta rahmet var mı? Damı kurdurdunuz mu? Köyün rençberliğe ait işlerinden bana yazınız. Ne âlemdesiniz? Her şey ateş pahasına; çok sıkılıyor musunuz? Ben durmadan sizi para diye iz'âç ediyorum. Son gönderdiğiniz elli lirayı, makarna ve pirinci aldım. Para elime almadan bitti gibi bir şey. Allah sonunu hayırlı etsin. Artık ilerisini düşünemiyorum. Demek bunda da bir hikmet var. Her neyse, Cenab-ı Hak sonunu hayırlı ihsan buyursun. "Lâ rahate fi'd-dünya." Rahat halk edilmemiş ki dünyada rahat olsun.

Teyzemin, halamın hürmetle ellerinden öperim. Şaziye kadına selâm. Büyüklerin ellerinden, küçüklerin gözlerinden öperim. Çocukların bir arada sizinle beraber fotoğraflarını istemiştim. İhmal etmeyin, gönderin.

Sizin sıhhatte ve ayakta olmanız beni çok memnun etti. Teyzemin nasıl olduğunu da etraflıca yazınız. Cümlenizi Cenab-ı Hakka emanet ederek hayır duanızı bekler, hürmetle ellerinizden öperim.

Oğlunuz.

Burada tahtakurusu o derece çok ki, mektupta yazılacak kadar yeri var. Durağanda bir akşam misafir olduğumuz evde gördüğümüzün belki yüz mislinden fazla. Büyük torba şeklinde cibinlik yapıyorlar. O da yirmi beş, otuz liraya çıkıyor. Bakalım, benim de yaptırmak niyetim var. Herhalde muhakeme biraz uzunca sürecek. Zannederim, bu yazı burada geçireceğiz.

Annesinden Sadık Beye:

Oğlum,

24/944 tarihli mektubunu aldım. Sıhhat haberinden memnun oldum. Hakikat, mektup hususunda biraz ihmalkâr davrandım. Fakat bunu bana çok görme. Bu seneki maruz kaldığım felâketler beni çok sarstı. Mektup yazmak için zihnimi zor topluyorum. Gerek çocuklar, gerek

T. C.
MÜNAKALÂT VEKÂLETİ
P. T. T. İş. U. Müd.

TELGRAF
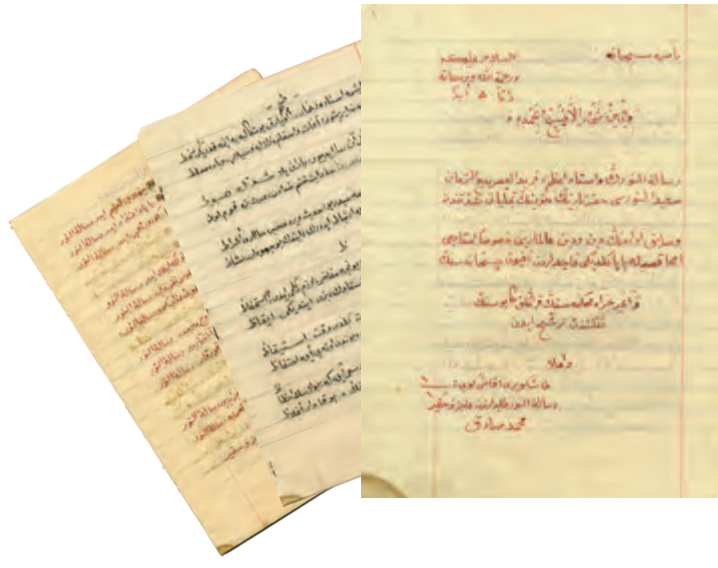
Örnek: P. 1 1

Yol

Adres:

İlk Memleket	Ar	SEÇİLİME	VERİLDİĞİ Tarih	VERİLDİĞİ Saat	RESMİ HUDUDU	ORTA MEMLEKE	ALINDIĞI Tarih	ALINDIĞI Saat	İMZA

Taşköprülü Sadık Beyin kardeşi Kemal Demirelli'ye Denizli'den çektiği telgraf: "Muhakeme on beş Perşembe karara kaldı."

Taşköprülü Sadık Demirelli'nin yazdığı şiirlerden bazı bölümler.

hane halkı, cümlesi sıhhatteler. Yalnız teyzen böbreklerinden biraz rahatsız oldu. Hastalık albumin imiş. Çok şükür, gerek Allah'ın inayeti, gerek doktorumuzun hazakati ile hastalık ilerlemeden önü alındı. şimdi günden güne iyileşiyor. Çocuklar seni hiçbir gün unutamadılar. Kapı açılsa seni gelecek diye bekliyorlar. Hülâsa, bu ayrılık hepimize çok zor geldi. Lâkin Allah'tan gelene mütevekkilâne razı olduk. Adaletin tecellîsini bekliyoruz. Burada ilkbahar çok soğuk geçiyor. Hattâ geceleri buz donuyor. Kendirleri henüz ekemedik. Bizimkiler bugün başladılar. Bundan bir hafta mukaddem Cumartesi gecesi ka-

sırga derecesinde bir fırtına oldu. Bütün köy ve kasaba halkı damlara kaçtılar. Hareket-i arz da hafif şekilde ara sıra devam ediyor. Bu sebepten eve cesaret edemiyoruz. Evimiz heyet-i asliyesiyle duruyor. İlk harekette duvarlar ve bacalar yıkıldıydı. Temel direklerinde fazla hasar olmuyor. Fakat ufak çocuklarımız olduğu için, belki bir kaza olur da çocukları alamayız diye korkuyorum. Bu sefer Çayırcıklı Atâ Beyin evi yandı.

Annesinden Sadık Beye:

Oğlum,

15 Şubat tarihli mektubunu aldım. Sıhhat haberinden çok memnun oldum. Fakat mektubu çok seyrek yazıyorsun, benim gözüm yolda kalıyor. Ne kadar merak edeceğimi bilirsin. İnşaallah adalet tecellî eder de yakın vakitte dünya gözüyle görüşmek nasip olur. Zira artık benim ömrümün son günleri demektir. Emr-i Hak yerine geldiği vakit, ebedî istirahatgâhıma senin elinle yatmak isterim. İnşaallah Cenab-ı Hak nasip eder.

Beylerbeyli Süleyman Hünkâr'dan Taşköprülü Sadık Beye:

Pek muhterem Sadık Bey Amcamıza. . . Hocaefendi Hazretlerinden sordurdum; rahatının çok iyi olduğunu anlıyorum. Ve ziyaretimize üç defa geldi. Biz de vazifemizi evvelallah sayesinde yapıyoruz.

Süleyman Hünkâr
(1919-1988)

Adam yaralama suçuyla yedi ay mahkumiyet alarak girdiği Denizli hapishanesinde bir öldürme olayına karıştığı için cezası 21 yıla çıkmıştı. Bediüzzaman'ı burada tanıdı. Namaz kılmayı Üstadın talebelerinden, Kur'ân okumayı da Gönenli Mehmet Efendiden öğrendi. Mahkûmlar arasında sözü dinlenirdi. Üstad talebelerine "Ne işiniz olsa Beylerbeyli Süleyman'dan isteyin" diyerek kendisini taltif ederdi.

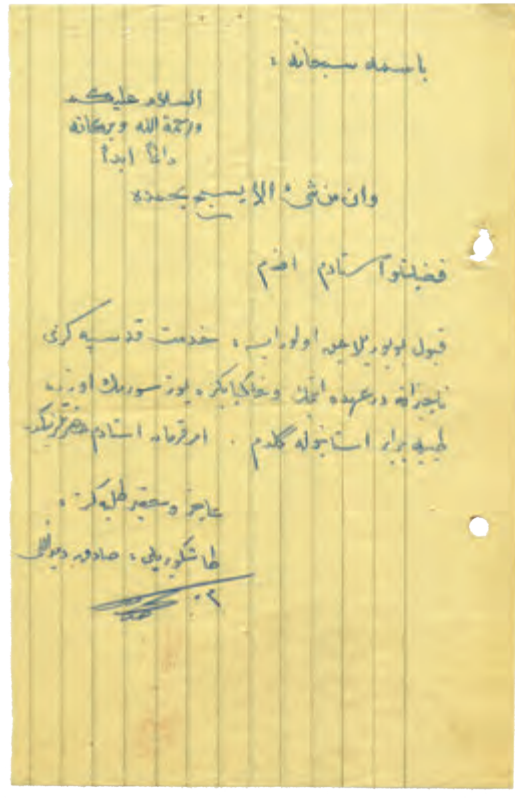
Üstadın sigara kâğıtlarına yazıp verdiği risaleleri meydancı Arnavut Âdem Ağa alır, gelir, Süleyman Hünkâr'a teslim eder, sonra da bunları Sadık Bey söyler, Mümtaz Bey daktilo ile yazardı. Bu arada etrafı kontrol etmek de Süleyman Hünkâr'ın işi idi. Meyve Risalesi, müdafaalar ve dilekçeler bu şekilde yazılmıştır.

Emirdağ Lâhikasında adı geçer: "Bizimle çok alâkadar ve hapishanede görüştüğümüz veya bana hizmet eden Beylerbeyli Süleyman ve Tavaslı Mehmed Çavuş gibi ne kadar dostlar varsa, hepsine çok selâm ediyorum ve her vakit manevî kazançlarımıza ve dualarımıza dahildirler."

Kur'ân-ı Kerim hatmedeceğim yakında... Cenab-ı Allah bu yoldan ayırmasın. Risale-i Nur'dan ayırmasın. Âmin, âmin. Üstadımızdan ayırmasın. Âmin. Bizi bu yola koyanı ve sebep olanı Cenab-ı Hak dünyada ve âhirette mesut eylesin. Âmin.

Denizli Cezaevinde
Beylerbeyi Köyünden Süleyman Hünkâr

Bilumum ağırceza fırkası ayrı ayrı selâmlarla ellerinizden öperler ve sizden cümlesi memnundurlar.

Taşköprülü Sadık Beyden Bediüzzaman'a, hizmetine girmek istediğine dair bir mektup:

Faziletli Üstadım Efendim, Kabul buyurulacak olursa, hizmet-i kudsiyenizi nâçizâne deruhte etmek ve hâk-i pâyinize yüz sürmek üzere (Tayyip'le) beraber İstanbul'a geldim. Emir, ferman, Üstadım Hazretlerinindir. Âciz ve hakir talebeniz Taşköprülü Sadık Demirelli

Homa Kahramanları

BEDİÜZZAMAN İLE talebelerinin Denizli hapsinde bulunduğu sırada, Denizli'nin Homa nahiyesinden de (şimdiki adıyla Gümüşsu kasabası) on bir Nur talebesi aynı hapishaneye getirilmişti. Çocuklarıyla vedalaşmalarına bile imkân verilmeden ikişer ikişer zincirlenerek trene bindirilen ve yolda da eziyete uğrayan bu Nur talebelerinin başında, Sami Efendi (Tüzün) bulunuyordu. Varlıklı bir insan olan ve bütün varlığını Allah yolunda harcayan "Nur Efesi Sami Bey" ile arkadaşları, altı ile dokuz ay arasında ceza aldılar. Kasaba halkından bazılarının ihbar ve iftiraları sebebiyle, hapisten çıktıktan sonra da rahat bırakılmadılar ve sık sık mahkemelik oldular. Sonuçta, bu on bir Nur talebesinden bazıları, daha başkalarıyla birlikte, 1953 se-

Ayaktakiler: Hüseyin Evren, Osman Aydın, Ahmet Savaş, Ali Cengiz, Mehmet Ali Çakıcı.
Oturanlar: (Soldan sağa) Mehmet Boyruca, Sami Tüzün, Hasan Getir, Hasan Çiçek.

"Risale-i Nur kendi avukatlığını yapacak"

Satı Yılmaz anlatıyor: Kastamonu'dan birkaç arkadaş Denizli'ye mahkemeyi takip etmeye gittik. Üstad geldiğinde salonda büyük bir sessizlik olmuştu. Kalabalıktan üç adam Bediüzzaman'a yaklaşarak avukat olduklarını, ücretsiz olarak dâvâsına bakacaklarını söylediler. Bediüzzaman Hazretleri ise tebessüm ederek "Zahmet ettiniz, Allah razı olsun. Siz müsterih olunuz; inşaallah Risale-i Nur kendi avukatlığını yapacaktır" dedi. Sonra ilerleyerek talebelerine yaklaştı; "Merak etmeyiniz kardeşlerim, inşaallah beraat edeceğiz buradan" dedi.

Masum hayvanları parçalayan canavarlara himayetkârâne şefkat etmek, o biçare hayvanlara şedit bir gadr ve vahşi bir vicdansızlıktır. Ve binler Müslümanların hayat-ı ebediyelerini mahveden ve yüzer ehl-i imanın su-i âkıbetine ve müthiş günahlara sevk eden adamlara şefkatkârâne taraftar olmak ve merhametkârâne cezadan kurtulmalarına dua etmek, elbette o mazlum ehl-i imana dehşetli bir merhametsizlik ve şenî bir gadirdir.

Risale-i Nur'da kat'iyetle ispat edilmiş ki, küfür ve dalâlet, kâinata büyük bir tahkir ve mevcudata bir zulm-ü azîmdir ve rahmetin ref'ine ve âfâtın nüzulüne vesiledir. Hattâ, deniz dibinde balıklar, cânilerden şekva ederler ki, "İstirahatimizin selbine sebep oldular" diye rivâyet-i sahiha vardır.

O halde kâfirin azap çekmesine acıyıp şefkat eden adam, şefkate lâyık hadsiz masumlara acımıyor ve şefkat etmeyip ve hadsiz merhametsizlik ediyor demektir.

Risale-i Nur'un hakikî ve sadık şakirtlerinin mâbeynlerindeki düstur-u esasiye olan iştirak-i a'mâl-i uhreviye kanunuyla ve samimî ve hâlis tesanüd sırrıyla her bir hâlis, hakikî şakirt, bir dille değil, belki kardeşleri adedince dillerle ibadet edip istiğfar eder. Bin taraftan hücum eden günahlara, binler dille mukabele eder. Bazı melâikenin kırk bin dille zikrettikleri gibi, hâlis, hakikî, müttakî bir şakirt dahi kırk bin kardeşinin dilleriyle ibadet eder, necata müstehak ve inşaallah ehl-i saadet olur.

Risale-i Nur dairesinde sadakat ve hizmet ve takvâ ve içtinab-ı kebâir derecesiyle o ulvî ve küllî ubudiyete sahip olur. Elbette, bu büyük kazancı kaçırmamak için, takvâda, ihlâsta, sadakatte çalışmak gerektir.

Denizli'nin Homa beldesi.

Hapishane idaresi Bediüzzaman ile talebeleri arasında en küçük bir muhaberenin dahi cereyan etmemesi için her türlü önlemi alırken, onlar da haberleşmenin çaresini arıyorlar ve mutlaka buluyorlardı. Küçük kâğıt parçalarına yazılan pusulalar bazan bir demliğin altına yapıştırılıp gönderilir, çoğu zaman da kibrit kutuları içinde koğuştan koğuşa gidip gelirdi. O yazılardan bazı örnekler.

nesinde bir kere daha Denizli hapsine getirildiler. Bunlardan Hasan Getir, ilk grupla birlikte hapse giremediği için, "Biz kaybettik, ikinci olduk" diyerek gözyaşı dökmüştü.

Bediüzzaman'ın mektuplarında Homa kahramanları

Aziz, sıddık kardeşlerim,

Bütün ruh ve kalp ve aklımla sizin leyle-i aşerenizi tebrik ederiz. Bizim şirket-i mâneviyemizde büyük kazançlar edeceklerini rahmet-i İlâhiyeden niyaz ederiz. Bu gece rüyamda yanınıza gelmiş, imam olarak namaz kılacağım halinde uyandım. Benim tecrübemle rüyanın tâbiri çıkacağı zamanda Sava ve Homa kahramanlarından iki kardeşimiz rüyayı tabir etmek için umumunuz namına geldiler. Ben de umumunuzu görmek gibi mesrur oldum.

Aziz, sıddık kardeşlerim,

Homalı kardeşlerimizden Ali namında bir şakirt, Hafız Ali'nin vefatı günlerinde vefat ettiğini Sami Bey bana söylediği gibi, Homalı kahramanlardan Mehmed Ali dahi bana yazdı. Ben de o Ali'yi o büyük şehit Ali'ye çok dualarda arkadaş yaptım.

Mehmet Öğütçü
(Gönenli Mehmet Efendi)
(1905-1992)

Ehl-i Kur'ân ve büyük bir İslâm âlimi. Sultanahmet Camii Baş İmamlığı yaptı. Süleymaniye, Eyüp Sultan, Kadıköy ve Üsküdar camilerinde ve pek çok camilerde vaazlar ve dersler verdi. Pek çok talebe yetiştirdi. Denizli hapsinde Bediüzzaman ile birlikte bulundu. Denizli hapsine getirildiğinde, Bediüzzaman kendisini "Hoş geldin Muhammed Efendi, hoş geldin. Sen burada lâzımdın. Korkma! Korkma!" diyerek karşılamıştı. Hapis müddetince Üstad bazen "Muhammed Efendi Kur'ân okusun" diye kendisine haber gönderir, sonra da oturup avludan dinlerdi.
Kendisi anlatıyor: "Yâ Rabbi! Bu zâtın bende hiç kısmeti yok mu? diye düşünürdüm. Evime davet ediyordum, gelmiyordu. Devamlı olarak 'Söyleyin Hafız Mehmet'e, Sakın sakın yanıma gelmesin' diye hocalarla haber gönderiyordu. Bir Kurban bayramındaydı. Sabah namazından sonra kapı çalındı. 'Muhammed kardaşım! Muhammed kardaşım!' diye bir ses çağırıyordu. Kapıya çıktım. Baktım ki Üstad. Boynuma sarıldı ve 'Sen Kur'ân'a çok hizmet ediyorsun. Benim yanıma gelenleri çok tâciz ediyorlar. Seni tâciz etmemeleri için, benim yanıma gelmesin diye haber gönderdim' dedi. Yanında talebeleri de vardı. 'İstanbul'da hiçbir kimsenin evine gitmemeye karar vermiştim' dedi. Yanındaki talebeye işaret etti. 'Ver kabımı, kısmetimi versin' dedi. Keramete bakınız. Daha önce 'Bu zatın kısmeti yok mu?' demiştim ya. Kısmetini almaya gelmişti. Evde yumurta tatlısı vardı. Ondan verdim.

GÖNENLİ MEHMET EFENDİ devamı

"Orada dedi ki: 'Bir Müslüman bir beldede bulunduğu sırada bayram olsa, oranın din büyüğünü ziyaret etmek ona vaciptir. Madem ki bu kardaşımız Hazret-i Kur'ân'a hizmet için ortaya çıkmış. Ben de onu bu beldenin şeyhülislâmı kabul ederek ziyarete geldim.' İşte böyle geçti aramızdaki konuşmalar. Elhamdülillâh. Allah şefaatine nail eylesin. Ona çok şey borçluyum. Cesaret ve kuvveti kendisinden aldım."

" 'Biz Kur'ân'ın mânâsına çalışıyoruz, Gönenli Mehmet Efendi ise lâfzına çalışıyor. Onun talebelerini kendi talebelerim gibi Nur talebesi kabul ediyorum' diyordu.

"Hatta Üstad bunu söylediği vakit bir talebesi içinden, 'Üstadım onlar Risale-i Nur okumuyor' deyince, 'Cidden talebem olarak kabul ediyorum' diyor."

Mehmet Fırıncı Ağabey anlatıyor: " ... Üstad Cuma'dan geldikten sonra çay yapmam için emretmişti. O zaman şimdiki gibi kolaylıklar pek yoktu. Mangal kömürü ile mangalı yakmaya çalışırken Gönenli Mehmet Efendi Hoca geldi. O da bana, 'Sana yardım edeyim' dedi. Beraber çayı hazırladık. Bir müddet sonra Ziya Arun gelince, Gönenli Mehmed Efendi ona, 'Bugün bu eller onun kömürünü yaktı, çayını ısıttı' diye sevincini ifade ediyordu."

Tahirî Mutlu (1900-1977)

Kahraman Tahirî

İSTİKLÂL HARBİ GAZİSİ. Takvâ, ubudiyet, ezkâr ve evrada kesretle devamlılık cihetiyle Bediüzzaman'a en çok benzeyen talebesi. Asla gıybet etmemek ve ettirmemek, temizlik hususunda son derece titiz olmak, namazı ilk vaktinde kılmak için ezanı en az on dakika öncesinden seccadesinde oturarak beklemek gibi vasıflarıyla temayüz etmiş ehl-i velâyet bir zat.

Bediüzzaman ve Risale-i Nurlar ile ilk kez 1931 yılında tanıştı. Bu tarihten sonra güzel yazısı, babasından, kızlarına torunlarına kadar bütün ailesi ile ve malı mülkü ile Risale-i Nurların hizmetinde bulundu. Tarlalarını ve evini satarak bütün gelirini Nur hizmetine verdi. Yanında Risalelerden bir parça bulundurmanın bile cesaret istediği yıllarda, evleri bir medrese-i Nuriye olarak faaliyet gösteriyordu. Risalelerin gerek yazıyla, gerekse teksirle çoğaltılmasında hizmeti geçen kilit isimlerden biriydi. Âyetü'l-Kübrâ'yı ilk kez 500 nüsha olarak matbaada bastırmıştı ki, Denizli hadisesinin zahirî sebebi de bu olmuştur. "Nurcu ve bin kalemli bir kâtip" olan teksir makinesini İstanbul'dan alıp Isparta'ya götüren de odur.

Üstad kendisine ziyade muhabbet eder, onu görünce ne kadar hiddetli de olsa yumuşar, kendisinden "ihtiyarların genci" ve "Kahraman Tahirî" diye söz ederdi.

Tahirî'nin, Denizli hapsinde, unutulmaz hâlisane hizmetiyle ve Nurlara sarsılmaz sadakatiyle ve yanılmaz zekâvetiyle ve çekilmez bahadırlığıyla daire-i Nurda ehemmiyetli makamı için, bütün bu defaki mektubunu Lâhikaya geçirdik. Başta Nurun şakirtlerinden validesi Zübeyde olarak, akrabasına ve rüfekasına selâm ederim. Cenab-ı Hak onlardan ebeden razı olsun. Âmin!

• • •

Bu defa kahraman Tahir'i umumunuz namına gördüm ve onda, bir Lütfi, bir Hafız Ali, bir Hüsrev ve bir Said (fakat genç Said) müşahede ettim. Cenab-ı Hakka çok şükrettim.

• • •

Kahraman Tahirî ve Hafız Mustafa'nın yaptıkları hizmet çok güzeldir. Onların tedbirleri isabetlidir, haktır. Nur fabrikasının divanında verdiğiniz kararlar, ne olursa kabulümüzdür.

• • •

Umumunuzun hesabına Tahirî'yi gördüm ve kendi hesabımıza da, umumunuza tam bir Said ve canlı bir mektup olarak gönderdim.

• • •

Bazı esbaba binaen, ben en ziyade Hüsrev'i ve Hafız Ali (r.h.), Tahirî'yi sıkıntıda tahmin ettiğim halde, en ziyade temkin ve teslim ve rahat-ı kalp, onlarda ve beraberlerinde bulunanlarda görüyordum. "Acaba neden?" derdim. Şimdi anladım ki, onlar hakikî vazifelerini yapıyorlar; mâlâyani şeylerle iştigal etmediklerinden ve kaza ve kaderin vazifelerine karışmadıklarından ve enâniyetten gelen hodfuruşluk ve tenkit ve telâş etmediklerinden, temkinleriyle ve metanet ve itmi'nan-ı kalpleriyle Risale-i Nur şakirtlerinin yüzlerini ak ettiler, zındıkaya karşı Risale-i Nur'un mânevî kuvvetini gösterdiler. Cenâb-ı Hak, onlardaki nihayet tevazu ve mahviyette tam izzet ve kahramanlık seciyesini umum kardeşlerimize teşmil ettirsin. Âmin.

• • •

Mübarekler, Tahir ile beraber, Tahirî'nin bize o kıymettar kalemiyle Cennet taamları gibi çok tatlı ve huri libası gibi çok güzel yazıları, burada herkesi lezzetle mütalaaya sevk ediyor. Ve onun masume iki mübarek kızlarının yazdıkları nüshalar, burada kadınlar, kızlar âleminde geziyor, görenleri Risale-i Nur'a cezb ediyor. Çok çalışkan ve fedakâr Tahirî'nin kesretli hediyeleri, bizleri çok borç altında bıraktı.

Peder ve validenize de benim tarafımdan deyiniz ki: Tahirî gibi kahraman bir şakirdi Risale-i Nur'a yetiştiren ve o vasıtayla defter-i â'mâllerine daima hasenat yazdıran bir şakirdi bize kardeş veren o mübarek zatlar, inşaallah bu saadeti daima idame ettirecekler. Dünyanın cam parçalarını, o elmaslara tercih etmeyecekler. Onlar, hususi dualarımızda dahildirler .

Dursun adlı bir Nur talebesinin evinde Hücumat-ı Sitte adlı eser bulununca, polisler "altı" anlamına gelen "sitte" kelimesinden hareketle bu ismin "Altıoka hücum" anlamına geldiği sonucuna vardılar. Bunun neticesinde de Dursun sabaha kadar falakaya çekildi ve haftalarca koltuk değneğiyle dolaşmak zorunda kaldı.

Masumların yazdığı risaleler

VE BİLHASSA ÇOK ehemmiyetli kardeşimiz kahraman Tahirî'nin parlak ve muvaffakkıyetli ve tevafuklu kalemi, kerametkârâne fütuhat yapıyor. Ve onun iki masumeleri ve masumların ve ümmî ihtiyarların rengârenk çeşit çeşit meziyetlerini gösteren yazıları bizleri teshir ediyor, herkesi şevkle okumaya sevk ediyor. Cenab-ı Hak, sizlerden ebeden razı olsun ve sizi muvaffak etsin. Âmin."

Bize gelen masum ve ümmîlerin ve üstadlarının risalelerini yedi cilt olarak güzelce tasnif ettik. Masumların tevafuklu güzel parçaları bir cilt ve ihtiyarların güzel parçaları için de kahraman Şükrü'nün, Mucizat-ı Ahmediye güzel nüshası içinde olarak ikinci cilt, yedi cildin her birinin başında, üçüncü sayfada gelen fıkra, medâr-ı ibret olarak yazılmıştır.

• • •

Risale-i Nur'un küçük ve masum şakirtlerinin elli altmış talebesinin ve kırk elli ümmî mübarek ihtiyarların ve kıymettar üstadlarının yazdıkları tevafuklu ve şirin nüshaları bize göndermişler. O parçaları yedi cilt içinde cem ettik.

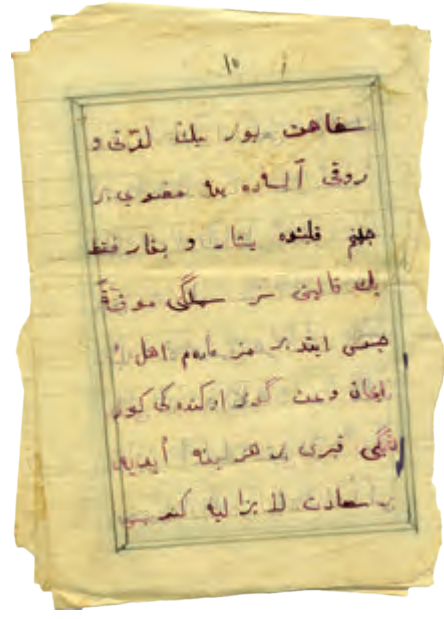
Bu mübarek ümmî ihtiyarların kırk sene sonra Risale-i Nur hatırı

Masumların (çocukların) yazdığı risalelerden bazı sayfalar.

İnsaniyetin yaşamak damarı ve hıfz-ı hayat cihazı, bu asırda israfatla ve iktisatsızlık ve kanaatsizlik ve hırs yüzünden bereketin kalkmasıyla ve fakr u zaruret, maişet ziyadeleşmesiyle o derece o damar yaralanmış ve şerait-i hayatın ağırlaşmasıyla o derece zedelenmiş ve mütemadiyen ehl-i dalâlet nazar-ı dikkati şu hayata celp ede ede o derece nazar-ı dikkati kendine celp etmiş ki, ednâ bir hâcât-ı hayatiyeyi büyük bir mesele-i diniyeye tercih ettiriyor. Bu acip asrın bu acip hastalığına ve dehşetli marazına karşı Kur'ân-ı Mucizü'l-Beyânın tiryak misâl ilâçlarının nâşiri olan Risale-i Nur dayanabilir; ve onun metîn, sarsılmaz, sebatkâr, hâlis, sadık, fedakâr şakirtleri mukavemet edebilir. Öyleyse, her şeyden evvel onun dairesine girmeli, sadakatle, tam metanet ve ciddî ihlâs ve tam itimatla ona yapışmak lâzım ki, o acip hastalığın tesirinden kurtulsun.

Ben gördüm ki, ehl-i diyanet, belki de ehl-i takvâ bir kısım zatlar bizimle gayet ciddî alâkadarlık peyda ettiler. O bir iki zatta gördüm ki, diyaneti ister ve yapmasını sever, tâ ki hayat-ı dünyeviyesinde muvaffak olabilsin, işi rast gelsin. Hattâ tarikatı, keşif ve keramet için ister. Demek âhiret arzusunu ve dinî vezâifin uhrevî meyvelerini dünya hayatına bir dirsek, bir basamak gibi yapıyor. Bilmiyor ki, saadet-i uhreviye gibi saadet-i dünyeviyeye dahi medar olan hakaik-i diniyenin fevâid-i dünyeviyesi, yalnız müreccih (tercih edici) ve teşvik edici derecesinde olabilir. Eğer illet derecesine çıksa ve o amel-i hayrın yapmasına sebep o fayda olsa, o ameli iptal eder; lâakal ihlâsı kırılır, sevabı kaçar.

için her işe tercihan yazıya başlamaları ve masum çocukların, Risale-i Nur'dan ders aldıkları ve yazdıkları risalelerin bir kısmıdır. Onların bu zamanda bu ciddî çalışmaları gösteriyor ki, Risale-i Nur'da öyle mânevî zevk ve cazibedar bir nur var ki, mekteplerde çocukları okumaya şevkle sevk etmek için icat ettikleri her nevi eğlence ve teşviklere galebe edecek bir lezzet, bir sürur, bir şevk Risale-i Nur veriyor ki, çocuklar ve ümmî ihtiyarlar böyle hareket ediyorlar.

Hem bu hal gösteriyor ki, Risale-i Nur kökleşiyor. İnşaallah, onu hiçbir şey koparamayacak, ensal-i âtiyede de devam edip gidecek.

Aynen bu masum küçük şakirtler gibi, Risale-i Nur'un cazibedar dairesine giren bu ümmî ihtiyarların, kısmen çobanların ve yörük ve efelerin bu zamanda, bu acip şerait içinde her şeye tercihan Risale-i Nur'a bu surette çalışmaları gösteriyor ki, bu zamanda Risale-i Nur'a ekmekten ziyade ihtiyaç var ki, çiftçiler, çobanlar, yörük efeler, hâcât-ı zaruriyeden ziyade bir hâcât-ı zaruriyeyi, Risale-i Nur'un hakaikini görüyorlar.

İbrahim Fakazlı'nın evinde arama yapılırken, o zaman birkaç aylık olan oğlu da altını kirletmiş, ağlıyordu. Annesi şaşkınlık içinde pencereyi açıp kirli bezleri bahçeye attı. Tetikte bekleyen jandarmalar "Evden bir şeyler kaçırılıyor" diye koşup pencereden atılan şeyi kapınca, üstleri başları pislik içinde kaldı.

Aziz, sıddık kardeşlerim,

Bu tarafta yol kapandı, posta gelmiyordu. Sizlerden gelecek bir mektup veya bir risaleyi bekliyordum. Şimdi, ruhuma bir ihtarla, daha beklemeyerek, burada hüsn-ü tesirini gösteren üç parçayı gönderiyorum. Masumların ve ümmî mübareklerin ve ihtiyarların ve kahraman Tâhirî'nin nüshaları daimî parlak bir tarzda fütuhat yapıyorlar. Yalnız cüz'î birkaç parçayı tashih ederken zahmet çektim. Fakat o zahmet, bana tatlı geliyordu. Hem aynı rahmet oldu. Beni de o masum ve mübareklerin kafilesine dahil ederek, benim hattıma benzedikleri için, kendim o parçaları yazmışım gibi tam sahip oldum. Eğer ben yazsaydım, aynen onlar gibi olurdu.

Risale-i Nur'un hizmet ve meşgalesi, şimdiki siyaseti ve cereyanlarını o derece nazarımdan ıskat etmiş ki, bu Harb-i Umumîyi bu dört ayda merak etmedim, sormadım.

Hem Risale-i Nur'un has talebeleri, bâki elmaslar hükmünde olan hakaik-i imaniyenin vazifesi içinde iken zâlimlerin satranç oyunlarına bakmakla vazife-i kudsiyelerine fütur vermemek ve fikirlerini onlarla bulaştırmamak gerektir.

Cenab-ı Hak, bize, nur ve nuranî vazifeyi vermiş, onlara da zulümlü zulümatlı oyunları vermiş. Onlar bizden istiğna edip yardım etmedikleri ve elimizdeki kudsî nurlara müşteri olmadıkları halde, biz onların karanlıklı oyunlarına vazifemizin zararına bakmaya tenezzül etmek hatâdır. Bize ve merakımıza, dairemiz içindeki ezvak-ı mâneviye ve envar-ı imaniye kâfi ve vâfidir.

İman hizmeti, iman hakaiki, bu kâinatta her şeyin fevkindedir, hiçbir şeye tâbi ve âlet olamaz. Fakat, bu zamanda, ehl-i gaflet ve dalâlet ve dinini dünyaya satan ve bâki elmasları şişeye tebdil eden gafil insanlar nazarında o hizmet-i imaniyeyi hariçteki kuvvetli cereyanlara tâbi veya âlet telâkki etmek ve yüksek kıymetlerini umumun nazarında tenzil etmek endişesiyle, Kur'ân-ı Hakîmin hizmeti, bize kat'î bir surette siyaseti yasak etmiş.

Bediüzzaman'ın

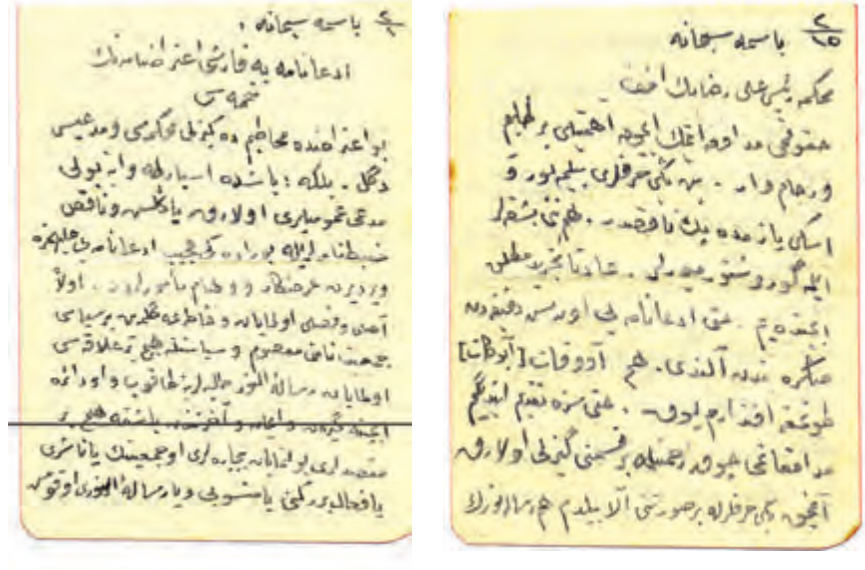
Denizli Mahkemesi Müdafaaları

İddianameye karşı itiraznamenin tetimmesidir.

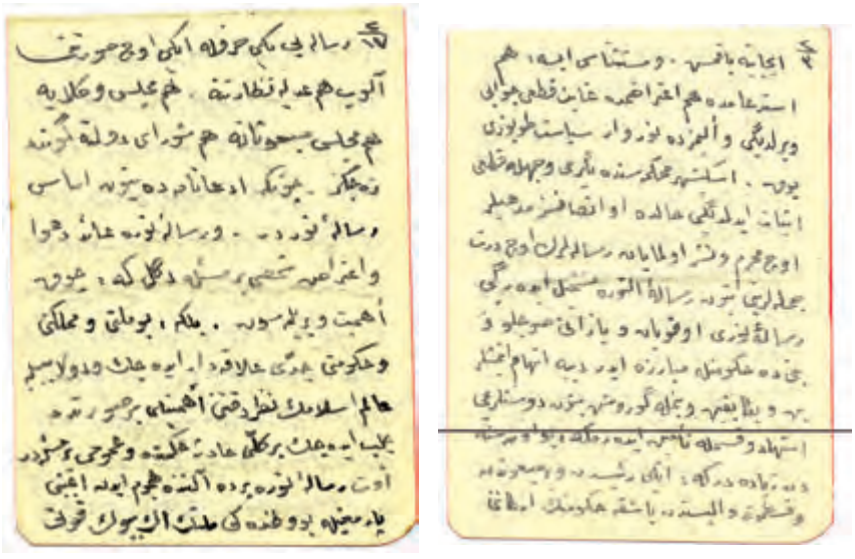
BU İTİRAZDA MUHATABIM Denizli Mahkemesi ve müddeiumumîsi değil, belki başta Isparta ve İnebolu müddeiumumîleri olarak, yanlış ve nâkıs zabıtnameleriyle buradaki acip iddianâmeyi aleyhimize verdiren garazkâr ve vehham memurlardır.

Evvelen: Aslı ve faslı olmayan ve hatırıma gelmeyen bir siyasî cemiyet namını masum ve siyasetle hiç alâkaları olmayan Risale-i Nur talebelerine takıp ve o daire içine giren ve iman ve âhiretinden başka hiçbir maksatları bulunmayan bîçareleri, o cemiyetin nâşiri, ya faal bir rüknü veya mensubu veya Risale-i Nur'u okumuş ve okutmuş veya yazmış diye suçlu sayıp mahkemeye vermek ne kadar adaletin mahiyetinden uzak olduğuna kat'î bir hücceti şudur ki:

Kur'ân aleyhinde yazılan, Doktor Duzi'nin ve sair zındıkların o muzır eserlerini okuyanlara, hürriyet-i fikir ve hürriyet-i ilmiye düsturuyla bir suç sayılmadığı halde, hakikat-i Kur'âniyeyi ve imaniyeyi öğrenmeye gayet muhtaç ve müştak olanlara güneş gibi bildiren Risale-i Nur okumak ve yazmak bir suç sayılmış. Ve hem, yüzer risale için-

Denizli Hapishanesinde sigara kâğıtlarına inci gibi bir hatla yazımış mektup ve müdafaalar.

de yanlış mânâ verilmemek için mahrem tuttuğumuz ve neşrine izin vermediğimiz iki üç risalede yalnız birkaç cümlelerini bahane gösterip itham etmiş. Halbuki, o risaleleri—biri müstesna—Eskişehir Mahkemesi tetkik etmiş, icabına bakmış; ve müstesna ise, hem istidamda ve hem itiraznamemde gayet kat'î cevap verildiği ve "Elimizde nur var, siyaset topuzu yok" diye Eskişehir Mahkemesinde yirmi vecihle kat'î ispat edildiği halde, o insafsız müddeîler, üç mahrem ve neşrolunmayan risalelerin üç dört cümlelerini bütün Risale-i Nur'a teşmil eder gibi, Risale-i Nur'u okuyan ve yazanı suçlu ve beni de hükümetle mübareze eder diye itham etmişler.

Ben ve bana yakın ve benimle görüşen dostlarımı işhad ve kasemle temin ederim ki, bu on seneden ziyadedir ki, iki reisten ve bir mebustan ve Kastamonu Valisinden başka, hükümetin erkânını, vükelâsını, kumandanları, memurları, mebusları kimler olduğunu kat'iyen bilmiyorum ve bilmeyi de merak etmemişim. Acaba hiç imkânı var mı ki, bir adam mübareze ettiği adamları tanımasın ve bilmeyi merak etmesin? Dost mu, düşman mı, karşısındakini tanımasına ehemmiyet vermesin? Bu hallerden anlaşılıyor ki, bil'iltizam herhalde beni mahkûm etmek için gayet asılsız bahaneleri icat ederler.

Madem keyfiyet böyledir. Ben de buranın mahkemesine değil, belki o insafsızlara derim:

Ben, sizin bana vereceğiniz en ağır cezanıza da beş para vermem ve hiç ehemmiyeti yok. Çünkü ben kabir kapısında, yetmiş yaşındayım. Böyle mazlum ve masum bir iki sene hayatı şehadet mertebesiyle değiştirmek, benim için büyük saadettir. Risale-i Nur'un binler hüccetleriyle kat'î imanım var ki, ölüm bizim için bir terhis tezkeresidir.

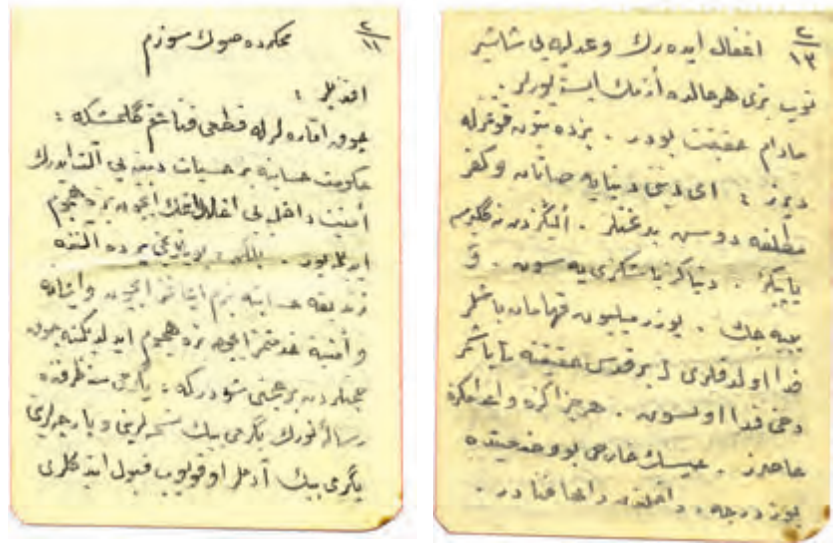
Ziya Sönmez
(1876-1949)

Bedizzaman'ın ilk avukatlarından. Denizli Mahkemesinde Bediüzzaman Hazretlerini müdafaa etti.

O Ziya bu Ziya'dır

"Risale-i Nur'un avukatı Ziya'yı bizim tarafımızdan hem çok teşekkür, hem tebrik ediniz. Çoktan beri ruhuma ihtar edilmiş ki, Ziya namında birisi, Risale-i Nur namına büyük bir hizmet edecek. Bu mesele gösterdi ki, o Ziya, bu Ziya'dır. Bizleri ebede kadar minnettar eyledi. Mahkemede zabıt kâtibi ve âzâdan Hasnâ Hanım ve sorgu hakimi gibi vicdanlı zatlara teşekkür ederiz. Ve onları unutmayacağımı, bilhassa başta Müftü Osman, Hasan Feyzi olarak çok ehemmiyetli kardeşlerime selâmımızı ve minnettarlığımızı bildiriniz. Ve hâkim-i âdil olan zata, Risale-i Nur'un ekser eczalarını ona hediye etmek için yazdırmayı karar verdiğimi söyleyiniz. Ve Risale-i Nur'un fahrî avukatı Ziya'ya, kısm-ı mühimmini yazdırıp ona hediye etmek niyetindeyim."

"Feyzi'nin mektubunda isimleri bulunan ve bilhassa hâkim-i âdil ile beraber hakikî adâlete çalışanlar (Ç.H.M.) ve Avukat Ziya gibi bütün o zatlar, değil yalnız bizi, belki Anadolu'yu ve âlem-i İslâmı mânen minnettar eylemişler. Onlar, bizim gibi Risale-i Nur'a sahiptirler. Eğer lüzum olsa, elime teslim edilen bir kısım mecmuaları da onlara emaneten okutmak için göndereceğim."

Evet, bu şehri yüz defa mezaristana boşaltan ölüm hakikati, elbette hayattan ziyade bir istediği var. Ve onun idamından kurtulmak çaresi, insanların her meselesinin fevkinde en büyük ve en ehemmiyetli ve en lüzumlu bir ihtiyac-ı zaruri ve kat'îsidir. Acaba, bu çareyi kendine bulan Risale-i Nur şakirtlerini ve o çareyi binler hüccetler ile bulduran Risale-i Nur'u âdi bahanelerle itham edenler ne kadar kendilerini hakikat ve adalet nazarında müttehem oluyor, divaneler de anlar.

Bu insafsızları aldatan ve hiç münasebeti olmayan bir siyasî cemiyet vehmini veren üç maddedir.

Birincisi: Eskiden beri benim talebelerim benimle kardeş gibi şiddetli alâkadar olmaları, bir cemiyet vehmini vermiş.

İkincisi: Risale-i Nurun bazı şakirtleri her yerde bulunan ve cumhuriyet kanunları müsaade eden ve ilişmeyen ve cemaat-ı İslâmiye heyetleri gibi hareket etmelerinden, bir cemiyet zannedilmiş. Halbuki o mahdut üç dört şakirtin niyetleri cemiyet memiyet değil, belki sırf hizmet-i imaniyede hâlis bir kardeşlik ve uhrevî tesanüddür.

Üçüncüsü: O insafsızlar kendilerini dalâlet ve dünyaperestlikte bildiklerinden ve hükümetin bazı kanunlarını kendilerine müsait bulduklarından, fikren diyorlar ki: "Herhalde Said ve arkadaşları bizlere ve hükümetin, bizim medenîce nâmeşru hevesatımıza müsait kanunlarına muhaliftirler. Öyleyse muhalif bir cemiyet-i siyasidirler." Ben de derim:

Hey bedbahtlar! Dünya ebedî olsaydı ve insan içinde daimî kalsaydı ve insanî vazifeler yalnız siyaset bulunsaydı, belki bu iftiranızda bir

mânâ bulunabilirdi. Hem eğer ben siyasetle işe girseydim, yüz risalede on cümle değil, belki bin cümleyi siyasetvâri ve mübarezekârâne bulacaktınız. Hem farz-ı muhal olarak, eğer biz dahi sizin gibi bütün kuvvetimizle dünya maksatlarına ve keyiflerine ve siyasetlerine çalışıyoruz diye—ki; şeytan da bunu inandırmaya çalışamıyor ve kimseye kabul ettiremez—haydi böyle de olsa, madem bu yirmi senede hiçbir vukuatımız gösterilmiyor; ve hükümet ele bakar, kalbe bakamaz; ve her bir hükümette şiddetli muhalifler bulunur. Elbette yine adliye kanunu ile bizleri mesul etmezsiniz. Son sözüm:

حَسْبِيَ اللهُ لاَ اِلٰهَ اِلاَّ هُوَ عَلَيْهِ تَوَكَّلْتُ وَهُوَ رَبُّ الْعَرْشِ الْعَظِيْمِ

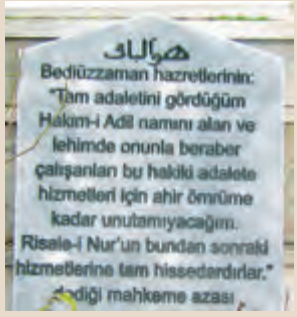
Mahkemede son sözüm

Efendiler, çok emarelerle kat'î kanaatim gelmiş ki, hükümet hesabına, hissiyat-ı diniyeyi âlet ederek emniyet-i dahiliyeyi ihlâl etmek için bize hücum edilmiyor. Belki bu yalancı perde altında, zındıka hesabına, bizim, imanımız için ve imana ve emniyete hizmetimiz için bize hücum edildiğine çok hüccetlerden bir hücceti şudur ki:

Yirmi sene zarfında, Risale-i Nur'un yirmi bin nüshaları ve parçalarını yirmi bin adamlar okuyup kabul ettikleri halde, Risale-i Nur'un şa-

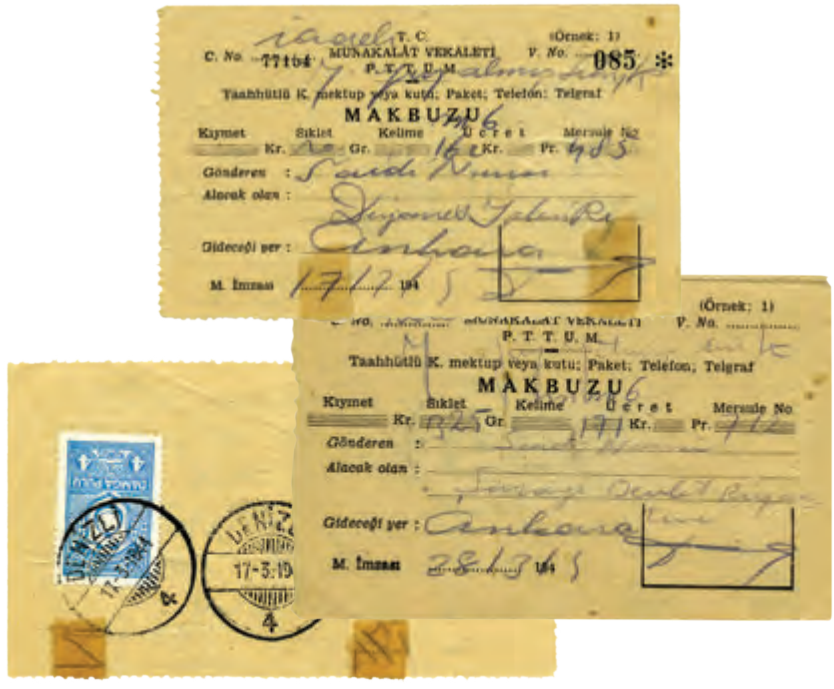

T. C.
MÜNAKALÂT VEKÂLETİ
P. T. T. U. M.
(Örnek: 1)
Taahhütlü K. mektup veya kutu; Paket; Telefon; Telgraf
MAKBUZU
Kıymet Sıklet Kelime Ücret Mersule No
Kr. Gr. Kr. Pr.
Gönderen :
Alacak olan :
Gideceği yer :
M. İmzası 194

Bediüzzaman Hazretleri Denizli Hapishanesinde iken yazdığı savunmaları Ankara'da devletin üst kademelerine posta ile göndermişti.

Ali Rıza Balaban

Bediüzzaman ile talebelerini yargılayan Denizli Mahkemesinin reisi. Dönemin bütün baskılarına rağmen, adaletten ayrılmayarak, Bediüzzaman ve talebeleri hakkında beraat kararı verdi. Bediüzzaman'ın mektuplarında "hâkim-i âdil" olarak adı geçer.

kirtleri tarafından emniyetin ihlâline dair hiçbir vukuat olmamış ve hükümet kaydetmemiş ve eski ve yeni iki mahkeme bulmamış. Halbuki, böyle kesretli ve kuvvetli propaganda, yirmi günde vukuatlarla kendini gösterecekti. Demek hürriyet-i vicdan prensibine zıt olarak, bütün dindar nasihatçilere şâmil, lastikli bir kanunun 163'üncü maddesi sahte bir maskedir. Zındıklar, bazı erkân-ı hükümeti iğfal ederek, adliyeyi şaşırtıp, bizi herhalde ezmek istiyorlar.

Madem hakikat budur; biz de bütün kuvvetimizle deriz: Ey dinini dünyaya satan ve küfr-ü mutlaka düşen bedbahtlar! Elinizden ne gelirse yapınız. Dünyanız başınızı yesin ve yiyecek. Yüzer milyon kahraman başlar feda oldukları bir kudsî hakikate başımız dahi feda olsun! Her ceza ve idamınıza hazırız. Hapsin harici, bu vaziyette, yüz derece dahilinden daha fenadır. Bize karşı gelen böyle bir istibdad-ı mutlak altında hiçbir hürriyet—ne hürriyet-i ilmiye, ne hürriyet-i vicdan, ne hürriyet-i diniye—olmamasından, ehl-i namus ve diyanet ve tarafdar-ı hürriyet olanlara ya ölmek veya hapse girmekten başka bir çare kalmaz. Biz de حسبنا الله ونعم الوكيل diyerek Rabbimize dayanıyoruz.

Mahkeme Reisi Ali Rıza Beyefendi,

Hukukumu müdafaa etmek için ehemmiyetli bir talebim ve bir ricam var.

Ben yeni harfleri bilmiyorum ve eski yazım da pek nâkıstır, hem beni başkalarla görüştürmüyorlar. Adeta tecrid-i mutlak içindeyim.

Hattâ iddianame on beş dakikadan sonra benden alındı. Hem avukat tutmak iktidarım yok. Hattâ size takdim ettiğim müdafaatımın, çok zahmetle, bir kısmını gizli olarak ancak yeni harfle bir suretini alabildim. Hem Risale-i Nur'un bir nevi müdafaanamesi ve mesleğinin hülâsası olan Meyve Risalesinin bir suretini müdeiumuma vermek için ve bir iki suretini Ankara makamatına göndermek için yazdırmıştım. Birden onları elimden aldılar, daha vermediler. Halbuki Eskişehir adliyesi, bize bir makineyi hapse gönderdi. Biz müdafaatımızı onda, yeni harfle, bir iki nüsha yazdık; hem o mahkeme dahi yazdı. İşte ehemmiyetli talebim: Ya bize bir makineyi siz veriniz veya bize müsaade ediniz, biz celp edeceğiz, tâ ki hem müdafaatımı, hem Risale-i Nur'un müdafaanamesi hükmündeki risaleyi yeni harfle iki üç suretini alıp, hem Adliye Vekâletine, hem Heyet-i Vekileye, hem Meclis-i Mebusana, hem şûrâ-yı Devlete göndereceğiz. Çünkü, iddianamede bütün esas, Risale-i Nur'dur. Ve Risale-i Nur'a ait dâvâ ve itiraz, cüz'î bir hâdise ve şahsî bir mes'ele değil ki çok ehemmiyet verilmesin.

Belki bu milleti ve memleketi ve hükümeti ciddî alâkadar edecek ve dolayısıyla âlem-i İslâmın nazar-ı dikkatini ehemmiyetli bir surette celp edecek bir küllî hadise hükmünde ve umumî bir meseledir.

Evet Risale-i Nur'a perde altında hücum eden, ecnebî parmağıyla bu vatandaki milletin en büyük kuvveti olan âlem-i İslâmın teveccühünü ve muhabbetini ve uhuvvetini kırmak ve nefret verdirmek için siyaseti dinsizliğe âlet ederek perde altında küfr-ü mutlakı yerleştirenlerdir ki, hükümeti iğfal ve adliyeyi iki defadır şaşırtıp der: "Risale-i Nur ve şakirtleri dini siyasete âlet eder; emniyete zarar ihtimali var."

Hey bedbahtlar! Risale-i Nur'un gerçi siyasetle alâkası yoktur. Fakat küfr-ü mutlakı kırdığı için, küfr-ü mutlakın altı olan anarşiliği ve üstü olan istibdad-ı mutlakı esasıyla bozar, reddeder. Emniyeti, asayişi, hürriyeti, adaleti temin ettiğine yüzer hüccetlerden biri, bu müdafaanamesi hükmündeki Meyve Risalesidir. Bunu âlî bir heyet-i ilmiye ve içtimaiye tetkik etsinler. Eğer beni tasdik etmezlerse, ben her cezaya ve işkenceli idama razıyım.

Aziz, sıddık kardeşlerim,

Ben, gerçi sizinle sûretâ görüşemiyorum. Fakat sizin yakınınızda ve beraber bir binada bulunduğumdan, çok bahtiyarım ve müteşekkirim. Ve ihtiyarım olmadan bazen lüzumlu tedbirler ihtar edilir. Ezcümle birisi:

Yanımdaki koğuşa masonlar tarafından hem yalancı, hem casus bir mahpus gönderilmiş. Tahrip kolay olmasından—hususan böyle haylaz gençlerde—o herif, bana çok sıkıntı vermesi ve o gençleri ifsad etmesiyle bildim ki, sizlerin irşad ve ıslahlarınıza karşı zındıka, ifsada ve ahlâkları bozmaya çalışıyor. Bu vaziyete karşı gayet ihtiyat ve mümkün olduğu kadar eski mahpuslardan gücenmemek ve gücendirmemek ve ikiliğe meydan vermemek ve itidal-i dem ve tahammül etmek ve mümkün olduğu derecede bizim arkadaşlar uhuvvetlerini ve tesanüdlerini tevazu ile ve mahviyetle ve terk-i enâniyetle takviye etmek gayet lâzım ve zarurîdir.

Dünya işleriyle meşgul olmak beni incitiyor. Sizin dirayetinize itimat edip zaruret olmadan bakamıyorum.

* * *

Kardeşlerim,

Her ihtimale karşı bu sabah ihtar edilen bir meseleyi beyan etmek lâzım geldi.

Bizim Kur'ân'dan aldığımız hakikatler güneş, gündüz gibi şek ve şüphe ve tereddüdü kaldırmadığını, yirmi seneden beri "Acaba zındık filozoflar buna karşı ne diyecekler ve dayandıkları nedir?" diye nefsim ve şeytanım çok araştırdılar. Hiçbir köşede bir kusur bulamadıklarından sustular. Zannederim, çok hassas ve iş içinde bulunan nefis ve şeytanımı susturan bir hakikat, en mütemerridleri de susturur.

Madem biz böyle sarsılmaz ve en yüksek ve en büyük ve en ehemmiyetli ve fiyat takdir edilmez derecede kıymettar ve bütün dünyası ve canı ve cânânı pahasına verilse yine ucuz düşen bir hakikatin uğrunda ve yolunda çalışıyoruz; elbette bütün musibetlere ve sıkıntılara ve düşmanlara kemâl-i metanetle mukabele etmemiz gerektir. Hem, belki karşımıza aldanmış veya aldatılmış bazı hocalar ve şeyhler ve zâhirde müttakîler çıkartılır. Bunlara karşı vahdetimizi, tesanüdümüzü muhafaza edip onlarla uğraşmamak lâzımdır, münakaşa etmemek gerektir.

Said Nursî

Denizli Mahkemesi Kararı

- Suret -

Esas No. 944-199 ARŞİVİ Kayıt No: 1174

Karar No. 136

C.M.U. No. 943 - 1247

Denizli ağır ceza mahkemesine mahsus kararnamedir .

İcabı görüşülüp düşünüldü :

Dini hissiyatı ve dinen mukaddes tanınan şeyleri alet ittihaz ederek devletin emniyetini ihlaledecek hareketlerle halkı teşvik ve bu maksatla cemiyet teşkil etmek ve bu cemiyete girmek ve bu cemiyetin faaliyetine yardım etmekten suçlu Bitlis vilayetinin Hizan kazası Isparta nahiyesi Nurisi köyünden Mirza oğlu 1295 D.lu 20/9/-943 gününden beri mevkuf aynı nevi suçtan dolayı Eskişehir mahkemesince bir sene ağır hapse mahkûm edilip infaz edilmiş sabıkası bulunan Saidi Nursi ile Isparta'nın Kemal paşa mahallesinden Mehmet oğlu 315 D. lu 10/9/943 gününden beri mevkuf aynı nevi suçtan dolayı Eskişehir mahkemesince altı aya mahkûm edilip infaz edilmiş sabıkası bulunan Husrev Altınbaşak, Isparta'nın yayla mahallesinden İsmail oğlu 315 D.lu 10/9/943 gününden beri mevkuf ve aynı nevi suçtan dolayı Eskişehir mahkemesince altı aya mahkûm edilmiş infaz edilmiş sabıkası bulunan Süleyman Rüştü Çakın , Isparta Turan mahallesinden Mehmet oğlu 309 D.lu 10/9/943 gününden beri mevkuf sabıkasız bakkal çolak nuri benli, Isparta keçeci mahallesinden İbrahim O. 316 D.lu 21/9/943 gününden beri mevkuf sabıkasız Osman Yıldırımkaya, Isparta Sav.K.den Ahmet O. 317 D.lu 18/9/943 gününden beri mevkuf sabıkasız Ali Gül , Isparta Sav.K.den Osman O. 317 D.lu 18/9/943 gününden beri mevkuf sabıkasız Salih Yıldız, Isparta Sav K.den Ahmet O. 301 D.lu 18/9/943 gününden beri mevkufsabıkasız Mehmet Soylu, Isparta Sav K.den Mehmet O. 329 D.lu 18/9/943 gününden beri mevkuf sabıkasız Ahmet Soylu, Isparta Sav K.den Süleyman O.324 D.lu 20/9/943 gününden beri mevkuf sabıkasız Hüseyin Beşli, Eğridüzün Barla nahiyesi Akmescit M.den Veli oğlu 304 D.lu aynı nevi suçtan Eskişehir mahkemesince altı aya mahkûm edilmiş olup infaz edilmiş sabıkası bulunan 13/9/943 T.den mevkuf Mehmet Tevfik Göksu, 13/9/943 tarihinden beri mevkuf ve Isparta İslam K.den Şerif oğlu 321 D.lu Abdullah Alınç, Isparta İslam K.den Hüseyin O. 317 D.lu sabıkasız 23/9/943 gününde tevkif altına alınıp 24/3/944 gününde eceli mev'udile Denizli memleket hastanesinde vefat ettiği anlaşılan Ali Erğün, Isparta Atabey nahiyesi Pazar M.den Hüsnü oğlu 316 D.lu 18/9/943 gününden beri mevkuf sabıkasız Tahir Mutlu,

- 6 -

safdilliklerinde peşine düşmüşler. Bunlar hüsnüniyet sahipleri olup sırf dini itikat yönünden Saide ve okudukları risalelere bağlılık göstermekte bu maksatla yaptıkları muhavere mektuplarının münderecatında hükümete karşı kötü maksat beslemedikleri ve bir cem'iyet veya tarikat kurmak fikriyle hareket etmedikleri anlaşılmış olduğuna mütedair olduğu görüldüğü ve her ne kadar evrak arasında mevcut Denizli sorgu hakimliğince yaptırılan ehliyetkuf raporunda Saidi Nursi'nin bazı asarından istidlal tarikiyle ve mesnetsiz olarak kendisinin ve mensuplarının hükümete karşı kötü bir maksat beslediklerini beyan olunmakta isede evrakı tahkikiye münderecatına ve cuhudun mazmunlara atıf ve isnat x olunan ef'al hakkında demi malumat beyan etmelerine ve Ankara ağır ceza mahkemesince yaptırılan ehliyetkuf raporu mahiyet ve münderecatına göre şayanı ihtiraz ve iltifat görülememiş ve esasen mazmunların x ekseriyeti azimesi okumak yazmaktan aciz bulunmuş diğer kısmında kendilerini ibadete ve taate vermiş oldukları; binaenaleyh devletin emniyetini ihlal edecek mahiyet arzedecek şerait ve evsafa haiz kimselerden olmadıklarıtezahür ve tahakkuk etmiş ve mahkemenin kanaatı vicdaniyesi de bu merkezde tecelli ve tehassül etmiş olmakla Müddeiumumiliğin teeziyeleri hakkındaki mütalaası yukarıda sıkır ve tadat olunan delaile karşı gayri varit görüldüğünden reddile zan altına alındıkları x ef'alden BERAETLERİNE ve başka sebeple mevkuf değillerse tahliyeleri için C.M.U liğine müzekkere yazılmasına ve vefat ettikleri anlaşılan Isparta Hafız Ali ve İskilipli Ahmet Say hakkındaki amme davasının kanunu cezanın 96 ncı maddesi mucibince sukutuna temyizi kabil olmak üzere 15/6/944 tarihinde söz birliği ile verilen karar C.M.U.H. Cemil Söylemez, Katip Musa Akman ve mevkuf mazmunların kâffesi hazır ve mazmunlardan Mehmet Şefik Eryuvası, Zühtü İşeri ve Ahmet Kopkop'un vekili müdafileri avukat Ethem Mutlu mevcut oldukları halde duruşmaya mahsus muayyen salonda alenen ve usulen tefhim kılındı.

Reis	Aza	Selahiyetli H.	K.
Ali Rıza Balaban	Hakkı Tösüner	Hasna Şener	
1354		7652	

İşbu hüküm mahkemei temyiz Birinci ceza dairesinin 30/12/944 gün ve 2193-3005 sayılı ilamiyle tasdik edilmek suretiyle kesbi katiyet x eylemiş olduğu tasdik olunur .

Kâ.	Başkâtip	50 Kr.damga pulu	10 Kr. damga pulu
imza	imza	resmi müdür imza	resmi müh.ve imza

14/Eylul/945
2 liralık harç pulu
resmi müh.ve imza

İbraz eden
Kastamonuda Beyçelebi mahallesinde 28 No:lı evde oturan Şevki oğlu Ahmet Cevdet Yazıcıoğlu

Denizli Mahkeme Kararnamesinin ilk ve son sayfaları.

Esas NO. 944 - 199 | Karar NO. 136 | G. ü. NO. 945 - 1947

Denizli ağır ceza mahkemesine mahsus kararnamedir.

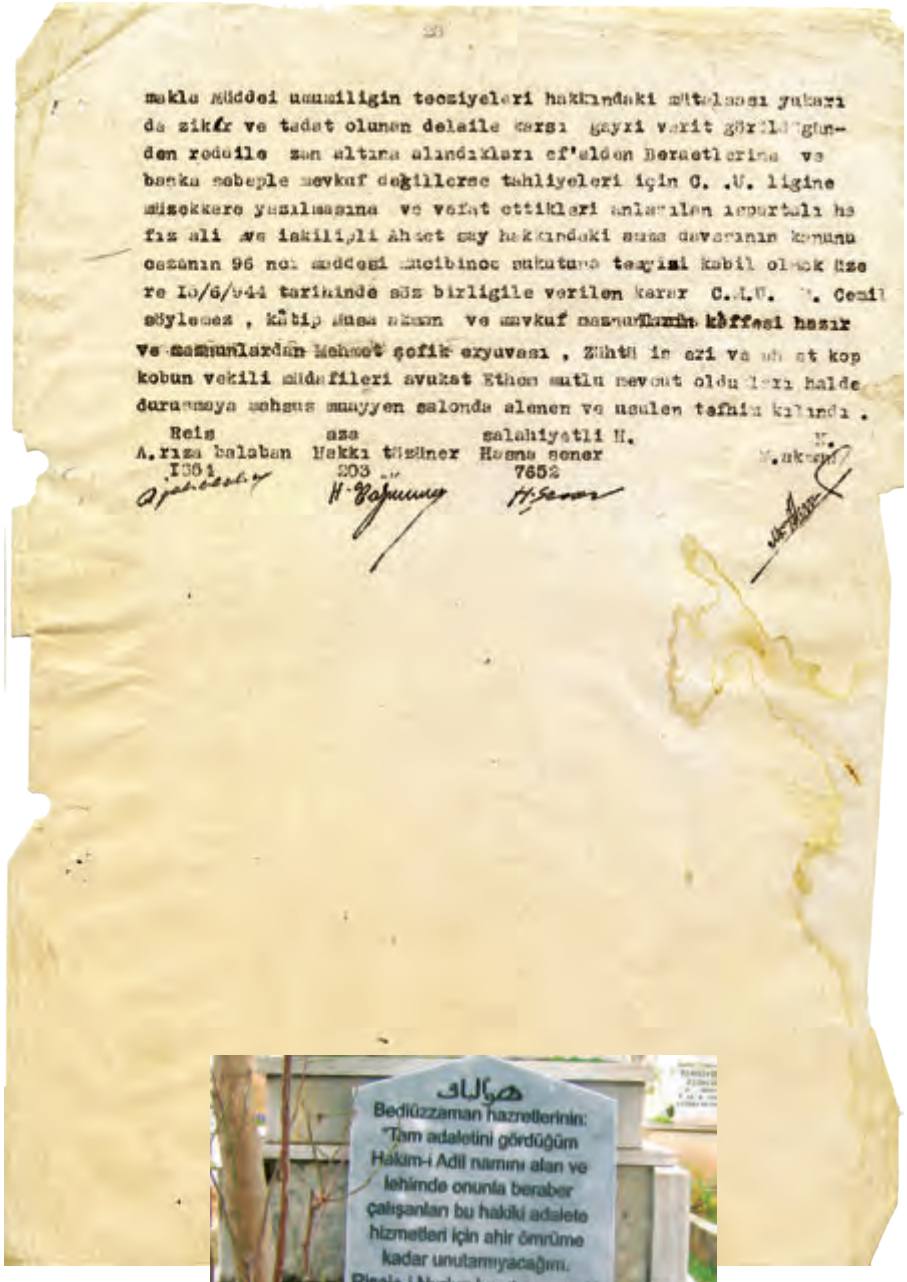
İCABI GÖRÜŞÜLÜP MÜZAKERESİNDE :

Dini hissiyatı ve dinen mukaddes telakki olunan şeyleri alet ittihaz ederek devletin emniyetini ihlal edecek hareketlerle beynelmilel tesanüd ve bu maksatla cem'iyet teşkil etmek ve bu cem'iyete girmek ve bu cem'iyetin faaliyetine yardım etmekten maznun bitlis eşrafından Nimet kazası Isparta mahiyesi Nuriçi köyünden Ahmet oğlu 1291 D.lu 20/9/943 gününden beri mevkuf aynı nevi suçtan dolayı Bakırköy mahkemesince bir sene ağır hapse mahkûm edilip infaz edilecek mahbus bulunan Şakir Nuri ile Isparta'nın Kasul nahiyesinden Mehmet oğlu 315 D.lu 10/9/943 gününden beri mevkuf aynı nevi suçtan dolayı eskişehir mahkemesince altı aya mahkûm edilip infaz edilecek mahbus bulunan Murat altınbacak, Isparta'nın yaylu mahallesinden İsmail oğlu 313 D.lu 10/9/943 gününden beri mevkuf ve aynı nevi suçtan dolayı eski şehir mahkemesince altı aya mahkûm edilip infaz edilecek mahbus bulunan Süleyman Nuri çakan, Isparta Turan mahallesinden Mehmet oğlu 309 D.lu 10/9/943 gününden beri mevkuf mahbus Bakkal çolak Nuri Şenli, Isparta Keçeci mahallesinden İbrahim oğlu 316 D.lu 21/9/943 gününden beri mevkuf mahbus Osman yıldırımkaya, Isparta nev K.den Ahmet oğlu 317 D.lu 18/9/943 gününden beri mevkuf mahbus Ali gül, Isparta nev K.den Osman oğlu 317 D.lu 18/9/943 gününden beri mevkuf mahbus Mustafa yıldız, Isparta nev K.den Osman oğlu 310 D.lu 18/9/943 gününden beri mevkuf mahbus Salih yıldız, Isparta nev K.den Ahmet oğlu 301 D.lu 18/9/943 gününden beri mevkuf mahbus Mehmet soylu, Isparta nev K.den Ahmet oğlu 309 D.lu 18/9/943 gününden beri mevkuf mahbus Ahmet soylu, Isparta nev K.den Süleyman oğlu 304 D.lu 20/9/943 gününden beri mevkuf mahbus Hüseyin Şeki, Egridirin Barla nahiyesi ak mescit K.den Veli oğlu 304 D.lu aynı nevi suçtan eski şehir mahkemesince altı ay müddetle mahbus olup infaz edilecek mahbus bulunan Mehmet tevfik oğlu (13/9/943 tarihinden beri mevkuf), ve Isparta İslam K.den Şerif oğlu 313 D.lu 23/9/943 gününden beri mevkuf mahbus Abdullah kalaç, Isparta İslam K.den Hüseyin oğlu 317 D.lu mahbus 23/9/943 gününde tevkifhanede mevcut olmasın 24/3/944 gününde acelî mev'uden [illegible] Ali [illegible], Isparta [illegible]

Denizli Mahkemesinin ittifakla verdiği beraat kararı:

". . . Bunlar hüsnüniyet sahipleri olup sırf dini itikat yönünden Said'e ve okudukları risalelere bağlılık göstermekte, bu maksatla yaptıkları muhavere mektuplarının münderecatı da hükümete karşı kötü maksat beslemedikleri ve bir cemiyet veya tarikat kurmak fikriyle hareket etmedikleri anlaşılmış olduğuna dair mütedair olduğu görülmüş . . . devletin emniyetini ihlal edecek mahiyet arz edecek şerait ve evsafı haiz kimselerden olmadıkları tezahür ve tahakkuk etmiş ve mahkemenin kanaat-ı vicdaniyesi de bu merkezde tecelli ve tehassul etmiş olmakla, Müddeiumumiliğin tecziyeleri hakkındaki mütalaası yukarıda zikir ve tadat olunan delâile karşı gayrı varit görüldüğünden reddile zan altına alındıkları ef'alden BERAETLERİNE . . . temyizi kabil olmak üzere 15/6/944 tarihinde söz birliği ile verilen karar . . . alenen ve usulen tefhim kılındı."

Reis Ali Rıza Balaban, Aza Hakkı Tözüner, Selahiyetli Hakim Hasna Şener.

makla müddei umumiliğin tecziyeleri hakkındaki mütalaası yukarı
da zikr ve tadat olunan delaile karşı gayri varit görüldüğün-
den reddile zan altına alındıkları ef'alden beraetlerine ve
başka sebeple mevkuf değillerse tahliyeleri için C. .V. ligine
müzekkere yazılmasına ve vefat ettikleri anlaşılan isparta mü
fiz ali ve iskilipli Atıf say hakkındaki asıl davanın konunu
cezanın 96 ncı maddesi mucibince sukutuna tekrimi kabil olmak üze
re 10/6/944 tarihinde söz birliğile verilen karar C.M.U. . Cemil
söylemez , kâtip Musa Akkan ve mevkuf mazbutların kâffesi hazır
ve mazbutlardan Mehmet Şefik ergüvanı , Zühtü Ergezi ve di ğer kop
kobun vekili müdafileri avukat Ethem Menteş mevcut oldukları halde
duruşmaya mahsus muayyen salonda alenen ve usulen tefhim kılındı .

Reis A.rıza Balaban 1361
aza Hakkı Tüzüner 203
salahiyetli H. Hasna Şener 7652

Hasna Şener
(1903-1975)

Risale-i Nur hizmetinde dönüm noktası olan Denizli Mahkemesinin 15 Haziran 1944 tarihli beraat kararının altında imzası olan hakim. Ülkemizin ilk kadın hakimlerinden. Üstadın hakim-i âdil olarak andığı Reis Ali Rıza Balaban'a karşı mahkemenin diğer iki üyesi, yönetimden gelen telkinler doğrultusunda karar vermek istiyordu. Bu üyelerden biri hastalanınca, Ali Rıza Bey, görevi Hasna Hanıma teklif etti. Hasna Hanımın gelişinden sonra, yeni heyet, Bediüzzaman ve talebeleri hakkında oybirliğiyle beraat kararı verdi.
Emirdağ Lâhikasında yer alan bir mektubunda Üstad kendisine ismen teşekkür ediyor:
"Mahkemede zabıt kâtibi ve âzâdan Hasna Hanım ve sorgu hakimi gibi vicdanlı zatlara teşekkür ederiz. Ve onları unutmayacağımı, bilhassa başta Müftü Osman, Hasan Feyzi olarak çok ehemmiyetli kardeşlerime selâmımızı ve minnettarlığımızı bildiririz."

O benim manevî evlâdım

Senirkentli Ali İhsan Tola anlatıyor:
"Üstad, Hasna Hanım köylümüz olduğu için dört defa selam söylemişti. Bir seferinde 'Sen benim selâmlarımı söylemiyor musun?' diye çıkıştı. Ben de hemen Isparta'dan Denizli'ye gittim. Mahkemeye vardım. Onu buldum. Üstadın şu sözlerini ona naklettim: 'Hasna, kendini Kur'ân dâvâsına, başıma ne gelirse gelsin diyerek feda etti. Bütün hasenatlar aynen ona gidiyor. Evet, erkek hâkimler korktu, o ise hiç çekinmeden beraat için karara imzasını attı. Artık o benim manevi evlâdım. Ona dua ediyorum.' Döndüğümde bunu Üstad Hazretlerine anlattım. Üstadımız 'O, çok büyük bir iş yaptı. Risale-i Nur'un beraatı çok mühim. Ben onun ismini gavslar ve kutuplar gibi büyüklerin yanına yazıp her zaman dua ediyorum. İnşaallah bu hizmeti onun kurtuluşuna vesile olur' dedi."

Üç şehitler

Nasıl Hafız Ali gitti, Denizlili onun yerine geldi, acısını unutturdu; öyle de, bir Hasan Feyzi gitti, yerine bir dârü'l-fünun gelecek, inşaallah acısını unutturacak.

Istikamet Şehidi

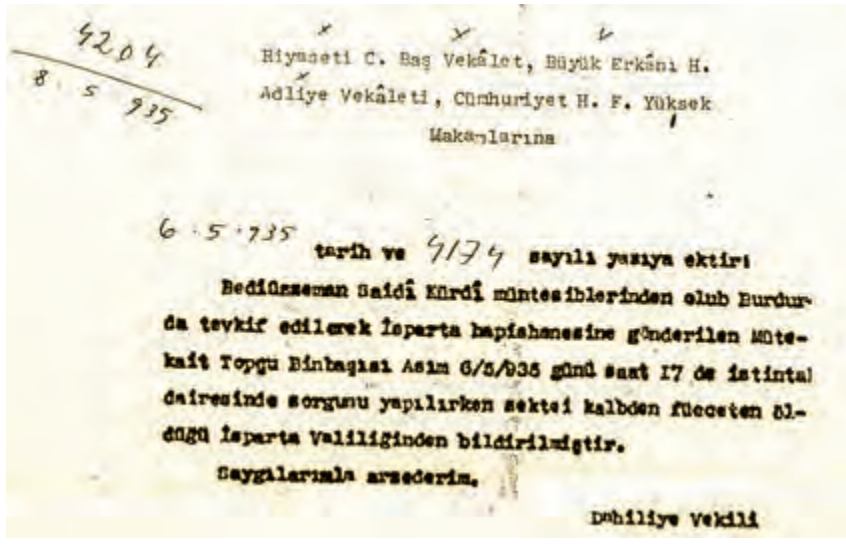
Binbaşı Âsım Önerdem

(1877-1935)

BİR SÖZÜNÜZÜN DOĞRULUĞU için canınızı verir miydiniz? O vermişti: Binbaşı Âsım Bey. Doğruyu söyleyip Üstadına zarar vermek ile yalan söylemek arasında muhayyer kalınca her ikisi de kendisine ölümden beter gelmiş olacak ki, ölmeyi diledi. İstikamet sırrına erenlerdendi. Anlamıştı ki, istikamet, Risale-i Nur'ların ruhu gibi, her yerindedir. Onlar onsuz olmaz.

Haber, gözleri ve kalpleri mühürlenmiş olanlar nezdinde, "Bir mürteci ifade verirken öldü" basitliğinde bir polis vak'asından ibaretti. Oysa orada, yer ile gök arasında ancak gören kalplerin şahit olabileceği muhteşem ve süratli bir muhabere yaşanmış, "Ya Rab, canımı al!" yakarışı Arş-ı Âzama yükselmiş, derhal makbul olup hükmü kaza edilmişti. Bir istikamet ve sadâkat destanıydı yazılan; fakat onu okuyacak göz nerede?

4204
8 5 935

Hiyaseti C. Baş Vekâlet, Büyük Erkânı H.
Adliye Vekâleti, Cümhuriyet H. F. Yüksek
Makamlarına

6.5.935 tarih ve 4174 sayılı yazıya ektir:
Bediüzzeman Saidî Kürdî müntesiblerinden olub Burdur-
da tevkif edilerek İsparta hapishanesine gönderilen Müte-
kait Topçu Binbaşısı Asım 6/5/935 günü saat 17 de istintak
dairesinde sorgusu yapılırken sektei kalbden fücceten öl-
düğü İsparta Valiliğinden bildirilmiştir.
Saygılarımla arzederim.

Dahiliye Vekili

Binbaşı Âsım Beyin ölümü, Dahiliye Vekili tarafından Cumhurbaşkanlığına, Başbakanlığa, Genelkurmay Başkanlığına, Adalet Bakanlığına ve Cumhuriyet Halk Partisine şu şekilde bildiriliyor:

"Bediüzzaman Saidi Kürdî müntesiblerinden olub Burdur'da tevkif edilerek İsparta hapishanesine gönderilen Mütekait Topçu Binbaşısı Asım 6/5/935 günü saat 17 de istintak dairesinde sorgusu yapılırken sektei kalbden fücceten [''füc'eten'' demek istiyor] öldüğü İsparta Valiliğinden bildirilmiştir. Saygılarımla arzederim."

"Binbaşı Merhum Âsım Bey isticvab edildi. Eğer doğru dese Üstadına zarar gelir ve eğer yalan dese kırk senelik namuskârâne ve müstakîmane askerliğinin haysiyetine çok ağır gelir diye düşünüp, 'Ya Rab, canımı al!' diyerek o dakikada teslim-i ruh eyledi, istikamet şehidi oldu. Ve dünyada hiçbir kanunun hatâ diyemeyeceği bir muâvenet-i hayriyeyi ve bir tasdiki hatâ tevehhüm edenlerin çirkin hatalârına kurban oldu. Evet, Risale-i Nur'dan tam ders alan, bir su içer gibi, kolayca terhis tezkeresi telakki ettiği ecel şerbetini içer. Eğer benden sonra dünyada kalan kardeşlerimin teellümlerini düşünmeseydim, ben de, âlicenap kardeşim Âsım Bey gibi 'Ya Rab! Canımı da al' diyecektim. Her ne ise..."

Binbaşı Âsım Bey, askerlik hayatı boyunca yurdun çeşitli yerlerinde görev yapmış, bu arada daima ilim ve irfanın peşinde olmuştu. Burdur'da bulunduğu sırada da Bediüzzaman'ı tanıdı. Sene 1925:

"Pür-taksîr olan bu fakir, bilâfasıla otuz dört sene olan hayat-ı askeriyemde, muktezâ-yı beşeriyet, az ve çok mâsiyet fırtına ve dalgalarına tutulmuş, vazife-i diniye-i uhreviye ve ubudiyet ciheti pek çok noksan kalmış ve hâb-ı gaflet perdesine bürünmekle imrar-ı hayat etmiş olduğumu şimdi anlıyorum ve kusurlu geçmiş zamanlarıma pişman ve nâdim olup, evvelki güldüklerime şimdi ağlıyorum. Bu da, siz Üstadıma ve risalelerinize kavuşmakla hasıl olmuştur ki, yüz

binlerce şükür, Cenab-ı Hak sizi bu fakire ihsan buyurdu."

Binbaşı Âsım Bey, Bediüzzaman ile tanışmanın ardından derhal güzel yazısı ile Risale-i Nurların emrine girmişti. Bediüzzaman Barla'ya sürülünce arada mektuplar gidip geldi. Ele geçen her Nur risalesi duygularını da düşüncelerini de harekete geçiriyor, Nur deryasına daldıkça coşan minnet, muhabbet, şükran hisleri kelime kelime teşahhus edip, kâğıda dökülüyordu:

"Üstadımı bu fakire lütuf ve kereminden ihsan buyuran Kadîr-i Mutlak, Ezel ve Ebed Sultanı Cenab-ı Hayy-i Lâyemût Hazretlerine, her dakikada yüz binlerce hamd ve şükür etsem—ki ediyorum—yine yüz binde bir borcumu bile ifâ edemem."

Yüksek ruhların Nur Risalelerini takdiri, tefeyyüzü de bir başka oluyor:

"Bu Nur risalelerinin her birisi birbirinden nurlu; hele İ'câz-ı Kur'ân nurun alâ nur! Nasıl tavsif edeyim? Bir gülistan-ı ferah-fezâda gayet nâdide ve hoşbû ezhâr-ı lâtife gûna-gûn bulunup da, hangisini koparmaya, koklamaya, tercih etmeye mütehayyir kalıp da, neticede hepsinden bir deste, bir demet yapmaya karar verdiği gibi; bu risale-i şerifeler de yazanı, okuyanı, dinleyeni nur bahçesine, nur deryasına gark edip de mütefekkir, mütehayyir edip, hepsinden bir çiçek demeti yapmaz da ne yapar? İnsanı, fakat o insanı tahayyür ve tefekkür sahrâsında mest-i lâya'kıl bırakmaz da ne yapar? Bütün dünyevî beşeriyet ve hayvaniyet hâssalarından tecerrüt etmesine, Hâlıkına ubudiyet-i mütemadiyede bulunmasına, mezmum bilcümle ahlâkları def ve tard etmesine, ilh. gibi hissiyatıyla mütehassis edip de

YARIN 20 SAYFA

8 MAYIS ÇARŞAMBA 1935

TAN

BUGÜN 16 SAYFA

İSTANBUL

BUGÜN

Bir Mürteci İfade Verirken Öldü!

İRTİCA HADİSESİ

Bursada, Isparlada Yeni Tevkifler Yapıldı, 30 Mevkuf Var!

Bir Binbaşı Mütekaidi Suçlu, İfadesi Alınırken Birdenbire Düştü Öldü, Saidi Kürdi Ne diyor?

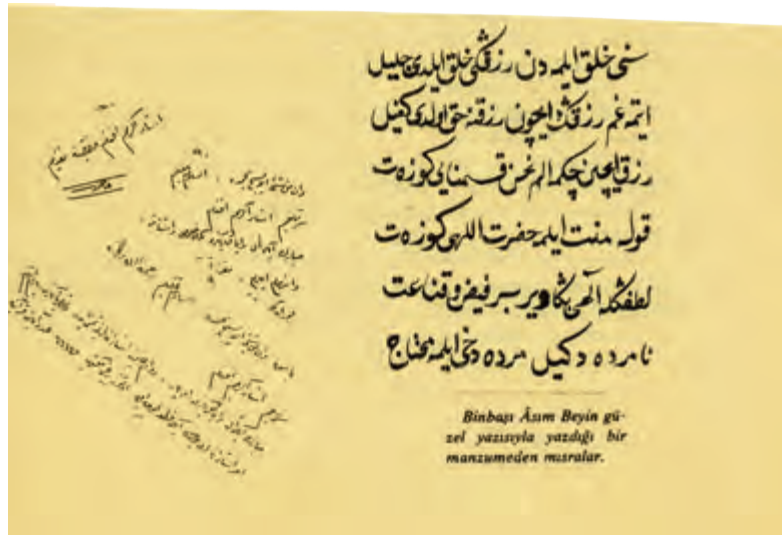
İç Bakanı jandarma genel kumandanı ile birlikte bugün öğleyin Isparlaya varıyorlar- Burdurda da tevkif edilenler v

C. H. PARTİSİ BÜYÜK KURULTAYI

Büyük Kurultay Yarın Atatürk'ün Söylevi ile Açılıyor

Tan gazetesinde günün en büyük haberi, "Bir mürteci ifade verirken öldü!" manşetiyle veriliyor ve şöyle devam ediyor:

"Bir binbaşı mütekaidi suçlu, ifadesi alınırken birden bire düştü öldü. İrtica hazırlayan şebeke elebaşılarının sorguları henüz bitirilmemiştir. Isparta'dan sonra Bursa Adliyesinin de başladığı tahkikat devam ediyor. Isparta'da dün de yeni tevkifler yapılmış, ifade veren bir binbaşı mütekaidi birden ölmüştür."

Binbaşı Âsım Beyin güzel yazısıyla yazdığı bir manzumeden mısralar.

Aynı zamanda hattat olan Binbaşı Âsım Beyin hüsn-ü hattıyla yazılmış bir şiir:

Seni halk eylemeden rızkını halk eyledi Celîl,
Etme gam rızkın için, rızkına Hak oldu kefîl.

Rızk için çekme elem, "Nahnü kasemnâ"yı gözet,
Kula minnet eyleme, Hazret-i Allah'ı gözet.

Lûtfunla İlâhî bana ver bir feyz ü kanaat,
Nâmerde değil, merde dahi eyleme muhtaç.

nefs-i emmareyi öldürmez de ne yapar? Diyebilirim ki, bu Nur risale-i şerifeleri bir gülistan-ı cinândır."

Şu satırlarda, Risaleleri yazmak ve neşretmek vazifesini gaye-i hayat edinme sürecinin hangi duyguların neticesi olarak geliştiğini izleyebiliyoruz:

"Fakirce noksan olan risale-i şerifelerin hangisini evvelâ yazayım? Çünkü, her biri birbirleriyle nur ve hakikat müsabakasına çıkmış diye, mütelâşî ve heyecanlı bir vaziyetteyim."

Bediüzzaman'ın şahsında Nur Risalelerine ifnâ-yı hayat eden üç şehidimiz var. Hafız Ali, Hasan Feyzi Yüreğil ve Binbaşı Âsım Bey. Üçü de şehadetlerini dilemişler, bir hiss-i kablelvuku ile âdeta önceden haber vermişler. İşte şu satırlar Üstadında fenâ olmanın habercisi değilse nedir?

"Muhterem Üstadım Efendim Hazretleri,

"Bu arîzamı takdim ve tasdîe iki sebeb-i mücbir hasıl oldu:

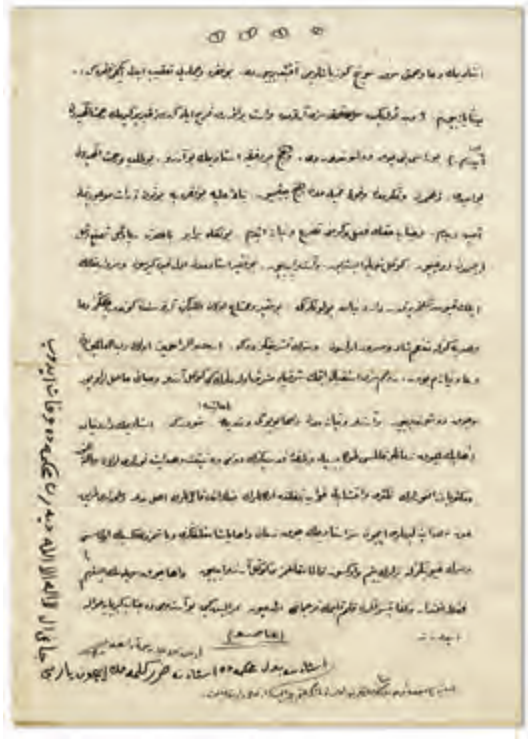
"Birincisi: Sevgili Üstadımın geçenki iltifatnâmelerinin bir fıkrasında buyuruluyor ki: Bu fakirle aziz kardeşim Hüsrev gibi yüksek,

ciddî, hâlis kardeş ve talebelerimi, âhir-i ömrümüze kadar hizmet-i Kur'ân'da dâim eylesin.

"Muazzez Üstadımın bu dua, bu niyaz ve himmetlerine bütün mevcudiyetimle âmin dedim. Ve daima da diyorum. Ve Cenab-ı Lemyezel Hazretlerine de daima niyâzım budur. Ve pek muhterem ve pek sevdiğim Üstadımın dua ve himmeti sürur, sevinç, gözyaşlarımı akıttırıyordu. Bu fıkra ve cümleyi takip eden ikinci fıkra ki, aynen yazıyorum: 'Ve ben öldüğümde sizi arkamda vâris bırakarak ferahla kedersiz kabrime girmek rahmet-i İlâhiyeden ümit ederim.'

"Burası beni çok düşündürdü ve hiçbir dakika Üstadımın bu arzu, bu talep ve rahmet-i İlâhiyeden bu ümidi, zihnimden ve fikrimden ve kuvve-i hayalimden hiç çıkmıyor. Binaenaleyh, bu fıkraya bütün zerrât-ı mevcudiyetimle âmin dedim ve Cenab-ı Hakkın fazl ve keremini tazarru ve niyaz ettim.

"Bununla beraber—yâ Hazret, riyâ değil, tasannu değil, içimden doğuyor—gönül şöyle istiyor ve arzu ediyor: Bu fakir, Üstadımdan evvel kabre girsin ve siz, dâr-ı bekanın ilk kapısına gelinceye kadar, dâr-ı dünyada bulununuz ki, bu fakir ve muhtaç olan talebenize arkasın-

Binbaşı Âsım Beyin Üstadından önce ölmek istediğini bildiren mektubuna Bediüzzaman'ın düştüğü not: "Hakikaten Merhumun münacatı karîn-i icabet olmuş ki, aynı yıl içinde, Üstadına bedel, mahkemede, Üstadına zarar gelmemek için, 'Yâ Rabbi, canımı al! Lâ ilâhe illâllah' diyerek mahkemede vefat edip irtihal-i dâr-ı beka etmiştir."

dan göndereceğiniz dua ve hediyenizle mütena'im, şâd ve mesrur olsun. Ve sizin teşrifinizde—ki Erhamü'r-Râhimîn olan Rabbü'l-Âlemînden dua ve niyâzım budur—ruhum sizi istikbal etmek şerefiyle müşerref olabilmek gibi, gönül arzu ve hayatı hasıl oluyor. Ve çok düşündürüyor. Ve bu arzu ve niyazımdan daha büyüğü ve şedîdi şudur ki: Üstadımın dâr-ı dünyada daha pek çok zamanlar kalması, dolayısıyla vazife-i kudsiyenizin devamı ve hakikat ve hidayet nurları olan Risale-i Nur ve Mektubâtü'n-Nur'ların teksiri ve intişariyle, hâb-ı gaflette olanların, dalâlette kalanların, ehl-i bid'a ve mülhidlerin tarik-i hak ve hidayete girmeleri için siz Üstadımın çok zaman daha yaşamaklığınızı ve başımızdan eksik olmamanızı ve sizin gaybûbetinizle bizlerin yetim ve öksüz kalmamaklığımızı gönül arzu ediyor.

"Daha çok söylemek isterim, fakat iktidar ve kifayetsizliğimden kalemim, kalbimin tercümanı olamıyor. Her iş gibi, bu arzumu da Cenab-ı Kibriyâya havâle ederiz."

Âsım (rahmetullahi aleyh)

Binbaşı Âsım Beyin bu duasının kabul tarihi 1935 oldu. Eskişehir hadisesi patlak verdiğinde, tutuklananlar arasında Binbaşı Âsım Bey de vardı. Sorguya çekildiği gün, Binbaşı Âsım Bey, Üstadın tabiriyle, su içer gibi ecel şerbetini içti, terhis tezkeresini aldı.

Üstadının yerine ölen büyük âlim

Hafız Ali'nin şehadeti

YER DENİZLİ HAPİSHANESİ. Sene 1944. Daha önce karşılıklı gidip gelen mektuplar aracılığı ile tanışmış olan, ama yüz yüze görüşememiş, aynı iman dâvâsına baş koymuş Nur talebeleri, Kastamonu'dan, İstanbul'dan, Isparta'dan toplanıp getirilmişler. Kavuşma, tanışma sevinci hapishane sıkıntılarına karışmış. Yerlerinden, yurtlarından alınıp getirilirken, başlarına gelecekler hakkında bir fikirleri yok. Çoluk çocukları Allah'a emanet. Bir daha görüşmek ise yâ kısmet... Müddeiumumi, her fırsatta idam edileceklerini söylüyor. O savaş yıllarında ülkeyi kasıp kavuran yokluk, hapishane şartlarında bütün ağırlığı ile yaşanıyor. Soğuk bir yandan, bit ve tahtakurularının tasallutu, uğradıkları hakaret ve eziyetler, yaşadıkları belirsizlik hep birlikte üstlerine çöreklenmiştir. Ama bütün bu ağır şartlar Nurların ne telifini, ne yazılmasını, ne de çoğaltılıp dağıtılmasını engelleyemez. Hapishane sanki hapishane değil, medresedir, matbaadır, dostlar meclisidir, güllük gülistanlıktır. Çileler kemal-i rıza ile yüklenilmiş çekilmektedir. Ama bir şey var ki ona dayanmak çok zor, bazıları için imkânsız. Yüzüne bakmaya kıyamadığı candan aziz Üstadının çektiği sıkıntıları hafifleştirememek, yardımına koşamamak, hasta-

Mahkeme-i Kübrayı haşirde Risale-i Nur talebelerinin bayraktarı şehid-i merhum Hafız Ali rahmetullahi aleyh ebeden daimen

Said Nursî

Hafız Ali'nin şimdi Kur'ân kursu olarak hizmet gören evi.

lığında hizmet edememek, derdine derman olamamak—işte Hafız Ali için asıl dayanılmaz musibet bu idi. Yarım saat mesafedeki mahkeme salonuna 67 yaşında Bediüzzaman Hazretleri elleri kelepçeli yürütülerek getirilip götürülüyordu. Zaten zehirlerin birinin etkisi geçmeden diğeri gelmekte... Netice: Bediüzzaman Hazretleri ağır hastadır. Ama idare izin vermiyor ki yanına varsınlar, hizmet etsinler, hastalığına bir çare arasınlar, hiç olmazsa birlikte ağlasınlar. Çaresizlik içinde kıvranan Hafız Ali sonunda koğuş arkadaşlarını topluyor. "Ben dua edeceğim, siz âmin diyeceksiniz" diye tembihliyor.

Ve dua ediyor:

"Ya Rab, şu kadar insan, biz çaresiz kaldık. Üstadımıza elimiz yetişmiyor. Hiçbir şey yapamıyoruz. Eğer eceli geldiyse onun yerine benim canımı al, ona âfiyet ver."

Bu yürekten duaya çok geçmeden cevap geliyor. Hafız Ali hastalanıp canından ziyade sevdiği Üstadına bedel şehit oluyor. Bediüzzaman Hazretleri bu olayı Yirmi Altıncı Lem'ada şöyle anlatır:

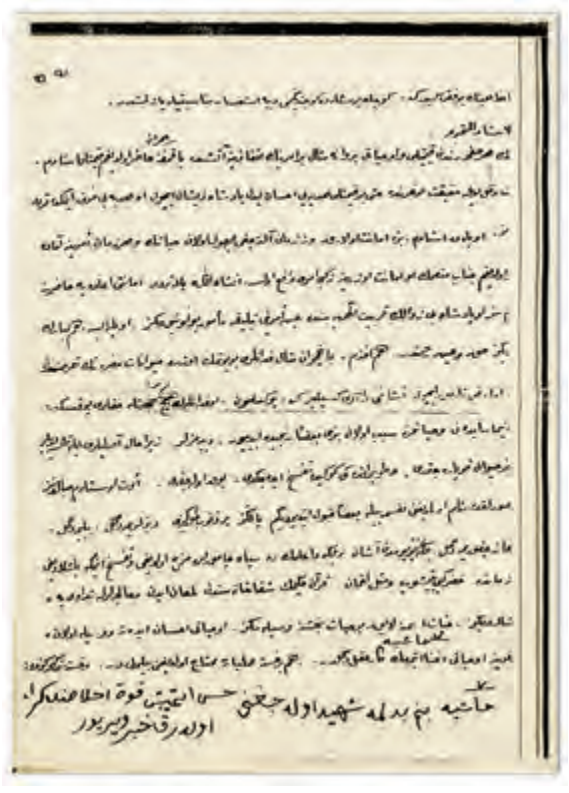
"Sonra gizli düşmanlar beni zehirlediler. Ve Nur'un şehit kahramanı merhum Hafız Ali benim bedelime hastahaneye gitti ve benim yerimde berzah âlemine seyahat eyledi, bizi meyusane ağlattırdı."

Vefatına meyusane ağlarken, hüsn-ü hatimesini de müjdeler:

"Risale-i Nur'un bir şehit kahramanı olan merhum Hafız Ali, hapiste Meyve Risalesini kemâl-i aşkla yazarken ve okurken vefat edip kabirde melâike-i suale mahkemedeki gibi Meyve hakikatleriyle cevap verdiği misilli, ben de ve Risale-i Nur şakirtleri de, o suallere karşı Risale-i Nur'un parlak ve kuvvetli hüccetleriyle istikbalde hakikaten ve şimdi mânen cevap verip onları tasdike ve tahsine ve tebrike sevk edecekler inşaallah."

Büyük şehit hizmetten uzak kalmaz, dualarda unutulmaz:

"İşte bu vâkıaya muvafık olarak, ben merhum Hafız Ali'yi aynen hayattaki gibi Risale-i Nur'la meşgul olarak en yüksek bir ilimde çalışan bir talebe-i ulûm vaziyetinde ve tam şehitler mertebesinde ve tarz-ı hayatlarında biliyorum ve o kanaatle ona ve onun gibi Mehmet Zühdü'ye ve Hafız Mehmet'e bazı dualarımda derim: Yâ Rabbî! Bunları kıyamete kadar Risale-i Nur kisvesinde hakaik-i imaniye ve esrar-ı Kur'âniye ile kemâl-i ferah ve sevinçle meşgul eyle. Âmin. İnşaallah."

"Evet, Üstadım, mübalâğasız, pür-kusurlukta mislim olmadığını nefsime bile bazan kabul ettirdiğim, yalnız pür-zünûb talebenizi, dizlerime değil, belime değil, boğaz çukuruma değil, belki de boyumdan aşan ve belki dahilimin de siyah çamurlara mezc olduğu ve tefessüh etmeye başladığı bir zamanda Hızır gibi yetişip ve misl-i Lokman, Kur'ân-ı Hakîmin şifahenesinden lemeân eden muâlecelerle tedaviye başladınız. Hayat ismine lâyık bir hayat bahşına vesilesiniz. O hayatı ihsan edene ve vesile olan uğruna, o hayatı ifnâ etmemek kâr-ı akıl değildir."

Barla Lâhikasındaki bir mektubunda Hafız Ali böyle diyor. Bediüzzaman'ın bu sözlere düştüğü not ise şöyle:

"Benim bedelime şehit olacağını hissetmiş, kuvvet-i ihlâsının kerameti olarak haber veriyor. Haber verdiği gibi şehit oldu."

"Nur Fabrikası sahibi"

Hafız Ali (1898-1944)

İSLÂMKÖYLÜ NUR FABRİKASININ sahibi. Bu unvan, kendisine Bediüzzaman Hazretleri tarafından verildi. Risale-i Nur'ların yazım ve neşir hizmetlerinde en önemli rükünlerden biri olan Nur Fabrikası, yüksek ilim ve dirayetiyle Hafız Ali'nin tedbiri altında faaaliyet gösteriyordu.

İmam olarak görev yapan Hafız Ali, birçok talebe ve hafız da yetiştirmişti. Risale-i Nur'a intisaptan sonra bütün vaktini Risalelerin neşrine hasretti. Bediüzzaman'ın "Kuvvetli rabıtası telefon gibidir" sözüyle getirdiği bağlılığı, hayatında da Üstada pek çok defalar kendisini hissettirmişti:

"Hafız Ali kardeşim,

"Bir zaman Barla'da Cuma gecesinde dua ederken, senin 'Âmin' sesini iki defa sarihan işittim. Arkama baktım, dedim: 'Hafız Ali ne vakit gelmiş?'

"Dediler: 'O burada yoktur.'

"Ben şimdi o vâkıadan diyebilirim ki, üç dört saat mesafeden duama âmin'ini işittirmesi, otuz günlük mesafeden buradaki zayıf davet ve duama kuvvetli ve tesirli bir âmin hükmünde olan yazıların imdadıma yetişmesi çok mânidar bir tevafuktur."

Hafız Ali, sadece gayret ve cesaretiyle değil, aynı zamanda yüksek ahlâkı ve faziletiyle de, arkadan gelecek sayısız Nur talebelerine bir nümune-i imtisal olmuştu.

Onun bu özelliğini, Bediüzzaman şu satırlarında iftiharla anlatır:

"Kardeşlerimizden İslâmköylü Hafız Ali Efendi, kendine rakip olacak diğer bir kardeşimiz hakkında gösterdiği hiss-i uhuvveti, çok kıymettar gördüğüm için size beyan ediyorum: O zat yanıma geldi; ötekinin hattı, kendisinin hattından iyi olduğunu söyledim. 'O daha çok hizmet eder' dedim. Baktım ki, Hafız Ali kemal-i samimiyet ve ihlâsla, onun tefevvukuyla iftihar etti, telezzüz eyledi. Hem Üstadının nazar-ı muhabbetini celp ettiği için memnun oldu. Onun kalbine dikkat ettim, gösteriş değil, samimî olduğunu hissettim. Cenab-ı Allah'a şükrettim ki, kardeşlerim içinde bu âli hissi taşıyanlar var."

Daha Barla günlerinde iken, Üstadına yazdığı mektubunda "Hayat

ismine lâyık bir hayat bahşına vesilesiniz. O hayatı ihsan edene ve vesile olan uğruna, o hayatı ifnâ etmemek kâr-ı akıl değil" diyordu.

Bu sözlerini, Denizli hapsindeki hazin şehadetiyle imzaladı Hafız Ali.

Hafız Ali'nin rabıtası telefon gibi

"Berzah Isparta gibi olmuş"

Fedakâr talebesi Hafız Ali'nin acısını bir türlü unutamayan Bediüzzaman, teessürünü, eline geçen kâğıt parçalarına şu şekilde dökerek talebelerine ulaştırır:

Aziz, sıddık kardeşlerim,

Ben merhum Hafız Ali'yi unutamıyorum. Onun acısı beni çok sarsıyor. Eski zamanlarda bazan böyle fedakâr zâtlar, kendi dostu yerine ölüyorlardı. Zannederim, o merhum benim yerimde gitti. Onun fevkalâde hizmetini eğer sizler gibi o sistemde zatlar yapmasaydı, Kur'ân'a, İslâmiyete büyük bir zâyiat olurdu. Ben, onun vârisleri olan sizleri tahattur ettikçe, o acı gidiyor, bir inşirah geliyor.

Medar-ı hayrettir ki, ben şimdi onun mânevî, belki maddî hayatıyla âlem-i berzaha gitmesi cihetiyle, o âleme gitmek için bende bir iş-

tiyak zuhur etti ve ruhuma başka bir perde açıldı. Nasıl ki buradan Isparta'daki kardeşlerimize selâm gönderip muarefe, muhabere ile sohbet ediyoruz. Aynen öyle de, Hafız Ali'nin tavattun ettiği âlem-i berzah, nazarımda Isparta, Kastamonu gibi olmuş. Hattâ bu gece, mesmuatıma göre, buradan birisi oraya gönderilmiş. On defadan ziyade teessüf ettim, "Niçin Hafız Ali'ye onunla selâm göndermedim?"

Sonra ihtar edildi ki, selâm göndermek için vasıtalara ihtiyaç yok; kuvvetli rabıtası telefon gibidir. Hem o gelir, alır.

O büyük şehit Denizli'yi bana sevdiriyor; daha buradan gitmek istemiyorum.

Büyük şehidin ulu misafiri

Denizli Mahkemesi beraatle neticelenmiş, hapishane çilesi geride kalmıştır. Lâkin hasret tükenmek bilmez. Serbest kalır kalmaz, Bediüzzaman'ın ilk işi, hayatını kendisine feda eden talebesini ziyaret etmektir.

Yanına Ahmet Nazif Çelebi, Salâhaddin Çelebi, Mehmet Feyzi, Hafız Emin ve Çaycı Emin'i alır, Hafız Ali'nin yeşillikler içindeki kabrine varır. Kur'ân okunur. Üstad hazin hazin dua eder. Ağlar, ağlatır. Sonra kalemini çıkarır, mezar taşına kendi eliyle şu satırları yazar:

"Mahkeme-i Kübrâ'yı haşirde Risale-i Nur talebelerinin bayraktarı şehid-i merhum Hafız Ali rahmetullahi aleyh ebeden daimen.

Said Nursî "

Sonra elini semâya kaldırır, "Bu şehit bir yıldızdır" der.

Başlarını kaldırırlar.

Gökte bir yıldız ışıl ışıl parlamaktadır.

Canını Üstadına adayan büyük şehit

Hasan Feyzi Yüreğil
(1895-1946)

MELÂMİ ŞEYHİ, muallim, şair ve âlim bir edip olan Hasan Feyzi Yüreğil, aynı adı taşıyan şeyhinin, seneler önce, kitabının kenarına düştüğü bir hâşiyenin haber verdiği hakikatin peşindedir. Rumî 1293 tarihli o kerametli haşiyecikte, o sene çok büyük bir zâtın doğu vilayetlerinde dünyaya geldiği yazılı imiş.

Hasan Feyzi, bu gaybî ihbarı, o yıllarda Denizli Hapishanesinde mevkuf bulunan Bediüzzaman'ın doğum tarihi ile karşılaştırmakta, beklenen zat olup olmadığını araştırmaktadır. Mahkemeye gidişi zamanında Bediüzzaman'a yaklaşmaya çalışırken göz göze geldikleri bir an Üstad onu keşfeder ve selâm verir. O selâm, o bakış Hasan Feyzi'yi tutuşturmuştur. "Esselâmü aleyküm yâ müdriken lizâlike'z-zamân" diye başlayan bir mektubu hapisteki Üstada ulaştırmaya muvaffak olur.

Üstadın beraatinden sonra ise kaldığı Denizli Şehir Otelinde müteaddit defalar ziyaretine gider. Büyük oğlu Fikret ile Üstada çay, peynir ve zeytin gönderir. Kimseden karşılıksız bir şey kabul etmeyen Üstad, "Bunlar bana Hasan Feyzi'den geliyor" diyerek gönül rahatlığı içinde onun gönderdiklerini alır. Bu arada, Hasan Feyzi de Risale-i

Hasan Feyzi'nin Denizli'deki kabri.

İlhan Yüce anlatıyor: Mehrum Hasan Feyzi'yi 1944'te Denizli'deki Dört Çeşmeler Camiinde vaaz ederken dinlerdim. O kadar içten, o kadar ihlâsla anlatırdı ki; cemaat hüngür hüngür ağlardı. Daha sonraları onun talebelerinden Postacı Ahmet, Şekip Usta, Marangoz Ahmet'lerin katıldığı Risale-i Nur dersleri yapardık. Eski Nur talebelerinin aralarında öyle büyük bir muhabbet vardı ki, görülmeye değer; birbirlerinde fani olmuşlardı. O muhabbetten doğan kuvvetle bir kişi on bin kişi kadar hizmet ederdi.

Nur'ların müptelası olur, susuz çöllerde buz gibi bir pınara rastlamış yolcu gibi bu eserleri bütün zerreleriyle içercesine satır satır okur, okur, okur. Risale-i Nur gibi bir eseri, Hasan Feyzi gibi bir edip ve şairden daha güzel takdir edecek kim var? O okudukça, kaleminin dili çözülür:

Güzel oku! Her zerrede coşkun birer mânâ var,
Dert ehline bu mânâda canlar sunan edâ var.

Vermek için parlaklığı, gamlı gönül evine,
Bir bak hele, her cilâdan üstün olan cilâ var.

Üstadın "Hayatım hayatınla devam edecek" hitabıyla iltifat buyurduğu güzide talebesi ve vârisi Mustafa Sungur, bir gün bu şiiri okuduğunda, Üstad ona döner, "Sungur," der. "Senin kalbinin derinliklerinde olanlar, Hasan Feyzi'nin gözü önündeydi!"

Üstad Emirdağ'da bulunduğu sırada, bir gün, onun zehirlendiği haberi ulaşır. Tıpkı Hafız Ali gibi, Hasan Feyzi de kendi canını sunar, canından çok sevdiği Üstadı için. Onun yerine ölmek ister. Onun da duası Hafız Ali'ninki gibi makbul bir duadır. Böylece Risale-i Nur'un büyük şehitleri arasına katılır.

Bir vasiyetnamenin verdigi telâş

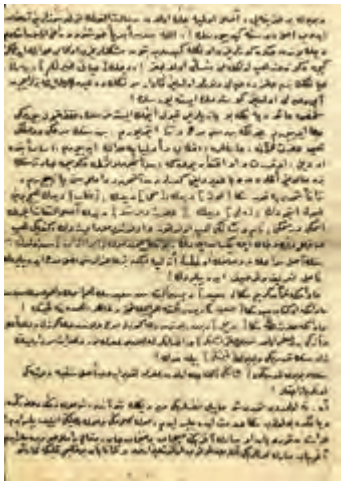
“Kendi mersiyeni mi yazdın Üstadım?”

BEDİÜZZAMAN’IN Emirdağ’da bulunduğu sırada bir vasiyet hazırladığını haber alan Hasan Feyzi, bunu Üstadın ölmek üzere olduğu şeklinde yorumlamıştır. Öyle muhabbetle dolu bir kalbin öyle bir haber karşısında hissettiklerine, öyle bir edibin kalemi tercüman olunca, ortaya şöyle bir mektup çıkar:

Anam ve babam ve tatlı canım sana feda olsun Üstadım. Birkaç gündür, acılarımıza zehirler katan ve ciğerlerimize şişler ve hançerler saplayan ve gözyaşlarımızı kızıl ırmaklara çeviren acı ve kara haberler almaktayız. Işığında derdimize devalar aradığımız o mübarek ay, âkıbet husufa mı uğruyor? Nuruyla bu güzel vatanı aydınlatan ve parlatan Üstadımız, bir daha dönmemek ve bizlere görünmemek üzere, âkıbet göç mü ediyor? Vâ halila!

Neşir ve tamim buyurduğunuz vasiyetname, bizler için hakikaten böyle bir kara haberi bildiren bir yeis ve matem işareti midir? Yoksa yıllardan beri rû-yi zeminde ağlayıp inleyen kimsesiz Müslümanların büsbütün kurtuluş beşareti midir? Bize bir haber sal. Sal ki, eğer böyle bir beşaret ise, senelerden beri hep ağlayan gözyaşlarımızı tutup, biraz da gülmesini bilelim ve öğrenelim.

Acaba bu, bize tahminlerimizi te’yid ve takviye edecek bir nevruzu mu, yoksa maazallah gözyaşlarını çağlatıp umman edecek bir nevmidi mi verecek? O bir vasiyetnâme mi? Yoksa bir tebriknâme mi?

Lâhikalarda Hasan Feyzi

Hasret kokan mektuplar

Pek çok alâkadar olduğum ve Risale-i Nur’un gayet ehemmiyetli bir merkezi ve az zamanda pek çok Nur işini gören Denizli Hüsrev’i ve gayet ciddî ve sadık rüfekaları, hususan hâkim-i âdil ve Muharrem ve Hafız Mustafa ve sairenin namına bayram tebrikiyle, Hasan Feyzi’nin şiddetli ve tehlikeli hastalığını beyan eden bir mektubu, çok ehemmiyetli bir kardeşimiz olan Muharrem’den aldım. Kanaat-i kat’iyem geldi ki, Hasan Feyzi, aynen şehit Hafız Ali (rahmetullahi aleyh) gibi, benim musibetimin kısm-ı âzamını kendine alıp mânevî bir fedakârlık eylemiş. Hafız Ali, benim bedelime birkaç emare ile berzaha gittiği gibi, bu Hasan Feyzi de aynı hastalığım zamanında, aynı vakitte, aynı müddette, aynı tarzda, aynı sıkıntılı dışarıya çıkmamakta tevafuku kuvvetli bir emaredir ki, bana çok acıyan ve şefkat eden o kardeşimiz, mânen hastalığımı kısmen kendine aldı. Bu dört cihetle tevafuk içinde yalnız bir fark var. Benimki zehirden, tesemmümden, onunki soğuktan gelmiştir. Elbette Hastalar Risalesi bizim bedelimize onu tesellî edip iyadetü’l-mariz gibi keyfini sormuş ve hastalıktaki büyük sevaplar ve sıkıntılarını sürura kalbetmiş. Cenab-ı Hak, şifa-i âcil ihsan eylesin. Âmin.

Yoksa "Oğul, uşak ve aileden mahrumum; belki bana yas tutan ve mersiye yazan olmaz" diye, kendi mersiyeni kendin mi yazdın Üstadım?

Senin sayısı yüz binleri aşan büyük bir aile efradın var. Hem öyle ki, eğer istesen hepsi sana hayatlarını fedaya hazır; sana üç yüz elli milyon insan yas tutup ağlar. Belki sana aylar ve güneşler de ağlar; sana melekler mersiyeler okur ve yazar. Sana, seninle beraber daima "Lâ ilâhe illâllah" deyip zikreden geceler de, gündüzler de ağlar Üstadım!

Şimdiye kadar hangi ölünün böyle milyonlarca yasçısı, mersiyecisi ve aile efradı vardı ki?

Sen bize sultanların ve hakanların bile bırakamayacağı bir mirası, çok zengin ve büyük bir hazineyi ölmeyecek olan Risaletü'n-Nur'u armağan edip asıl dosta gidiyorsun?

Allah senden ebediyen râzı olsun Üstadım. Demek bundan sonra kederlerimizi onunla giderip, bütün müşkillerimizi o Risale-i Nur'a havale edeceğiz; gece ve gündüz hep onunla mı müteselli olacağız?

Demek "Hayatî hayrun leküm" diyerek hayatının bizim hakkımızda hayırlı ve nurlu olduğu kadar, mevtinin de aynı vecihle yine bizler için iyi ve hayırlı olduğunu göstermek istiyorsun.

Şahsıma ait diye, belki bu yazılarımı da kabul etmek istemezsin; fakat kabul buyurmanı rica ederim. Çünkü ben, seni medh ü sena etmiyorum. Ben seni medhini ve vasfını, hep Hazret-i Kur'ân'a, âriflere, aktab ve evliyaya havale ediyorum. Esasen bende o dil, o kudret o iktidar yok ki! Ben ancak, bu ölme ve göçme hadisesinin bize saldığı elemlerden ve yağdırdığı kederlerden ancak bir damlasını yazıyorum. Zaten şimdiye kadar sana Gavs dedik, Münci dedik, Kutub dedik; hiçbirini kabul etmedin. Veli dedik, Hazret dedik, asla iltifat etmedin. İsmini ve resmini, nam ve nişanını hep unutmak ve unutturmak istedin. Kendini hâk ile yeksân ettin, son Ebu't-türab sen oldun. Senin Kur'ân hâdimliğinin meddahı ve vassafı o Hutbe-i Ezeliye iken, biz âcizler seni nasıl medhedebilirdik, nasıl tarif ve tavsif edebilirdik?

Madem ki, Kur'ân-ı Kerim sana "Said" demiş. Elbette sen saidsin; hem ismin ve hem resmin saiddir.

Madem ki, Kur'ân sana said [sad ile] demiş. Elbette hem için temiz ve tahir, hem de dışın.

Madem ki, Celcelutiyye sana Bedi' demiş. Bundan daha güzel medih ve bundan daha âlâ ve ezkâ bir vasıf mı olur? Sen böyle nişanlar ve ihsanlarla bu asrın bir hidayet serdarısın. Bizler senin kadrini ve

bu kıymetini bilemedik. Senin büyük kadrini ve şanını gelecek olan asırlar takdir edip, asıl menkıbe ve mersiyeni yine onlar yazacaklar.

Âh, ne olurdu, şimdi şu sayılı nefeslerini verdiğin şu anda, şu son deminde, huzurunda ve yanında bulunup, sana hizmet edebilseydim! Son kelâmını ve son vasiyetini işitebilseydim! Hararetten kuruyan o mübarek ağzına sıcak bir fincan çay, birkaç damla su verebilseydim! Ağrıyan mübarek kollarını ellerimle tutup oğuşturarak ve kanayan bu kalbi kalbine karşı koyarak mübarek başını yüzlerce yerinden yaralanıp delinen sineme ve âguşuma alıp evvelâ ben ufûl etseydim! Risaletü'n-Nur'un telifini tamam edip, neşrinin dahi esbabını temin ve tanzim ederek ve talebelerinize, biz acizlere bırakarak ebediyete, Refîk-ı A'lâya ve Allah'a gidiyorsun. Âlem-i ervaha uçtuğunda bizi unutma. Büyük ağabeyimiz—ki şanlı ve muhterem şehit Hafız Ali'dir—ona ve bütün kardeşlere ve ecdada ve atalara ve evliyanın büyük ruhlarına bizden selâm et. Halet-i nez'imizde, ve berzahımızda, ruz-i ceza ve mahkeme-i kübramızda bize şefaatçi ol...

Âh! Demek o suikastçılar nail-i meram mı oluyor? Demek güzel yüzün bize artık haram mı oluyor?

Âh! Ahbabın ağlayıp, a'dânın güleceği böyle kara bir günü görmek istemezdik. Biz hep halâsı bekler ve arardık. Demek onlara bayram, bize matem mi var? Biz dostlara ne diyelim, seni soranlara ne cevap verelim? Demek bundan sonra, seni bu dünyada şu baş gözümüzle bir daha görmeyecek miyiz? Artık vuslat, hasrete mi döndü? Öyle ise rüyamızda olsun bize görün dur. Kusurumuza bakma, âlem-i hayal ve menamda olsun teselli buyur. Biz senin terhisini ister ve serbest olmanı dilerdik, fakat öyle mevt tezkeresiyle değil. Yoksa ten kafesinden uçan can kuşunun, daha şen ve daha serbest beden kınından çıkan o ruh kılıncının, daha parlak, daha keskin olacağını ve o vakit bize daha şefik ve daha rahim ve daha kurtarıcı olacağı için mi ölümü arzuladın Üstadım?

Çünkü Hafız Ali'yi evvelce yerine bedel göndermeye razı olduğun ve icra ettiğin halde, bu sefer hiçbir bedel ve feda da kabul etmiyorsunuz. Hüsrev gibi bir sevgilinin, senin yerinde ölmek teklifini reddediyorsunuz. Demek göç ve sefer muhakkak mı Üstadım? Demek Hazret-i İmam-ı Ali'yi ağlatıp, Ömer'i şaşırtan, Ehl-i Beyti inletip, Medine-i Münevvereyi karartan o hâl-i pür-melalin bir nümunesi, âkıbet bizim garip başlarımıza da mı çöküyor? Pek vakitsiz, pek erken değil mi Üstadım?

Sana bu mektubum acaba son mu olacak diye titriyorum. Gerçi sen

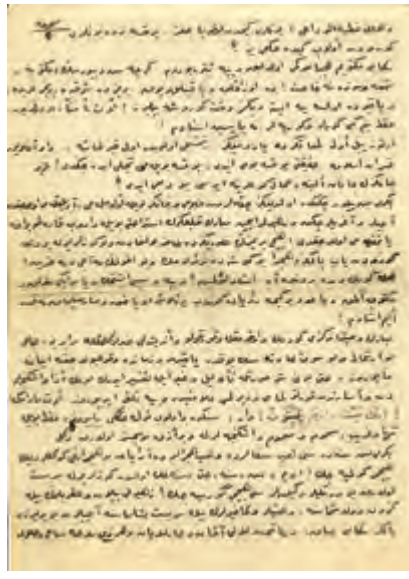
Risale-i Nur'un kahramanlarından ve Hafız Ali'nin makamına geçen merhum Hasan Feyzi'nin vefatı, Denizli'ye, Risale-i Nur dairesine ve bu memlekete ve âlem-i İslâma büyük bir zayiattır. Fakat kendisi, pek samimî ve hâlis ve fevkalâde beyanatıyla ve dersleriyle, inşaallah, kendi yerinde çok Hasan Feyzi'lerin yetişmesine bir zemin ihzar etmiş, sonra gitmiş. Aynen biraderzadem Abdurrahman gibi, bir iki senede on sene kadar Nurlara kıymetli hizmet etti. Güya o da, Abdurrahman da çabuk dünyadan gideceğiz diye on senelik vazifeyi bir iki senede gördüler.

Ben, merhum Hasan Feyzi'nin vefatını onun şahsı itibarıyla tebrik ediyorum ve Denizli'yi ve Nur dairesini ve bu memleketi cidden taziye ediyorum. Bu çeşit zülcenaheyn ve hakikî mü'min ve müdakkik bir âlim ve yüksek bir edip, muallim ve tesirli bir vâiz ve müderrisi kaybettiği için, büyük bir musibettir. Cenab-ı Hak, inşaallah, Denizli gibi kahramanlar ocağından çok Hasan Feyzi ruhunda Nurlara sahip ve naşir çıkaracak. Bir tane, toprak altına girer, vefat eder, fakat yüz tane sümbüller meydana geldiği gibi; rahmet-i İlâhiyeden ümitvarız ki, Hasan Feyzi de öyle kudsî bir sümbül verecek, çok Hasan Feyzi'ler Nur dairesinde yetişecekler, vazifesini daha ziyade yapacaklar.

Saniyen: Bu kahraman kardeşimizin, hayatta kaldığı gibi, defter-i hasenatına her birimiz, mânevî kazançlarımızı, umumda olduğu gibi, hususî bir surette dahi o kardeşimize hediye etmeliyiz. Ben, kendim, onu da, Hafız Ali, Hafız Mehmed ve Savalı Ahmed ve Mehmed Zühtü'nün beşincisi olarak evliya-i azimenin has dairesinde, mânevî kazançlarımı ona da bağışlamaya karar verdim. O zatın ağır şerait altında Nurların intişarına büyük hizmetler eden Nur hakkındaki fıkraları, Lâhikada olduğu gibi, münasip gördüğünüz bazı mecmuaların âhirine de o tesirli mektuplarının birer tanesini ilhak ediniz. Nasıl ki Asâ-yı Musa ve Zülfikar'da yazılıyor; tâ onun o canlı fıkraları, onun bedeline Nurlara hizmet etsin.

Hem, benim bedelime onun küçücük medrese-i Nuriyesi olan hanesindeki akrabasına ve Denizli ve civarındaki büyük medrese-i Nuriyedeki refiklerine ve talebelerine ve Nur şakirtlerine tâziyemizi tebliğ edip deyiniz ki: Ben, bütün ömrümde, bu derece, bir vefattan bu kadar müteessir olup ağlamamıştım.

Hem size bundan evvel yazdığım mektuptaki şiddetli hiddetim ve dimağımdaki perişaniyet, şimdi tahakkuk etti ki, o kahraman kardeşimizin vefatı gününden başlamış. Hattâ o tesir, ihtiyarımı selb etmişti. Öleceğim diye hizmetçiye vasiyetimi söyledim. Demek, ikinci bir ruhum hükmünde Hasan Feyzi, benim bedelime ölmüş ve ölüyor. Hattâ onun vefat mektubu, bütün bütün âdetime muhalif, bir buçuk saat elimde iken açamıyordum. Her neyse... Bütün bu elîm acılara mukabil, inayet-i İlâhiye imdada geldi; hem kendimi, hem onu, hem Nurcuları mesrurane ruh u canımızla tâziye içinde tebrik ettim. Bin bârekâllah ve binler rahmetullah dedim, terhisini alkışladım. . . . Nasıl Hafız Ali gitti, Denizlili onun yerine geldi, acısını unutturdu; öyle de, bir Hasan Feyzi gitti, yerine bir dârü'l-fünun gelecek, inşaallah acısını unutturacak.

diyorsun; mektuba, şahsa ve söze ne hacet, bize uzaklık ve yakınlık yok, birimiz şarkta, birimiz garpta veya kabirde olsa, yine istediğimiz zaman görüşebiliriz. Evet, âmenna, bu doğrudur. Fakat benim gibi körler ve körpeler ne yapsın Üstadım?

Otuz yıl evvel Lemeatınızda yazdığınız:

Yetmişinci olmuştur, o mezara bir mezar taş,
Beraber ağlıyor hüsran-ı İslâm'a

hakikati bu muydu, böyle mi tecelli edecekti? Aziz canınızın canan eline cemal güllerine ermesi bu dem mi idi?

Yirmi beş yıldır çekmekte olduğunuz çilelerden halâs ve necatınız böyle ölümle mi, ayrılıkla mı olacaktı? Acılar ve ağrılar çeken ve zehirler içen o mübarek kalbinizin istirahati, böyle varıp kara toprağa yatmakla mı olacaktı?

Hiçbirimizin huzurunuzda hazır bulunmadan ve bu gözümüzle bir daha görmeden, yapayalnız ve ücra bir köşede bu ölümün, bu ufulün ne acı ve ne hazin! Günün birinde, birden bire "Üstad ölmüş, âh!" diye bir ses işitmek, veya bir iki satırlık mektup almak, veyahut rüyada görüp pür-telaş uyanmak ve sarsılmak ne kadar elîm, Üstadım!

Mübarek vasiyetnamenizi görmek ve okumakla ve korkulu ve endişeli haberler gelmekle beraber, biz hâlâ bu irtihal ve mevt hâdisesinin bu kadar yakın bir zamanda vuku bulacağına inanamıyoruz. Hattâ bunu şu surette tevil ve hayır ile tefsir ederek, bunun eza ve işkencelerden ve esaretten kurtulması ve dirilmesi alâmetidir diye telâkki ediyoruz.

Evet madem ki "İnneke meyyitün ve innehüm meyyitûn" var. Senin de bir gün olup öleceğini biliyoruz. Fakat böyle tenha ve garip, mesmum ve mağmum ve işkencelerle ve biraz da mevsimsiz olarak değil...

Yirmi beş senedir seni hep menfalarda ve hep ücralarda arayan bu hicranlı gönüller, demek hiç mi gülmeyecek? Üç-beş sene, hattâ bir senecik olsun, gözlerimizle serbest olarak, bu dertliler ve kimsesizler hiç mi görmeyecek?

Zehirli yılan ve akreplerin bile gezip dolaşmasına, vahşî ve kâfirlerin bile serbest yaşamasına açılan bu yeryüzü yalnız sana mı yasak? Dünya kurulalı akan ve harlayan ve her zîruha helâl ve mübah olan gümüş gibi ırmak ve çayların tatlı ve serin suları, bağ ve bahçe ve gülistanları ve bunların türlü çiçek ve meyveleri yalnız sana mı memnu?

Çekilen âhlar yüzünden yalnız senin değil, yüzlerle yerinden delinen hepimizin ciğerlerimizin tamiri ve tedavisi kabil değil. Biz hep ağlayan bu beşeriyetin gözyaşlarının seninle, yani Risale-i Nur ile dineceğine, hep sızlayıp acıyan kalplerin, hâdim olduğun nurlarla teselli bulacağına bel bağlamış ve inanmıştık.

Böyle bir emr-i Hak vuku bulduğunda, seni nerede defnedeceğiz? Konya'da Hazret-i Mevlânâ'da mı? Civar-ı Hazret-i Eyyüb'de mi? Yoksa Cennetü'l-Muallâ veya Cennetü'l-Bâkî'de mi? Bunu bize açıkça bildir.

Hayır Üstadım, hayır! Gel, biz seni Risale-i Nur tercümanı şahsiye-

Şehit merhum Hafız Ali'nin tam bir vârisi Hasan Feyzi'nin, Denizli hesabına ve o civarda ciddî kardeşlerimizin namına yazdığı parlak kaside ve dördüncü şehnamesi; ve orada dahi şakirtlerin faaliyetle Nura çalışmaları, benim zehirli, şiddetli hastalığıma bir merhem oldu. Cenab-ı Erhamürrahimîne hadsiz şükür olsun, Denizli'yi ikinci bir Isparta ve büyük bir İslâmköyü yapıyor.

Evet, hâkim-i âdil, Muharrem ve Feyzi ve Hafız Mustafa, bir-iki senede, yirmi sene kadar hizmet-i Nuriyeyi yaptılar; Nurun şakirtlerini ebede kadar minnettar eylediler. Cenab-ı Hak, onlardan ve beraberlerinde Nura hizmet edenlerden ebeden razı olsun. Âmin.

Denizli'nin bir manevi kahramanı merhum Hasan Feyzi'nin (r.h.) Isparta kahramanı merhum Hafız Ali'nin (r.h.) yanına gitmesi gerçi bizi çok müteessir ediyor; fakat onun gayet has bir talebesi ve Nur'un halis bir şakirdi Sıddık Muharrem'in dediği gibi deriz:

O, bir cihette, ölmemiş; belki vazifesini acele bitirmiş, âlem-i berzaha istirahat için gitmiş, terhis edilmiş. Hafız Ali ile beraber, manen, şefaatleriyle ve bıraktıkları tesirli Nur hakkındaki eserleriyle yardım ediyorlar, yine manen Nura çalışıyorlar. Elbette manevî şehit hükmünde olmalarından, Meyve'nin On Birinci Meselesindeki ilm-i nahiv talebesinin kendini medresede bildiği gibi, Hafız Ali ile Nur hakikatlerinin müzakeresi ve vefat eden Nurcuların dairesinde meşgul olmalarını, merhamet-i İlahiyeden kuvvetle ümitvârız. İnşaallah, Cenab-ı Hak, onun vazifesini dünyada gördürecek, Nur dairesinde çok Hasan Feyzi'leri yetiştirecek.

tiyle gönlümüze gömelim. Her zaman seni orada görelim, görüşelim, her zaman sevelim ve sevişelim ve söyleşelim. Yahut bu ciheti hadîse havale ederek, vasiyetnamemizde onun için mi beyan ve tasrih buyurmadınız? Eğer böyle ise Emirdağını intihab ve ihtiyar ettiğiniz anlaşılıyor.

Âh o Emirdağı! Biz onun nasıl bir dağ olduğunu hâlâ anlayamadık, ondaki esrarı hâlâ çözemedik. O dağ hakikaten Emirdağı mı? Yoksa esirdağı mı? O dağ bize bir dâğ oldu. O dağın vurduğu dâğ yine bizi dağladı. Onun dâğı bizi yaktı, kavurdu. O dağ bizim bir dâğımız üzerine binlerle dâğ vurup, hepimizi dâğdâr-ı hüzün ve elem etti.

Âh, o dağ yüz binlerle kardeşin yetim kalmasını kastetti. Hepimizi diri diri ateşlere yaktı. Hasılı o dağ seni harab, bizi kebab etti Üstadım. Ona Emirdağı değil emer dağı, ecel dağı demeli. Seni aramızdan alıp kendine ve içine çeken o dağa, Emirdağı değil, emen dağı demeli.

Ey "Evemen kâne meyten" nefes-i Rahmaniyesiyle dirilen Üstadımız! Said öldü desek inanırlar mı? Hem said ölür mü, ölen şakî ve hayvan değil midir? Buyurduğunuz gibi bu ancak bir yer değiştirme ve muvakkat bir ayrılmadır. Fakat bizim için çok acı, çok...

"Ey benim kıymetli babam" diye ağlayan Fatımatü'z-Zehra anamız gibi "Ey seyyidimiz, ey Üstadımız! Va esefa, va kürbeta!" diye yaşlar döküp ağlıyoruz. O anamızın dediği misillü biz de deriz:

Âh sevgili Üstadımız! Üzerimize öyle musibetler çöktü ve döküldü ki, eğer o musibetler şu güneşli güzel gündüzler üzerine dökülse ve yağsa idi, gündüzler kararır, muhakkak gece olurdu. Artık bundan sonra yapcağımız bir şey varsa, o da "Semler içen, gamlar çeken Üstadınız göçtü bekaya; hasret kalan kardeşlerim, dostlarım size olsun elveda" deyip ağlamak, hep ağlamak...

Üstadım, sen dünya lezzetini tatmadan, ömründe bir kere olsun bu fena güllerine el uzatmadan ve uzana uzana bir saat bile sıcak ve rahat döşeklerde yatmadan, âkıbet bırakıp gidiyorsun. Şimdi biz Haccetü'l-Veda'sız böyle bir ölüme nasıl inanalım?

Ey Fahr-i Âlemin nurdan incisi!

Ey ehl-i İslâmın bir müncisi!

Gel, sana bir değil, bu sefer bin bedel verelim de şu rıhlet, şu hicret, şu hicran daha birkaç sene sonraya kalsın.

Hep beraber arz-ı Hicaz'a varalım. Kâbe'ye yüzler sürelim. Bizi Arafat'a çıkar. Son sözlerini Hind'den, Yemen'den, Irak'tan, Afgan'dan ve dünyanın her yerinden o mahall-i mübarek ve mukaddeste topla-

nan bütün Müslümanlara, bütün âşıklara ve bütün hicranlı gönüllere söyle, bize "Elâ, hel bellâğtü"yü tekrarlayıp, "Felyübelliğu'ş-şâhidü minkümü'l-ğaibe" derken, âlem-i gayb ve ervâha işte oradan pervaz et. Mübarek cesedini alıp hürmetle Harem-i Şerife getirip, pâk olan vücudunu âb-ı zemzem ile gaslederken, biz de bir taraftan hiç durmadan akan gözyaşlarımızla yıkanıp, arınalım.

Mübarek nâşını Risale-i Nur'dan yapılan ak kefene kat kat sarıp, misk ü anberle buhurladıktan sonra, öd ağacından yapılan hususî tabuta koyup, son defa olmak üzere bir daha ellerini öperek Kâbe-i Muazzamanın kara perdesini de üstüne çekerek, Hacerü'l-Esved huzuruna çıkalım. Kâbe avlusunda toplanan ve daireler şeklinde saf saf dizilen yüz binlerle ehl-i iman ve melâike-i arz ve âsumana, o aziz ruhun imam olup cenaze namazını eda edelim. Arştan ve hatiften duyulan "Nice bilirsiniz?" sualine,

Fahr-i Âlemin nurdan bir incisi bu,
Ehl-i İslâmın büyük bir müncisi bu,

Şanında söylemiş Kur'ân-ı Mecid,
Deriz hep "Feminhüm şakıyyün ve saîd!"

diye cümleten cevap verip, oradan başlarımız ve parmaklarımız üstünde, yalın ayak ve baş açık, arz-ı Hicaz'ı velveleye ve dehşete salan tekbir ve tehlil sadaları ve meleklerin de çıkardığı yas ve matem sesleriyle, Medine-i Resulullah'a ve Ravza-i Mutahhara'ya "Essalâtü vesselâmü aleyke yâ Resulallah! İşte emanetin, işte Risa-

le't-ün Nur'un kahramanı, işte Kur'an'da Said ve Hadiste Seyyid diye söylenen mübarek Üstadımız" diyerek, seni Fahr-i Âleme sunalım. O nurani yeşil perdeler arkasında uzanan Muhammedimizin (s.a.v.), mahbubumuzun nur elleri, tabutunu kendine ve kabr-i saadetine çekerken, hepimiz bayılıp bir daha ayılmamak üzere, "Allah!" nârasıyla Ravza-i Pâke serilip ve "İnnâ lillâhi ve innâ ileyhi râciûn" olup biz de canlarımızı cananımıza verelim ve "Velev ennehüm..." [Eğer onlar da kendilerine zulmettikleri zaman sana gelip Allah'tan af dileseler ve Peygamber de onlar için af dileseydi, elbette Allah'ı tevbeleri kabul edici ve çok merhametli bulacaklardı] sırrına erelim.

Hazretinize buradan ayrılırken söylemiştim...

Bir hazîn ayrılış

Yine firkat, yine hasret, yine hüsran...

DENİZLİ MAHKEMESİNDE beraat ettikten sonra, Bediüzzaman bir buçuk ay kadar Şehir Palas Otelinde kalır. Daha sonra, Cumhurbaşkanı İsmet İnönü'nün başkanlığında toplanan Bakanlar Kurulunun kararıyla, Bediüzzaman Afyon'a sürgün gönderilir.

Bediüzzaman'ı götürecek olan trende yaşanan, ayrılıkların en hazînidir. Denizli'den on kilometre uzaktaki Goncalı istasyonuna kadar Üstadını uğurlayan Hasan Feyzi, ayrılırken, gözyaşları içinde ona bir mektup uzatır. "Hazretinize buradan ayrılırken söylemiştim" diye başlayan mektubun geri kalan kısmı, bugün dillerde dolaşan Ayrılık şiirinden başkası değildir:

Çekilip nur-u hidayet yine zindan olacak,
Yine firkat, yine hasret, yine hüsran olacak.

Yine sen, yaş yerine kan akıtıp ağla gözüm,
Çünkü hicran dolu kalbim yine hicran olacak.

Yine göç var diye Mecnun'a haber verme sakın!
Yine matem, yine zâri, yine efgan olacak.

Açılan ol gül-ü tevhid, sararıp solsa gerek,
Kapanıp kâbe-i irfan, yine viran olacak.

Haber aldım ki yarın yad olacakmış bize yâr,
Ne büyük yâre ki, kimler buna derman olacak?

Hasan Feyzi'nin Üstadı Denizli'den ayrılırken uğurladığı Goncalı Tren İstasyonu.

Bu büyük derd-i elemden kime şekvâ edeyim?
İşiten nâlemi, hep ben gibi nâlân olacak.

O şifa-bahş olan envarını sen çeksen eğer,
Bana kim nur verecek, kim bana Lokman olacak?

O temiz pak nefesin, âb-ı hayatı bu çölün,
Onu dûr etme ki her fert ona reyyan olacak

Hele ol nur-u şerifin kime değmişse eğer,
Küçücük zerre de olsa, meh-i tâbân olacak.

O lütufkâr, o keremkâr eli öptükçe benim
Bu küçük kalb-i hazînim yine handan olacak.

Bab-ı feyzinden ırak olmayı asla çekemem,
Dahi nezrim bu ki canım sana kurban olacak.

Nazarın erse garip başıma ey nur-u Hüdâ,
Bugün artık bu hakir bende de umman olacak,

Bu anasır, yüzüne her ne kadar çekse hicab,
Yine haksın, buna şahit yine Kur'ân olacak.

Kab-ı Kavseynden alıp dersimi bildim ki ayân,
O güzel nur-u bedi', mânevî sultan olacak.

Sakınıp, Feyzi-i biçareye bahs açma bugün,
Yeni baştan yine şeyda, yine giryan olacak.

Nur hizmetinin anneleri

Bu yakında erkeklerden ziyade bir
iştiyak ve faaliyetle buradaki hanımlar
tam çalışıyorlar.

Gayet ehemmiyetli bir hakikate gayet kısa bir işaret

Bazı ehâdîs-i şerife ile işaret var ki; "Âhirzamanda kadınlar tâifesinde hakaik-ı imâniye ziyade bir derece inkişaf edecek. O zamanın dalâlet tehlikelerinden bir derece mahfuz kalacaktır." Bir hadîs-i şerif ferman eder ki: "Âhirzamanda ihtiyar kadınların dinlerine iktida ediniz." Demek şefkat kahramanları olan kadınlar, o seciye-i şefkatten çıkan samimiyet ve ihlâs ile o zamanın riyakârane dalâlet tehlikelerinden kurtulmaya vesile olur. İslâmiyetini muhafaza ederler.

Hem bir hadîs-i şerif ferman ediyor ki: "Kızların babasının rızkına bereket düşer."

Demek kız çocukları âhirzamanda çoğalır. Hem mübarek ve rızıkları bereketli olur. Ben çok zaman evvel bu nevi hadislerin sırrını bilmiyordum. Cenab-ı Hakka şükür ki, bu âhirde bir derece o sırrı anladım. Gayet kısaca bir işaret edeceğiz:

Nev-i beşerde yavrular, sair hayvanlar gibi çabuk kendi kendine mâlik olmadığından, yaşamakta hayvanın iki-üç ay yerine, on sene, belki daha ziyade şefkatli bir himayete muhtaç olduklarından, bu sır için cins-i hayvana muhalif olarak insandaki veledlerine karşı şefkat, bir seciye-i fıtrî olarak devam etmek lâzım gelmiş. Hem iktidarsız yavrulara ve zayıf validelerine tam yardım ve himaye etmek hikmetiyle erkeklerde de haysiyet, namus seciyesi fıtratında derc edilmiş. Bu namusta hâlis ve ücretsiz, mukabelesiz, samimî bir kahramanlık derc edilmiş. Fakat o seciye bazı esbap ile bir derece bozulduğu için samimî ve hâlis kahramanlık seciyesi ekseriyette zayıflamış. Fakat kadınlarda o seciye-i fıtriye olan şefkat kahramanlığı bozulmamış. Bu seciye-i fıtrî ehl-i İslâmda, âhirzamanda büyük bir hizmet ve hayat-ı içtimaiyede, İslâmiyet dairesinde bir esas olacağına o gibi hadis-i şerifler işaret edip remzen haber veriyorlar.

Nur hizmetinin anneleri

BAŞINDAN BERİ ONLAR bu hizmetin içindeydi. Pek bilinmez, görünmezlerdi. Fakat Risale-i Nur'ların yazılmasında, okunmasında, okutulmasında onların da pek büyük emekleri vardı. Bir bakıma onlar buzdağının görünmeyen kısmı gibiydiler.

Onlardan kimi yazdı, kimi yazan eşine sabahlara kadar ışık tuttu, hizmet etti. Kimi sırtında odun taşıdı, kimi evin bütün işlerini üstlendi, eşi başka bir şeyle meşgul olmasın da sadece Risale yazsın diye. Tehlikelere göğüs germekte de hiçbir zaman erkeklerden geri kalmadılar. Risale-i Nur Külliyatından Tarihçe-i Hayat adlı eserde, onların bu kahramanlıkları şu şekilde anlatılıyor:

"Risale-i Nur'un neşrinde, mübarek hanımlar da ehemmiyetli fedakârlıklara mazhar olmuşlardır. Hattâ, Hazret-i Üstada gelip, 'Üstadım! Ben, efendimin göreceği dünyevî işleri de yapmaya çalışacağım; o senindir, Risale-i Nur'undur' diyen ve erkeklerin Risale-i Nur hizmetinde çalışmalarına daha fazla imkânlar veren kahraman hanımlar görülmüştür. Risale-i Nur'u yazan efendilerine geceleri

Risale-i Nur talebesi Sultan Hanıma ait Hastalar Risalesi. Sonunda Bediüzzaman Hazretlerinin duası yer alıyor: "Yâ Erhamerrâhimîn! İsm-i Âzamın hürmetine, bu nüsha sahibesi hemşiremiz Sultan Hanımı Cennetü'l-Firdevs'te saadet-i ebediyeye mazhar eyle. Âmin, âmin, âmin."

lâmba tutarak, onların din, iman hizmetlerine canla başla iştirak etmişlerdir. Risale-i Nur'u, hanımlar, kızlar elleriyle yazmışlar, göz nurları dökmüşler, mübarek kâtibeler olarak imana hizmet etmişlerdir. Hattâ öyle Nur talebesi hanımlar vardır ki, kendilerini son nefeste iman nuruyla hüsn-ü hâtimeye nail edecek Nur Risalelerini hararetle okumuşlar ve diğer din kardeşleri olan hanımlara da okuyup tanıtmışlar; Nurları hanımlar içinde neşrederek, çok hanımların Kur'ân ve iman nurlarıyla nurlanmalarına vesile olup kahramanca hizmette bulunmuşlardır. Risale-i Nur'u okuyup okutmakla iman mertebelerinde terakki edip âdetâ birer mürşid mertebesine yükselmişlerdir. "Hanımlar, sırf Allah rızasını tahsil için, safvet ve ihlâsla, Risale-i Nur'daki parlak ve çok feyizli Kur'ân nurlarına bağlanmış ve kalplerinde sönmez bir muhabbet ve sevgi besleyerek dünya ve âhirette bahtiyar olacak bir vaziyete kavuşmuşlardır. Risale-i Nur'un kıymet ve büyüklüğü, temiz kalplerine o kadar yerleşmiş ki, onu beraberce okuyup dinledikçe, içleri nurlarla, feyizlerle dolup taşmış, nuranî gözyaşları dökerek cûş u hurûşa gelmişlerdir. Ne bahtiyardır o hanımlar ki, Risale-i Nur'un bu mukaddes imanî hizmetinde çalıştıkları için, onlar daima hayırla yâd edilecek, âhiretlerine nurlar gönderilecek, kabirleri Cennet-misâl pürnur olacak ve âhirette de en yüksek mertebelere ulaşacaklardır, inşaallah. En başta Bediüzzaman Hazretlerinin dualarına dahil olmakla beraber, Nur talebeleri mabeynindeki şirket-i mâneviye sırrıyla defter-i hasenatlarına hayırlar kaydedilmektedir. Risale-i Nur'a samimî alâkaları, o fedakâr hanımları, milyonlarca Nur talebelerinin dualarına nail etmektedir. Risale-i Nur'ları okuyup okutmakla büyük mânevî kazançlara, yüksek derecelere erişmektedirler. İnşaallah, ekserî hanımların böyle olmasını, rahmet-i İlâhiyeden kuvvetle itikat ve ümit ve niyaz ediyoruz." Risale-i Nur'un şefkat esası, hanımların yaratılışındaki şefkat

Kastamonu'nun Zehra'ları, Hâcer'leri, Lütfiye'leri, Ulviye'leri, Necmiye'leri başka bir sahada, hanımlar âleminde Nur hizmetinde Feyzi'ye arkadaşlık ediyorlar.

Feyzi'nin mektubunda Risale-i Nur şakirtlerinin teşebbüsüyle resmî Kur'ân mektebi açılıp, en evvel Nurun masumları ve hususan Emin'in mahdumları en evvel mektebe girip, en evvel onlar Kur'ân'ı hatmederek kısmen hıfza başlamaları cihetinde, onları ve pederlerini ve oradaki şakirtleri tebrik ediyoruz ve o masumlara binler bârekâllah deriz.

İki defa Nurun hizmeti için buraya kadar gelen kıymetli hemşiremiz Zehra'nın Medresetü'z-Zehra'nın kâğıt masrafına iki yüz lira vermesi, hanımlar kısmında da Hüsrev'ler, Feyzi'ler, Ahmed'ler bulunduğunu gösteriyor.

Bu şehirde Risale-i Nur'a intisap eden ihtiyar hanımlar sebat ettiklerini ve başkalar gibi sarsılmadıklarını düşündüm. Birden bu hadis-i şerif ihtar edildi: "Âhirzamanda, kadınların samimî dinlerine ve kuvvetli itikatlarına tâbi olunuz."

Evet, ihtiyare kadınlar fıtraten zaife ve hassase ve şefkatli olmalarından, herkesten ziyade dindeki tesellî ve nura muhtaç olduğu gibi, herkesten ziyade fıtratlarında fedakârâne şefkat cihetiyle, dinde bulduğu nihayetsiz şefkatperverâne bir nur-u tesellî ve iltifat-ı merhamet-i Rahmân ve nokta-i istinat ve nokta-i istimdada ihtiyacı var. Tam sebat etmek, fıtratlarının muktezasıdır. Onun için, bu zamanda o hâcâtı tam yerine getiren Risale-i Nur, her şeyden ziyade onların ruhlarına hoş geliyor ve kalplerine yapışıyor.

hissiyle birebir örtüşüyordu. Sanki Risale-i Nur onlar için yazılmış, onlar Risale-i Nur için yaratılmışlardı. Nurların hitabı, onların gönüllerinde hemen mâkes buluverdi. Yaratılışlarındaki o cevheri gün ışığına çıkaran ve kendilerini zamanın dehşetli tuzaklarından kurtaran Üstadlarına ve Risale-i Nur'a meftun olmasınlar da ne olsunlar? "Siz olmasaydınız, biz bu asrın riyakârlıktan ibaret fâni zînetlerini, medeniyet asrının emri diye çoktan kalplerimize yerleştirmiş, ruhlarımızı elmas seviyesinden mülevves kömür mahiyetine düşürmüş olacaktık" diyorlardı mektuplarında. Onların Risale-i Nur hizmetindeki fedakârlıkları ise, Üstada sevinç gözyaşları döktürüyordu.

İşte, Asiye, Lütfiye, Ulviye, Necmiye, Zehra ve emsalleri... Bu mukaddes iman ve Kur'ân hizmetinin yaşayıp yayılmasında ve milyonlarca insanın ebedî hayatlarını kurtara kurtara bugünlere kadar gelmesinde tıpkı Hafız Ali'ler, Sabri Efendiler, Feyzi'ler, Tahirî'ler gibi hizmetleri geçen mübarek annelerimiz...

Hanım Nur talebelerinden Aliye Annenin kendisine yazdırdığı namaz tesbihatı.

Sonunda Üstadın duası:

"Allahümme yâ Rabbenâ! İsm-i Âzamın hakkına ve hürmetine, bunu yazdıran ve okuyan Aliye'den ahsen-i kabul ile kabul eyle ve onu saadet-i ebediyeye mazhar eyle. Âmin, âmin, âmin."

Hanımlardan Bediüzzaman'a

İmanlı gönüller mağlûp olmayacak

GÖNÜLLER FATİHİ Hazret-i Üstadımız Efendimiz,

Size nasıl Hazret-i Üstadımız, Risale-i Nurlara da nasıl nurlarımız diyerek bütün mevcudiyetimizle inanmayalım? Hiç inanmamamıza imkân var mıdır? Evet Hazret-i Üstadımız, nurlu yolumuzun Hazret-i Peygamberimiz Resûl-i Ekrem Aleyhissalâtü Vesselâm Efendimize gitmiş olduğunu, devamlı olarak Nurlarımızı okumakla anlamış bulunuyoruz.

Risale-i Nurların, Kur'ân-ı Kerîmimizin hak kitabı olduğunu gösteren, bizlerin anlayabileceğimiz, düşünebileceğimiz hakikatlerin şemsinden başka bir şey olmadığına bütün dünya şahit olmuştur. Risale-i Nurlar âb-ı hayat tereşşuhatını ve şualarını kararan ruhlara akıtmakla içerisinde yaşadığımız asırda ve gelecek devirlerde, insaniyete "Vazifene!" diye seslenen İlâhî bir muallimdir.

Değil topraklarımızda, bütün dünyada Nurlarımızla beraber zaferlerden zaferlere gideceğimize inanıyoruz. Bu zafer Allah'a giden nurların zaferidir. Bu zafer, Asr-ı Saadette Peygamberimizin açtığı nurlu yolu takip edenlerin zaferidir. Bu zafer, imanlıların zaferidir. Galebe

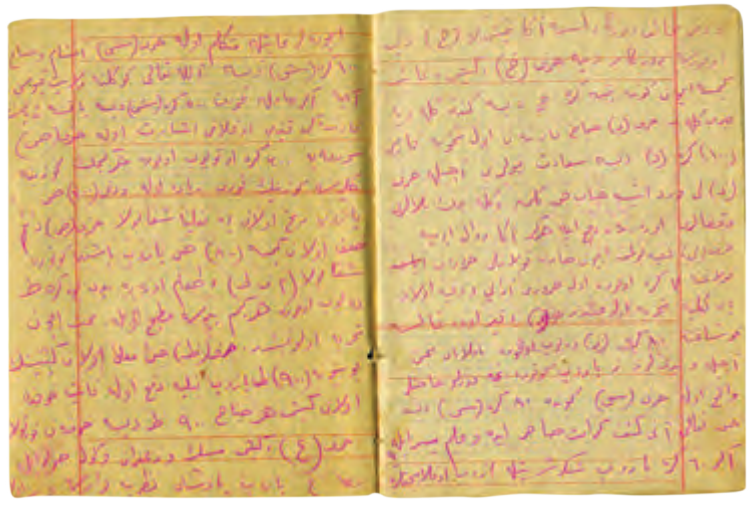

Saniyen: Bu defaki müteaddit tesirli ve sürurlu ve müjdeli mektuplarınıza karşı, bir kitap kadar cevap vermek lâyık iken, vaktin müsaadesizliğiyle en kısa cevabımdan gücenmeyiniz. En başta, kahramanlar yatağı olan Sav Köyünün ehemmiyetli bir talebesi olan Ahmed'in mektubunda öyle bir mesele gördüm ki, beni sürur yaşlarıyla ağlattırdı. Cenab-ı Hakka yüz binler şükür olsun. Risale-i Nur'un tamam kıymetini, o köyün mübarek valideleri, hanımları tamam anlamışlar. O mübarek hanımların, kıymettar ve hâlis âhiret hemşirelerimin, Risale-i Nur'un intişarına gösterdikleri fedakârlık, beni ve bizi kemâl-i sürurdan ağlattırdı.

Zaten Risale-i Nur'un mesleğindeki en mühim bir esası şefkat olduğundan ve şefkat madenleri de hanımlar olduğundan, çoktan beri beklerdim ki, kadınlar âleminde Risale-i Nur'un mahiyeti anlaşılsın.

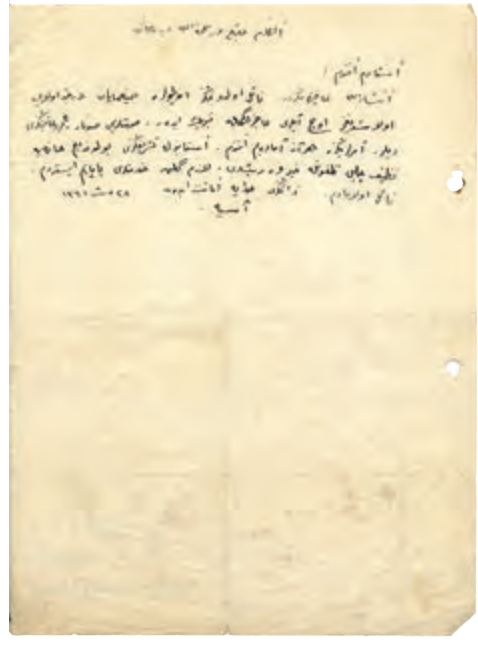
Elhamdülillâh, bu havalide de, bu yakında erkeklerden ziyade bir iştiyak ve faaliyetle buradaki hanımlar tam çalışıyorlar, Savlı mübareklerin hemşireleri olduklarını gösteriyorlar. Bu iki tezahür bu zamanda bir fa'l-i hayırdır ki, o şefkat madenlerinde Risale-i Nur parlayacak, fütuhat yapacak.

Hem Sav köyünün bahadır çobanları torbalarında Risale-i Nur'u yazmak için taşımaları, aynı oradaki hanımların fedakârlıkları gibi, bu havalide gayet tesirli bir medar-ı teşvik olacak. O hanımların ve o çobanların hususî isimlerini bilmek arzu ediyoruz; tâ hususî isimleriyle has talebeler içine girsinler.

İslâmındır. Mağlûbiyet ise, dünkü ve bugünkü dinsiz güruhlarındır. İmanlı gönülleri hiçbir kuvvet mağlûp edemeyeceğine bütün dünya şahit olmaktadır. Risale-i Nur'un iman hizmetindeki zaferi bunu bir kere daha gösteriyor.

Siz olmasaydınız; biz bu asrın riyakârlıktan ibaret fâni zînetlerini, medeniyet asrının emri diye çoktan kalplerimize yerleştirmiş, ruhlarımızı elmas seviyesinden mülevves kömür mahiyetine düşürmüş olacaktık. Cenab-ı Hak sizin vasıtanızla bizlere nurlarımızı ihsan etmiş olduğundan; Nurlarımızın ışığında o zulmetli gecelerle, o dessaslar medeniyetinin çirkinliklerini apaçık görebiliyoruz. Allah'ımızın bu inayetine hamd ü senalar ederiz.

Risale-i Nur'da adı pek çok defalar geçen Asiye Annenin Bediüzzaman Hazretlerine bir mektubu:

Üstadım Efendim,

İnşaallah âfiyettesinizdir. Nail olduğunuz ölçülere sığmayan derece-i evlâyı, ulaştığımız Üç Ayları âcizliğimle tebrik eder, hürmetlerimi sunar, ömür ve âfiyetinizi diler, emirlerinize her an âmâdeyim efendim. İstanbul'a teşrifinizi, bulunduğum haneye Nazif Çelebi telefonla haber vermişti. Lâzım gelen hizmetleri yapayım istedim, nâil olamadım.
Zâtınızı Hüdâya emanet eden Asiye.
28 Mart 1368

Bir hanım Nur talebesi tarafından yazılmış "Hutbe-i Şamiye'nin Zeylinin Zeyli." Eserin arkasında, Üstadın duası: "Yâ Erhamerrâhimîn! İsm-i Âzam hürmetine, bu nüshayı yazan hemşiremiz Âmine'yi Cennetü'l-Firdevs'te saadet-i ebediyeye mazhar eyle. Âmin, âmin, âmin."

Bu asrın ne korkunç ve ne dehşetli bir asır olduğunu görebilmekliğimiz için ancak ve ancak tahkikî imanın dürbünü ile seyretmekliğimiz icap ediyormuş. İman dürbününü kalp ve gözlerine takmayanları, lehviyatları mehasin gösteren şu mimsiz medeniyetin dalâlet bataklıkları yutabilir düşüncesiyle biz Nur şâkirtleri çok üzülüyorduk. Fakat Nurlar Avrupalıların da ruhlarına girerek lehviyatlarını günden güne temizlemekte olduğunu, gelen mektuplardan öğrenmiş bulunuyoruz.

Bizler ise, bugün imanın nuru ile diyoruz ki: Ey yirminci asrın medeniyet asrı olduğunu iddia eden dinsiz felsefe, dinsiz, tabiiyyun masonlarla kızıl moskoflar! Bizler sizlere bu vatanın güzel topraklarından ve Orta Anadolu'da Hazret-i Mevlânâ'nın kucağından seslenerek, Hazret-i Muhammed'in (a.s.m.) ümmeti, Mevlânâ'nın torunları ve Bediüzzaman Said Nursî'nin talebeleriyiz. Sizler de bizleri iyi tanıyınız. Senin medeniyetini mazi mezarlığına gömmüş bulunuyo-

Mübarekler, Tâhir ile beraber, Tâhirî'nin bize o kıymettar kalemiyle Cennet taamları gibi çok tatlı ve huri libası gibi çok güzel yazıları, burada herkesi lezzetle mütalâaya sevk ediyor. Ve onun masume iki mübarek kızlarının yazdıkları nüshalar, burada kadınlar, kızlar âleminde geziyor, görenleri Risale-i Nur'a cezbediyor. Çok çalışkan ve fedakâr Tâhirî'nin kesretli hediyeleri, bizleri çok borç altında bıraktı. . . . Hafız Ali'nin mektubunda Tâhirî'nin yazdığı ve göndereceği sözleri daha alamadık. Nur iskelesinin nâzır-ı bînazîri Sabri, basiret-i basîrin hususî mektubunda yazdığı mübarek bir hemşiremin Cevşenü'l-Kebîri ezber etmesi, eskiden beri o hemşire, Risale-i Nur talebeleri içinde bulunduğuna istihkakını gösteriyor. Onun namıyla beraber duada namı zikredilen ve Hazret-i Mevlânâ Hâlid'in cübbesini tam muhafaza edip bize yetiştiren Âsiye Hanımın birden lisanına gelen bir fıkra size gönderilecek.

ruz. Yerine pek taze yirmi birinci asrın güneşi doğmak üzeredir. Bu güneş İslâmların güneşi, Nurların güneşi ve dolayısıyla Nurcuların güneşi olarak doğacaktır inşaallah.

Hazret-i Üstadımız Efendimiz, şu lisan-ı pürkusurumuzla sizinle iman yolunda, Allah yolunda, Kur'ân'ımızın rehberliğinde hakkın hakikatını kabul edişimizin birer vesikasını belirtmekle bu asrın en bahtiyar insanı olduğumuza inanıyouz. Zira, bugün dahi bir talebe nazariyle bakmış olduğunuz şu fâni vücudunuz Allah'ın yanında, bizlerin yanında ebedîdir. Çünkü Mârifetullaha müteveccih olan kalplerimiz iman kuvvetiyle çarpmaktadır. Bu kuvvet bizleri Allah yolundan Peygamberimiz Resûl-i Ekrem Aleyhissalâtü Vesselâm Efendimizin rehberliğinden, Nurlarımızdan ayırmayacak İlâhî bir kuvvet olmuştur inşaallah.

Allah'ın izni ile kalplerimize Risale-i Nurun ve Nurlarımızın vermiş olduğu feyizlerle bu mektubu yazdık. Siz Üstadımızı hasta hallerinde pek fazla meşgul ettiğimizden kusurlarımızın affını ayrı ayrı rica eder, Cenab-ı Allah'tan şifalar dileriz ve Leyle-i Mi'râcınızı tebrik ederiz.

Pek çok dualarınıza muhtaç
Konyalı hanımlar nâmına Gülsüm, Elmas,
Firdevs, Mediha, Ayşe, Hatice, Fatma,
Saliha, Şükran, Müşerref, Zehra, Ayşe, Nuran

"Ahiret Hemşirelerim"

"KASTAMONU'DA İKEN nasıl her gün dualarımda ve mânevî kazançlarımda Nurun has şakirtlerinden Âsiye, Ulviye, Lütfiye'ler, Zehra'lar, şerife'ler, Hâcer'ler, Necmiye'ler, Nimet'ler, Aliye'ler hissedar olmak için mânen yanımda bulunuyordular."

"Hafız Ali'nin mektubunda yazdığı Ümmühan ve Şâhide değerinde, burada Risale-i Nur'a bütün kuvvetiyle çalışan çok hemşirelerimiz, var. Mesela: Âsiye, Sâniye, Ulviye, Lütfiye, Aliye gibi Risale-i Nur'un şakirtleri, oradaki hemşirelerine ve kardeşlerine selâm ve dua ediyorlar."

Said Nursî

Sâniye Hanım

Âsiye Hanım

Aliye Hanım

Şâhide Hanım

Hâcer Hanım ve Zehra Hanım

Lütfiye Hanım

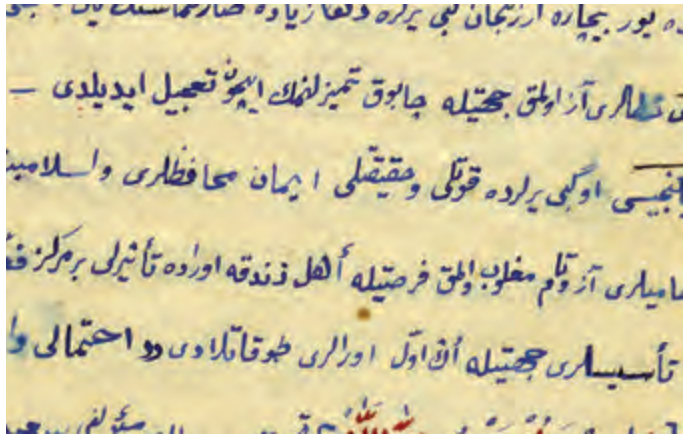

Oturanlar: Sağdan dördüncü Zehra Hanım, beşinci Hâcer Hanım,
Ayaktakiler: Sağdan üçüncü Bediüzzaman Kastamonu'da bulunduğu sırada belediye başkanı olan Adil Yücebıyık.

Hem lâtif, hem güzel, zarif bir hâdiseyi söyleyeceğim. Bu memlekette Risale-i Nur'a, erkeklerden ziyade fedakârâne yapışan ihtiyar hanımlar ve ihtiyare hükmünde masume genç hanımlar, eski zaman sırmalı ve yaldızlı gelinlik cihazatının içinde kıymettar parçaları Risale-i Nur'un eczalarının ciltleri üstüne çekip, bütün risaleler altın yaldızıyla ciltlenmiş gibi bir tarza girdi. Risale-i Nur'un mânen güzelliğine ve Hüsrev ve Tâhirî ve Alilerin ve Hasan Âtıf ve Âsım gibi kardeşlerimizin yaldızlı yazılarının cemaline, cildi üstünde de şirin bir güzellik daha ilâve ettiler. Hafız Ali'nin mektubunda yazdığı Ümmühan ve Şâhide değerinde, burada Risale-i Nur'a bütün kuvvetiyle çalışan çok hemşirelerimiz, var. Mesela: Âsiye, Sâniye, Ulviye, Lütfiye, Aliye gibi Risale-i Nur'un şakirtleri, oradaki hemşirelerine ve kardeşlerine selâm ve dua ediyorlar.

O kuvvetli ve fedakâr kardeşimizin masum çocuklarının ve refikasının yazdıkları risaleleri güzelce bir cilt yaptık. Görenlere, hususan buradaki Risale-i Nur'un kadınlar dairesindeki kızlar ve hanımlara gayet tesirli ve cazibedar bir numune-i teşvik oldu.

Burada başta Âsiye olarak Ulviye, Lütfiye gibi çok çalışkan hanım şakirtler, medrese-i Nuriyedeki hemşirelerine ve selâm gönderen Sabri'nin refikasına, hem kardeşlerine arz-ı hürmet ve selâm ve dua ederler.

Bediüzzaman'ın duaları

Sizler sabah ve akşam duamda dahilsiniz.
Siz dahi beni duanızda dahil ediniz.
Şu âlemde mü'minin mü'mine karşı en
büyük yardımı dua iledir.

Bediüzzaman'ın duaları

GECELİ GÜNDÜZLÜ işleyen kalemler Risale yazarlar. Binlerce el bir büyük matbaa olur. Mütevazi evlerin duvarları arasında kitaplar çoğalır da çoğalır. Yazılanlar Üstada gelir. Üstad, tashih ettikten sonra, yazanlara hediyelerin en büyüğüyle karşılık verir:

Dua.

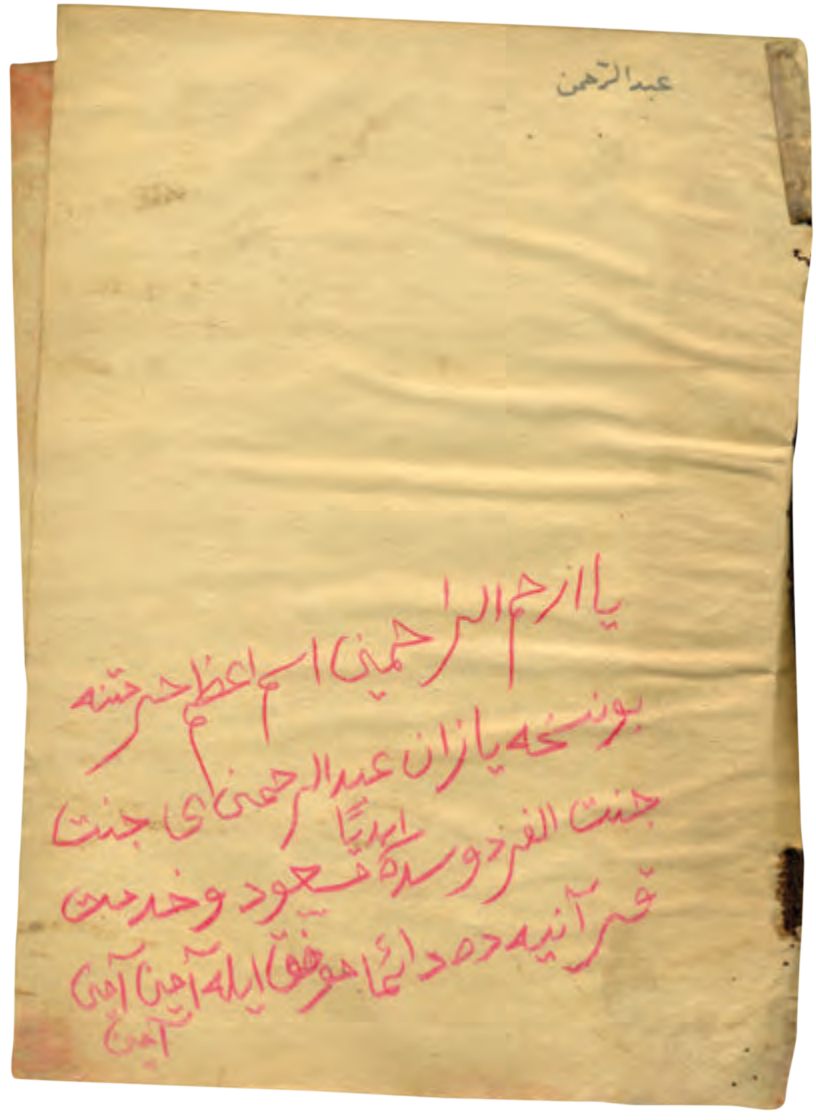
Nur kahramanları için dileklerini Yer ve Gökler Rabbine sunar. Onun İsm-i Âzamını şefaatçi yapar. Ve onlar için Firdevs Cennetinde saadet-i ebediye ister. Bu, Cennetlerin en üstünüdür ve şanı yüce Peygamber de "Allah'tan Cennet istediğinizde Firdevs Cennetini isteyin" buyurmuştur.

Ve dualarını peş peşe âmin'lerle mühürler, öylece sunar Erhamürrâhimîn olan Rabbine.

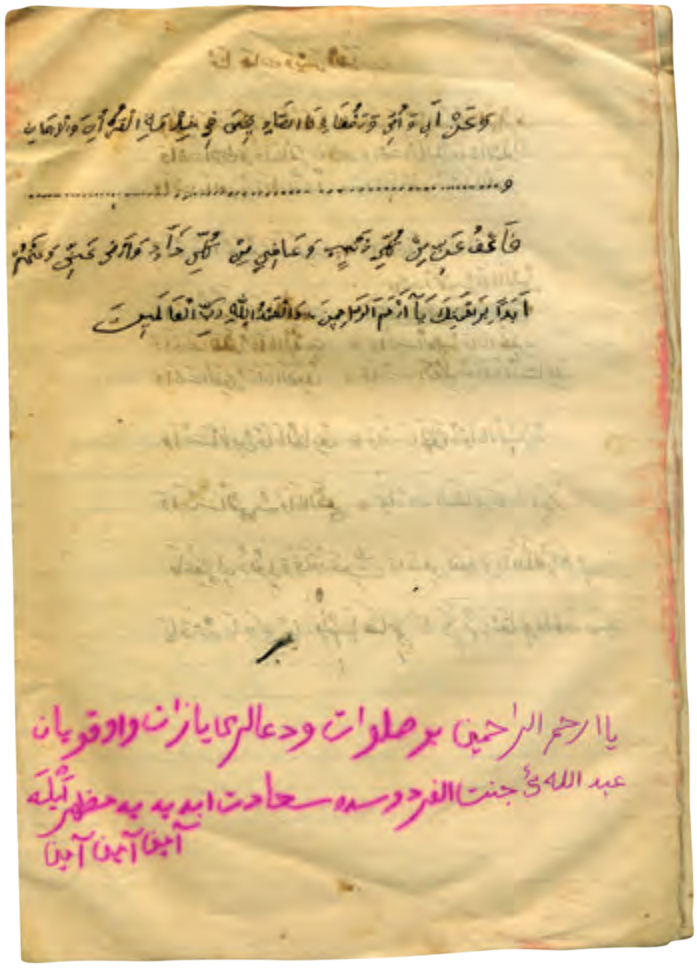
Böylece, Üstada tashih için gelmiş olan Risaleler, en makbul şartlar altında yapılmış en güzel dualarla birlikte döner.

Allahım! İsm-i Âzamın hürmetine, Salih'i öyle kullarından eyle ki, onlara ne bir korku vardır, ne de üzüntü. Âmin.

Yâ Erhamerrâhimîn! İsm-i Âzam hürmetine, bu nüshayı yazan Abdurrahman'ı Cennetü'l-Firdevs'te ebediyen mesut ve hizmet-i Kur'âniyede daima muvaffak eyle. Âmin, âmin, âmin.

Yâ Erhamerrâhimîn! Bu salâvat ve duaları yazan ve okuyan Abdullah'ı Cennetü'l-Firdevs'te saadet-i ebediyeye mazhar eyle. Âmin, âmin, âmin.

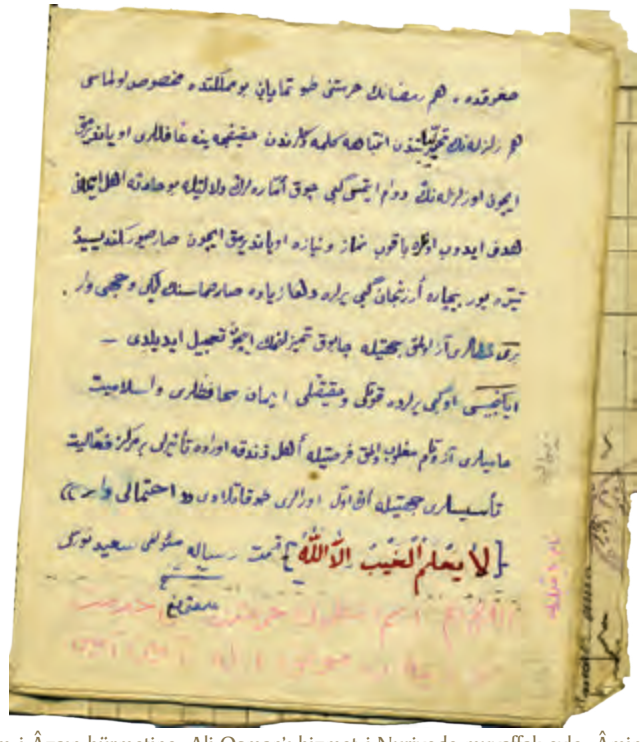

Maşaallah! Birden bu derece yazan genç Hüseyin şayan-ı tahsindir.

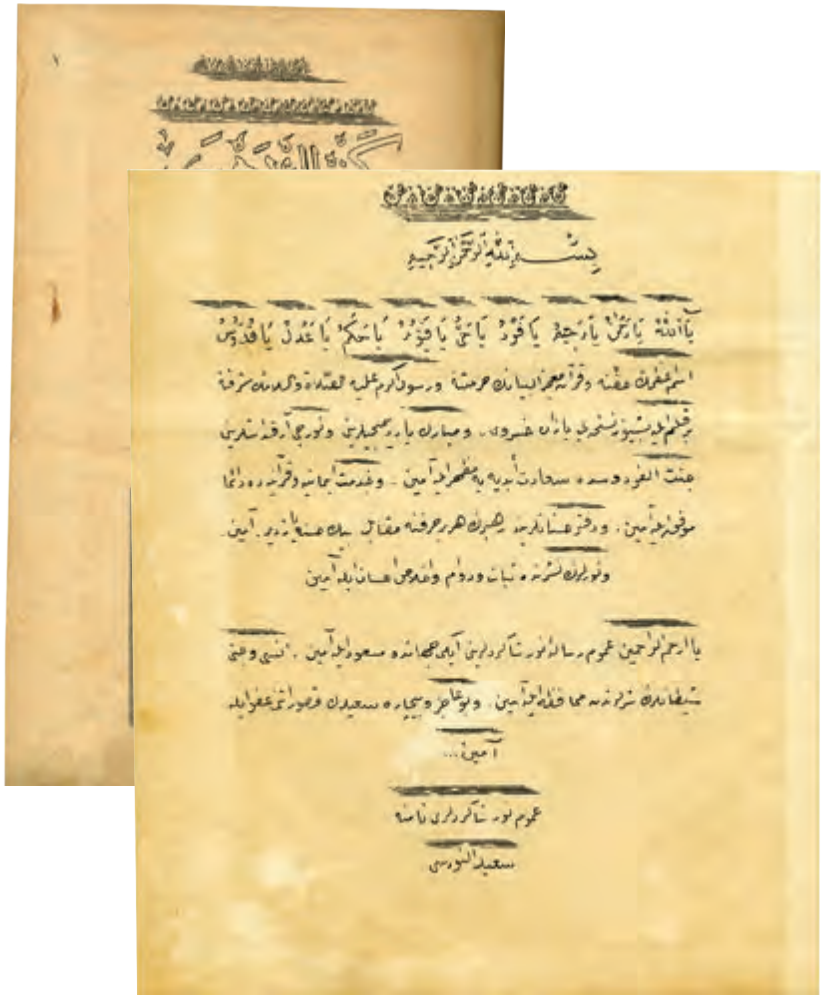
Yâ Erhamerrâhimîn! Bu nüshayı yazan Hafız Hüseyin'i Cennetü'l-Firdevs'te saadet-i ebediyeye mazhar eyle. Âmin. Ve hizmet-i imaniye ve Kur'âniyede muvaffak eyle. Âmin, âmin, âmin.

Allahım! Osman'ı, Nur Risaleleri ile iştigal suretiyle Kur'ân ve iman hizmetinde muvaffak et. Âmin.

Allahım! İsm-i Âzanın hürmetine, Ali Osman'ı hizmet-i Nuriyede muvaffak eyle. Âmin, âmin.

Hüsrev Altınbaşak hattıyla yazılmış ve teksir makinesiyle çoğaltılmış Gençlik Rehberi'nin arkasındaki dua:

Yâ Allah, yâ Rahmân, yâ Rahîm, yâ Ferd, yâ Hayy, yâ Kayyûm, yâ Hakem, yâ Adl, yâ Kuddûs!

İsm-i Âzamın hakkına ve Kur'ân-ı Mu'cizü'l-Beyânın hürmetine ve Resul-i Ekrem Aleyhissalâtü Vesselâmın şerefine, bir kalemle beş yüz nüshayı yazan Hüsrev'i ve mübarek yardımcılarını ve Nurcu arkadaşlarını Cennetü'l-Firdevs'te saadet-i ebediyeye mazhar eyle. Âmin. Ve hizmet-i imaniye ve Kur'âniyede daima muvaffak eyle. Âmin. Ve defter-i hasenatlarına, Rehber'in her bir harfine mukabil bin hasene yazdır. Âmin. Ve Nurların neşrinde sebat ve devam ve ihlâs ihsan eyle. Âmin.

Yâ Erhamerrâhimîn! Umum Risale-i Nur şakirtlerini iki cihanda mesut eyle. Âmin. İnsî ve cinnî şeytanların şerlerinden muhafaza eyle. Âmin. Ve bu âciz ve biçare Said'in kusuratını affeyle. Âmin.

Umum Nur şakirtleri namına

Said Nursî

Teksirle çoğaltılmış Asâ-yı Mûsâ adlı eserin arkasında Bediüzzaman Hazretlerinin duası:

Yâ Allah, yâ Rahmân, yâ rahîm, yâ Ferd, yâ Hayy, yâ Kayyûm, yâ Hakem, yâ Adl, yâ Kuddûs!

İsm-i Âzamın hakkına ve Kur'ân-ı Mu'cizü'l-Beyânın hürmetine ve Resul-i Ekrem Aleyhissalâtü Vesselâmın şerefine, bir kalemle bin nüsha yazan Ahmet Nazif ve mübarek yardımcılarını ve Nurcu arkadaşlarını Cennetü'l-Firdevste saadet-i ebediyeye mazhar eyle. Âmin. Ve hizmet-i imaniye ve Kur'âniyede daima muvaffak eyle. Âmin. Ve defter-i hasenatlarına, Asâ-yı Mûsâ'nın her harfine mukabil bin hasene yazdır. Âmin.
Ve Nurların neşrinde sebat ve devam ve ihlâs ihsan eyle. Âmin.

Yâ Erhamerrâhimîn! Umum Risale-i Nur şakirtlerini iki cihanda mesut eyle. Âmin. Ve cinnî ve insî şeytanların şerrinden muhafaza eyle. Âmin. Ve bu biçare ve âciz Said'in kusuratını affeyle. Âmin.

Umum Nur şakirtleri namına

Said Nursî

بسم الله الرحمن الرحيم

Sizler sabah ve akşam duamda dahilsiniz.
Siz dahi beni duanızda dahil ediniz.

Bediüzzaman Said Nursî

Kastamonu

Karadağlar bulut kaplı
Durmaz gezer yağız atlı
Zindanlara koysalar da
İman nuru arşı aştı

Kastamonu, Kastamonu
Sürgün verdi iman yolu
Kavuklara yazıldı hep
Nurla dolu Anadolu

Enis oldu Emin Feyzi
Üstada bağlayan neydi
Nura sadık talebeler
Güzel geldi, güzel geçti

Kastamonu, Kastamonu
Sürgün verdi iman yolu
Kavuklara yazıldı hep
Nurla dolu Anadolu

Kastamonu Lâhikası
Nurun yüksek şahikası
Pür-nur oldu ruh-u üstad
Okundukça nur asarı

Kastamonu, Kastamonu
Sürgün verdi iman yolu
Kavuklara yazıldı hep
Nurla dolu Anadolu

Erkan Mutlu

Emirdağ Yılları

1944 - 1953

İdamlıkların Dönüşü

İkinci büyük hapis macerasının beraat kararıyla sonuçlanması, Risale-i Nur'un tarihinde yeni bir dönemeç teşkil etmişti. İnsanlar bir kere daha "Bunlar idamlık; geri dönüşleri yok" diye toplanıp götürülmüş, fakat gidenler bir kere daha evlerine dönmüştü.

Onların hapiste bulundukları süre içinde Nur fabrikaları boş durmamış, yurt sathına Risaleleri yaymaya devam etmişti.

1944-1948 | Birinci Emirdağ sürg ünü

İKİNCİ BÜYÜK HAPİS macerasının beraat kararıyla sonuçlanması, Risale-i Nur'un tarihinde yeni bir dönemeç teşkil etmişti. İnsanlar bir kere daha "Bunlar idamlık; geri dönüşleri yok" diye toplanıp götürülmüş, fakat gidenler bir kere daha evlerine dönmüştü. Onların hapiste bulundukları süre içinde de Nur fabrikaları boş durmamış, yurt sathına Risaleleri yaymaya devam etmişti. Hangi şartlar altında olursa olsun, genişlemeye devam eden bir hizmet vardı ortada. Baskılar yoğunlaştıkça bu hizmet de kökleşip güçleniyor, tertipler boşa çıktıkça yine yayılıyor ve güçleniyordu.

Lâkin beraat etmiş olmak da, Bediüzzaman ile talebeleri için, özgürlüklerine kavuşmak anlamına gelmiyordu. Tahliyeyi takiben Bediüzzaman iki ay kadar Denizli'de kaldı. Daha sonra kendisine kalacağı yer bildirildi: Emirdağ. Burası, hem Bediüzzaman'ı halktan ve talebelerinden tecrit ederek sıkı bir gözetim altında tutabilecekleri, hem de sağlık şartları itibarıyla onu ziyadesiyle rahatsız edecek bir yerdi.

İlâhî kaderin hükmü ise başka türlüydü: O, Emirdağ'ı Kur'ân hizmetinin en önemli merkezlerinden biri olarak belirlemiş; Kur'ân'ı ortadan kaldırmaya çalışanları da bu hükmün icrasına memur etmişti!

Emirdağ onunla bir yaz ikindisinde tanıştı. Tozu dumana katarak gelen jipten iki jandarma eşliğinde iner inmez yere seccadesini serip namaza durması unutulacak şey değildi. O seccade seriş bir meydan

Bediüzzaman'ın Emirdağ'da kaldığı ev.

okumaydı; bu beldenin de Yer ve Gökler Rabbine ait olduğunu böylece dosta ve düşmana ilân ediyordu.

Kâinat Seyyahı, Yer ve Gökler Rabbinin mülkünden Emirdağ adlı beldede önce bir otele yerleşti. "Çalışkanlar Hanedanı" olarak anılacak ve Risale-i Nur hizmetinde önemli bir yer dolduracak olan bahtiyar ailenin onu burada bulması çok zaman almadı. Bir süre sonra da Bediüzzaman buradan kiralık bir eve taşındı. Çalışkan'lar, artık ailece Bediüzzaman Said Nursî'nin hizmetinde idiler. Üstadın ekseriyetle bir tas çorbadan ibaret yemeği onlardan geliyor, hiçbir şeyi karşılıksız kabul etmeyen Üstad da bunun mukabilinde her gün Çalışkan'lara yirmi beş kuruş ödüyordu. Bir süre sonra çocuklar dahil hiç kimsenin Bediüzzaman'ın yanına girmesine izin verilmeyecek, bu defa Çalışkan'lar yan taraftaki dükkânın duvarından bir dehliz açarak Üstadın hizmetini görecekti.

Önceleri Bediüzzaman'ı daha başka bir yoldan etkisiz hale getirmek istemişlerdi. Emirdağ'a sürülürken, ona dayalı döşeli bir ev tahsis etmeyi ve maaş bağlamayı teklif ettiler. Bediüzzaman bunu kabul etmeyince onun üzerindeki baskıyı iyice arttırdılar. Evinin önünde devamlı polis bekliyor, ziyaretçilere izin verilmiyor, kılık ve kıyafetine karışılıyor, aşağılayıcı muamelerle onu hiddete getirmek için ne lazımsa yapılıyordu. Üstadın devam ettiği camiye soğuk kış günlerinde üşümemesi için konan mangal Kaymakamın emriyle kaldırıldı, sonra da camiye gitmesi bütün bütün yasaklandı.

Emirdağ'daki ikameti sırasında Bediüzzaman'ı defalarca zehirlemeye teşebbüs ettiler. Bir defasında zehrin tesiriyle, aç ve susuz, şiddetli ızdıraplar içinde bir hafta kıvranarak yarı baygın yatmıştı.

Bütün baskılara rağmen, halkın Bediüzzaman'a olan ilgisi arttıkça

Emirdağ onunla bir yaz ikindisinde tanıştı. Tozu dumana katarak gelen jipten iki jandarma eşliğinde iner inmez yere seccadesini serip namaza durması unutulacak şey değildi.

O seccade seriş bir meydan okumaydı; bu beldenin de Yer ve Gökler Rabbine ait olduğunu böylece dosta ve düşmana ilân ediyordu.

Bediüzzaman'ın Emirdağ'da kaldığı ev.

Emirdağ yılları, Bediüzzaman için, kendi tabiriyle, Denizli hapsindeki bir aylık sıkıntının bir günde yaşandığı yıllardı.

artıyordu. Önceleri yaya olarak, daha sonra faytonla civardaki kırlara giden Bediüzzaman, buralarda Risalelerin tashihiyle meşgul oluyordu. Bu gezileri sırasında da sürekli takip altında tutulmasına rağmen, halk ona bir selam verebilmek için can atıyordu. Çocukların ilgisine ise kimse engel olamıyor; faytonun geçeceği yollara dizilen çocuklar "Bediüzzaman Dede"nin elini öpmek için birbirleriyle yarışıyorlardı.

Emirdağ yıllarına gelindiğinde, Risale-i Nur Külliyatının telifi neredeyse tamamen bitmiş gibiydi. Burada, Hüve Nüktesi ve Emirdağ Çiçeği gibi birkaç bahis telif edildi. Eserlerin el yazısıyla çoğaltılması ise, yurt çapında devam ediyordu. Bu arada, İnebolu'dan sonra Isparta'da da ikinci bir teksir makinesi hizmete girdi. Bir kısım risaleler, teksir makinelerinde Latin harfleriyle de çoğaltılmaya başladı.

Emirdağ yılları, Bediüzzaman için, kendi tabiriyle, Denizli hapsindeki bir aylık sıkıntının bir günde yaşandığı yıllardı. Fakat onca cefasına rağmen, o yıllar, Risale-i Nur için yine gelişme, yine yayılma, yine yeni yeni imanlar kurtarma demekti. Bediüzzaman yine aynı coşkuyla milletinin hizmetine koşan Bediüzzaman idi; fakat onun gelişinden sonra Emirdağ bir daha asla aynı Emirdağ olmadı. O yıllarda Bediüzzaman'ı takip için görevlendirilen polislerden Abdurrahman Akgül anlatıyor:

"Çarşıya çıkıp kahvaltı yapmak için peynir ve zeytin aldık, bir dükkândan da tereyağı aldık. Dükkâncı tereyağını tartarken, yağı koyduğu kâğıt kadar da terazinin öbür kefesine kâğıt koydu. Ben doğrusu bu vaziyeti başka bir yerde görmemiştim. Bediüzzaman işte Emirdağ'ı böyle yapmıştı."

Bediüzzaman'ın Emirdağ'ı nasıl değiştirdiğini hayranlıkla anlatan Komiser Abdurrahman Akgül (soldan üçüncü) o yıllarda Bediüzzaman'ı gözetim altında tutmakla görevli meslektaşlarının arasında.

Emirdağ'da sabah

GÜNEŞİN DEVRİ DÖNMÜŞTÜ. Akşam adım adım yaklaşıyor, gölgeler uzuyordu. İnsanlar kadar, hattâ şeyler kadar gölge vardı. Vatanın yüzü gölgeleniyordu.

Bir zat girdi Emirdağ'a. Yol kavşağında durdu. Hep yol kavşağında değil miyiz zaten? Kârla zararın, iyi ile kötünün ve doğru ile yanlışın... Fakat, o bildiğiniz yollardan birinin kavşağında durup, kendine benzemeyen birine ezanı sordu.

O, başını salladı: "He" diye.

Bir kişi ezanı okumuş, binlerce kişi dinlemişti. Tâ uzaklardan akis yaptı:

"Allahu Ekber!"

Herkes dinliyor, çırpınıyor, herkes bir rüya görüyordu. Kâbus mu kâbus!

Sonra da kıbleyi sordu. Beriki kolunu uzatarak gösterdi. Şaşkındı, konuşmaya mecali yoktu. Gelen zat kendine hiç mi hiç benzemiyordu. Ya biz ondan değildik, ya o bizden... Lâkin Türkçe konuşuyor ve dedeme benziyordu.

Omuzundaki seccadeyi serdi yere, sermesiyle namaza başlaması bir oldu.

Elli sene sonrasını düşünüyoruz

Evet, eski terbiye-i İslâmiyeyi alanların yüzde ellisi meydanda varken ve an'anât-ı milliye ve İslâmiyeye karşı yüzde elli lâkaytlık gösterildiği halde, elli sene sonra yüzde doksanı nefs-i emmâreye tâbi olup millet ve vatanı anarşiliğe sevk etmek ihtimalinin düşünülmesi ve o belâya karşı bir çare taharrisi, yirmi sene evvel beni siyasetten ve bu asırdaki insanlarla uğraşmaktan kat'iyen men ettiği gibi; Risale-i Nur'u, hem şakirtlerini, bu zamana karşı alâkalarını kesmiş; hiç onlarla ne mübareze, ne meşguliyet yok.

Dikili kaldı yanında iki jandarma neferi; pürsilah bekliyorlardı. Neyi bekliyorlardı? Sayfa sayfa, cilt cilt tarih olan şu zatı mı? Onu mu bizden, bizi mi ondan koruyorlardı? Yoksa namazı süngülerin arasına mı almışlardı? Yahut o, Emirdağ'ı yerle bir mi edecekti? Acaba jandarma neferleri neyi bekliyordu? Bilinmedi gitti bu sır.

Birdenbire hayalim Süleymaniye'ye kaydı. Sinan, gökyüzünü ellere yaklaştırmak için kubbe yapmıştı. Bu zat için yeryüzü bir cami ve bu iki jandarma neferi iki mermer sütundu. Gökyüzü süngülerin ucunda duruyordu.

O, Emirdağ'a gelmişti. Binlerce insan vardı, ama yine de yalnızdı. Garipliğini namaz kılışında bile okumak mümkündü. Belki aç karnına taş basar gibi ellerini bağrına bağlamış, yahut gömmüş, iki kat idi. Dost bulamayınca Allah'a iltica etmiş, sanki Ona misafir, sanki Onun evindeydi.

Hürmeti bu derece dıştan okunur, bu derece hali bilinirdi.

Öyle rahat namaz kılıyordu ki, jandarmalardan birinin gölgesi üstüne düşmüştü. Anlaşılan, kendini çoook emniyette hissediyordu.

Velhasıl her şeyi ile garip bir zattı. Adı da kendi gibiydi. O sanki İbn-i Kemal, yahut Zenbilli, yahut Ebussuud'du.

Bunlara "Kimdir?" deme Allah aşkına! Ne çabuk unuttun? Bunlar senin de, benim de dedemdi.

Evet, evet! Diliyle, şekliyle yazısıyla dedemiz olan bu zat, mezardan kalkmış, şimdi Emirdağ yol kavşağında namaz kılıyordu. Yanında iki jandarma vardı, ama onlar da onun torunuydu. "Evlâdım" derdi. "Kardeşim" derdi. Kendisine kelepçe vuranları bile severdi. İlme ve fenne o derece düşkündü ki, kelepçede sanat var diye onu da beğe-

Bediüzzaman'ın Emirdağ yakınlarında zaman zaman tenezzühe çıktığı Keçili Kayalıkları.

nirdi. Hele hapishaneler, vatanın bir parçasıydı. Diyar diyar sürgün gezerdi. Vatanını gezdirenlere dua eder, hidayet dilerdi. Kısacası yazılmayan hayatı bir eserdi.

Bir Kur'ân, bir de kitab-ı kâinatı okurdu. Başka kitap vermezlerdi. Bunları da elinden alamazlardı.

O gün Emirdağ'da kıyamet kopmuştu. Çünkü akşam üzeri güneş doğmuştu. İki güneşi bir arada gördü Emirdağlılar. Fakat kör olanlar gece nasıl yürürse, gündüz de öyle yürürdü. Emirdağ'da emir vardı. Güneş balçıkla sıvanacak ve minareye kılıf uydurulacaktı.

Emirdağ'da gönüller aydınlandı. İnsanlar, hattâ her şey sıcak sıcak, cana yakın oldu. Her şey erimiş, kardeş kardeş birbirine sarılmıştı: Emirdağ'a güneş doğmuştu...

Emirdağ'dan yüzlerce kilometre uzaktayım. Fakat bir sıcaklık var içimde. Dün bir Emirdağlı gördüm, yanıyordu. "Battı mı" dedim "o güneş?" Kalbini gösterdi. Gözlerim kamaştı, bakamadım. Herkes ayna olmuş, her aynada o güneş parlıyordu.

Işığa düşman olan aydınlar, o aynaları kırdılar. Yine de her bir ayna parçasında bir güneş göründü.

Hekimoğlu İsmail

Hüve Nüktesi, Emirdağ yıllarının insanlığa bir armağanı oldu.

Bir hava zerresinde saklı büyük sır

Hüve Nüktesi

GÖKLERDE DOLAŞMADIK bir yer bırakmamıştı Kâinat Yolcusu. Emirdağ günlerinden birinde, bir de hava zerresine giriverdi.

Her nefeste trilyonlarcasını ciğerlerimize çektiğimiz hava zerrelerinden birinin kapısını çaldı.

Hiçbir şeyi yoktu hava zerresinin. Elsizdi, dilsizdi, gözsüzdü, güçsüzdü. Görünmeyecek kadar küçük, hissedilmeyecek kadar çelimsizdi.

Fakat gördüğü işler pek büyüktü.

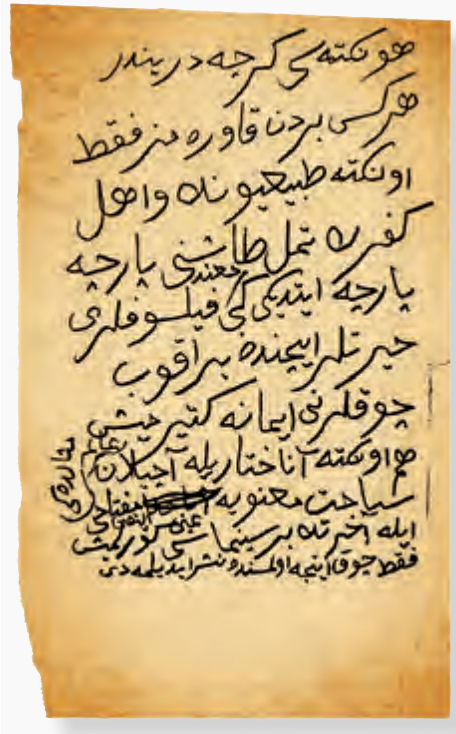
Bedene girdi mi can olur, havada sözleri taşır, bitki gövdelerinde rengârenk desenler dokur, gökte uçakları taşır, bulutlarla uzak beldelere rahmet müjdesi ulaştırır, kasırgalarla şehirleri yerle bir ederdi.

Kâinat Yolcusu hayretle sordu hava zerresine:

"Kim sana bütün bunları yaptıran?"

Hava zerresinin tek hecelik bir cevabı vardı:

"Hû!"

Âhiretin sineması

Hüve Nüktesine dair takdim satırları, Bediüzzaman Said Nursî'nin el yazısıyla:

"Hüve Nüktesi gerçi derindir, herkes birden kavramaz. Fakat o nükte, tabiiyyunun ve ehl-i küfrün temel taşını parça parça ettiği gibi, muannid feylesofları hayretler içinde bırakıp çoklarını imana getirmiş. Hem o nükte anahtariyle açılan âlem-i misaldeki seyahat-i mâneviye miftahı ile, âhiretin bir sineması aynelyakîn görülmüş. Fakat çok ince olmasından neşredilmedi."

Kâinat Yolcusu, daha önce göklerden ve yerlerden ne dinlediyse, hepsini birden bu kısacık cevapta buldu.

O veciz cevapla her zerre bir âyet oldu. Dünya atmosferini, sayısız âyetlerle Rabbini anlatırken dinledi Kâinat Yolcusu.

Böylece, Hüve Nüktesi, Emirdağ yıllarının insanlığa bir armağanı oldu.

Niçin binlerce defa okunur da Kur'ân'a doyulmaz? Nasıl olur da en yüksek seviyedeki âlimler, sıradan insanlarla diz dize çöker de Kur'ân'dan dersini onlarla beraber alır? Nasıl olur da en küçük bir sese tahammül edemeyen ölüm döşeğindeki hastalar Kur'ân'ın sadâsında huzur bulur?

Keçili mevkiinde, Kâinat Yolcusunu nice defalar gölgesinde barındırmış, nice ulvî tefekkürlere ve sohbetlere tanıklık etmiş bir kutlu ağaç: Emirdağ Çiçeği.

Uğursuz bir teşebbüsün uğurlu hatırası

Emirdağ Çiçeği

AÇACAK OLAN ÇİÇEK, her zaman açar. Kimi güneşin ışığıyla uyanır, kimi fırtınalarla can bulur, kimi karları deler de gülümser bakanların yüzüne. Emirdağ Çiçeği de, açmak için bir fırtınalı havayı fırsat bilmişti.

Kur'ân aleyhinde en yoğun çabaların sistematik bir şekilde yürütüldüğü günlerdi o günler. Bu arada bir Ramazan günü, "en dehşetli ve muannid bir zındığın, Kur'ân aleyhinde bir suikast peşinde olduğu" haberi geldi.

Risale-i Nur'un önemli bahislerinden birinin telifi için bir vesile oldu bu haber. Gürül gürül akan bir ırmağın kaynağından gelir gibi döküldü kelimeler Bediüzzaman'ın ağzından. Anlattıkça coştu, coştukça anlattı Kur'ân'ın meziyetlerini.

Niçin binlerce defa okunur da Kur'ân'a doyulmaz? Nasıl olur da en yüksek seviyedeki âlimler, sıradan insanlarla diz dize çöker de Kur'ân'dan dersini onlarla beraber alır? Nasıl olur da en küçük bir sese tahammül edemeyen ölüm döşeğindeki hastalar Kur'ân'ın sadâsında huzur bulur?

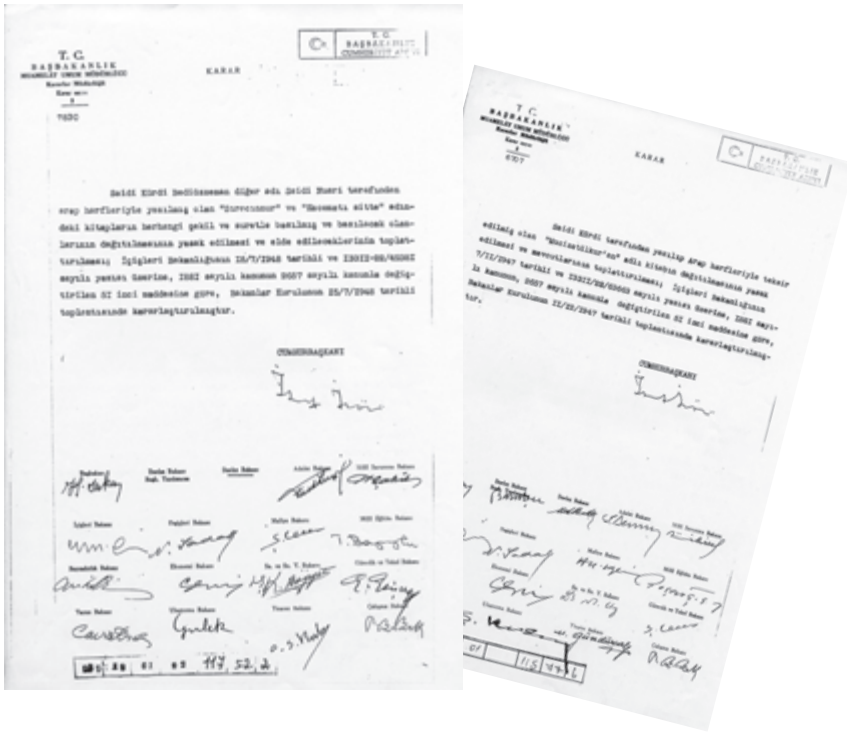
Daha nice nasıl'lar ve niçin'ler Risale-i Nur'un Kur'ân rengiyle boyanmış üslûbunda en tatlı cevaplarını buldu.

O muannid zındığın suikastı hedefine ulaşamadı. Tam tersine, "Emirdağ Çiçeği" adı altında, benzersiz bir eserin vücuda gelişine vesile oldu.

Bugün dünyanın dört bir yanında, milyonlarca gönülde buram buram rayihalar veriyor o kutlu çiçek.

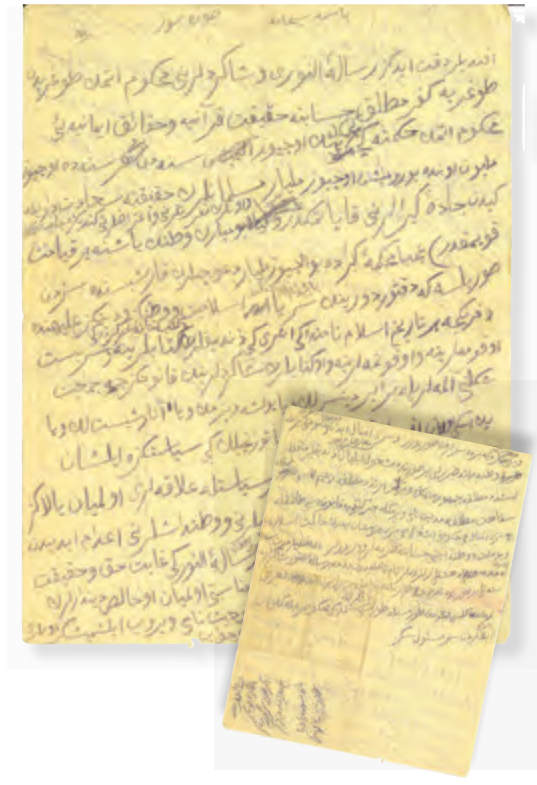

"Emirdağ Çiçeği"nin orijinali. Not defteri eb'adındaki kâğıtlara Bediüzzaman Said Nursî'nin el yazısıyla yazılmış.

Mahkeme olmazsa Bakanlar Kurulu var!

Bediüzzaman ve talebelerinin her ânı ve her faaliyeti sürekli gözetim altındadır. Fakat alınan bütün önlemlere rağmen Risaleler yine yazılmakta, çoğaltılmakta, elden ele ulaştırılmaktadır. Zamanın yönetimi, buna karşılık Risale-i Nur eserlerini Bakanlar Kurulu kararıyla yasaklamayı çözüm olarak bulur. Böylece, Risale-i Nur'un başlıca eserlerinin, "herhangi şekil ve suretle basılmış ve basılacak olanlarının dağıtılmasının yasak edilmesi ve elde edileceklerinin toplattırılması" karar altına alınır. Peş peşe alınan kararların altında Cumhurbaşkanı İsmet İnönü ile Hasan Saka ve Şemsettin Günaltay hükümetlerinin tüm bakanlarının imzası vardır. İlginç olan bir husus ise, ilk yasaklanan eserin, Kur'ân'ın mucizelerini anlatan eser olması... Bu arada, "Hücumat-ı Sitte" adlı eserin adı da "hacemat" olarak kaydedilmiş...

Risale-i Nur mahkûm olmaz!

"Efendiler! Dikkat ediniz! Risale-i Nur'u ve şakirtlerini mahkûm etmek, doğrudan doğruya küfr-ü mutlak hesabına, hakikat-i Kur'âniye ve hakaik-i imaniyeyi mahkûm etmek hükmüne geçmekle, bin üç yüz seneden beri her senede üç yüz milyon onda yürümüş ve üç yüz milyar Müslümanların hakikate ve saadet-i dâreyne giden cadde-i kübrâlarını kapatmaya çalışmaktır ve onların nefretlerini ve itirazlarını kendinize celb etmektir."

Bediüzzaman'ın beraatle neticelenen
Denizli Mahkemesine gönderdiği "Son Söz" kendi el yazısıyla.

Bediüzzaman'dan altın öğütler

"Namaz kıl, çalışman ibadet olsun"

DİNÎ FARZLARINI YERİNE GETİRMEK suretiyle dünyevî çalışmaların da bir ibadet hükmüne geçtiğine dair Üstadımızın yanına gelenlere verdiği derslerden birkaç numune:

Üstadımız Bediüzzaman Hazretleri ile birlikte, bir gün, Eskişehir'deki Yıldız Otelinde bulunuyorduk. Şeker fabrikasından yanına gelen birkaç işçi ve ustabaşına kısaca dedi:

"Siz farz namazlarınızı kılsanız, o zaman, fabrikadaki bütün çalışmalarınız ibadet hükmüne geçer. Çünkü milletin zarurî ihtiyacını temin eden mübarek bir hizmette bulunuyorsunuz."

Yine bir gün, Eğirdir yolu altında oturmuş, Rehber'i okuyorduk. Tren yolunda çalışan birisi geldi. Ve Üstad, ona da aynı şekilde, feraizi eda edip kebairden çekinmek şartıyla bütün çalışmalarının ibadet olduğunu, çünkü on saatlik bir yolu bir saatte kestirmeye vesile olan tren yolunda çalıştığından, mü'minlere, insanlara olan bu hizmetin boşa gitmeyeceğini, ebedî hayatında sevincine medar olacağını ifade etmiştir.

Yine bir gün vaktiyle Eskişehir'de, tayyareciler ve subaylar ve askerlere de aynen şu dersi vermişti: "Bu tayyareler, bir gün İslâmiyete büyük hizmet edecekler. Farz namazlarınızı kılsanız, kılamadığınız zaman kaza etseniz, asker olduğunuz için her bir saatiniz on saat ibadet, hususan hava askeri olanların bir saati, otuz saat ibadet sevabını kazandırır. Yeter ki kalbinde iman nuru bulunsun ve imanın lâzımı olan namazı ifa etsin."

Hem Barla, hem Isparta, hem Emirdağ'da çobanlara derdi: "Bu hayvanlara bakmak büyük bir ibadettir. Hattâ bazı Peygamberler de çobanlık yapmıştır. Yalnız, siz farz namazlarınızı kılınız, tâ hizmetiniz Allah için olsun."

Yine bir gün, Eğirdir'de elektrik santralinin inşasında çalışan amele ve ustaya, "Bu elektriğin umum millete büyük menfaati var. O umumî menfaattan hissedar olabilmeniz için, farzınızı kılınız. O zaman bütün sa'yiniz, uhrevî bir ticaret ve ibadet hükmüne geçer" demiştir.

Bu neviden on binler misaller var.

Katillere bir risale yetti

Evet, eserler tesirlidir. Fakat, millet ve vatanın tam menfaatine ve hiçbir zarar dokundurmadan yüz bin adama kuvvetli iman-ı tahkikî dersi vermekle, saadet ve hayat-ı ebediyelerine tam hizmette tesirlidir. Denizli Hapishanesinde, kısmen ağır ceza ile mahkûm yüzler adam, yalnız Meyve Risalesiyle gayet uslu ve mütedeyyin suretine girmeleri, hattâ iki-üç adamı öldürenler, onun dersiyle daha tahta bitini de öldürmekten çekinmeleri ve o hapishane müdürünün ikrarıyla, hapishanenin bir terbiye medresesi hükmünü alması, bu müddeaya reddedilmez bir senettir, bir hüccettir.

Said Nursi

"Beni öldüremeyecekler"

Kendisini henüz abdest almış, bıyıkları buz tutmuş bir vaziyette gören sevgili talebesi Zübeyir Gündüzalp'e böyle demişti Bediüzzaman. Bir değil, birkaç kişiyi birden öldürecek kuvvetteki zehir, yaşlı ve hasta bir vücuda, ızdıraptan başka bir zarar veremedi. Bediüzzaman'ın Afyon hapsinde zehirlendikten sonra çekilmiş bir fotoğrafı.

1948-1949
Afyon hapsi

BEDİÜZZAMAN SAİD NURSÎ ile talebelerinin üçüncü hapis macerası 1948 başında başladı. Eskişehir ve Denizli hapislerinde olduğu gibi, bu defa da peş peşe baskınlar yapıldı, evler ve işyerleri tekrar tekrar arandı. Bediüzzaman ile beraber Emirdağ'dan, Isparta'dan, Kastamonu'dan ve daha birçok il ve ilçeden 54 Nur talebesi toplanarak Afyon'a getirildi.

Onlar Afyon Hapishanesine girdiklerinde, şehir, kışın en soğuk günlerini yaşıyordu. Talebeler çeşitli koğuşlara dağıtılırken, Bediüzzaman, hapishanenin mektebi olarak ayrılan 100 kişilik bir salona tek başına kapatıldı. Salonun 36 penceresinden 32'sinin camı kırıktı; pencerelerden başka tahta döşemelerin arasından da rüzgâr giriyordu. Soba ise hiçbir zaman yanmaz, hattâ şiddetli soğuklarda donarak patladığı olurdu. Belli ki, daha önceki yargılamalarda bir türlü alınamayan idam kararı, bu defa Afyon kışının eliyle infaz edilecekti!

Bediüzzaman ile herhangi bir şekilde görüşmeye teşebbüs etmek, falakayı göze almak anlamına geliyordu. Talebeleri de bunu her zaman göze alıyor, ne yapıp yapıp Üstadlarıyla haberleşmenin bir yolunu buluyorlardı. Hapishanenin en azılı mahkûmları da bu arada karınca ezemez hale geldikleri için, onunla talebelerinin haberleş-

Bediüzzaman, Afyon hapsi günlerinde Osman Çalışkan (sağda), Rüştü Çakın ve Mehmet Çalışkan (arkada) ile görülüyor. Şapkalı olan ise, hafiyelikle görevli bir polis.

Afyon Cezaevi hatırası.

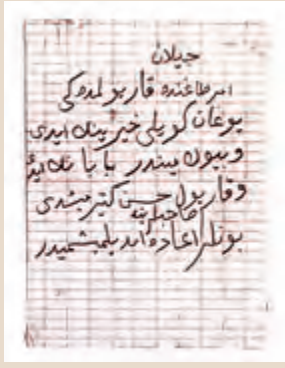
Ayaktakiler (soldan sağa) Ahmet Nazif Çelebi, Ahmet Feyzi Kul, Mehmet Tabancalı, İbrahim Fakazlı. Oturanlar Mustafa Sungur, Ceylân Çalışkan, Selâhaddin Çelebi, Zübeyir Gündüzalp.

melerini sağlamak ve yazılan yahut çoğaltılan risale ve mektupları ulaştırmak gibi hizmetlerde bulunmayı büyük bir şeref biliyorlardı. Ele geçen her türlü kâğıt parçasına iman hakikatleri nakşediliyor, sonra bunlar ya bir kibrit kutusu içinde, ya da çaydanlık altına yapıştırmak gibi yöntemlerle koğuştan koğuşa ulaştırılıyordu.

Böylece, Bediüzzaman'ın ayak bastığı her yer gibi, Afyon Hapishanesi de bir Nur mektebi oldu. Onu oraya kapatanlar onu ve talebelerini imha etmek için plan üstüne plan kuradursun, hapishane bizzat onların yok etmeye çalıştıkları şeyi üreten bir fabrika haline geldi. Koğuşlarda gece gündüz Nurlar okundu, Nurlar yazıldı, dersler yapıldı, ibadetler edildi, Yer ve Gökler Rabbine şükürler ve övgüler sunuldu. Bediüzzaman Said Nursî, Afyon kışıyla baş başa bırakıldığı büyük ve buzlu koğuşta zehirlenmenin de etkisiyle 40 derecenin üstünde ateşle titreyip dururken, diğer koğuşlarda yazılarak kendisine gönderilen Risaleleri tashih etmekten geri durmuyordu.

Hapishanenin içinde olup bitenlerle halk yakından ilgiliydi. Bu konudaki haberleri de en önce "havadan" alıyorlardı. O kış görülmedik bir soğuk bastırmıştı. Hem de ne oluyorsa civar kazalarda değil, Afyon'un merkezinde oluyordu. Soğuk şiddetini arttırdıkça, halk "Yine Hocaya bir şey yaptılar" diyordu. Nihayet şehrin kanalizasyonu tümüyle buz tuttu. Neden sonra buzlar çözüldüğünde, bu defa da koca şehir, çatlamış borulardan sızan lâğım sularınının altında kaldı.

Duruşma günleri de halk için Bediüzzaman'ı görme vesilesiydi. O günlerde mahkeme binasının önünde büyük kalabalıklar toplanır, o görününce de herkesin birden yüzü gülerdi. Nice kahramanlık destanları yazıldı o duruşmalar boyunca. Korkan, çekinen, inkâr eden, tevil eden yoktu. Sorguya çekilen, Risale-i Nur'a mensubiyetini büyük bir iftiharla ilân ediyor; savunmasını yapan, kendisini bir yana

Kul hakkı titizliği

Ne Afyon'un soğuğu, ne zalimin işkencesi... Bediüzzaman'ı "idamlık" diye tıkıldığı hapishane köşesinde düşündüren şey, Emirdağ'da kalan yatak, yorgan ve minderdeki kul hakkı:

Ceylân,

Emirdağında karyolamdaki yorgan köylü Hayri'nin idi. Ve büyük minder babanın idi. Ve karyolayı Hasan getirmişti. Bunlar iade edilmiş midir?

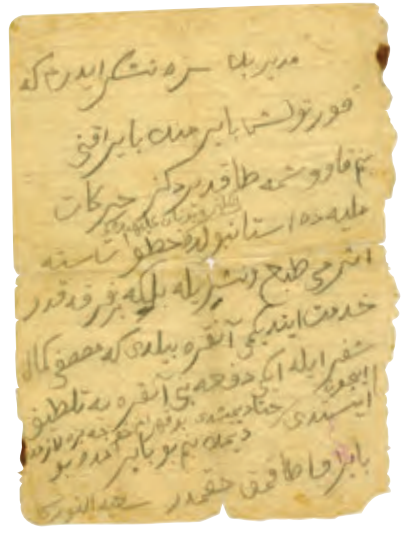
Bir uzun takip

Temyiz ile mahkeme arasında gidip gelerek yıllarca sürüncemede kalan Afyon dâvâsının takibi sırasında çekilmiş bir fotoğraf. Elinde çantalı olan, Avukat Abdurrahman Şeref Laç, onun yanındaki gözlüklü zat da yine Bediüzzaman'ın avukatlarından A. Hikmet Gönen.

bırakmış, Risale-i Nur'u ve iman dâvâsını savunuyordu. Bediüzzaman da onlara "Siz mahşer gününde iman-inkâr dâvâsının şahitlerisiniz" diyordu.

6 Aralık 1948'de yargılama bitti. Mahkeme, somut delile dayanarak değil, "kanaat-i vicdaniye ile" Bediüzzaman'ı 20 ay, bir talebesini 18 ay, 20 talebesini de 6'şar ay hapse mahkûm etti. Bu karar Yargıtay tarafından bozuldu; fakat Yargıtay kararına uymak konusunda mahkeme işi o kadar ağırdan aldı ki, Bediüzzaman ile talebeleri, bozulan ceza sürelerini hapishanede geçirmek zorunda kaldılar.

20 Eylül 1949 sabahı Bediüzzaman Said Nursî şafak vakti hapishaneden tahliye edildiğinde, Risale-i Nur Külliyatı, 14'üncü Şuâyı teşkil eden mektup ve müdafaalar ile, 15'inci Şuâ gibi bir muhteşem tefekkür âbidesini kazanmış bulunuyordu.

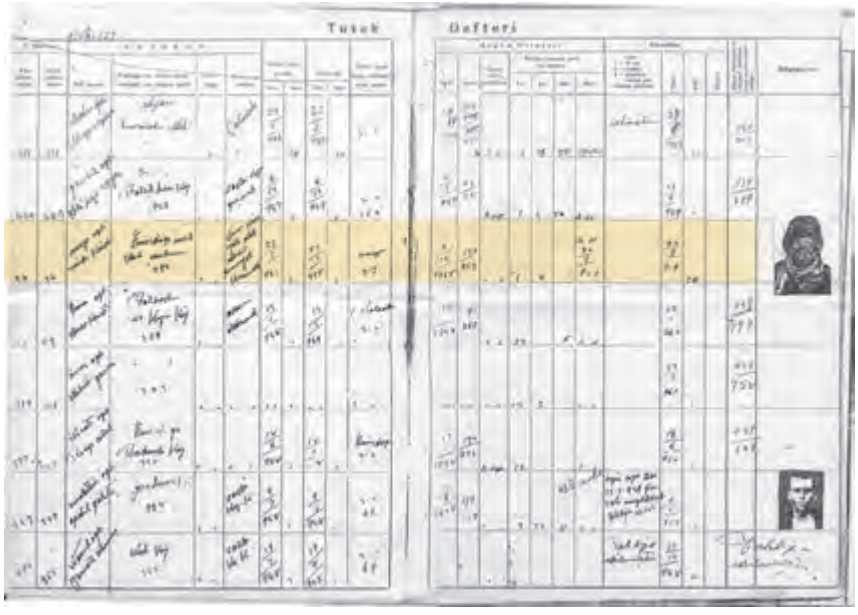

"Bayrak benim hakkım"

Cezaevi Müdürü, bir Cumhuriyet Bayramında, Bediüzzaman'ı tahrik için koğuşuna bayrak astırır. Bediüzzaman'ın buna tepkisi ise, Müdürün hiç ummadığı şekilde olur:

Müdür Bey,

Size teşekkür ederim ki, Kurtuluş Bayramının bayrağını koğuşuma taktırdınız. Harekât-ı Milliyede İstanbul'da, İngiliz ve Yunan aleyhindeki *Hutuvât-ı Sitte* eserimi tab ve neşirle, belki bir fırka asker kadar hizmet ettiğimi Ankara bildi ki, Mustafa Kemal şifreyle iki defa beni Ankara'ya taltif için istedi. Hattâ demişti: "Bu kahraman hoca bize lâzımdır." Demek, benim bu bayramda bu bayrağı takmak hakkımdır.

Katiller arasında: Bediüzzaman Said Nursî'nin Afyon Cezaevi Tutuk Defterindeki kaydı.

Suçu: Dinî hissiyatı âlet ederek cemiyet kurmak.

Aynı sayfada yer alan diğer tutukluların suçları ise: Çalmak, zorla ırza geçmek, adam öldürmek, zorla kız kaçırmak.

Afyon Hapishanesi

Niçin merak edelim?

Ehl-i dalâlet, muvakkat hayata karşı mücadele ediyorlar. Bizler, ölüme karşı nur-u Kur'ân ile cidaldeyiz. Onların en büyük meselesi—muvakkat olduğu için—bizim meselemizin en küçüğüne—bekaya baktığı için—mukabil gelmiyor. Madem onlar divanelikleriyle bizim muazzam meselelerimize tenezzül edip karışmıyorlar; biz, neden kudsî vazifemizin zararına onların küçük meselelerini merakla takip ediyoruz?

En büyük iş, iman kurtarmak

Bu zamanda en büyük bir ihsan, bir vazife, imanını kurtarmaktır, başkaların imanına kuvvet verecek bir surette çalışmaktır. Sakın, benlik ve gurura medar şeylerden çekin. Tevazu, mahviyet ve terk-i enaniyet, bu zamanda ehl-i hakikate lâzım ve elzemdir. Çünkü, bu asırda en büyük tehlike benlikten ve hodfuruşluktan ileri geldiğinden, ehl-i hak ve hakikat, mahviyetkârâne daima kusurunu görmek ve nefsini itham etmek gerektir. Sizin gibilerin ağır şerait içinde kahramancasına imanını ve ubudiyetini muhafaza etmesi, büyük bir makamdır.

On Beşinci Şuâ nasıl yazıldı?

Zalimin zulmü bir şaheser doğurdu

RİSALE-İ NUR'A HİZMET edenler arasında, onun can düşmanları da vardı. Şu farkla ki, onlar neye hizmet ettiklerinin farkında değillerdi. Tam tersine, onlar, bütün güçleriyle Risale-i Nur Müellifini susturmaya çalışıyorlar, yahut öyle yaptıklarını sanıyorlardı.

Önce, Bediüzzaman'ı yaşlı ve hasta haliyle Afyon'un o görülmedik kışıyla baş başa bırakmak istediler. Bu yetmeyince bir de zehirlediler. Lâkin "Beni öldüremeyecekler" diyordu Bediüzzaman, kendisine saçı sakalı buz tutmuş haliyle gözyaşları içinde sarılan talebesine.

Arkasından, onu, hiç tahammül edemeyeceği bir kalabalık içine atmayı denediler ve her nevi suçlardan sabıkalı kimselerle dolu bir koğuşa naklettiler. Kader ise, şehrin kanalizasyonunu patlatacak şiddetteki bir soğuktan onu bu şekilde korumak istemişti. Hem de o kalabalık içinde Risale-i Nur'un dersine muhtaç kimseler vardı. Bediüzzaman "Bismillâh" deyip başladı. Böylece "Hüccetü'z-Zehrâ" adlı On Beşinci Şuâ doğdu.

On Beşinci Şuânın dersi, kâinatı baştan başa Allah'ın rahmet eserleriyle tebessüm eder bir halde gösteriyordu. O dersi dinleyenler, her şeyde Onun birliğine, kudretine, rahmetine giden bir yol buldular. Cânilerle dolu bir koğuş, meleklerin imrenerek seyrettikleri bir ders salonuna döndü. Ve Afyon Hapishanesi, On Beşinci Şuânın telif edildiği yer olarak tarihe geçti.

Kimbilir, Bediüzzaman'ı susturmaya çalışanlar olmasaydı, belki de bugün bir Hüccetü'z-Zehrâ olmayacaktı...

Afyon hapsinin meyvesi olan şaheser: On Beşinci Şua (el-Hüccetü'z-Zehrâ). Bediüzzaman'ın el yazısı ile, eserin orijinali.

Afyon savunmaları

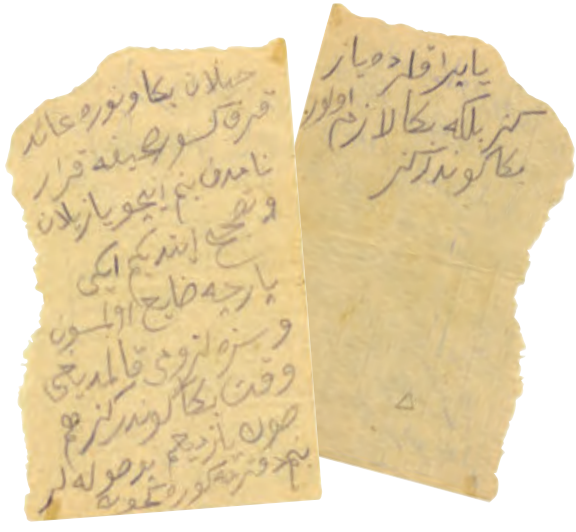
"İman deryasına girip çıktık"

AFYON DÂVÂSININ DURUŞMALARI, bir bakıma, kahramanlar geçidi anlamına geliyordu. Cesetleri mahpus, ruhları alabildiğine özgür insanlar, daha ilk duruşmada destanlarını yazmaya başladılar. Duraklayan, geri çekilen, Risale-i Nur'a ve Müellifine mensubiyeti reddeden yoktu. Hepsi de Bediüzzaman'a talebe olmayı ve Risale-i Nur okumayı bir şeref biliyor ve bunu mahkeme huzurunda korkusuzca ilân ediyordu. "İnanır mısınız," diyordu Avukat Ahmet Hikmet Gönen, "en hafif müdafaa yapacak diye beklediklerimizin müdafaası şahane oluyordu." Bir duruşmanın ertesinde "Dün ne oldu?" diyenlere, Avukatın cevabı gayet kısa oldu:

"Biz dün iman deryasına girdik ve çıktık."

İşte, dinleyenleri iman deryasına sokup çıkaran tarihî müdafaalardan birkaç satır:

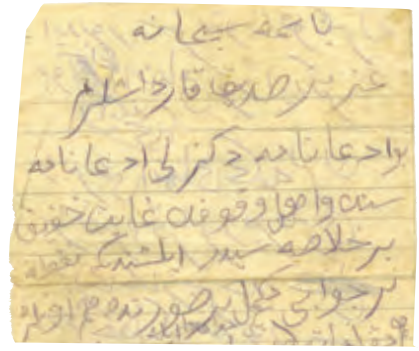
"Kanım Risale-i Nur yazsın"

Pusulalar yazılsın

Ceylân,

Bana ve Nur'a ait kırk küsur sayfa kararnameden benim için yazılan ve tashih ettiğim iki parça zayi olmasın. Ve size lüzumu kalmadığı vakit bana gönderiniz. Hem son yazdığım pusulalar benim defterime göre küçük yapraklarda yazınız. Belki bana lâzım olur. Bana gönderiniz.

"Hafif bir hülâsa"

Bismihî sübhânehû

Aziz, sıddık kardeşlerim,

Bu iddianame Denizli iddianamesinin ve ehl-i vukufun gayet hafif bir hülâsasıdır. İlişti̇ği noktalar, cevabı mükemmel bir surette hem onlara, hem makamata yeni müdafaa ile verilmiş. Ehemmiyeti azdır.

Tebrik edecekleri yerde...

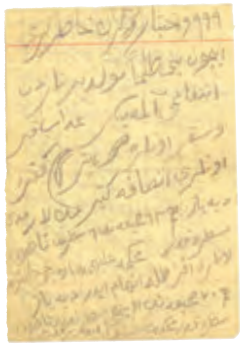
Bunları yaz, sonra mümkün oldukça diğer bir defterde bir nüsha daha yaz. Ta harice verilsin, onlar dahi yazsınlar. Ben tashihe vakit bulamadım, sonra yaparız.

(arka yüzü)

Hayret ve taaccüble tahsin etmek şefkat iktiza ettiği halde medar-ı tenkit olamaz (13). Tebrik ve aferinle mukabele edilecek bir hale itiraz nazarıyla bakılmaz (14). Zübeyir'in mahkemede okuduğu müdafaatı gibi parlak medhiyesi onları takdire ve tahsine sevk etmiş ki, taaccüble kararnamede yazmışlar (15). Bu gelen parça tam lehimde ve ayn-ı hakikat iken kararnamede suç mevzuları içinde konulmaz ve konulmamalıydı.

Birimiz şarkta, birimiz garpta, birimiz cenupta, birimiz şimalde, birimiz âhirette, birimiz dünyada olsak, biz yine birbirimizle beraberiz. Kâinatın kuvveti toplansa bizi yüksek üstad Said Nursî'den ve Risale-i Nur'dan ve bizi bizden ayıramazlar. Zira biz Kur'ân'a hizmet ediyoruz ve edeceğiz. Âhiret hakikatine inandığımız için, mânevî olan bu sevgi ve tesanüdümüzü elbette hiçbir kuvvet sökemeyecektir. Çünkü bütün Müslümanlar saadet-i ebediye makarrında toplanacaklardır.

Yirmi seneden beri milyonlarla insana din, iman, İslâmiyet, fazilet dersi veren ve onları dinsizlikten muhafaza eden Kur'ân tefsiri Risale-i Nur uğrunda idam edileceksem, sehpaya "Allah Allah, yâ Resu-

"İntikam almayınız"

"İhtiyarların hatırları için beni zulmen öldürenlerden intikamımı almayınız; azab-ı kabir ve sakar onlara yeter" fıkrası onları insafa getirmek lâzımdı, diye yaz.

lallah" sadalarıyla koşarak gideceğim. Komünizme kapılıp dininden çıkan, ebedî felâketlere yuvarlanan ve vatan haini olarak kurşuna dizdirecek cürümlerden gençlerimizi koruyan Risale-i Nur uğrunda kurşunla öldürüleceksem, o kurşunlara çekinmeden göğsümü gereceğim. Üstadım Bediüzzaman için hançerlerle parçalanırsam etrafa sıçrayacak kanlarımın "Risale-i Nur, Risale-i Nur" yazmasını Rabbimden niyaz ediyorum.

Biz Risale-i Nur talebeleri, iman ve İslâmiyet hizmeti uğrunda zalimlerin zulmüne mâruz kaldığımız vakit, hapishane köşelerinde veya darağaçlarında ölmeyi, istirahat döşeğindeki ölüme tercih ederiz. Görünüşü hürriyet, hakikati istibdad-ı mutlak olan bir esaret içinde yaşamaktansa, hizmet-i Kur'âniyemizden dolayı zulmen atıldığımız hapishanede şehit olmayı büyük bir lûtf-u İlâhî biliriz.

Zübeyir Gündüzalp

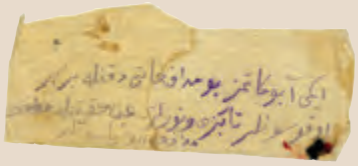
"Mübarek kararname"

Ceylân Çalışkan, dilekçeyi Bediüzzaman'ın onayına sunuyor; o da "Güzel, münasiptir" notuyla dilekçeyi onaylıyor:

Ağırceza Mahkemesi yüksek katına, Afyon

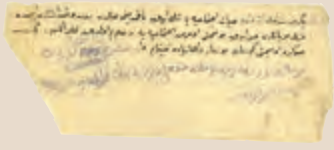
Elli bir sayfa kararnamenin bana ve Nurlara ait kırk sayfasını gayet ehemmiyetli bir mübarek eser olarak gördüm. Ve heyet-i hakimenin kıymet-i ilmiyelerini ve adaletlerini ve geniş tahkikatlarını gayet parlak gösterdiğinden, benim aleyhimde olsa da ruh u canımla o kıymettar eserin neşrine taraftarım ve size minnettarım. Çok rica ederim ki, o şaheserin teksiri için bize izin veriniz.

Cezaevinde mevkuf Said Nursî

Avukatlar okusun

İki avukatımız bu müdafaatı dikkatle, beraber okusunlar. Ta bizi ve Nurları aynı hakikatle müdafaa edebilsinler.

Bin faydadan biri

Talebeleri tarafından yazılan müdafaaya Bediüzzaman'ın el yazısıyla eklediği kısım:

Risale-i Nur ne derece bu millete menfaatlidir diye bin faydalardan bu bahis bir nümunedir.

Mâsumlar beni ağlattı

Bediüzzaman'ın kendi el yazısı ile Afyon Mahkemesindeki savunmalarından:

Yeni Said dünyadan yüzünü çevirdiği için, ehl-i dünya ile konuşmayı, müdafaat-ı kat'iye mecburiyeti olmadan yapmıyor, lüzum görmüyor. Fakat bu meselede çok mâsum rençber ve esnaf adamlar, bize az bir münasebetiyle tevkif edilerek, iş zamanında, çoluk çocuklarına nafaka tedarik edemediklerinden, şiddetli rikkatime dokundu. Derinden derine beni ağlattı. Kasem ederim, eğer mümkün olsaydı, onların bütün zahmetlerini kendime alırdım. Zaten bir kusur varsa benimdir. Onlar mâsumdurlar.

"Risale-i Nur talebeliğine şükürler olsun"

Risale-i Nur, bütün Sözleri, bütün Lem'a ve Şuâları ve bütün Mektubatıyla hakaik-i İlâhiye ve desâtir-i İslâmiyeyi ve esrar-ı Kur'ân'iyeyi ders veriyor. Acaba böyle muhterem ve çok yüksek ve ahlâk ve fazileti ve hakaik-i imaniyeyi kat'î ders veren Risale-i Nur'u okumak ve onun ebedî saadetler bahşeden yazılarını istinsah etmek veya bir mü'minin istifadesi için iman cihetinde ona hizmet etmek bir suç mudur? Halkı hükûmet aleyhine teşvik midir?

İman ve İslâmiyeti en yüksek bir sevgi ve iştiyakla öğreten ve rıza-yı İlâhîden başka bir hedef ve maksat tanımayan ve bu asırda Kur'ân'ın bir mucize-i kübrası ve tefsir-i nuranîsi olduğu kat'î tahakkuk eden Risale-i Nur'u okumak ve yazmak ve onun hakaik-i imaniyeyi ders veren risalelerini mü'min kardeşlerine vermek bir suç ise; ve dinin

Biz o işlere bakmıyoruz

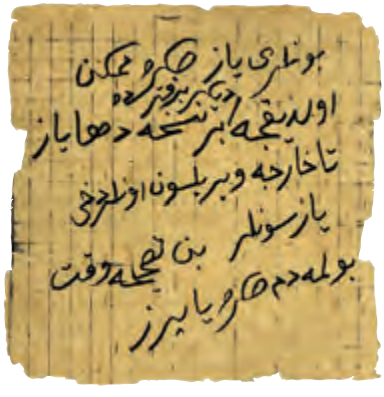
Bir Cuma gününün birkaç saatinin bir mahsulüdür.

Müddeiumumî bey hazretleri,

Yirmi senedir hayat-ı içtimaiyeyi ve bilhassa böyle resmî ve ince ve siyasî hayatı terk etmişim. O hallere karşı alınması lâzım gelen vaziyeti bilmiyorum ve düşünmüyorum ve düşünmesi beni cidden incitiyor.

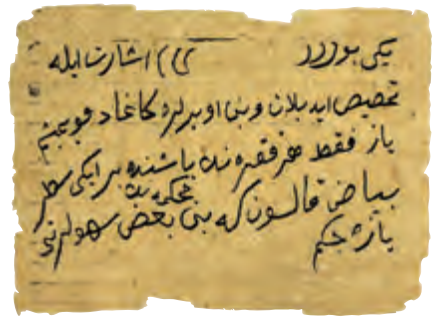
evâmir-i kudsiyesinden olan râbıta-i diniye ve uhuvvet-i İslâmiye ve Allah sevgisi uğrunda iman ve Kur'ân yolunda birleşmek gibi mukaddes ve İlâhî ve uhrevî kardeşlik bir cemiyet ise, böyle mübarek bir cemiyete mensup olmak benim için büyük bir saadettir. Ve her türlü taltif ve nişanların üstünde bir bahtiyarlıktır. Böyle bir saadet ve bahtiyarlığı kazandıran Risale-i Nur'un talebesi olmak gibi büyük bir lütfu benim gibi bir bîçareye nasip eden Allah'a hadsiz şükürler olsun.

Mustafa Sungur

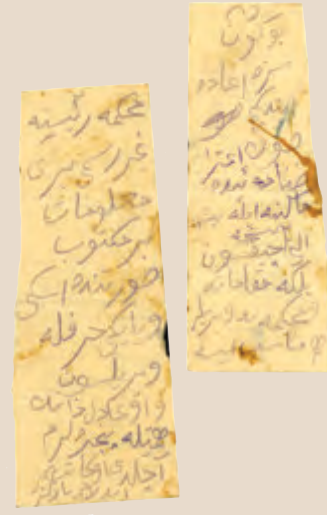
Dışarıdakiler de yazsın

Bediüzzaman'ın yazılmak üzere talebelerine gönderdiği savunma notlarının altındaki not: Bunları yaz. Sonra mümkün oldukça diğer bir defterde bir nüsha daha yaz, ta harice verilsin, onlar dahi yazsınlar. Ben tashihe vakit bulamadım; sonra yaparız.

Mahkemenin sehivleri

Yeni bu ((( ))) işaretle tahsis edilen ve ben o yerlere kâğıt koymuşum. Yaz, fakat her fıkranın başında bir iki satır beyaz kalsın ki, ben mahkemenin bazı sehivlerini yazacağım.

Pencere açıldı

Bugün size iade ettiğim son itiraznameyi de makine ile beş altı nüsha çıksın. Belki makamata, mahkemeye verilir. Hem münasipse mahkeme reisine gayr-ı resmî berâ-yı malûmat bir mektup suretinde eski veya yeni harfle verilsin. Ve o âdil zatın himmetiyle pencerelerim açıldı. Ona teşekkür ederim, yazınız.

"Dindarlar zararlı" diyenlere

Afyon'da yayınlanan Kocatepe gazetesindeki bir yazıda "Komünistlerin vatana zararı yoktur; dindarlar ve Bediüzzaman Said Nursî daha ziyade zararlıdır" şeklindeki iddialara karşı Risale-i Nur talebelerinin hazırladığı cevap. Yazının altında "Garip, fakir, hasta olmasından, Allah rızası için nöbetle ona hizmet eden ve gizli halini bilen ve ondan Nur dersini alan Sadık, Hamza, Mehmet, Tahir, Nuri, Hayri, Nuri" imzası var.

"Biz siyasetçi değiliz"

Fâni zevâhirin âlâyişine ednâ bir meyil ve iltifat göstermeyen ve en küçük bir menfaat ve lezzete tenezzül etmeyen; levs-i fâninin ayağına dolaşan bütün yaltaklanmalarına asla kıymet vermeyen; kimseden bir şey beklemeyen ve dilenmeyen ve kendisine arz edilenleri kabul etmeyen; iffet ve ismetin en âlî örneklerini yaşatarak sabûrâne, mütehammilâne, her nevi mahrumiyetlere göğüs germek sûretiyle kendini hakikate ve envâr-ı Kur'âniyeye ve maarif-i Muhammediyenin (a.s.m.) izharına vakfeden; ve memleket ve milletin ıztırabatı karşısında pür-rahm ü şefkat ağlayan; kendine yapılan bunca ihanetlere rağmen etrafındakilerin saadetleri için hizmetinden asla vazgeçmeyen; ihtiyarlığına ve bîkesliğine bakmayarak insanları gayyâ-yı cehil ve girdâb-ı inkârdan kurtarmaya, hasbî ve İlâhî bir cehd ile çalışan ve savaşan fazilet ve nur âbidesini Üstad addetmekliğimizi çok mu görüyorsunuz?

Biz asla siyasetçi değiliz. Biz siyaseti, bizim gibi siyaset ehli olmayana binbir çeşit veballer, tehlikeler ve mes'uliyetler taşıyan bir meslek biliriz. Fâni zevâhire de zaten kıymet vermeyiz. Dünyaya ancak rıza-yı İlâhîye bizi götüren hayırlı vechesiyle bakıyoruz. Bu itibarla siyaset peşinde koşmayı ve devlet mefhumuyla mübareze ithamını

Puldaki parmak izi

"Bir ay evvel bize verilen kırk sayfalık iddianameyi birisi yanıma gelip bana okumaya imkân bulamadığından, bugün 11 Haziran'da yeni olarak iddianameyi bana okudular. Ben dinledim." Mevkuf Said Nursî imzasını taşıyan dilekçenin altındaki pullarda 6.7.1948 tarihi ve Bediüzzaman'ın parmak izi var.

Abdülkadir Badıllı arşivinden.

şiddetle reddediyoruz. Eğer bu esbab-ı mucibe, samimiyetin ve ihlâsın, hakikat ve safvetin bu tarz-ı beyanı size kanaat vermediyse, bize ne şekil isterseniz ceza veriniz. Lâkin unutmayınız ki, bugün altı yüz milyon insanın mensubiyetini taşıdığı Hazret-i İsa (a.s.) zamanının idarecileri tarafından sırf insanlığın saadeti için kalbi çarptığı ve emanet-i tebliği hâmil bulunduğu sebeplerle âdi bir hırsız gibi idama mahkûm edilmişti.

Ahmed Feyzi

Bediüzzaman'ın tetkiki için talebeleri tarafından Osmanlıcaya çevrilen Afyon Mahkemesi kararnamesi.

Bediüzzaman'ın Afyon savunmaları

Risale-i Nur'u mağlûp edemezsiniz!

İDARE VE ÂSÂYİŞE KAT'İYEN ilişmediğim gibi, bütün arkadaşlarıma o derece tavsiye etmişim ki, üç vilâyetin insaflı zabıtalarının bir kısmı itiraf etmişler ki, "Bu Nur şakirtleri mânevî bir zabıtadır; idare ve âsâyişi muhafaza ediyorlar" dedikleri ve bu hakikate binler şahit ve yirmi sene hayatıyla tasdikleri ve binler şakirtlerin de zabıtaca hiçbir vukuat kaydetmemeleriyle teyid ettikleri halde, o bîçare adamın ihtilâlci ve insafsız bir komiteci gibi menzilini basmak ve insafsız adamlar ona ihanet etmek ve menzilinde bir şey bulamamakla beraber, yüz cinayeti bulunan bir adam gibi, hattâ gayet kıymettar ve antika ve mucizeli Kur'ân'ını ve başındaki levhalarını evrak-ı muzırra gibi toplamak, acaba hangi kanun müsaade eder? Böyle âsâyişe hüsn-ü ahlâk ile hizmet eden dindar binler zatları, evham yüzünden idare ve âsâyiş aleyhine zorla sevk etmek, hangi maslahat icabıdır?

Evet, biz bir cemiyetiz. Ve öyle bir cemiyetimiz var ki, her asırda üç yüz elli milyon dahil mensupları var. Ve her gün beş defa namazla o mukaddes cemiyetin prensiplerine kemâl-i hürmetle alâkalarını ve hizmetlerini gösteriyorlar. [Mü'minler kardeştir] kudsî programıyla birbirinin yardımına, dualarıyla ve mânevî kazançlarıyla koşuyorlar. İşte biz bu mukaddes ve muazzam cemiyetin efradındanız. Ve hususî vazifemiz de, Kur'ân'ın imanî hakikatlerini tahkikî bir surette ehl-i imana bildirip, onları ve kendimizi idam-ı ebedîden ve daimî ve berzahî haps-i münferitten kurtarmaktır. Sair dünyevî ve siyasî ve entrikalı cemiyet ve komitelerle ve bizim medar-ı ithamımız olan cemiyetçilik gibi asılsız ve mânâsız gizli cemiyetle hiçbir münasebetimiz yoktur ve tenezzül etmiyoruz. Ve dört mahkeme, inceden inceye tetkikten sonra, o cihette bize beraat vermişler.

Her bir hükümette muhalifler var. Âsâyişe ilişmemek şartıyla, kanunen onlara ilişilmez. Ben ve benim gibi dünyadan küsmüş ve yalnız kabrine çalışanlar, elbette bin üç yüz elli senede, ecdadımızın mesleğinde ve Kur'ân'ımızın daire-i terbiyesinde ve her zamanda üç yüz elli milyon mü'minlerin takdis ettiği düsturlarının müsaade ettiği tarzda hayat-ı bâkiyesine çalışmayı terk edip, gizli düşmanlarımızın icbarıyla ve desiseleriyle, fâni ve kısacık hayat-ı dünyeviyesi için,

İlim yargılanıyor.

Bediüzzaman Afyon dâvâsının bir duruşmasında.

sefihâne bir medeniyetin ahlâksızcasına, belki bir nevi bolşevizmde olduğu gibi vahşiyâne kanunlara, düsturlara taraftar olup onları meslek kabul etmekliğimiz hiç mümkün müdür? Ve dünyada hiçbir kanun ve zerre miktar insafı bulunan hiçbir insan bunları onlara kabul ettirmeye cebretmez. Yalnız o muhaliflere deriz: Bize ilişmeyiniz, biz de ilişmemişiz.

Size ihtar ediyorum! Fâni ve kabir kapısındaki çürük şahsımı çürütmeye ihtiyaç yok ve bu kadar ehemmiyet vermeye de lüzum yok. Fakat Risale-i Nur'a mübareze edemezsiniz ve etmeyiniz. Onu mağlûp edemezsiniz. Mübarezede millet ve vatana büyük zarar edersiniz. Fakat şakirtlerini dağıtamazsınız. Çünkü, hakikat-i Kur'âniyenin muhafazası yolunda kırk elli milyon şehit veren bu vatandaki geçmiş ecdatlarımızın ahfadlarına bu zamanda hakikat-i Kur'âniyenin muhafazası ve âlem-i İslâmın nazarında eskisi gibi dindarâne kahramanlıkları terk ettirilmeyecek. Zâhiren çekilseler de, o hâlis şakirtler, ruh u canıyla o hakikate bağlıdırlar. Ve o hakikatin bir aynası olan Risale-i Nur'u terk edip, o terk ile vatan ve millet ve âsâyişe zarar vermeyeceklerdir.

Sana acıyorum!

Ey bana dinsizlik hesabına ihanet ve hakaret eden bedbahtlar! Kat'iyen size haber veriyorum, yakında—tevbe etmemek şartıyla—hiç çare-i halâs yok ki, ecel cellâdıyla sen, idam-ı ebedî ile ölüm darağacı ile asılacaksın! Şeraretli ruhun dahi ebedî bir haps-i münferitte mahkûm olmakla beraber, ehl-i iman ve ruhânîlerin nefret ve lânetini kazanacaksın. Tevbe etmemek şartıyla, benim intikamım, senden pek muzaaf bir sûretle alınıyor bildiğimden, hiddet değil, hattâ sana acıyorum!

“Hapis arkadaşı kitaplarım”

HEYET-İ HAKİMEDEN BİR HAKKIMI isterim: Benden müsadere edilen kitaplarımın bence bin liradan ziyade kıymetleri var. Ve onların mühim bir kısmı, on iki sene evvel Ankara Kütüphanesinde iftihar ve teşekkürler ile kabul edilmiş. Husûsan, sırf uhrevî ve îmanî olan On Dokuzuncu Mektup ile Yirmi Dokuzuncu Sözün benim için çok ehemmiyetleri var; benim manevî servetim ve netice-i hayatımdırlar ve i’caz-ı Kur’ânînin on kısmından bir kısmının cilvesini göze gösterdikleri için fevkalâde bence kıymetleri var. Hem onları, kendime mahsus olarak yazdırıp yaldızlatmışım. Hem, ihtiyarlığımın gayet hazin hatıratına dair olan İhtiyarlar Risalesinin üç-dört nüshalarından bir tanesini kendime mahsus yazdırmıştım. Madem muahaze edilecek hiçbir dünyevî madde içlerinde yoktur; onları ve Arabî risalelerimi bana iade etmenizi bütün rûhumla istiyorum. Hapiste ve kabirde dahi olsam, o kitaplarım bu garip dünyanın bana yüklediği beş elîm ve hazin gurbetlerde enîslerim ve arkadaşlarımdırlar. Onları benden ayırmakla, tahammülsüz bir altıncı gurbete düşeceğim ve bu çok ağır gurbetin tazyikinden çıkan “ah”lardan sakınmalısınız.

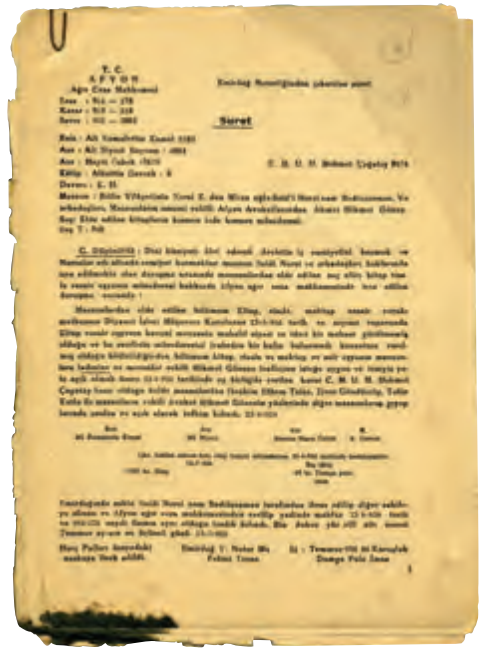
Hapis arkadaşlarımdan bana bir yadigâr

Mahkemece, Risale-i Nur'un ilmi bir müdafaanamesi ve Ankara nın yedi makamatına ve Reisicumhura müdafaatımla beraber gönderilen ve neticede Ankara ehl-i vukufunun takdiriyle beraatimize bir sebep olan ve hapis arkadaşlarımın bana bir yadigâr ve hatıra olmak üzere güzel yazılarıyla birkaç nüshası yazılan ve elimde bulunan ve Denizli zabıtası görüp ilişmeyen ve Afyon polishanesinde bir gece ve buranın zabıtasında da açık olarak bir gece kalan Meyve Risalesi ile Müdafaanameyi, her gün endişeler içinde, bunları da elimden almasınlar diye saklıyordum. Belki beni taharri edecekler telaşıyla, bu gurbette tanımadığım adamlara, bunları sakla diyemediğimden çok üzülüyordum.

"Birtek gayem vardır."

"Eski Said'in dost ve talebelerinden Avukat Abdürrahim'in Said lisanıyla Başvekile yazdığı bir istidadır." Dilekçenin sonundaki damga pulunun üzerinde Said Nursî imzası var. (*)

Mahkûmiyet kararının Temyiz tarafından bozulması üzerine, Afyon mahkemesinin yıllar sonra verdiği iade kararı. (*)

"Nur şakirtleri hileye tenezzül etmez"

Bediüzzaman Said Nursî'nin Afyon mahkemesine verdiği 6 Temmuz 1948 tarihli dilekçesi. (*)

Afyon dâvâsı ile ilgili 28.2.1952 tarihli Yargıtay kararı. (*)

*Abdülkadir Badıllı arşivinden.

Bediüzzaman'ın hizmetine koşan bahtiyar aile

Çalışkanlar Hanedanı

EMİRDAĞ, BEDİÜZZAMAN Said Nursî için sürgün yeri olarak özellikle seçilmişti. Burası, Bediüzzaman'ın her bakımdan tecrit edilerek iyice yalnız başına kalacağı ve en küçük bir hareketine fırsat verilmeyecek bir yerdi. Kader ise, onu Emirdağ'ın asil ve köklü ailesi Çalışkanlar hanedanının sıcak misafirperverliği ile ağırlamayı murad etmişti. Çalışkan'lar, Emirdağ'daki ilk günlerinden hayatının sonuna kadar Bediüzzaman'ın topyekûn hizmetinde bulundular. Bu uğurda her türlü tehlikeyi göze aldılar, hapse girdiler, çilelere katlandılar, kendilerini yıldırmak isteyenlerin tehditlerine ve tezviratına kulak asmadılar. Sonunda, Emirdağ yıllarının çileleri zor da olsa gelip geçti. Fakat o çileli günlerden kalma bir ünvanı, o kutlu aile, nesilden nesile iftiharla aktarıyor:

"Çalışkanlar Hanedanı."

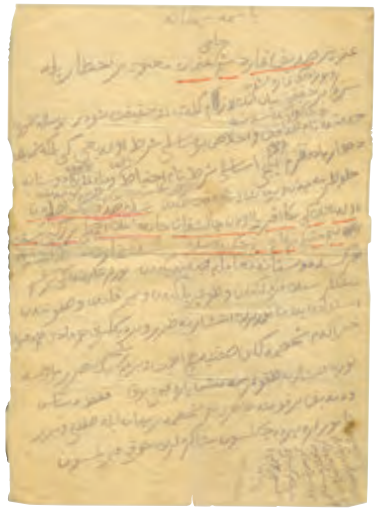

Çalışkan Ailesinin büyüğü Osman Çalışkan ile Ceylân (sol başta), İhsan (ortada) ve Halil Çalışkan.

Osman Çalışkan
(1899-1965)

Emirdağ'da dünyaya geldi. Hafız idi. Bediüzzaman'a hizmet eden ailenin en büyüğü idi. Kendisi her gün Üstadın mangalını yakarken, eşi Sultan Hanım da Üstadın yemeğini hazırlar, çamaşırını yıkar, ayrıca Risale de yazardı.

Bediüzzaman ile birlikte Afyon hapsine girdi. Mertliğiyle ün yapmıştı; adının her anıldığı yerde heybetini hissettirirdi. Vefat ettiğinde, hükümet bundan emin olmak istemiş ve kabristanda polis memurlarıyla tahkikat yaptırmıştı!

Çalışkanlar Hanedanının büyüğü Osman Çalışkan'a Bediüzzaman Said Nursî'nin bir mektubu (Üstadın el yazısıyla):

Aziz Sıddık Kardeşim Hacı Osman,

Manevî bir ihtar ile size buradaki kardeşlerime bir hakikatı beyan etmek lâzım geldi. O hakikat şudur: Risale-i Nur'un hizmetinde ve şakirtlerinin selametinde tam sadakat ve ihlâs bir esaslı şart olduğu gibi, belki şimdilik daha ziyade elzem ve hem ikinci esaslı şart, tam ihtiyat etmek ve münafıkların zahirce dostane hulûllerine meydan vermemek ve tam dikkat etmektir.

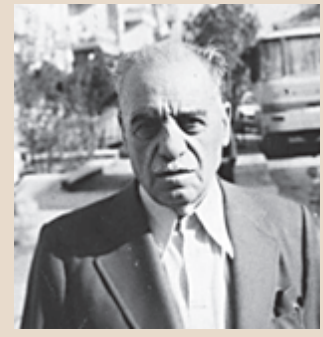
En evvel sana söylüyorum. Senin sadakatinde, haslardan olduğu gibi bana akraba olan Çalışkan hanedanının ehemmiyetli bir rüknüsün. Benim hakikî bir kardeşim hükmündesin. Sen ticaret mesleği itibariyle herkese dostane muamele ettiğinden, Nur'lar aleyhindeki bir kısım bedbahtlar senin mertliğinden ve doğruluğundan ve temiz kalbliliğinden ve safvetinden istifade edip, Nur'ların intişarına zarar verdiklerini hem maddî, hem manevî haber aldım. Şahsıma gelen sıkıntıya hiç ehemmiyet vermem. Şahsî bin zararım olsa, Nur'un intişarlarına dokunmazsa, beş para kıymeti yok. Fakat dessas ve zındık bir komite, zahirî benim şahsıma bir bahane ile sıkıntı verir. Tâ Nur'lara perde çekilsin. Şakirtlerin şevki kırılsın.

Bir haşiyecik:

Buraya Eşref gelmiş ve kitaplar Konya'ya gönderilmiş. O münafıklar hissetmişler. Gerçi kanun hiçbir cihetle bize ilişemez. Fakat münafıklar bahane arıyorlar."

Mehmet Çalışkan'ın İstanbul'daki Muhsin Alev'e Bediüzzaman'ın talimatlarını bildiren bir mektubu.

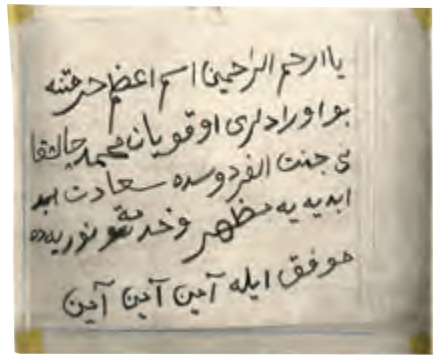

Mehmet Çalışkan
(1905-1984)

Bediüzzaman ile görüşmek için gelenler önce onun dükkânına uğrardı. Kendisi Bediüzzaman'ın her türlü hizmetini görürken, hanımı da çoğu zaman yemeklerini yapardı. Bir gün Bediüzzaman kendisinden oğlu Ceylân'ı istediğinde, hiç tereddütsüz onun hizmetine verdi. Üstad ona istediği zaman yanına girip çıkma izni vermiş ve "Kardeşim Mehmet, siz yüz sene hizmet ettiniz" şeklinde iltifatta bulunmuştu.

Hasan Çalışkan
(1908-1978)

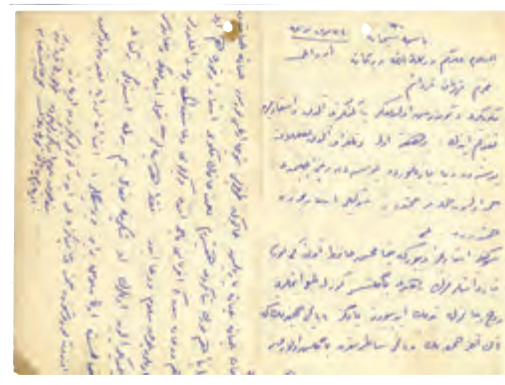
Osman Çalışkan'ın kardeşi. Bediüzzaman Emirdağ'a ilk geldiğinde karakola götürülmüş, buradaki ifadesinde, bir otelde kalmak istediğini söylemişti. Otele yerleştiğini haber alarak kendisini ilk ziyaret eden kişi Hasan Çalışkan oldu ve "Sizi bir eve yerleştirsek" diyerek Üstada teklifte bulundu. Bediüzzaman bu teklifi kabul edince de ağabeyleriyle istişare ederek, Üstadı halen yıkılmış bulunan evine yerleştirdiler. Bediüzzaman, kendisine "Buradaki ilk talebem sensin" sözüyle iltifatta bulunmuş ve "Siz dört kardeşsiniz; ben de dört kardeşim. Çalışkanlar hanedanı benim akrabamdır" demiştir.
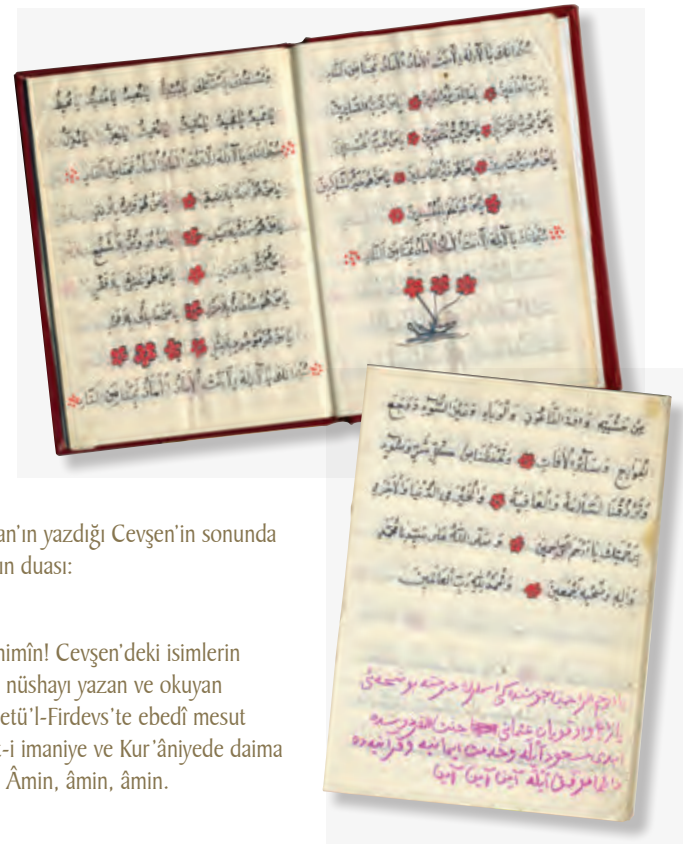

Yâ Erhamerrâhimîn! Bu evradları okuyan Mehmet Çalışkan'ı Cennetü'l-Firdevste saadet-i ebediyeye mazhar ve hizmet-i Nuriyede muvaffak eyle. Âmin, âmin, âmin.

Mehmet Çalışkan, Üstadın yanından İstanbul'daki kardeşlere yazıyor:

"Sevgili Üstadımız diyor ki: Ziya, Muhsin, Hafız Emin gibi Nurcu kardeşlerimizin Rehber'i yanlışsız, güzel tab' etmelerini ruh u canımızla tebrik ediyoruz."

Osman Çalışkan'ın yazdığı Cevşen'in sonunda Bediüzzaman'ın duası:

Yâ Erhamerrâhimîn! Cevşen'deki isimlerin hürmetine, bu nüshayı yazan ve okuyan Osman'ı Cennetü'l-Firdevs'te ebedî mesut eyle ve hizmet-i imaniye ve Kur'âniyede daima muvaffak eyle. Âmin, âmin, âmin.

Çalışkan'lar 27 Mayıs sonrası Bolvadin Hapishanesinde.
Ayaktakiler: Ceylân Çalışkan (ortada), Mehmet Çalışkan (sağda).
Oturanlar: Osman Çalışkan (ortada), Hamza Emek (sağda).

Soldan sağa ayaktakiler Metin Halıcı, Halil Çalışkan, Mustafa Acet ve sol altta Ceylan Çalışkan.

Abdullah Çalışkan (1914-1952)

Osman Çalışkan'ın küçük kardeşi. Emirdağ Yeni Mahalle muhtarlığı ve avukatların yanında kurs görerek dava vekilliği yaptı. Bir kurban bayramı arefesinde hastalandığında zehirlenme teşhisi konuldu. 50 gün sonra vefat etti. O hastalandığında Üstad da rahatsızlanmıştı. Abdullah Çalışkan vefat ettiğinde Bediüzzaman, oğlu Kâmil Çalışkan'ı çağırıp şöyle demişti: "Babanız benim yerime kurban gitti. Eğer o vefat etmeseydi, ben vefat edecektim. O yüzden size bakmakla ben mükellefim." O günden sonra, Emirdağ'da olduğu her gün Abdullah Çalışkan'ın çocuklarına "Bugünlük tayinatınız bu" diyerek yiyecek gönderdi.

Halil Çalışkan
(1930-1965)

Osman Çalışkan'ın büyük oğlu. Ceylân Çalışkan ile birlikte Risale-i Nur'ları okumaya başladı. Bir müddet babasının dükkânında çalıştıktan sonra tamamen Bediüzzaman'ın hizmetine girdi. Afyon'da Üstad ile beraber hapse girdi. Genç yaşında, babasından 46 gün önce vefat etti.

Kâmil Çalışkan
(1934-2003)

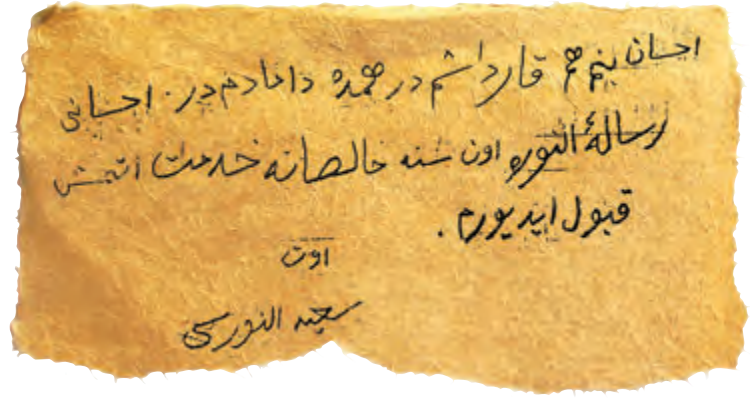
Bediüzzaman'ı ilkokul dördüncü sınıf öğrencisi iken tanıdı ve o günden sonra sürekli hizmetinde bulundu. Çocukken su taşımak, temizlik yapmak, yemek götürmek gibi işleri yapardı. Daha sonraki yıllarda Bediüzzaman'ın şoförlüğünü de yaptı.

Mahmut Çalışkan

(1938- 2016)

Nakşibendi şeyhi Ali Çalışkan'ın oğlu. Bediüzzaman Emirdağ'a geldiğinde altı yaşındaydı. Sonraki yıllarda Bediüzzaman kırlara gidip gelmekte zorlanınca, hizmetinde bulunanlar ondan habersiz şekilde bir jip almaya karar verdiler. Mahmut Çalışkan da Eskişehir'de kursa giderek şoförlük öğrendi ve Üstadın arabasını kullanmaya başladı. Risale-i Nur'un komünizm ve dinsizlik cereyanlarına galip geleceğini müjdeleyen rüyası, Üstadın talimatıyla lâhika olarak dağıtıldı.

İhsan Çalışkan hakkında Bediüzzaman'ın el yazısıyla notu:

İhsan benim hem kardeşimdir, hem de damadımdır. İhsan'ı Risale-i Nur'a on sene halisane hizmet etmiş kabul ediyorum.

Evet.

Said Nursî

İhsan Çalışkan

(1933-2003)

Osman Çalışkan'ın ikinci oğlu. Halil Bediüzzaman'ın hizmetine girince, İhsan babasının yanında çalışmaya devam etti. Bir yandan da Üstadın ziyaretçilerini karşılamak ve onları Üstadın yanına götürmek gibi hizmetlerde bulunuyordu. Üstadın kapısına polis dikerek içeri girişi tamamen yasakladıkları zaman, bitişikteki dükkânın duvarını delerek oradan girip çıkarak Üstadın hizmetini görmeye devam ettiler. 1950'de açtığı dükkânı için Üstad "Benim teberrükümdür" diyerek on lira vermişti. Bir kış gecesi, Risale-i Nur dersinden dönerken yolda vefat etti.

Sadık Çalışkan
(1941- 2015)

Emirdağ'da dünyaya geldi. Ceylân Çalışkan'ın baba-bir kardeşi. Bediüzzaman Emirdağ'a geldiğinde üç yaşındaydı. Çocukluk ve gençlik yılları, Bediüzzaman ve yakın talebelerinin hatıraları ile dolu geçti. O günlerden, "Bediüzzaman'ı dedemiz bilirdik" diye söz eder ve onun faytonuna koşup yanına oturuşlarını anlatır.

M. Zeki Çalışkan
(1940-1990)

Hasan Çalışkan'ın ikinci oğlu. Bediüzzaman'ı ilk olarak ne zaman gördüğünü hatırlamayacak kadar onu aileden biri olarak bildiğini söylerdi. Bir gün Üstadın çamaşırlarını yıkanmak üzere Osman amcasının evine götürürken burnuna çalınan gül kokusunun nereden geldiğini merak eder ve sepetteki bütün çamaşırları yere serer. Görür ki, gül kokusu, "kirli" diye kendisine verilen bembeyaz çamaşırlardan gelmektedir.

Allah'a iman nasıl olur?

Allah'ı bilmek, bütün kâinata ihata eden rububiyetine ve zerrelerden yıldızlara kadar cüz'î ve küllî her şey Onun kabza-i tasarrufunda ve kudret ve iradesiyle olduğuna kat'î iman etmek; ve mülkünde hiçbir şeriki olmadığına ve Lâ ilâhe illallah kelime-i kudsiyesine, hakikatlerine iman etmek, kalben tasdik etmekle olur. Yoksa, "Bir Allah var" deyip, bütün mülkünü esbaba ve tabiata taksim etmek ve onlara isnat etmek—hâşâ—hadsiz şerikleri hükmünde esbabı merci tanımak ve her şeyin yanında hâzır irade ve ilmini bilmemek ve şiddetli emirlerini tanımamak ve sıfatlarını ve gönderdiği elçilerini, peygamberlerini bilmemek, elbette hiçbir cihette Allah'a iman hakikati onda yoktur. Belki küfr-ü mutlaktaki mânevî Cehennemin dünyevî tazibinden kendini bir derece teselliye almak için o sözleri söyler.

Aziz, sıddık kardeşlerim,

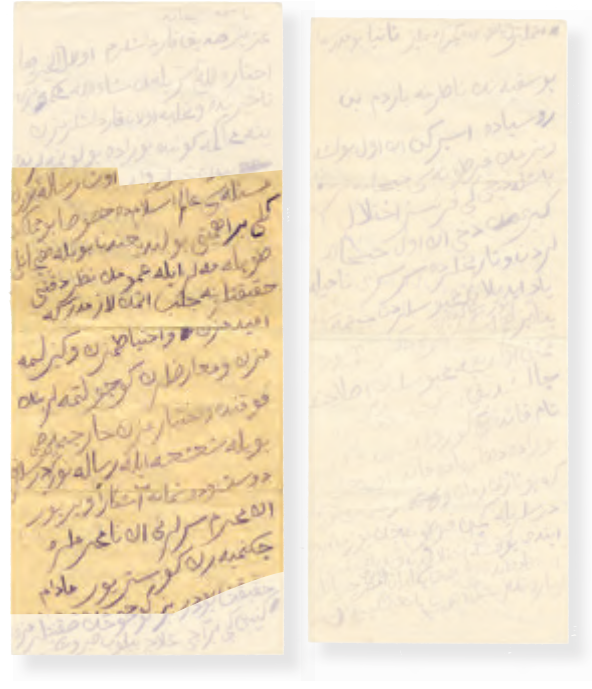
Beni merak etmeyiniz; ben sizinle beraber bir binada bulunduğumda bahtiyarım, memnun ve mesrurum.

Mevkuf Said Nursî

Afyon mektupları

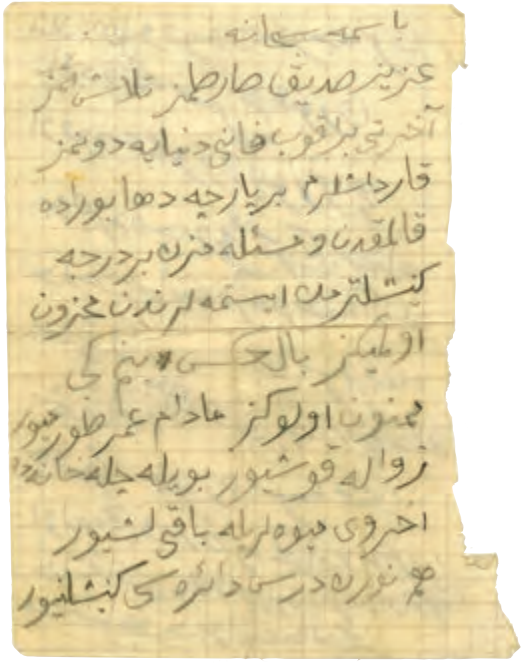
Kibrit kutuları zarf oldu

AFYON HAPSİNİN BİR MEYVESİ de mektuplar oldu. Alınan önlemler ne kadar sıkı olursa olsun, Bediüzzaman sevgili talebeleriyle haberleşmenin bir yolunu bulurdu. Kibrit kutuları ve çay demliği, en çok kullanılan vasıta idi. Mektupları getirip götürenler arasında, göz kırpmadan nice canlara kıymış mahkûmlar da vardı. Mektupların içeriği ise, dünyanın her türlü hali karşısında bir Kur'ân ve iman hizmetinin nasıl sağlıklı bir şekilde yürütüleceğini gösteren hikmetli ve şevk aşılayıcı öğütlerle doluydu.

Heyecanlı toplanmalar

Evet, Risale-i Nur'un meselesi, âlem-i İslâmda, hususan bu memlekette küllî bir ehemmiyeti bulunduğundan böyle heyecanlı toplamalarla umumun nazar-ı dikkatini Nur hakikatlerine celb etmek lâzımdır ki, ümidimizin ve ihtiyatımızın ve gizlememizin ve muarızların küçültmelerinin fevkinde ve ihtiyarımızın haricinde böyle şâşaa ile Risale-i Nur kendi derslerini dost ve düşmana âşikâren veriyor. En mahrem sırlarını en nâmahremlere çekinmeyerek gösteriyor.

Mahzun olmayın,

memnun olun

Bediüzzaman'ın bulabildiği kâğıt parçalarına yazarak talebelerine el altından gönderdiği pusulalardan:

Aziz, sıddık, sarsılmaz, telâş etmez, âhireti bırakıp fânî dünyaya dönmez kardeşlerim,

Bir parça daha burada kalmaktan, meselemizi bir derece genişlendirmek istemelerinden mahzun olmayınız. Bilâkis benim gibi memnun olunuz. Madem ömür durmuyor, zevâle koşuyor. Böyle çilehanede, uhrevî meyveleriyle bâkileşiyor. Hem Nurun ders dairesi genişliyor.

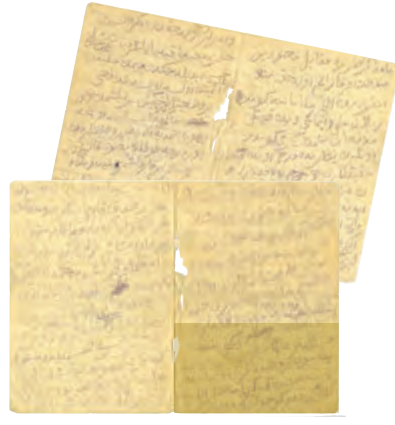
Aziz, sıddık kardeşlerim,

Risale-i Nur benim bedelime sizlerle görüşür, derse müştak yeni kardeşlerimize güzelce ders verir. Nurlarla ya okumak veya okutmak veya yazmak suretindeki meşguliyet, tecrübelerle kalbe ferah, ruha rahat, rızka bereket, vücuda sıhhat veriyor. Şimdi Hüsrev gibi Nur kahramanı size ihsan edildi. İnşaallah bu medrese-i Yusufiye dahi, Medresetü'z-Zehrânın bir mübarek dershanesi olacak.

Mevkuf Said Nursî

Gizli münafıkların korkusu

Meselemiz, âlem-i İslâmı alâkadar eden pek büyük bir vazife-i Kur'âniye ve imaniyedir. Ondan dehşet alan gizli münafıklar, ellerinden geldiği kadar küçültmek isterler. Ve çok ehemmiyet verdiklerinden, zahiren ehemmiyetsiz göstermeye çalışıyorlar, hükümeti ve adliyeyi aldatıyorlar.

Aziz, sıddık kardeşlerim,

Bugün benim pencerelerimi mıhlamalarının sebebi, mahpuslarla mürafaa ve selamlaşmamaktır. Zâhirde başka bahane gösterdiler. Hiç merak etmeyiniz. Bilâkis, benim ehemmiyetsiz şahsımla meşgul olup Nurlara ve talebelerine çok sıkıntı vermediklerinden, beni cidden ve kalben onların şahsî ihanetler ve işkencelerle tazip etmeleri, Nurların ve sizlerin bedeline olduğu ve bir derece Nurlara ilişmemeleri cihetinde memnunum ve sabır içinde şükrederim. Merak etmiyorum; siz dahi hiç müteessir olmayınız.

Mevkuf Said Nursî

Dünyaya bakamıyorum

Bana yirmi beş sene siyaseti ve gazeteleri ve sair çok fânî şeyleri terk ettiren ve onlarla meşguliyeti men eden gayet kuvvetli bir vazife-i uhreviye ve tesirli bir hâlet-i ruhiye benim bu meselenin teferruatıyla iştigal etmeme kat'iyen mâni oluyorlar. Sizler, bazan ara sıra iki dâvâ vekilinizle meşveretle benim vazifemi dahi görürsünüz.

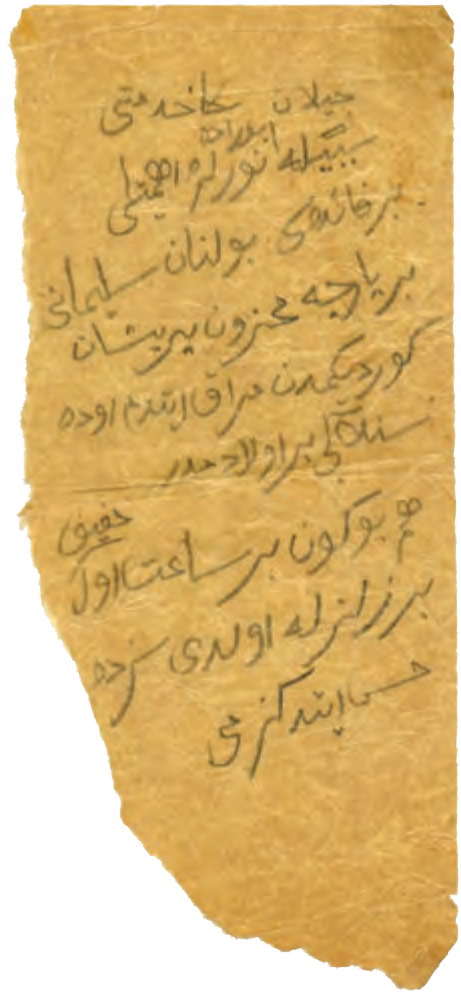
Acaba ortalıkta en ziyade zararlı biz ve Nurlar mıdır ki, her muharrir serbest yazıyor ve her sınıf müdahalesiz toplanma yapıyor? Halbuki din terbiyesi olmasa, Müslümanlarda istibdad-ı mutlak ve rüşvet-i mutlakadan başka çare olamaz. Çünkü, nasıl bir Müslüman, şimdiye kadar hakikî Yahudi ve Nasranî olmaz, belki dinsiz olur, bütün bütün bozulur. Öyle de, bir Müslüman bolşevik olamaz. Belki anarşist olur, daha istibdad-ı mutlaktan başka idare edilmez. Biz Nur talebeleri hem idareye, hem âsâyişe, hem vatan ve milletin saadetine çalışıyoruz. Karşımızdaki dinsiz anarşist ve millet ve vatan düşmanlarıdır. Hükümet için bize ilişmek değil, tam himaye ve yardım etmek elzemdir.

Mevkuf Said Nursî

El yazısıyla çoğaltılmış On Dördüncü Şua.

Üzerinde Bediüzzaman'ın tashihleri var.

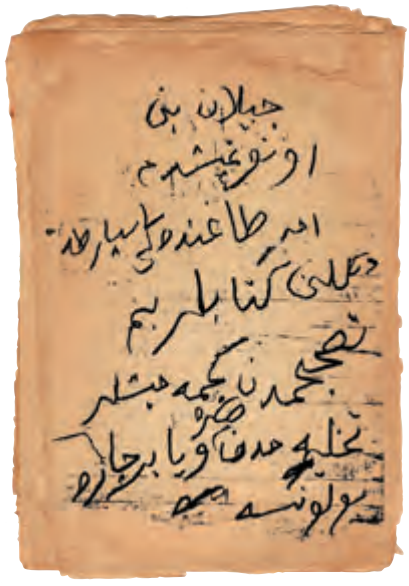

Süleyman niye üzgün?

En ağır şartlar altında tecritte iken bile Bediüzzaman'ın talebeleriyle nasıl ilgilendiğini ve onların en küçük bir üzüntüsünü nasıl kendisine dert edindiğini gösteren notlardan biri:

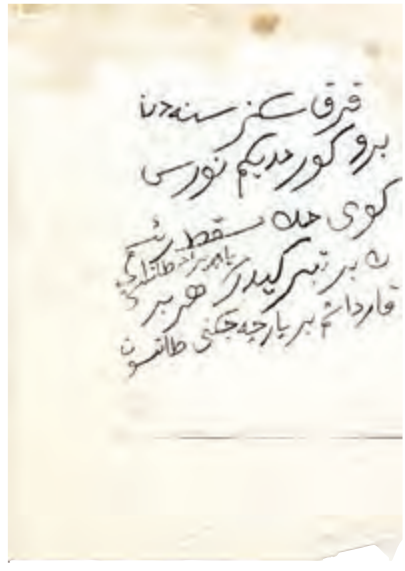
Ceylân,

Sana hizmeti sebebiyle burada Nurlara ehemmiyetli bir faydası bulunan Süleyman'ı bir parça mahzun, perişan gördüğümden merak ettim. O da senin gibi bir evlâdımdır. Hem bugün bir saat evvel hafif bir zelzele oldu. Siz de hissettiniz mi?

Kitaplar tashih edilecek

Ceylan ben unutmuştum, Emirdağındaki ve Isparta'daki kitaplar benim tashihimden geçmemişler. Tahliyemden sonra veya bir çare bulunsa tashih edilecek inşaallah.

Bayram tatlısı

On Dördüncü Şua mektuplarından birinin haşiyesi:

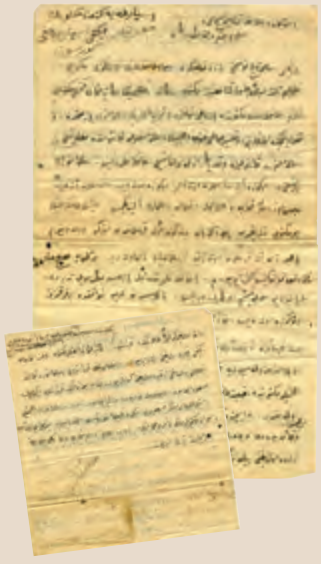
Kırk sekiz seneden beri görmediğim Nurs köyümün, meskat-i re'simin bir teberrükü olan o tatlıdan, bayram tatlısı olarak her bir kardeşim bir parçacığını tatsın.

Tarihe şâşaalı geçmek

Bana karşı hürmet yerine hakaret görmek noktasını mektubunuzda beyan ediyorsunuz. "Mısır'da, Amerika'da olsaydınız, tarihlerde hürmetle yâd edilecektiniz" dersiniz.

Aziz, dikkatli kardeşim,

Biz, insanların hürmet ve ihtiramından ve şahsımıza ait hüsn-ü zan ve ikram ve tahsinlerinden mesleğimiz itibarıyla cidden kaçıyoruz. Hususan acip bir riyakârlık olan şöhretperestlik ve câzibedar bir hodfuruşluk olan tarihlere şâşaalı geçmek ve insanlara iyi görünmek ise, Nurun bir esası ve mesleği olan ihlâsa zıttır ve münafıdır. Onu arzulamak değil, bilâkis şahsımız itibarıyla ondan ürküyoruz.

Bir âlimin övgüsü

Tefsir sahibi Mehmed Vehbi Efendinin Risale-i Nur hakkındaki takdirkâr ifadeleriyle ilgili olarak yazılan bir mektubun üzerinde Bediüzzaman Said Nursî'nin el yazısıyla notu:

"Isparta'ya giden mektubun suretidir. İkinci Isparta dahi görsün."

Üçüncü Said, Isparta hayatı (1949-1960)

AFYON HAPSİ GERİDE KALDIĞINDA, Risale-i Nur Külliyatının telifi de neredeyse tamamen bitmişti. Artık Nur Risaleleri deyince, akla Barla döneminin ilk günlerinde olduğu gibi elden ele dolaşan mektuplar değil, binlerce sayfalık bir eser külliyatı geliyordu. Bundan sonra Bediüzzaman Said Nursî'nin başlıca meşgalesini, eserlerin telifi değil, neşir ve talimi teşkil edecekti. Nihayet, her fani gibi bir gün Bediüzzaman da bu dünyaya veda ettiği zaman, arkasında muhteşem bir eser külliyatının yanı sıra, bütün dünyaya yayılmış bir hizmet modelini ve bu modeli iyice öğrenerek hayat tarzı olarak benimsemiş bir kadroyu da insanlığa miras olarak bırakacaktı. İlk hayatına Eski Said, Risale-i Nur'ların telifiyle başlayan döneme "Yeni Said" adını veren Bediüzzaman Said Nursî, hayatının bu son dönemini de "Üçüncü Said" olarak adlandırdı.

Bediüzzaman Said Nursî, Afyon hapsinden 20 Eylül 1949 sabahı şafak vakti tahliye edildi. Böylece, onun tahliyesini büyük bir sevinçle bekleyen halkın tezahüratına engel olmak istemişlerdi. Tahliyeden sonra, Bediüzzaman, talebelerinin Afyon'da kiraladıkları bir evde iki ay kadar kaldı. Bu süre içinde yine kapısı önünde sürekli olarak bekleyen polis memurlarının gözetimi altındaydı. Daha sonra, yine mecburî ikamete tâbi tutulmak üzere Emirdağ'a gönderildi.

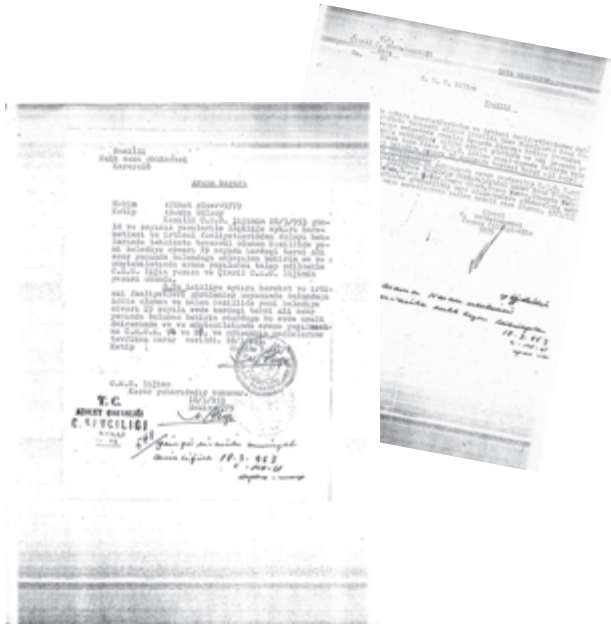
Kısa bir süre sonra tek parti yönetiminden çok partili döneme geçince, Bediüzzaman üzerindeki baskılar da bir ölçüde hafifledi. Daha önce en yakınındaki bir köye dahi kendi isteğiyle gidemeyen Bediüzzaman, 1951 güzünde Eskişehir'e giderek burada bir buçuk ay

kadar kaldı. Arkasından Isparta'ya geçti ve burada da yetmiş gün kadar kaldı. Bu süre içinde, çeşitli kesimlerden birçok yeni Risale-i Nur talebesi, Üstadla görüşmek ve ondan iman hizmetine ait son derece değerli öğütleri bizzat kendisinden almak imkânını buldu.

Bu arada, İstanbul'da üniversite öğrencisi Muhsin Alev ile arkadaşları, Bediüzzaman'ın *Gençlik Rehberi* adlı eserini yeni harflerle matbaada bastırmışlardı. Bunun üzerine Risale-i Nur Müellifi aleyhine bir dâvâ daha açıldı. Bu dâvâ sebebiyle, uzun bir ayrılıktan sonra Bediüzzaman ilk defa olarak İstanbul'a geldi. 1952 yılının Ocak-Mart aylarında yapılan duruşmalar çok büyük bir halk kitlesinin meydana getirdiği izdiham altında gerçekleşti ve beraatle son buldu.

İstanbul seyahati sırasında Said Nursî önce Sirkeci'deki Akşehir Palas, sonra da Fatih'teki Reşadiye Otelinde kaldı. Bu süre içinde her iki otel de ziyaretçi akınına uğradı. Bir taraftan Risale-i Nur ile iman ilimleri deryasına dalan insanlar Üstadlarını bizzat görmek, elini öp-

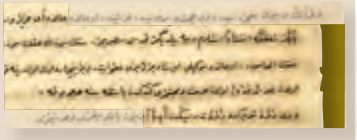
Yetkililer irtica peşinde

Çivril'in Homa bucağından Sami Tüzün ve arkadaşlarının evinde "irticaî faaliyet" suçlamasıyla yapılan aramada, Dinar'ın Sütlaç köyünden Bekir Acar tarafından yazılmış mektuplar bulunmuştur. Bunun üzerine Çivril Savcısı, Dinar Savcılığına yazı yazarak Bekir Acar'ın evinin aranmasını ister. Dinar Savcılığı ise, Bekir Acar'ın Nazilli'de kardeşi Ali Acar'ın yanında oturduğunu tespit eder ve Nazilli Savcılığına yazı yazarak ev ve işyerinin aranmasını ister. Nazilli Savcılığının talebi üzerine, Nazilli Sulh Ceza Mahkemesi arama kararı verir. Yapılan aramada ise, Bekir'in ne üzerinde, ne evinde, ne dükkânında, söz konusu kişilerle mektuplaştığına dair bir delil bulunmaz.

Fedakârlıkta geri kalma

Madem Nur şakirtlerinden çokları hem malını, hem istirahatini, hem dünya zevklerini, hem lüzum olsa hayatını Nur'un hizmetinde feda ediyorlar. Sen, ey nefsim, neden fedakârlıkta en geri kalmak istersin?

Talebelerini, yavaş yavaş da olsa özgürleşmeye başlayan ortamdan yararlanarak "Nur medreseleri" açmaya teşvik etti.

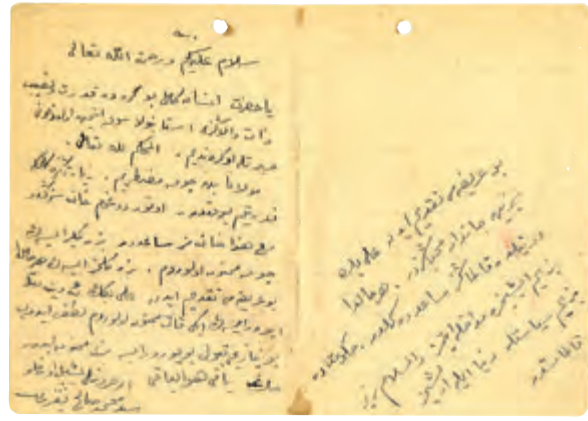

Hakkın sözü, hakkın ilhamı

Homa Buldaklı köyünden Mehmet Çavuş imzalı, itinayla yazılmış bir mektuptan:

Ey aziz ve (senin yalnız şefkatine istinaden Üstadımız diyebildiğimiz) kudsî rehberimiz,

Senin sözün hakkın sözü, hakkın ilhamıdır. O halde, sevgili Üstadımız, bizi affet. Ve biz biçarelerin üzerine farz olan herşeyi feda olan hürmet ve muhabbetimizi kendinden başkasına çevirtme. Ve bizi daire-i tenvirinde, daire-i tedrisinden ebediyen ayırma.

Eski dostun dâveti

Emirdağ Lâhikasında Bediüzzaman ile mektuplaşmaları yer alan eski Erzurum milletvekili Yeşil oğlu Mehmet Salih'in, Bediüzzaman'ı evinde kalmaya davet eden mektubu:

Selamün aleyküm ve rahmetullahi teâlâ.

Yâ hazret-i insan-ı kâmil, bu kere de kudret ve nasip zât-ı vâlânızı İstanbul'a sevk etmiş olduğunu hayretle öğrendim. Elhukmü lillâhi teâlâ.

Mevlânâ, ben çok muztaribim. Ziyaretinize gelmeye kudretim yoktur. Oturduğum hane sizindir. Maahaza, hanemiz müsaittir. Bize gelirsen çok memnun olurum. Bize gelmezsen, her halde bu arîzayı takdim eden Ali Beyin evine nakledersen iki kat memnun olurum. Lütfedip bu niyazımı kabul buyurursan bizi memnun edersin.

mek ve çok kısa da olsa sohbetinden faydalanmak için can atarken, bir yandan da fikir ve kalem erbabı ünlü kişiler ülkenin ilim ve irfan hayatına mührünü vuran bu büyük zâtı yakından tanımak istiyordu. Fakat bütün bu ziyaretler oteli ve çevresini istilâ etmiş sivil ve resmî polislerin sıkı takibi altında cereyan ediyordu.

Beraat kararından sonra Said Nursî tekrar Emirdağ'a döndü. Bir süre sonra burada sarığı sebebiyle maruz kaldığı keyfî bir muameleyi şikâyet eden bir dilekçesi Samsun'daki bir gazetede yayınlanınca, Bediüzzaman hakkında bir dâvâ daha açıldı. Bu arada, yakın talebesi Mustafa Sungur'un da aralarında bulunduğu bir grup insan tutuklandı. Mahkeme, her ne kadar kendisini Samsun'a getirtmek için ısrar ettiyse de, Bediüzzaman'ın sağlık durumu buna elverişli değildi; Samsun'a gitmek üzere İstanbul'a kadar geldi, fakat devam edemedi. 1953 yılındaki bu İstanbul seyahatinde Bediüzzaman, üç ay süre ile Mehmet Nuri Güleç (Fırıncı) adlı talebesinin evinde kaldı.

İstanbul dönüşünde Bediüzzaman Eskişehir ve Emirdağ'da bir süre kaldı, kesin dönüşünü ise Isparta'ya yaptı. Burada, Fitnat isimli fedakâr bir hanımın kiracısı olarak yerleştiği evde, o zamana kadarki âdetine muhalif olarak, talebelerinden altısını yanına aldı. Zübeyir

Gündüzalp, Mustafa Sungur, Tahirî Mutlu, Bayram Yüksel, Ceylan Çalışkan ve Hüsnü Bayram adlı bu talebeleri, bundan böyle sürekli olarak Bediüzzaman'ın hizmetinde bulunacak, onun günlük ders halkasında yer alacak ve Risale-i Nur hizmetinin ilkelerine vukuf kazanarak Üstadlarına sadık birer vâris olacak bir formasyon elde edeceklerdi.

Bu dönemde Bediüzzaman Said Nursî'nin sabit ikametgâhı Isparta olmakla birlikte, yine sık sık Emirdağ'daki evine gidiyor ve birkaç hafta burada kalıyor, bazan da Eskişehir'e kadar uzanıyordu. Gerek Isparta'da, gerekse Emirdağ'da Bediüzzaman'ın başlıca meşgalesi, birçok merkezde el yazısı veya teksirle çoğaltılan Risaleleri tashih etmekten ve gerek yakın talebelerini, gerekse çeşitli yerlerden sırf Allah rızası için kendisini ziyarete gelenleri Risale-i Nur'un dersleri

BİSMİLLÂHİRRAHMANİRRAHİM

Aziz Sıddık Kardeşlerimiz,

Risale-i Nur'un yeni harflerle intişariyle gençlere ve yeni harfleri ihtiyaçlarına cevap verildiği gibi, şarkta ve cenuptaki Nurlara müştaklarının arzu ve ihtiyaçlarına cevap vermek üzere, şimdi herbir Nur Talebesi elinden geldiği kadar teneffüs vaktinde iş olmadığı zaman Nur mecmualarından birisini veya bazı risaleleri yazmağı kendine mecburî bir vazife edinse büyük bir hizmet-i imaniye yapılmış olacaktır. Hem huzur, hem marifetullah, hem ilim, hem ibadet olan Risale-i Nur'un yazılmasıyla iştigal eden her bir Nur Talebesi hizmet-i imaniyeye bilfiil iştirak etmiş olacaktır.

Bu suretle meydana gelen risale ve mecmualar, dahil ve hariçteki büyük ihtiyacı karşılayacaklar, diye bu umumî hizmete bütün talebelerin iştirakı niyetiyle bu mektubu yazdık.

Üstadımız bütün talebelere selâm ve dua ediyorlar.

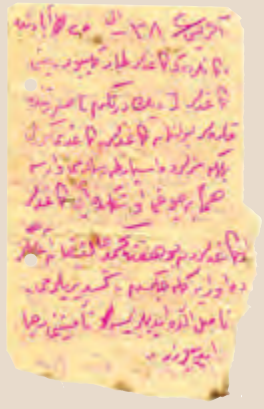
Elbaki HUvelbaki

Üstadımızın hizmetinde bulunan kardeşlerinizden.

Tahirî, ZUbeyir, Sungur, Ceylan, Bayram, HUsnü.

HAŞİYE : Merhum Üstadımız Efendimizin sağlığında yazılıp talebelere gönderilen bu mektubun suretini takdim ediyoruz.

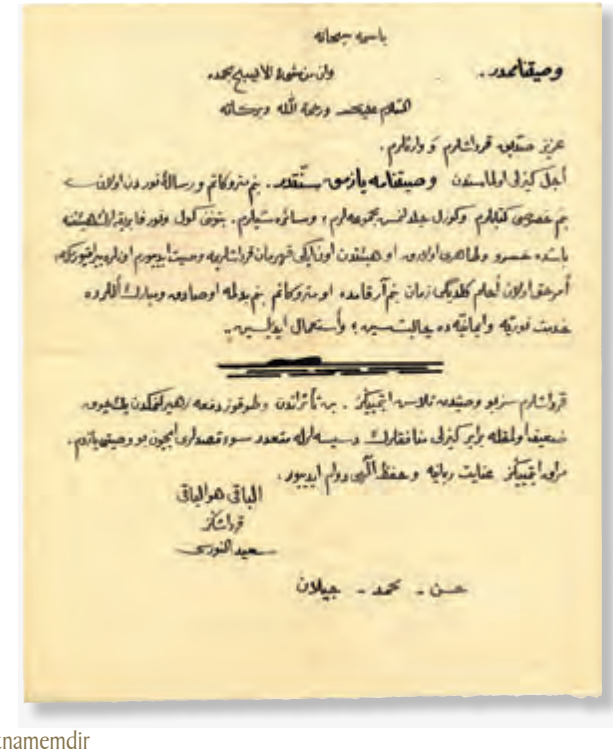
Kardeşiniz Sungur.

Kâğıt darlığı

Risale-i Nur talebelerini zorlayan sadece amansız takiplerden ibaret değildi. Risalelerin teksiri için uygun ebad ve kalitede kâğıt bulabilmek bile o günün imkânsızlıkları içinde bir problem teşkil ediyordu. Bediüzzaman'ın hizmetkârları Hüsnü Bayram, Abdullah Yeğin ve Mustafa Sungur'un imzasıyla İstanbul'daki Ziya ve Abdülmuhsin'e gönderilen pusuladan:

"Dükkânlardaki kâğıtlar dar geliyor. Yani kâğıtlar dikdörtgen suretinde kareler bulunan kâğıtlar. Kâğıdı güzel belki. Sizlerde Isparta risalesi varsa hemen birçoğu o şekilde iyi kâğıtlar. O kâğıtlardan, bu hafta Mehmet Çalışkan ağabeyimizin de oraya gelecekmiş, kestirilir mi? Nasıl elde edilirse, teminini rica ediyoruz."

Vasiyetnamemdir

Aziz, sıddık kardeşlerim ve vârislerim,

Ecel gizli olmasından, vasiyetname yazmak sünnettir. Benim metrûkâtım ve Risale-i Nur'dan olan benim hususî kitaplarım ve güzel ciltlenmiş mecmualarım ve sair şeylerimin bütününü, Gül ve Nur fabrikaların heyetine, başta Hüsrev ve Tahirî olarak o heyetten on iki kahraman kardeşlerime vasiyet ediyorum. Onlara bırakıyorum ki, emr-i Hak olan ecelim geldiği zaman, benim arkamda o metrûkâtım, benim bedelime o sadık ve mübarek ellerde hizmet-i Nuriye ve imaniyede çalışsın ve istimal edilsin.

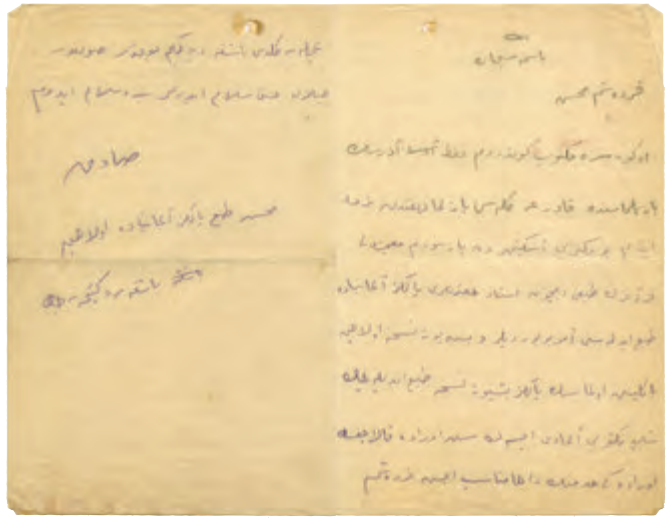
Kardeşlerim, bu vasiyetten telâş etmeyiniz. Ben, teessürattan ve dokuz defa zehirlenmekten, pek çok zayıf olmakla beraber gizli münafıkların desiselerle müteaddit suikastları için bu vasiyeti yazdım. Merak etmeyiniz, inayet-i Rabbaniye ve hıfz-ı İlâhî devam ediyor.

ve hizmet ilkeleri hakkında aydınlatmaktan ibaretti. Bu arada, Bediüzzaman ziyaretçi sayısını mümkün olduğunca azaltmaya çalışıyor ve "Risale-i Nur'u okumak benimle görüşmekten on defa daha hayırlıdır; Risaleleri okuyanlar hakikî bir surette benimle görüşmüş olurlar" diyerek onları eserlerin mütalâasına teşvik ediyordu.

Yargıtaydan geri döndüğü halde mahkemenin direnmesi sebebiyle yıllardır sürüncemede kalan Afyon dâvâsı da nihayet 1956 yılında kesin bir şekilde beraat ve eserlerin iadesi ile sonuçlanınca, Risale-i Nur'un matbaalarda basılması önünde teorik olarak hiçbir engel kalmamıştı. Gerçi Bediüzzaman'ın arzusu, eserlerin Diyanet İşleri Başkanlığı tarafından basılması yönünde idi. Bu konudaki teşebbüslerin sonucu olarak Başbakan Adnan Menderes eserlerin basılması için talimat da vermişti. Fakat son anda araya giren bir bürokratın engel-

lemesi sebebiyle bu teşebbüs akîm kalınca, Bediüzzaman "Bu azîm sevap onlara değil, size nasip olacak" diyerek talebelerini eserlerin basımıyla görevlendirdi. Ondan sonra da, eserlerin basımı ve tashihi ile ilgili işler, Said Nursî ile talebelerinin öncelikli ve en önemli vazifesi haline geldi.

Türkiye'de dinsizliği politika olarak izleyen bir diktatörlüğün 1950 seçimleriyle yerini çok partili hayata terk etmesi üzerine, Bediüzzaman, dinî özgürlüklerin yerleşmesi, ezan gibi İslâm şeâirinin serbest bırakılması ve Risale-i Nur'un neşri gibi konularda yönetimi göreve çağıran mektuplar yazarak ilgili mercilere gönderdi. Bu arada, tale-

Tevafuklu Kur'ân

"Sadık" imzasıyla Muhsin Alev'e gönderilen bu mektupta, tevafuklu Kur'ân'ın Almanya'da ve beş yüz nüsha olarak basılması yönünde Bediüzzaman'ın talimat verdiği bildiriliyor.

Hizbü'l-Hakaiki'n-Nuriye'den Delâilü'n-Nur bölümü. 1955 baskısı. Naşiri: Atıf Egemen.

Homa Kahramanlarından Sami Tüzün'e ait bir Cevşenü'l-Kebîr ve onun arkasına ciltlenmiş Delâilü'n-Nur. Burhaneddin Erenler Matbaasında 1949 yılında basılmış. Üzerinde Dinar C. Savcılığının mührü var.

Kur'ân okumayı öğrenin

Aziz, mâsum evlâtlarım,

Kur'ân'ı öğrenmek için ders almaya çalışıyorsunuz. Sizin bildiğiniz yeni harfte noksanlar olduğu için, mümkün oldukça yeni harften okunmamak lâzım gelir.

Hem Kur'ân'ı okumanın faydası, yalnız hâfız olmak ve dünyada onunla bir makam kazanmak, bir maaş almak değil; belki her bir harfi, hiç olmazsa on hayrından tâ yüze, tâ binlere kadar Cennet meyvelerini, âhiret faydalarını vermesini düşünüp ve ebedî hayatın rahatını ve saadetini temin etmek niyetiyle okumak lâzımdır.

belerini, yavaş yavaş da olsa özgürleşmeye başlayan ortamdan yararlanarak "Nur medreseleri" açmaya teşvik etti. Bu işareti alan talebeler, yurdun dört bir yanında Risale-i Nur'un okunmasına tahsis edilmiş evler açmaya başladılar. Açılan her medresenin müjdesini Üstada vermek için gelen Nur talebeleri, medresenin bir anahtarını da kendisine takdim ediyorlardı. Zaman zaman çıktığı kısa süreli seyahatlerde Bediüzzaman da bu medreseleri ziyaret ediyordu.

Böylece, bir asra yaklaşan ömrünün her ânını dayanılmaz ızdıraplar içinde geçirmiş bir büyük dâvâ adamı, bitmez sanılan çilelerin meyvesini toplamaya başlamış ve sadece bir ülkenin sınırları içinde değil, dünya çapında nice nesillerin imanlarını kurtaracak bir projenin adım adım uygulanışını dünya gözüyle görebilmek bahtiyarlığına erişmişti.

T.C.
Emirdağ Ceza Hakimliği
Sayı: 4

Arama Kararı

Emirdağı C.M.U.lığının 20/2/953 gün ve çok mahrem işaretli 617 sayılı yazıları ve buna ilişik evrak tetkik olundu: Sözü geçen evrakta;

Bunda: İrtica hareketten sanıklardan olduklarından evlerinde ve üzerlerinde ve çalıştıkları mahalde aşağıda adları yazılı on kişinin arama yapılması istenilmiş olduğu görüldü:

Gereği B. Çilli mahallesinde oturan beduuzzaman Saidi Nursi, Ali oğlu Bekkal Osman Çalışkan, Ali oğlu Bekkal Mehmet Çalışkan, Ahmet oğlu Hamza Emek, Mehmet oğlu Ferahfa Mustafa, Ali oğlu Tevfik Nagit Omer, Nuri oğlu Mustafa Atlıl, Hacı Halil oğlu Mustafa Gülor, Ahmet oğlu Mehmet Fikret Çolakyazıcı, Abdil oğlu Mustafa Accanın ev ve müştemilatlarında ve üzerlerinde ve çalıştıkları mahalde C.M.U.K.nunun 35 ve 97 inci maddeleri gereğince umumi delmesinde arama yapılmasına karar verildi. 21/2/953

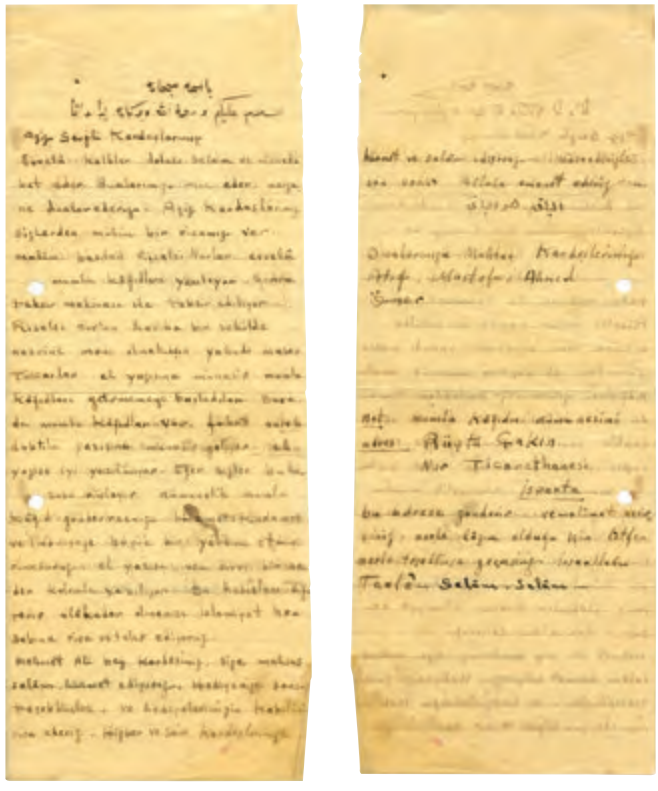
Hakim 10507
Sabri Sivacioğlu

İmzet Arslan

Aslının aynidir. 21/2/953

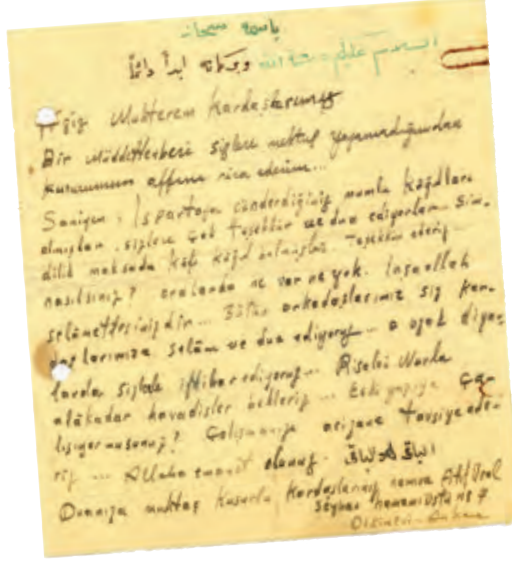
"Çok gizli" arama emri

Baskılar ne kadar hafiflese de henüz tamamıyla kalkmış değil. Bediüzzaman ve talebeleri hâlâ takip altında; hâlâ sorgular, aramalar, dâvâlar devam ediyor. Emirdağ Savcılığının 20 Şubat 1953 tarihli ve "çok mahrem" işaretli yazısı üzerine, Emirdağ Ceza Hakimliği, Bediüzzaman Said Nursî, Osman ve Mehmet Çalışkan, Hamza Emek, Mustafa Acet ve daha başka Risale-i Nur talebelerinin ev ve müştemilâtlarında, üzerlerinde ve çalıştıkları mahallerde arama yapılmasına karar veriyor.

Acele mumlu kâğıt

Risalelerin teksir makinesiyle çoğaltılmasında kullanılan mumlu kâğıtların engellenmeye başladığını bildiren mektupta, acele mumlu kâğıt nümunesi gönderilmesi isteniyor.(*)

Mumlu kâğıtların yerine ulaştığını bildiren Atıf Ural imzalı bir mektup.(*)

Bediüzzaman Said Nursî'nin Isparta'da kaldığı ev.

T. C.
P. T. T.
İŞLETME GENEL MÜDÜRLÜĞÜ

TELGRAF

Yol

ISPARTA

Isparta

"Onlara muhtacız"

Urfa'daki Nur talebeleri, Üstadın yanında kalan Abdullah Yeğin ile Hüsnü Bayram'ın tatil mevsiminde Urfa'ya gönderilmeleri için Isparta'ya telgraf çekiyorlar: "Mekteplerin tatilinden Abdullah, Hüsnü kardeşlerimizin buraya gönderilmesi münasipse emir ve müsaadelerinizi diler, arz-ı hürmetle ellerinizden öperiz. Onlara muhtacız."

M. Said Çekmegil'den

İlim ve irfan hayatımızın önemli isimlerinden M. Said Çekmegil'den Bediüzzaman'a:

Muhterem ve şefkatli Üstadımız,

Bu nameyi getiren kardeşimize müsaade ederseniz benim yerime de mübarek ellerinizden öpsün.

Duanızı bekleyen Said.

Tugay camiine ilk harç

"Şu devlet-i İslâmiye yirmi otuz milyon iken, bütün Avrupa'nın büyük devletlerine karşı hayatını ve mevcudiyetini muhafaza ettiren, şu devletin ordusundaki nur-u Kur'ân'dan gelen şu fikirdir: Ben ölürsem şehidim, öldürsem gaziyim."

Bediüzzaman Said Nursî, Isparta'daki ikameti sırasında, Tugay camiinin temeline ilk harcı koyarken.

El konulan ve daha sonra iade edilen Risale-i Nur'lardan birine ait mühür.

Bediüzzaman Said Nursî, Piyer Loti Otelinin önünde, İstanbul'dan ayrılırken, gazeteciler de fotoğraf almaya uğraşıyor. Direksiyonda Hüsnü Bayram, ön koltukta Avukat Bekir Berk.

Bediüzzaman'ın İstanbul'da kaldığı oteller

Reşadiye Oteli (Fatih)

Akşehir Palas Oteli (Sirkeci)

Piyer Loti Oteli (Çemberlitaş)

Gazetelerden okunacak yazılar

Gazetelerde çıkan bazı yazılar, el yazısıyla çoğaltılmış. Üzerlerinde Bediüzzaman Said Nursî'nin yazısıyla notlar ve düzeltmeler var. "Nur Risalesinden Kur'ân" başlıklı yazı, Risale-i Nur'un "Kur'ân Nedir, Tarifi Nasıldır?" başlıklı bahsinden iktibas edilen ifadeler içeriyor. Bediüzzaman'ın notu: "Büyük Doğu gazetesinde Nur'un bir fıkrasıdır." Hamid Fendoğlu imzalı ve "Uğursuz Adam" başlıklı diğer yazı üzerindeki not ise: "Malatya'nın ceridesindendir." (*)

(*) Abdülkadir Badıllı arşivinden

Batı Trakya'da yayınlanan Peygamber Binası *dergisinden "Risale-i Nur" başlıklı haber:*

Üstad Bediüzzaman Said Nursî Hazretlerinin eserleri olan Risale-i Nurların serbest intişarına hükûmet müsaade eylediğinden, bu mecmuaların çoğunun artık İstanbul'da, Ankara'da, Pakistan'da ve sair yerlerde büyük bir hız ve iştiyakla neşredilmekte olduğunu sonsuz sevinçle istibşar ettik. Üstad Hazretlerini dahi Pakistan'a davet ediyorlarmış. Mahzâ dinî olan bu neşriyata hükümetin de ruhsat vermesi memnuniyet-bahştır. Biz de hacmimizin istiâbı nisbetinde ve ileride dahi risale şeklinde onlardan yazılar yazacağız.(*)

Her zamanki senaryo

Vatan Gazetesi Başyazarı Ahmet Emin Yalman'ın Malatya'da uğradığı suikast, yurt çapında bir "mürteci" avını tetikler. Geniş çapta aramalar yapılır, ifadeler alınır, konuyla ilgili-ilgisiz birçok kimse tutuklanır. Başbakan ile ana muhalefet lideri arasında yüksek gerilimli bir söz düellosu başlar. Bu kampanyadan Bediüzzaman ve talebelerinin başlıca nasibi ise, Samsun dâvâsıdır. Başta Mustafa Sungur olmak üzere bazı Nur talebeleri bu dâvâda tutuklanır. Mahkeme, Said Nursî'yi de Samsun'a getirtmek için uğraşır; ancak kendisinin sağlık durumu buna elvermez.

VATAN

İĞRİYE İĞRİ - DOĞRUYA DOĞRU

PAZAR 23 KASIM 1952

DÜN MALATYA'DA MÜESSİF BİR HÂDİSE OLDU

Başmuharririmiz Ahmet E
Yalman'a suikast yapıl

Atılan kurşunlar, Başmuharririmizin karın, el ve ayağına isabet etti

Mütecaviz şahıs tutulamadı

Malatya memleket hastahanesinde sabaha karşı bir ameliyat yapıldı

Başbakan, yakın
vereceksiniz,

Menderes. Malatya'da dedi ki :

Son dakika :

Yekpare bir Türkiye

YAZAN : Ahmet Emin YALMAN

İthalât ve ihracat arasındaki fark

Yayınlanan bir istatistiğe göre, ekimde ithalât 1 milyar 229 milyon, ihracat ise 795 milyon liradır

Cumhuriy

Dini istismar eden Saidi Nursi hakkında takibat başladı

Memur maaşları bugün veriliyor

Saidi Nursî'nin suçunu üzerine alan adam

Mustafa Sungur adındaki bu şahısla mektup yazan Mustafa Bağışlayıcı hakkında adaleti yanlış yola sevk etmekten dolayı dâva açılacak

YILMAZ ÇETİNER

Samsundaki Nurcular nelerle itham ediliyorlar?

Yalnız bu şehirdeki Nurcuların 3 - 4 bini geçtiği, aralarında gençlerin çoğunlukta olduğu söyleniyor

Nurcuların dünkü duruşması

Ülkü Arman için 1000 imzalı dilekçe verildi

İki İsparta millet
D. P. den ihrac ed

Haysiyet Divanı, Said Bilgiç ve Tahsin kararını, 8,5 saat süren bir toplantı

Dün bir madeni eşya fabrikası

Hollanda Tipi
REKOR
Margarin
Yağı temizdir kazası yoktur
SIHHİ, UCUZ, BESLEYİCİ
Bakkallardan isterin isteyiniz.

Cumhuriyet

28 inci yıl sayı : 10.235

Salı 27 Ocak 1953

EİA

Demirperde gerisinde yapılan büyük temizlik

Rusya, Peyk memleketlerde muazzam bir tehcir hareketine girişti, yarım milyon aile meçhul yerlere sürülüyor

Bu Kin neden?

"Nurcular„ hakkında takibat icrasına girişildi

Başbakan aybaşında Çoruma giderek mühim bir nutuk söyliyecek, Ustaoğlunun meşhur konuşmasına sahne olan bu şehirde söylenecek

Diyarbakır'da dün 4 Nurcu yakalandı

Külâh ve bereli yüzlerce tarikatçı Savcılığın önünde sabaha kadar liderlerini beklediler

Ingiliz Şairi Betjemen Mehm Akif'i beğeniyo

Lüks eşya ithalâtı

Hürri

Çarşamba 30

bir istimlâk zluğu daha

dis ile bir komisyoncu üşvet alırken tutuldu

0 bin lira arttırılacaktı

Komisyonun diğer âzalarının ihmali olup olmadığı da araştırılıyor

AKŞAM

MUSTAKİL SABAH GAZETESİ

KURULUŞ YILI

ADRES

TAKVİM

Beyanname dağıtan Nurcu'lar yakalandı

Ankarada öğrenci yurtlarına ve bir matbaaya baskın yapıldı

Tarikatın bilhassa hukuk öğrencileri arasında rağbet gördüğü anlaşılıyor

7 May

AK

bulac

ALTIN FİYATI

ELEKTRİK ENSTİTÜSÜ

Cümh

Tarikatçılara dair tahkikat genişliyor

Nurcuların risalelerini Ankarada Diyanet İşleri vâizlarından birinin bastırdığı anlaşıldı

D. Parti irinde tahkikat

Nurcular meselesi Meclise aksettirilecek

C.H.P. Meclisinin yarınki toplantısında bu mesele görüşülecek, tevkif edilenler sayısı 7 ye yükseldi

Ankara 1 (Cumhuriyet - Teleks) — C.H.P. meclisi 3 mayıs cumartesi gününden itibaren Genel Başkan İsmet İnönünün riyasetinde toplantılarına başlıyacaktır.

Parti meclisinin bu toplantısında, üzerinde çalışılacak konular, bilhassa son günlerde faaliyetleri genişlemiş bulunan Nurcular meselesi ile eylül ayında yapılacağı ihtimal dahilinde görülen belediye seçimleridir.

Meclisin Nurcularla ilgili çalışmaları, meselenin B.M.M. ne aksettirilmesi merkezinde olacağı söylenmektedir. Ayrıca, yayınlanacak olan tebliğlerde genç bu mesele etrafındaki C.H.P. nin görüşleri umumî efkâra açıklanacaktır.

İhade edildiğine göre, C.H.P. meclis üyeleri bu faaliyetlerin ışığı altında hareketi olduğunda mutlefiktirler.

Tevkif edilenler

Ankara 1 (Cumhuriyet - Telekz) — Nurculukla ilgili beyannameler yayınladıkları iddiasile Ankara savcılığınca tevkiflerine kadar verilenler peyderpey yakalanarak Ankaraya sevkedilmiştir. İstanbulda yakalanarak bu sabah trenle Ankaraya getirilenlerden Cahid Türkmen ile Mehmed Emin Birinci, bugün sorguya çekilmişler ve Cezaevine gönderilmişlerdir.

Ayrıca, Emirdağda yakalanarak An...

— Arkası Sa. 5, Sü. 6 da —

etvekili edildiler

in Tola hakkındaki tı sonunda verdi

a, hareketlerinin, D.P. program istemediklerini ifade ettiler

Süper mürşidle Atılhan arasında münakaşa

KIZAĞA KONDU :

7 Nurcudan ikis biri Ankara'da

Ele geçen vesikaya göre Nu

Diyarbakır'da 200 dershane

Ankara Sorgu Hâ yabi tevkif müzekk şehrimizde yakalanan lebe dün tevkif edil ya gönderilmişlerdir. Ankara Sorgu Hâ

"Mübarek resim!,,

Saidi Nursi'nin resimleri Eskişehirde el altından 50 ser liraya satılıyor

Saidî Nursî'nin Mevlâna'yı ziyaretinde hâdiseler oldu

Bediüzzaman'ın ziyaretini haber alan Konyalılar Müze meydanında toplandı ve tezahürat yapmaya kalkıştı

inönüye isnatton yargılanıyor

Rölükhası Kastamonu'da

PAZARTESİ 20 EKİM 1958
FİYATI 25 Kr.
BAŞYAZARI Ahmed Emin YALMAN
DOĞRUYA DOĞRU - İ

Menderes dün ye bayrakla karşılar

Saidi Nursinin oturduğu Emirdağ'da bir min Başbakanı karşılamak için tuğralı bayrak

İnönü seyahatini bi Ankaraya döndü - Hür P, iltihak için kongre t

Emirdağını Nurcular sarmış

EMİRDAĞ, 19 (Telefonla) — Yurdumuzun muhtelif vilâyetlerinde Nurcular hakkında soruşturma yapılırken kazamızda beyanın eler broşürler, risaleler serbest olarak dağıtılmaktadır. Bir manifaturacı Emirdağındaki Nurcuları toplayarak onlara Bediüzzamanın Asâi Musa vesair risalelerini okumakta ve dükkânının vitrininde Nurcuları. eşit birçok kitaplar bulunmaktadır.

Diğer taraftan öğrendiğimize göre Nurcular Emirdağında Nur Yolu isimli bir gazete çıkaracaklardır.

Menderes, «Geceyi gündüze katarak çalışıyoruz» dedi

AYFON, 19 — Seyahatlerin 8 inci gününde beraberinde Maliye Bakanı Hasan Polatkan ve Kazım Karabekir Paşa'nın bulunduğu Başbakan Adnan Menderes bu sabah bir tarafı kırmızı, bir tarafı yeşil bayraklarla karşılanmıştır.

ÇAYDA

Emirdağını Nurcular sarmamıştır

Gazetenizin 20/5/1958 tarihli nüshasının 1. inci sayfasının 4. üncü sütununda (Emirdağını Nurcular sarmıştır) başlıklı yazı hakikate uygun görülmediğinden aşağıdaki tavzihe lüzum hasıl olmuştur.

Yazıda bahsolunduğu şekilde kazamızda Nurcular tarafından beyanname, risale ve broşür dağıtılmadığı, bir manifaturacının dükkânına Nurcuları

(Devamı sahife 5, Sü. 1 de)

"Nurculuk dal-budak

Denizli'de 6 ev basıla Müdürlüğü illere b

Denizli, 3 (Hususi) — Yurdun birçok taraflarında dal-budak salan Nurcuların, vilâyetimizde de faaliyet halinde bulundukları anlaşılmaktadır. Denizli Emniyet Müdürlüğü bugün, Nurcu olmaları ihtimal dahilinde bulunan 6 kişinin evine baskın yapmıştır. Aramalarda bir risale ile Said-i Nursi'ye ait eski türkçe ve arapça muhtelif kitaplar, yine Said-i Nursi'nin vecizelerini ihtiva eden broşürler ele geçirilmiştir.

Ayrıca, iki kişinin ihbarı üzerine, âşiyn yaptırdığı iddia edilen Buldanlı bir şahsın da evine baskın yapılmıştır. Önümüzdeki günler içinde bazı şehirlerde Nur-

...inde olduğunu, bir sebepten öğrenm...erdir.

...ısında

İki sene önce program... sek matematik dersi h... takdirde öğrenciler bi...

AKŞAM

İLÂN :

NURCULAR YENİ BİR TAKTİGE BAŞVURDU

HADİSELERİ YARATANLAR

İyi niyet elçisi

Geçen gün Yeşilköye inen bir Amerikan uçağı, uzun boylu, sarışın, iktidar güzü, güzel ve şık bir yolcu getirdi. Bu güzel yolcu, 1957 kasımında, beş ay için Amerikaya davet edilen Nesime Muradı idi. Amerika'da yaptığı beş aylık bir inceleme gezisinden dönüyordu. İstanbul Amerikan Kız Ko-

Diyarbakırda Nurcuları takip eden memurların CHP'li oldukları hakkında Başbakan'a 170 liralık telgraf çekti

DİYARBAKIR, 20 (Telefonla) — Şehrimiz Savcısı ve emniyet teşkilâtının Nurcularla girişmiş olduğu mücadele gün geçtikçe muvaffakiyet kazanırken, durumdan kuşkulanmaya başlayan gizli Nurcuların her türlü çareye başvurup kendileri ile mücadele eden vazifelileri işlerinden uzaklaştırmaya gayret sarfettikleri görülmektedir. Bu cümleden olarak inamlır kaynaklardan aldığım habere göre dün Diyarbakır'dan yüzlerce öğrenci adına Başbakana 170 liraya mal olan bir telgraf çekilmiş ve bu telgrafta, bir Savcı Muavini, bir komiser ve bir hâkim Başbakana şikâyet edilmiştir. Telgrafta bu sahsların C. H.P. nin tepkisi ile mücadeleye girişikleri söylenmekte ve bunların Diyarbakır'dan başka yerlere nakledilmeleri rica edilmektedir.

Bir genelev

Kanada'dan aldığımız

TAN

U - İĞRİYE İĞRİ

«Biraz da D. P. den istifaları okuyun»

ZİLE OLAYLARI

Zile'de güvenlik jandarmalar İnönü'ye saygı temsilcilerini yerine getiriyorlar.

Polis ve jandarmalar halkı dağıtmağa çalışıyorlar...

... ve yaşlı bir birlik İnönü'yü karşıladığı için tartaklıyorlar

İŞTE RESMÎ YALANLAMALARA SEBEP OLAN, ZİLE OLAYLARININ İÇYÜZÜ...

eşil

ndı

inareden

k çekildi

bitirerek

P, CHPye

topluyor

Barutçu Trabzon'da

rejim buhranından

şikâyetçiyiz dedi.

ANKARA, 19 — C. H. P. başkanı İnönü, 3 gün süren İç Anadolu gezisini bugün tamamlamış ve bugün saat 18 de şehrimize gelmiştir.

GÜLEK YURDA DÖNDÜ

Genel Sekreter, Zile olayları için «Dünya milletleri neyle, biz neyle uğraşıyoruz» dedi.

riyet

SİYASÎ GAZETE

Şöför ve Makinist Kursu

Direksiyon - Motor - Trafik dersleri

Bursada 17 "Nurcu,, baskınla yakalandı

Gece "Nurlanma,, sırasında basılan evde zabıta Saidi Nursi'nin risaleleri ve yasak edilen bazı din kitaplarını da ele geçirdi

Dört kişi tevkif edildi. Sanıklar kanuna aykırı hareketten suçlu

Nurculara avukat yok

Bursa avukatları bu gaye ile kendilerine yapılan bütün müracaatları geri çeviriyorlar

BİLECİK 28 (Hususi) — Cumartesi gecesi siyasî polis tarafından Bursa'nın Davutkadı mahallesinde bir evde basılan Nurcuların dördü pazar günü nöbetçi mahkeme tarafından tevkif edilmişti.

Siyasî polis ve Savcılık bu hususta tahkikatını genişletmektedir. Söylendiğine göre, şehriminde ve civarında bu tarikate mensup daha başkaları da bulunmaktadır. Polisin ve savcılığın araştırması sona erince diğerlerinin de

(Devamı Sa. 3 Sü. 3 te)

de ikilik

er de var

artisinde yer yok

CKMPliler

sehp

dı tekı

Dİyarbakır,

Bayar'ı, pusu kurmak

Mehmet Salih Pı

bugün sabaha karşı saat

meydanında idam

yaşındaki kaatil, ip

«SA

GAZ

S

Bedli

zetesin

hakkın

karya

Bursa'da dört Nurcu dün tahliye edildi

Gezilerden yorulan Said-i Nursi Ankarada ev tutarak yerleşti. MTTB Nursi'nin avukatı B.Berk'i Birlik avukatlığından azletti

Bursa, Hususî, Pazartesi

27 aralıkta Nurcu âyini yapıldığı iddiasiyle, polis tarafından Davutkadı mahallesinde oturan Mustafa Gülçe'nin evi basılmış ve 18 kişi Nurculuk propagandası yaptıkları için Savcılığa verilmişlerdi.

Dün deprem oldu

Haran ovasında 30 köy sular altında

KAHVE FALI İLE

Said-i Nur

Savcı 10

Trafik kazaları 4 kişinin daha canına maloldu

Şehrimizde vukua gelen 4 kazada da dört vatandaş yaralandı

1960

Dini

h

Dün Ank

eder m

Milletvekill

de polis dü

Antalya

Kayseri'

yılbaşı

Kayseri'de yılbaşı

10 NURCU DAHA YAKALANDI

Konya'daki Nurcular tevkif edildi. Gençler Nursî'yi protesto ettiler

Bütçe Encümenini C.H.P.liler terketti

Mahalefet Gedik bakkındaki takibat talepleri ele alınmadıkça Dahiliye bütçesi görüşmesine katılmıyor

(Devamı Sa. 5)

Lady Chatterley'in Kopkoç OĞULLAR ve SEVGİLİLER

Perşemb 7 OCAK 1960

k elemanların

talimatnamesi

k,, yurtta

ak salıyor

sıldı. Emniyet Umum

bir tamim yaptı

culların tevkif edileceklerini zannedilmektedir.

Diğer taraftan, Emniyet Genel Müdürlüğü irticaî faaliyetler mevzuunda teşkilâtın müteyakkız davranması hu-

(Devamı Sa. 5, Sü. 1 de)

70 koyunu kestiler

Konya, 3 (Hususi) — Merkeze bağlı Hatunsaray köyünde, 4 kişi intikam almak kastiyle köy ağılarında bulunan 70 kadar koyunu kesmişler ve bu arada iki çoban köpeğini öldürmüşlerdir.

Hürriyet'in Dünkü Nüshası 206.140 Adet Basılmıştır.

İSTANBUL'DA: Parçalı bulutlu. Ist: 5-12 arası.

ANKARA'DA: Parçalı bulut-

rama konan yük-

hafifletilmediği

bir ay derslere

“Dost-düşman, derste fark etmez”

Nur Risalelerinin ve Nurcuların siyasetle alâkaları yok. Ve Risale-i Nur, rıza-i İlâhîden başka hiçbir şeye âlet edilmediğinden, mümkün olduğu kadar Risale-i Nur’un mensupları, içtimaî ve siyasî cereyanlara karışmak istemiyorlar. Yalnız *Sebilürreşad*, *Doğu* gibi mücahidler iman hakikatlerini ehl-i dalâletin tecavüzatından muhafazaya çalıştıkları için, ruh u canımızla onları takdir ve tahsin edip onlarla dostuz ve kardeşiz—fakat siyaset noktasında değil. Çünkü iman dersi için gelenlere tarafgirlik nazarıyla bakılmaz. Dost-düşman, derste fark etmez. Halbuki siyaset tarafgirliği, bu mânâyı zedeler, ihlâs kırılır. Onun içindir ki, Nurcular emsalsiz işkencelere ve sıkıntılara tahammül edip Nuru hiçbir şeye âlet etmediler. Siyaset topuzuna el atmadılar.

1953 | Nur Âleminin Bir Anahtarı

Bir kudsî sohbetten bize kalanlar

ADIMINI ATTIĞI HER YERDE bir iz bıraktı Kâinat Yolcusu.

İstanbul’da kaldığı günlerin de hiç silinmeyecek bir hatırası vardı: “Nur Âleminin Bir Anahtarı.”

Birkaç mektuptan meydana gelen bu hacmi küçük, tesiri büyük eser, Hüve Nüktesinin bir arkadaşıydı.

Hüve Nüktesi, okuyucuyu dünya atmosferinde dolaştırmış ve onu her zerresiyle Yer ve Gökler Rabbini anlatan bir muhteşem âlem olarak göstermişti.

Nur Âleminin Bir Anahtarı, bu seyahati daha da ileriye götürdü.

Havanın yanı sıra suyun, ışığın, toprağın da her zerresi bir âlem oldu bu anahtarla. Her zerreden, gökleri ve yeri çınlatan sadâlar işitildi.

Bütün zerreler, hep birlikte, Miraç gecesi Âlemlerin Rabbi ile Âhir-zaman Peygamberi arasında yaşanan bir kudsî sohbeti şerh ettiler.

Felsefenin söyleyecek bir şeyi kalmadı. Karanlıklar dağıldı, perdeler yırtıldı, her şey olduğu gibi göründü.

İnsanlar, Kâinat Yolcusunun sunduğu anahtarla, yeniden doğmuş gibi baktılar içinde yaşadıkları âleme.

Gördükleri, eski ve yıpranmış dünya değil, yeni ve ışıl ışıl bir Nur Âlemi idi.

Siyasetçilere siyaset-üstü mektuplar

TEK PARTİ İSTİBDADININ sona ermesiyle birlikte, Bediüzzaman Said Nursî ve talebeleri üzerindeki baskılar da bir ölçüde hafiflemişti. Gerçi Bediüzzaman yine sürekli takip altındaydı. Yine kendisi, eserleri ve talebeleri aleyhinde dâvâlar açılıyordu. Fakat baskılar istibdad dönemindeki kadar amansız değildi. Bu arada, ezanın serbest bırakılması gibi icraatlarla da dinî özgürlükler tanınmaya başlamıştı.

Böyle bir dönemde, Said Nursî, bütün mesaisini Risale-i Nur'un neşri ve Nur medreselerinin yaygınlaştırılması üzerinde yoğunlaştırırken, bir yandan da, tekrar eski karanlık günlere dönülmemesi için kendi üzerine düşen çabayı da eksik bırakmıyordu. Bu amaçla, istibdad döneminin yöneticilerine karşı, 1950'de iktidara gelen Demokrat Partiyi desteklediğini açıkça bildirdi. Ancak birçok mektubunda da, Risale-i Nur'un ve talebelerinin siyasetten uzak olduğunu ve hiçbir partiye veya siyasete hiçbir surette âlet edilemeyeceklerini tekrar tekrar hatırlattı. Bu destek ise, alternatifi din aleyhtarı tek parti istibdadı olduğu için verilmiş bir destek idi.

Bediüzzaman Said Nursî, bu arada, dönemin yöneticilerine çeşitli mektuplar göndererek birkaç önemli konuda onlara uyarı ve teşviklerde bulundu:

- Başta ezan olmak üzere dinî özgürlüklerin serbest bırakılması ve korunması.

- Risale-i Nur'ların serbestçe neşri.

- Ayasofya Camiinin tekrar ibadete açılması.

- İslâm ülkelerinin birliği.

- Doğu vilâyetlerinde din ve fen ilimlerinin birlikte okutulacağı bir üniversitenin açılması.

- Toplum içinde kardeşlik duygularını sarsacak davranışlardan kaçınmak, suç işleyenin sorumluluğunu onun taraftarlarına teşmil etmemek. Yönetimi halk üzerinde bir tahakküm vesilesi değil, halka hizmetkârlık olarak bilmek ve uygulamak. Bediüzzaman, özellikle bu son maddeyi, "Kur'ân'ın bir kanun-u esasîsi" olarak nitelediği "Hiçbir günahkâr başkasının günahını yüklenmez" mealindeki âyete atıfta bulunmak suretiyle, dönemin yöneticilerine tekrar tekrar hatırlattı.

Reisicumhura ve Başvekile

"Kabir kapısında ve seksen küsur yaşında, birkaç nevi hastalıkla hasta bulunan ve ölüme kendini yakın gören biçare, garip bir ihtiyar, size iki hakikati beyan ediyor."

Bediüzzaman Said Nursî'nin, DP yöneticilerine gönderdiği mektubunda yer alan uyarıları, özellikle Ayasofya'nın ibadete açılmasını istemesi, muhalif basında bu şekilde yankılanıyor.

Cumhuriyet
KONYA KERABCISI
pu «otomobil »ile alâkalı ğ yayınladı
le otomobil getirilmemesi llerine tavsiye edildi
Bu gece yeni yıla giriyoruz
Otobüs, vapur ve trenler özel tarife yaptılar
Dün 81 otomobil daha geldi
Saidi Nursi hadisesi genişlemeye başladı
Dün Ankara'ya giden «Bediüzzaman» ı, D.P. milletvekillerinden 5 kişilik bir grup ziyaret etti
Saidi Nursi'yi ziyaret etmek istiyen kalabalık bir grup arasında asubayların da bulunduğu görüldü; "Üstad Bediüzzaman'ın Hayatı,, adlı bir kitabın tertipçileri Ağır Cezaya veriliyorlar
Mahkemelik olan D.P. li başkanlar
Belediye Meclisi Opera için

Bediüzzaman'ın her gittiği yerde geniş ilgi görmesi ve kalabalıklar tarafından ziyaret edilmesi, ziyaretçilerin arasında milletvekillerinin de bulunması, Cumhuriyet gazetesini telâşlı başlıklar atmaya sevk ediyor.

AKŞAM
İnönü "DP Nursi ile işbirliğinde,, dedi
Zorlu, Rusya ile dost kalacağımızı söyledi

Tercüman
Başvekil, İnönü'nün Said-i Nursi'ye dair sözlerini geri almasını talep etti
Menderes "bu sözler, DP nin maruz bırakıldığı adi isnat ve iftiralar cümlesindendir, diyor
Hürfikri Burajı dün

VARDAR
Başbakan S. Nursi meselesini ele aldı
İnönü'ye cevap veren A. Menderes "İsnatları nefretle reddederim,, dedi
SUZAN SÖZEN
Bölükbaşı polis önünde konuştu

Ana muhalefet lideri İnönü ile Başbakan Menderes arasında gittikçe kızışan ve çeşitli illerde gövde gösterilerine dönüşen söz düellosu. İnönü, hükümeti "Said Nursî ile işbirliği yapmak ve halka manevî baskı uygulamakla" suçluyor ve Başbakandan aynı sertlikte cevaplar alıyor. Bu arada, Emirdağ ilçe teşkilâtının Bediüzzaman hakkında çektiği telgrafı DP yönetimi reddettiğini açıklıyor ve ilçe teşkilâtını görevden alıyor.

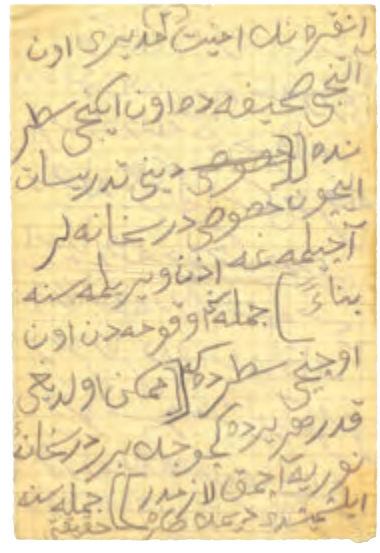

Saidi Nursi meselesinde Menderesin İnönüye cevabı
Batıda Tolerans Ve Biz
Halk Partisi Genel Başkanı bugün Bursa'ya gidiyor

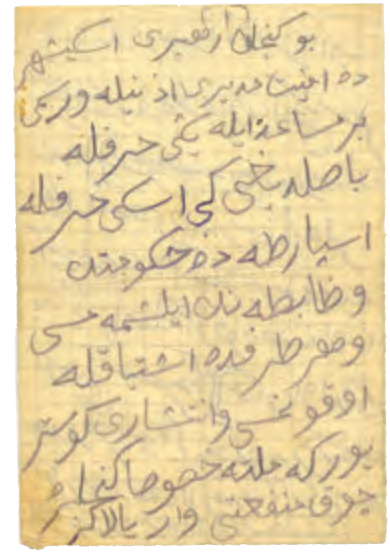
Gayet küllî ve geniş Nur talebeleri ve Risale-i Nur'un bedeline yalnız şahsımı çürütmek ve ehemmiyetten iskat etmek bizim için büyük bir maslahattır ki, Risale-i Nur ve talebelerine kader-i İlâhî iliştirmiyor. Yalnız benim şahsımla meşgul eder. Ben de size, bütün dostlarıma beyan ediyorum ki, bütün ruh u canımla hattâ nefs-i emmâremle beraber Risale-i Nur'un ve sizlerin selametine, şahsıma gelen bütün zahmetleri mânevî sevinç ve memnuniyetle kabul ediyorum. Cennet ucuz olmadığı gibi, Cehennem de lüzumsuz değil. Dünya ve zahmetleri fâni ve çabuk geçici olduğu gibi, bize gizli düşmanlarımızdan gelen zulüm ve mahkeme-i kübrâda ve kısmen de dünyada yüz derece ziyade intikamımız alınacağından, hiddet yerinde onlara teessüf ediyoruz.

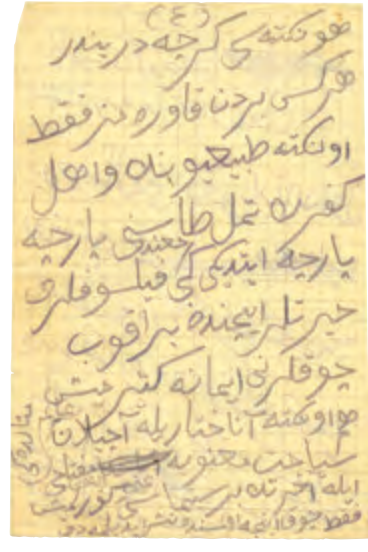
Gençlik Rehberi duruşmaları 1952, İstanbul

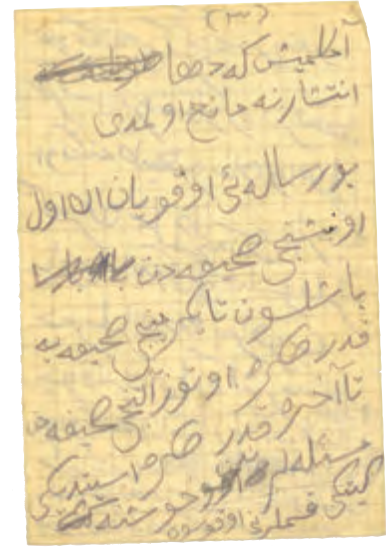
Gelecek nesillerin dâvâsı

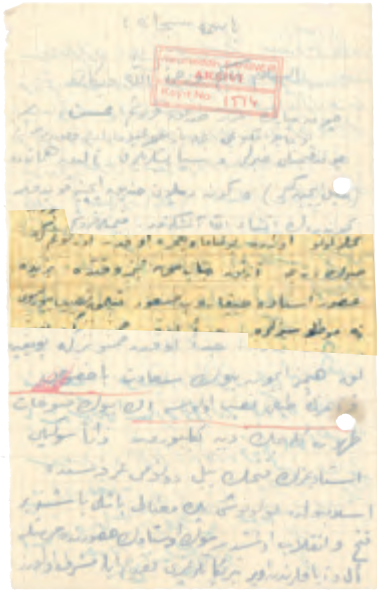
BEDİÜZZAMAN SAİD NURSÎ'Yİ yıllarca hapis ve sürgünlerde baskı altında tutan zihniyetin hedefinde gençlik vardı. Bediüzzaman'ın da öyle.Bunlardan birisi gelecek nesilleri dinî inançlardan tamamen uzak bir şekilde yetiştirmek istiyor, diğeri de onları inançsızlıktan ve anarşiden kurtarmak için bütün gücüyle çabalıyordu.

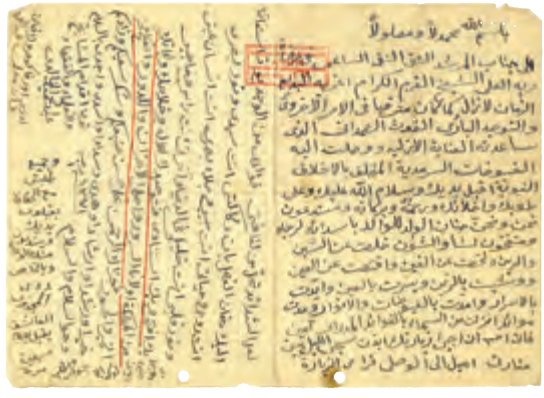
Üstada özlem

İstanbul'daki talebeleri bir yandan mahkeme heyecanını, bir yandan da Üstada kavuşmanın sevincini yaşarken, Barla Sıddıklarının payına da bir hasret düşer. Hoca Sabri Efendi, Muhsin Alev'e yazdığı mektubunda bu hasreti satırlara döküyor:

"Bugün mahkeme günü, orada bulunamadığımıza o kadar üzgünüm ki, son derece... Artık Cenab-ı Hak tez vakitte bizi de huzur-u Üstada çıkarıp mesut kılmak nasip buyursun. Ne mutlu sizlere!"

Beraat sevinci

Gençlik Rehberi dâvâsının beraatle sonuçlanması bütün İslâm âleminde bayram sevinci uyandırdı. Bediüzzaman'a "Abdülhamid el-Hâlidî" imzasıyla gelen Arapça bir mektupta son derece coşkulu ifadelerle bu sevinç dile getiriliyor.

"Bu kahraman milletin nesl-i âtisi elli sene sonra ne hale girecek?" diye soruyordu Bediüzzaman. "Biz, o parlak mazisini lekeleyecek nesilleri öyle dehşetli bir sukuttan kurtarmak için çalışıyoruz" diyordu.

Bu amaçla, Risale-i Nur Külliyatının çeşitli imanî bahislerinden tertip ettiği bir eserine "Gençlik Rehberi" adını verdi.

Eserin gençler üzerindeki tesiri gerçekten görülmeye değerdi. Özellikle İstanbul ve Ankara gibi üniversite çevrelerinde pek çok genç, bu eser vasıtasıyla imanını kurtardı. Öğrenciler arasında Risale-i Nur hızla yayılmaya başladı.

Lâkin Bediüzzaman'ın bu çabası, yıllarca devlet eliyle yürütülen bir inançsızlaştırma kampanyasına ters düştüğü için, "devletin temel

Herkese faydası var

Gençlik Rehberi*'nin önsözü, Bediüzzaman'ın el yazısıyla:*

Bu Gençlik Rehberi, yeni harfle basıldığı gibi, eski harfle Isparta'da dahi teksir edilip, hükümetin ve zabıtanın ilişmemesi ve her tarafta iştiyakla okunması ve intişarı gösteriyor ki; bu Rehber'in millete, husûsan gençlere çok menfaati var. Yalnız Ankara'nın emniyet müdürü 51. sayfada sekizinci satırında "din tedrisatı için, hususî dershaneler açılmaya izin verilmesine binaen" cümlesini okumadan, onuncu satırdaki "Mümkün olduğu kadar her yerde küçücük birer dershane-i Nuriye açmak lâzımdır" cümlesine ilişmişti. Demek sonra hakikatini anlamış ki, daha intişarına mâni olmadı. Bu risaleyi okuyan, en evvel 15. sayfadan başlasın, ta 20. sayfaya kadar. Sonra 36. sayfadan ta âhire kadar. Sonra istediği meselelerinden hoşuna gittiği kısımları okusun.

Hüve Nüktesi gerçi derindir, herkes birden kavramaz. Fakat o nükte, tabiiyyunun ve ehl-i küfrün temel taşını parça parça ettiği gibi, muannid feylesofları hayretler içinde bırakıp çoklarını imana getirmiş. Hem o nükte anahtariyle açılan âlem-i misâldeki seyahat-ı mâneviye miftahı ile, âhiretin bir sineması aynelyakîn görülmüş. Fakat çok ince olmasından neşredilmedi.

Bilirkişiye cevap

Gençlik Rehberi dâvâsında bilirkişi raporuna cevap olarak Üstadın yakın talebeleri tarafından mahkemeye sunulan bir dilekçe.

İmzalar: Eskişehir Nur talebelerinden Yaşar, Osman Toprak, Ahmet, Osman, Ceylân, Şükrü, Bayram, Sungur, Hüsnü.

nizamlarına" karşı bir hareket olarak değerlendirildi ve hakkında İstanbul Birinci Ağırceza Mahkemesinde dâvâ açıldı.

Fakat devir değişmişti. Yeniden bir Eskişehir veya Denizli yahut Afyon dâvâsı yaşanmadı. Kimse evinden yahut işinden alınıp "idamlık" diye götürülmedi. Üç ay içinde üç duruşma yapıldı, üçüne de Bediüzzaman Said Nursî serbest olarak katıldı.

Duruşmaların her biri, Üstadlarını görmek için bir vesileydi Nur talebelerine. Her defasında, mahkeme binasının kaldıramayacağı ka-

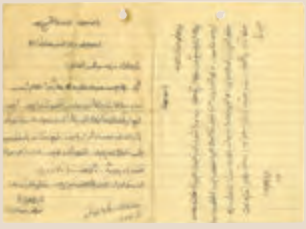
dar bir kalabalık toplanıyor, sokaklar trafiğe kapanıyor, tramvaylar yollarını değiştiriyordu. Mahkeme salonundaki izdiham yüzünden duruşma yapılamayacak hale geldiğinde, hakim kalabalıktan salonu boşaltmalarını istedi, ancak kimse yerinden kıpırdamadı. Bu defa hakim Bediüzzaman'a dönerek "Hocaefendi, işaret etseniz de şu izdiham kalksa" diyerek ricada bulundu. Üstadın yaptığı, sadece

Bediüzzaman Said Nursî'nin Avukat Lâtif Aykut'a verdiği 15 Şubat 1952 tarihli vekâletname.

Emirdağ Nur talebelerinden Sadık, Mehmet, Abdullah, Ahmet, Hamza ve Süleyman imzasıyla Eminönü 3. Sulh Ceza Yargıçlığına verilen dilekçenin metni.

Münacat da eklensin

Gençlik Rehberi*'nin baskısıyla ilgili olarak Bediüzzaman Said Nursî'nin bir talimatını İstanbul'daki Nur talebelerine ileten mektup:*

Sevgili kahraman Ziya ve Abdülmuhsin kardeşlerimiz, Evvelâ: Pek çok selam ve hürmetler ederek dualarınızı istirham ederiz.

Size mübarek Üstadımızın emirlerini hâvi bir mektubu takdim ediyoruz. Ezcümle: Tab' edilmekte olan *Gençlik Rehberi*'nin arkasına Münacat Risalesinin de yeni yazı olarak ilâvesi emrediliyor. Tab' ne merkezde? Basılmakta mıdır, yoksa daha başlanılmadı mı? Kıt'ası ebadı kaçtır? Orada tab'ı suhuletle mümkünse bize bildiriniz, kâfi miktarda para gönderebiliriz.

Oradaki umum kardeşlerimize pek çok selam ediyoruz. Mufassal mektubunuzu bekleriz.

El-Bâki Hüve'l-Bâki

Sungur, Abdullah, Ceylân

Gençlik Rehberi ile birlikte el konulan ve daha sonra iade edilen kitaplara ait mühür.

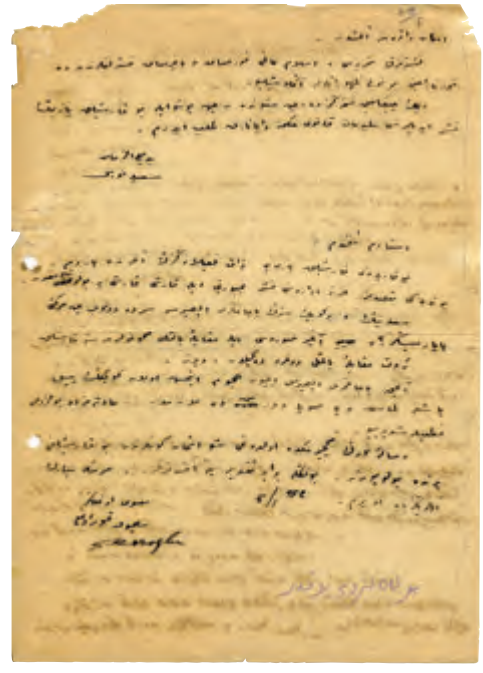
Bediüzzaman Said Nursî'nin avukatlığını yapan Hulûsi Bitlisî Aktürk, ayrıca *Ehl-i Sünnet* ve *Hilâl* gibi dergilerde Bediüzzaman ile ilgili yazılar yazıyor ve Bediüzzaman'a hitap eden şiirler kaleme alıyordu.

kalabalığa dönerek şöyle bir bakmaktan ibaretti. Onca insan, çıt çıkarmadan geri çekildi, salonu boşalttı ve duruşma başladı.

Son duruşmada avukatlar savunmalarını yaptıktan sonra, hakim, Bediüzzaman'a bir diyeceği olup olmadığını sordu. Bediüzzaman ayağa kalktı ve son sözünü söyledi:

"Muhterem vekillerimin hakkımda söyledikleri senakâr sözlere ben lâyık değilim. Ben Kur'ân ve iman hizmetinde çalışan âciz bir adamım. Başka diyeceğim yoktur."

Mahkeme heyeti kısa bir müzakereden sonra beraat kararı verdi. Karar savcı tarafından da temyiz edilmediği için kesinleşti.

Lüzum yok

Yeni İstanbul gazetesinde Bediüzzaman Said Nursî ile ilgili olarak yayınlanan bir yazıdaki hataların düzeltilmesi talebiyle gazete yönetimine bir Risale-i Nur talebesi tarafından yazılan ve oldukça sert bir üslûp taşıyan mektubun altında Bediüzzaman'ın notu: "Bunun lüzumu yoktur."

Mektuptaki sanat

Avukat Hulûsi Bitlisî Aktürk'ün bir sanat eseri halinde süslediği mektubu:

Bilûtfihî ve bismihî sübhânehû

Ey Said ibni Said en-Nursî en-Nuranî, ey Bediüzzaman,

"Ve in min şey'in illâ yüsebbihu bihamdihî" serlevhası altında Nur talebelerine verilen bir dersinizi okudum. Cezâkallahu hayran kesîrâ.

Çok muhterem Üstad, nurlu gönüller ister ki, bir dersinizin mevzuu da Feeynemâ tüvellû fesemme vechullah olsun. Afyon ile Temyiz arasındaki muhabere henüz neticelenmedi, dosyanız hâlâ tetkikten çıkmadı. İzâ erâdallahu şey'en heyye'e esbâbehû.

Vakit vakit takipteyim. Ellerinizi öper, duanızın devamını beklerim.

Ankara: Kanunî Vekiliniz Avukat Aktürk

1952

Gençlik Rehberi dâvâsının hakimi Nef'i Demirlioğlu gençlik yıllarında ve 1970'li yıllarda.

Gençlik Rehberi dâvâsının görüldüğü eski adliye, şimdiki PTT müzesi.

Mihri Helâv

Seniyüddin Başak

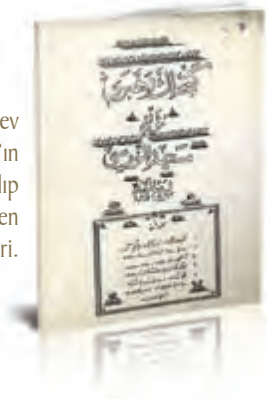
Abdurrahman Şeref Lâç

Lâtif Aykut

İstanbul Üniversitesi talebelerinden Muhsin Alev tarafından bastırılan dâvâ konusu *Gençlik Rehberi*'nin kapağı.

Hüsrev Altınbaşak'ın hattıyla yazılıp teksir edilen Gençlik Rehberi.

Latin harfleriyle ilk defa 1947'de basılan Gençlik Rehberi.

Cumhuriyet
SOSYETE
Ticarî durumumuza dair yayınlanan rapor
İzmir Ticaret Odası raporunda, mevcud ticarî rejimi şiddetle tenkid ederek alınması lâzım gelen tedbirleri izah ediyor
BAHAR BAYRAMI
Kıbrısta durum gergin
Ankarada bir Nurcu daha tevkif edildi
Muhalefet, Nurcuların risaleleri için nasıl kâğıd temin ettiklerini bir önerge ile sormaya karar verdi
Belediye otobüslerinin çilesi
Lübnanın Türkiyeyi protestosu
Menderes ile Nehru bugün bulusacaklar
Yüzlerinde 60 araba yükü kereste kaçarıldı

Nurcular kâğıt bulmuş!

Bir Nur talebesinin tutuklanmasını birinci sayfadan büyük bir haber olarak veren gazetenin, aynı habere eklediği bir başka "önemli" gelişme:

"Muhalefet, Nurcuların risaleleri için nasıl kâğıt temin ettiklerini bir önerge ile sormaya karar verdi."

Ve haberin ayrıntısı:

"CHP Meclis Grubunda da, teselsül eden mevzîî hadiselerin bugün üzerinde durulmuştur. Partinin milletvekilleri basılmakta olan kitap ve risaleler için ne şekilde kâğıt temin olunduğu meselesinin bir önerge ile sorulmasına karar vermişlerdir."

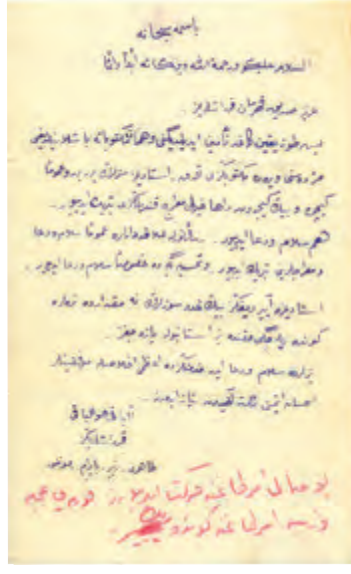

Adalet payidar olsun

Avukat Hulûsi Beyin, Bediüzzaman'a Temyizdeki dâvânın durumu ile ilgili bilgi veren mektubu:

Çok muhterem Üstad Bediüzzaman!

Son müdafaanameniz zübdesini aldım. Daha evvel de beraat ettiğinizi gazetelerde okumuştum. Mahkemenin adaleti payidar, oradaki avukatlarınız meslektaşlarım da
var olsun!

(*) Said Özdemir arşivinden.

Aziz, sıddık, kahraman kardeşlerimiz,

Beş tona yakın kâğıt temin edildiğini ve hemen Mektubat'a başladığı müjdesini veren mektubunuzu aldık. Üstadımız sizin birer birer ve umumen geçen ve bin geceden daha hayırlı Mirac kandilinizi tebrik ediyor. Hem selam ve dua ediyor. Risale-i Nur'la alâkadarlara umumen selam ve dua ve Miraclarını tebrik ediyor. Ve Tahsin Beye de hususen selam ve dua ediyor. Üstadımıza ayırdığınız bin adet Sözler'in ne miktarda nerelere gönderilecegi hakkında biz İstanbul'a yazacagız.

Bizler de selam ve dua eder, hizmetinizde azami ihlasla muvaffakiyetler ihsan etmesini Rahmet-i İlâhiyeden niyaz ederiz.

El-Baki Hüvel-Baki

Kardeşleriniz Tahirî, Zübeyir, Bayram, Sungur

(Bu Salı Emirdağına hareket ediyoruz. Formayı varsa acele Emirdağına gönderiniz.)(*)

Kafiyeli mektup

İstiklâl Harbi tabur imamlarından Hüseyin Avni'nin, Gençlik Rehberi dâvâsındaki beraat kararı üzerine Bediüzzaman'a yazdığı kafiyeli mektup:

Dünkü Babıâli-i adaletin hakkınızda verdiği

beraat kararını tebrik için geldim kabul

buyurursanız sizi ziyarete,

Bu vesilelerle mübarek nur-u İlâhîye

boğulmuş simanızı görmek şerefiyle duanızı alarak manevî ticarete...

Beraat kararı haftalık Sebilürreşad dergisinin kapaklarında.

Gençlik Rehberi dâvâsının beraatle sonuçlanması üzerine yurdun çeşitli yerlerinden gelen tebrik telgrafları.

Bediüzzaman, Gençlik Rehberi dâvâsında müdafaa yaparken.

"Bizim iman derslerimiz anarşiye karşıdır, bozgunculuğa karşıdır. Beş yüz bin Nur irfan mektebi talebesinden birinin olsun bir vukuatı var mıdır?"

Gençlik Rehberi *'ni bastırdıkları için mahkemeye verilen Risale-i Nur talebelerine Zübeyir Gündüzalp'in gönderdiği mektuptan:*

Gençlik Rehberini tab' ettiğimizden taarruza uğramışsak, hemen başka bir risalenin neşri için hazırlığa başlayacağız. Mason, komünist, zındık ve münafıkların ve bunlara aldananların veya âleti olanların bize karşı her türlü taarruz ve darbeleri bize Risale-i Nur'un tahsilinde ve hizmetinde bir kamçı ve o kudsî hizmetteki sadakatimize birer perçindir.

Aziz ve hakikî mücahidlik yapan kardeşlerim,

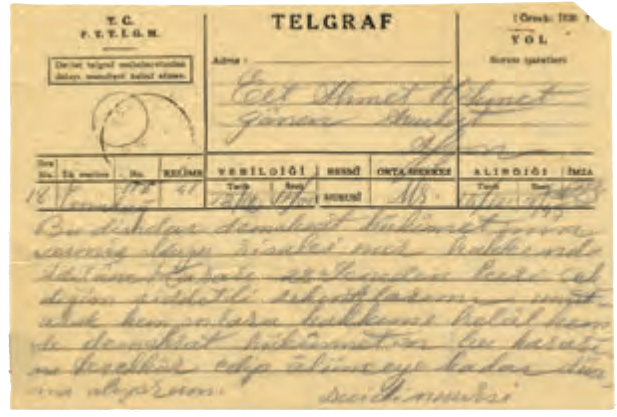
Belki hatırınıza gelebilir: Acaba Risale-i Nur'a hücuma veya hadiseye sebep mi olduk? Hayır, hayır... Kat'iyen böyle şeyler aklınıza gelmesin. Çünkü bu cüz'î hadise ile kimbilir Nur'un neşriyatı ne kadar fazla genişleyecektir.

Hakkımı helâl ediyorum

"Bu dindar Demokrat hükümetinin vermiş olduğu Risale-i Nur hakkında âdilâne kararı, 28 seneden beri çektiğim şiddetli sıkıntılarımı unutarak hem onlara hakkımı helâl, hem de Demokrat hükümetin bu kararına teşekkür edip ölünceye kadar duama alıyorum."

Beraat kararı üzerine Said Nursî imzasıyla Afyon'da Avukat Ahmet Hikmet Gönen'e çekilen telgraf.

İman nedir, ne değildir?

RİSALE-İ NUR'UN İMAN hakikatleri üzerinde yoğunlaşan dersleri, bu hakikatlere susamış gönülleri pervane gibi etrafında toplarken, bir kısım insanlar bu durumu anlamakta zorlanıyordu. Herkes "Bir Allah var" derken, bu konuya dair binlerce sayfalık eserler yazmaya ne gerek vardı? Sonra bu eserlerin bu kadar geniş bir okuyucu kitlesi bulması, okuyanların onu tekrar tekrar iştiyakla okuması nasıl bir şeydi? Bazıları bunu bir türlü anlayamadılar.

İstanbul'daki derslerden birinde, dünyaca önemli bir mevkide bulunan bir zâtın bu yöndeki bir suali kendisine iletilince, Bediüzzaman, imanın ne olup ne olmadığını açıklayan şu mektubu kaleme aldı:

Allah'ı bilmek, bütün kâinatı ihata eden rububiyetine ve zerrelerden yıldızlara kadar cüz'î ve küllî her şey Onun kabza-i tasarrufunda ve

En büyük tehlike benlik

"Büyük bir makamda ehemmiyetli bir zâtın ehemmiyetli mektubuna mecburî bir cevaptır"

Bu zamanda en büyük bir ihsan, bir vazife, imanını kurtarmaktır, başkaların imanına kuvvet verecek bir surette çalışmaktır. Sakın, benlik ve gurura medar şeylerden çekin. Tevazu, mahviyet ve terk-i enaniyet, bu zamanda ehl-i hakikate lâzım ve elzemdir. Çünkü, bu asırda en büyük tehlike benlikten ve hodfuruşluktan ileri geldiğinden, ehl-i hak ve hakikat, mahviyetkârâne daima kusurunu görmek ve nefsini itham etmek gerektir. Sizin gibilerin ağır şerait içinde kahramancasına imanını ve ubudiyetini muhafaza etmesi, büyük bir makamdır.

kudret ve iradesiyle olduğuna kat'î iman etmek; ve mülkünde hiçbir şeriki olmadığına ve Lâ ilâhe illâllah kelime-i kudsiyesine, hakikatlerine iman etmek, kalben tasdik etmekle olur. Yoksa, "Bir Allah var" deyip, bütün mülkünü esbaba ve tabiata taksim etmek ve onlara isnat etmek—hâşâ—hadsiz şerikleri hükmünde esbabı merci tanımak ve her şeyin yanında hâzır irade ve ilmini bilmemek ve şiddetli emirlerini tanımamak ve sıfatlarını ve gönderdiği elçilerini, peygamberlerini bilmemek, elbette hiçbir cihette Allah'a iman hakikati onda yoktur. Belki küfr-ü mutlaktaki mânevî Cehennemin dünyevî tazibinden kendini bir derece tesellîye almak için o sözleri söyler.

Evet, inkâr etmemek başkadır, iman etmek bütün bütün başkadır.

Evet, kâinatta hiçbir zîşuur, kâinatın bütün eczası kadar şahitleri bulunan Hâlik-ı Zülcelâl'i inkâr edemez. Etse, bütün kâinat onu tekzip edeceği için susar, lâkayd kalır.

Fakat Ona iman etmek, Kur'ân-ı Azîmüşşânın ders verdiği gibi, o Hâlıkı, sıfatlarıyla, isimleriyle, umum kâinatın şehadetine istinaden kalben tasdik etmek; ve elçileriyle gönderdiği emirleri tanımak; ve günah ve emre muhalefet ettiği vakit, kalben tevbe ve nedamet etmek iledir. Yoksa, büyük günahları serbest işleyip istiğfar etmemek ve aldırmamak, o imandan hissesi olmadığına delildir. Her neyse...

Saniyen: Gazete çıkarmak niyetinize Üstadımız muvafakat etmiyor. Ve kat'iyyen olmaz diyor. Biz Üstadımızın bu kelâmlarından, hem daima bize karşı da hitap ve derslerinden ve bazan da itaplarından anlıyoruz ki, hizmet-i Nuriye ile beraber esas meşgalemiz hakaik-i imaniye olup iman ve ihlâs noktasında terakki edip her ne kadar hizmet mülâhazası da olsa çekici ve cazibedar ve heyecan verici ve kısmen hakaikla iştigale mani olan hususat ile alâkadarlıktan elden geldigi kadar içtinab edip ve lüzumunda ancak bazılarının alâkadarlığı lüzum ediyor diye bera-yı malûmat yazdık.

Said Özdemir arşivinden.

Çarşamba'da bir kutlu ev

BEDİÜZZAMAN 1953'teki İstanbul seyahati sırasında Marmara Palas Otelinde kalırken, Mehmet Fırıncı onu görebilmek ümidiyle otele gider. Oradan ayrıldığını öğrenir. Sonra sırasıyla Beşiktaş, Süleymaniye ve Küçük Çamlıca'da bulunabileceği yerlere gider; fakat oralardan da ayrıldığını öğrenir. Bir türlü Üstada kavuşamaz; izini kaybetmiştir.

O gece saat 1'e doğru Muhsin Alev'i bulur ve telâşla sorar: "Neredesiniz, sağ mısınız? Üstad nerede?"

Muhsin Alev Üstadın Bağlarbaşı'nda, Helvacı Şükrü Efendinin evinde olduğunu söyler. Fakat Üstad "Bana ahşap bir otel bulamazsanız yarın İstanbul'u terk edeceğim" demiştir.

Tarihe tanıklık eden ev. Bediüzzaman, 1953'teki İstanbul seyahatinde, Mehmet Fırıncı'nın ailesine ait bu evde üç ay kaldı.

Mehmet Nuri Güleç (Fırıncı)'in annesi Hüsniye Güleç, babası Ahmet Naci Güleç.

Bediüzzaman'ın 1953'te bir süre kaldığı, Şekerci Şükrü Beyin Üsküdar'daki evi.

Bu söz Mehmet Fırıncı'ya çok dokunur. Çaresizlik içinde düşünürken, aklına, Çarşamba'da ailesiyle birlikte oturdukları ev gelir. O gece eve koşar, annesiyle babasını uyandırır ve Bediüzzaman'ın evlerinde kalması fikrini onlara açar. Her ikisi de bu fikri derhal kabul eder.

Ertesi gün Bediüzzaman gelir, evi beğenir. Bu arada Fırıncı'nın annesi, babası ve kardeşleri de Üstad ile tanışmanın mutluluğunu yaşarlar.

Ve Üstad Bediüzzaman, o andan itibaren üç ay süre ile o kutlu evde kalır. Mehmet Fırıncı'nın anne ile babası ise, aynı sokakta çalıştırdıkları fırının üstündeki iki odalı eve geçerler.

Üç ay sonra Hamza Emek ile Terzi Sadık gelip de Üstadı Emirdağ'a götürdüklerinde, ev birden bomboş, karanlık bir mahzene döner Mehmet Fırıncı'nın gözünde. "Ömrümüzün bir parlak sayfası böylece kapanmış oldu" der hasretle o günleri yad ederken.

Mehmet Nuri Güleç'in "Fırıncı" olarak anılmasına vesile olan Çarşamba'daki fırın.

Hıristiyan âlemine çağrı

"Kur'ân'a ve Hz. Muhammed'e iman edin"

50'Lİ YILLAR BEDİÜZZAMAN Said Nursî'nin Hıristiyanlık âlemine yönelik iki önemli teşebbüsüne tanık oldu.

Bunlardan birincisinde, Bediüzzaman, talebelerinden Selâhaddin Çelebi ile Vatikan'a *Zülfikar* adlı eserini gönderdi. Bu, bir bakıma, Peygamberimize ve Kur'ân'a inanmaları konusunda Katolik dünyasının en yüksek merciine yapılmış bir çağrı idi. Çünkü *Zülfikar*, Risale-i Nur'un çeşitli bahislerinden derlenmiş bir eserdi ve içeriğinin en önemli kısmını (1) Peygamberimizin mucizelerini, (2) Kur'ân'ın mucizeliğini ve (3) âhiret inancını konu alan bölümler oluşturuyordu.

Vatikan'dan gelen 22 Şubat 1951 tarihli mektupta, eserin yerine ulaştığı, şu şekilde bildirildi:

"*Zülfikar* nâm el yazısı olan güzel eseriniz, İstanbul'daki Papalık makam-ı vekâleti vasıtasıyla Papa Hazretlerine takdim edilmiştir. Bu nazik saygınızdan dolayı gayet mütehassis olduklarını bildirirken, üzerinize Cenab-ı Hakkın lütuflarını dilediklerini tebliğe beni memur ettiklerini arza müsaraat eylerim. Bu vesile ile saygılarımı sunarım efendim."

Roma - Vatikan

İstanbul Fener Rum Patrikhanesi

Tek çare Kur'ân hakikatleri

Şimdi bu zamanda en büyük tehlike olan zındıka ve dinsizlik ve anarşilik ve maddiyunluğa karşı yalnız ve yalnız tek bir çare var.

O da Kur'ân'ın hakikatlerine sarılmaktır. Yoksa koca Çin'i az bir zamanda komünistliğe çeviren musibet-i beşeriye, siyasî, maddî kuvvetlerle susmaz. Yalnız onu susturan hakikat-i Kur'âniyedir.

Athenagoras ile

Bediüzzaman, İstanbul'daki ikameti sırasında Fener Rum Patrikhanesine âni bir ziyaret yaparak Patriği Hz. Muhammed (s.a.v.) ile Kur'ân'a inanmaya davet etti. 1953 yılında görkemli bir şekilde kutlanan 500'üncü Fetih yıldönümü törenlerini izleyen Bediüzzaman, daha sonra yanına talebesi Ziya Arun'u da alarak Fener Patrikhanesine gitti. Burada Patrik Athenagoras tarafından son derece saygılı bir şekilde karşılanan Bediüzzaman ile Patrik arasında şu konuşma cereyan etti:

"Biz Allah'ın birliğine iman ediyoruz. Siz de iman ediyor musunuz?"

"Evet."

"Biz bütün peygamberlerin Allah'ın kulu ve elçisi olduğuna iman ediyoruz. Siz de buna iman ediyor musunuz?"

"Evet."

"Biz Hazret-i İsa'nın Allah'ın kulu ve elçisi olduğuna iman ediyoruz. Siz de buna böylece iman ediyor musunuz?"

"Evet."

"Biz Hazret-i Muhammed'in Allah'ın kulu ve son peygamberi olduğuna iman ediyoruz. Siz de buna iman ediyor musunuz?"

"Evet."

"O zaman siz de ehl-i necatsınız. Madem bu doğruları böylece kabul ediyorsunuz. Bunları size tâbi olan halka ve dünyanın reislerine de tebliğ ediniz."

"O zaman beni burada tutmazlar."

Patriğin bu son cevabını bu şekilde aldıktan sonra, Bediüzzaman sözü daha fazla uzatmaz, Patrikhaneyi terk eder.

6 bahtiyar insan

DAHA RİSALE-İ NUR'UN İLK TELİF günlerinde iken, Bediüzzaman talebelerine "Acaba vazifem bitmiş midir?" diye zaman zaman soruyor ve onları, kendisinden sonraki günlere hazırlıyordu. Bir gün gelecek, Bediüzzaman Said Nursî maddî vücuduyla aramızda olmayacak, ama Risale-i Nur kıyamete kadar bu dünyada var olmaya devam edecekti:

Hem muhteşem bir eser külliyatı olarak, hem de bu eserler etrafında halkalanan ve kendisine has yöntemleri bulunan bir iman hareketi olarak.

Onun için, Bediüzzaman, bir yandan o benzersiz eserlerini telif ederken, bir yandan da insanlık âleminde eserlerini vücuda getiriyor ve topluma her bakımdan örnek olacak talebeler yetiştiriyordu.

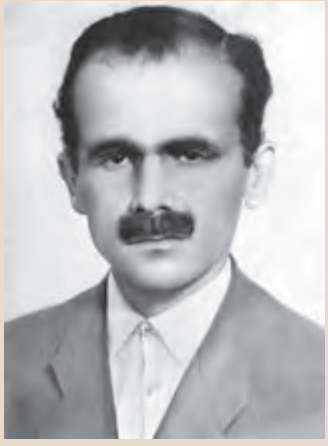
Hayatının "Üçüncü Said" olarak adlandırdığı son döneminde, bu konuda farklı bir uygulama başlattı ve talebelerinden altı tanesini yakın hizmetine aldı.

Bunlar, Bediüzzaman'ın seçtiği kimselerdi. O tarihten sonra, Bediüzzaman'ın vefatına kadar, hayatlarını onun yanında geçirdiler. Zaman zaman Üstad Emirdağ'a gittiğinde, yanına yine bu talebelerinden birkaç tanesini alıyor, seyahatlere çıkarken de yine onlardan birkaçıyla beraber çıkıyordu.

Bu bahtiyar talebeler, hayatlarının o en mutlu yıllarında, o büyük insanın ders halkasında yer aldılar. Özellikle sabah ve ikindi namazlarından sonraki saatlerde, Risale-i Nur Külliyatını bizzat müellifinden ders aldılar. Risale-i Nur hizmetinin esaslarını, usulünü, ilke ve yöntemlerini uygulamalı olarak ondan öğrendiler. Böylece, kitapta açıkça yazılmış olan ilkelerin Risale-i Nur Müellifi tarafından hayata geçirilişine bizzat tanık oldular.

İşte, Bediüzzaman'ın bizzat seçerek yakın hizmetine aldığı altı kişi:

Zübeyir Gündüzalp, Mustafa Sungur, Tahirî Mutlu, Bayram Yüksel, Ceylân Çalışkan, Hüsnü Bayram.

Risale'i-Nur Nedir?
1947 de

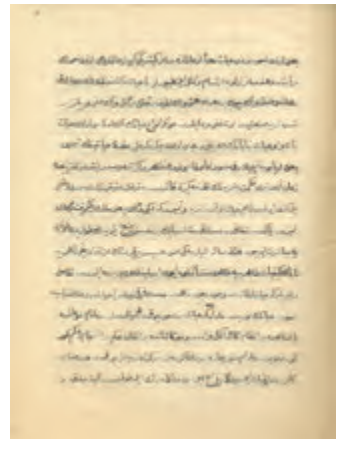
Zübeyir Gündüzalp tarafından Ankara Üniversitesinde verilen ve Atıf Ural tarafından 1958'de bastırılan Konferans.

Zübeyir Gündüzalp (1920-1971)

"Sadakatin zirvesi"

"HAYATIM HAYATINLA DEVAM EDECEK" demişti Bediüzzaman ona. Zübeyir Gündüzalp bu sözü hayatıyla imzaladı. Risale-i Nur'un hakikatlerini ve hizmet ilkelerini bütün zerrelerine sindirmiş, adeta Nurlarla nefes alıp veren bir mümtaz şahsiyet idi. Sadakatin ve fedakârlığın zirvesinde bir ömür sürdü.

Ermenek'te dünyaya geldi. Risale-i Nur ile, askerlik dönüşü Konya Postahanesinde memur olarak çalışmaya başladığı günlerde tanıştı. 1946'da Bediüzzaman'ı ziyaret etti. Daha sonra Akşehir, Islahiye ve Urfa'da görev yaparken de Risale-i Nur'un neşrine önemli hizmetlerde bulundu. Bediüzzaman Said Nursî Afyon hapsine girince, Üstadına kavuşabilmek için, isimsiz bir mektupla kendi kendisini ihbar etti. Tahliye edildikten sonra Islahiye ve Urfa'da memuriyetine devam ettiyse de, Üstadına olan hasreti artık dayanılmaz seviyede idi. Hizmetine kabul edilmesi için Üstada gönderdiği, gözyaşlarıyla ıslanmış ve mürekkebi dağılmış mektubunu dinlerken, Bediüzzaman da ağlıyordu. Nihayet, 1953 senesinden itibaren, sürekli olarak Bediüzzaman'ın yanında kalmaya başladı. Bediüzzaman'ın hizmetinde geçen yıllarında, onun pek çok esrarına vâkıf oldu. Üstadın vefatından sonra da, Risale-i Nur talebeleri için bir imtisal numunesi teşkil eden hayatıyla, o çalkantılı günlerin salimen atlatılmasında yeri doldurulmaz hizmetler ifa etti. Üstadına hizmette kusur etmemek için yıllar boyunca sağlığını tehlikeye atmış olmanın sonucu olarak pek çok hastalıkla içli dışlı yaşar hale gelmişti. Bu yüzden, erken bir çağ-

İtinayla yazılmış ve ciltlenmiş Yirmi Dokuzuncu Söz. "Zübeyir'e ait."

da, henüz 51 yaşında iken bu fâni hayata veda etmek zorunda kaldı.

Afyon müdafaasından

Ruhumda büyük bir boşluk hissederek, okuyacak kitap ararken, Risale-i Nur'u okuduğum zaman elimde olmayarak ondan ayrılamadım. Kalbimdeki o büyük ihtiyacı Risale-i Nur eserlerinin karşıladığını hissettim. İlmî ve imanî şüphelerden kurtaran aklî ve imanî ispatları onda buldum. Böylelikle vesveselerin verdiği sıkıntılardan kurtuldum. Bu hakikatlerden anladım ki, Risale-i Nur, bu asrın insanları olan bizler için yazdırılmıştır. Ahlâk, edep ve terbiye gibi en yüksek meziyetlere sahip olabilmek için, kuvvetli bir imana sahip olmak lâzımdır. İman hakikatleri, Risale-i Nur'da gayet kuvvetli deliller ve açık misallerle anlatıldığı için, okudukça imanım kuvvetlenmiştir. Bu sayede dalâlete düşmekten, en yüksek medeniyet esaslarını câmi, hak ve hakikat olan dinimden dönüp kızıl ejderin hapı olmak felâketinden kurtuldum. Bunun içindir ki, okuyucularını birçok maddî ve mânevî felâketlerden kurtaran; ve bir üniversite mezunundan ziyade bir ilme sahip eden; İslâmiyet, vatan ve millet sevgisini aşılayan; Allah'a itaati, çalışkanlık ve merhameti öğreten Risale-i Nur'dan, kıymetini anlayan hiçbir fert, ne pahasına olursa olsun ayrılmaz. Bu riyâsız, has hürmet ve tâzim, hiçbir kimsenin kalbinden çıkartılamaz.

Notlarından

Eğer zenginlik hizmete mâni olacaksa, yaşasın fakirlik! Eğer evlilik hizmete mâni olacaksa, yaşasın bekârlık! Eğer ilim hizmete mâni olacaksa, yaşasın cahillik!

Hayatını feda etmişsin, nefsini feda edememişsin; neye yarar?

Hizmetteki kardeşler, yaşı küçük de olsa, bu dâvâda büyüktür. Her kardeşini bir veli bil. Müsamaha edemeyeceğimiz, yalnız nefsimizdir.

Tedbir, hizmetin devamı içindir. Hizmet olmazsa, neyin tedbirini alacaksınız?

Hiddetle, heyecanla konuşmanıza asla itimat etmeyiniz. Zira nefis ve şahsî hissiyat karışır. Yapacağım derken parçalarsınız. Hem de kendinizi parçalamış olursunuz. Çok defa kendisini tenkit etmek kâmilliğine erişememiş, yakın akraba veya mesâi arkadaşlarını tenkit etmeye alışanlarla bir yerde oturmayınız. Onu dinleye dinleye siz de münekkid ve yıkıcı bir ahlâk sahibi olursunuz.

Tarafgirlik cinayeti ve çaresi

Şimdiki siyaset-i hâzırada particilik taraftarlığıyla, bir câninin yüzünden pek çok masumların zararına rıza gösteriliyor. Bir câninin cinayeti yüzünden taraftarları veyahut akrabaları dahi şenî gıybetler ve tezyifler edilip, bir tek cinayet yüz cinayete çevrildiğinden, gayet dehşetli bir kin ve adaveti damarlara dokundurup kin ve garaza ve mukabele-i bilmisile mecbur ediliyor. Bu ise, hayat-ı içtimaiyeyi tamamen zîr ü zeber eden bir zehirdir. Ve hariçteki düşmanların parmak karıştırmalarına tam bir zemin hazırlamaktır. . . . Bu tehlikeye karşı çare-i yegâne: Uhuvvet-i İslâmiyeyi ve esas İslâmiyet milliyetini o kuvvetin temel taşı yapıp, masumları himaye için, cânilerin cinayetlerini kendilerine münhasır bırakmak lâzımdır.

Tarlalarını ve evini satarak bütün gelirini Nur hizmetine verdi. Yanında Risalelerden bir parça bulundurmanın bile cesaret istediği yıllarda, evleri bir medrese-i Nuriye olarak faaliyet gösteriyordu.

Neticeye karışmayız

Vazifemiz ihlâs ile iman ve Kur'ân'a hizmet etmektir. Amma bizi muvaffak etmek ve halka kabul ettirmek ve muarızları kaçırmak ise, o vazife-i İlâhiyedir. Biz buna karışmayacağız. Mağlûp da olsak, kuvve-i mâneviyeye ve hizmetimize noksanlık vermeyecek. O noktada kanaat etmek lâzımdır.

Said Nursî

Tahirî Mutlu (1900-1977)

"Kahraman Tahirî"

İSTİKLÂL HARBİ GAZİSİ. Takvâ, ubudiyet, ezkâr ve evrada kesretle devamlılık cihetiyle Bediüzzaman'a en çok benzeyen talebesi. Asla gıybet etmemek ve ettirmemek, temizlik hususunda son derece titiz olmak, namazı ilk vaktinde kılmak için ezanı en az on dakika öncesinden seccadesinde oturarak beklemek gibi vasıflarıyla temayüz etmiş ehl-i velâyet bir zat.

Bediüzzaman ve Risale-i Nurlar ile ilk kez 1931 yılında tanıştı. Bu tarihten sonra güzel yazısı, babasından, kızlarına ve torunlarına kadar bütün ailesi ile ve malı mülkü ile Risale-i Nurların hizmetinde bulundu. Tarlalarını ve evini satarak bütün gelirini Nur hizmetine verdi. Yanında Risalelerden bir parça bulundurmanın bile cesaret istediği yıllarda, evleri bir medrese-i Nuriye olarak faaliyet gösteriyordu. Risalelerin gerek yazıyla, gerekse teksirle çoğaltılmasında hizmeti geçen kilit isimlerden biriydi. *Âyetü'l-Kübrâ*'yı ilk kez 500 nüsha olarak matbaada bastırmıştı ki, Denizli hadisesinin zahirî sebebi de bu olmuştur. "Nurcu ve bin kalemli bir kâtip" olan teksir makinesini İstanbul'dan alıp Isparta'ya götüren de odur.

Üstad kendisine ziyade muhabbet eder, onu görünce ne kadar hiddetli de olsa yumuşar, kendisinden "ihtiyarların genci" ve "Kahraman Tahirî" diye söz ederdi.

Bediüzzaman Said Nursî'nin talebesi Tahiri Mutlu'dan Risale-i Nur'da söz eden ifadeleri:

Tahirî'nin, Denizli hapsinde, unutulmaz hâlisane hizmetiyle ve Nurlara sarsılmaz sadakatiyle ve yanılmaz zekâvetiyle ve çekilmez bahadırlığıyla daire-i Nurda ehemmiyetli makamı için, bütün bu defaki mektubunu Lâhikaya geçirdik. Başta Nurun şakirtlerinden validesi Zübeyde olarak, akrabasına ve rüfekasına selam ederim. Cenab-ı Hak onlardan ebeden razı olsun. Âmin!

* * *

Bu defa kahraman Tahir'i umumunuz namına gördüm ve onda, bir Lütfi, bir Hafız Ali, bir Hüsrev ve bir Said (fakat genç Said) müşahede ettim. Cenab-ı Hakka çok şükrettim.

Kahraman Tahirî ve Hâfız Mustafa'nın yaptıkları hizmet çok güzel-

dir. Onların tedbirleri isabetlidir, haktır. Nur fabrikasının divanında verdiğiniz kararlar, ne olursa kabulümüzdür.

• • •

Umumunuzun hesabına Tahirî'yi gördüm ve kendi hesabımıza da, umumunuza tam bir Said ve canlı bir mektup olarak gönderdim.

• • •

Bazı esbaba binaen, ben en ziyade Hüsrev'i ve Hâfız Ali (r.h.), Tahirî'yi sıkıntıda tahmin ettiğim halde, en ziyade temkin ve teslim ve rahat-ı kalp, onlarda ve beraberlerinde bulunanlarda görüyordum. "Acaba neden?" derdim. Şimdi anladım ki, onlar hakikî vazifelerini yapıyorlar; mâlâyani şeylerle iştigal etmediklerinden ve kaza ve kaderin vazifelerine karışmadıklarından ve enâniyetten gelen hodfuruşluk ve tenkit ve telâş etmediklerinden, temkinleriyle ve metanet ve itmi'nan-ı kalbleriyle Risale-i Nur şakirtlerinin yüzlerini ak ettiler, zındıkaya karşı Risale-i Nur'un mânevî kuvvetini gösterdiler. Cenâb-ı Hak, onlardaki nihayet tevazu ve mahviyette tam izzet ve kahramanlık seciyesini umum kardeşlerimize teşmil ettirsin. Âmin.

• • •

Mübarekler, Tahir ile beraber, Tahirî'nin bize o kıymettar kalemiyle Cennet taamları gibi çok tatlı ve huri libası gibi çok güzel yazıları, burada herkesi lezzetle mütalaaya sevk ediyor. Ve onun masume iki mübarek kızlarının yazdıkları nüshalar, burada kadınlar, kızlar âleminde geziyor, görenleri Risale-i Nur'a cezb ediyor. Çok çalışkan ve fedakâr Tahirî'nin kesretli hediyeleri, bizleri çok borç altında bıraktı.

• • •

Peder ve validenize de benim tarafımdan deyiniz ki: Tahirî gibi kahraman bir şakirdi Risale-i Nur'a yetiştiren ve o vasıtayla defter-i â'mâllerine daima hasenat yazdıran bir şakirdi bize kardeş veren o mübarek zatlar, inşaallah bu saadeti daima idame ettirecekler. Dünyanın cam parçalarını, o elmaslara tercih etmeyecekler. Onlar, hususi dualarımızda dahildirler .

• • •

Ve bilhassa çok ehemmiyetli kardeşimiz kahraman Tahirî'nin parlak ve muvaffakkıyetli ve tevafuklu kalemi, kerametkârâne fütuhat yapıyor. Ve onun iki masumeleri ve masumların ve ümmî ihtiyarların rengârenk çeşit çeşit meziyetlerini gösteren yazıları bizleri teshir ediyor, herkesi şevkle okumaya sevk ediyor. Cenab-ı Hak, sizlerden ebeden razı olsun ve sizi muvaffak etsin. Amin."

Vasiyetnamenin bir zeyli

Eşref Edib'in neşrettiği Tarihçe-i Hayat'ın otuzuncu sayfasındaki Said'in hususiyetlerinden altı numunesinden yedinci numunesi ki, mukabelesiz hediyeyi ömründe kabul etmemek, kanaat ve iktisada istinaden, şiddet-i fakriyle beraber, altmış yetmiş sene evvelki kendi talebelerinin tayınatını da kendisi verdiği acip vaziyetin şimdiki bir misali ve bir sırrı kaç senedir anlaşıldı diye, vasiyetnamenin âhirinde bunu yazmanın zamanı geldi. . . . Şimdi manevi evlatlarım, fedakâr hizmetkarlarım olan Zübeyir, Ceylan, Sungur, Bayram, Hüsnü, Abdullah, Mustafa gibi ve has ve hâlis Nurun kahramanları olan Hüsrev ve Nazif, Tahirî, Mustafa Gül gibi zatların nezaretinde o düsturumun muhafaza edilmesini vasiyet ediyorum.

Said Nursî

Mustafa Sungur (1929-2012)

"Fena fi'n-Nur"

"BİTLİS, TİFLİS BİRBİRİNİN KARDEŞİDİR. Şu istibdat perdesi yırtılacak, ben de gelip burada medresemi yapacağım."

Bediüzzaman Said Nursî'nin Rus polisine bu sözleri söyleyişinden seksen yıl kadar sonra, Bitlis ile Tiflis resmen kardeş şehir ilân edildi. Ve Bediüzzaman'ın en yakın talebelerinden Mustafa Sungur, burada Üstadının medresesini açtı.

Bediüzzaman'ın "Hayatım hayatınla devam edecek" dediği iki kişiden biriydi Mustafa Sungur. Her nefesi Nur'a adanmış bereketli ömrü, Üstadının nice hayallerinin bir bir gerçekleştiğini gördü, berzah âlemindeki Üstadına nice müjdeler gönderdi buralardan. Nitekim "Sungur, sen göreceksin," demişti Üstadı ona. "Bu hizmetin meyvesini sen göreceksin, kabrime gelip bana anlatacaksın."

Mustafa Sungur Eflani'de dünyaya geldi. Kastamonu Gölköy Köy Enstitüsünü bitirdikten sonra, öğretmenliğe başladığı yıllarda Risale-i Nur'u tanıdı. 1947'de Bediüzzaman Hazretlerini Emirdağ'da ziyaret etti. Ondan sonrası, bütünüyle Üstadın ve Risale-i Nur'un sevdasına boyanmış bir hayattan ibaretti. Üstadının peşi sıra Afyon hapsine girebilmek için aylarca uğraştı. Emeline muvaffak olduğunda, çiçeği burnunda bir öğretmendi, yeni evliydi ve beşikte iki çocuğu vardı. Afyon'dan sonra, 1953'te Samsun'da da hapis yattı. 1954'ten itibaren, Zübeyir Gündüzalp, Ceylan Çalışkan, Tahirî Mutlu, Bayram Yüksel ve Hüsnü Bayram ile birlikte, sürekli olarak Bediüzzaman Hazretlerinin

Başlar dik, yüzler güleç: Mustafa Sungur, Macit Türkmenoğlu ile kelepçelenmiş halde bir duruşmadan cezaevine giderken.

yanında kaldı. Bu arada defalarca yargılandı, hapislere girip çıktı. Üstadın vefatından sonra ise, Anadolu'da ve dünyada, özellikle Rusya ve Türk cumhuriyetlerinde iman meş'alesini burçtan burca taşıdı, yüz binlerce kişinin Nurlarla tanışmasına ve ebedî hayatlarının kurtulmasına vesile olan hizmetlere öncülük ederek, Üstadının "Hayatım hayatınla devam edecek" sözünü hayatıyla tasdik etti.

Risale-i Nur'da Mustafa Sungur

Ben kendim zehir hastalığıyla şiddetli hasta olduğumdan ve kendi hukukumu müdafaa edemediğimden, Sungur'u kendime vekil ediyorum. Eski hükümetin bana karşı yirmi senelik işkenceyle bu tahribatın kaldırılmasını adaletperver yeni hükümetin bakanlarından bekliyorum. Kardeşlerimden Mustafa Sungur'u tevkil ediyorum.

Benim Abdurrahman'ım ve küçücük bir Hüsrev namını alan Ceylân, vazifesini iki üç yerde tam yaptı, geldi. Şimdi daha büyük bir vazife için Ankara'ya Sungur gibi bir vekilim olarak gönderiyorum.

Şimdi bütün talebelerin fevkinde diyerek değil, benim en yakınımda, hizmetimde olup bir derece tam tarz-ı hareketimi bilenler ve yakından görenler içinde, dört beş adamı mutlak vekil yapıyorum. Ben ölsem veya hayatta şuursuz kalsam, Nurlara karşı hizmetimin tarzını bilerek tam yapabilsinler. Şimdilik Tâhirî, Sungur, Ceylân, Hüsnü ve bir iki adam daha mutlak vekilim olarak vasiyet ediyorum.

Afyon hapsindeki müdafaasından:

Sayın hâkimler,

İman ve İslâmiyeti en yüksek bir sevgi ve iştiyakla öğreten ve rıza-yı İlâhîden başka bir hedef ve maksat tanımayan ve bu asırda Kur'ân'ın bir mucize-i kübrası ve tefsir-i nuranîsi olduğu kat'î tahakkuk eden Risale-i Nur'u okumak ve yazmak ve onun hakaik-i imaniyeyi ders veren risalelerini mü'min kardeşlerine vermek bir suç ise; ve dinin evâmir-i kudsiyesinden olan râbıta-i diniye ve uhuvvet-i İslâmiye ve Allah sevgisi uğrunda iman ve Kur'ân yolunda birleşmek gibi mukaddes ve İlâhî ve uhrevî kardeşlik bir cemiyet ise, böyle mübarek bir cemiyete mensup olmak benim için büyük bir saadettir. Ve her türlü taltif ve nişanların üstünde bir bahtiyarlıktır. Böyle bir saadet ve bahtiyarlığı kazandıran Risale-i Nur'un talebesi olmak gibi büyük bir lütfu benim gibi bir bîçareye nasip eden Allah'a hadsiz şükürler olsun.

Şimdi bütün talebelerin fevkinde diyerek değil, benim en yakınımda, hizmetimde olup bir derece tam tarz-ı hareketimi bilenler ve yakından görenler içinde, dört beş adamı mutlak vekil yapıyorum. Ben ölsem veya hayatta şuursuz kalsam, Nurlara karşı hizmetimin tarzını bilerek tam yapabilsinler. Şimdilik Tâhirî, Sungur, Ceylân, Hüsnü ve bir iki adam daha mutlak vekilim olarak vasiyet ediyorum. Şimdi Risale-i Nur'un satılan nüshalarının sermayesi, Risale-i Nur'un malıdır. Said de bir hizmetkârdır. Hayatta tayınını alabilir. Hattâ bugünlerde ölüm bana çok yakın göründü. Ben de altı vilâyette bulunan elli altmış talebeyi iki üç sene Nur sermayesinden tayınını vermek kat'î niyet ederken, belki bazılarını bazı mâniler onları talebelik hizmetinden vazgeçirecek diye vazgeçtim. Şimdi vasiyetimi yazdım.

Said Özdemir ve Mustafa Sungur

Bayram Yüksel (1931-1997)

"İhlâs ve sadakat abidesi"

Bayram Yüksel

Isparta'nın Ağlasun dağlarında Üstadla geçen günleri yad ederken.

Bayram Yüksel'in de içinde bulunduğu Türk birliklerini Kore'ye götüren gemi.

NUR HİZMETİNİN SEÇİLMİŞ öncülerinden. Herkes Bediüzzaman Hazretlerinin yanında birkaç saat geçirebilmek için can atarken, Bayram Yüksel'i sürekli olarak yanına almak için Bediüzzaman iki defa onun köyüne kadar gitti. Sonunda, yatak-yorganını sırtlanıp Üstadın yanına vardı ve Üstadın ömrünün sonuna kadar onunla beraber kalacak olan birkaç bahtiyar insan arasına katıldı. Nihayet, gün gelecek, ecel Bediüzzaman Hazretlerini Bayram Yüksel'in kolları arasında bulacaktı.

Bayram Yüksel Bolvadin'de hayata gözünü açtı. Genç yaşında Bediüzzaman Hazretleriyle birlikte Afyon hapsinde yattı. Onbaşı olarak Kore Harbine katıldı; bu arada Bediüzzaman'ın verdiği Risaleleri Japonya'ya götürdü. Üçüncü Said döneminde Zübeyir Gündüzalp, Tahirî Mutlu, Mustafa Sungur, Ceylân Çalışkan ve Hüsnü Bayram ile birlikte, sürekli olarak Bediüzzaman Hazretlerinin yanında kalarak yakın hizmetinde bulundu; böylece onun hizmet tarzına ve Risale-i Nur'un meslek esaslarına en yüksek seviyede bir vukuf kazandı. Üstadın vefatından sonra Risale-i Nur hizmetinin her türlü sapmalara karşı korunması ve sağlıklı bir şekilde yayılması için tükenmek bilmeyen bir enerjiyle çalıştı. 1997 yılında bir gün, Almanya'dan yoğun bir hizmet seyahatinin dönüşünde, Ali Uçar ve Mehmet Çiçek ile beraber Sofya yakınlarında geçirdiği bir trafik kazasında vefat etti.

Risale-i Nur'da Bayram Yüksel

Bu vasiyetname benden sonra bâki kalan tayınat içinde de konulsun, tâ ki bazı insafsız insanlar "Bu Said günde beş on kuruşla yaşadığı ve kimseden para almadığı halde şimdiki mirası yüzer lira görünüyor, nerede buldu?" dememek için bu hakikati izhar etmek münasip olur. Şimdi mânevî evlâtlarım, fedakâr hizmetkârlarım olan Zübeyir, Ceylân, Sungur, Bayram, Hüsnü, Abdullah, Mustafa gibi ve has ve hâlis Nurun kahramanları olan Hüsrev ve Nazif, Tahirî, Mustafa Gül gibi zatların nezaretinde o düsturumun muhafaza edilmesini vasiyet ediyorum.

Ecel gizli olmasından, vasiyetname yazmak sünnettir. Benim metrûkâtım ve Risale-i Nur'dan olan benim hususî kitaplarım ve güzel ciltlenmiş mecmualarım ve sair şeylerimin bütününü, Gül ve Nur fabrikaların heyetine, başta Hüsrev ve Tahirî olarak o heyetten on iki kahraman kardeşlerime [kardeşim Abdülmecid, Zübeyir, Mustafa Sungur, Ceylân, Mehmed Kaya, Hüsnü, Bayram, Rüştü, Abdullah, Ahmed Aytimur, Âtıf, Tillolu Said, Mustafa, Mustafa, Seyyid Salih] vasiyet ediyorum. Onlara bırakıyorum ki, emr-i Hak olan ecelim geldiği zaman, benim arkamda o metrûkâtım, benim bedelime o sadık ve mübarek ellerde hizmet-i Nuriye ve imaniyede çalışsın ve istimal edilsin.

Kore Vakas cephesinde (önde, sağda oturan).

Bayram Yüksel, Bediüzzaman'ın
talebelerinden Süleyman Rüştü Çakın ile.

Ceylân Çalışkan (1930-1963)

"Mânevi Evlâdım"

BEDİÜZZAMAN, EMİRDAĞ'DAKİ yalnızlığının ilk günlerinde aramaya başlamıştı onu. "Bana Ceylân'ı bulun" demişti. Buldukları bütün Ceylân'ları getirdiler; hepsine "Hayır, bu değil" dedi. O kendi Ceylân'ını, Çalışkan'ların küçük Ceylân'ını arıyordu.

Ceylân Çalışkan Emirdağ'da dünyaya gelmiş, henüz iki yaşında iken annesini kaybetmişti. Babası Mehmet Çalışkan da o sıralarda asker idi. Olağanüstü zekâsıyla dikkati çeken Ceylân, ortaokulu henüz bitirmişti ki, Bediüzzaman onu manevî evlâdı olarak kendi hizmetine istedi. Babası hiç tereddüt etmeden verdi.

Ceylân, Üstadın yanında on beş gün içinde Osmanlıca okuyup yazmayı öğrendi. 18 yaşında iken Üstad ile beraber Afyon hapsine girdi. 1951'de askerliğini yapmak üzere Siirt'e gitti. Dönüşünde, Bediüzzaman'ın yakın hizmetine aldığı altı kişi arasında, Üçüncü Said döneminin en yakın şahitlerinden biri olarak yer aldı.

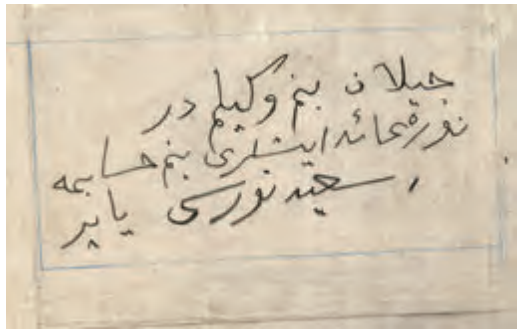
Bediüzzaman, onun için "Ceylân kabiliyetli bir genç; dünya işini de yapar, âhiret işini de. Fakat onu dünyaya vermeyeceğim" demişti. Üstadın vefatından sonra bir müddet Emirdağ'da kalan Ceylân Çalışkan, İstanbul'a gelerek ticaret hayatına atıldı, bu arada Nur hizmetinin ön safında yer almaya da devam etti. 1962'de evlendi. Bir yıl

Ceylân Çalışkan'ın yazdığı

Cevşen'in sonunda Bediüzzaman'ın duası:

Yâ Erhamerrâhimîn! İsm-i Âzam ve Cevşen'deki isimlerin hürmetine bu nüshayı yazan Ceylân'ı, anası ve babası Mehmet Çalışkan'ı Cennetü'l-Firdevs'te saadet-i ebediyeye mazhar eyle ve hizmet-i imaniyede daima muvaffak eyle. Âmin, âmin, âmin.

Bediüzzaman Said Nursî'nin el yazısı:

"Ceylân benim vekilimdir. Nur'a ait işleri benim hesabıma yapar. Said Nursî."

sonra bir trafik kazası sonucu vefat ettiğinde, üzerinden çıkan pusulada Üstadın el yazısıyla şunlar yazılıydı:

"Ceylân benim vekilimdir. Nur'a ait işleri benim hesabıma yapar."

Risale-i Nur'da Ceylân Çalışkan

Zübeyir bana merhum biraderzadem Abdurrahman yerine ve Ceylân merhum biraderzadem Fuad bedeline verilmiş diye mânevî ihtar aldım. Ben de burada işimi onlara bıraktım.

Madem Cenab-ı Hak, senin kudsî niyet ve ihlâsınla Ankara'da en mühim genç Said'leri senin etrafına toplatmış. Madem Ankara'da benim bulunmamı lüzumlu görüyorsunuz. Ben de şimdi nafakamla tedarik ettiğim nüshalarımı o küçük medrese-i Nuriyeme benim bedelime gönderiyorum. Onların adedince Said'ler, seninle komşu olurlar. Hem fedakâr evlâdın çok fevkinde sadakatle şimdiye kadar hizmetleriyle her biri birer genç Said olarak beş-on Abdurrahmanlarım hükmünde Sungur, Ceylân, Salih, Abdullah, Ahmed, Ziya gibi genç ve çalışkan Saidleri senin yanına hem benim vekilim, hem senin talebelerin olarak benim bedelime o küçücük medrese-i Nuriyeye nezaret ve bir nevi dershane olarak reyinize bırakıyorum.

Afyon müdafaasından

Makam-ı iddianın habbeyi kubbe yaparak, iftiharla kabul ettiğim Üstadıma ve Risale-i Nur'a hizmetimle beni büyük bir diplomat ve entrikacı bir adam tarzında gösterip Nurlara gelen mevhum suçta bana büyük bir hisse vermesine mukabil derim ki:

Dinî ve imanî ve ahlâkî eserlerini okumakla, o uğurda hayatımı tereddütsüz feda eder derecesinde istifade ettiğim Üstadım Bediüzzaman'la yakından alâkadarım. Fakat bu alâka, makam-ı iddianın dediği gibi vatana ve millete mazarratlı ve halkı devlet aleyhine teşvik etmek değil, belki hiçbir beşerin kendisini kurtaramayacağı kabrin

Hüve Nüktesinden korktular

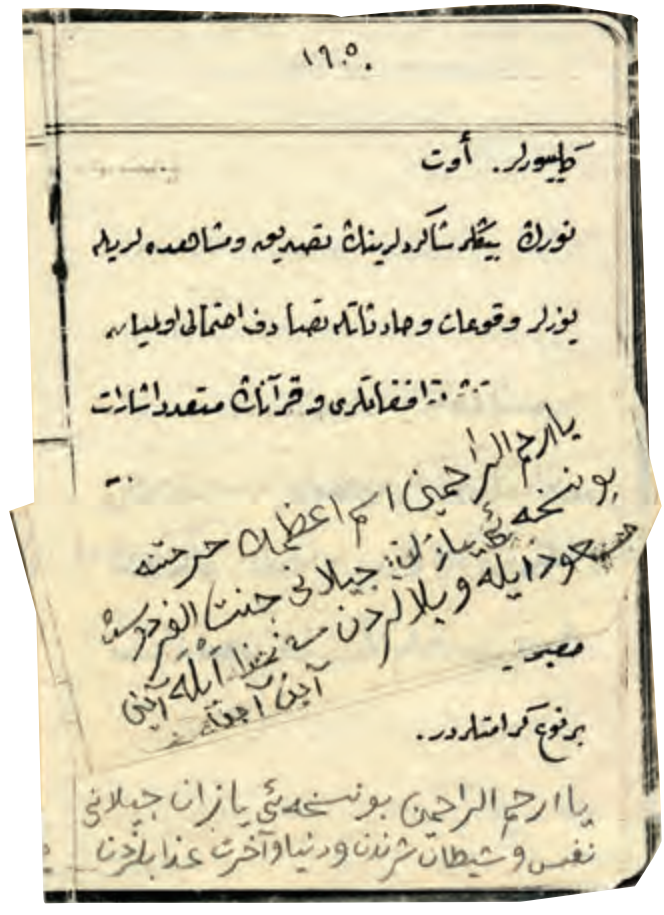
Çok emarelerle kat'î kanaatim gelmiş ki, gizli dinsizler, resmî bazı memurları aldatıp Nur'un mahrem büyük risaleleri içinde yalnız Rehber'i musırrane medâr-ı itham tutmaları ve bir buçuk seneden beri bana sıkıntı vermelerinin sebebi, Rehberdeki "Hüve Nüktesi" olduğunu kat'iyen bildim. Çünkü bu Hüve'nin keşfettiği sırr-ı tevhid pek kat'î ve bedihî bir surette küfr-ü mutlakı kırıyor. Hattâ bir kısmında hiçbir vesvese ve şüphe bırakmıyor. Gizli dinsizler buna karşı çare bulamadıklarından, intişarına resmî yasakla sed çekmek için çalıştılar.

Siyasetle alâkamız yok

Risale-i Nur'un bu kadar muarızlarına mukabil en büyük kuvveti ihlâs olduğundan ve dünyanın hiçbir şeyine âlet olmadığı gibi, tarafgirlik hissiyatına bina edilen cereyanlara, hususan siyasete temas eden cereyanlarla alâkadar olmaz. Çünkü tarafgirlik damarı ihlâsı kırar, hakikati değiştirir.

Said Nursî

idam-ı ebedîsinden kendimi ve benim gibi bu tehlikeli zamanda imanını kurtarmaya, ahlâkını düzeltmeye ve vatana ve millete birer uzv-u nâfi olmaya muhtaç olan din kardeşlerimin imanlarını kurtarmak yolundaki kopmaz ve kopmayacak bir alâkadır. . . . Ve mahkeme-i âdilenizden, ruhumuzun gıdası ve sebeb-i necatımız ve ebedî saadetimizin anahtarı olan Nur risalelerinin serbestiyetine karar vermenizi talep eder, eğer yukarıda bir kısmını zikr ve tâdât ettiğim vaziyetler nazarınızda bir cürüm teşkil ediyorsa, vereceğiniz en ağır cezanızı kemâl-i rıza-yı kalb ile kabul edeceğimi arz ederim.

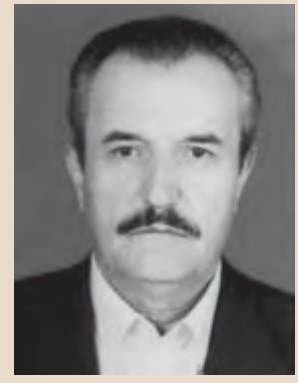
Bediüzzaman'ın Ceylân Çalışkan hakkında iki duası:

Yâ Erhamerrâhimîn! İsm-i Âzamın hürmetine, bu nüshayı yazan Ceylân'ı Cennetü'l-Firdevs'te mesut eyle ve belâlardan muhafaza eyle. Âmin, âmin, âmin.

Yâ Erhamerrâhimîn! Bu nüshayı yazan Ceylân'ı nefis ve şeytan şerrinden ve dünya ve âhiret azabından muhafaza eyle. Âmin, âmin, âmin.

Hüsnü Bayram (1935-2021)

"Cenab-ı Hak onu Nurlara bağışlasın"

Hüsnü Bayram

SAFRANBOLU'DA DÜNYAYA GELDİ. Babasının Bediüzzaman'ı ziyaretinden sonra, henüz 7 yaşında iken, kardeşi Yılmaz ile beraber Risale yazmaya başladı. Babası Berber Hıfzı Efendi Üstadla beraber Afyon hapsine girdi. Kendisi ve kardeşi de Üstadla beraber hapis yatabilmek için çok uğraştılarsa da, defalarca sorguya çekilmelerine ve tehdit edilmelerine rağmen, yaşlarının küçüklüğü sebebiyle her seferinde serbest bırakıldılar. Kendisi ve kardeşi, babalarının hapiste bulunduğu sırada, çarşı-pazarda "Babanız asılacak, gitti de iyi mi etti?" şeklindeki sataşmalarına maruz kaldıkça, "Babam Allah yolunda; asılsa da üzülmeyiz" şeklinde cevaplar veriyorlardı.

Henüz ortaokulu bitirdiği sırada, 15 yaşında iken babası Hüsnü Bayram'ı Bediüzzaman'ın hizmetine verdi. O genç yaşından itibaren, Hüsnü Bayram artık Üstadın en yakınında bulunan altı kişiden biri olarak onun hizmetini görecek, şoförlüğünü yapacak, onun derslerine katılacak ve Risale-i Nur hizmetinin usul ve esaslarını en birinci ağızdan uygulamalı olarak ders alacaktı. Nihayet, Bediüzzaman Hazretleri son yolculuğu için Urfa'ya doğru yola çıktığında, her ânı sıkıntı ve tehlikelerle dolu olan o seyahat boyunca otomobili Hüsnü Bayram kullanacaktı.

Üstadın vasiyetnamesinde adı geçer. Küçüklüğünde kardeşiyle beraber yazdığı Risaleler de Üstadın lâhikalarında tebrik ve takdire mazhar olmuştur.

Risale-i Nur'da Hüsnü Bayram

Safranbolu'daki hâlis kardeşlerimizden Hıfzı'nın küçük medrese-i Nuriyesi olan hanesindeki küçük ve çok çalışkan mâsumları yedi yaşında Yılmaz ve on üç yaşında Hüsnü'nün ve onlar gibi Nura çalışan muhterem validelerinin mübarek kalemleriyle yazdıkları tebriklerini, umum Safranbolu ve Eflâni medrese-i Nuriyesi namına bu Ramazan'ın bir firdevsî teberrükü hesabına kabul ettik. Yılmaz'ın rüyası aynen çıkmış.

Kardeşimiz ve Nurun kumandanlarından Isparta Hulûsi'si Refet Beyin mübarek masumunun dokuz yaşında iken bu derece Risale-i

Nur'dan Birinci Sözü yazması gösteriyor ki, o mübarek Hüsnü, Safranbolu'nun on bir yaşındaki Hüsnü'sü gibi dahi masumların küçücük bir kahramanı olmaya namzettir. Cenab-ı Hak onu Nurlara bağışlasın ve muvaffak eylesin Âmin. İnşaallah, yazdığımız nüshayı sonra tashih edip göndereceğim.

Safranbolu kahramanı berber Hıfzı, Hüsnü, Yılmaz iki masum Nurcu mahdumlarıyla ve İnebolu kahramanlarından Ali Osman ve iki Nurcu mahdumlarının bayram tebriklerine mukabil selam, hem muvaffakiyetlerine dua ederiz.

Şimdi bütün talebelerin fevkinde diyerek değil, benim en yakınımda, hizmetimde olup bir derece tam tarz-ı hareketimi bilenler ve yakından görenler içinde, dört beş adamı mutlak vekil yapıyorum. Ben ölsem veya hayatta şuursuz kalsam, Nurlara karşı hizmetimin tarzını bilerek tam yapabilsinler. Şimdilik Tâhirî, Sungur, Ceylân, Hüsnü ve bir iki adam daha mutlak vekilim olarak vasiyet ediyorum.

Sağdan - sola Hüsnü Bayram, Bayram Yüksel, Abdullah Yeğin ve Mustafa Sungur.

Onlar her yerde vardı:

Nur anneler

BARLA'DA, ISPARTA'DA Eskişehir'de, Kastamonu'da, Denizli'de, Afyon'da, Emirdağ'da, İstanbul'da, Ankara'da...

Risale-i Nur'ların olduğu yerde onlar da vardı.

Yalnız pek görülmezler, bilinmezlerdi.

Kimi çocuk yaştaydı, kimi bir ömrü geride bırakmak üzereydi. Bu ikisinin arasında da her yaşta onlardan birileri vardı bu hizmetin içinde.

Büyüklü küçüklü, hepsi de Bediüzzaman'ın âhiret hemşiresiydi. "Kardeşlerim" dediğinde erkeklerle birlikte onlara da hitap ederdi. Bazan da "hemşirelerim" der, onları ayrı bir iltifatla selam ve dualarına alırdı.

Çünkü onlar şefkat kahramanlarıydı.

Çoğunun ismi bilinmedi. Ama aralarından bazıları, kıyamete kadar gelecek bütün Nur talebelerine nümune-i imtisal olarak, Risale-i Nur'un parlak tarihine geçtiler.

Adları bilinmeyenlerin kahramanlık hikâyeleri ise, bir başka âlemde sonsuz sürurlar içinde tekrar tekrar izlenmek üzere İlâhî rahmetin koruması altına alındı.

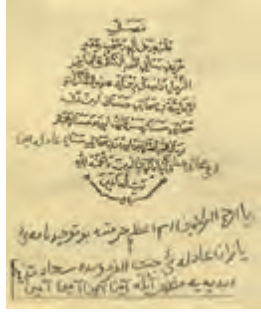

Şahide Anne ile eşi Abdurrahman'ın

Üstada mektubundan:

Hem onun Risale-i Nur'a çalışmalarından istifade etmek istiyorum. Hem de kitap ihtiyacımızı temin etmek istiyoruz. Müsaade eder misiniz? Ondan sonra da Şahide ile birlikte İstanbul'a ziyaretinize gelmek istiyoruz. Bir ay sonra izin verir misiniz? Burada bulunan bütün kardeşlerimiz selam ve hürmetlerini sunar ve ellerinizden öperler. Şahide ve ben âciz talebeleriniz de her zaman âcizliğimizle duacıyız. Siz muhterem Üstadımızın da dualarına muhtacız. Selam ve hürmetlerimizle ellerinizden öperiz.

Şahide, Abdurrahman

Yâ Erhamerrâhimîn! İsm-i Âzamın hürmetine, bu Tevhidnameyi yazan Âdile'yi Cennetü'l-Firdevs'te saadet-i ebediyeye mazhar eyle. Âmin, âmin, âmin, âmin.

Nurda şefkat esas olmasından, hanımlar o cihette ileridir ve Nurlara ciddî yapışıyorlar. Ben "kardeşlerim" dediğim zaman, hanım hemşirelerimi kardeşler içinde kastederim. Bütün mektuplarımda onlar dahi muhataplarımdır.

Said Nursî

Senin validen gibi, on seneden beri Risaletü'n-Nur'un has şakirtlerinin dairesinde bulunan orada çok âhiret hemşirelerim var.

O mübarek hanımların, kıymettar ve hâlis âhiret hemşirelerimin, Risale-i Nur'un intişarına gösterdikleri fedakârlık, beni ve bizi kemâl-i sürurdan ağlattırdı.

Said Nursî

Mustafa Sungur ve annesi Cemile Sungur.

İki kadın / Şeyma Gür

Cemile Sungur (1904-1999)
Emine Sungur (1927-)

BEN BU İKİ KADINA HAYRANIM. Bu dünyada veya değil, ellerini öpmek, hürmetimi, muhabbetimi, hayranlığımı takdim etmek, gözlerinin içine bakıp onları bu derece fedakâr kılan sırrı anlamak istiyorum.

Onlar, Mustafa Sungur Ağabeyimizin annesi Cemile Hanım ve refika-i hayatı Emine Hanım.

Oğlunun "İçim yanıyor ana!" yakarışına cevaben "Sen git oğlum, ben senin işlerini de yaparım" diyerek oğlunu Üstadın hizmetine vakfeden o anaya hayranım.

Çocuklarını ekser ömründe kemal-i rıza ile babasız büyütmek zorunda kalmış o fedakâr eşe hayranım.

Üstadın son dönem hizmetinde olan altı talebesinden sadece Sungur Ağabey evli idi.

16 yaşında evlenmiş. Üç sene sonra 1948 Afyon hapsine girmesi ile birlikte Bediüzzamanlı yıllar başlamış, evden ayağı kesilmiş. Artık evinden çok Üstadının yanında olmuş.

Aynı zamanda hanımı için de çocukları ve kayınvalidesi ile baş başa geçecek çileli yıllar başlamış. Artık o genç yaşında hem evi çekip çevirmeli, çocuklarına bakmalı, geçimlerini temin etmelidir. Gündüz tarlada çalışıp, gece dikiş dikerek çocuklarının maişetini temin eder. Mustafa Sungur'un babası da bu yıllarda İzmir civarında hocalık yapmaktadır. Gelin-kayınvalide, iki kadın Allah'a emanet... Sungur Ağabey evinden ayrılırken Ebubekirvâri, hanımına, anasına ve çocuklarına Allah ve Resulünü bırakmıştır. Allah ve Resulünü bulan neyi kaybeder?

Çocuklar peş peşe doğar. Muhammed Nur yürümeye başlayıncaya kadar babasını görememiştir.

Peki Emine Hanımın hayatında sitem var mı? Yakınma, şikâyet, isyan var mı?

Göremiyoruz.

Öyle ki, bir gün Eflani'de Sungur'u aniden karşısında görünce telâş-

la sorar: "Yoksa Üstad seni kovdu mu?" Bu sorusu Üstadın tabiri ile "dünyanın boş olduğunu anladığının ifadesiydi."

Daha da ötesi, kızı Şerife ile birlikte o da Risale yazmaya çalışmaktadır. Rüyasında gördüğü Üstada "Üstadım, sana evlâtlarım da, canım da, ruhum da feda olsun" diyerek sadakatini, rızasını takdim ediyordu. Ve elbette Üstadının ruh u canıyla yaptığı dualara mazhar oluyordu.

Defalarca evinin aranmasına, çocuklarının üzerine silahların doğrultulmasına, evinde arama yapanlara sofra hazırlamaya katlanmak zorunda kaldı. Mushafların çuvallara doldurulup yerlerde sürüklenmesine şahit oldu. Karakollarda sorgulandı. Çeyiz sandığı didik didik edildi. Aramalarda kızının hatim cemiyetinden kalan paralarının bile alınması karşısında çaresiz kaldı.

Kocasından maddî bir destek göremediği gibi, kendi çalışıp kazandığı parasından ona harçlık veriyordu. Bir defasında inekleri satılmış, ellerine biraz para geçmişti. Sungur Ağabey sorar: "Bu parayı dershaneye verelim mi?" Emine Hanımın dünyasında beyine ve hizmete hayır demek yoktu!..

Elbette Sungur Ağabeyimiz iman hizmetinin çok çilesini çekmiştir. Ama acaba karısının çektikleri ile muvazene edilebilir mi? Her şeyden önce o, Üstadın yanında, onun dizi dibinde, rahle-i tedrisinde, onun feyzi ile nurlara dalmış, sohbeti ile mest, binbir tecelli ile tabiri caizse ayakları yerden kesilmiş halde. O hal, o birliktelik her türlü çileyi çekmeye nokta-i istinad olurken, Emine Hanım hayatın bütün gerçek zorlukları ile bir başına mücadele ediyordu.

Biz bugün bulunduğumuz yerden bakınca Üstada hizmetin ne büyük bir saadet, mazhariyet, ayrıcalık olduğunu görüyoruz. O gün öyle miydi? Kocası, her gün takipte, ya hapiste ya tecridde olan bir yaşlı hocanın peşine takılıp gitmiş. Üstad Hazretlerinin sahabeler ile ilgili tespitini hatırlayalım:

"Sahabeler, o zamanda, efkâr-ı âmme-i âlem hakàik-ı İslâmiyeye muârız ve muhâlif iken, Sahabeler yalnız sûret-i insaniyede Resûl-i Ekrem Aleyhissalâtü Vesselamı görüp, bâzan mucizesiz olarak, öyle bir imân getirmişler ki, bütün efkâr-ı âmme-i âlem onların imânlarını sarsmıyordu; şüphe değil, bâzısına vesvese de vermezdi. Sizler iseniz, kendi imânınızı Sahabelerin imânlarıyla muvâzene ediyorsunuz. Bütün efkâr-ı âmme-i İslâmiye imânınıza kuvvet ve senet olduğu halde, Resûl-i Ekrem Aleyhissalâtü Vesselamın şecere-i tûbâ-i nübüvvetinin çekirdeği olan beşeriyeti ve sûret-i cismâniyesini

Risale-i Nur'un kuvveti nereden geliyor?

Bu zamanda ehl-i iman öyle bir hakikate muhtaçtırlar ki, kâinatta hiçbir şeye âlet ve tâbi ve basamak olamaz; ve hiçbir garaz ve maksat onu kirletemez; ve hiçbir şüphe ve felsefe onu mağlûp edemez bir tarzda iman hakikatlerini ders versin. Umum ehl-i imanın bin seneden beri teraküm etmiş dalâletlerin hücumuna karşı imanları muhafaza edilsin.

İşte bu nokta içindir ki, dahilî ve haricî yardımcılara ve ehemmiyetli kuvvetlerine, Risale-i Nur ehemmiyet vermiyor, onları arayıp tâbi olmuyor—tâ avâm-ı ehl-i imanın nazarında, hayat-ı dünyeviyenin bazı gayelerine basamak olmasın; ve doğrudan doğruya hayat-ı bâkiyeden başka hiçbir şeye âlet olmadığından, fevkalâde kuvveti ve hakikati, hücum eden şüpheleri ve tereddütleri izale eylesin.

Aziz, sıddık kardeşlerim,

Benim şahsıma edilen eziyet ve ihanetlerden müteessir olmayınız. Çünkü Risale-i Nur'da bir kusur bulamıyorlar, onun bedeline benim ehemmiyetsiz ve çok kusurlu şahsımla uğraşıyorlar. Ben bundan memnunum. Risale-i Nur'un selametine ve şerefine binler şahsî elemler, belâlar, tahkirler görsem, yine müftehirâne şükretmek, Nurdan aldığım dersin muktezasıdır. Ve onun için bana bu cihette acımayınız.

Said Nursî

değil, belki umum envar-ı İslâmiye ve hakàik-ı Kur'âniye ile nurânî muhteşem şahs-ı mânevîsini, bin mu'cizât ile muhât olarak akıl gözüyle gördüğünüz halde, bir Avrupa feylesofunun sözüyle vesveseye ve şüpheye düşen imânınız nerede; bütün âlem-i küfrün ve Nasarâ ve Yehûdun ve feylesofların hücumlarına karşı sarsılmayan Sahabelerin imânları nerede? Hem, Sahabelerin kuvvet-i imânlarını gösteren ve imânlarının tereşşuhâtı olan şiddet-i takvâları ve kemâl-i salâhatları nerede; ey müddei, senin şiddet-i zaafından ferâizi tamamıyla senden göstermeyen sönük imânın nerede?"

Teşbihte hata olmaz; biz bakınca, bütün dünyada okunan, dünyanın teveccühüne mazhar, sayısız ilmî araştırmalara konu olmuş, her an bir yerlerde okunmakta olan Nur Risalelerinin muazzez müellifi Bediüzzaman Said Nursî'yi görüyoruz. Onların gördükleri ise çilekeş bir hocadan ibaretti.

Dolayısıyla, ben bir kadın olarak, Emine Hanımın o günkü fedakârlığının mâhiyetini tahayyül bile edemiyorum. Çocuklarım küçükken, onları babaları olduğu halde babasız büyütmek zorunda kalmayı hayal bile edemiyorum. Ama o eli öpülesi kadının da içinde olduğu fedakârlar halkasının hizmetlerinin neticesi olarak bugün benim evlâtlarım da Risale-i Nur okuyabiliyorlar.

Ya Rabbi! Cemile Anayı Hz. Hatice'lerle, Hz. Aişe'lerle, Hz. Fatıma'larla birlikte haşreyle. Emine Anayı ahir ömründe beyi ile, çocukları, torunları ve nurlarla mesut eyle. Bu aileyi Cennetinde Habibine komşu, iltifatın ile müşerref eyle.

Fatma Berk (1896-1979)

EVLÂDI HAPSE DÜŞEN BİR ANA neler hisseder, neler yaşar?
Eğer uğruna hapse düşülen şey yüce bir dâvâ ise...
Eğer hapse düşen, Bekir Berk gibi bir kahraman ise...
Eğer o anne de Bekir Berk'in annesi ise...
Oğluna şu satırları yazar:

Sevgili oğlum Bekir,

Gözlerinden öper, Allah'tan uzun ömür ihsan etmesini dilerim.

On gün kadar senin durumunu çocuklar söylemediler. Fethi'den mektup alınca hadiseye vâkıf oldum. Namaz kılarken götürmüşler diye duyunca bilsen ne kadar sevindim! Zira ben seni bu ruhla büyütmüştüm. Allah'ın ipine sarılan necat bulur, evlâdım. Demek kaderde bunlar da varmış, ne yapalım. Allah elbette her şeyi iyi edecek. Belki hakikatleri senden öğrenecekler var; bunlar birer vesiledir. Sütüm sana helâl olsun. Yolun da açık olsun. Eğer müsaaden olursa ziyaretine geleceğim. Telefonla haber sal.

Çok şükür, rahatsız değilim. Seni de merak etmiyorum. Çünkü ben seni Allah'a vermişim, Ona havale etmişim. Mareşal Çakmak hadisesinde nasıl metin idiysen, şimdi de ondan yüz derece metin olmanı istiyorum. Dâvân haktır ve Allah doğruların yardımcısıdır. Ben hepinize dua ediyorum. Elemin zevali lezzet olduğunu unutma. Tekrar selam ile gözlerinden öperim.

Annen Fatma Berk

Ehl-i dünya bir siyasette ve bir san'atta ve bir vazifede, ya bir hayat-ı içtimaiyeye ait bir hizmette ve hususî bir nevi ticarette bulunan her bir tâifenin bir nevi kongrede toplanması ve müzakeresi gibi, iman-ı tahkikî hizmet-i kudsiyesinde bulunan Nur talebeleri dahi kader-i İlâhiyenin emriyle ve inâyet-i Rabbâniyenin tensibi ve sevkiyle bu medrese-i Yusufiye kongresine gelmesinde inşaallah pek çok kıymettar mânevî fayda ve ehemmiyetli neticeler ihsan edilecek. Ve Nurun erkânları, her biri bir elif gibi tek başına bir yerde bir kıymeti varsa, bir elif üç elifle omuz omuza gelip halen görüşse bin yüz on bir olması gibi, bu içtimada kıymeti ve inşâallah kudsî hizmeti ve sevabı bin olur; o elif elfün olur.

Said Nursî

Rahime Özdemir
(1930 - 2016)

Bediüzzaman'ın yakın hizmetkârlarından Said Özdemir'in eşi. Bediüzzaman'ı Emirdağ'da tanıdı ve duasını aldı. Gerek Üstadın sağlığında, gerekse daha sonraki yıllarda, Ankara'daki evleri faal bir hizmet merkezi olarak nice hummâlı faaliyetlere sahne oldu. Yakın tarihin en çetin günlerinde Risale-i Nur hizmetinin önde gelen isimlerinin uğrak yeri olan bu mübarek evde, Rahime Anne, derslerin yanı sıra, yıllarca yoğun bir yemek ve çamaşır yükünü de omuzladı. Bundan başka, neredeyse haftalık rutin hadiseler sırasına giren baskınlara ve eşinin defalarca hapse girmesine de büyük bir sebat ve metanetle göğüs germek suretiyle, gayret ve hamiyetinin yanı sıra cesaretiyle de gelecek nesillere bir numune teşkil etti.

Fitnat Güngör (1908-1977)

ISPARTA'DA DÜNYAYA GELDİ. Yirmi yaşında iken kocası vefat edince bir daha evlenmedi. Rüşdiye mezunu idi. İnsanların Bediüzzaman ve talebelerine ev kiralamaktan korktuğu bir zamanda o evini hiç çekinmeden Bediüzzaman'a kiraladı ve kendisi de Risale-i Nur'a talebe oldu. Bediüzzaman, vefatına kadar yedi sene boyunca bu evde kaldı. Fitnat Hanım da bu sırada evin alt katında oturuyor, bazan Üstada yemek yapıyordu. Evi Üstad için kiralanmadan bir hafta önce rüyasında, Üstadın yattığı yerde Peygamber Efendimizin merkadini gördüğünü söylemişti.

27 Mayıs döneminde kendi oğlunun ihbarıyla, Nurculuk propagandası yaptığı iddiasıyla Isparta Ağır Ceza Mahkemesinde yargılandı ve cesur müdafaalarının akabinde beraat etti.

Bediüzzaman, Urfa'ya doğru son yolculuğuna çıkarken kendisiyle de vedalaşıp dua istemişti. Üstadın arabası uzaklaşırken, Fitnat Hanım, Tahirî Mutlu'ya gözyaşları içinde "Bu sefer şüphelendim; vallahi yerini aramaya gidiyor" demişti.

69 yaşında vefat ettiğinde, Nur talebelerinin elleri üzerinde ebedî mekânına uğurlandı.

Evinin zilinde halen "Bediüzzaman Said Nursî" yazılıdır. İki katlı ev Üstadın özel eşyalarının muhafaza edildiği bir müze şeklinde ziyaret edilmektedir. Üstadın arabası da evin garajındadır.

Şükran Çalışkan (1938-2018)

ÇALIŞKANLAR HANEDANININ bir ferdi olarak Emirdağ'da dünyaya geldi. Altı yaşındayken Bediüzzaman Emirdağ'a gelmiş, aile bütünüyle onun hizmetine girmişti. Yedi yaşında annesini, dokuz yaşında ablasını kaybetti. Her gün sabah akşam Üstada yemek götürüyordu. Bu arada, Üstad, onun arka arkaya yaşadığı ölümlerden kırılan kalbini tesellî ediyor, gözyaşlarını silip gönül alıcı sözler söylüyordu. On dört yaşında iken babası Abdullah Çalışkan'ı da kaybedince, Üstad, "Babanız benim yerime vefat etti; onun için çocuklarına bundan sonra ben bakacağım" diyerek her gün onlara yiyecek göndermeye başladı. 1954'te, amcası Osman Çalışkan'ın oğlu İhsan Çalışkan ile evlenirken de, Üstad, "Şükran benim kerimemdir" diyerek düğün yemeği hazırlattı. Bediüzzaman'ın vefatından sonra bütün aile ile birlikte Eskişehir'e yerleşti.

"Ağlamak yok"

Şükran Çalışkan, ablasının ölümünden sonra, Üstada yemek götürdüğü bir günkü ziyaretini anlatıyor:

Biz Üstadın odasına girdik, elimden tepsiyi aldı yazı masasının üzerine koydu. "Sen kimin kızısın?" diye sordu bana. "Abdullah Çalışkan'ın kızıyım efendim" dedim. "Annenin adı ne?" dedi. "Ayşe Çalışkan, ama annem vefat etti" dedim. "Kaç kardeşsiniz?" dedi. "Dört kardeştik ama ablam vefat etti" dedim. "Şimdi kaç kaldınız?" dedi. "Üç kardeş kaldık" dedim. Başladım ben ağlamaya.

"Çok mu üzüldün ablana?" diye sordu. "Evet efendim" dedim. "Sen geldiğinde ben kabristandaydım" dedi. "Güngör ablan annesine dar-

Şükran Demirel
(1930-2016)

Risale-i Nur'a uzun yıllar önemli hizmetlerde bulunan emekli astsubay pilot Ali Demirel'in eşi. Burdur'un Karamanlı ilçesinde dünyaya geldi. Eşinin vazifesi sebebiyle pek çok vilâyeti dolaştı. Eşi, mensup olduğu tarikat şeyhinin sevkiyle Bediüzzaman'ı ziyaret edip talebeliğe kabul edilince, dolaştıkları bütün şehirlerde Risale-i Nur hizmetinde bulundular ve Eskişehir, İzmir gibi birçok yerde Nur derslerinin başlamasına vesile oldular. 1957'den sonra yerleştikleri İstanbul'da, evleri Risale-i Nur hizmetinin bir merkezi haline geldi. Her akşam evleri Nur talebeleriyle dolup taşıyor, Süleymaniye'de kalan talebelerin çoğu bu eve gelip Şükran Hanımın yemeklerinden yiyordu. Üstadı gören veya ona hizmet eden hanımlardan Ulviye, Asiye, Arife, Şahide ve Hacı Zehra anneleri yakından tanıma imkânı bulan Şükran Demirel, henüz Risale-i Nur'u ailece tanıyan kimsenin bulunmadığı İstanbul'da hanımlar dersi başlatmak için Bediüzzaman'dan izin istedi. Mehmet Fırıncı aracılığıyla Üstada iletilen bu isteğe olumlu cevap gelince, Şükran Demirel, o sırada kızının yanında kalan Ulviye Annenin de iştirakiyle İstanbul'da ilk hanımlar dersini başlattı.

Münire Özdemir
(1923-)

1957'de Bediüzzaman'ı Emirdağ'da ziyaret ederek duasına ve "Bütün ailenizi talebeliğe kabul ediyorum" şeklindeki iltifatına mazhar oldu. Bediüzzaman'ın Ankara'da kaldığı zamanlarda yıkanmak üzere çamaşırları geldiğinde, temizliği ve mis gibi kokusu karşısında "Bunlar yıkanacak mı, yoksa yeni mi yıkanmış?" diye geçirdiği tereddütler, o günlerden kalan hatıraları arasındadır. Risale-i Nur hizmetlerine yıllarca evinden yemek yapmak gibi faaliyetleriyle katkıda bulundu. 1960'tan itibaren Ankara'da ilk hanımlar dersini başlattı. "Üniversite öğrencileri Risale-i Nur okusun" düşüncesiyle, ilk hanımlar medresesini açtı. İlerlemiş yaşına rağmen, her gün kendi imkânlarıyla bir derse katılıyor. Karşılaştığı herkese hiç değişmeyen tavsiyesi: "Risale-i Nur okuyun."

gındı" dedi. Hakikaten ablam anneme dargındı. Annemin daha çocuk yaşta bizi bırakıp gitmesini hiç hazmedemiyordu. Neden bizi bırakıp gitti diye çok kızıyordu.

Ben böyle derinlere gidince Üstad bana "Merak mı ettin?" diye sordu. Ben bir şey demedim. "Orada annesine 'Sen bizi neden bırakıp gittin?' diye naz ediyordu. Ben onun için mezarlığa gitmiştim. Onu annesiyle barıştırdım, annesinin elini öptü, barıştı. Düşünme. Şimdi onlar da bayram ediyorlar, onlar şimdi üç kardeş oradalardı" dedi. İkizler doğduktan iki gün sonra ölmüşlerdi, annem de onlardan bir hafta sonra ölmüştü. "Onlar üç kardeş anneleri ile beraber bayram ediyor, siz de burada üç kardeş babanızla berabersiniz, onları hiç merak etme, onlar kardeşleri ile ve anneleri ile ve diğer akrabaları ile bayram ediyorlar" dedi. . . . "Ağlamak yok!.." dedi. "Tamam efendim" dedim, ama o konuştukça ben ağlıyorum. O da bir yandan yanaklarımdan akan yaşları parmaklarının tersiyle siliyor. "Ağlamak yok, sakın ha!.. Ağlamak yok" diyor bana.

Gönüller Sultanının Cuma selamlığı

CUMA GÜNÜNÜN ÖZEL bir anlamı vardı Bolvadin için. O gün geldi mi, çok uzak olmayan bir yerde, Gönüller Sultanı Cuma namazına çıkardı.

Her Cuma, sabah saatlerinden itibaren bu hadisenin heyecanı sarardı Bolvadin'i.

İlçenin içinden ve çevredeki köylerden kadınlar ve çocuklar bulabildikleri vasıtalara doluşurlar, Emirdağ'a akın ederlerdi.

O kutlu ev ile cami arasındaki yolun iki tarafına oturup Gönüller Sultanını beklerlerdi.

Dakikalar geçer, saatler geçer, bir kutsî heyecan sardıkça sarardı gönülleri.

Nihayet evinden çıktığında, yüzlerce ağızdan şükürler sunulurdu onu bir daha dünya gözüyle gösterene. Selamlar ve dualar gidip gelirdi gönüller ve Sultan arasında.

Onun camiye varışı, bekleyişin ikinci safhasını işaretlerdi.

Bu defa çıkışı beklenirdi Gönüller Sultanının.

El sallayıp dua isterdi yol boyunca dizilenler. O da selamlarını alır, dua eder, çocuklara şeker dağıtırdı.

Sonra, onu bir kere daha görmüş ve ondan bir dua daha almış olarak, herkes yine arabasına, kamyonuna, traktörüne binerek köyüne geri dönerdi.

Hesna Taktak anlatıyor:

"Bizim bura çok alışıktı üstada. Cumaya giderken görecek, cumadan gelirken görecek, Bolvadin'e geri gelecek, bu kadar. Camiye varırken gelirken dizilirlerdi yollara. Böyle dizilirlerdi yollara. Evinden camiye kadar saf tutardı cemaat.

"Kadın erkek dolarlardı camiye kadar. Cami yakındı. Bolvadin'li kadınlar Emirdağ'ına giderdi araba ile. Cumadan cumaya görmeye giderlerdi. Üstad durmadan iki eli ile selam verirdi."

Bayrama kadar burada kalmamızın bizlere çok faydası ve hayrı olduğuna kanaatim var. Şimdi tahliye olsaydık, bu medrese-i Yusufiyedeki hayırlardan mahrum kaldığımız gibi, sırf uhrevî olan Ramazan-ı şerifi, dünya meşgaleleriyle huzur-u mânevîmizi haleldar edecekti.

"Nur talebeleri bu vasiyetimi unutmasınlar"

Konuşan yalnız hakikattir

SAİD YOKTUR. Said'in kudret ve ehliyeti de yoktur. Konuşan yalnız hakikattir, hakikat-i imaniyedir. Madem ki nur-u hakikat, imana muhtaç gönüllerde tesirini yapıyor; bir Said değil, bin Said fedâ olsun. Yirmi sekiz sene çektiğim ezâ ve cefalar ve mâruz kaldığım işkenceler ve katlandığım musibetler hep helâl olsun. Bana zulmedenlere, beni kasaba kasaba dolaştıranlara, hakaret edenlere, türlü türlü ithamlarla mahkûm etmek isteyenlere, zindanlarda bana yer hazırlayanlara, hepsine hakkımı helâl ettim.

Benimle beraber çok talebelerim de türlü türlü musibetlere, ezâ ve cefâlara mâruz kaldılar, ağır imtihanlar geçirdiler. Benim gibi onlar da bütün haksızlıklara ve haksız hareket edenlere karşı bütün haklarını helâl etmelerini isterim. Çünkü onlar bilmeyerek kader-i İlâhînin sırlarına, derin tecellîlerine akıl erdiremeyerek bizim dâvâmıza, hakikat-i imaniyenin inkişafına hizmet ettiler. Bizim vazifemiz onlar için yalnız hidayet temennisinden ibarettir. Bize ezâ ve cefâ edenlere karşı hiçbir talebemin kalbinde zerre kadar intikam emeli beslememesini ve onlara mukabil Risale-i Nur'a sadakat ve sebatla çalışmalarını tavsiye ederim.

Ben çok hastayım. Ne yazmaya, ne söylemeye tâkatim kalmadı. Belki de bunlar son sözlerim olur. Medresetü'z-Zehranın Risale-i Nur talebeleri bu vasiyetimi unutmasınlar.

"Bana ızdırap veren, yalnız İslâmın maruz kaldığı tehlikelerdir. Yoksa şahsımın maruz kaldığı zahmet ve meşakkatleri düşünmeye bile vaktim yoktur. Keşke bunun bin misli meşakkate maruz kalsam da iman kalesinin istikbali selamette olsa!"

Son ders

Üstaddan talebelerine öğütler

BEDİÜZZAMAN SAİD NURSÎ, vefatından önce Ankara'daki Beyrut Palas Otelinde yaptığı en son dersinde, Risale-i Nur hizmetinin yöntem ve esasları ile ilgili son derece önemli uyarılarda bulundu. Bunlar, bir bakıma, arkada bırakmak üzere olduğu dünyada kendisinden sonra bu hizmeti yürütecek olanlara Üstadın vasiyeti anlamına geliyordu. Hizmetkârlarından Mustafa Sungur tarafından not edilen dersin satırbaşları:

Bizim vazifemiz müsbet hareket etmektir. Menfî hareket değildir. Rıza-yı İlâhîye göre sırf hizmet-i imaniyeyi yapmaktır, vazife-i İlâhiyeye karışmamaktır. Bizler âsâyişi muhafazayı netice veren müsbet iman hizmeti içinde her bir sıkıntıya karşı sabırla, şükürle mükellefiz.

Asıl mesele bu zamanın cihad-ı mânevîsidir. Mânevî tahribatına karşı sed çekmektir. Bununla dahilî âsâyişe bütün kuvvetimizle yardım etmektir. Ve cihad-ı mâneviyenin en büyük şartı da vazife-i İlâhiyeye karışmamaktır ki,

"Bizim vazifemiz hizmettir; netice Cenab-ı Hakka âittir. Biz vazifemizi yapmakla mecbur ve mükellefiz."

Haricî tecavüze karşı kuvvetle mukabele edilir. Çünkü düşmanın malı, çoluk çocuğu ganimet hükmüne geçer. Dahilde ise öyle değildir. Dâhildeki hareket, müsbet bir şekilde mânevî tahribata karşı mânevî, ihlâs sırrıyla hareket etmektir. Hariçteki cihad başka, dahildeki cihad başkadır. Şimdi milyonlar hakikî talebeleri Cenab-ı Hak bana vermiş. Biz bütün kuvvetimizle dahilde ancak âsâyişi muhafaza için

Abdullah Yeğin - Mehmet Fırıncı

Okumak, görüşmekten iyi

Risale-i Nur'u okumak, on defa benimle görüşmekten daha kârlıdır. Zaten benimle görüşmek âhiret, iman, Kur'ân hesabınadır. Dünya ile alâkamı kestiğim için, dünya hesabına görüşmek mânâsızdır. Âhiret, iman, Kur'ân için ise, Risale-i Nur daha bana ihtiyaç bırakmamış. Hususan Tarihçe-i Hayattaki mektuplar...

Meyve Allah'tan

Ben bir çekirdektim. Çürüdüm. Acz ve ihtiyaç ve samimi istemek ve fiilî dua etmek neticesinde, Cenab-ı Erhamürrahimîn, Risale-i Nur'u o çekirdekten halk edip ihsan etmiş.

Said Nursî

AKŞAM

Regaip Kandili münasebetiyle yılbaşı eğlenceleri sönük oldu

Regaib-Yılbaşı çekişmesi

1959'u 60'a bağlayan yılbaşı gecesi, Regaib Gecesine denk gelince, bu durum yılbaşı eğlencelerinin sönük geçmesine yol açar. Belli başlı ulusal gazetelere de, bu durumu manşetlerinden (biraz da üzüntüyle) duyurarak yeni seneye girmek düşer. Bu arada, Risale-i Nur talebelerini hedef alan takipler de aynı gazetelerin birinci sayfalarında göze çarpmaktadır.

müsbet hareket edeceğiz. Bu zamanda dahil ve hariçteki cihad-ı mâneviyedeki fark pek azîmdir.

Bir mesele daha var; o da çok ehemmiyetlidir. Hükm-ü Kur'ân'a göre, bu zamanda mimsiz medeniyetin icabatından olarak hâcât-ı zaruriye dörtten yirmiye çıkmış. Tiryakilikle, görenekle ve itiyadla, hâcât-ı gayr-ı zaruriye, hâcât-ı zaruriye hükmüne geçmiş. Âhirete iman ettiği halde, "Zaruret var" diye ve zaruret zannıyla dünya menfaati ve maişet derdi için dünyayı âhirete tercih ediyor.

Şimdi küfr-ü mutlak, öyle cehennem-i mânevî neşrine çalışıyor ki, kâinatta hiçbir kâfir ona yanaşmamak lâzım geliyor. Kur'ân'ın "rahmeten lil'âlemîn" olduğunun bir sırrı budur ki: Nasıl Müslümanlara rahmettir; âhirete iman, Allah'a iman ihtimalini vermesiyle de, bütün dinsizlere ve bütün âleme ve nev-i beşere rahmet olmasına bir nükte, bir işarettir ki, o mânevî cehennemden dünyada da onları bir derece kurtarmış. Halbuki şimdi fen ve felsefenin dalâlet kısmı, yani Kur'ân'la barışmayan, yoldan çıkmış, Kur'ân'a muhalefet eden kısmı, küfr-ü mutlakı komünistler tarzında neşre başladılar. Komünistlik perdesinde anarşistliği netice verecek bir surette münafıklar, zındıklar vasıtasıyla ve bazı müfrit dinsiz siyasetçiler vasıtasıyla neşir ile aşılanmaya başlandığı için, şimdiki hayat, dinsiz olarak kabil değildir, yaşamaz. "Dinsiz bir millet yaşamaz" hükmü bu noktaya işarettir. Küfr-ü mutlak olduğu zaman, hakikat-i halde yaşanmaz. Onun için, Kur'ân-ı Hakîm, bu asırda bir mucize-i mâneviyesi olarak Risale-i Nur şakirtlerine bu dersi vermiş ki, küfr-ü mutlaka, anarşistliğe karşı sed çeksin. Hem çekmiş. Evet, Çin'i, hem yarı Avrupayı ve Balkanları istilâ eden bu cereyana karşı bizi muhafaza eden Kur'ân-ı Hakîmin bu dersidir ki, o hücuma karşı sed çekmiş, bu suretle o tehlikeye karşı çare bulmuştur.

Bu zamanın bir hastalığı daha var; o da benlik, enaniyet, hodfuruşluk, hayatını güzelce medeniyet fantaziyesiyle geçirmek iştahı, tiryakilik gibi hastalıklardır. Risale-i Nur'un Kur'ân'dan aldığı dersin en birinci esası benlik, enaniyet, hodfuruşluğu terk etmek lüzumudur. Tâ ihlâs-ı hakikî ile imanın kurtarılmasına hizmet edilsin. Cenab-ı Hakka şükür, o âzamî ihlâsı kazananların pek çok efradı meydana çıkmış. Benliğini, şan ve şerefini en küçük bir mesele-i imaniyeye feda eden çoktur.

ULUS
ADIMIZ ADIMIZDIR
İhbarı ispat şart!
Yedi Nurcu dün ayin yaparken yakalandı
Baskında Saidi Nursi'nin yasak olan 1000 kitabı ele geçti
Hazineye bağışlar
KIBRIS'LA İLGİLİ SON HAZIRLIK
Makarios bu konuda demeç verdi
BUGÜN

"İbadet halinde yakalandılar"

Bir zamanlar bazı gazetelerde böyle başlıklar eksik olmazdı: "Yedi Nurcu dün ayin yaparken yakalandı." Haber metninde de, gazete, Nurcuların "ibadet halinde yakalandıklarını" bildiriyor. Baskında gözaltına alınan Bediüzzaman'ın hizmetkârlarından Said Özdemir için ise "Said Nursî'nin başmuavini" tabirini kullanıyor.

Abdullah Yeğin - Mustafa Sungur

Kimseye baş eğmediğimiz anlaşıldı

Mahkemelerin tehirinde hayır var. Şimdiye kadar Nur'a ve Nurculara verilen zahmetler, rahmetlere dönmesi gösteriyor ki, bu tehirde de hayırlar var ki, birisi bu olmak ihtimali var:

Hariç âlem-i İslâmda Nur'un ehemmiyetli tesire başlaması ve inkişaf ve intişarı ve buranın siyasîleri Avrupa'ya bir rüşvet olarak bir derece Avrupalaşmak meylini göstermesi, hariçte zannedilmekle mahkemelerce Nur'un serbestiyet-i tâmmesi için karar vermek, hariç âlem-i İslâmda Nurların hakikî ihlâsına böyle bir şüphe gelecekti ki, ya Nurcular riyakârlığa mecbur olmuşlar veyahut böyle medenîleşmek fikrinde olanlara ilişmiyorlar, zaaf gösteriyorlar diye, Nur'un kıymetine büyük zarar olduğu için, bu tehir o evhamları izale eder. Ve ispat ediyor ki, otuz seneden beri İslâmiyetin şiarına muhalif şeylere baş eğmiyorlar.

AKŞAM
VAKIFLAR BANKASI
2
1960
Avrupada yılbaşı hâdiseli kutlandı
Hakkında tahkikat açılan Said-i Nursi istanbula geldi
Nursi'nin fotoğrafını çekmek isteyen gazeteciler müridlerden yumruk yedi
BEKLENEN İSTİFA: H. Balık C.H.P. den ayrıldı
BÖYLE GELDİ
SAİD-İ NURSİ ŞEHRİMİZDE
Çağaloğlu'nda bir otelde istirahat eden Said-i Nursi'nin odası önünde bir müridi nöbet tutuyor
AFRİKA'LILARIN DOKTORUNUN ASİSTANI GELDİ
Said-i Nursî dün İstanbuldan ayrıldı
Bazı Nurcular, fotoğraf çekmek istiyen gazetecileri dövmeye kalkıştılar
İstanbulda Nursi'yi ziyarete giden Nurcular tesbit edildi
Menderes bugün Adana'ya gidiyor
Bayar bugün Aydın'a gidecek
Yalman bugün geliyor
Bedelsiz ithalâtta gümrüğe verilen müsaade kaldırıldı
Saidi Nursî dün istanbul'a geldi
Hüseyin Balık da CHP den istifa etti
Beş asırlık, tarihî "Üç mihraplı cami,, çöktü

Basın Bediüzzaman'ın peşinde

Bediüzzaman'ın İstanbul'a gelişi de, burada kalışı da, İstanbul'dan ayrılışı da, bütün safhalarıyla basının yoğun takibi altındadır. Bu arada, bazıları onun "niçin buraya geldiğini" anlayamaz. Fakat hepsi bir görüntü alabilmek için geceli gündüzlü yarış halindedir.

Mart 1960

Ebediyete yolculuk

SABAHLA VE YAĞMURLA BİRLİKTE yola çıktılar. Dört kişiydiler. Ateşler içinde yatan hasta halde bir Bediüzzaman. Ve Üstadları için endişeli üç genç: Hüsnü Bayram, Bayram Yüksel, Zübeyir Gündüzalp.

Üstad "Gideceğiz" demişti.

"Nereye gideceğiz Üstadım?"

"Urfa'ya."

Gidilecekti. Hem de radyolardan "Said Nursî'nin Emirdağ ve Isparta'da oturmasını" tavsiye eden hükümet bildirileri yayınlanıyor olsa bile. "Nurcuların kökünü kazıyacağım" tehditleri savuran Konya valisinin yetki alanı içerisindeki yollardan geçmek zorunda kalsalar bile...

1960 senesinin Ramazan ayı. Günlerden 20 Mart. Saat sabahın 9'u.

Şiddetli yağmur, çamur, kar, ağır hastalık, ve tehlikeler altında yüzlerce kilometrelik yol vardı kat edilecek. Plakayı çamurla sıvadılar. Her biri diğerinden habersiz, sessizce Âyetü'l-Kürsî kalesine sığınarak yola çıktılar.

Yolcu ağır hastaydı; yine de rahmet-i İlâhiye namaz vakitlerinde kalkıp abdest alacak, bir taşın üstünde, olmazsa arabada namaz kılacak, evradını tamamlayacak kadar fırsat veriyordu. O haliyle oruç tutu-

1960 senesinin Ramazan ayı. Günlerden 20 Mart. Saat sabahın 9'u.

Şiddetli yağmur, çamur, kar, ağır hastalık, ve tehlikeler altında yüzlerce kilometrelik yol vardı kat edilecek. Plakayı çamurla sıvadılar. Her biri diğerinden habersiz, sessizce Âyetü'l-Kürsî kalesine sığınarak yola çıktılar.

yor, ama iftar edemiyordu. Ancak bir kaşık yemek, zorla boğazından aşağı inebiliyordu.

Bir ara doğrulup Bayram ile Zübeyir'in kulaklarından tuttu:

"Evlâtlarım, siz hiç merak etmeyin. Risale-i Nur dinsizlerin, masonların belini kırmıştır. Risale-i Nur daima galiptir. Siz hiç merak etmeyin."

21 Mart sabahı saat 11'de Urfa'ya vardılar. İpek Palas Otelinde 27 numaralı odaya yerleştiler.

Urfa, Bediüzzaman'ın geldiği haberiyle dalgalandı. Halk akın akın ziyarete koşuyor, acayiptir ki daha önceleri kolay kolay ziyaretçi kabul etmeyen Üstad her geleni kabul ediyor, herkesle bir bir görüşüyordu. Urfa Bediüzzaman'ı, Bediüzzaman Urfalıları bağrına basmıştı.

Ne var ki resmî makamlar, bu Bediüzzaman-Urfa kucaklaşmasını sakıncalı buluyordu. Ölüm döşeğindeki bu yaşlı adam, derhal Urfa'dan çıkarılmak isteniyor, o ise emri tebliğe gelen polislere "Ben buraya ölmeye geldim. Belki de öleceğim. Siz benim halimi görüyorsunuz, siz beni müdafaa edin" diyordu. Polislerin yapabileceği fazla bir şey yoktu. Emir doğrudan doğruya İçişleri Bakanlığından geliyordu. Hükümet doktorunun "Bu durumda hiçbir yere gidemez" raporuna rağmen derhal, gerekirse ambulansla geri gönderilmesi için ısrar ediliyordu. Urfa halkı ise galeyanda idi. Otelin etrafını sarmış "Bediüzzaman'ı vermeyiz" diyorlardı.

Ve 23 Mart gününün gecesi.

Üstad ateşler içinde yanıyordu. Buz istemiş, önce bulunamamış, bulunduğunda ise artık istememişti. Günlerdir uykusuzluk ve yorgunluktan bitap düşmüş olan Zübeyir ile Hüsnü bir parça dinlenmeye çekilmiş, nöbeti Bayram devralmıştı. Bir ara Üstad sevgili talebesinin boynunu tuttu, sonra da ellerini göğsünün üzerine koyup uyudu.

Üstadının rahatladığını düşünerek üstünü örten Bayram bilmiyordu, ama o artık bu dünyaya uyanmayacaktı. Ne bilsin Bayram; Üstadının bedeni hâlâ o kadar sıcaktı ki! Saatler sonra gelen doktor bile bu duruma şaşmış, ancak nefesine ayna tutarak öldüğüne kanaat getirebilmişti.

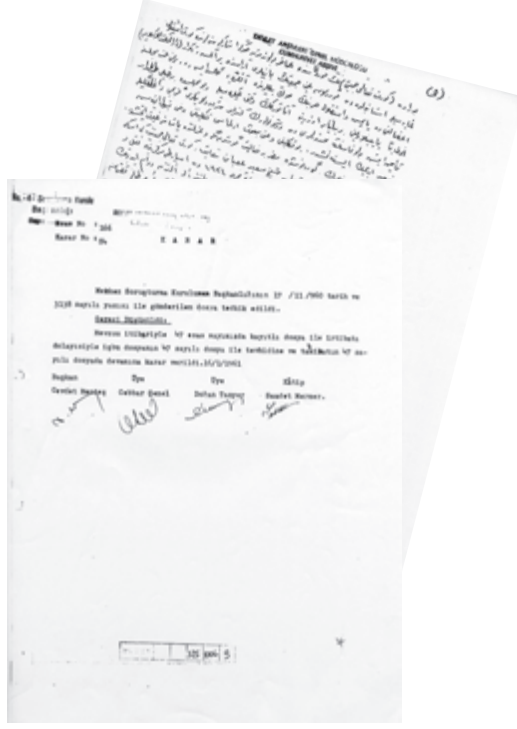
Haber hızla yayıldı. İmanlarını Risale-i Nurlarla kurtaran talebeleri, yurdun dört bir yanından cenazesine yetişmek için yollara döküldüler. Urfa halkı işyerlerini kapatmış, bu kez cenaze için gelen herkese evlerini açmıştı.

Cenaze, İpek Palas'tan alınıp iki kilometrelik mesafedeki dergâha iki saatte götürülebildi. Tabut âdetâ parmaklar üzerinde taşınıyordu. Gökyüzüne, o güne kadar görülmemiş çeşit çeşit kuşlar doluşmuştu.

Bediüzzaman'ın mübarek cenazesini yıkayan Urfa'nın değerli âlimlerinden Molla Abdülhamid Efendiye Üstadın hizmetkârları Zübeyir Gündüzalp, Hüsnü Bayram, Abdullah Yeğin, Bayram Yüksel ve Hulûsi Yahyagil yardım ettiler.

Perşembe günü ikindi namazının ardından, yüzlerce hatim ve duâlar eşliğinde Üstad kabrine kondu. Cenazede Urfa Valisi ve Belediye Reisi de hazır bulundu. Bu sırada Urfa'nın etrafı tanklarla çevriliydi.

Üstadlarının vefatı ile Zübeyir, Bayram ve Hüsnü üzüntüden kendi-

İhtilâlin halleri

27 Mayıs darbesinden sonra Meclis bünyesinde kurulan Merkez Soruşturma Kurulu Başkanlığının en önemli hedeflerinden biri de, önlenemeyen bir şekilde yayılmaya devam eden Risale-i Nur hareketi idi. Kurul, bu konudaki kararlarından birinde, kendisine ulaşan Osmanlıca yazılı bir rapor yer alıyor. Rapor, "Mevzuatımızın Eksik Tarafları ve İkamesi Gereken Yeni Kaideler Hakkında Mütalâa" başlıklı son bölümünde, mevcut kanunların Risale-i Nur hareketini önlemekte yetersiz kaldığını ve mevzuata bu konuda daha da sınırlayıcı yeni müeyyideler eklenmesi gerektiğini ileri sürüyor.

lerinden geçmek derecesine gelmişlerdi. Kendisi de derin üzüntü içinde olan Abdullah Yeğin onları sakinleştirmeye çalıştı. Abdullah Yeğin, seneler önce Üstadının "Sana başın sağ olsun diyecekler" derken neyi kastettiğini şimdi anlıyordu.

Bediüzzaman Hazretleri sağlığında müteaddit defalar talebelerine mezarının gizli kalmasını istediğini bildirmişti. Bu vasiyeti Emirdağ Lâhikasında yazılı olarak da bulunuyordu:

"Benim kabrimi gayet gizli bir yerde, bir iki talebemden başka hiç kimse bilmemek lâzım geliyor. Bunu vasiyet ediyorum. Çünkü dünyada sohbetten beni men eden bir hakikat, elbette vefatımdan sonra da bu surette beni mecbur ediyor."

Üstadın samimi arzusunu bilen talebeleri bu durumu hayretler içerisinde izlemekteydi. Nasıl olacak da cümle âlemin gözü önünde defnedilen Üstadın mezarı gizli kalacaktı? Salih Özcan da bunu merak etmiş ve gidip, Üstadın "birinci talebem" dediği Hulûsi Yahyagil'e sormuştu:

"Ben Üstadı ziyaret ettiğimde bana dedi ki: Benim kabrimi bir iki talebemden başka bilen olmasın. Şimdi herkes biliyor. Bu nasıl olacak?"

Hulûsi Ağabey, "Salih," demişti, "Üstad ne demişse çıkmış. Çıkmayanlar da çıkacak. Allah Teâlâ o zâtı yalancı çıkarmaz."

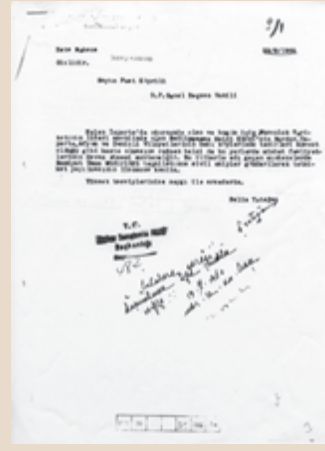
Ve çıkarmadı.

Üstelik, İlâhî kader, zalimleri de, zulümlerinin cezası bâki kalmak kaydı ile bu vazifede istihdam etti.

Çok geçmeden 27 Mayıs İhtilâli gerçekleşti. İhtilâlciler, önce yakın hizmetkârlarını Üstadın kabrinden zorla uzaklaştırdılar. Urfa'da sokağa çıkma yasağı uyguladılar. Definden tam 111 gün sonra, 11 Temmuz 1960'da Bediüzzaman'ın kabrini parçalayıp, naaşını iç içe iki metal tabuta koyup uçakla bilinmeyen bir yere naklettiler.

Bugün Bediüzzaman Said Nursî'nin kabrini, birkaç yakın talebesinden başka kimse bilmiyor.

Fatiha'lar, Yâsin'ler, dualar için ise adrese ihtiyaç yok; onlar dünyanın dört bir köşesindeki ağızlardan çıktığı anda gideceği yere ulaşıyor.

"Hasta ama faal"

DP Genel Başkan Vekili Fuat Köprülü'ye "zata mahsus" olarak gönderilen gizli bir yazıda, Bediüzzaman'ın hasta olmasına rağmen çeşitli vilâyetlerde faaliyetlerde bulunmasının muhtemel olduğu bildirilerek sivil ekiplerce durumun takip ettirilmesi isteniyor. Bu belge de, imza sahibi Selim Yatağan'ın evinde sıkıyönetimce yapılan aramada ele geçen evraklar arasında.

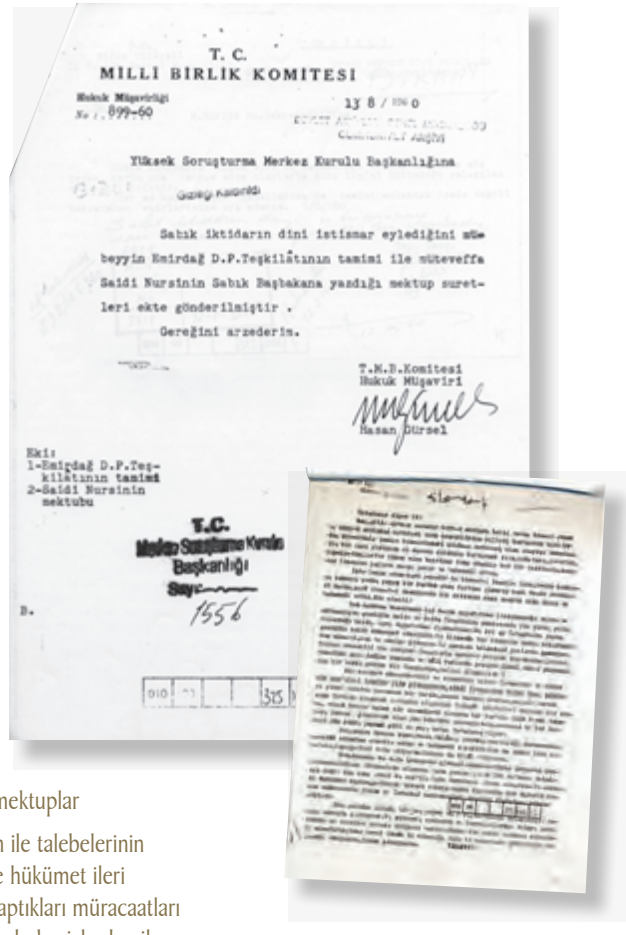
"Zulümata değil, âlem-i nura giriyorsunuz. Sahip ve Mâlik-i Hakikînin tarafına gidiyorsunuz. Ve Sultan-ı Ezelînin payitahtına dönüyorsunuz. Kesrette boğulmaya değil, vahdet dairesinde teneffüs edeceksiniz. Firaka değil, visale müteveccihsiniz."

Arkasında bu satırları insanlığa miras bırakan büyük İslâm âlimi, kendisine gönül veren insanların elleri üstünde ve gözyaşları arasında Sultan-ı Ezelînin payitahtına dönüyor.

"Aydınlatıcı" rapor

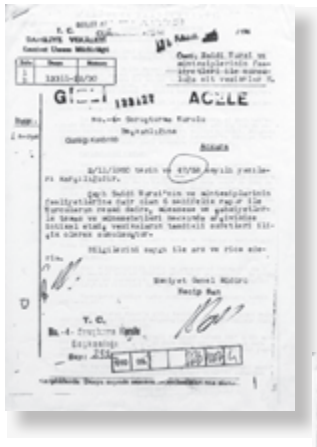
Osmanlıca el yazısıyla Risale-i Nur aleyhinde hazırlanmış bir "raporu," Merkez Soruşturma Kurulu Başkanlığı, "tahkik edilen mevzuları aydınlatacağından," gereği yapılmak üzere soruşturma kurullarından birine havale ediyor.

"Suç delili" mektuplar

Bediüzzaman ile talebelerinin Başbakana ve hükümet ileri gelenlerine yaptıkları müracaatları da, 27 Mayıs darbesiyle devrilen Demokrat Parti iktidarının "dini siyasete âlet ettiğine" dair deliller olarak Merkez Soruşturma Kurulunun dosyaları arasına girmiş.

"Nurcuların faaliyet ve temasları"

Emniyet Genel Müdürlüğünden Soruşturma Kuruluna gönderilen "Said Nursî'nin ve müntesiplerinin faaliyetlerine dair" bir rapor ile "Nurcuların resmî dairelerle temasları hakkında vesikalar."

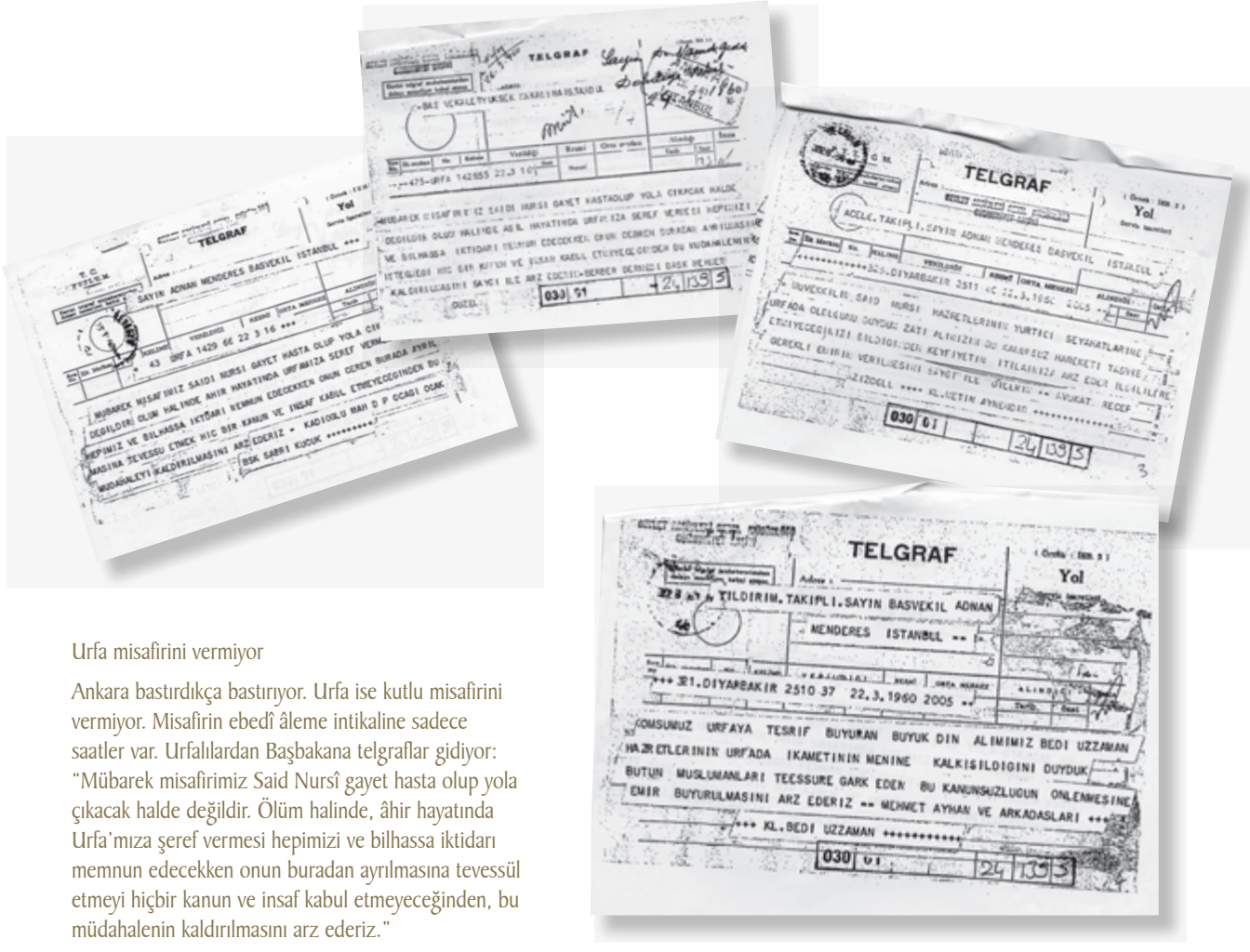

Merkez Soruşturma Kurulu Başkanlığının Risale-i Nur hareketi ile ilgili çeşitli yazışmaları.

Eskişehir'de Said Nursî heyecanı

Bediüzzaman Said Nursî'nin talebelerinden Mehmet Kayalar'ın takibata uğradığına dair haberi "S. Nursî'nin Doğu illeri temsilcisi yakalandı" başlığıyla büyük bir haber olarak veren *Demokrat İzmir* gazetesi, haberin devamında, Üstadın otomobilinin Eskişehir'e gelişini şu şekilde duyuruyor:

"Son zamanlarda Saidi Nursî'nin küçük çapta yurt gezisi yaparken kullandığı Isparta 20001 plâka sayılı hususî otomobilin bugün öğleden sonra Eskişehir'e gelmesi hayli ilgi toplamıştır. Hükümetin telkini ile Emirdağında ikamete mecbur edilen Saidi Nursî'nin tekrar seyahate çıktığını zanneden halk ve basın mensupları arabanın etrafını sarmışlardır. Fakat yapılan tetkikat sonunda otomobilinin içerisinde Saidi Nursî yerine baş müritlerinden birinin olduğunu, onun yerine kendisinin seyahate çıktığını belirtmiştir. Otomobil Eskişehir'de iki saat kadar kaldıktan sonra meçhul bir istikamete hareket etmiştir."

Urfa misafirini vermiyor

Ankara bastırdıkça bastırıyor. Urfa ise kutlu misafirini vermiyor. Misafirin ebedî âleme intikaline sadece saatler var. Urfalılardan Başbakana telgraflar gidiyor: "Mübarek misafirimiz Said Nursî gayet hasta olup yola çıkacak halde değildir. Ölüm halinde, âhir hayatında Urfa'mıza şeref vermesi hepimizi ve bilhassa iktidarı memnun edecekken onun buradan ayrılmasına tevessül etmeyi hiçbir kanun ve insaf kabul etmeyeceğinden, bu müdahalenin kaldırılmasını arz ederiz."

Nurcuların itirazına rağmen
Said-i Nursî dün defnedildi

Tıbbi mahzur yüzünden Valilik defni yarına bırakmadı, Tereke Hâkimi, Said-i Nursinin eşyalarına 551 lira 50 kuruş değer biçti

DIŞ TİCARET REJİMİ DEĞİŞİYOR

MTTB Başkanı "DP. ye girmedim" dedi

Cuma 25 Mart 1960

S. Nursi defnedildi

Bediüzzaman'ın "dünyalığı"

Akşam gazetesinin haberine göre tereke hakimi, Bediüzzaman'ın Urfa'daki otel odasında vefatından sonra kendisinden kalan maddî varlığı şu şekilde tespit etmiş:

15 lira bozuk para, bir saat (Omega marka), bir pusula, bir ibrik, bir leğen, iki pamuklu seccade, bir cübbe, şalvar, bez kuşak, bir baş yaşmağı, bir çift çorap, üç adet mendil, bir sepet içinde bir çaydanlık, bir kaşık, bir cezve, bir çay bardağı, eski Türkçe bir takvim.

Gazetenin haberine göre, Bediüzzaman'ı Urfa'ya getiren meşhur Isparta

20 001 plakalı otomobil de tereke içinde sayılarak hepsine 551 lira 50 kuruş değer biçilmiş.

Bediüzzaman Said Nursî'nin vefat ettiği Urfa İpek Palas Oteli ile 27 numaralı oda.

Milliyet

Kruşçev-de Gaulle görüşmesi başladı

SAİDİ NURSİ dün gömüldü

SAİD-I NURSİ ARTIK SEYAHAT ETMİYECEK

Gezileri, bir takım mahzurları celbe müsteit olduğu için kendisine istirahat telkin edildi

Kendisine, Hükümetçe bu yolda telkin yapıldığı Ajans vasıtasiyle açıklandı

ATAN

KADIN ve EVLİLİK FIKRALARI

misyonu hız verdi

Saidi Nursi gezisinin yarısında dün öldü

Saidi Nursi kimdir?

İnönü ve Aksal'ın gezileri

Nurcubaşı yine gezilere başladı

Dün Urfa'ya giden Saidi Kürdi'nin bayramdan sonra gideceği illerde Nurcuların hazırlık yaptıkları bildiriliyor

Bediüzzaman Said Nursî'nin gezileri "birtakım mahzurları celbe müsait olduğu için," hükümet kendisine "Emirdağ'da istirahat etmesini tavsiye ediyor." Son yolculuğuna çıkarken de Bediüzzaman rahat bırakılmıyor. Hattâ defnedildikten sonra da...

CHP'nin organı *Ulus* gazetesinde Bediüzzaman'ın vefat haberi.

Saidi Nursi'nin cesedi dün meçhul bir yere götürüldü

(Baştarafı 1 inci sahifede)

C. gaze

URFA VALİSİ KONYADA

18 Danıştay üyesi emekliye ayrıldı

(Baştarafı 1 inci sahifede)

PERŞEMBE 14 TEMMUZ 1960

SAHİBİ: ADNAN DÜVENCİ

TELEFONLAR:

POSTA KUTUSU:

FİYATI: 25 KURUŞTUR.

DEMOKRAT İZMİR

SABAHLARI ÇIKAR MÜSTAKİL SİYASİ GAZETE

Saidi Nursinin cesedi dün meçhûl bir yere götürüldü

Sabaha karşı açılan mezardan çıkarılan cesedin Ispartaya nakledilmiş olması muhtemel

Urfada, dahili ve harici telefon, telgraf muhaberatına saat 12 ye kadar müsaade edilmedi

Amerika Kongoya yardımı reddetti

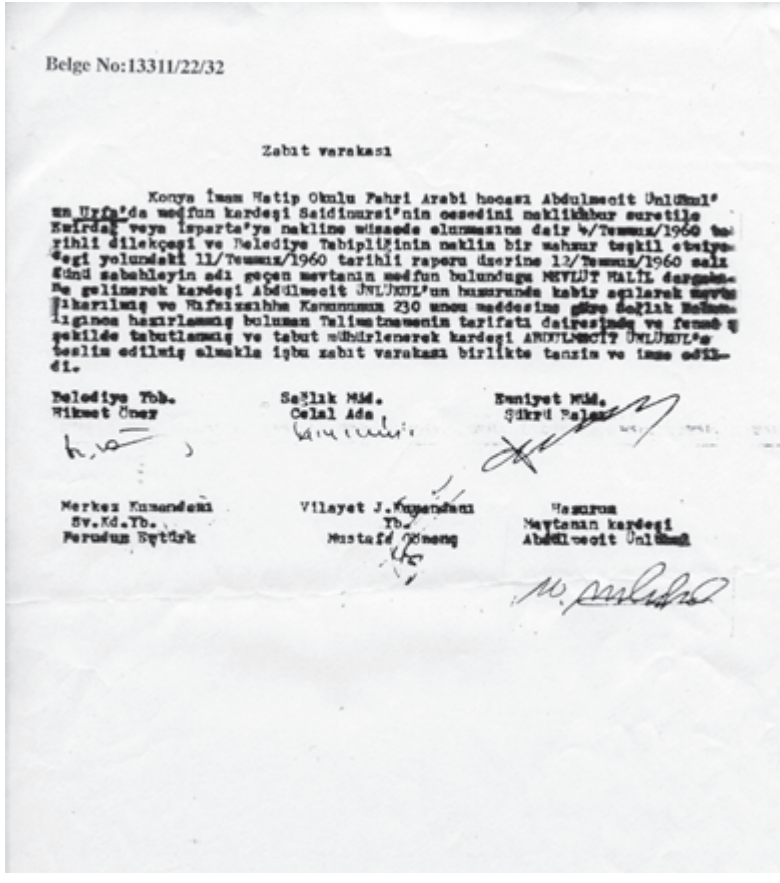
Eisenhower, «Hiçbir Batılı büyük devletin müdahalesine taraftar değilim» dedi; meselede Güvenlik Konseyine aksetti ve Gazadan asker istendi

Saidi Kürdünün cesedi nasıl nakledildi?

Tavat edilen mescid - Taaffün etmiş cesed- Urfada yayılmasına çalışılan haber

Gökay'ı getiren yapur rötarlı

Bediüzzaman Said Nursî'nin olağanüstü önlemler altında naaşının meçhul bir yere nakledilişi, ihtilâl yönetiminin taraftarı basında bu şekilde yer almıştı.

Belge No:13311/22/32

Zabıt varakası

Konya İmam Hatip Okulu Fahri Arabi hocası Abdulmecit Ünlükul'
un Urfa'da medfun kardeşi Saidinursi'nin cesedini nakliyhusr suretiyle
Emirdağ veya Isparta'ya nakline müsaade olunmasına dair 4/Temmuz/1960 ta-
rihli dilekçesi ve Belediye Tabipliğinin naklin bir mahsur teşkil etmiye-
ceği yolundaki 11/Temmuz/1960 tarihli raporu üzerine 12/Temmuz/1960 salı
günü sabahleyin adı geçen mevtanın medfun bulunduğu MEVLÜT HALİL dergâhı-
na gelinerek kardeşi Abdülmecit ÜNLÜKUL'un huzurunda kabir açılarak meyyit
çıkarılmış ve Hıfzıssıhha Kanununun 230 uncu maddesine göre Sağlık Bakan-
lığınca hazırlanmış bulunan Talimatnamenin tarifatı dairesinde ve fennen
şekilde tabutlanmış ve tabut mühürlenerek kardeşi ABDÜLMECİT ÜNLÜKUL'a
teslim edilmiş olmakla işbu zabıt varakası birlikte tanzim ve imza edil-
di.

Belediye Tbb.
Vikmet Öner

Sağlık Müd.
Celal Ada

Emniyet Müd.
Şükrü Balan

Merkez Kumandanı
Sv.Kd.Yb.
Feruduh Baştürk

Vilayet J.Kumandanı
Yb.
Mustafa Özmeng

Hazırun
Mevtanın kardeşi
Abdülmecit Ünlükul

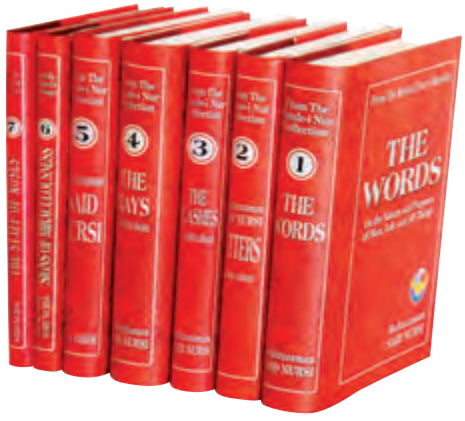
Soygunun belgesi

Bediüzzaman'ın naaşının Urfa'dan nakliyle ilgili olarak düzenlenen ve Belediye Tabibi, Sağlık Müdürü, Emniyet Müdürü, Merkez Kumandanı ve Vilâyet Jandarma Kumandanı ile Bediüzzaman'ın kardeşi Abdülmecid Ünlukul'un (zorla attırılan) imzalarını taşıyan zabıt.

Hüve Nüktesinden korktular

Çok emarelerle kat'î kanaatim gelmiş ki, gizli dinsizler, resmî bazı memurları aldatıp Nur'un mahrem büyük risaleleri içinde yalnız Rehber'i musırrane medâr-ı itham tutmaları ve bir buçuk seneden beri bana sıkıntı vermelerinin sebebi, Rehberdeki "Hüve Nüktesi" olduğunu kat'iyen bildim. Çünkü bu Hüve'nin keşfettiği sırr-ı tevhid pek kat'î ve bedihî bir surette küfr-ü mutlakı kırıyor. Hattâ bir kısmında hiçbir vesvese ve şüphe bırakmıyor. Gizli dinsizler buna karşı çare bulamadıklarından, intişarına resmî yasakla sed çekmek için çalıştılar.

Said Nursî

THE WORDS

DIE WORTE
Bediuzzaman SAID NURSI

NATURE:
Cause ou Effet?
Bediuzzaman
Said Nursi

ODSJAJI
Bediuzzaman SAID NURSI

青年指南

SAID NURSI
SUKRAN VAHIDE

ИСЛАМ В СОВРЕМЕННОЙ ТУРЦИИ
Islam in der modernen Türkei
Islam in Modern Turkey

Her kitap bir Said

KAT'İYEN SİZE HABER VERİYORUM Kİ, Risale-i Nur'un her bir kitabı bir Said'dir. Siz hangi kitaba baksanız, benimle karşı karşıya görüşmekten on defa ziyade hem faydalanır, hem hakikî bir surette benimle görüşmüş olursunuz. Ben şuna karar vermiştim ki, Allah için benimle görüşmek isteyenleri, görüşmediklerine bedel, her sabah okuduklarıma, dualarıma dahil ediyorum ve etmekte devam edeceğim.

Risale-i Nur Külliyatından *Zühretü'n-Nur* mecmuası. Teksirle çoğaltılmış Osmanlıca nüsha.

Daktilo ile yazılarak teksirle çoğaltılmış bir *Gençlik Rehberi*. Kapağı matbaa baskısı: Eskişehir, 1956.

Atıf Ural ve Said Özdemir tarafından neşredilen *Hakikat Nurları*. 1958 Ankara baskısı.

"Küçük bir medrese"

Her bir adam eğer hanesinde dört beş çoluk çocuğu bulunsa kendi hanesini bir küçük medrese-i Nuriyeye çevirsin. Eğer yoksa, yalnız ise, çok alâkadar komşularından üç-dört zat birleşsin ve bu heyet bulundukları haneyi küçük bir medrese-i Nuriye ittihaz etsin. Hiç olmazsa işleri ve vazifeleri olmadığı vakitlerde, beş on dakika dahi olsa Risale-i Nur'u okumak veya dinlemek veya yazmak cihetiyle bir miktar meşgul olsalar, hakikî talebe-i ulûmun sevaplarına ve şereflerine mazhar oldukları gibi, İhlâs Risalesinde yazılan beş nevi ibadete de mazhar olurlar. Hakikî ilim talebeleri gibi, onların maişetlerini temin hususundaki âdi muameleleri de bir nevi ibadet hükmüne geçebilir.

Said Nursî

Şimdi resmen izin verilen din tedrisatı için hususî dershaneler açılmaya izin verilmesine binaen, Nur şakirtleri mümkün olduğu kadar her yerde küçücük birer dershane-i Nuriye açmak lâzımdır. Gerçi herkes kendi kendine bir derece istifade eder, fakat herkes her bir meselesini tam anlamaz. İman hakikatlerinin izahı olduğu için hem ilim, hem marifetullah, hem huzur, hem ibadettir. Eski medreselerde beş on seneye mukabil, inşaallah Nur medreseleri beş on haftada aynı neticeyi temin edecek ve yirmi senedir ediyor.

Said Nursî

Bediüzzaman'ın vârislerinden hattat Mustafa Acet tarafından rik'a hattıyla yazılan matbu Yirmi Üçüncü Söz.

1957'de Antalya'da bastırılan Hutbe-i Şamiye. İçinde, Bediüzzaman'ın bu eseri bastıranlar hakkındaki duası yer alıyor:

"Allahümme yâ Erhamerrâhimîn! İsm-i Âzamın hürmetine, bu Hutbe-i Şamiye'yi altı bin nüsha bastıran Tevfik ve Suphi ve Mustafa'dan ahsen-i kabul ile kabul eyle ve onları ve mübarek yardımcılarını Cennetü'l-Firdevs'te mesut eyle. Âmin. Ve hizmet-i Kur'âniye ve imaniyede daima muvaffak eyle. Âmin, âmin, âmin."

1955 Eskişehir baskısı Cevşenü'l-Kebîr.

Ceylân Çalışkan'ın 1947'de Eskişehir'de bastırdığı "Birinci Söz ve On Üçüncü Sözün İkinci Makamı."

Kısmen teksirle, kısmen daktilo kopyası ile çoğaltılmış bazı lâhika mektuplarından meydana gelen bir derleme.

"Hizbü'l-Ekber-i Nuriyye ve Yeni Bir Delâilü'l-Hayrât." İtinayla yazılarak süslenmiş ve tevafuklar kırmızı renkle işaretlenmiş.

Bediüzzaman'ın kabul olan duaları

Nur medreseleri

GENÇLİK YILLARINDAN itibaren bir an aklından çıkmayan bir sevdası vardı Bediüzzaman'ın:

Doğu vilâyetlerinde, din ilimleri ile pozitif bilimlerin birlikte okutulacağı bir üniversite kurmak.

"Medresetü'z-Zehrâ" adını verdi Bediüzzaman hayalindeki bu üniversiteye.

Fakat kaç defa gerçekleşecek gibi olduysa bir mani çıktı ve bu teşebbüs geri kaldı:

Duası kabul edilmediğinden değil; daha güzel bir şekilde kabul edildiği için...

O bir medrese istemişti; Rabbi ona dünya dolusu medreseler verdi.

İlâhî kader, Bediüzzaman'a önce medresenin müfredatını hazırlattı.

Sürgünlerde ve hapislerde eserler telif edildi seneler boyunca.

Üçüncü büyük hapis macerası geride kaldığında, Risale-i Nur adı altında muhteşem bir külliyat ortaya çıkmış bulunuyordu.

Görülmedik bir özelliği vardı bu eserlerin.

Her bir Risale bir Said Nursî idi.

Bediüzzaman'ı dünya gözü ile görmek şerefine erişenler onun sohbetinden nasıl bir feyiz alıyorlarsa, Risalelerin o gizemli satırlarına dalan insanlar da kendilerini benzer hislerle kuşatılmış buluyorlardı. Zaman ve mekân ayrımı tanımayan eserlerdi bunlar. O gün veya seneler sonra, orada veya dünyanın ücra köşelerinden birinde Risalelerle tanışmak arasında fark yoktu. Ve bu durum, böylece kıyamete kadar sürüp gidecekti.

Arkadan gelecek olanlara bunu böylece müjdeledi Bediüzzaman.

"Hangi Risaleyi açsanız hakikî bir surette benimle görüşmüş olursunuz" dedi.

Eserlerin telifinden sonra, sıra medreselerin "inşasına" gelmişti.

"Çoluk çocuğu olan, evini bir medrese yapsın" dedi. Diğerlerine de bir araya gelerek bulundukları yerde "küçücük birer dershane-i Nuriye"

Fotoğraf: Merhum Prof. Dr. İbrahim Canan, 1959, Ankara Beyrut Palas Oteli çıkışı.

Asr-ı Saadet gibi

"Bahtiyar bir ihtiyar var. Etrafı sekiz yaşından seksen yaşına kadar bütün nesiller tarafından sarılmış. . . . Said Nur ve talebelerini seyrederken, insan kendini âdetâ Asr-ı Saadette hissediyor. Yüzleri nur, içleri nur, dışları nur... Hepsi huzur içindeler."

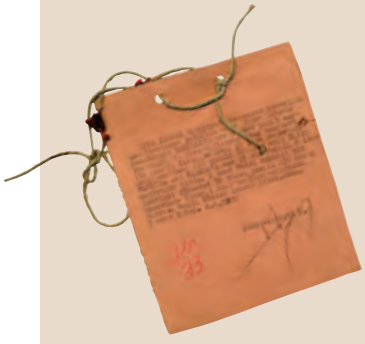
Osman Yüksel Serdengeçti

1970'in "yasak" kitapları

Bediüzzaman'ın vefatından on yıl sonra, verilen onca beraat ve iade kararlarına rağmen, eserleri hâlâ takibat konusu olmaya devam ediyordu. Bediüzzaman'ın talebelerinden Abdülkadir Badıllı'ya ait Risale-i Nurların 1970 tarihli müsadere tutanağı.

açmalarını söyledi.

Örgütü, formalitesi, üyeliği olmayan ilim yuvalarıydı bunlar. Kurmak için kimseden izin alınmaz, kimseye hesap verilmez, kadro istenilmez, sınavlara girilmezdi.

Bediüzzaman'ın irşadına kulak veren insanlar, yurdun dört bir yanında Nur medreseleri açtılar. Yahut evlerini birer medrese yaptılar.

Buralarda her kesimden ve her seviyeden insanlar beraberce iman ilimlerini okudular, Kur'ân'ın esrarına daldılar, bir iman neş'esini tattılar.

Risale-i Nur'ların telif ve neşrinden sonra Bediüzzaman'ın en büyük meşgalesi, Nur medreselerinin açılması idi. Bu suretle, benzersiz bir yaygın eğitim sistemini sapasağlam temeller üzerine bina ediyordu. Öyle ki, adı sanı duyulmadık beldelerde ve ülkelerde, Bediüzzaman'dan yıllarca veya asırlarca sonra dünyaya gelecek insanlar da ellerine Risale-i Nur'dan bir eser geçtiği zaman, hemen oracıkta bir medrese açacak, hiç yabancılık çekmeden bu eğitim sisteminin bir parçası oluverecekti.

Milletinin imanını selamette görebilmek için her ânı çilelerle dolu bir hayatı göze alan bir kulunun duasına Yer ve Gökler Rabbinin verdiği cevap böyle idi.

Teorik olarak, Bediüzzaman da her yurttaş gibi seyahat özgürlüğüne sahip; ancak her adımı gerek devletin, gerekse basının sıkı takibi altında. Vali "Polisimiz onu takip etmektedir" açıklaması yaparak muhalefeti rahatlatmaya çalışıyor. Bediüzzaman'ın özellikle Ankara'ya gelişi son derece dikkatle izleniyor ve pek çok spekülasyonlara konu teşkil ediyor.

Kimlerin imzası var?

Doğu Üniversitesi, Bediüzzaman'ın "Medresetü'z-Zehrâ" adını verdiği büyük idealiydi. Cumhuriyetin başlangıcında bu konudaki teşebbüse, aralarında Mustafa Kemal ile İsmet İnönü'nün de bulunduğu 167 milletvekili imza vermişti.

Dünyayı süsleyen Said'ler

Ahmet Feyzi Kul (1898-1972)

Nur'un Avukatı

Leyle-i Miraç, ikinci bir Leyle-i Kadir hükmündedir. Bu gece mümkün oldukça çalışmakla kazanç birden bine çıkar. Şirket-i mâneviye sırrıyla, inşaallah herbiriniz kırk bin dille tesbih eden bazı melekler gibi, kırk bin lisanla bu kıymettar gecede ve sevabı çok bu çilehanede ibadet ve dualar edeceksiniz. Ve hakkımızda gelen fırtınada binden bir zarar olmamasına mukabil, bu gecedeki ibadetle şükredersiniz. Hem sizin tam ihtiyatınızı tebrikle beraber, hakkımızda inâyet-i Rabbâniye pek zâhir bir surette tecelli ettiğini tebşir ederiz.

Said Nursî

BEDİÜZZAMAN'IN ÜÇ FEYZİ'SİNDEN BİRİ. Hiç sarsılmayan metaneti ve ateşli müdafaaları sebebiyle Bediüzzaman tarafından "Nur'un avukatı" olarak anılan Nur kahramanı.

Uluborlu'da doğdu. Birinci Dünya Savaşında elinden yaralandı. Risale-i Nur'u 1930 yılında tanıdı. Afyon hapsinde Üstad ile beraber yattı. Bediüzzaman ile Risale-i Nur'u anlatan "Mâidetü'l-Kur'ân" adlı eseri, Afyon duruşmalarında sık sık söz konusu edildi. Güçlü kalemi ve fevkalâde hitabetiyle, mahkemede uzun bir müdafaa yaparak Üstadını savundu. Diğer talebelere altışar ay ceza verilirken, Ahmet Feyzi on altı aya mahkûm edildi.

Hayatının büyük bölümünü Aydın'ın Ortaklar bucağına bağlı Çamlık köyünde geçirdi. Antalya'da vefat etti. Kabri Çamlık köyündedir.

Müdafaasından

Biz Bediüzzaman'ı zamanımızın en yüksek din âlimi biliyoruz. Din hakikatlerini asla dalkavukluk yapmadan beyan ve ifade eden bir hakikat adamı biliyoruz. Mücahid adını vermekliğimiz, memleketimizi tehdit eden ahlâksızlık ve imansızlık cereyanlarına karşı Kur'ân'ın sarsılmaz hakikatlerine dayanarak giriştiği müdafaa ve hizmet-i diniyesinden dolayıdır. Din ve vicdan hürriyetinin hükümran olduğu bir memlekette vicdanî kanaatlerimizden mes'ul olamayız. Bundan dolayı da kimseye hesap vermeye mecbur değiliz.

Bizler Allah'a ve Resulüne ve Kur'ân'a inanmışız. Şimdi bu imanın ve Peygamberin sıdkına olan bu itikadın neticesi olarak kendimizi helâk-ı ebedîden kurtarmak için çalışmayalım mı? Etrafımızda olup bitenleri görmeyelim mi? . . . Biz Risale-i Nur'u seviyoruz. Ve onu hakiki ve riyâsız bir din kitabı ve Kur'ân tefsiri biliyoruz. Kıymet ölçüleri ve hükümleri vicdanî bir takdir meselesidir. Buna kimse müdahale edemez. . . . Fâni zevâhirin âlâyişine ednâ bir meyil ve iltifat göstermeyen ve en küçük bir menfaat ve lezzete tenezzül etmeyen; levs-i fâninin ayağına dolaşan bütün yaltaklanmalarına asla kıymet vermeyen; kimseden bir şey beklemeyen ve dilenmeyen ve kendisine arzedilenleri kabul etmeyen; iffet ve ismetin en âlî örnekleri-

ni yaşatarak sabûrâne, mütehammilâne, her nevi mahrumiyetlere göğüs germek sûretiyle kendini hakikate ve envâr-ı Kur'âniyeye ve maarif-i Muhammediyenin (a.s.m.) izharına vakfeden; ve memleket ve milletin ızdırabatı karşısında pür-rahm ü şefkat ağlayan; kendine yapılan bunca ihanetlere rağmen etrafındakilerin saadetleri için hizmetinden asla vazgeçmeyen; ihtiyarlığına ve bîkesliğine bakmayarak insanları gayyâ-yı cehil ve girdâb-ı inkârdan kurtarmaya, hasbî ve İlâhî bir cehd ile çalışan ve savaşan fazilet ve nur âbidesini Üstad addetmekliğimizi çok mu görüyorsunuz? Kendisinin bu arz edilen keramet-i ilmiyesiyle beraber, sırf ahlâk ölçülerinin kaybolduğu böyle bir devirde gösterdiği bu misilsiz feragat ve istiğna ve şaheser-i ismet ve istikamet dolayısıyla yine bir enmûzec-i kemâl ve mihrab-ı fazilet olarak tanınmaya ve iktida edilmeye şâyândır.

Evet, bizim menfî bir cephemiz, ahlâksızlığa ve imansızlığa müteveccih bir takbih tarafımız var. Bu sırf imandan ve Kur'ân'ın bu mevzular üzerindeki şiddet-i beyan ve azamet-i tevbihine bizzarure iştirakimizden ileri geliyor. Eğer bu esbab-ı mucibe, samimiyetin ve ihlâsın, hakikat ve safvetin bu tarz-ı beyanı size kanaat vermediyse, bize ne şekil isterseniz ceza veriniz. Lâkin unutmayınız ki, bugün altı yüz milyon insanın mensubiyetini taşıdığı Hazret-i İsa (a.s.) zamanının idarecileri tarafından sırf insanlığın saadeti için kalbi çarptığı ve emanet-i tebliği hâmil bulunduğu sebeplerle âdi bir hırsız gibi idama mahkûm edilmişti. Biz hür söylediğimizden dolayı mâruz kalacağımız bu mahkûmiyeti iftiharla karşılayacağız. Ve sadece "Hasbünallahü ve ni'me'l-vekîl" nidasıyla dergâh-ı Kàdiyü'l-Hâcâta el açacağız.

Ahmet Feyzi'den Sadık Beye hapishane günlerinde yazılmış bir mektuptan:

Kardeşim, hiç şüphe etmiyorum ki, buraya mesail-i âdiye gibi muayyen günler için kazaya uğramış kurbanlar halinde yatıp çıkmak için girmiş olmayalım. Bizi burada toplamış irade-i Samedaniye bu toplantıdan elbette çok âli bir netice çıkaracak. Ulviyet ve hakikat-i İslâmiyenin belirtilmesi demek olan bu neticenin husulü için bizim gibi acezenin hizmeti, değer biçilemeyen bir mazhariyet ve âtıfet-i Rabbaniyedir.

Fedakârlıkta geri kalma

Madem Nur şakirtlerinden çokları hem malını, hem istirahatini, hem dünya zevklerini, hem lüzum olsa hayatını Nur'un hizmetinde feda ediyorlar. Sen, ey nefsim, neden fedakârlıkta en geri kalmak istersin?

Said Nursî

Ahmet Aytimur
(1924-2016)

ELAZIĞ'DA DOĞDU. 1948'de geldiği İstanbul'da Risale-i Nur ile tanışınca gönlüne Üstadı bulmak iştiyakı düştü ve kendisini Emirdağ'da ziyaret etti. O andan itibaren de çoluk çocuk sahibi olmak, mal mülk edinmek gibi bütün dünya emellerini bir tarafa iterek hayatını bütünüyle Risale-i Nur'a vakfetti.

İstanbul'daki meşhur dâvâya konu olan *Gençlik Rehberi*'ni 1950'de Ramazan Tuncay, Hafız Emin, Muhsin Alev ve Ziya Arun ile birlikte bastılar. 1956'dan itibaren İstanbul'da matbaalarda devam eden neşriyat hizmetlerinde, Risale-i Nur'un bir nâşiri olarak vazife aldı. Bediüzzaman'ın "Yeminle söylüyorum, Ahmet Aytimur'u on şeyhülislâma değişmem" şeklindeki iltifatına mazhar oldu. Üstadın vasiyetnamesinde adı geçen vârisler arasındadır.

Mustafa Acet
(1924-1990)

EMİRDAĞ'DA DOĞDU. Risale-i Nur ve Bediüzzaman ile 1947 yılında askerlik dönüşü tanıştı. Üstad ile beraber Afyon hapsine girdi. Hapishanede hat öğrendi. Daha sonra 1951-60 arasında imamlık yaptı, ondan sonra da uzun yıllar Diyanet İşleri Başkanlığında hattat olarak çalıştı. Emirdağ'da Bediüzzaman'ın yakın hizmetinde bulundu. 27 Mayıs İhtilâlinden sonra da Risale-i Nur'ları yazıp okuttuğu için tutuklandı, beraat etti. Medine'de vefat etti.

Risalelerde Mustafa Acet

Aziz kardeşlerim, beni merak etmeyiniz. Ben her zahmette bir eser-i rahmet ve bir lem'a-i inayet gördüğümden, sıkılmıyorum. Sizin gayret ve ciddiyetiniz ve yardımınız her sıkıntıyı izale eder, daimî sürur verir.

Burada, Abdülmecid (kardeşim) hükmünde ve hanedanı da benim hanedanım olması cihetiyle en çalışkan ve fedakâr Mustafa Acet, hem küçücük bir Hüsrev, hem küçücük bir Abdurrahman hükmünde Ceylân namında çok çalışkan bir çocuk, Risale-i Nur'a tam hizmet ediyor.

(Emirdağ Lâhikasında "Kalbe ihtar edilen içtimaî hayatımıza ait bir hakikat" başlıklı mektup ile Bediüzzaman'ın vasiyetnamesinin altında imzası olan Risale-i Nur talebelerinden birisi de Mustafa Acet'tir.)

Kur'ân sûrelerinin âyet, kelime ve harf sayılarını gösteren liste. Bediüzzaman Said Nursî'nin el yazısıyla. En'âm Sûresinin altına "Tekrar sayılacak" notu düşülmüş.

Kur'ân kâinatı okuyor

Kâinat mescid-i kebirinde Kur'ân kâinatı okuyor, onu dinleyelim.

O nur ile nurlanalım.

Hidayetiyle amel edelim.

Ve onu vird-i zeban edelim.

Evet, söz odur ve ona derler.

Hak olup Haktan gelip hak diyen ve hakikati gösteren ve nuranî hikmeti neşreden odur.

Av. Bekir Berk

Her şey ona salât eder

O zât-ı Ahmediye (a.s.m.), ubudiyeti cihetiyle, halktan Hakka teveccühü hasebiyle, rahmet mânâsındaki salâtı ister.

Risaleti cihetiyle, Haktan halka elçiliği haysiyetiyle selam eder.

Nasıl ki cin ve ins adedince selama lâyık ve cin ve ins adedince umumî tecdid-i bîatı takdim ediyoruz. Öyle de, semâvat ehli adedince, hazine-i rahmetten, her birinin namına bir salâta lâyıktır.

Çünkü getirdiği nurla her bir şeyin kemâli görünür ve her bir mevcudun kıymeti tezahür eder ve her bir mahlûkun vazife-i Rabbâniyesi müşahede olunur ve her bir masnudaki makasıd-ı İlâhiye tecellî eder.

Onun için, her bir şey, lisan-ı hal ile olduğu gibi, lisan-ı kàli de olsaydı, "Essalâtü vesselamü aleyke yâ Resulallah" diyecekleri kat'î olduğundan, biz umum onların namına,

اَلْفُ اَلْفِ صَلَاةٍ وَ اَلْفُ اَلْفِ سَلَامٍ عَلَيْكَ
يَا رَسُولَ اللهِ بِعَدَدِ الْجِنِّ وَالْاِنْسِ وَبِعَدَدِ الْمَلَكِ وَالنُّجُومِ

mânen deriz.

Mazlumların Avukatı

Bekir Berk

(1926-1992)

ÇOCUKLUĞUNDA, BİR GECE YATAĞINDAN "Yaparım efendim, emredersiniz efendim, dağdan dağa atlarım efendim" sözleriyle uyandı. Rüyasında Ebu Cehil'in ordusuna karşı savaşan Peygamberimiz, harbe katılmak isteyen Bekir'e kendi zırhını ve miğferini giydirerek emirler vermişti.

Annesi, bu rüyayı, "Sen bu zamanın Ebu Cehil'lerine karşı savaşacaksın oğlum" diye yorumladı.

Hukuk öğrenimini tamamladıktan sonra, hayata atılırken, Bekir Berk'in tek bir düşüncesi vardı:

Mazlumların hakkını aramak.

Nerede zulme uğramış birisini işitse, Bekir Berk orada, onun savunmasındaydı.

Bir tarafta hakkını arayacak gücü olmayan yoksullar, diğer tarafta devrin istibdadına karşı mücadele veren Necip Fazıl ve Peyami Safa gibi ünlü kalemler, onun müvekkilleri arasındaydı.

Bu ideali, kısa zamanda ona "Mazlumların Avukatı" unvanını kazandırdı.

Hayatındaki asıl dönüm noktası, Bediüzzaman Said Nursî ve talebelerini tanımasıydı.

Ankara'da tutuklanan Nur talebelerinin savunmasını üstlenmesi

Bir tabure ve bir çanta ile bir büro kurulur; yol üzerinde dâvâlar görüşülür.

Üstadın talebeleri (Abdullah Yeğin ve Refet Barutçu) ile mahkemelerin bekleme salonları, bir dost meclisi olur.

Kaderde müdafi olmak da var, maznun olmak da. Değişmeyen şey, hakkın müdafaası.

istendiğinde, "İnançları uğrunda zindana atılan insanları müdafaa etmeyeceksem ben bu cübbeyi niye giydim?" diyerek oraya koştu.

Orada, cisimleri parmaklıklar arkasında, ama ruhları kuşlardan daha özgür insanlar buldu.

"Bizi değil, Risale-i Nur'u müdafaa edin" dediler.

Ondan sonrası, Risale-i Nur'un müdafaasına adanmış bir ömür idi.

Bediüzzaman Hazretleri, onu, "Seni bize Allah gönderdi" diyerek karşıladı ve üç beraberlikle müjdeledi:

Biri, Risale-i Nur talebesi olman.

İkincisi, Nur'un avukatı olman.

Sonrasını başka bir zamana sakladı Üstad.

"Seninle bir beraberliğim daha var, ama onu söylemeyeceğim" dedi.

"Dağdan dağa atlarım efendim" demişti rüyasında.

Üzerinden aştığı dağlar bazan metrelerce kar altında geçit vermeyen dağlar idi.

Bazan ateşlenmesine saniyeler kalmış dinamitler döşenmiş yollar.

Eğer o yolların ve o dağların arkasında yardım bekleyen bir mazlum varsa, bunların hiçbiri engel sayılmazdı.

Anadolu'nun en ulaşılmaz köşelerine öyle ulaşılmaz zamanlarda varırdı ki, bazan onu karşısında buluveren hakimler gözlerine inanamaz da kimlik kontrolu yapardı!

Kefenini çantasında, bir ordu enerjisini ruhunda taşıyan bir adamın yıllarca iğneyle kuyu kazması sonucunda yüzlerce dâvâ kazanıldı.

Ve, bir zamanlar ele alınamayan, evde tutulamayan, okuyanların başını dertten derde sokan eserler özgürlüğüne kavuştu, serbestçe basılır, yayılır ve okunur hale geldi.

Bu arada, Mazlumların Avukatı da tertiplerin hedefi haline geldi ve bir gün kendisini demir parmaklıkların arkasında buldu.

Fakat onun enerjisinde, şevkinde ve zevkinde değişen bir şey yoktu.

Gülerek zincirlendi, marşlar okuyarak hapishaneye girdi.

Onu mazlumların müdafaasından alıkoymak için avukatlığını elinden alacak bir mahkûmiyet uydurdular.

Fakat asıl hükmü veren, İlâhi kader idi.

"Vazife bitti, artık savunmaya ihtiyaç kalmadı" mesajı geldi yüce âlemlerden.

Ondan sonraki yılları, Kâinat Efendisine komşu beldelerden bütün dünyaya Nurlu hakikatleri ilân etmekle geçti.

Bu arada, yolu mukaddes topraklara düşenler, orada, İbrahim Aleyhisselamın misafirperverliğiyle kendilerini ağırlayan bir Bekir Ağabey buldular.

Yurduna tekrar dönüşü ise, kendisini Rabbine kavuşturacak olan bir hastalık vasıtasıyla oldu.

Fakat son nefes verilmeden vazifeyi terk eden kim?

En son günlerinde, koma halinde yatarken bile, büyük bir heyecanla, mazlum bir Nur talebesi muharririn müdafaasını yapıyordu.

Her fani gibi Bekir Berk de bu dünyayı arkada bırakarak bâki bir âleme göçtü.

Her büyük insan gibi, göçerken o da arkasında farklı bir dünya bıraktı.

Onun bıraktığı dünyada, milyonlarca insan, her gün ve her saat Nur'un hakikatlerini birbirine okuyor.

Üstelik, kapı çalındığında kimse telâşa kapılmıyor.

Onun arkada bıraktığı dünyada, Bekir Berk ismi, daima Risale-i Nur'lar ile beraber anılıyor. (Yoksa bu muydu Üstadın söylemediği üçüncü beraberlik?)

Ve bu dünya üzerindeki milyonlarca Nur talebesi, Üstadlarının yıllar önceki müjdesini doğruluyor:

"Bir gün hepimiz ona dua edeceğiz."

Mehmet Emin Birinci (1933-2007)

RİZE'NİN PAZAR İLÇESNE BAĞLI Hisarlı köyünde dünyaya geldi. Risale-i Nur'u 1949 yılında tanıdı. Eserleri okuyabilmek için yirmi günde Osmanlıcayı öğrendi. Mustafa Sungur'un duruşmasını takip için Samsun'a gittiğinde, tutuklu bulunan Sungur'un kahramanca duruşu, onu Risale-i Nur dâvâsına sımsıkı bağladı. Daha sonra İstanbul'da Gençlik Rehberi dâvâsını izlerken Bediüzzaman'ı ilk olarak orada gördü. Birkaç gün sonra da Bediüzzaman ile bizzat görüştü. Ondan sonrası ise, dünyaya ait her şeyi bir kenara atarak tamamıyla Risale-i Nur'a adanmış bir hayat idi. Kendisini bizzat Bediüzzaman İstanbul'a çağırdı. Risale-i Nur'ların neşir hizmetlerinde faal rol aldı.

Namazların vaktinde ve tadil-i erkân ile kılınması konusundaki hassasiyeti dillere destan olmuştu. Sonunda, ecel kendisini, ezan okunurken, hasta yatağında namaz kılar halde buldu.

M. Emin Birinci, bir beraat ve iade kararı sonrasında, Sabahaddin Aksakal ve Mehmet Fırıncı ile birlikte, adliye emanetinden Risale-i Nur'ları teslim alıyor.

Hamza Emek

(1922-1991)

EMİRDAĞ'DA DOĞDU. Bediüzzaman Said Nursî'yi 1944 yılında lise öğrencisi iken tanıdı. Ondan sonra da vefatına kadar hayatını Risale-i Nur'un hizmetinde geçirdi. Bediüzzaman'ın yakın hizmetinde bulunanlar arasındaydı. Çok partili döneme geçildikten sonra kendisine Demokrat Parti ilçe başkanlığı teklif edildiğinde, Bediüzzaman'ın izniyle kabul etti. Ancak daha sonra Belediye Başkanlığı da teklif edildiği zaman, Üstad buna izin vermedi. Hayatı boyunca evi Nur hizmetinin bir merkezi ve Nur kahramanlarının uğrak yeri oldu. Emirdağ'da vefat etti.

Yâ Allah, yâ Rahmân, yâ Rahim, yâ Ferd, yâ Hayy, yâ Kayyûm, yâ Adl, yâ Hakem, yâ Kuddûs!

İsm-i Âzam hürmetine, bu risaleyi yazan ve yazdıran Hamza'yı Cennetu'l -Firdevste saadet-i ebediyeye mazhar ve mes'ud eyle.

Âmin, Âmin, Âmin, Yâ Erhamerrâhimin!

Risale-i Nur'un kuvveti nereden geliyor?

Bu zamanda ehl-i iman öyle bir hakikate muhtaçtırlar ki, kâinatta hiçbir şeye âlet ve tâbi ve basamak olamaz; ve hiçbir garaz ve maksat onu kirletemez; ve hiçbir şüphe ve felsefe onu mağlûp edemez bir tarzda iman hakikatlerini ders versin. Umum ehl-i imanın bin seneden beri teraküm etmiş dalâletlerin hücumuna karşı imanları muhafaza edilsin.

İşte bu nokta içindir ki, dahilî ve haricî yardımcılara ve ehemmiyetli kuvvetlerine, Risale-i Nur ehemmiyet vermiyor, onları arayıp tâbi olmuyor—tâ avâm-ı ehl-i imanın nazarında, hayat-ı dünyeviyenin bazı gayelerine basamak olmasın; ve doğrudan doğruya hayat-ı bâkiyeden başka hiçbir şeye âlet olmadığından, fevkalâde kuvveti ve hakikati, hücum eden şüpheleri ve tereddütleri izale eylesin.

Mehmet Kayalar
(1913-1994)

ASLEN KONYALIDIR. Selânik'in Kayalar kasabasında dünyaya geldi. 6-7 yaşlarında iken ailesiyle Erzincan'a yerleşti. 1937'de Harp Okulunu bitirerek orduda görev aldı. 1942'de Risale-i Nur ile, 1950'de de Bediüzzaman ile tanıştı. Emekli olduktan sonra ikamet ettiği Diyarbakır'da evini halka açarak Risale-i Nur hizmetine tahsis etti. Cesaret ve celâdetiyle meşhur bir zat idi. Bediüzzaman ona "Nur'un muallimi" demiştir. Bediüzzaman'ın vârisleri arasında adı geçer. Diyarbakır Sulh Ceza Mahkemesindeki müdafaası, Üstad "Nur'un yüksek bir talebesinin mahkemesindeki müdafaasından bir parçadır" takdimiyle *İşârâtü'l-İ'câz*'da yer alır.

Müdafaasından

Maksadımız, imanımızı kurtarmaktır, imana hizmettir, Kur'ân'a hizmettir. Âhirete müteveccih olan bir hal ise, hiçbir günâ suç mevzuu olamaz. Mütemadiyen şikâyette bulunduğumuz o gizli din düşmanları, türlü türlü entrikalarla, tertiplerle, iz'açlarla bizleri bu kudsî vazifeden men etmeye uğraşmaktadırlar. Bizler ise bu kudsî yolda Kur'ân ve iman için her şeyimizi fedâya seve seve hazırız.

Değil dünyevî ızdıraplar, cehennemî azaplar da verilse, bıçaklarla da doğransak, en müthiş ölümlere de maruz bırakılsak, asırlar boyunca milyonlar mübarek ecdadımızın feda-yı can ettikleri bu kudsî hakikate, bizim cânımız da feda olsun. Bir değil, bin ruhum da olsa, Kur'ân için, iman için hepsini feda etmeye her zaman hazırım!

Abdülkadir Badıllı

(1936-2014)

URFA MERKEZE BAĞLI Akziyaret nahiyesi Şeyh Zeliha Köyünde doğdu. Badıllı aşiretine mensuptur. Kendi kendine okuma yazma öğrenerek Osmanlıca kitaplar okudu. Köy hocalarından Kur'ân, ilmihal ve tecvid gibi dinî konuları da öğrenmişti. 1953 yılında Üstadın ziyaretine gitti ve duâsını alarak Abdullah Yeğin'in yanında Rıdvaniye Camii medresesinde 7 yıl beraber kaldı. Bediüzzaman'ın "Zübeyir ve Ceylân gibi kabul ettim, sen benim Abdurrahman'ımsın" iltifatına mazhar oldu. Annesinden kalan 40 kadar koyunu satıp teksir makinesi aldı ve Risale-i Nur'ları çoğalttı. Buna çok memnun olan Üstad, "İnşaallah bu teksir makinesi ileride Urfa'nın âlem-i İslâma ilim hakikatini neşreden bir merkez halini almasına vesile olacak. Bütün Nurları neşir için sana izin veriyorum" dedi.

Risâle-i Nur'un kudsî kaynaklarını, Risâle-i Nur'da geçen hadis ve âyetleri, kelâm-ı kibar tabir edilen meşhur sözleri, Üstadın 3 ciltlik hayatını yazdı. Arapça *Mesnevî-i Nuriye* ve *İşârâtü'l-İ'câz*'ı tercüme etti. Daha başka büyüklü küçüklü birçok eserin sahibi.

Abdülkadir Badıllı'ya ait Lâhika defteri. "20 Muharrem 1371'den başlar; 1951-51 lâhikalarıdır." Defterde Bediüzzaman Said Nursî'nin tashihleri var.

Abdülkadir Badıllı arşivinden.

Mehmet Nuri Güleç
(Fırıncı) (1928-2020)

Abdullah Yeğin, Mehmet Fırıncı

Ali Demirel ve Mehmet Fırıncı

İNEGÖL'ÜN YENİCE Müslim köyünde dünyaya geldi. Risale-i Nur talebeleri arasında, asıl adından ziyade, mesleğine izafetle, "Fırıncı Ağabey" olarak tanınır. Risale-i Nur'larla ilk tanışması, gençliğinde aklına takılan bazı soruların cevabını ararken gerçekleşti. O sırada Nuruosmaniye Camiinde müezzin olan Enver Ceylân hoca, kendisini bazı üniversiteli talebelerine yönlendirdi. Böylece İstanbul'daki faal Risale-i Nur talebeleriyle tanışmış oldu ve ondan sonra Risale-i Nur derslerine gidip gelmeye ve iştiyakla Risale okumaya başladı. Üstad ile tanışmak ise Bediüzzaman'ın Gençlik Rehberi duruşması için İstanbul'a geldiğinde nasip oldu. Daha sonra Bediüzzaman, Güleç ailesinin Çarşamba'daki evinde üç ay kalacaktı.

Mehmet Fırıncı, çok geçmeden, kendisini Risale-i Nur'un neşir hizmetleri içinde buldu. Önceleri, ekseriyetle Isparta ve İnebolu'da Osmanlıca olarak yazılan Risaleleri burada ciltleyip muhafaza ediyor ve Anadolu'da gerekli yerlere tevzi ediyorlardı. Bu arada Risaleleri Latin harfleriyle de teksir ediyorlardı. Daha sonra eserler matbaalarda da basılmaya başladı. Bediüzzaman'dan sonraki yıllarda ise, Mehmet Fırıncı, Risale-i Nur hizmetinin pek çok açılımlarına öncülük etti. Bu suretle, Risale-i Nur'lar pek çok Batı ve Doğu diline çevrildi, birçok ülkede yayınlandı, uluslararası bilim platformlarında yüzlerce defa gündeme geldi, birçok üniversitede ders olarak okutulmaya başladı.

Nur hizmetindeki cevval ve müdebbir hali sebebiyle Üstad kendisine "İstanbul'un Hüsrev'i" derdi. Yine Üstadın ona taktığı bir başka lâkap da "zemberek" idi; bu da Fırıncı Ağabeyin insanları harekete geçirme kabiliyetini ifade ediyordu.

Muhsin Alev
(1930-2019)

KONYA'DA DÜNYAYA GELDİ. 1944 sonrasında Konya'da Zübeyir Gündüzalp ile beraber Risale-i Nur hizmetlerinde bulundu. Daha sonraki yıllarda, Edebiyat Fakültesinde felsefe öğrencisi iken, İstanbul'da hizmetine devam etti. Bu arada, arkadaşlarıyla beraber *Gençlik Rehberi*'ni matbaada bastırdı; bu sebeple Üstadla beraber yargılandı ve beraat etti. 1954'te ise Almanya'ya yerleşerek Risale-i Nur hizmetlerine orada devam etti.

Risalelerde Muhsin Alev

"Yâ Rab! Bizi ebedî haps-i münferidden kurtarıp bâki ve sermedî bir âlemin saadetine nâil edecek bir hakaik hazinesinin anahtarını Risale-i Nur gibi nazirsiz bir eseriyle bahşeden sevgili ve müşfik Üstadımızı, zâlimlerin ve düşmanların suikastlarından muhafaza eyle, Kur'ân ve iman hizmetinde daima muvaffak eyle. Ona sıhhat ve âfiyetler, uzun ömürler ihsan eyle" diye dua ediyoruz.

Evet, Üstadımız Hazretleri, Risale-i Nur'u dikkat ve tefekkürle okumak nimet-i uzmâsına nail olan biz bir kısım üniversite gençliği, bir hüsn-ü zan veya bir tahminle değil, tahkikî ve tetkikî bir surette, sarsılmaz ve sarsılmayacak olan ilmelyakîn bir kuvvet-i imaniye ile inanıyoruz ki, zemin yüzünün bu asra kadar görmediği bir vahşet ve dehşetin sebebi olan dinsizlik ve ilhadı, Bediüzzaman ortadan kadırmaya inayet-i Hak ile muvaffak olacaktır.

Bizim bu kanaatimiz, safdilâne veya tahminle değildir; ilmî ve delile müstenid bir tahkik iledir. Bunun için, muarız olan dahi bu hakikati kalben tasdik edecektir. Dua ve şefkat buyurun, Kur'ân ve iman hizmetinde fedâi olalım. Risale-i Nur'u, bir dakikamızı bile kaybetmeden okuyalım, yazalım, ihlâs-ı tamme muvaffak olalım.

Üniversite Nur talebeleri namına Abdülmuhsin

Muhsin Alev'in Berlin'den Bediüzzaman'a gönderdiği bir mektup.

Gayet küllî ve geniş Nur talebeleri ve Risale-i Nur'un bedeline yalnız şahsımı çürütmek ve ehemmiyetten iskat etmek bizim için büyük bir maslahattır ki, Risale-i Nur ve talebelerine kader-i İlâhî iliştirmiyor. Yalnız benim şahsımla meşgul eder. Ben de size, bütün dostlarıma beyan ediyorum ki, bütün ruh u canımla hattâ nefs-i emmâremle beraber Risale-i Nur'un ve sizlerin selametine, şahsıma gelen bütün zahmetleri mânevî sevinç ve memnuniyetle kabul ediyorum. Cennet ucuz olmadığı gibi, Cehennem de lüzumsuz değil. Dünya ve zahmetleri fâni ve çabuk geçici olduğu gibi, bize gizli düşmanlarımızdan gelen zulüm ve mahkeme-i kübrâda ve kısmen de dünyada yüz derece ziyade intikamımız alınacağından, hiddet yerinde onlara teessüf ediyoruz.

Tahir Barçın
(1906-1978)

ERMENEK'TE DÜNYAYA GELDİ. Emirdağ'da hükümet tabibi iken Bediüzzaman buraya sürgün gönderildi. Gerek buradaki görev süresince, gerekse daha sonra Bediüzzaman'ın doktorluğunu yaptı. Bitlis'e tayin edildiğinde, Risale-i Nur'ları buralara götürerek Üstadın "Şarkın kapısını açtın" şeklindeki iltifatına nail oldu. 27 Mayıs ihtilâlinde Risale-i Nur'u okuduğu için tutuklandı, beraat etti. Daha sonraki yıllarda İstanbul'un Zeytinburnu semtinde açtığı muayenehanede pek çok fakiri ücretsiz tedavi ediyor, bir kısmının ilaç parasını da kendisi veriyordu.

Tahsin Tola
(1911-1983)

SENİRKENT'TE DÜNYAYA GELDİ. İlçeye ve halkına olan büyük hizmetleri sebebiyle "Kara Melek" olarak anılırdı. İki dönem DP milletvekilliği yaptı. Risale-i Nur'ların matbaalarda basılması konusunda önemli hizmetleri oldu. Zaman zaman Başvekil Menderes'e ve diğer yöneticilere Bediüzzaman'ın mesajlarını iletti. Risale-i Nur'ların Diyanet İşleri tarafından basılması konusunda Üstadın talebini Menderes'e iletti; ancak Menderes'in talimat vermesine rağmen bu iş gerçekleşmedi.

Tahsin Tola.
1965, Ankara Hapishanesi.

Ali İhsan Tola
(1927-2009)

SENİRKENT'TE DÜNYAYA GELDİ. Orman işletme mühendisi. 1950'de Bediüzzaman'ı tanıdıktan sonra kendisini tamamen Risale-i Nur hizmetine verdi. Bediüzzaman kendisini hizmetine almak için annesinden izin istediyse de, izin alamayınca "Bana hizmetin senin evinde olacak" dedi. Sav'da teksir makinesiyle Risalelerin çoğaltılmasında, daha sonra da Ankara'da eserlerin yeni harflere çevrilerek matbaalarda basılmasında çok büyük emekleri geçti. Hayatının son saatlerinde dahi, bütün gücünü toplamaya çalışarak ziyarete gelenlere Nur'un hakikatlerini anlatıyordu.

Ziya Arun
(1926-1997)

Bediüzzaman'ın dört Ziya'sından biri. Beyşehir'de doğdu. Konya Lisesinin ilk Risale-i Nur talebesi. Rıfat Filizer ve Zübeyir Gündüzalp ile beraber faal bir gençlik grubu olarak Risale-i Nur'a Konya'da büyük hizmetlerde bulundu. İstanbul Üniversitesi Felsefe Bölümünü kazandıktan sonraki yıllarda ise, Muhsin Alev ile birlikte, İstanbul'daki Nur hizmetlerinin ön safında yer aldı. Otuzlu yaşlarında bir karakol işkencesinde beyninin hasar görmesi sebebiyle uzun bir tedavi dönemi geçirdi.

Bediüzzaman'ın gözünde Ziya Arun

Ziya'yı aynen Zübeyir gibi bütün hayatını Nur'lara, iman hizmetine fedakârane verecek bir mahiyette bilirim.

Kardeşim Ziya, benim bir vekilim olmayacak, müteaddit vekillerim olacak. Sen de onlardan birisin.

Salih Özcan
(1929-2015)

1949'DA AKÇAKALE'DE DOĞDU. 1949 yıllarında Hulûsi Yahyagil'in teşvikleri üzerine Bediüzzaman'ı Emirdağ'da ziyaret etti. Üstad Bediüzzaman kendisini dizlerinin üzerinde doğrularak "Gel, Seyyid Salih! Gel" diyerek kucakladı. "Seyyidler cemaatinden 500 yardımcı gelecekti; onlar namına Cenab-ı Hak seni bana ihsan etti" dedi.

Bediüzzaman'ın vasiyetinde "on iki kahraman kardeşim" adıyla geçen vârisler arasındadır.

1958 yılında yayın hayatına atılan *Hilâl* ve 24 Ekim 1967 tarihinde yayın hayatına atılan *İttihad* dergileri kurucuları arasında yer aldı. 1977 seçimlerinde Urfa'dan milletvekili oldu.

Emirdağ Lâhikasından:

"Ben çok zaman evvel bekliyordum ki, Urfa tarafında Nurlara karşı kuvvetli eller sahip olmaya çıksın. Çünkü orası hem Anadolu'nun, hem Arabistan'ın, hem Kürdistan'ın bir nevi merkezi hükmündedir. Nurlar orada yerleşse, o üç memlekette intişarına vesile olur. Cenab-ı Hakka hadsiz şükrediyorum ki, Seyyid Salih gibi gençliğin bir kahramanı ve o havalinin çok kıymetdar ve hamiyetkâr ve dindar iki milletvekili Nurlara sahip çıkmaya başladılar."

Salih Özcan'dan Üstada:

Sevgili Üstadım,

Risale-i Nur'a hizmet için, hakikate hizmet için kusurlarımızı af buyurarak en münasip şey ne ise Rabb-i Rahîm ihsan buyursun. Ve Risale-i Nur'un mübelliğ-i âzamı, istihdam-ı Nuriye ve Nurun merkez-i hakikîsi olan sevgili Üstadımdan emir ve fermanını el açarak bekliyorum. Hangi surette istihdam emir buyurulursa inşaallah lûtf-u İlâhî ile muntazırım, efendim hazretleri. Bütün kardeşlerimiz ayrı ayrı selam ve hürmetlerini arz ederler.

Tillo'lu Said

Said Özdemir

(1930-2016)

TİLLO'DA DÜNYAYA GELDİ. 1938'den itibaren Ankara'da hayatını geçirdi. Diyanet İşleri Başkanlığında gezici vaizlik ve daha başka görevler yaptı ve bu kurumdan emekli oldu. 1950'de Bediüzzaman'ı Isparta'da ziyaret etti.

1952'den itibaren de Risale-i Nur'un neşir hizmetlerinde faal rol aldı. Sözler'i ciltletip Üstada götürdüklerinde, Üstadın, çocuğuna kavuşmuş bir anne gibi sevindiğini ve "Artık gözlerim arkada kalmaz" dediğini anlatır. Üstad, kendi eseri olan kitabın fiyatını sormuş, çıkarıp parasını vermiş, sonra da, "Her 25 lirayı verene bu kitabı vermeyin; 25 kişiye okutacağım diyene verin" demişti. Bediüzzaman'ın vasiyetnamesinde vekil olarak adı geçen on iki kişi arasındadır.

"Fedakâr evlâdın çok fevkinde"

Aziz, sıddık kardeşim Osman Nuri,

Madem Cenab-ı Hak, senin kudsî niyet ve ihlâsınla Ankara'da en mühim genç Said'leri senin etrafına toplatmış. Madem Ankara'da benim bulunmamı lüzumlu görüyorsunuz. Ben de şimdi nafakamla tedarik ettiğim nüshalarımı o küçük medrese-i Nuriyeme benim bedelime gönderiyorum. Onların adedince Said'ler, seninle komşu olurlar. Hem fedakâr evlâdın çok fevkinde sadakatle şimdiye kadar hizmetleriyle her biri birer genç Said olarak beş-on Abdurrahmanlarım hükmünde Sungur, Ceylân, Tillolu Said, Salih, Abdullah, Ahmed, Ziya gibi genç ve çalışkan Saidleri senin yanına hem benim vekilim, hem senin talebelerin olarak benim bedelime o küçücük medrese-i Nuriyeye nezaret ve bir nevi dershane olarak reyinize bırakıyorum.

Evvelen: Üstadımız dün sizi Ankara'ya gidebildileri mi diye merak etti. Biz döndükten sonra siz ne zaman gittiniz ve orada kardaşlarla ne konuştunuz? Üstadımız sizi Konya halkına vekil olarak bırakmıştı.

Saniyen: Konya'da olan hadise için merak etmeyiniz. Sıkı tedbirleri daha ziyade ilânat hükmüne geçti. Ve kalplere tesir edip Risale-i Nur'la alakaya sevk edip muhabbete vesile oldu. Üstadımız da bu hadiseden memnun oldu ve mesrur idi. Sizden sonra biz dönerken bizi takip eden motorlu ve jipteki polislere Üstadımız şehrin dışında yarım saat ders verdi. Risale-i Nur'un kuvvetini, hakkaniyetini ve galebesini ve Nur talebelerinin tesirli hizmetini anlattı. Ve "Bizim vazifemiz asayişi temin ve manevi polislik olduğu için, siz de maddeten polislik vazifesiyle yardım hükmünde olduğu için size hiddet etmedim" dedi ve onları da duasına aldı. Bizler de hamd olsun salimen geldik. Bütün kardeşlerimize birer birer selam ederiz.

Kardeşleriniz

Abdullah Yeğin

(1924-2016)

MEYVE RİSALESİNDEN ALTINCI Meselenin yazılmasına sebep olan bu soruyu, arkadaşlarıyla beraber sormuştu: "Muallimlerimiz Allah'tan bahsetmiyor; bize Hâlıkımızı tanıttır." Ortaokul ikinci sınıfta iken Üstadı ziyaret etti. Bu ziyareti nedeni ile okulda disiplin kuruluna verildiği gibi Emniyette sorguya çekildi.

Dil Tarih Coğrafya Fakültesi son sınıfta iken okulu bırakıp hizmetine girme niyeti ile yanına gittiği Üstad tarafından Urfa'ya hizmet etmek üzere gönderildi. Üstadın vefatına kadar burada kaldı. Bediüzzaman'ın vasiyetinde ismi geçen hizmetkârlarından. *Yeni Lügat* adlı eserin sahibi.

Risalelerde Abdullah Yeğin

Bu vasiyetname benden sonra bâki kalan tayınat içinde de konulsun, tâ ki bazı insafsız insanlar "Bu Said günde beş on kuruşla yaşadığı ve kimseden para almadığı halde şimdiki mirası yüzer lira görünüyor, nerede buldu?" dememek için bu hakikati izhar etmek münasip olur.

Şimdi mânevî evlâtlarım, fedakâr hizmetkârlarım olan Zübeyir, Ceylân, Sungur, Bayram, Hüsnü, Abdullah, Mustafa gibi ve has ve hâlis Nurun kahramanları olan Hüsrev ve Nazif, Tahirî, Mustafa Gül gibi zatların nezaretinde o düsturumun muhafaza edilmesini vasiyet ediyorum.

Abdullah Yeğin ve Mustafa Oruç'un Kastamonuda Bediüzzaman'ı ziyaret ettikleri günlerde çekilmiş resimleri.

Son söz

HER BÜYÜK İNSAN GİBİ, arkasında eskisinden daha zengin bir dünya bıraktı Bediüzzaman. Ondan önceki dünyada Risale-i Nur yoktu. *Âyetü'l-Kübrâ* yoktu. *Haşir Risalesi* yoktu. On Dokuzuncu Söz yoktu. *Mucizat-ı Kur'âniye Risalesi* yoktu. Heyecanlı bir kitabın sayfaları arasında dolaşırcasına insanı kâinatın ufuklarında dolaştıran, gözüyle görüyormuşçasına bir kesinlikle âhiretin varlığına inandıran, her an Âlemlerin Rabbiyle beraber olmanın hazzını yaşatan, şeffaf satırlarının arasından bütün parlaklığıyla Kur'ân'ı gösteren, dede-torun ilişkisinden daha içten ve sıcak duygularla okuyucuyu Peygamberine bağlayan *Sözler* yoktu.

Yer ve Gökler Rabbinin takdir ettiği gün gelip de Risaleler Barla'da birer birer telif edilmeye başladığında, İstanbul'un ezelde takdir edilmiş siluetini tamamlayan kubbe ve minareler gibi, bu eserler de, dünyamızın manevî simasında kendilerine ayrılan yerleri doldurdular.

İnsanlık Risale-i Nur'a kavuşmak için neden bu kadar bekledi?

Çünkü ihtiyaç hiçbir zaman bu kadar şiddetli olmamıştı. İnkâr karanlıklarının öylesine yoğunlukla insanlığın üzerine çöktüğü bir başka zaman yoktu. Eskiden cehalet cephesinden gelen saldırılar ilimle püskürtülürken, şimdi bizzat ilim cephesinden gelen topyekûn saldırılar kuşatıyordu insanları.

Risale-i Nur Külliyatı, karanlığın en koyu zamanında, ihtiyacın en şiddetli ânında ve en zorlu şartlar altında telif edildi. Hattâ o zorlu şartlar, bu eserlerin vücuda gelmesine engel olmak şöyle dursun, bir ölçüde onların varlık sebebi halini aldılar. Müellif, bu âleme niçin geldiğini biliyordu. Arı bal yapacak, koyun süt verecek, rüzgâr esecek, yağmur yağacak, güneş doğacak, Bediüzzaman da Risale-i Nur Külliyatını yazacaktı.

Büyük kafalar gaflet içinde

"Dünya, büyük bir mânevî buhran geçiriyor. Mânevî temelleri sarsılan garp cemiyeti içinde doğan bir hastalık, bir veba, bir tâun felâketi, gittikçe yeryüzüne dağılıyor. Bu müthiş sârî illete karşı İslâm cemiyeti ne gibi çarelerle karşı koyacak? Garbın çürümüş, kokmuş, tefessüh etmiş, bâtıl formülleriyle mi? Yoksa İslâm cemiyetinin ter ü taze iman esaslarıyla mı? Büyük kafaları gaflet içinde görüyorum. İman kalesini, küfrün çürük direkleri tutamaz. Onun için, ben yalnız iman üzerine mesaimi teksif etmiş bulunuyorum."

Bir dâvâ sonrası

1966 Nisan'ında bir dâvâ sonrası Sultanahmet Camii önünde çekilen hatıra fotoğrafı.

Ayaktakiler (soldan sağa): Ahmet Aytimur, ..., Yaşar Çil, ..., Sabahaddin Aksakal, Üzeyir Şenler, Bekir Yalım, ..., Bekir Berk, Zeki Demir, Halil Küçük, Mehmet Soslu, Servet Armağan, İhsan Paşalıoğlu, Hüseyin Kileci, Abdülkadir Gök, Abdülkadir Usta.

Oturanlar: ..., ..., ..., Ahmet Gümüş, Bayram Yüksel, Halil Yürür, Mehmet Kutlular, Abdülvahit Mutkan, ..., Mehmet Emin Birinci, Rüştü Tafral.

Arı balını yaparken, o da kimi zaman dağ başlarında, kimi zaman zindan duvarları arasında imanlı ballarını yaparak insanlığa sundu. Yazdıklarında, yaşadığı zorlukların izi yoktu. Çünkü onun dünyaya baktığı yerden, binbir Esmânın güzellikleriyle aydınlanmış, renklenmiş, süslenmiş âlemler görünüyor, o da gördüklerini bize anlatıyordu. Onun için, Bediüzzaman ve talebeleri, ne kadar zulme uğramış da olsalar, hiçbir zaman kin ve intikam hislerinin tuzağına düşmediler. Onlar ve onları izleyenler, üç beş fâni şahsın vızıltılarına cevap yetiştirmekten daha önemli bir iş için buradaydılar.

Bediüzzaman Said Nursî, arkasında sadece Risale-i Nur Külliyatını bırakmadı. Risale-i Nur'un yaşayan eserleri de, en az risaleler kadar muhteşem eserlerdi. Hulûsi Bey, Hafız Ali, Sabri Efendi, Hüsrev Altınbaşak, Tahirî Mutlu, Ahmet Feyzi, Mehmet Feyzi, Hasan Feyzi, Sıddık Süleyman, Çaycı Emin, Şamlı Hafız, Muhacir Hafız Ahmet, Zübeyir Gündüzalp, Çalışkanlar Hanedanı, Mustafa Sungur, Bayram Yüksel, Abdullah Yeğin, Said Özdemir gibi, bir anda akla geliveren yüzlerce, belki binlerce isimli-isimsiz kahraman da işte bu yaşayan eserler arasındaydı. Onlar Risale-i Nur ile öylesine bütünleşmişlerdi ki, Üstadları en yakın talebeleriyle birlikte âniden tutuklanıp götürüldüklerinde, âdetâ "kendiliğinden" denecek bir doğallıkla Üstadlarının hizmetini de omuzlamış ve devrin en zalim müstebitlerini tümüyle âciz bırakan harikulâde bir organizasyonla iman hakikatlerini yurdun en ücra köşelerine kadar yaymışlardı. Bu kadar çok kahramanı böylesine bir tesanüdle etrafında toplayan bir dâvânın benzerine tarihte kolay kolay rastlanmaz.

Risale-i Nur'un bir başka benzersiz özelliği de, her sınıf ve seviyeden insanları bir araya getirmesiydi. Ümmîler ve âlimler, çocuklar ve yaşlılar, köylüler ve kentliler, kadınlar ve erkekler onun ders halkasında aynı iman hakikatlerini soludular, aynı tecrübeleri yaşadılar, aynı duygularla dolup taştılar. Yaşayarak yazılan eserler, yaşanarak okundu. Belki onlardan birçoğu okuduklarını nasıl anladığını bilmiyordu, ama anladığını biliyordu. Çünkü okuduğunu yaşıyordu ve yaşadığını fark ediyordu. Onun için Risale-i Nur'lar, ilk telif ânından itibaren insanları etrafında pervane gibi topladı ve dalga dalga yayılarak dünyanın dört bucağına İslâm imanının neş'esini ulaştırdı. Risale-i Nur Müellifinin vefatı üzerinden yarım asır bile geçmeden, eserleri belli başlı bütün dillere çevrildi, hemen hemen bütün ülkelerde Nur dershaneleri açıldı. Herhangi bir anda, bu gezegenin kimbilir kaç köşesinde, kaç lisanla bu eserler okunuyor. Okunuyor da, okuyan diller bir türlü okumaya doymuyor. Zira iman derslerinin tadına doyum olmuyor.

1927 yılının baharında Kâinat Seyyahının "Yaz kardeşim!" hitabıyla başlayan macera, görünürde bir risalenin telifinden ibaretti. O gün kim bilebilirdi bu iki basit kelimenin âlemşümul bir iman inkılâbını başlatan bir emir olduğunu?

Kalemler o emirle birlikte yazmaya başladı. Her eser yazıldıkça, bu dünyanın eksik taşlarından biri tamamlandı. Yazılan eserler, onların etrafında halenenen fazilet timsali insanların hayatlarıyla şerh edildi. Sonunda, Risale-Üstad-Talebe üçlüsünden meydana gelen ve sürekli olarak serpilip gelişen bir iman cereyanı dünyamızı sardı.

Tıpkı rengârenk örtüleriyle yerin yüzünü süsleyen baharlar gibi, bu iman cereyanı da her an yeni yeni eserleriyle dünyamızın manevî simasını süslemeye devam ediyor.

Görmesek de, görmüş gibi biliyoruz ki, şu anda, belki çok yakınımızda, belki çok uzaklarda, bir insanın gönlüne Risalelerden iman ateşi düşüyor.

Ateşin düştüğü yerde bir Said doğuyor.

Orada "Niçin Üstadın mezarı yok?" sorusu da cevap buluyor.

Çünkü mezarlar ancak ölüleri ağırlar.

Said'ler ise ölmezler, sadece doğarlar.

Gölgeler, kış, bahar...

bahardı.
ilk cemrenin düştüğü günlerdi.
bir kayık yol alıyordu sessiz sularda.
bir kayık, birkaç adam
ve sular kadar sessiz ve derin bir yürek,
bir yürek ki, zamanının eşsizi.
bir kayık, birkaç adam
ve ...
kim bilebilirdi ki
bir fetihti yaklaşılan...
neydi ki hayat?
ha orada ha burada,
tek bir gök kubbenin altında.
Halıkı bir, Maliki bir, Hâfızı bir.
her toprak memleket,
her dam sıla.

* * *

bahardı.
bir kasaba, birkaç adam
ve âlemler kadar geniş bir yürek,
bir yürek ki, sınırsız şefkati.
bir kasaba, birkaç adam
ve...
"yaz kardeşim" dedi.
yazmaya başladı,
üzerlerine sessizlik örttükleri
uyutulmuş kalemler.
bahardı.
gök yarılırcasına zikrederken,
yerdekiler yeni bir dirilişe çatlarken,
"yaz kardeşim" nidasına uyandı
bir köşede unutulmuş sineler.
ve başladı yazılmaya
ta "oku" emrinden bugüne,
ne varsa...
neydi ki hayat?
kâinatta âyet olmak,
harf harf, hece hece kitab-ı kâinatı okumaktı.
kul olmaktı,
"kalemle yazmayı öğretene,
insana bilmediğini bildirene"

* * *

kıştı.
bir mahpus damı, birkaç adam
ve zindanları saraya kalbetmiş bir yürek.
bir yürek ki, öteleri yüklenmiş.
bir dam, birkaç adam
ve...
azizlerdi, sadıklardı, fedakârlardı.
sesler nur, eller nur.
nura boğdular kesif ve küflü duvarları.
kıştı.
yürekleri ürperten
müthiş bir yangındı.
imanların tutuştuğu,
içinde evlatların yandığı.
neydi ki hayat?
yangına nur yetiştirenlerin,
diz, dirsek çürütenlerin,
ömrü bedel verenlerin
ruhlarında canlanan
bir insan-ı kâmil.
bahardı.
bir otel odası, birkaç adam
ve son demlerde bir yürek.
bir yürek ki, ruhunu Rahman'a teslim eylemiş.
bir otel odası, birkaç adam
ve...

"risale-i nur için hayat isterdim" demişti.
oysa verdiği nefes,
hayatlar kurtaran hakikatlerdi.
kainatı kuşatan bir yürek ve sayısız eller,
cennet-âsâ baharlara tohumlar ekti.
bahardı.
yetmiyordu artık
acele edip geldiği kışlar,
yetmezdi artık bu perdeli baharlar.

neydi ki hayat?
ne sılada, ne baba ocağında.
bir otel odasında,
dünya ve içindekilerden gayrı,
gölgelere yumduğu gözlerini
sonsuz bir nura açmaktı.
bu sürgün ayazlardan
sonsuz baharlara kanat çırpmaktı.
...

Funda Demirer

Nura Uçan

Pervaneler

Karşımda müthiş bir yangın var; alevleri göklere yükseliyor.
İçinde evlâdım yanıyor, imanım tutuşmuş yanıyor.
O yangını söndürmeye, imanımı kurtarmaya koşuyorum.

Bediüzzaman Said Nursî

Çiçekler ve Kelebekler

İlk satırlar kâğıda dökülürken...

Risale-i Nur'lar birer ikişer telif edilirken,
bir yandan da insanlar büyük bir iştiyakla
onun etrafında kümeleniyorlardı.

BİR KELEBEĞİN KOKUSUNU, başka bir kelebek kilometrelerce uzaktan alır.

Bir çiçek açtığında, o çiçeğin böcekleri de bundan haberdar olur.

Yeryüzünün bir köşesinde insanlar bir araya gelip de Allah'ın kitabından bir şeyler okuduklarında, gökyüzündeki melekler haberi hemen alır.

Haber alanlar, haberin geldiği yere koşuşurlar.

Bir bahar sabahı, Anadolu'nun kuş uçmaz, kervan geçmez bir kasabasında Risale-i Nur'un ilk satırları kâğıda dökülmeye başladığında, bazı ruhlar bunu hissetmekte gecikmedi.

Oysa bu satırların müellifi, her türlü haberleşme imkânından yoksun kalsın diye buraya sürülmüştü. Sürekli gözetim altındaydı; kendisiyle selamlaşmak için bile büyük tehlikeleri göze almak gerekiyordu.

Risaleler birer birer telif edildi.

Her bir risale, onu iştiyakla bekleyenler için bir büyük müjde idi.

Her kelimesi, Cennet şerbetleri gibi içilerek okundu risalelerin.

Okunmakla kalmadı, yazıldı.

Tek tek yazılarak çoğaldı risaleler.

Önce yüzler, sonra binler, sonra yüz binler oldu.

El altından yurdun dört bir yanına yayıldı.

Bu işte akılların çözemediği bir şeyler vardı.

Risale-i Nur, insanları nasıl kendisine çekiyor, nasıl etrafında pervane ediyordu?

Onu bir okuyan, niçin okumaya doyamıyordu?

Onun âlemine giren, niçin bir daha çıkmak istemiyordu?

O kelimeler, o cümleler, o ifadeler, insanları nasıl kendisine pervane ediyordu?

Talebelerinden Üstada mektuplar

Bir şey için yaşıyorum

Ben artık bir şey için yaşadığımı zannediyorum. O da, Üstadım olan dellâl-ı Kur'ân'ın vazife-i memure-i mâneviyesini ifâda kendilerine pek cüz'î bir yardım ve Kur'ân hesabına cüz'î bir hizmetkârlıktan ibarettir.

Hulûsi Yahyagil

Güller açıyor

Aziz, büyük Üstadım,

Bu risaleleri okudukça ruhum güller gibi açılıyor, hayat-ı fâniyeden gelen âlâm ve meşakkati kaldırıp atıyor.

Sabri Arseven

Her şey mûnis bir arkadaş

Şu Söz öyle bir hakikati ders veriyor ki, daha insana yabancı ve bilinmesi mümkün olmayan bir şey kalmıyor. Her gördüğü, mûnis bir arkadaş oluyor. . . . Cenab-ı Hak bu kıymetli eserleri kıyamete kadar mü'min kullarına yetiştirsin.

Hafız Ali

Yazın, okuyun, imanınız yükselsin

Madem Risale-i Nur'un tesiri bu kadar kuvvetlidir; ben yazmaya karar verdim. . . . Ey Müslümanlar, manevî yaralarınıza ilaç ararsanız, Risale-i Nur'da vardır. Yazın, okuyun; imanınız o kadar teâli edecektir, hiç şüphe etmeyiniz.

Hacı Osman

Dağları sırtında taşıyan zerreler

Gel, her tarafa bak, her şeye dikkat et. Bütün bu işler içinde gizli bir el işliyor. Çünkü, bak, bir dirhem kadar kuvveti olmayan[1], bir çekirdek küçüklüğünde bir şey, binler batman yükü kaldırıyor. Zerre kadar şuuru olmayan[2], gayet hakîmâne işler görüyor.

Demek bunlar kendi kendilerine işlemiyorlar. Onları işlettiren gizli bir kudret sahibi vardır. Eğer kendi başına olsa, bütün baştan başa bu gördüğümüz memlekette her iş mu'cize, her şey mu'cizekâr bir hârika olmak lâzım gelir. Bu ise bir safsatadır.

1. Ağaçları başlarında taşıyan çekirdeklere işarettir.

2. Kendi kendine yükselmeyen ve meyvelerin sıkletine dayanmayan üzüm çubukları gibi nâzenin nebâtâtın, başka ağaçlara lâtif eller atıp sarmalarına ve onlara yüklenmelerine işarettir.

Sözler

Talebelerinden Üstada mektuplar

Bir şey için yaşıyorum

Ben artık bir şey için yaşadığımı zannediyorum. O da, Üstadım olan dellâl-ı Kur'ân'ın vazife-i memure-i mâneviyesini ifâda kendilerine pek cüz'î bir yardım ve Kur'ân hesabına cüz'î bir hizmetkârlıktan ibarettir.

Hulûsi Yahyagil

Güller açıyor

Aziz, büyük Üstadım,

Bu risaleleri okudukça ruhum güller gibi açılıyor, hayat-ı fâniyeden gelen âlâm ve meşakkati kaldırıp atıyor.

Sabri Arseven

Her şey mûnis bir arkadaş

Şu Söz öyle bir hakikati ders veriyor ki, daha insana yabancı ve bilinmesi mümkün olmayan bir şey kalmıyor. Her gördüğü, mûnis bir arkadaş oluyor. . . . Cenab-ı Hak bu kıymetli eserleri kıyamete kadar mü'min kullarına yetiştirsin.

Hafız Ali

Yazın, okuyun, imanınız yükselsin

Madem Risale-i Nur'un tesiri bu kadar kuvvetlidir; ben yazmaya karar verdim. . . . Ey Müslümanlar, manevî yaralarınıza ilaç ararsanız, Risale-i Nur'da vardır. Yazın, okuyun; imanınız o kadar teâli edecektir, hiç şüphe etmeyiniz.

Hacı Osman

Dağları sırtında taşıyan zerreler

Gel, her tarafa bak, her şeye dikkat et. Bütün bu işler içinde gizli bir el işliyor. Çünkü, bak, bir dirhem kadar kuvveti olmayan[1], bir çekirdek küçüklüğünde bir şey, binler batman yükü kaldırıyor. Zerre kadar şuuru olmayan[2], gayet hakîmâne işler görüyor.

Demek bunlar kendi kendilerine işlemiyorlar. Onları işlettiren gizli bir kudret sahibi vardır. Eğer kendi başına olsa, bütün baştan başa bu gördüğümüz memlekette her iş mu'cize, her şey mu'cizekâr bir hârika olmak lâzım gelir. Bu ise bir safsatadır.

1. Ağaçları başlarında taşıyan çekirdeklere işarettir.

2. Kendi kendine yükselmeyen ve meyvelerin sıkletine dayanmayan üzüm çubukları gibi nâzenin nebâtâtın, başka ağaçlara lâtif eller atıp sarmalarına ve onlara yüklenmelerine işarettir.

Sözler

Bir gram pamuk binlerce kişiyi giydirip doyuruyor

Gel, bütün bu ovaları, bu meydanları, bu menzilleri süslendiren şeyler üstünde dikkat et. Herbirisinde o gizli zattan haber veren işler var. Adeta herbiri birer turra, birer sikke gibi, o gaybî zattan haber veriyorlar. İşte, gözünün önünde, bak, bir dirhem pamuktan[1] ne yapıyor:

Bak, kaç top çuha ve patiska ve çiçekli kumaş çıktı. Bak, ondan ne kadar şekerlemeler, yuvarlak tatlı köfteler yapılıyor ki, bizim gibi binler adam giyse ve yese kâfi gelir.

Hem de bak, bu demiri, toprağı, suyu, kömürü, bakırı, gümüşü, altını gaybî avucuna aldı, bir et parçası[2] yaptı. Bak, gör!

1. Tohuma işarettir. Meselâ, zerre gibi bir afyon büzrü, bir dirhem gibi bir zerdali nüvatı, bir kavun çekirdeği, nasıl çuhadan daha güzel dokunmuş yapraklar, patiskadan daha beyaz ve sarı çiçekler, şekerlemeden daha tatlı ve köftelerden ve konserve kutularından daha lâtif, daha leziz, daha şirin meyveleri hazine-i rahmetten getiriyorlar, bize takdim ediyorlar.

2. Unsurlardan cism-i hayvanîyi halk ve nutfeden zîhayatı icad etmeye işarettir.

Sözler

Hangi akıl buna göz yumar?

Şu dünyaya, şu zamana çöken zulmet ve gaflet perdelerini Sözleriniz yırtıyorlar, parçalayıp o zulmeti ve gafleti dağıtıyorlar. Hangi akıl var ki, hakikat perdesini görüp de, o hakikat perdesinde nur-u hakikat parlarken, onlara gözünü yumup zulmet perdesine atılmış olsun?

Müzeyyene

Hakikat fışkırıyor

Risale-i şerifeler hakikat fışkıran, nurlar saçan bir feyizdir. Şu kadar diyebilirim ki, ehl-i dalâlet ve bid'aların en ileri gidenleri ve mülhidlerin en şenîlerini bile imana getireceğine kanaatim var; yeter ki ruhuna nüfuz edebilsin.

Binbaşı Âsım

Sözler'i dinleyen mest oluyor

Biz Hakkı Efendiyle ittifaken deriz ki:

İçindeki hakikatler cerh edilmez; içinde lüzumsuz bir şey yok, zararlı bir kayıt mutasavver değil. Dikkatle dinleyenler, Allah tevfik verirse, imanını kurtarabilirler. Bu hakaikle Avrupa ehl-i dalâletine de meydan okunur fikrindeyiz.

Hulûsi Yahyagil

Bir pencere açıldı

Şimdiye kadar bilmediğim ve görmediğim nuranî ve pek kesretli sürur-u mânevîyi ihtiva eden bir pencere bugün kalbimde açıldı.

Zühdü Efendi (Sabri Arseven'in amcazadesi)

Altınla yazılacak eserler

Altın yaldızla yazılması lâzımgelen eser-i âlînizde, Resul-i Müctebâ Aleyhi Ekmelü't-Tehâyâ Efendimiz Hazretlerine dil uzatan hâin-i bîdin olan mülhid hâinlerin kuruyası dillerini, inâyet-i İlâhiye ve ruhaniyet-i Peygamberî ve şeriat kılıcıyla kesmeye muvaffak olduğunuz şu eser-i bergüzîdenizi Cenâb-ı Hak ind-i İlâhîsinde ve nezd-i Peygamberîde kabul eylesin.

Şefâat-i Nebeviyeye efendimi ve fakiri de nâil eyleyip, sancak-ı Muhammedî (a.s.m.) tahtında cümlemizi ihvanlarımızla beraber haşreylesin. Âmin.

Şamlı Hafız Tevfik

Yeni bir hayat bahşetti

Bugün istinsahına muvaffak olduğum i'câz-ı Kur'ân'ın bu biçare talebenize bahşetmiş bulunduğu nihayetsiz füyûzat, mevte mahkûm ruhuma öyle bir tabib-i hâzık ameliyatı yapmış ki, mübtelâ olduğum emrâz-ı kalbiyeyi tedavi ve yeniden hayat bahşetmiş olduğundan, arz-ı minnetdârî eyler ve bu bînazîr mücevherat mahzeninin diğer renkli kapılarının da açılmasını âcizâne istirham eylerim.

Küçük Hafız Zühdü

Okudukça okumak istiyorum

Sözlerinizin (yani risalelerinizin) herbiri birer derya-yı azîmdir. Sözlerinizden pek çok feyz alıyorum. O kadar ki, okudukça tekrar etmeyi istiyorum. Ve tekrarında duyduğum İlâhî bir zevki tarif edemeyeceğim. Bugün Sözlerinizden değil hepsini, bir tanesini alan insafla okursa, hakkı teslime ve münkir ise gittiği yolu terke, fâsık ise tevbeye mecbur olacağına kat'iyen ümitvârım.

Hüsrev Altınbaşak

Âlemleri barındıran makineler

Gel, bu müteharrik antika[1] san'atlarına bak. Herbirisi öyle bir tarzda yapılmış; adeta bu koca sarayın bir küçük nüshasıdır. Bütün bu sarayda ne varsa, o küçücük müteharrik makinelerde bulunuyor.

Hiç mümkün müdür ki, bu sarayın ustasından başka birisi gelip, bu acip sarayı küçük bir makinede derc etsin? Hem hiç mümkün müdür ki, bir kutu kadar bir makine, bütün bir âlemi içine aldığı halde, tesadüfî veyahut abes bir iş, içinde bulunsun?

Demek, bütün gözün gördüğü ne kadar antika makineler var, o gizli zâtın birer sikkesi hükmündedirler. Belki birer dellâl, birer ilânnâme hükmündedirler. Lisan-ı hâlleriyle derler ki: "Biz öyle bir zâtın san'atıyız ki, bütün bu âlemimizi, bizi yaptığı ve suhuletle icad ettiği gibi kolaylıkla yapabilir bir zattır."

1. Hayvanlara ve insanlara işarettir. Zira hayvan, şu âlemin küçük bir fihristesi; ve mahiyet-i insaniye, şu kâinatın bir misal-i musağğarı olduğundan, adeta âlemde ne varsa insanda nümunesi vardır.

Sözler

Şimdi rüzgârlara bak:

Sair hakîmâne, kerîmâne faidelerinin ve vazifelerinin şehadetiyle, gayet mühim ve kesretli vazifelere koşuyorlar. Demek o dalgalanmak, bir Sâni-i Hakîm tarafından bir tavziftir, bir tasriftir, bir kullanmaktır. Dalgalanmaları ise, emr-i Rabbânînin çabuk yerine getirilmesine sür'atle çalışmaktır.

Sözler

Okuma yazma bilmeyen de ona meftun

Efendim, malûmunuz, fakir talebeniz ve kardeşiniz cahil olduğum halde, güneş-misâli olan risale-i bergüzîdelerinizden umum Nur Risalelerinizi okutup dinledim. . . . Baktım ki, ruh ve kalbimde bir feyezan ve coşkunluk var ki, beni bilâihtiyar bir vazifeye sevk etmek için hemen "Haydi, haydi" diye tazyikata başladı.

Ben de ruhumda olan bu vâkıayı takip ederken, o Nurların irae ettiği miftahları gördüm ve gösterildi. Anladım ki, bu anahtarlarla icap eden kapıları açıp, o Nurlara ehil olan kardeşlerimi—min gayri haddin—arayıp bulmak vaziyeti adeta bana emrolunup, o Nurlardan güneş gibi nur saçılması hususunda ben de bu hali kendime vazife addettim.

(Ümmî, fakat allâmelerin işini gören)
Âdilcevazlı Emrullah oğlu Bekir

Kıymetini zaman gösterecek

Efendim, görmüş olduğum Risale-i Nur deryâsındaki lezzet ve saâdetin dünyada hiç emsalini göremediğim gibi, kendi vicdanî muhakemem neticesinde kat'iyen anladım ki, o risaleler herbiri başlı başına ve ayrı ayrı birer tefsir-i Kur'ân'dır. . . . Bu Nurların kıymetini zaman gösterecek ve dillerde destan olarak şark ve garbı gezecek itikadındayım.Ve inşaallah Avrupa'ya karşı dahi Kur'ân'ın ne kadar parlak bir güneş olduğunu gösterecektir.

Sıddık Süleyman

Her Söz bir hastalığa devâ

Ey yüce Üstadım, On Yedinci Söz ki, mefhumu, nâmütenâhî yükselen hakikatlerdir. Yüzlerce teşekkür... Her söz beşeriyetin müptelâ olduğu mahfî emrâzı gösteriyor. Ve nurlarıyla teşhis ederek tedavi ediyor. Pekâlâ, pek rânâ anlıyorum ki, benim gibi yaralı, mânen zarardide olmuş bir genç için, muhtaç bulunduğum teselliyetkâr şeyler, hep Risale-i

Nur'dandır. Kalbime tesellî nurlarını serpen Hâlık-ı Âzama binlerce şükür...

Zekâi

İçin için ateşlenen dağ gibi eserler

Atabey'e gelen Ramazan meyvesi olan ve Ramazan-ı Şerifin hikmetlerini bildiren Söz, bizi ikaz ve bilmediğimiz hikmetleri tasrih ediyor. Okuduğum her Söz, neşrettiğiniz o ulvî hakikatler için âciz lisanım tavsif ve takdirden âciz kalıyor. Ve görüyor ve anlıyorum ve öyle iman ediyorum ki, bir zaman gelecek, bu Risalâtü'l-Envar ve Mektubâtü'n-Nur, için için ateşlenen, feveran eden bir dağ gibi hararetle nur-feşan bir menba kuvvetine tesahub edecek. Ve belki de etmiştir. Bir düğmesine basmakla her tarafı ziyaya müstağrak eden bir elektrik dinamosu gibi kendinden çok uzak mesafeleri ikaz ve irşad nuruyla ihâta edecektir.

Zeki

Şimdi bak çeşmelere, çaylara, ırmaklara

Yerden, dağlardan kaynamaları tesadüfî değildir. Çünkü onlara terettüp eden, âsâr-ı rahmet olan faidelerin ve semerelerin şehadetiyle ve dağlarda bir mizan-ı hâcetle iddiharlarının ifadesiyle ve bir mizan-ı hikmetle gönderilmelerinin delâletiyle gösteriliyor ki, bir Rabb-i Hakîmin teshiriyle ve iddiharıyladır. Ve kaynamaları ise, Onun emrine heyecanla imtisal etmeleridir.

Sözler

Şimdi yerdeki bütün taşların ve cevahirlerin ve madenlerin envâına bak

Bunların tezyinatları ve menfaatli hâsiyetleri bir Sâni-i Hakîmin tezyiniyle, tertibiyle, tedbiriyle, tasviriyle olduğunu, onlara müteallik hakîmâne faideleri ve mesâlih-i hayatiye ve levâzımât-ı insaniye ve hâcât-ı hayvaniyeye muvafık bir tarzda ihzarları gösteriyor.

Sözler

Onuncu Söz

Sonsuz hayatın ispatı bu eserde

ÖLÜM ÖLDÜRÜLMÜYOR. Giden dönmüyor. Fakat gidip de dönmemeye kimse razı olmuyor.

Ölmeden yaşamanın bir yolu yok mu?

Sonsuza kadar yaşanan bir diyar yok mu?

İnsanı bütün kaybettiklerine kavuşturacak bir hayat yok mu?

"Var" diyor Yaratan.

"Var" diyor Onun kitabı.

"Var" diyor Onun elçisi.

Yüce Allah, gönderdiği elçileri ve indirdiği kitaplarıyla, insanı oraya çağırıyor.

İnanmayan toprağa baksın: Her bahar nasıl diriliyor!

Siz de öyle dirileceksiniz:

Hem de bir daha ölmemek üzere.

Barla'da bir bahar günü yazıldı Onuncu Söz.

Yeryüzünün cıvıl cıvıl hayat kaynadığı bir gündü.

Her yerde, her şeyde rahmetin bir müjdesi vardı.

Her yer ve her şey, Onuncu Sözün satırlarında dile geldi.

Her şeyi yaratanı anlattı. Her şeyi güzelleştireni anlattı. Yerin ve göğün yüzünü tebessümlerle süsleyeni anlattı:

Bütün bunları bir yapan vardı.

Bütün bunları görüp gözeten birisi vardı.

Yerde ve göklerde yüzümüze gülen Onun rahmet ve hikmet eserleriydi.

O rahmet ve hikmet, mahlûkatı yokluğa mahkûm etmezdi.

Öyleyse bir sonsuz mutluluk yurdu olacak, Allah'ı seven ve kendilerini Ona sevdiren kullar orada ebedî bir hayata erişeceklerdi.

O güne kadar çok şey yazılmıştı ölüm sonrası ve âhiret hayatı hakkında.

Fakat Onuncu Söz bir başkaydı.

O, insanı yaşadığımız hayatın en şirin gerçekleriyle karşı karşıya getiriyordu.

Bütün bunları bir yaratan var diyor, sonra Onun isim ve unvanlarını tanıtıyor, sonra da o isim ve unvanların gereği olarak ebedî bir saadet yurdunun varlığını ispat ediyordu.

Ve onu okuyanlar, sapasağlam bir imanın neş'esi ile ölümsüz hayatı keşfetmenin sevincini bir arada yaşıyorlardı.

On Dokuzuncu Söz / On Dokuzuncu Mektup

Peygamber böyle anlatılır

NELER YAZILMADI Barla'da?

Neler işitmedi bu kutlu beldenin dağları, bağları, ovaları, ormanları?

Kâinat böyle mi dile gelir? Bu kadar mı güzel tercüme edilir anlattıkları?

Bu kadar fasih mi konuşurmuş çiçekler, böcekler, kuşlar, ağaçlar, denizler, yıldızlar?

"Yaz kardeşim" diyordu, o kadar.

Sonra her şey o satırlarda konuşmaya başlıyordu.

Bu kadar kolay olamazdı bütün bunlar. Bu kadar kolay anlatılamazdı kâinatın en mühim sırları.

Ona bir öğreten olmalıydı.

Bir ilham veren, bir yol gösteren... Belki de bir emreden:

"Yaz ve yazdır!" diyen.

Günün birinde bir Söz telif edildi, nicelerinin yazıldığı yerlerden birinde:

"Risalet-i Ahmediyeye dair."

"Bak," dedi. "Onun getirdiği nur ile kâinatın nasıl canlandığına bak!"

Hem baktı, hem baktırdı.

Baktı ve söyledi. Baktı ve yazdırdı:

Dinleyenler, âlemlerin canlanışını gördü o satırlarda.

Yerde yatan, gökte dolaşan ne varsa, hepsi kalktı, dirildi, dillendi.

Kâinat, şevk içinde zikreden, cezbe ile semâ'a kalkan, hamd ve tesbih sadâlarıyla yeri ve göğü çınlatan sevimli dostlarla doldu.

Onun dillendirdiklerinden biri de Barla'daki kutlu misafir idi.

Fakat onun hali başkaydı.

O hem kendisi anlatıyor, hem de başkalarının anlattıklarını tercüme ediyordu.

Bize kâinatı dinlemeyi öğretiyordu.

O mübarek günlerden birinde, On Dokuzuncu Söz telif edildi.

Kısaydı, özlüydü, bir çırpıda okunacak gibiydi.

Fakat her cümlesinde âlemin sırlarından niceleri saklanmıştı kelimelerin ardına.

Sorun göklere, sorun yerlere:

O güne kadar kimse böyle anlatmış mıydı Kâinatın Efendisini?

Onun getirdiği nurun asırlarda, kıt'alarda, semâlarda, âlemlerde nasıl yankılandığını böyle tasvir eden oldu mu?

Arkasından On Dokuzuncu Mektup geldi.

Onda da kurtların, kuşların, dağların, taşların, ayların, güneşlerin dili çözüldü.

Her bir mahlûkat taifesi, eline bir gül demeti alıp yollara döküldü:

Kendilerini anlatan ve aydınlatan Efendilerinin gelişini kutlamak için.

Kendilerini mânâsızlıktan kurtarıp Yer ve Gökler Rabbinin sevimli

ve değerli bir memuru mertebesine kavuşturan en büyük Elçiye hoş geldin demek için.

Her bir mahlûkat taifesi, onu bir mucizeyle karşıladı.

Ay yarıldı, dağ konuştu, parmaklarından pınarlar çağladı, hastalıklar elinden şifa buldu, muhabbetiyle kurumuş kütükler dile geldi.

• • •

On Dokuzuncu Mektup, her biri kesin delillere dayanarak gerçekliği ispatlanmış üç yüzden fazla mucizesini anlattı Peygamberimizin.

Bunu anlatırken, o yüce insanın beşeriyete sığmayan manevî kişiliğini de öyle bir tasvir edişi vardı ki!

Aynı zamanda da satır aralarına büyük bir vukuf ve maharetle yerleştirilmiş bilgiler, okuyucuyu her yönden donatıyordu:

Peygamber kimmiş, hadis ne imiş, sünnet ne imiş, hepsini yudum yudum içirerek öğretiyordu okuyucuya.

• • •

İnsanlık âlemi, ne On Dokuzuncu Söz gibi bir eser gördü, ne de On Dokuzuncu Mektup gibisini.

Muhtevâsıyla da, üslûbuyla da benzersiz eserdi bunlar.

Kendileri gibi, insanlar üzerindeki eserleri de benzersiz oldu.

Ve yazıldıkları günden beri ikisi de dillerden düşmedi, düşmüyor, düşmeyecek:

Tâ sevenlerin o Sevilen ile ebediyen kavuşacağı güne kadar.

Kimbilir, belki de o büyük kavuşma gününden sonra, hep birlikte okunacak o satırlar, o bahisler, o misilsiz sözler:

Tâ sonsuza kadar.

Risalesiz Türk dili öğrenilmez

RİSALE-İ NUR'LARI okumadan ne Türk dili öğrenilebilir, ne de Türk düşüncesi öğrenilebilir. Risale-i Nur'lar bizim millî hazinelerimizdir.

Risale-i Nur'ları anlamaya çalışmak, ancak bize nasip olabilecek en büyük mükâfattır. Risale-i Nur'un kelimeleri üzerinde oynamak kimsenin hakkı değildir, haddi de değildir.

Asırları kucaklayan bir tefekkür

Karanlıkta bırakılan nesiller, Nur Risalelerini heceleyerek şuurlanırlar. Said Nursî'nin kuvveti yalnız hafızasından, yalnız bilgisinden, yalnız büyük cedel kabiliyetinden gelmiyor. Cesarete susayan insanımız, an'anevî irfanının bu pervasız temsilcisinde asırlardır aradığı ihlâsı, feragati, bir dâvâ uğruna nefsini feda etmek celâdetini buldu.

Said Nursî'nin kitapları, tahkikî imanın birer kalesidir. Kendi gönlümüzden, kendi toprağımızdan fışkıran saf bir kaynaktır.

Said Nursî, İslâm irfanının cihanşümul hakikatlerini Risalelerinde toplamış. Üstad, şimşek pırıltıları ile aydınlanan karanlık bölgelerde büyük bir güvenle dolaşıyor. Üslûp kesif ve izahlar inandırıcı. Asırları kucaklayan bir tefekkürün çağdaş idrake seslenişi, yaralanan bir idrake, yabancılaşmış bir idrake... İrfanımızın madde-i asliyesi olan bu fikirlerini ne kadar anlayabiliriz? Heyhat! Ne bir meselenin kendisine aşinayız, ne mefhumlara. Fakat Said Nursî çok aydınlık, çok daha inandırıcı.

Cemil Meriç

Söze bürünmüş güzellikler

Risaleler birbiri ardınca yazılıyor

Risale-i Nur'un ele aldığı konular kadar,
üslûbu da insanları derinden etkiliyor
Telif edilen her yeni Risale, talebeler
arasında bir heyecan dalgasına yol açıyor.

RİSALELER TELİF EDİLİRKEN, Müellifin eli altında hiçbir kaynak yoktu:

İki kitaptan başka.

Onlardan biri Kur'ân idi, biri de kâinat kitabı.

Bir onu okur, bir öbürünü, sonra "Yaz kardeşim" derdi talebesine.

Ve kelimeler, berrak bir pınardan akan sular gibi dökülürdü dudaklarından.

Dinleyenlerin ve okuyanların payına da hayretten hayrete düşmek kalırdı:

"Bu koca Bedî', bu lü'lü'-misal sözleri, bu kelimeleri nereden buluyor?" diye.

• • •

Risaleler ne muhtevâsıyla, ne de üslûbuyla başka hiçbir esere benzemiyordu.

Buram buram rahmet ve muhabbet damlıyordu yazılanlardan.

Açılan kapıdan içeri giren, yeni bir âlem keşfediyor, yahut içinde yaşadığı âlemi yeniden keşfediyordu.

Birbirinden güzel manzaralar, birbirinden güzel sözlerle tasvir ediliyordu.

Gül goncası gibi kat kat güzelliklere sarılmış mânâlar, güzelliğin her türlüsünü zevk etmek üzere yaratılmış ruhlara tekrar tekrar okutuyordu kendisini.

• • •

Okumakla doyulmuyor, okumakla iş de bitmiyordu.

Bir de yazmak vardı Risaleleri.

Tekrar tekrar yazmak, yazmak, yazmak.

Hem de gözlerden uzak şekilde, kimseye sezdirmeden, bir "suç" (!) izi bırakmadan!

Okuyanlar da, yazanlar da takip altındaydı.

Fakat Risaleleri yazmanın fiyatı hayat olsa kimin umurunda?

Gece vakti evlerde karartma uygulandı, dışarıya ışık sızdırmayacak şekilde kamufle edilen mumların cılız ve titrek aydınlığında Nurlar yazıldı.

Yazılarak çoğaltılan Risaleler gizlice Üstada ulaştırılır, onun tashihinden sonra yine gizlice Anadolu'nun dört bir tarafına yayılırdı.

• • •

Yeni bir Risale telif edilip de talebelerden birinin eline ulaşacak olsa, çölün ortasında dili damağına yapışmış yolcunun susuzluğuyla su gibi içilirdi.

Okuyan talebenin kalemi ferman dinlemez olur, Risaleyi çoğaltmaya başlamadan önce Üstadına hissiyatını yazmaya koyulurdu.

Yazdıkça coşardı kalemler, coştukça yazardı.

Yazılanları okuyan kimse, kolay kolay ayırt edemezdi, hangisi âlimin, hangisi ümmînin elinden çıkmış diye.

Risalelerin üslûbundaki güzelliğin sirayet edici bir özelliği vardı:

Sadece kendisinde değil, kendisi hakkında yazılanlarda da eserini gösteren bir özellik...

Şimdi kuşlara bak

Onların söyleşmeleri ve cıvıldaşmaları bir Sâni-i Hakîmin intak ve söyletmesi olduğuna delil-i kat'î ise, hayret verir bir tarzda birbirine o seslerle müdavele-i hissiyat ve ifade-i maksat etmeleridir.

Sözler

Sözler ayarında kelimelere güç yetmiyor

Gönül isterdi ki, o muazzam Sözlere sönük yazılarımla biraz uzun cevap yazayım. Fakat buna muvaffak olamıyorum. Kabiliyetimin azlığı, istidadımın kısalığı, iktidarımın noksanlığıyla beraber uhdeme verilmiş olan birkaç maddî vazifelerin taht-ı tesirinde dimağım meşgul ve âdeta meşbu' olduğundan, o mübarek cevherlerinize mukabil âdi boncuk bile ibraz edemeyeceğim.

Biliyorsunuz ki, çok ifadelerimde sizi taklid ettiğim birinci sebebi, merbutiyet-i hâlisanemin; ikinci sebebi, kudret-i kalemiyemin kifayetsizliğidir. Fakat mübarek Yirmi Dördüncü Sözde misali geçen fakir gibi, ben de derim: Ey sevgili Üstadım, eğer gücüm yetse, elimden gelse bütün o nurlu Sözler ayarında kelimelerden mürekkep cümlelerle size maruzatta bulunmak isterim. Fakat biliyorsunuz ki, yok. Niyetime göre muamele buyurunuz.

Hulûsi

Nur bahçelerinin meyveleri

Nur bahçesinin nurlu meyvelerinden iki tanesini daha koparmağa muvaffak oldum. Bu meyvelerin muhtevi bulunduğu lezzeti, kasır lisanımla şimdi ifade edebilmekten çok âciz bulunuyorum. Nebiyy-i Âhirüzzaman Aleyhi Ekmelüssalâtü Vesselâm'ın huzur-u saadetine ve pâk, latif sohbet-i Nebeviyeleriyle müşerref olmak zevkini idrak ettiren bu kıymetdar On Dokuzuncu Mektubu mütalâa etmekten bir türlü doyamıyorum. Bilcümle Risaletü'n-Nur'un takdir ve tevkiri hususunda söz söyleyebilmekten kalemim âciz ve nâkıstır. Cenab-ı Vâhibü'l-Atâyâ'dan dilerim ki, Nur bahçelerinin meyvelerinin hepsinden tatmağa, arkadaşlarım gibi âcizlerini de muvaffak kılsın.

Hafız Zühdü

Ufuktaki hedef

Yirmi Yedinci Söz, Müslümanları sa'y ü gayretin ve bu ulvî dinin hizmetine teşvik ediyor. Bu risale sanki ufukta bir hedef, ehl-i iman için de bir rehber.

Evet bu Söz, kalpler içinde bir iştiyak, iştiyak içinde bir nur olmuş. Otuz Üçüncü Mektup ise otuz üç penceresiyle beraber, hakikat mayasıyla yoğrulmuş bir varlık. Bu kıymetli eser, ulviyet ve kudsiyet içinde, kuvve-i idrakiyesiyle hissiz beşere hassasiyet; ve gaflet per-

delerinden hakikati görmeyen nazarlara kuvvet; hakperest ehl-i imana ise, ulviyet bahşediyor.

Sabri

Ulu pınardan akan billûr sular

Ey aziz Üstad!

Vakıa, emr-i âlîleri Sözlerin yazılması hususunda acele edilmemesi idi; fakat hiç mümkün mü ki, karşımda billurî sular akıtan ulu pınarın suyundan kana kana içmek için acele etmeyeyim. Malûm-u âlîleri, bendeniz bu hususta vazifelerde çok geç kaldım. Bu cihetleri vuzuh ile görüp idrak ederken, mümkün mü ki, o ulu pınarın billurî sularıyla elimi yüzümü yıkamayayım, kalbimi parlatmak için isti'cal göstermeyeyim. Cenab-ı Hakkın azîm bir lütfu ki, temin-i maişetim için çalıştığım zamanlar arasında kıymetdar risaleleri yazmak için vakit bulabiliyorum. Bu fırsatları kaçırmak istemediğim içindir ki, acele ediyorum. İsti'calimin en büyük sebebi; muhtaç bulunduğum tesellikâr nurları, o risalelerde buluyorum. Nasıl ki içerisinde tevakkuf imkânı olmayan tünellerden, harîs kumpanyalar fazla seyr ü sefer etmekle iftihar ederler. Talebeniz de keza, o cihankıymet risaleleri ne kadar fazla okur yazarsam, o kadar istifadebahş ve müftehir olacağım.

Ahmed Zekâi

Yüz defa okusam da doymam

Artık Sözlerinizin hiçbirini diğerine tercih edemiyorum. Zira birine mühim derken, diğeri daha mühim ve bir diğeri ehemm olarak kendini gösteriyor. Binaenaleyh envâr-ı Kur'âniyeyi gökteki yıldızlara benzetiyorum. Filhakika yıldızlar parlaklık itibariyle birbirinden farklı ise de, hepsi yıldızdır.

Ve aynı menba'dan ahz-ı envâr etmede olduklarından, keyfiyetçe yekdiğerinden farkı yok gibidir.

Sözleriniz aynen böyledir. Her birini yüz defa okusam, yüz birinci defa hiç okumamış gibi, büyük bir zevk-i manevî ile okumam dahi yüksekliğine şahiddir. Bu babda ne kadar yazsam Sözler hakkında hiçbir şey yazmış olamayacağımı düşünerek, sözüme nihayet veriyorum.

Re'fet

Şimdi bulutlara bak

Yağmurun şıpıltıları mânâsız bir ses olmadığına ve şimşek ile gök gürlemesi boş bir gürültü olmadığına kat'î delil ise, hâli bir boşlukta o acaibi icad etmek ve onlardan âb-ı hayat hükmündeki damlaları sağmak ve zemin yüzündeki muhtaç ve müştak zîhayatlara emzirmek gösteriyor ki, o şırıltı, o gürültü, gayet mânidar ve hikmettardır ki, bir Rabb-i Kerîmin emriyle müştaklara o yağmur bağırıyor ki, "Sizlere müjde, geliyoruz!" mânâsını ifade ederler.

Sözler

Ey göz, güzel bak!

Göz bir hassedir ki, ruh bu âlemi o pencere ile seyreder. Eğer Cenâb-ı Hakka satmayıp belki nefis hesabına çalıştırsan, geçici, devamsız bazı güzellikleri, manzaraları seyirle şehvet ve heves-i nefsaniyeye bir kavvad derekesinde bir hizmetkâr olur. Eğer gözü, gözün Sâni-i Basîrine satsan ve Onun hesabına ve izni dairesinde çalıştırsan, o zaman şu göz, şu kitab-ı kebir-i kâinatın bir mütalâacısı ve şu âlemdeki mucizât-ı san'at-ı Rabbaniyenin bir seyircisi ve şu küre-i arz bahçesindeki rahmet çiçeklerinin mübarek bir arısı derecesine çıkar.

Ey göz, güzel bak! Adi bir kavvad nerede, kütüphane-i İlâhînin mütefennin bir nâzırı nerede?

Sözler

Tekrar ettikçe zevkler uyanıyor

Muhterem Üstadım!

Otuz Birinci Mektubun On Dördüncü Lem'asının İkinci Makamını bir defa kendim okudum. Pek cüz'î istifade ile, dimağımda bir lezzet hissettim.

İkinci ve üçüncü tekrarlarımda öyle bir zevk-i ruhanî uyandırdı ki; eğer kalp ve kalemim ruhuma tercüman olabilseler, belki bir derece siz üstadıma minnetdarane arza cür'et eylerdim. Heyhat ne kalbim ve ne de kalemim ve ne ruhum, acz ile önüme çıktılar ve itiraf-ı kusur ediyordular.

Hafız Ali

Yazdıkça ferah veriyor

Sizin tatlı Sözlerinizi yazmaya başladım ve yazmaya doyamıyorum. Ve sizin tatlı Sözlerinizi yazmaya başladığım anda, ruhumda bir ferahlık hissediyorum. Aynı zamanda sizi hiçbir türlü unutamıyorum. Ve daima sizin mektubunuzu yazmak istiyorum.

Talebeniz (Aydınlı) İsmail

Ebediyen minnettarız

Üstad-ı A'zamım Efendim!

Nuranî ve çok kıymetdar eserlerinizi okuduk. Nurlu ve feyizli eserlerinizin tesiriyle parlayan kasvetli kalblerimizle, siz Üstadımıza ebediyen minnetdar ve medyun-u şükran bulunduğumuz gibi; risaleleri bizlere okutturmağa ve yazdırmağa sebeb olan Hâfız Zühdü Efendi kardeşimizi de, daima hayırla yâd etmekten kendimizi alamıyoruz. Kendilerine fiat takdir edilemeyecek derecede kıymete mâlik bulunan muhterem risalelerinizi yazıp ikmal etmemize, Cenab-ı Hakkın bizi muvaffak kılması için Üstad-ı Ekremimizin dua ve himmetlerine muhtaç bulunuyoruz.

Talebeniz Doktor Şevket

Yazmak sevinç veriyor

O Nurları yazdıkça kalemim ve kalbim gayet şirin ve ruhanî bir sevinç hissediyorum. Cenab-ı Hakk'a nasıl hamd ve şükredeceğimi bilemiyorum. Bazan o Risale-i Nur'un envârına karşı ihtiyarım elimden gidiyor. Gafletli geçmiş zamanımı düşündükçe mahzun ve mükedder bulunuyorum. Bu Nurları bulduktan sonra istikbalimi gördükçe kahkaha ile gülüyorum, ferah buluyorum ve müferrah oluyorum. On beş senedir böyle bir hizmeti arzu ediyordum.

Babacan Mehmed Ali

Peygambere bağlayan Nurlar

Üstadım, dellâl-ı Kur'ân'ın nidalarını işiten hangi Müslüman vardır ki, kulaklarını tıkasın? Hâşâ, sümme hâşâ! Nurlarınızın şuâı gözlerimizi kamaştırıyor. Kalblerimizi bütün sâfiyetiyle Allah'a, Kur'ân'a ve Resul-i Müçtebâya (a.s.m.) ve o iki cihan serverinin aziz vârislerine bağlıyor ve bağlamıştır.

Bu bağ öyle bir bağ ki, inâyet-i Hakla, hiçbir maddiyunun ve hiçbir mülhid ve fırak-ı dâllenin değil, dünya kâfirlerinin bütün kuvvetleri bir araya gelse, bu kudsî rabıta-i kalbiye bağını koparamaz. Elhamdülillâh, hâzâ min fadli Rabbî.

Ahmed Nazif Çelebi

Her şey Bismillâh der

Her bir bostan "Bismillâh" der, matbaha-i kudretten bir kazan olur ki, çeşit çeşit pek çok muhtelif leziz taamlar, içinde beraber pişiriliyor.

Herbir inek, deve, koyun, keçi gibi mübarek hayvanlar "Bismillâh" der, rahmet feyzinden birer süt çeşmesi olur. Bizlere Rezzak namına en latîf, en nazif, âb-ı hayat gibi bir gıdayı takdim ediyorlar.

Herbir nebat ve ağaç ve otların ipek gibi yumuşak kök ve damarları "Bismillâh" der, sert taş ve toprağı deler, geçer. "Allah namına, Rahmân namına" der; her şey ona musahhar olur.

Sözler

Bir harf kâtipsiz olmaz

Bir köy muhtarsız olmaz. Bir iğne ustasız olmaz, sahipsiz olamaz. Bir harf kâtipsiz olamaz, biliyorsun. Nasıl oluyor ki, nihayet derecede muntazam şu memleket hâkimsiz olur? Ve bu kadar çok servet—ki, her saatte bir şimendifer gaipten gelir gibi, kıymettar, musannâ mallarla dolu gelir, burada dökülüyor, gidiyor—nasıl sahipsiz olur? Ve her yerde görünen ilânnameler ve beyannameler ve her mal üstünde görünen turra ve sikkeler, damgalar ve her köşesinde sallanan bayraklar nasıl mâliksiz olabilir?

Sözler

Kâinat niçin bu kadar temiz?

Bu fabrika-i kâinat ve misafirhane-i arz o derece pâk, temiz ve naziftir ve o kadar kirsiz ve bulaşıksızdır ve ufunetsizdir ki, bir lüzumsuz şey ve bir menfaatsiz madde ve tesadüfî bir kir bulunmaz. Zâhirî bulunsa da, çabuk bir istihale makinesine atılır, temizlenir.

Demek bu fabrikaya bakan Zât, çok iyi bakıyor. Ve bu fabrikanın öyle tanzifçi bir Sahibi var ki, o koca fabrikayı ve o büyük sarayı küçük bir oda gibi süpürtür, temizler, tanzim ve tanzif eder. Ve o pek büyük fabrikanın büyüklüğü nisbetinde muzahrafatı ve enkazından kalma kirli maddeleri, süprüntüleri bulunmuyor. Belki büyüklüğü nisbetinde temizliğine ve nezafetine dikkat ediliyor.

Lem'alar

Barla'nın bir kardeşi de Bursa'da

Karıncalı köyünde cennet hayatı yaşanıyor

BURSA'NIN ORHANELİ İLÇESİNE bağlı dünya cenneti bir köy, Karıncalı. Yıllar var ki, burada, dünya cennetinin yanında manevî bir Cennet hayatı da yaşanıyor. Buraya adımını atan, kendisini Barla'da yahut Sav'da sanıyor. Öylesine Nur'larla iç içe bir hayat kaynıyor burada.

Karıncalı köyünde Risale-i Nur'lar önce erkekler arasında yayılmış. Bir müddet hanımlar onların hallerine bakıp bakıp imrenmişler. Sonra...

Sonrasını, köyün ablaları Emine, Merve, Hanife, Hatice, Nagehan, Nurdan, Nur, Rukiye ve Müzeyyen hanımlar adına Kâmile Koç anlatıyor:

Çocuktuk biz. Abiler geliyormuş köye. Kendilerini hiç görmesek de hepimiz adlarını biliyorduk. Merak ediyoruz, ama kız olduğumuz için yanlarına gidemiyoruz. Gidenlerden duyduk: Kitap okuyup anlatıyorlarmış. Ama ne kitabı?

Hayal kuruyoruz. Sonra planlar kuruyoruz: Gizlice dinlesek bizi fark ederler mi?

Derken, köy erkeklerinin elinde kitaplar dolaşmaya başladı. Akrabalarımız vasıtasıyla bizim de elimize geçti bu kitaplar. Arkadaşlarla oturup okumaya başladık. Kendimizce bir şeyler anlayıp birbirimize anlatmaya çalışıyorduk. Sonra bunun böyle olmayacağını anladık. Bize ablalar gelip anlatmalıydı. Dua etmeye karar verdik.

Dualarımız çok çabuk cevabını buldu. Allah bize ablalarımızı gönderdi. Fakat bunlar başka hocalara benzemiyordu. Herkesle tek tek ilgileniyorlar, herkese güleryüz gösteriyorlar, misafir iken ev sahibi gibi davranıyor ve herkesi çağırıyorlardı. Üstelik elleri dolu geliyor, hediye de kabul etmiyorlar, çok zorlarsak ancak karşılığını vermek şartıyla hediyelerimizi alıyorlardı. Sadece bu halleri bile, onların Allah rızasından başka bir şeyin peşinde olmadıklarını göstermeye yeterdi.

Kimimiz ilkokulu, kimimiz ortaokulu bitirmiştik. Fakat ortak bir yanımız vardı: Hiçbirimiz, okulu bitirdikten sonra başkaca bir kitabın kapağını açmış değildik. Risaleleri önce günde bir iki sayfa okumaya başladık. Nereden bilelim eline alanın bir daha onu bırakamadığını? Nereden bilelim aklımızı kurcalayan, vicdanımızı zorlayan her türlü soruya cevap verdiğini? Nereden bilelim bize kâinat kitabını satır satır okutup da Cennet hazlarını yaşattığını?

Risale-i Nur'la, Allah'a kul olmanın ve namaz kılmanın ne mânâya geldiğini öğrendik. Risaleler köyümüze gireli beri tarlada, serada, dağda, çarşıda namaz kılınıyor. Hastalarımız bile yatağında namazlarını kılıyorlar; bu köyde namazlar kazaya bırakılmıyor. Siyasetin birbirine düşman ettiği kimseler Risale-i Nur ile kardeş oldular. Tarikat ve cemaat ayrılıkları uhuvvete dönüştü. Zikir ve tesbihler şurulandı, nurlandı. Herkesin evi okul oldu. Ortak okulumuz ise, hiç tatili olmayan medreselerimiz. Önce erkeklere üç katlı, 80 metrekare salonlu bir dershane nasip oldu. Sonra da Rukiye nine iki katlı evini hanımlar için dershane yaptı.

Sekiz yaşındaki çocuktan doksan yaşındaki ninemize kadar her yaştan talebeleri var bu okulun. 84 yaşındaki Hanife ninemiz "Keşke bu kitapları gençliğimde tanısaydım!" diye hayıflanıyor ve hasta haline rağmen hiçbir dersi kaçırmıyor.

30 yaşında yatalak kocası olan Müzeyyen kardeşimiz, akşamları bir saatliğine kocasını annesine emanet ederek derslerimize katılıyor. Kızı Seher 8 yaşında Sözler'i bitirdi. "Kızım biz takvim yaprağını zor okuyoruz" diyen 50-60 yaşındaki teyzelerin çoğu Külliyatı bitirdi, ikinci okumaya geçti.

Genç yaşta eşini kaybeden ve bir oğluyla kalan Emine kardeşimiz tamamen hayata küsmüş haldeydi. Risaleler ona hayat verdi. Şimdi köydeki bütün kızların sorumluluğunu o üstlenmiş durumda.

Gündüz serada çalışmaya giden kardeşlerimiz yanlarına Risaleleri de alıyorlar; mola verildiğinde kitaplar torbalardan çıkıyor ve toplu-ca okunmaya başlıyor. Gündüzün yorgunluğu, istisnasız her akşam derslerde çıkıyor.

Köyümüzün Risale-i Nur ile tanışmasına vesile olan Fatih abiden, kar-kış demeden ablalarımızı köyümüze taşıyan Tamer abiden, eşi Şahide ablamızdan, Elif ve Semiha ablalarımızdan Allah razı olsun.

Biri Rusya'nın korkulu rüyası bir mafya lideri, diğeri ülkenin ünlü ateist spikeri

Kim derdi bunlar Müslüman olacak diye?

NİKOLAY İVANOVİÇ, uzun yıllar Rusya'da terör estirmiş bir mafya lideriydi. En güvendiği bir arkadaşının ihanetine uğraması, onun hidayetiyle sonuçlanan bir maceranın başlangıcı oldu.

Nikolay, uğradığı ihanetin acısı içinde kıvranırken, bir gün eline Rusça bir Kur'ân meâli geçti. Ümitsiz bir şekilde sayfalarını çevirirken, karşısına çıkan âyetler, ona "İşte Tanrı budur, din de böyle olur" dedirtti. Ondan sonraki olaylar da hızla gelişti.

Diğer mahkûmları etrafında toplayan Nikolay onlara Kur'ân mealini okumaya başladı. Toplu dersler önce hapishane idaresini şüphelendirdiyse de, mahkûmların davranışlarında görülen düzelmeler bu şüpheleri kısa zamanda izale etti. Bir zaman sonra da, Nikolay ve arkadaşlarının tamamen ıslah olduğu kanaatine varan hapishane yönetimi, onları şartlı olarak tahliye etti.

Bu kitapta başka bir şeyler var

Nikolay ve arkadaşları, hiç ummadıkları bir şekilde serbest kalınca, bunun Kur'ân sayesinde mümkün olduğu sonucuna vardılar ve "Bundan sonraki hayatımızı Kur'ân hizmetine adamalıyız" dediler. Fakat yeni girdikleri din hakkında hiç bilgileri yoktu. İçlerinden daha önce Özbekistan'da hapis yatarken bazı Müslümanlarla tanışmış olan Aleksandr'ı, İslâmiyet hakkında bilgi edinmek üzere oraya göndermeye karar verdiler.

Aleksandr, Özbekistan'dan Abdülveli adıyla ve Rusçaya henüz çevrilmiş olan Yirmi Üçüncü Söz ile beraber döndü. Abdülveli'nin getirdiği, görünüşte küçük bir kitaptı; hakikatte ise Abrülveli kendilerinin ve daha nicelerinin hayatlarını değiştirecek olan şeyle dönmüştü.

Yirmi Üçüncü Söz'ü hep birlikte iştahla okumaya koyuldular. Okudukça bir başka âleme girdiklerinin hepsi de farkındaydı. Bir daha, bir daha okudular. Fakat doyulacak gibi değildi. Herkes bu esere sahip olmak istiyor, ama kimse onun nereden alınabileceğini bilmiyordu.

Yirmi Üçüncü Söz'ü yazarak çoğaltmaya karar verdiler: tıpkı Risale-i Nur'un ilk telif yıllarında olduğu gibi! Eserin aslını da, başına bir şey gelmemesi için, itina ile sarıp sarmalayarak kitaplığın en üstüne yerleştirdiler.

Hapishanede Nur dersleri

Kader, onları, Cuma namazı için gittikleri Petersburg'da Azerbaycanlı Emin ve Türkiyeli Dr. Ali İhsan ile karşılaştırdı. Onların gelip kendileriyle sohbet yapmasını istiyorlar, fakat hediye etmek istedikleri kitabı da "Bizim kitabımız var" diyerek kabul etmiyorlardı. Çünkü Yirmi Üçüncü Söz ayarında bir başka kitabın var olabileceğine hiç mi hiç ihtimal vermiyorlardı. Kendilerine verilmek istenen kitabın da aynı pınardan kaynayan bir başka ırmak olduğunu anladıkları zaman ise sevinçlerine sınır yoktu.

Nur'ların kaynağıyla buluştuktan sonra, Nikolay (yeni adıyla Abdülkerim) ve arkadaşları, Novgorod şehrinde ilk Nur medresesini açtılar. Ondan sonra da, Bediüzzaman Hazretlerinin "Hayatım hayatınla devam edecek" diye hitap ettiği talebesi Mustafa Sungur tarafından Rusya'daki hizmetlere yönlendirilen Ruslan (Resul) Cemalov burada ders yapmaya başladı. Sonrasında, Ruslan ve Abdülkerim, omuz omuza pek çok hizmet ve fetihlere imza attı.

Bir gün Abdülkerim Rusçaya tercüme edilmiş altı kitabın her birinden yüzer tane ısmarladı. Resul ile beraber 600 kitabı arabaya atıp Petersburg hapishanesine götürdüler. Kitaplar kütüphaneye teslim edildi, isteyenin gelip kitaplardan alabileceği mahkûmlara duyuruldu.

Bir müddet sonra Resul'e hapishaneden bir telefon geldi. Pasaportuyla birlikte hapishaneye gelmesi isteniyordu. Resul, bundan, altı yüz kitabı birden hapishaneye götürmekle yönetimi kuşkulandırdıkları ve kendisinin tutuklanmak üzere çağırıldığı anlamını çıkardı.

Bu endişe içinde hapishane müdürünün karşısına çıktığında, müdür sıcak tavrıyla onu rahatlattı ve "bu faydalı kitapları mahpuslara okuyup ders yapmasını istediklerini" bildirdi.

Resul'ün yaptığı dersi, sinema salonunu dolduran mahkûmlar çıt çıkarmadan dinledi. Sorular soruldu, cevaplar alındı. Aradan saatler geçtiği halde hiç kimse dersin o huzurlu havasından çıkmak istemi-

yordu. Ders sonrası mahpuslar Resul'ün başına üşüştüler. Hapishane müdürü, "Bu kitaplar neymiş böyle?" diyor, büyük bir heyecanla kendisinin de onları okuyacağını ve yakınlarına okutacağını söylüyordu.

Müdür bu kadarla kalmadı. Resul'den bu kitapları kasetlere okumasını istedi. Böylece Nur Risaleleri Petersburg cezaevinin mahpuslarına merkezî sistemden yapılan yayınla dinletilecekti.

Sofia'nın ilk tepkisi çok şiddetli

Cezaevi müdürü, bu teklifiyle, Rusya'nın en tanınmış seslerinden birinin hidayetine vesile olacağını nereden bilebilirdi?

Risaleleri seslendirmek üzere Resul ve Abdülkerim Novgorod Radyosu yönetimiyle anlaştı. Önce Tabiat Risalesinden başlayacaklardı. Eserleri, Rusya'nın en ünlü spikerlerinden Sofia Valentinovna'nın nezaretinde Resul okuyacaktı.

İlk buluşmalarında Resul Sofia'ya Tabiat Risalesini hediye etmek istediyse de, Sofia bunu elinin tersiyle itti.

"Burası Hıristiyanlığın merkezi," dedi. "Öyle olduğu halde ben Hıristiyanlığı bile kabul etmiyorum; senin dinini mi kabul edecekmişim?"

İlk günlerin kayıtları sürekli gerilim altında cereyan etti. Sofia neredeyse her cümlede Resul'ü durduruyor, sert ve moral bozucu bir tavırla onun yanlışlarını düzeltiyordu.

Yirminci Mektup buzları çözüyor

Ne olduysa, Yirminci Mektubun seslendirilmesine sıra geldiği zaman oldu. Kayıt düğmesi yandı, işaret verildi, Resul okumaya başladı:

"Kat'iyyen bil ki: Hilkatin en yüksek gayesi ve fıtratın en yüce neticesi iman-ı billahtır. Ve insaniyetin en âlî mertebesi ve beşeriyetin en büyük makamı, iman-ı billah içindeki marifetullahtır. Cinn ü insin en parlak saadeti ve en tatlı nimeti, o marifetullah içindeki muhabbetullahtır. Ve ruh-u beşer için en hâlis sürur ve kalb-i insan için en safi sevinç, o muhabbetullah içindeki lezzet-i ruhaniyedir. Evet, bütün hakikî saadet ve hâlis sürur ve şirin nimet ve safi lezzet elbette marifetullah ve muhabbetullahtadır. Onlar, onsuz olamaz. Cenab-ı Hakk'ı tanıyan ve seven, nihayetsiz saadete, nimete, envâra, esrara; ya bilkuvve veya bilfiil mazhardır. Onu hakikî tanımayan, sevmeyen; nihayetsiz şekavete, âlâma ve evhama manen ve maddeten mübtela olur."

Ondan sonrası stüdyonun Sofia tarafında tam bir sessizlikti. Cümleler, paragraflar, sayfalar birbirini takip etti. Fakat Sofia'dan çıt çıkmıyordu. Ne Resul'ü durduruyor, ne bir şey düzeltiyor, ne de bir müdahalede bulunuyordu. Sadece, büyülenmiş gözlerle önündeki metni takip ediyordu.

O günden sonra Sofia bir daha Risalelerin seslendirilmesinde bulunamadı. Aynı gün şiddetli bir başağrısı ile kaldırıldığı hastahanede kendisine beyin tümörü teşhisi koyuldu. Başhekimin ifadesine göre, en az dört ay hastahanede kalması gerekiyordu.

Abdülkerim ve Resul, bu haberi alır almaz hastaneye gittiler. Bu arada, Sofia Valentinovna ile birlikte hazırladıkları Yirminci Mektubun kasetini de beraberlerinde götürüp "Belki hastalara dinletmek istersiniz" diyerek Başhekime takdim ettiler.

Hastahanede Risale-i Nur yayını

Birkaç dakikalık kısmını dinler dinlemez, "İşte benim aradığım bu!" dedi Başhekim. Ve aynı anda, hastahaneye yayın yapan düğmeye bastı. Yirminci Mektup, sekiz katlı hastahane binasının bütün koridorlarında yankılanıyordu.

Abdülkerim ve Resul, Sofia'nın odasına girdiklerinde, onu, yatağında oturmuş, başını iki eli arasına almış, gözlerinden sel gibi yaşlar akarak koridordan gelen sesi dinlerken buldular.

Ertesi sabah Sofia'dan telefon aldığında, Resul kulaklarına inanamadı. Ölümcül hastalığa yakalanmış olan ve bir gün evvel Başhekimin "Dört aydan önce hastahaneden çıkamaz" dediği Sofia kalkmış, hastahaneden çıkmış, radyoevinde işbaşı yapmış, o günkü çalışma için Resul ile Abdülkerim'i bekliyordu.

Radyoevinde Sofia'yı son derece neş'eli bir halde buldular.

"Çocuklar," dedi Sofia, "siz gittikten sonra çok ağladım. Neden sonra bıraktığınız Hastalar Risalesini elime alıp okumaya başladım. Okudukça içim açıldı, gönlüm ferahladı, ruhum rahatladı. Sabaha kadar kitabı tam altı defa okudum."

Ölümcül hasta ayağa kalkıyor

Sabah olduğunda artık Sofia kendisini iyileşmiş hissediyor ve hastahaneden çıkmak istiyordu. Doktorlar böyle bir şeyin asla mümkün olmayacağını söylediklerinde, Sofia onlara kendisini muayene etmelerini teklif etti.

Muayene ve tetkikler Sofia'yı haklı çıkarmıştı. Doktorlar "Böyle bir şeyin nasıl olduğunu bilemiyoruz, ama hastalığınız onda bire inmiş" dediler.

Onların bilmediğini Sofia biliyordu.

"Bu, Allah'ın Said Nursî eliyle bana verdiği bir şifa" dedi.

Sofia Valentinovna, borcunu, Risale-i Nur'ları insanlara anlatarak ödemek istiyordu. Hemen bir plan yaparak, Resul ile birlikte haftalık bir radyo programı başlattılar.

Sofia Meryem olmuş

Bu programlardan birine gecikerek geldiğinde, Resul, hiç ummadığı

bir manzarayla karşılaştı. Sofia Tesettür Risalesinden ders yapıyordu. Fakat eski Sofia yoktu artık. Baştan aşağıya tesettüre bürünmüş bir Meryem vardı. Radyo personeli de bu manzarayı görmek için stüdyonun önüne üşüşmüştü.

O günkü program, Kelime-i Şehadet ile sona erdi. Rusya'nın efsanevî spikeri Sofia Valentinovna, artık Meryem adında bir Müslüman hanımı idi.

Meryem, kayıp yılları telâfi etmek ve bir ömrün hizmetini az bir zamana sığdırmak istercesine, canla başla Nur'lar için çalışıyor, dinleyicilerle bizzat ilgileniyor, mektup ve mesajlara tek tek cevaplar yazıyordu. Bu arada, beynindeki tümör de içten içe ilerliyordu. Günün birinde durumu ağırlaştı ve hastahaneye kaldırıldı. Az bir zaman sonra da, artık yapılacak bir şey kalmadığı için Meryem'i evine gönderdiler.

Meryem'in vuslat günü

Fakat ölüm, Yirminci Mektup ile hidayeti bulmuş bir kimse için korkulacak bir âkıbet değildi. Bu dünya üzerindeki sayılı günlerinin sonuna geldiğini biliyordu Meryem. Metanet içinde vasiyetini yaptı.

Cenaze namazını Resul'ün kıldırmasını istiyordu. İslâmî usullere uygun şekilde defnedilecek ve mezar taşına şöyle yazılacaktı:

"Dünya fanidir. Fakat iyi bilin ki sonsuz bir hayat vardır."

Cenazeden sonra da, misafirler Meryem'in evinde ağırlanacak ve Resul onlara Risale-i Nur'dan ders okuyacaktı.

"Rus da dinsiz kalamaz, geri dönüp Hıristiyan da olamaz. Olsa olsa küfr-ü mutlakı kıran ve hak ve hakikate dayanan ve hüccet ve delile istinad eden ve aklı ve kalbi iknâ eden Kur'ân ile bir musalâha veya tâbi olabilir."

Bediüzzaman Said Nursî

Yirmi İkinci Söz

Harikalar diyarına yolculuk

BİR SABAH UYANIP da kendimizi bir harikalar diyarında bulsak...

Tonlarca yükü sırtında taşıyan bir zerrecik varlıkları, bir gramlık odundan çıkan yüzlerce metre kumaş ile yüzlerce kilo tatlıyı, toprak ve su gibi şeylerin et parçasına dönüşmesini gözümüzle görsek...

Dağların ve ovaların şekilden şekle girdiğine, görünmez âlemlerden birbiri ardınca gelen kafilelerin eliyle yeryüzüne sofraların serildiğine şahit olsak...

Hayretten hayrete düşmez miydik?

Bizi buraya getireni merak etmez miydik?

Burada olup bitenleri çözmeye çalışmaz mıydık?

• • •

Biz zaten o harikalar diyarındayız.

Tek eksiğimiz, etrafımızdaki olağanüstülükleri görecek bir bakış.

Yirmi İkinci Sözde, o bakışı yakalıyoruz.

Ve bu gezegen üzerindeki her günümüz, zevkli ve heyecanlı bir maceraya dönüşüyor.

Bir de, her varlık ve her hadise üzerinde üst üste basılmış mühürleri okumasını öğreniyoruz.

Her şey dile geliyor. Her şey bizimle konuşuyor.

Her şey Yer ve Gökler Rabbini anlatıyor bize türlü türlü lisanlarla.

Her şey candan bir dost oluyor, kâinat bir ahbap meclisine dönüyor.

Yirmi Beşinci Söz

Kur'ân işte böyle anlatılır

BİR KUR'ÂN VARDI Risale-i Nur Müellifinin elinde, bir de kâinat kitabı.

Her birinde diğerini okurdu.

Başkaca bir kaynağı yoktu.

Kur'ân'dan bir ders verirken, "Binler mânâsından bir mânâsı şudur ki" diye başlardı sözüne.

Elinde harikulâde cevherleri tutup gösterir, sonra hazinenin yerini işaret ederdi:

"Bunun gibi hesaba gelmez daha ne cevherler var orada" derdi.

Barla yıllarında, Bediüzzaman o nihayetsiz hazinenin bir haritasını çıkardı.

Adına "Yirmi Beşinci Söz" dedi.

Kur'ân mucizesinin kırk değişik yönünü ayrı ayrı tarif etti. Her birinin örneklerini gösterdi.

Kur'ân kâinat kitabını nasıl okuyor?

Göklerde ve yerde gizli Esmâ hazinelerini nasıl önümüze seriyor?

Hiçbir benzeri olmayan Âlemlerin Rabbini nasıl tarif ediyor?

Kıyameti nasıl anlatıyor, Cenneti ve ebedî saadeti nasıl tasvir ediyor?

Zerreden yıldızlara kadar büyük-küçük, canlı-cansız her şey Kur'ân'ın sadâsıyla nasıl canlanıyor, dilleniyor, sayısız lisanlarla Yer ve Gökler Rabbini tesbih ediyor?

Kur'ân'dan çıkan medeniyet, insanlığı vahşet karanlıklarından alıp da nasıl fazilet ufuklarına taşıyor?

Ve daha onlarcası. Ve yüzlercesi.

Bütün bu sualler, Yirmi Beşinci Sözde cevabını buldu.

Bediüzzaman "Mucizat-ı Kur'âniye Risalesi" adını verdi ona.

Başına da Kur'ân'ın üç ayrı tarifini yerleştirdi:

Öyle tarifler ki, "Kur'ân ancak böyle anlatılır" dedirtti okuyanlara.

* * *

Evet, Risaleler hakikaten Kur'ân'dan süzülen nurlar imiş.

Böyle gördü, böyle inandı Yirmi Beşinci Sözü okuyanlar, yazanlar, elden ele dağıtanlar.

Bugün insanlar hâlâ onun satırlarını çöl ortasında suya kavuşmuş kimsenin iştahıyla okuyorlar.

Ve her okuyuşta Kur'ân'ın i'câzından ter ü taze kokular alıyor, onun deryasından yepyeni cevherler çıkarıyorlar.

Kur'ân'ı okumaya doymayan diller, Kur'ân'ı anlatan eseri de okumaya doymuyor.

Canlar feda Nur'lara

Fabrikalar gece gündüz Nur işliyor

Telif edilen Risaleleri yazarak çoğaltmak ve
gizlice dağıtmak üzere olağanüstü
bir sistem kuruldu. Bu sistem en ağır
şartlar altında bile hiç aksamadan işliyor;
insanlar bu uğurda hapislere giriyor,
işkencelere katlanıyor, mahkeme
huzurunda da yaptıklarını iftiharla
ilân ediyorlardı.

RİSALELER, OKUYANA SADECE gelip geçici birtakım duygular yaşatmakla kalmıyor, ömür boyu bir sevdaya dönüşüyordu.

Ve o sevda uğruna dünya ve içindekiler feda ediliyordu.

Onu okumak suç, okutmak suç, yazmak suç, yaymak suçtu.

Binlerce kişi, hayatlarını hiçe sayarak, hergün bu "suçları" tekrar tekrar işliyordu.

• • •

Hafız Ali ile Tahirî Mutlu etrafında bir Nur fabrikası, Hüsrev Altınbaşak etrafında Gül fabrikası kurulmuştu.

Kuleönü tarafında Mübarekler heyeti faaliyetteydi.

Bin hanesinde geceli gündüzlü Risale yazılan Sav köyü, büyük bir Medrese-i Nuriye olmuştu.

Bedre köyündeki Hoca Sabri Efendi, Nur iskelesi yahut Nur santralı idi. Yazılan, tashih edilen veya edilecek olan, dağıtılacak olan Risaleler burada toplanır, Anadolu'nun dört bir tarafına gönderilirdi.

Her gün ve her saat tarassut altında olmaları, bu fabrikaların faaliyetini aksatmazdı.

• • •

İlk büyük tevkifatla Bediüzzaman ve pek çok talebesi Eskişehir'e gönderildiklerinde, "İdama gidiyorlar" söylentisi bile bu fabrikaların faaliyetine sekte vuramamıştı.

Sonraki tevkifler ve sürgünler de bu faaliyetleri durdurmak bir yana, hızını dahi kesemedi.

Mütevazi insanlar, mütevazi evlerde, tüm zamanların "best-seller" rekorlarını kırdılar sessizce.

Her biri el ile tek tek yazılarak çoğaltılmış 600 bin nüsha eser, onları iştiyakla bekleyen ve bir tanesine sahip olabilmek için kendilerini her türlü tehlikenin içine atan sevdalılarıyla buluştu.

• • •

Yazılanlarda en küçük bir telâş eseri de yoktu.

Eserler inci gibi yazılarla özenerek yazılıyor, renkli mürekkeplerle süsleniyor, gelinlik kumaşlarla ciltleniyordu.

Yakalanmak ve hapse atılmakla değişen bir şey yoktu.

Hapse giren, orada da yazmaya devam ediyordu.

İşte öyle bir tesiri vardı Risalelerin, okuyanlar üzerinde.

Çekilen çileler bir tarih olduktan sonra ortaya çıkıp da "Risaleleri sadeleştirelim" diyenler, bu sırrı hiçbir zaman anlayamadılar.

RİSALE-İ NUR MÜELLİFİ Bediüzzaman Said Nursî Hazretleri ile beraber, idam söylentileri altında ve tutuklu olarak yargılanan talebelerinin mahkemedeki savunmalarından:

Ömrümün sonuna kadar şükredeceğim

İddia makamının Risale-i Nur'a hizmetimden dolayı Üstadımın mevhum suçuna beni iştirak ettirmesine mukabil derim ki:

Ben Üstadımın gittiği meslekte ve Risale-i Nur'la âlem-i İslâm'a hususan bu vatana ve bu millete ettiği kudsî hizmetinde kendisine isnad edilen mevhum suçuna ruh u canımla iştirak ediyorum. Ve beni bu hizmet-i imaniyede muvaffak eden Cenab-ı Hakk'a âhir ömrüme kadar şükredeceğim.

Hüsrev Altınbaşak

Senelerdir talebesiyim!

Bu eserlerle ahlâkımızı dinen terbiye edip yükselten ve kendisine "müceddid" dediğimiz halde bizi reddedip kıran ve büyük bir hürmetle üstad kabul ettiğimiz Said Nursî'nin senelerden beri talebesiyim.

Kendisinde ve eserlerinde ve talebelerinde, hükümetin emniyetini ihlâle teşebbüs edecek hiçbir fiil olmadığına yakînen ve kat'iyyen şahidim. Sırf Allah rızası için, hüsn-ü niyetle yaptığımız bu hizmetin bir suç olmasına imkân olmamakla, yüksek mahkemenizden ve âlî vicdanlarınızdan Risale-i Nur eserlerinin iadesini talep ederim.

Tahirî Mutlu

Ondan ayrılamadım, aradıklarımı onda buldum

Ruhumda büyük bir boşluk hissederek, okuyacak kitap ararken, Risale-i Nur'u okuduğum zaman elimde olmayarak ondan ayrılamadım. Kalbimdeki o büyük ihtiyacı Risale-i Nur eserlerinin karşıladığını hissettim. İlmî ve imanî şübhelerden kurtaran aklî ve imanî isbatları onda buldum. Böylelikle vesveselerin verdiği sıkıntılardan kurtuldum. Bu hakikatlardan anladım ki: Risale-i Nur bu asrın insanları olan bizler için yazdırılmıştır.

Tabiat nedir, ne değildir?

Tabiat misalî bir matbaadır, tâbi' değil. Nakıştır, nakkaş değil. Kàbildir, fâil değil. Mistardır, masdar değil. Nizamdır, nâzım değil. Kanundur, kudret değil. Şeriat-ı iradiyedir, hakikat-i hariciye değil.

Mektubat

Hiçbir şey kendi nefsine mâlik olmadığına kat'î bir delil şudur ki:

Esbabın içinde en eşrefi ve ihtiyar noktasında en geniş iradelisi, insandır. Halbuki bu insanın düşünmek, söylemek ve yemek gibi en zâhir ef'âl-i ihtiyariyesinden yüz cüz'ünden onun dest-i ihtiyarına verilen ve daire-i iktidarına giren, yalnız meşkûk tek bir cüzdür. Böyle en zâhir fiilin yüz cüz'ünden bir cüz'üne mâlik olmayan, nasıl kendine mâliktir denilir?

Böyle en eşref ve ihtiyarı en geniş, bu derece hakikî tasarruftan ve temellükten eli bağlanmış bulunsa, "Sair hayvânat ve cemâdat kendi kendine mâliktir" diyen, hayvandan daha ziyade hayvan ve cemâdattan daha ziyade câmid ve şuursuz olduğunu ispat eder.

Lem'alar

Ahlâk, edep ve terbiye gibi en yüksek meziyetlere sahib olabilmek için, kuvvetli bir imana sahib olmak lâzımdır. İman hakikatları, Risale-i Nur'da gayet kuvvetli deliller ve açık misaller ile anlatıldığı için, okudukça imanım kuvvetlenmiştir. Bu sayede dalalete düşmekten, en yüksek medeniyet esaslarını câmi' hak ve hakikat olan dinimden dönüp kızıl ejderin hapı olmak felâketinden kurtuldum. Bunun içindir ki: Okuyucularını birçok maddî ve manevî felâketlerden kurtaran ve bir üniversite mezunundan ziyade bir ilme sahib eden; İslâmiyet, vatan ve millet sevgisini aşılayan; Allah'a itaati, çalışkanlık ve merhameti öğreten Risale-i Nur'dan—kıymetini anlayan hiçbir fert—ne bahasına olursa olsun, ayrılmaz. Bu riyasız, has hürmet ve ta'zim; hiçbir kimsenin kalbinden çıkartılamaz.

Yirmi seneden beri milyonlarla insana din, iman, İslâmiyet, fazilet dersi veren ve onları dinsizlikten muhafaza eden Kur'ân tefsiri Risale-i Nur uğrunda i'dam edileceksem, sehpaya "Allah Allah.. Ya Resulallah" sadâları ile koşarak gideceğim. Komünizme kapılıp dininden çıkan, ebedî felâketlere yuvarlanan ve vatan haini olarak kurşuna dizdirecek cürümlerden gençlerimizi koruyan Risale-i Nur uğrunda kurşunla öldürüleceksem, o kurşunlara çekinmeden göğsümü gereceğim. Üstadım Bedîüzzaman için hançerlerle parçalanırsam etrafa sıçrayacak kanlarımın "Risale-i Nur! Risale-i Nur!" yazmasını Rabbimden niyaz ediyorum.

İlmî, imanî ve ciddî eserler olan Risale-i Nur, o kadar büyük bir şevk ve aşkla ve o kadar sonsuz bir hazla okunuyor ki; sadık okuyucularını defalarca okumak gibi kuvvetli bir arzuya sahib ediyor. Risale-i Nur'u yazıp okuyanlar, mahkeme kapılarında hayatları tehlikeye düştüğü halde, bu hârika eserleri okuduklarını itiraf ve okuyacaklarını ilân ediyorlar. İ'dam kararı verileceğini bilseler dahi, bu sebatlarını izhar etmekten çekinmiyorlar. İşte Risale-i Nur'un birçok hârikalarından şu hususiyeti, sizlere şu kanaatı veriyor: İtiraf edenler acaba canlarını yolda mı buldular?

Demek Risale-i Nur'da ve Bedîüzzaman'da öyle yüksek bir hakikat var ki ve bunlarda zararlı bir şey yokmuş ki, inkâr etmediler.

Tahsildeki talebeler otorite ve disiplinle idare edilerek okutturulur. Bedîüzzaman ise hiçbir kimseyi Risale-i Nur'a mecbur etmemiş. Fakat yüz binlerle okuyucunun çoğu onu görmeden, ona sarsılmaz ve kopmaz bir bağla talebe olarak Risale-i Nur'dan derslerini alıyorlar.

İşte böyle hârikulâde bir tedris, yakın ve uzak tarihin hiçbir medresesinde görülmemiştir, hiçbir üniversitede rastlanmamıştır.

Zübeyir Gündüzalp

Derimizi kâğıt yapacağız

Eğer komünistler mürekkep ve kâğıdı yok etmek imkânını da bulsalar, benim gibi birçok gençler ve büyükler fedai olup hakikat hazinesi olan Risale-i Nur'un neşri için, mümkün olsa derimizi kâğıt, kanımızı mürekkep yaptıracağız.

Biz Risale-i Nur talebeleri; iman ve İslâmiyet hizmeti uğrunda zalimlerin zulmüne maruz kaldığımız vakit, hapishane köşelerinde veya darağaçlarında ölmeyi, istirahat döşeğindeki ölüme tercih ederiz. Görünüşü hürriyet, hakikatı istibdad-ı mutlak olan bir esaret içinde yaşamaktansa, hizmet-i Kur'âniyemizden dolayı zulmen atıldığımız hapishanede şehid olmayı büyük bir lütf-u İlahî biliriz.

Zübeyir Gündüzalp

Okudum, yazdım, başkalarına da verdim, şükürler olsun!

İman ve İslâmiyeti en yüksek bir sevgi ve iştiyakla öğreten ve rıza-i İlahîden başka bir hedef ve maksad tanımayan ve bu asırda Kur'ânın bir mu'cize-i kübrası ve tefsir-i nuranîsi olduğu kat'î tahakkuk eden Risale-i Nur'u okumak ve yazmak ve onun hakaik-i imaniyeyi ders veren risalelerini mü'min kardeşlerine vermek bir suç ise ve dinin evamir-i kudsiyesinden olan rabıta-i diniye ve uhuvvet-i İslâmiye ve Allah sevgisi uğrunda iman ve Kur'ân yolunda birleşmek gibi mukaddes ve İlahî ve uhrevî kardeşlik bir cemiyet ise, böyle mübarek bir cemiyete mensup olmak benim için büyük bir saadettir.

Ve her türlü taltif ve nişanların üstünde bir bahtiyarlıktır. Böyle bir saadet ve bahtiyarlığı kazandıran Risale-i Nur'un talebesi olmak gibi büyük bir lütfu, benim gibi bir bîçareye nasip eden Allah'a hadsiz şükürler olsun.

Mustafa Sungur

Birbiri ardınca serilen sofralar

Sen memlûkiyet ve ubûdiyet intisabıyla öyle bir Mâlik-i Kerîme mensup ve iaşe defterinde mukayyetsin ki, her bahar ve yazda gaybdan ve hiçten, umulmadığı yerden ve kuru bir topraktan kaldırır, indirir tarzında yüz defa zemin sofrasını ayrı ayrı yemekleriyle tezyin eder, serer. Güya zamanın seneleri ve her senenin günleri, birbiri arkasından gelen ihsan meyvelerine ve rahmet taamlarına birer kap ve bir Rezzâk-ı Rahîmin küllî ve cüz'î ihsanat mertebelerine birer meşherdirler. İşte sen böyle bir Ganiyy-i Mutlakın abdisin. Abdiyetine şuurun varsa, senin elîm fakrın leziz bir iştiha olur.

Şualar

Neler işitir o kulaklar?

Kulaktaki zar, nur-u iman ile ışıklandığı zaman, kâinattan gelen mânevî nidaları işitir. Lisan-ı hal ile yapılan zikirleri, tesbihatları fehmeder. Hattâ o nur-u iman sayesinde rüzgârların terennümatını, bulutların nâralarını, denizlerin dalgalarının nağamatını ve hâkezâ yağmur, kuş ve saire gibi her neviden Rabbânî kelâmları ve ulvî tesbihatı işitir. Sanki kâinat, İlâhî bir musikî dairesidir. Türlü türlü avazlarla, çeşit çeşit terennümatla kalblere hüzünleri ve Rabbânî aşkları intiba ettirmekle kalbleri, ruhları, nuranî âlemlere götürür, pek garip misalî levhaları göstermekle o ruhları ve kalbleri lezzetlere, zevklere gark eder.

İşârâtü'l-İ'câz

Evet, Nur'larla alâkamız var!

Böyle bir Üstad elimize geçtiği için her zahmet ve meşakkate tahammüle karar vermişiz.

Füyuzat-ı ilmiyesiyle ve yüz otuza varan âsâr-ı kudsiyesinin hakaikiyle beni ilim ve iman yolunda terakki ettiren bu mümtaz allâme-i zamana sonsuz bir varlıkla hürmetim vardır. Bu hürmetim ebede kadar inşâallah gidecektir.

İddia makamının beni suçlandırmak istediği ve aylardan beri tedkikat ve taharriyat neticesinde hakikatına vâsıl olamadığı "Dini ve dinî hissiyatı âlet ederek devletin emniyetini ihlâl edecek bir gizli cem'iyet"in ne vücudu var ve ne de böyle bir cem'iyetle alâkamız vardır.

Yegâne alâkamız, hükümet-i cumhuriyenin kanunları müvacehesinde en çetin imtihanlarda, en yüksek ehl-i vukuf heyetler tarafından îcab eden hürmeti görmüş ve salahiyetdar mahkemelerde beraet kazanmış Risale-i Nur'lardır. Bu ise, vatana ve millete ihanet değil; doğrudan doğruya vatana ve millete nâfi' ilim uğrunda bir çalışmaktır.

Mehmet Feyzi Pamukçu

Helâkten kurtulmak için çalışmayalım mı?

Âhirzamanda hadîsin haber verdiği şahısların meselesine gelince: Bu mevzuları biz kendimiz uydurmadık. Bunların aslı dinde mevcuddur. Bunlara dair sayısız dinî bürhanlar mevcuddur. Biz ki, Allah'a ve Resulüne ve Kur'ân'a inanmışız. Şimdi bu imanın ve peygamberin sıdkına olan bu itikadın neticesi olarak kendimizi helâk-i ebedîden kurtarmak için çalışmayalım mı? Etrafımızda olup bitenleri görmeyelim mi? "Acaba bu tehlikeli zaman gelmiş midir?

Sakın bu tehlikelere düşen nesil biz olmayalım!" diye bunları mevcut dinî hakikatlara tatbik cehdini göstermeyelim mi? Biz de, önümüzdeki müsbet delilleri ve vücud-u İlahîye bizi sevkeden hakaik-i müberhene ve ilmiyeyi görmeyerek, sırf Avrupa dinsizliğini en büyük lâzıme-i medeniyet ve şiar-ı irfan addile dinimizi terk etsek, acaba helâk-i ebedîden bizi kim kurtaracak?

Bunu düşünmeyelim mi? Bu zihniyette olan, Kur'ân'dan ve onun ha-

kaikından üstün bir şey tanımayan bir insan, sırf fâni cezalar korkusuyla kendini ebedî helâke atar mı? Yahut fâni bazı kıymetlere değer verir mi? Allah ve Resulüne ve dinine hizmet vazifesinden vazgeçer mi? İşte bizi Bedîüzzaman'a bağlayan hakikî âmiller bunlardır. Başka bir menba-i dinî var mı ki, biz ruhumuzun bu ezelî ihtiyaçlarını onunla teskin edelim?

Ahmet Feyzi Kul

Üstadımla kopmaz bir alâkam var

Dinî ve imanî ve ahlâkî eserlerini okumakla, o uğurda hayatımı tereddüdsüz feda eder derecesinde istifade ettiğim Üstadım Bedîüzzaman'la yakından alâkadarım. Fakat bu alâka, makam-ı iddianın dediği gibi, vatana ve millete mazarratlı ve halkı devlet aleyhine teşvik etmek değil, belki hiçbir beşerin kendisini kurtaramayacağı kabrin idam-ı ebedîsinden kendimi ve benim gibi bu tehlikeli zamanda imanını kurtarmağa, ahlâkını düzeltmeye ve vatana ve millete birer uzv-u nâfi' olmaya muhtaç olan din kardeşlerimin imanlarını kurtarmak yolundaki kopmaz ve kopmayacak bir alâkadır.

Ceylan Çalışkan

Canımı versem suç mu?

Makam-ı iddia tarafından bana tebliğ edilen iddianamede, Üstadım efendime hizmetimi büyük bir suç olarak gösteriyor. . . .

Ve bu hususta yine suç olarak gösterilen, hizmet için terziliğimi de terk ettiğimi yazıyor ki; böyle hak ve hakikat ve Kur'ân-ı Kerim'in hakikî bir tefsiri olan Risale-i Nur'a ve Üstadıma canımı dahi feda etsem, büyük bir suç sayılıp vatan haini olarak mı tanınırım, sizden soruyorum?

Halil Çalışkan

İdam da edilsem bu bağ kopmaz

Üstadımıza çok fazla muhabbet etmemek elimizden gelmiyor. Öyle bir Üstada ve öyle Risale-i Nur şakirtlerine bütün mevcudiyetimle

Allah namına bak!

Allah'ın hesabına kâinata bakan adam her ne müşahede ederse ilimdir. Eğer gaflet ile esbab hesabına bakarsa, ilim zannettiği şey de cehl olur.

Mesnevî-i Nuriye

Ne taassup, ne hile

Vicdanın ziyası, ulûm-u diniyedir. Aklın nuru, fünun-u medeniyedir. İkisinin imtizacıyla hakikat tecellî eder. O iki cenah ile talebenin himmeti pervaz eder. İftirak ettikleri vakit, birincisinde taassup, ikincisinde hile, şüphe tevellüd eder.

Münazarat

Onun nuruyla aydınlanan âlemler

Bak, [Peygamberimiz aleyhissalâtü vesselâm] öyle bir ziya-yı hakikat neşreder ki, eğer onun o nuranî daire-i hakikat-i irşadından hariç bir surette kâinata baksan, elbette kâinatın şeklini bir matemhane-i umumî hükmünde ve mevcudatı birbirine ecnebî, belki düşman ve câmidâtı dehşetli cenazeler ve bütün zevilhayatı zevâl ve firakın sillesiyle ağlayan yetimler hükmünde görürsün.

Şimdi bak, onun neşrettiği nur ile, o matemhane-i umumî, şevk u cezbe içinde bir zikirhaneye inkılâp etti. O ecnebî, düşman mevcudat, birer dost ve kardeş şekline girdi. O câmidât-ı meyyite-i sâmite, birer mûnis memur, birer musahhar hizmetkâr vaziyetini aldı. Ve o ağlayıcı ve şekvâ edici, kimsesiz yetimler, birer tesbih içinde zâkir veya vazife paydosundan şâkir suretine girdi.

Sözler

bağlıyım. Bu bağ, idam edilsem dahi çözülmez ve kırılmaz. Ben ve bütün kardeşlerim masumuz. Risale-i Nur'un serbest bırakılmasını bütün kuvvetimizle talep ediyoruz. Yüce Üstadımıza ve masum Nurcu kardeşlerime kendimle beraber beraet verilmesini taleb ediyorum.

Mustafa Gül

Evimizin yolunu öğrendik

Yalnız kendi muhitimde Risale-i Nur'un gösterdiği fevkalâde ıslahat ile bütün halkın gözü önünde şu on seneyi mütecaviz bir zamanda başta kendim olmak üzere birçok kimseler var ki, evlerinin yollarını öğrenmişler. Süflî gidişatları aile saadetine dönmüş. Şimdi anaları babaları, sebep olanlara dua ediyorlar. Vilayetimiz dâhil ve civarlarında bu kabîlden daha birçoklarının hallerini dinleyiniz.

Bahusus Denizli Hapishanesinde, Risale-i Nur oraya girmesiyle mahpuslar üzerinde öyle bir hüsn-ü tesir yapmıştı ki; halen bu tesir dillerde gezmektedir. Keza bu Afyon Hapishanesine dâhil olduğum zaman kimin ile konuşsam, eski halleriyle şimdiki hallerini zikredip minnet ve şükranla Nur talebelerine dua ediyorlar. Bu hakikatlar meydandadır.

Ben insan olayım da, bana ve hemcinsime bu derece ahlâkî ve içtimaî ve uhrevî ıslah edici ve bahusus kitabımız Kur'ânın mühim bir tefsiri olan Risale-i Nur'a ve onun muhterem müellifine ve vatandaşlarına Müslümanca muhabbet ve teselli mektubu yazmak, bir siyaset mevzuu olacağına hayret ediyorum. İşte bu hayretle diyorum ki, böyle suç olmaz.

İbrahim Fakazlı

Isparta Lem'aları: 19, 20, 21, 24, 25, 26.

Lem'alar

BEDİÜZZAMAN HAZRETLERİNİN Barla'daki ikameti sırasında Risale-i Nur Külliyatının büyük kısmı telif edilmişti. Külliyatın Sözler ve Mektubat adlı eserleri Nur talebelerinin inci gibi hatlarıyla yazılıp süslenerek ciltleniyor ve müstakil kitaplar olarak elden ele geziyordu. Lem'alar'dan da bir kısmı bu arada telif edilmişti.

Önceleri, sadece elden ele dolaşan mektuplar vardı. Gerçi bir muhteşem kaynağın kokusunu taşıyordu bu mektuplar; onun için, defalarca okunuyor, tekrarına doyulmuyordu. Sonra mektuplar birer ikişer birikmeye başladı. Kimine Dokuzuncu Söz, kimine Altıncı Mektup dendi mektupların. Neye göre isimlendirildiğini kimse bilemiyordu. Fakat mektuplardan herbiri bir âlemin kapısını açıyor ve okuyanları manevî bir Cennetin lezzetleriyle karşı karşıya bırakıyordu. Birçoğunda da, akılları hayrette bırakan nice soruların cevapları vardı. Üstelik, benim diyen filozofların yanına yaklaşamadığı bu cevapları, hemen her okuyan, pek kolayca kavrayabiliyordu. Ve her sualin ce-

Bu güzellikler nereden geliyor?

Nurun gelmesi elbette nuranîden

ve vücut vermesi her halde mevcuttan

ve ihsan ise gınâdan

ve sehavet ise servetten

ve talim ilimden gelmesi bedihî olduğu gibi,

hüsün vermek dahi hasenden ve güzelleştirmek güzelden ve cemâl vermek cemilden olabilir, başka olamaz.

İşte bu hakikate binaen iman ederiz ki, bu kâinattaki görünen bütün güzellikler öyle bir güzelden geliyor ki, bu mütemâdiyen değişen ve tazelenen kâinat, bütün mevcudatıyla âyinedarlık dilleriyle o güzelin cemâlini tavsif ve târif eder.

Şualar

Dünyanın da bir ruhu var

Nasıl ki ceset ruha dayanır, ayakta durur, hayatlanır;

ve lâfız mânaya bakar, ona göre nurlanır;

ve suret hakikate istinad eder, ondan kıymet alır.

Aynen öyle de,

bu maddî ve cismânî olan âlem-i şehadet dahi bir cesettir, bir lâfızdır, bir surettir;

âlem-i gaybın perdesi arkasındaki esmâ-i İlâhiyeye dayanır, hayatlanır, istinad eder, canlanır, ona bakar, güzelleşir.

Bütün maddî güzellikler kendi hakikatlerinin ve mânâlarının mânevî güzelliklerinden ileri geliyor.

Ve hakikatleri ise, esmâ-i İlâhiyeden feyz alırlar ve onların bir nevi gölgeleridir.

Şualar

vabında, insanlar kendilerini iman ilimlerinin bir ileri basamağında buluyorlardı. Herkes bunun farkında mıydı? Belki şuuren değil, ama ruhen evet! Çünkü ruhlar okumaya doymuyordu. Bu doyumsuzluk ve bu tarifsiz mutluluk ise doğrudan doğruya Kur'ân'dan tereşşuh eden eserlerin ve iman ilimlerinin apaçık habercisi idi.

Derken bu mektuplar, birer muhteşem eser olarak göze görünmeye başladı. Önce Sözler, arkadan Mektubat vücuda geldi. Sonra birer birer Lem'aların telifi başladı. Elden ele dolaşanlar, binlerce evde gizli gizli çoğaltılanlar, artık bir Anadolu kasabasında bir hocaefendinin dostlarına gönderdiği mektuplar değil, bir muhteşem külliyatın eserleriydi.

Tabii ki telifat, Üstadın Isparta ikameti müddetince de devam edecekti. Hangi eserin ne zaman ve nasıl telif edileceğini yine bilen kimse yoktu. Yine telifat umulmadık bir şekilde başlıyor, başladığı gibi de bitiyordu. Böylece, Bediüzzaman'ın Barla'dan gelişi ile mecburî Eskişehir yolculuğu arasındaki dönemde 19, 20, 21, 24 ve 25'inci Lem'alar ile 26'ncı Lem'anın bazı kısımları vücuda geldi.

İktisat Risalesi

Yedi Nükte halinde telif edilen On Dokuzuncu Lem'a, toplum hayatının son derece önemli bir problemine parmak basarken, bunu Risale-i Nur'un orijinal üslûp ve metodları içinde dile getirmiş ve doğrudan doğruya iman ilimleriyle irtibatlandırmıştır. İsraf, iktisat, hırs, kanaat, cimrilik, tutumluluk, nankörlük, şükür, haram, helâl gibi kavramlar bu eserde son derece canlı ve net tanımlara kavuşmuştur. Bir çırpıda okunuverecek kadar kısa ve özlü olan bu eserde, içine düştüğü tüketim batağında çaresizce çırpınıp duran ve her çırpınışta daha da çaresizleşen günümüz toplumlarının kurtuluş reçetesi saklı olduğu gibi, Bediüzzaman'ın muvaffakiyet ve muzafferiyet formülü de bulunmaktadır. Risale-i Nur Müellifinin muhatap olduğu şartlar karşısında bir insanın nasıl olup da hürriyetini ve bağımsızlığını muhafaza edebildiğini merak edenler, bunun cevabını İktisat Risalesinde bulabilirler. Çünkü bu eser, bir bakıma, Bediüzzaman Hazretlerinin gayet kısa bir tercüme-i halidir.

İhlâs Risaleleri

Birincisi geniş mânâda İslâm cemaatlerinin problemlerini ele alan, ikincisi de Risale-i Nur talebelerine istinad noktasını ve kuvvet kaynağını gösteren bu eserler, 20 ve 21'inci Lem'alar olarak Külliyatta yerlerini almıştır. Yirminci Lem'ada, "Ehl-i hak neden ittifak edemiyor?" şeklindeki son derece önemli bir sorunun cevabı yedi madde halinde verilmiştir. Fakat teşhisler kadar üslûp ve metod da orijinaldir. Bu cevaplarda, alışageldiğimiz tenkitlere yer verilmediği gibi,

ehl-i hak ve hidayeti küçük düşürecek yahut incitecek ifadeler de bulunmaz. Bilâkis, çare ile birlikte, ehl-i hakka, bu çare için yönelecekleri kaynağın kuvveti ve kudsiyeti de gösterilir; problemlerin altından kalkmak için muhtaç oldukları özgüven aşılanır. Yirmi Birinci Lem'a ise, iman ilimlerinin en tabiî neticesi olan ihlâsı en yüksek seviyede, en saf derecede ders veren, her cümlesi hayatî bir formül ehemmiyetinde ve bir vecize değerinde, muhteşem bir eserdir. Zerrelerden yıldızlara kadar her şeyi her haliyle kuşatan bir rububiyeti Risale-i Nur'dan ders almış bir talebe, hizmetinde ve kardeşleriyle olan münasebetlerinde bu dersini nasıl yaşar, bu imanının eserini hayatında nasıl gösterir? Veyahut, başka bir tabirle, Risale-i Nur Külliyatının Müellifi, bu eserlerinde ders verdiği imanı kendi hayatında nasıl yaşamıştır, talebeleriyle olan münasebetlerine nasıl yansıtmıştır? Her iki sualin de cevabını Yirmi Birinci Lem'a verir. Ancak bu ders, sürekli yaşanması gereken bir hayat dersi olduğu için, sürekli olarak tekrarlanmalıdır. Onun için, Müellif, bu Risalenin başına "hiç değilse on beş günde bir okunması gerektiği" notunu düşmüştür.

Tesettür Risalesi

Şeâir-i İslâmiyeden önemli bir emir, Kur'ân'ın apaçık buyruğu, Peygamberin (SAV) apaçık tatbikatı, yüzyıllardır binlerce âlimin dosdoğru açıklamaları ve İslâm âleminin ortak değeri... Lâkin Batı medeniyetinin bozuk kısmının da doğrudan hedef aldığı bir kale... Bediüzzaman gibi bir İslâm âlimi, elbette ki, böyle taarruzları daha ilk kıpırdanışlarından itibaren sezecek ve yalçın kayalar gibi o taarruzlara karşı göğsünü siper ederek sözünü söyleyecektir. Tesettür Risalesi adlı Yirmi Dördüncü Lem'a, şeâir-i İslâmiyeyi müdafaa hususunda bir İslâm âliminin duruşunu sergileyen bir âbide olmanın yanı sıra, Kur'ân'ın bu konudaki emirlerinin hikmetini de açıklamakta ve Müslümanlara aile hayatında huzur ve saadetin yolunu göstermektedir. Çok geçmeyecek, bu eser, Risale-i Nur Müellifinin hayatındaki tek mahkûmiyet kararına sebep teşkil edecektir. Fakat

Güzeller farklı, güzellikler ayrı ayrı

Malûmdur ki, her şeyin hüsnü, kendine göredir, hem binler tarzda bulunur ve nevilerin ihtilafı gibi güzellikleri de ayrı ayrıdır. Meselâ:

göz ile hissedilen bir güzellik,

kulak ile hissedilen bir hüsün bir olmaması

ve akıl ile fehmedilen bir hüsn-ü aklî,

ağız ile zevkedilen bir hüsn-ü taam bir olmadığı gibi,

kalb, ruh ve sair zahirî ve bâtınî duyguların istihsan ettikleri ve güzel hissettikleri güzellikler, onların ihtilafı gibi muhteliftir.

Meselâ,

imanın güzelliği

ve hakikatın güzelliği

ve nurun hüsnü

ve çiçeğin hüsnü

ve ruhun cemali

ve suretin cemali ve şefkatin güzelliği

ve adaletin güzelliği

ve merhametin hüsnü

ve hikmetin hüsnü ayrı ayrı oldukları gibi,

Cemil-i Zülcelal'in nihayet derecede güzel olan esma-i hüsnasının güzellikleri dahi ayrı ayrı olduğundan, mevcudatta bulunan hüsünler ayrı ayrı düşmüş.

Şualar

bu karara karşı da Bediüzzaman'ın cevabı, şöyle bir haşiye ile neşretmeye devam etmekten ibaret olmuştur:

"Mahkemeye karşı ve mahkemeyi susturan Lâyiha-i Temyizin müdafaatından bir parça: Ben de Adliyenin mahkemesine derim ki: Bin üç yüz elli senede ve her asırda üç yüz elli milyon insanların hayat-ı içtimaiyesinde en kudsî ve hakikatlı bir düstûr-u İlâhîyi, üç yüz elli bin tefsirin tasdiklerine ve ittifaklarına istinaden ve bin üç yüz elli sene zarfından geçmiş ecdadımızın itikadlarına iktidâen tefsir eden bir adamı mahkûm eden haksız bir kararı, elbette rû-yi zeminde adalet varsa, o kararı red ve bu hükmü nakzedecektir."

Hastalar Risalesi

Hayatın hayat kadar kesin gerçeklerinden biri de hastalıktır. Herkes hayatının çeşitli dönemlerinde defalarca bu gerçeği yaşar. Her zaman için toplumun bir kesimi, "hastalar dilimi" halinde bu gerçekle iç içedir. Öyleyse kimdir bu kadar çeşit çeşit hastalıkları insanlara gönderen? Neyi anlatır kullarına hastalıklarla? Ve onlardan ne bekler?

Kâinattaki her şeyi konuşturan Risale-i Nur, hastalık hakikatini de Yirmi Beşinci Lem'ada konuşturuyor. Her hadisede olduğu gibi, hastalıkta da nice hikmet ve rahmet tecellîlerinin bulunduğunu gösteriyor. Ve hastalıkla geçen dakikaların ve günlerin nasıl sonsuz bir kazanca dönüştürüleceğini Yirmi Beş Devâ içinde gösteriyor. Özetle: Sağlık kadar hastalığı da yaşanmaya ve zevk edilmeye değer bir hakikat olarak öğretiyor.

İhtiyarlar Risalesi

Kâinat kitabının bir başka bölümü: İhtiyarlık. Bütün kâinatı bir kitap gibi okuyanlar, elbette bu bölümde de ibret alınacak, öğrenilecek, yaşanılacak çok şeyler bulurlar. Daha da ötesi, kendilerini doğrudan doğruya Rabbinin muhabbet ve rızasına ulaştıracak sürurlu, neş'eli, lezzetli, ünsiyetli bir yol bulurlar. Risale-i Nur'u yaşanan bir iman haline getiren sır, Yirmi Altıncı Lem'ada da kendisini apaçık gösteriyor ve Müellifin hayatından canlı tabloları peş peşe okuyucunun önüne seriyor. Ekseriyeti Üstadın Isparta ikameti sırasında telif edilen Ricalarda, önce Müellifin yaşadığı ıztıraplar dile getiriliyor. Sonra da o dertlere Kur'ân eczahanesinden ilaçlar sunuluyor. Okuyucu hem ızdırabı, hem de arkadan gelen şifanın doyumsuz lezzetini Müellifle beraber yaşıyor.

Her yer bir dost meclisi, her nefes bir ebediyet anahtarı

Nur'lanan hayatlar

Risale-i Nur milyonlarca kişinin hayatını
değiştirdi, değiştirmeye devam ediyor.

ONLARIN HEPSİ BİR ortak noktayı paylaşıyor:

Hayatlarının en önemli olayını.

Bu, Risale-i Nur'larla tanıştıkları gün.

Yahut, yeniden doğdukları gün.

• • •

Bir arayış içindeydiler.

Bir kısmı ne aradığını da bilmiyordu. Yalnız, bir boşluk içinde olduğunu biliyordu.

Kader bir gün karşılarına Risale-i Nur'u çıkardı.

O günden sonra hiçbir şey eskisi gibi olmadı.

• • •

Nur'u eline alan, onda bir dünya buldu.

Gökler ve yer genişliğinde bir dünya idi bu.

Nur'un satırlarına dalan, kendisini bir dost meclisinde buldu.

Yıldızlar, bulutlar, bahar, deryalar, bitkiler, hayvanlar, ruhlar, melekler, cinler, canlı ve cansız her şeyle bir kardeşliği vardı Nur'u okuyanların.

Dünya ve âhiret bir sarayın iki odasıydı:

Birinden çıkan diğerine giriyor, kimse kaybolup gitmiyordu.

Nur'larda ebedî hayatın sırları vardı:

Ebedî hayatın, ebedî gençliğin, ebedî saadetin.

Dünyada her bir nefes, her bir söz, her bir tefekkür, ebedî yurtta bir ağaç veya bir saray oluyordu.

Varsın sevdiklerimiz birer ikişer göçsün ebedî yurdumuza.

Zaten ahbabın yüzde 99'u orada değil mi?

Ayrılık yok, zeval yok, firak yok Nur'un meclislerinde.

Nimetler tükenmez orada, yenilenir sadece.

Dostlar kaybolup gitmez, yer değiştirir sadece.

• • •

Başka kitaplara benzemiyordu Nur'lar.

Onların kendisine has bir dili vardı.

Onun mânâları, onun kavramları, bizim günlük hayatımızın sınırlarına sığışmıyordu.

İnsanı çok daha yüksek hayat mertebelerine yükselten mânâlardı bunlar.

O mânâlar, insanın içinde en derin hazları ve en tatlı duyguları ateşleyen kelimelere bürünmüş, ruhları büyüleyen bir üslûpla görünmüştü.

Günümüzün kısır düşünce kalıpları bu mânâları kaldıramadığı için, bu lisan, önce insanı bir sarsıyordu.

Sarsmakla beraber, "Bende aradığından çok daha fazlası var" diyor ve insanı kucağına çağırıyordu.

Onun davetine koşanlar eli boş dönmediler.

Hattâ hiç dönmediler.

Hayatlarının ondan sonraki kısmını, o Nur'larla, o mânâlarla, o mutluluklarla beraber yaşadılar:

Sonsuza kadar.

Dünyaya bir bahçe gibi bak

Eğer Cemil-i Zülcelal'in esmasındaki hüsünlerin mevcudat âyinelerinde bir cilvesini müşahede etmek istersen, zeminin yüzünü bir küçük bahçe gibi temaşa edecek bir geniş, hayalî göz ile bak.

Şualar

Yüzbaşının inanılmaz değişimi

Hayri Tanju'nun oğlu Dinçer Tanju anlatıyor:

Babamın eski hayatı çok berbattı. Rahat ifade edilemeyecek, her türlü günahlarla âlûde, çok bozuk bir hayat... Annem Cuma namazına dahi gönderemezdi onu.

İzmir'den Erzincan'a tayini çıktığında, "Ev bulamadım" deyip bizi götürmek istemedi, yalnız gitti. Annem buna çok üzülmüş ve "Bizi kasıtlı olarak götürmedi" demişti.

Erzincan'da yüzbaşı olarak göreve başlayan babama bir asker çok tesir ediyor. Süleyman isminde, devamlı Kur'ân ve Risale-i Nur okuyan bir er olan bu asker, babamın emir eridir. Süleyman asker, ilk defa Risalelerden veriyor kumandanına. Bu mübarek asker, hâl ve ahlâkıyla da çok tesir etmiş babama.

Babamın sonradan bana anlattığına göre, bir gece, Allah'tan bir hidayet gelmiş ve eksi 39,5 derecede buzu kırıp soğuk suyla gusül abdesti alıp namazlarını tam olarak kılmaya başlamış. O gece o eski Hayri gitmiş, yepyeni bir Hayri çıkmış ortaya.

Bu hidayetten sonra babam bizi yanına, Erzincan'a çağırdı. Annem, kardeşlerim ve ben hep beraber gittik. Biz gittik, ama daha hiçbir şeyden haberimiz yok. Bizi asker karşıladı. "Yüzbaşım namaz kılıyor" dedi. Çok şaşırdık, bir şok yaşadık. Hattâ "Yoksa yanlış adrese mi geldik acaba?" diye tereddüt bile geçirdik.

Baktık, babamız tamamen değişmiş. Artık dayaklar filân bitti. Bize daha şefkatli davranıyordu. Askerleri de dövmüyordu artık.

"Önce hiçbir şey anlamamıştım"

Hüseyin Filiz anlatıyor:

Nazilli'de bir dükkânda berber kalfası olarak çalışıyordum. Bir gün Uzunçarşı Caddesinde yürürken, birisi omuzlarımdan tuttu, bir dükkânın içine çekti beni. Şaşırmıştım.

Baktım, sarraf Mehmet Büker. "Bu dergileri okudun mu sen hiç?" dedi bana. O zamanlar Sebilürreşad, Serdengeçti gibi İslâmî dergiler çıkıyordu. "Okumadım" dedim. "Al bunları oku, gel" deyip dergileri elime tutuşturdu. Ben de götürdüm dükkâna. Okumasına okudum, ama hiçbir şey anlayamadım.

Sonra götürdüm tekrar Mehmet Büker'e iade ettim. "Ne anladın?" dedi. "Ağabey ben hiçbir şey anlayamadım" dedim. O zaman dükkâ-

nını kapattı, aldı beni evine götürdü. Öğlen okumaya başladı, akşama kadar devam etti. Ama hiç durmadan... Böylece Risale-i Nur'la tanıştım.

Ahmet Feyzi ve Muzaffer Arslan ağabeyler geliyordu. Onlar geldi mi hepimiz birden toplanıyorduk. Bu arada Risalelere iyice alıştım, okumaya başladım. Derslere de tam olarak gitmeye devam ettim. Mânen feyiz ve huzurla dolmaya başladım.

"Aşkla okudum, mânâlar açıldı"

İlhan Yüce anlatıyor:

Bir gün bir rüya gördüm. Bir pınarın başındayım. Birisi geldi ve "Bu pınardan su iç" dedi. İçtim.

Bir müddet sonra, rüyada gördüğüm şahıs Diyarbakır'dan yanımıza geldi. Tayini buraya çıkmıştı. Bu zatın ismi Yaşar Seçkin idi. Benden on yaş büyüktü.

Beni önce deniz kenarına götürdü. Kitaplardan da getirmişti. Biraz okudu ve Risalelerin mahiyetinden bahsetti. Sonra beni evine götürdü. Orada tekrar bir şeyler anlattı bana. Biraz kitap verdi. Tabii o zamanlar daha matbaada basılmış eser yok; daktilo ile yazılıp teksir edilmiş kitaplardı. Bu şekilde Risale okumaya başladım.

Bana bir kitap veriyordu. Ben o kitabı bitirdikten sonra tekrar evine götürüp değiştiriyordum. Ama evi bana biraz uzaktı; yarım saat yürüyerek ancak varabiliyordum. Aşkla okuyordum, meselâ Gençlik Rehberi'ni bir günde bitiriyordum. Risaleler aşkla okununca açılıyordu insana.

Yaşar ağabey orada hizmete benden başladı. Cemaat yavaş yavaş çoğaldı, Yaşar ağabeyin evinde dersler yapmaya başladık. Elli kişi kadar olmuştuk. Eserler büyük tesir uyandırıyordu. Herkes kendi kötü alışkanlıklarından uzaklaşmaya başladı. Ruhlarımız beslendikçe huylarımız düzeliyordu. Risale-i Nur öyle bir eserdir ki, sizdeki Allah ve Peygamber sevgisi bir ise, onu yüze çıkarır. Allah'ın rızasını kazanmak için Sünnete uymayı öğretir.

Rızıklara bak

İşte başta insan olarak bütün hayvanatın muntazaman bir perde-i gaybdan gelen erzaklarına bak, rahmaniyet-i İlahiyenin cemalini gör.

Şualar

Yavrulara bak

Hem bütün yavruların mu'cizane iaşelerine ve başları üstünde ve annelerinin sinelerinde asılmış tatlı, safi, âb-ı kevser gibi iki tulumbacık süte temaşa eyle, rahîmiyet-i Rabbaniyenin cazibedar cemalini gör.

Şualar

Ali Ulvi Kurucu'yu heyecanlandıran sır

Ali Ulvi Kurucu, Tarihçe-i Hayat'a önsöz yazmadan önce kendisine gönderilen Risaleleri nasıl incelediğini anlatıyor:

Eserlerin mütalâasına daldım. Notlar alıyorum, derinleşiyorum, fakat doymuyorum. "Şu esere de bakayım, bunu da okuyayım" derken zaman geçiyor. Tarihçe-i Hayat kadar bir kitap yazsam, yazabilirim.

O kadar geniş bilgiye, aynı zamanda aşk ve heyecana sahip olmuştum. Hasan el-Bennâ'da, Mustafa Sabri Efendide, Ebu'l-Hasan Nedvî'de gördüğüm aşkı, heyecanı, gayreti, çırpınışı bu zâtın eserlerinde de görüyordum.

Bir de Risale-i Nur'un hayretimi mucip olan, ruhumu yakan, beni kendisine âşık eden bir tarafı vardı ki, Üstad bu eserleri hapiste, irka' suretiyle, yani dikte ettirerek yazdırıyordu. Ben ise kütüphanede bulunuyorum, önümde binlerce kitap var, eser yazamıyorum. O hapiste bunları yazıyor.

Sevinç ve huzurla kılınan ilk namaz

Rahmi Erdem anlatıyor:

Ortaokulu bitirdikten sonra Adana Ziraat Mektebine kaydoldum. Ailemden aldığım dinî terbiye dolayısıyla namazlarımı kılmaya çalışıyordum. Ama kendi âlemimde noksanlıklar hissediyor, bir türlü manevî tatmine ulaşamıyordum.

Bu halet-i ruhiyemde iken, bir gün postacı bana bir paket getirdi.

Paketi gönderen, İzmir Bergama'da dinî ilimler okuyan ve okutan dayım Abdullah Tekin idi.

Paketi büyük bir heyecanla açtım. İçinden kırmızı ciltli bir kitap çıktı. Üstünde büyük harflerle SÖZLER yazıyordu. Naşiri: Atıf Ural. Hemen mektebin bahçesinde bulunan bir bank üzerine oturdum ve kitabı rasgele açtım.

Namaza dair bir bahis çıktı. Okumaya başladım. Okudukça ruhumda bir kıpırdanış ve ufkumda yeni pencereler açılmaya başladığını hissediyordum. Epey zaman geçmiş, güneş guruba doğru meyletmişti. Kitabı kapattım ve bu güzel hislerle dopdolu olarak hemen koşup

abdest aldım. İlk defa huşu ve huzur içinde, İlâhî bir şevk ve zevkle ikindi namazını kıldım. Sevinç ve huzur içindeydim.

Bundan sonra dinî hayatımda şuur ve huzur dönemi başladı. Kendime güvenim gelmiş, fikren kendimi daha güçlü hissetmeye başlamıştım. Adana'da yeni gelişen Nur derslerini takip etmeye ve Risale-i Nur'ları temin edip okumaya başladım.

"Risale-i Nur'la Türkçemi geliştirdim"

Prof. Dr. Servet Armağan anlatıyor:

Risale-i Nur'dan çok istifade ettim. Risale okuyan bir insan olarak, meselâ Türkçemi geliştirdim. Gençlerin de Risale-i Nur'u orijinalinden, kelime ve ıstılahları öğrenerek okumalarını tavsiye ederim. İnsanların iman, ibadet hususunda takviye almaları gerekiyor. Bunu Risale-i Nur mükemmel olarak veriyor.

Şahide anne Osmanlıca öğreniyor

Bediüzzaman ile görüşmesinde, Üstad Şahide Yüksel'e "Birkaç yıl önce bana ihtar edildin, haberini aldım," der. "Seni kız kardeşim Âlime Hanımın yerine kabul ediyorum. Senin sülâleni kendi sülâlem kabul ediyorum. Sana hanımlar arasında yapacağın hizmetleri veriyorum." Kur'ân okumasını bilmediğini söyleyen Şahide Hanımı "Bilirsin, öğrenirsin" diyerek teşvik eder.

Şahide Hanım zekî bir kadındır. İlkokul mezunu olmasına rağmen kısa sürede eşi Abdurrahman Yüksel'den Kur'ân ve Osmanlıcayı öğrenir ve Risale-i Nur Külliyatını okuyup kendisini yetiştirir. Artık evi bir okul haline gelmiştir. Emirdağ, Bolvadin kadınları evini doldurur; Şahide Hanım onların dünyevî ve uhrevî dertlerine derman olmaya çalışır. Artık evi bir "medrese-i Nuriye" olmuştur.

Kâinat kitabına bak

Hem bütün kâinatı enva'ıyla beraber bir kitab-ı kebir-i hikmet ve öyle bir kitab ki; her harfi yüz kelime, her kelimesi yüzer satır, her satırı bin bab, her babı binler küçük kitab hükmüne getiren hakîmiyet-i İlahiyenin cemal-i bîmisaline bak, gör.

Şualar

Ahenk ve tenasübe bak

Hem kâinatı bütün mevcudatıyla mizanı altına alan ve bütün ecram-ı ulviye ve süfliyenin müvazenelerini idame ettiren ve güzelliğin en mühim bir esası olan tenasübü veren ve her şeye en güzel vaziyeti verdiren ve her zîhayata hakk-ı hayatı verip ihkak-ı hak eden ve mütecavizleri durduran ve cezalandıran bir âdiliyetin haşmetli güzelliğine bak gör.

Şualar

Hocalar "Bu nasıl yazılır?" diyor

Ali Demirel anlatıyor:

İlk olarak Asâ-yı Mûsâ'yı okudum. Bütün kitaplar Osmanlıcaydı. Yalnız Asâ-yı Mûsâ'yı yeni harflerle teksir etmişler, ama daha ciltlenmemişti. İlk defa kitabı açtım, okumaya başladım. Baktım, içinde tefekkür nev'inden güzel meseleler var. "Bu kitaplar ne kadar güzel" diye takdir ettim.

Bir gün tayyare ile Erzincan'dan Eskişehir'e vazifeli gitmiştik. Şeyh Hilmi Efendiyi ziyaret ettim. "Efendim, bizim elimize Bediüzzaman Hazretlerinin kitapları geçti. Ne yapalım, okuyalım mı?" diye sordum "Evlâdım, onları hem okuyun, hem de kendisini mutlaka ziyaret edin" diye cevap verdi. "Herkesi kabul etmiyormuş. Hilmi Efendinin talebesi deyince kabul eder" dedi.

Erzincan'da kaldığımız süre boyunca akşamları yatsı namazından sonra beş on kişi bir araya gelip Risale-i Nur okumaya başladık. Bir sene Asâ-yı Mûsâ'yı, ikinci sene Sözler'i okuduk. Hocalar vardı aramızda. Onlar meseleyi biliyorlardı tabii. "Bu nasıl yazılır?" diye hayret ediyorlardı. Ben de bu süre zarfında Osmanlıca Risale okumayı iyice öğrenmeye başladım.

"On ikiden vurulduğum ders"

Üzeyir Şenler anlatıyor:

Bir Cumartesi, Ahmet Feyzi Kul ağabey İzmir'den İstanbul'a gelmiş, onun sohbetine beni Nevzat Yalçıntaş götürmüştü. Ahmet Feyzi ağabey, o gün Mesnevî-i Nuriye'den dört beş saat süren harika bir ders okudu. Ama gerçekten harika bir ders!

Ertesi hafta yine geldi. Bu sefer Risale-i Nur'dan Fatiha-i Şerifenin tefsirini okudu. Bu defa daha da harikat bir ders olmuştu. Çok etkilendim, mest oldum. Risale-i Nur'a hayran kaldım. İşte ben orada, bu derste, tam on ikiden vuruldum. O gün içimden "Ben aradığımı buldum" dedim.

“Bana hitap etmez sanıyordum”

Tuba Tuncer anlatıyor:

Risale-i Nur’la tanışmam, daha doğrusu varlığından haberdar olmam çocukluğuma dayanır. Çok gazete okuyan bir çocuktum. O yıllarda gazetelerde sık sık “Nur ayini yaparken yakalandılar” şeklinde haberler çıkardı. Anneme “Nur ayini ne demek?” diye sorduğumda “Onlar kötü bir şey yapmıyor, kitap okuyorlar” dediğini hatırlıyorum. Daha sonra, üniversitede tanışıp arkadaş olduğum bana göre Nurten, benden başka herkese göre Şeyma vasıtasıyla daha yakın bir tanıma gerçekleşti. Ama geçtiğimiz aya kadar Risale-i Nur açıp bir sayfa okumak nasip olmadı. Çünkü Risalelerin beni muhatap almadığını sanıyordum. Onlar, arkadaşım gibi beş vakit namazında, iyi Müslümanlara hitap ediyordu. Bir de, Said Nursî’nin gördüğüm fotoğrafları hep çok hiddetli bakıyordu. Sanırım ben bu hiddeti de üstüme alındım, yahut o bakışları yanlış yorumladım. Yazın, arkadaşımla dertleşirken bize kötülüğü dokunan insanlara kin tutmamak için Üstad’ın saydığı gerekçeleri anlattı. İlk kez o gün aradığım cevapların Risalelerde olabileceğini fark ettim. İstanbul’a taşınmam gündeme geldiğinde Üsküdar’da derslere vaktim olursa ben de katılmak istedim. Çünkü manevî olarak benden daha çok inanan ve bilen insanların yardımına şiddetle ihtiyacım vardı.

Birkaç toplantıya kısa süre katıldım. Toplantılara katılan arkadaşlar o kadar bilinçli ve Risalelere o kadar hakimlerdi ki, bu toplantılardan istifade etmenin Risale okumaktan geçtiğini anladım. Elimde basılı olarak yoktu. İnternet sağ olsun, orada bulduğum bir siteden okumaya başladım. Toplantıların birinde Fırıncı ağabey “Ben ilk okumaya başladığımda bir şey anlamasam da okumaya devam ettim” demişti. Ben de anlamasam da okuyayım diye işe başladım. Birkaç gün böyle okudum. Sonra bir gün kendimi çok ümitsiz ve üzgün hissettiğim bir anda ne okusam diye düşünürken 6. Mektuba tıkladım. Orada Üstad da bir dönem hissettiği yalnızlıktan, gurbetten bahsediyordu. “Allah bize yeter, o ne güzel vekildir” ayetini gördüm, içim aydınlandı. Bana göre bu mucize gibi bir şeydi. Nasıl olmuşsa olmuş, kendimi çok yalnız ve ümitsiz hissettiğim bir anda Üstad imdadıma koşmuştu. O günden sonra daha da bir sevgiyle Risale okumaya devam ettim.

Risaleler pek çok Osmanlıca sözcük ve pek çok uzun cümle barındırmasına rağmen okurken insanı yormuyor. Dikkatini uzun süre toplayamayan ben bile oturup birkaç sayfayı ara vermeden okuyabiliyorum. Okumaya başladıktan sonra birkaç günlüğüne şehir dışında olduğum zamanlarda geri dönerken, “Risale okuyabileceğim” sevin-

Hafızalara ve çekirdeklere bak

Hem insanın geçmiş tarihçe-i hayatını, buğday tanesi küçüklüğündeki kuvve-i hâfızasında ve her nebat ve ağacın gelecek tarihçe-i hayat-ı sâniyesini çekirdeğinde yazmasına ve her zîhayatın muhafazasına lüzumu bulunan âlât ve cihazata, meselâ arının kanatçıklarına ve zehirli iğnesine ve dikenli çiçeklerin süngücüklerine ve çekirdeklerin sert kabuklarına bak ve hafîziyet ve hâfiziyet-i Rabbaniyenin letafetli cemalini gör.

Şualar

Ziyafet sofralarına bak

Hem zemin sofrasında Kerim-i Mutlak olan Rahman-ı Rahîm'in misafirlerine, rahmet tarafından ihzar edilen hadsiz taamların ayrı ayrı ve güzel kokularına ve muhtelif, süslü renklerine ve mütenevvi, hoş tatlarına ve her zîhayatın zevk u safasına yardım eden cihazlara bak, ikram ve kerimiyet-i Rabbaniyenin gayet şirin cemalini ve gayet tatlı güzelliğini gör

...

Simalara ve çiçeklere bak

Hem Fettah ve Musavvir isimlerinin tecellileriyle başta insan olarak bütün hayvanatın, su katrelerinden açılan pek çok manidar suretlerine ve bahar çiçeklerinin habbe ve zerreciklerinden açtırılan çok cazibedar sîmalarına bak, fettahiyet ve musavviriyet-i İlahiyenin mu'cizatlı cemalini gör.

Şualar

cini hissettim. Büyük ihtimal risaleleri en yüzeysel anlamıyla kavrıyorum, çok uzun yıllardır okuyanlar kadar istifade edemiyorumdur; ama okumaya devam edeceğim.

"Onu bulunca başka kitapları bıraktım"

Ferah Güney anlatıyor:

Zor bir ânımda tanıdım onu. Resulullahın (s.a.v.) hayatını anlatan kitabı elime geçtiğinde, iflâs etmiş bir tüccar gibiydim. Mavholmuştum. Ömrümün büyük bir bölümünü okuyarak geçirmiştim. Roma hukukunu, kanunlarına kadar ezberlemiştim, ama âhirette hesaba çekileceğim kanunların varlığından bile haberim yoktu.

Fakat Risale-i Nur'u okuyunca gördüm ki, Kur'ân-ı Hakîm Asr-ı Saadette kalmamıştı. Kur'ân hayatımız boyunca istikametimizi gösteren mürşitti, her emri fermandı. Kıyamete kadar yürürlükteydi. Kendimi mahvolmuş hissediyordum, allak bullak olmuştum. O âna kadar, kim olduğumu, neden yaratıldığımı bilmeden yaşamıştım!

Risale-i Nur'u tanıdıktan sonra daha önce okuduğum kitapların hepsini bir kenara bıraktım. Onun sözleri canlı gibiydi. Hiç usanmadan okuyordum. Okurken de, bataklıktaki pisliğime aldırmadan elimden tutmuş, düşmeden nasıl yürüyeceğimi anlatan şefkat ve merhamet dolu bir yüreğin sıcaklığını yüreğimde hissediyordum.

Satırlardaki her hakikat, beni düştüğüm yerden kaldırıyor, "Yes'e düşme, tövbe et, Sünnet-i Seniyyeye ittibâ et, kurtul" diyordu.

Sanki elimi uzatsam ona dokunabilecekmişim gibi yanımda hissediyordum. Sevgi doluydu. O sevgiyi, satırlarının içine öyle bir saklamıştı ki, her zor anımda, bulutların arkasından görünen güneş gibi yüreğimi ısıtıyordu.

Allah, Üstadım Bediüzzaman Hazretlerinden ve talebelerinden ebeden razı olsun. Bizleri de onların şefaatlerinden mahrum etmesin.

"Edepten ayrılma, namazı yavaş kıl, cemaati bırakma"

Sevgi Aydaş anlatıyor:

Sıkıntılar içinde boğulduğum günlerden birindeydi. Bir cami avlusunda oturmuş, ağlıyordum. Camiin içinden çıkan güzel örtülü bir bayan, önümden geçerken, nasıl olduysa, o anda birbirimize gülümsedik. Durdu, selam verdi, sohbet etmeye başladık.

Bana "Sen Risaleleri tanıyor musun?" diye sordu. Sonra "Canım, seni üzmüşler, belli," dedi. "Sabret, bir hikmeti vardır." Sonra Üsküdar Mo-

ral Kültür Merkezine beraber gitmemizi teklif etti. Ben çekindim. O ısrarla "Haydi, gidelim, ben senin önüne tesadüfen çıkmadım" diyordu. Kabul etmeyince, o "Ben derse gidiyorum" dedi. O ayrıldı, ben de arkasından gizlice takip ederek Moral Kültür Merkezini buldum.

O akşam rüyamda Üstadı gördüm. Bana "Risale-i Nur Külliyatını okuyan Kur'ân hâdimi olur. Oku, yoksa Allah elinden alır" dedi.

Derslere başladım. İlk dersi, ilk içtiğim çayı unutamıyorum. Yudum yudum içtim o çayı, hiç bitmesin istedim. Ders, Peygamber Efendimizin mucizelerine dair bir bahisti. Eve geldiğimde, o gece beni uyku tutmadı. Sabaha kadar şükürle geçirdim geceyi.

Artık aradığımı bulmuştum. Şevkle, sevinçle derslere devam ediyordum. Bir gece Peygamberimizi (s.a.v.) gördüm. Bana gülüyordu. Hep tebessüm halindeydi. Uzay boşluğu gibi bir yerdeydik. Elimden tutmuş, bana yıldızları gösteriyordu. Gözümün görebildiği ne varsa, hepsi, bir ağızdan, hiç durmadan, aynı ses tonuyla ona selam ediyordu. Uyandığımda, avuçlarımda hâlâ sıcaklığı vardı; o gün o elimi hiç yıkamak istemedim.

Bir defasında da sevgili Peygamberimizin bana gönderdiği bir mektubu okuyordum rüyamda. Bana üç tavsiyede bulunuyordu: "Edepten ayrılma, namazını yavaş kıl, cemaati bırakma."

Derslerini dinlediğim ablalarımı, abilerimi ve bu hizmete emeğini vermiş, anlatan, koşuşturan değerleri büyüklerimi dualarımda hiç eksik etmedim.

Yıldızlar konuştu, Sally Müslüman oldu

Sally Tayabana (Saliha), Filipinler'in mektubu:

İlk okuduğum kitap 20. Mektup oldu. Gece yarısı okumaya başlamıştım. Adeta benimle Cenab-ı Allah'ın arasındaki o büyük duvarların yıkıldığını hissettim. Zaten beni Hıristiyanlıktan dinsizliğe iten en büyük sebeplerden bir tanesi şirk kokulu bir din olmasıydı.

Dalâletin nasıl bir yara olduğunu hissedebilir misiniz benim anlatacaklarımdan, bilmiyorum. Düşünün ki, beş seneden beri Allah'ı bilmiyorum, âhireti bilmiyorum, dinden habersizim. Hayatın bir maksadı yok. Böyle bir vaziyet içerisinde 20. Mektubu okuyorum. O esnada gece yarısı yıldızlara bakmaya başladım, kitabın da etkisiyle dedim ki: "Sen varsın, bu yıldızlar sensiz olamazlar. Ne olur kendini

Bir parıltı yeter

İşte bu mezkûr misallere kıyasen esma-i hüsnanın her birisinin kendine mahsus öyle kudsî bir cemali var ki; birtek cilvesi, koca bir âlemi ve hadsiz bir nev'i güzelleştiriyor.

Bir tek çiçekte bir ismin cilve-i cemalini gördüğün gibi, bahar dahi bir çiçektir ve Cennet dahi görülmedik bir çiçektir.

Baharın tamamına bakabilirsen ve Cennet'i iman gözüyle görebilirsen bak gör, cemal-i Sermedî'nin derece-i haşmetini anla.

Şualar

Sen de güzel bir kul ol

O güzelliğe karşı iman güzelliğiyle ve ubudiyet cemali ile mukabele etsen, çok güzel bir mahluk olursun. Eğer dalâletin hadsiz çirkinliğiyle ve isyanın menfur kubhuyla mukabele edip karşılasan, en çirkin bir mahluk olmakla beraber, bütün güzel mevcudatın manen menfurları olursun.

Şualar

bana tanıttır."

Böyle yıldızlara bakıyorken, öğrencimden bana şöyle bir mesaj geldi: "Dinle de yıldızları şu hutbe-i şîrînine / Nâme-i nûrunu Hikmet, bak ne takrîr eylemiş." Risaledeki "Yıldızları Konuşturan Bir Yıldıznâme"-nin iki mısrası geldi. O gece Müslüman olmaya karar verdim.

Âlemin Üstadı Bediüzzaman

Risale-i Nur Külliyatı'nı Arnavutça'ya tercüme eden Yusuf Tahir Sarguti:

Bu zamanda böyle bir tefsirin olduğunu vallahi hayal bile etmiyordum. Risale-i Nur'ları okudukça, imanın nasıl tatlı bir şey olduğunu hissettim. Okudukça daha çok okumaya özlemim artıyor. Bediüzzaman Said Nursî (r.a.) âlemin Üstadıdır. Sadece Türkiye'nin değil. Felsefecilerin Üstadıdır, sosyal bilimlerin Üstadıdır, akıl-mantık Üstadıdır, fıkıh Üstadıdır.

Kalp gözünü açan eserler

Peru'da Risale-i Nur'ları okuyarak İslâm'ı seçen, hukuk talebesi Amira Amine'nin Risale-i Nur hakkındaki hissiyatını anlattığı mektubundan:

Risale-i Nur Külliyatından ilk okuduğum kitaplardan biri Küçük Sözler idi. Bu kitabı okurken iletilmek istenen mesajı ruhumun derinliklerinde hissettim. İçeriği öyle mantıklı ve doğru geliyor ki, içinizdeki "iman"a kulak vermenizi sağlıyor ve onun daha da inkişafına vesile oluyor, adeta kalp gözünüzü açıyor.

O sıralarda henüz İslâm dini üzerine araştırmalar yapıyordum. Bu kitaplarda yakaladığım mesajlar sayesinde Müslüman olmaya karar verdim.

Risale-i Nur'un Latin Amerika'daki temsilcilerinden biri olan Ahmed Karadaş ile Peru'nun başkenti Lima'nın büyük bir hapishanesi olan Castro Castro'da katıldığımız bir toplantıda, Risalelerin tutuklular üzerindeki tesirine kendi gözlerimle tanıklık etme imkânına nail oldum. Risale-i Nur eserlerini dikkatli bir şekilde hepsi dinledikten sonra sorular sormaya başladılar. Eserlerden hapishane kütüphanesine koyacağımızı söyleyince çok sevindiler.

Moritz 10. Söz ile Mikâil oldu

Müslüman olan bir Alman arkadaşımız, Moritz isimli bir Alman'a Sözler'i vermişti. Moritz daha 10. Söz'e kadar gelmişti ki "Aradığım bütün sorulara cevaplar buldum. Ve eminim ki bu kitaplar sayesinde açık kalmış düşüncelerim kapanacaktır. İslâmiyetin son ve hak din olduğuna karar verdim" dedi ve kendisi hiç zaman kaybetmeden İslâm ile şereflenmek istediğini bildirdi. Biz de yapılması gerekenleri yaptık ve kendisine Barla Medresesinde cemaatle birlikte şehadet getirttik. Moritz olan ismini de Mikâil olarak değiştirdik.

Tercüme sırasında garip haller

Arjantin Nur talebelerinden Vacide (Lorena) ablanın mektubu:

Kıymetli Kardeşlerim,

Risale-i Nur'ların İspanyolcaya tercümesini yaptığım müddetçe yaşadıklarımı, basit kelimelerle anlatmam imkânsız. Özellikle 21. Lema, İhlâs Risalesinin çevirisini yaparken çok garip bir durumla karşılaştım. Cümleleri monitörde İngilizcesinden okurken, ellerim klavyede İspanyolca olarak yazıyordum. Yazarken klavyedeki harflere bakmadığım için, sadece yazıyı okuyordum. Ancak birden fark ettim ki, her zamankinden çok daha hızlı yazıyorum ve sanki birisi cümleleri bana söylüyor, ben de yazıyorum. Artık okuma, tercüme etme, yazma, kontrol etme süreci geride kalmıştı. Sübhanallah, ben sadece yazıyordum. Hattâ yazdığım cümleleri Üstadın söylediğini duyuyordum. Müthiş bir şaşkınlık içerisindeydim ki, bir süre durmak zorunda kaldım. Bir klavyeme baktım, bir de monitöre, sonra da etrafıma baktım. Bu yaşadığımın ne olduğunu tam olarak bilmiyorum. Sadece ne hissettiğimi biliyorum.

Bülbüller ve tesbihatları

Sakın zannetme ki, bu ilân ve dellâllık ve tesbihatın nağamâtıyla teganni bülbüle mahsustur. Belki ekser envâın herbir nev'inin bülbül misali bir sınıfı var ki, o nev'in en lâtif hissiyatını, en lâtif bir tesbih ile, en lâtif sec'alarla temsil edecek birer lâtif ferdi veya efradı bulunur. Hususan sinek ve böceklerin bülbülleri hem çoktur, hem çeşit çeşittirler ki, onlar, bütün kulağı bulunanların, en küçük hayvandan en büyüğüne kadar olanların başlarında, tesbihatlarını güzel sec'alarla onlara işittirip onları mütelezziz ediyorlar.

Onlardan bir kısmı leylîdir. Gecede sükûta dalan ve sükûnete giren bütün küçük hayvanların kaside-hân enisleri, gecenin sükûnetinde ve mevcudatın sükûtunda, onların tatlı sözlü nutuk-hanlarıdır. Ve o meclis-i halvette olan zikr-i hafînin dairesinde birer kutuptur ki, herbirisi onu dinler, kendi kalbleriyle Fâtır-ı Zülcelâllerine bir nevi zikir ve tesbih ederler.

Diğer bir kısmı neharîdir. Gündüzde, ağaçların minberlerinde, bütün zîhayatların başlarında, yaz ve bahar mevsimlerinde, yüksek âvazlarıyla, lâtif nağamatla, sec'alı tesbihatla Rahmânü'r-Rahîmin rahmetini ilân ediyorlar. Güya bir zikr-i cehrî

halkasının bir reisi gibi, işitenlerin cezbelerini tahrik ediyorlar ki, o vakit işitenlerin herbirisi lisan-ı mahsusuyla ve bir âvâz-ı hususî ile Fâtır-ı Zülcelâlinin zikrine başlar.

Demek, her bir nevi mevcudatın, hattâ yıldızların da bir serzâkiri ve nurefşan bir bülbülü var. Fakat bütün bülbüllerin en efdali ve en eşrefi ve en münevveri ve en bâhiri ve en azîmi ve en kerîmi ve sesçe en yüksek ve vasıfça en parlak ve zikirce en etemm ve şükürce en eamm ve mahiyetçe en ekmel ve suretçe en ecmel, kâinat bostanında, arz ve semâvâtın bütün mevcudatını lâtif seceâtıyla, leziz nağamâtıyla, ulvî tesbihatiyle vecde ve cezbeye getiren, nev-i beşerin andelib-i zîşânı ve benî Âdemin bülbül-ü zü'l-Kur'ân'ı, Muhammed-i Arabîdir.

Sözler

İman konusunda mazeret bırakmayan eserler

Sri Lanka'da yayınlanan The Trend dergisinin editörü Muhammed Asım Alavi:

Risale-i Nur okuduğum ilk anlarda bende hayret ve şaşkınlık duyguları belirdi. Kendimi çok çeşitli türde ve sayıda çiçeklerin bulunduğu bir bahçeye girmiş gibi hissettim ve neyi seçeceğim hususunda şaşkınlık yaşadım.

Risale-i Nur'da okuduğum her konu son derece önemliydi. Bu şaşkınlık, hangi kitabı öncelikle tercüme edeceğim hususunda dahi hasıl oldu.

Tevhide, Allah'ın kudretine, Kur'ân'ın sırlarına, âlemin ve beşerin yaratılış sırlarına dair birçok sorularıma cevabı son derece tatminkâr bir şekilde Risale-i Nur'da bulabildim.

Risale-i Nur'da bulduğum mükemmel yönlerden biri de soyut ve somutun harmanlanmasıdır. Soyut kavramları anlatırken sanki somut konuları anlatıyor gibi bir hasiyete maliktir. Günümüz insanı için, Allah'ın huzuruna çıktığında, aklının İslâmı kavrayamadığı yönünde bir mazerete sığınma fırsatı vermeyecek derecede açık ve seçik olarak dinî mevzular bu eserlerde ispatlanmıştır.

Hayatım, okuyacak kitap kalmayınca başladı

Kübra Yükler anlatıyor:

Hayatım, okuyacak kitap bulamayınca başladı desem doğru olur. Alanımda ne kadar kitap varsa okumuştum. Kütüphane görevlisi bayan, artık başka kitap kalmadığını söylemişti.

Fakat okumadan da duramazdım. Ne yapayım, ne edeyim diye düşünürken, en son okuduğum kitaplarda yer alan bazı anekdotları hatırladım:

Risale-i Nur okuyan insanlar, hayatlarının nasıl değiştiğini anlatıyorlardı.

İçime bir merak düştü. İnternetin başına geçtim, araştırmaya başladım.

İlk olarak dikkatimi çeken şey şu oldu: Hayatımda ilke edindiğim bazı sözler vardı; meğer bunların hepsi Risale-i Nur'dan imiş!

Bu merakla okumaya başladım. Okudukça, benim aradığım kitabın Risale-i Nur olduğunu anladım.

Sonra, Risale-i Nur sitelerinde tanıştığım arkadaşlar beni bir ağabeye yönlendirdiler. Ben de onun eşi olan abla ile irtibata geçtim. Onun yönlendirmesiyle, Risale-i Nur okunan yerleri buldum ve derslere katılmaya başladım.

Risale-i Nur derslerine katıldıktan sonra anladım ki, meğer ben onu arıyormuşum. Kitaplığımdaki kitapların çoğunu attım, onlardan boşalan yere Risale-i Nur Külliyatı'nı yerleştirdim.

Risale-i Nur'u tanımadan önce de çok okuyordum; ama aslında hiç okumamışım. Çevreme, dünyaya, kâinata, her şeye bakıyor, ama bir şey görmüyormuşum. Nurları tanıdıktan sonra bunu anladım.

Artık okuyorum, görüyorum, kâinatı tanıyorum, kendimi tanıyorum.

Ve en önemlisi:

Şu dünyaya neden geldiğimi biliyorum.

Onu tanımak için buradayız

İnsanın bu dünyaya gönderilmesinin hikmeti ve gayesi Hâlık-ı Kâinatı tanımak ve Ona iman edip ibadet etmektir.

Ve o insanın vazife-i fıtratı ve fariza-i zimmeti, mârifetullah ve iman-ı billâhtır ve iz'an ve yakîn ile vücudunu ve vahdetini tasdik etmektir.

Evet, fıtraten daimî bir hayat ve ebedî yaşamak isteyen ve hadsiz emelleri ve nihayetsiz elemleri bulunan bîçare insana, elbette o hayat-ı ebediyenin üssü'l-esası ve anahtarı olan iman-ı billâh ve mârifetullah ve vesilelerinden başka olan şeyler ve kemâlâtlar o insana nisbeten aşağıdır. Belki çoğunun kıymetleri yoktur.

Şualar

Altı Esmânın nuruyla işlenmiş muhteşem bir iman dersi

Otuzuncu Lem'a

NE ÂLİM İLME DOYAR, ne kalem yazmaya. Arı için bal yapmak ne ise, âlim için eser vermek de odur. Şu farkla ki, arının bal yapmak için muhtaç olduğu bağ ve bahçelere, âlimin ihtiyacı yoktur. O, bulunduğu her yerde, "bütün kâinat safhalarında menkuş gül ve çiçek gibi delillerinden, burhanlarından alacağı ibret, fikret, ünsiyet gibi usare ve şıralarından vicdanda o tatlı imanlı balları yapar." Onun bedeni bazan bir dağ başında, bazan bir zindanın karanlıklarında görünebilir; fakat ruhunun hangi âlemlerde hangi tecellîlerle sermest olduğunu, kaleminden dökülen o büyüleyici satırlar olmasa, ne tahmin edebilir, ne de böyle bir şeye ihtimal verebiliriz. Fakat eserler orta yerde, nasıl bir ruhtan ve hangi âlemlerden geldiğini açıkça bize gösteriyor.

İşte, Eskişehir hapsinin değil, medrese-i yusufiyesinin "bir ders-i âzamı" olan Otuzuncu Lem'anın bize anlattıkları:

Bu fabrika-i kâinat ve misafirhane-i arz o derece parlak, temiz ve naziftir ve o kadar kirsiz ve bulaşıksızdır ve ufunetsizdir ki, bir lüzumsuz şey ve bir menfaatsiz madde ve tesadüfî bir kir bulunmaz. . . . Demek bu saray-ı âlem ve bu fabrika-i kâinat, ism-i Kuddûs'un bir cilve-i âzamına mazhardır. . . . Evet, nasıl ki bütün mahlûkatın tesbihatları ism-i Kuddûs'a bakar; öyle de, bütün nezafetlerini de Kuddûs ismi ister.

* * *

Akl-ı beşer hiçbir yerde hakikî olarak hiçbir israf, hiçbir abes görmediği gibi, hikmet-i insaniye dahi her şeyde en mükemmel bir intizam, en güzel bir mevzuniyet görüyor ve gösteriyor. Belki hikmet-i insaniye o intizam ve mevzuniyetin bir tezahürüdür, bir tercümanıdır.

Evet, ism-i Hakîmin cilve-i âzamından olan hikmet-i âmme-i kâinat, iktisat ve israfsızlık üzerinde hareket ediyor, iktisadı emrediyor.

Ve ism-i Adlin cilve-i âzamından gelen kâinattaki adalet-i tâmme, umum eşyanın muvazenelerini idare ediyor ve beşere de adaleti emrediyor.

Ve ism-i Kuddûs'un cilve-i âzamından gelen tanzif ve nezafet, bütün

kâinatın mevcudatını temizliyor, güzelleştiriyor.

İşte, hakaik-i Kur'âniyeden ve desâtir-i İslâmiyeden olan adalet, iktisat, nezafet hayat-ı beşeriyede ne derece esaslı birer düstur olduğunu anla. Ve ahkâm-ı Kur'âniye ne derece kâinatla alâkadar ve kâinat içine kök salmış ve sarmış bulunduğunu ve o hakaiki bozmak, kâinatı bozmak ve suretini değiştirmek gibi, mümkün olmadığını bil.

Bu muhteşem saray-ı kâinatın damı, gayet intizamlı, mizanlı, hadsiz elektrik lâmbalarıyla tezyin edilmiştir. Fakat o kadar harika bir intizam ve mizanladır ki, başta güneş olarak, küre-i arzdan bin defa büyük o semâvî lâmbalar, mütemadiyen yandıkları halde muvazenelerini bozmuyorlar, patlak vermiyorlar, yangın çıkarmıyorlar. Sarfiyatları hadsiz olduğu halde, vâridatları ve gazyağları ve madde-i iştialleri nereden geliyor? Neden tükenmiyor? Neden yanmak muvazenesi bozulmuyor?

Madem gayet mânidar bir kitap, onu ders verecek bir muallim ister.

Ve gayet güzel bir cemal, kendini görecek ve gösterecek bir ayna iktiza eder. Ve gayet kemalde bir san'at, teşhirci bir dellâl ister. Elbette, herbir harfinde yüzer mânâlar, hikmetler bulunan bu kitab-ı kebîr-i kâinatın muhatabı olan nev-i insan içinde, elbette bir rehber-i ekmel, bir muallim-i ekber bulunacak. . . Öyleyse, güneş ziyayı, ziya gündüzü istilzam ettiği derecede, kâinattaki hikmetler risalet-i Ahmediyeyi (a.s.m.) istilzam eder.

• • •

Evet, madem bu kâinatın en mühim neticesi ve meyvesi ve hikmet-i hilkati hayattır; elbette o hakikat-i âliye, bu fâni, kısacık, noksan, elemli hayat-ı dünyeviyeye münhasır değildir. Belki, hayatın yirmi dokuz hassasıyla mahiyetinin azameti anlaşılan şecere-i hayatın gayesi, neticesi ve o şecerenin azametine lâyık bir meyvesi, hayat-ı ebediyedir ve hayat-ı uhreviyedir, taşıyla ve ağacıyla, toprağıyla hayattar olan dâr-ı saadetteki hayattır. . . . Madem dünyada hayat var; elbette insanlardan hayatın sırrını anlayanlar ve hayatını sû-i istimal etmeyenler, dâr-ı bekada ve Cennet-i bâkiyede hayat-ı bâkiyeye mazhar olacaklardır. Âmennâ.

• • •

Ebedî bir cemal, fâni bir müştâka ve zâil bir dosta razı olmaz. Çünkü cemal, kendini sevdiği için, sevmesine mukabil muhabbet ister. Zeval ve fenâ ise, o muhabbeti adâvete kalb eder, çevirir. Eğer insan ebede gidip bâki kalmazsa, fıtratındaki cemâl-i sermediyeye karşı olan esaslı muhabbet yerine adâvet bulunacaktır. . .

Elbette ve herhalde insan bir dâr-ı bekaya gidecek ve bir hayat-ı bâkiyeye mazhar olacaktır. Ve insanın kıymetini ve vazifelerini ve kemâlâtını bildiren, rehber-i âzam ve insan-ı ekmel olan Muhammed-i Arabî Aleyhissalâtü Vesselâm, insana dair beyan ettiğimiz bütün kemâlâtı ve vazifeleri en ekmel bir surette kendinde ve dininde göstermesiyle gösteriyor ki: Nasıl kâinat insan için yaratılmış ve kâinattan maksud ve müntehap insandır. Öyle de, insandan dahi en büyük maksud ve en kıymettar müntehap ve en parlak âyine-i Ehad ve Samed, elbette Ahmed-i Muhammeddir.

Bir hapishane meyvesi, bir Tevhid âbidesi

İkinci Şua

KİM İSTER BİR ÇİÇEKTE bir bahçe, bir bahçede bir dünya görmeyi?

Kim ister bir yudum sütte bütün yavruların sevincini tatmayı?

Kim ister bir lokma ekmekte bütün bir âlemle beraber doymayı?

Kim ister bir şifada bütün deva bulanların şükrünü yaşamayı?

Kim ister bir zerrede bir kâinat bulmayı?

Özetle:

Kim ister mânâsını bütün ruhuna sindirerek "Lâ ilâhe illâllah" demeyi?

Kim isterse bütün bunları, bir "İkinci Şua" bütün istediklerine yeter.

Eskişehir hapsinin bu son meyvesi için Müellifi, "Bugünlerde tashih ederken, iman ve tevhid noktasında pek çok kıymettar ve kuvvetli ve ehemmiyetli gördüm" diyor.

Ve eser, okuyucuları üzerindeki tesiriyle Müellifini tasdik ediyor.

Daha ilk satırlarından itibaren insanın önüne bütün kâinatı bir kitap sayfası gibi seriveriyor:

"İktidarsız ve ihtiyarsız bir yavrunun imdadına umulmadık bir yerden, yani kan ve fışkı ortasından beyaz, safi, temiz bir süt göndermek olan cüz'î fiil ise, tevhid nazarıyla bakıldığı vakit, birden, bütün yavruların pek çok harikulâde ve pek çok şefkatkârâne olan küllî ve umumî iaşeleri ve validelerini onlara musahhar etmeleriyle rahmet-i Rahmân'ın cemâl-i lâyezâlîsi kemâl-i şâşaa ile görünür..."

Âyetü'l-Kübrâ burada yazıldı

DÜNYA DÜNYA OLALI BERİ, üzerinden nice insanlar gelip geçti.

Onlardan herbiri, gözünü açtığı dakikada kendisini muhteşem bir âlemin tam ortasında buldu.

Fakat onlardan biri, gördüklerini diğerlerinden çok farklı bir şekilde okudu.

O Kâinat Seyyahı idi.

Göklerde ve yerde dolaşmadık yer bırakmadı.

Her yerde Rabbini aradı, her şeyden Rabbini sordu.

Kâinat Seyyahı sordu, yıldızlar cevap verdi.

Kâinat Seyyahı sordu, bulutlar cevap verdi.

Kâinat Seyyahı sordu; dağlar, denizler, ovalar, kuşlar, baharlar cevap verdi.

O sordukça kâinat dile geldi.

Çok sesli, fakat âhenkli bir muhteşem koro halinde, bütün varlık âlemi, Yer ve Gökler Rabbini anlattı.

Derken, Kâinat Seyyahının yolu Kastamonu'ya düştü.

Orada, Kâinat Seyyahı, müşahedatını satırlara döktü.

Yerin altından göklerin en uzak tabakalarına kadar varlık âleminin bütün safhalarında gördüklerini özetledi.

O gün bugündür, dünyanın dört bir köşesinde, Kâinat Seyyahının müşahedatı okunuyor.

Milyonlarca insan, Âyetü'l-Kübrâ'nın tercümanlığı ile, yer ve göklerin ve bütün mahlûkat taifelerinin zikir ve tesbihlerini dinliyor, anlıyor.

Semâ ehline gelince:

"Semâvât zemine gıpta eder ki, zeminde hâlisen lillâh sohbet ve zikir ve tefekkür için, bir-iki adam, bir-iki nefes, yani bir-iki dakika beraber otururlar, kendi Sâni-i Zülcelâlinin çok güzel âsâr-ı rahmetini ve çok hikmetli ve süslü âsâr-ı san'atını birbirine göstererek Sânilerini sevip sevdirirler, düşünüp düşündürürler."

Hiç şüphe yok ki, Kastamonu, semâvât ehlinin gıpta ettiği yerlerin en başlarında geliyor.

Belki de oralarda melâike ve ruhaniyat, birbirine burayı gösteriyor:

"Âyetü'l-Kübrâ burada yazıldı" diye.

Uluslararası sempozyum ve paneller

Bilim dünyasında Risale-i Nur

Dünyanın dört bir yanında yapılan bilimsel toplantılarda Risale-i Nur inceleniyor.

BEDİÜZZAMAN VE Risale-i Nur'a bilim dünyası da yabancı kalmadı, kalamazdı.

Yurt içinde ve yurt dışında yüzlerce bilimsel toplantıda Risale-i Nur konuşuldu.

Binlerce tebliğ sunuldu.

Doğudan ve Batıdan ilim adamları uzun uzadıya Risale-i Nur'u konuştular, Bediüzzaman'ı anlattılar.

Pek çoğu İslâm âleminin dört bir yanından gelmişti ilim adamlarının.

Fakat Risale-i Nur'un etkisi İslâm âlemiyle sınırlı kalmadı.

Batı dünyasından da nice isimler onda hayranlık uyandıracak pek çok şey keşfetti.

İster Doğudan olsun, ister Batıdan, hepsi bir teşhiste birleştiler:

İnsanlığın geleceği, huzur ve esenliği için en kesin ve kestirme çözümler Risale-i Nur'un sayfalarında formülleştirilmişti.

İşte, dünyanın en seçkin ilim adamlarının Risale-i Nur hakkında sundukları binlerce tebliğden, birkaç nümune...

Düşmanımız cehalet

Ben, yirminci yüzyıl sonunda şu kelimelerin anlamlarının unutulması gerektir, diyorum: savaş, dinî hoşgörüsüzlük, ırkçılık, açlık, cahillik. Evet, ben Türk hoşgörüsünün bir talebesiyim. Bunun için Said Nursî'nin bir cümlesi, bir emrine bayılıyorum. Kendileri buyurdular ki:

"Bizim düşmanımız; cehalet, zaruret, ihtilaftır. Bu üç düşmana karşı sanat, marifet, ittifak silâhıyla cihad edeceğiz."

Anna Masala

Meşrebimiz muhabbet

Dinî hoşgörünün en güzel yanını Anadolu'nun büyük ustalarından öğrendim. Yüzyıllardır bütün dünyaya seslenen Mevlânâ'dır: "Gel, yine gel, ne isen öyle gel". Yunus Emre'dir: "Dağlar ile taşlar ile çağırayım Mevlâm Seni." Aynı tasavvuf ruhu ile Bediüzzaman Said Nursî, "Kâinatın mayası muhabbettir", "Meşrebimiz muhabbettir" diyor.

Anna Masala

İnsanlık Bediüzzaman'la kendine gelir

Said Nursî bir Müslüman âlimi olarak Kur'ân'dan aldığı ilhamla Cenab-ı Hakkın tabiatta, insanda; hattâ bir sinek ve bir tohumda icraatını görmüştür. Eğer onun Kur'ân'dan beslenen bu bakış açısı dünyada tesirini gösterse, insanlık kendine gelirdi.

Ursula Spuler

Onun şahsında İslâm güneşi parlıyor

Bediüzzaman Said Nursî, İslâm âleminin vicdanında yaşayacaktır. Dünyada tek bir Müslüman kaldığı müddetçe eserleri ve hizmetleri devam edecektir. Onun şöhret ve cihadı ölümüyle son bulmayacak ve bulmamıştır. Neşrettiği nur-u Muhammedîyi söndürmeye kimsenin gücü yetmeyecektir. Bediüzzaman Said Nursî'nin şahsında İslâm güneşi parlamaya başladı. Öyle bir güneş ki, zaman, mekân, hâl ve müstakbel sınırlarını aşıyor.

Öyle bir güneş ki, ümitsizlikle kararmış kalplerde ve İslâmbol minarelerinden yeniden ümit ruhunu canlandırıyor.

Artık İslâmbol eski haliyle geri dönüyor. Her renkten, her milletten İslâmın evlâtları, onun bu dönüşünü kutluyor...

Prof. Abdülvedud Çelebi (Ezher Üniversitesi)

İnsan, imanla yükselir

İnsan, nur-u iman ile âlâ-yı illiyyîne çıkar, Cennete lâyık bir kıymet alır.

Çünkü, iman, insanı Sâni-i Zülcelâline nisbet ediyor. İman bir intisaptır. Öyle ise, insan, iman ile insanda tezahür eden san'at-ı İlâhiye ve nukuş-u esmâ-i Rabbâniye itibarıyla bir kıymet alır.

Sözler

İman hem nurdur, hem kuvvettir

Evet, hakikî imanı elde eden adam, kâinata meydan okuyabilir ve imanın kuvvetine göre, hâdisâtın tazyikatından kurtulabilir.

"Tevekkeltü alâllah" der, sefine-i hayatta kemâl-i emniyetle, hâdisâtın dağlarvâri dalgaları içinde seyran eder.

Bütün ağırlıklarını Kadîr-i Mutlakın yed-i kudretine emanet eder, rahatla dünyadan geçer, berzahta istirahat eder. Sonra, saadet-i ebediyeye girmek için Cennete uçabilir.

Sözler

Kâinatın güzelliklerine açılan pencereler

Bediüzzaman melekût âlemine yükselir, oradaki varlıklarla alışveriş eder. Nazarlarını en uzak, en derin ve en geniş buudlara yayar. Atomlar âleminden başlayıp, sonsuzluğa kadar gider. Kâinat, Allah'ın sanat eserlerini gösteren bir meşher haline gelir. Ve nihayet insan bütün bu kâinat güzellikleri içinde bir odak noktası olarak yer alır. Kalbinden, aklından, ruhundan kâinata açılmış pencerelerle kâinat güzelliklerini insan ruhuna aksettirir.

İnsan bütün bu güzelliklere ayna olmakla îman ve yakîn vecdine ve cazibesine erişir. Bu vecd ve câzibe, ruh, kalb, vicdan ve imanın lezzetidir. Bu helâl olan bir şaraptır ki, Mevlâna'nın dediği gibi onu içsek mest oluruz ve melekût âlemlerinde gezeriz.

İslâmiyetin bize bahşettiği bu ulvî, geniş ve feyizli hayat nerede, maddenin buudlarına sıkışmış kuru ve dar hayat anlayışı nerede?

Bediüzzaman, Resulullaha Hira dağında gelen ilk vahiyden kıyamete, hattâ "gözlerin görmediği, kulakların işitmediği, kalblerin hissetmediği" güzelliklerin meydanı olan Cennete kadar bütün güzellikleri bize anlatıyor. Biz bu güzelliklerin âşıkı ve meftunuyuz; bu güzelliklerle münasebet kurarak Allah'a giden yolda ilerliyoruz.

Prof. İmadüddin Halil (Musul Üniversitesi)

Manevî cennetlerin yolunu açtı

Bediüzzaman, yalnız Kur'ân-ı Kerimi esas aldığından, dâvâsı, akılların ve kalplerin tasdikine mazhar olmuştur. Kendi nefsini çok yakından tanımıştır. Tıpkı bir hekim gibi, onun iyi ve kötü, hasta ve sıhhatli bütün hallerini teşhis etmiştir. Hastalanmadan önce nasıl korunacağını, hastalandığında nasıl tedavi edileceğini bilmiştir.

İşte Risale-i Nur Bediüzzaman'ın bu Kur'ân irfanının ve nefsin iyi teşhis edilmesinin bir tezahürüdür. Kalplerde yaktığı îman meşalesiyle insanları manevî cennetlere, mârifet-i ilâhiyeye ve huzur-u daimîye sevk etmiştir.

Prof. Ahmed Abdürrahim el-Sâyih (Katar Üniversitesi)

İslâm barış getirecek

Bediüzzaman demek, mücessem ümit demektir. Eserleri üç beş ana maddeye icra edilerek özetlense, bunlardan biri mutlaka istikbal ümidi olacaktır. O, İslâm âleminin gelecekte maddî cihette de insanlığa önderlik edip, sulh-u umumî getireceğine inanmaktadır.

Prof. İbrahim Canan

Risaleler şefkat ve muhabbet aşılıyor

Risale-i Nur'ları okuyan şahısları dinlediğiniz zaman, her birisinin kendi kabiliyeti ve kapasitesi nisbetinde faydalandığını, imanlarının inkişaf ettiğini, fertlere ve cemiyete karşı şefkat ve muhabbet hislerinin geliştiğini, memleket ve millete olan bağlılığının arttığını, fedakârlık duygularının ön plana geçtiğini görüyorsunuz. İşte bunun sırrı Risale-i Nur'un eğitim metodunda gizlidir.

Çünkü bu eserler insanın sadece aklına hitap etmekle kalmaz, diğer duygularını da göz önüne alır.

Prof. Adem Tatlı

Risale-i Nur'la kâinat kitabını okuyoruz

Risale-i Nur Külliyatı'nı okuduğumuz zaman şu realite ile yüz yüze geliriz: Risale-i Nur'un yüklendiği görev, kâinatta ve insan fıtratında câri olan fıtrat kanunlarını açıklamaktır. Risale-i Nur, Kur'ân-ı Kerimin hakikî ve mânevî bir tefsiri olduğu için onun maksadı, kâinat kitabını okumak, fıtratın gayesini, hilkatin neticesini beyan etmektir.

Prof. Şener Dilek

Risalelerin kökü Asr-ı Saadette

Risale-i Nur, sadece kelâmda değil, Kur'ân'ın maksatlarını ve iman hakikatlerini izahta ve marifet-i Sâni hususunda, bir tecdit hareketidir ve kökü mazide ve Asr-ı Saâdette olan yeni bir iman mektebidir. Risâle-i Nur yeni bir iman mektebi olarak sade-

İnanan adam ne ezilir, ne de ezer

Rabıta-i iman ile Sultan-ı Kâinata hizmetkâr olan adam, başkasına tezellül ile tenezzül etmeye ve başkasının tahakküm ve istibdadı altına girmeye o adamın izzet ve şehamet-i imaniyesi bırakmadığı gibi; başkasının hürriyet ve hukukuna tecavüz etmeyi dahi, o adamın şefkat-i imaniyesi bırakmaz.

Evet, bir padişahın doğru bir hizmetkârı, bir çobanın tahakkümüne tezellül etmez. Bir bîçareye tahakküme dahi o hizmetkâr tenezzül etmez.

Demek iman ne kadar mükemmel olursa, o derece hürriyet parlar.

Münazarat

Onsuz saraylar da zindan olur

Onu tanıyan ve itaat eden, zindanda dahi olsa bahtiyardır. Onu unutan, saraylarda da olsa zindandadır, bedbahttır.

Şualar

İmanın özü: dua

Dua ubûdiyetin ruhudur ve hâlis bir imanın neticesidir. Çünkü dua eden adam duasıyla gösteriyor ki:

"Bütün kâinata hükmeden birisi var ki, en küçük işlerime ıttılaı var ve bilir. En uzak maksatlarımı yapabilir. Benim her halimi görür, sesimi işitir. Öyle ise, bütün mevcudatın bütün seslerini işitiyor ki, benim sesimi de işitiyor. Bütün o şeyleri O yapıyor ki, en küçük işlerimi de Ondan bekliyorum, Ondan istiyorum."

Mektubat

ce Kur'ân'ın hakikatlerini asrın idrâkine uygun olarak izah etmekle kalmamakta, kâinat kitabından misaller vererek, ilimlerin ışığında Kur'ân'ı tefsir etmekle, Kur'ân'ın ezelî tecümesi olduğu kâinât kitabının her bir mevcut ilimlerinde de konusu olmakla, İslâmiyetin hakiki ilimlerin zübdesi ve özü olduğunu da ortaya koymaktadır.

Prof. Dr. Ahmet Akgündüz (Hollanda İslâm Üni. Rektörü)

İslâmın geleceği Risale-i Nur'a bağlı

Risale-i Nur talebesi olmayan Müslümanlara söyleyeceğim birtek şey var: Sizi Allah'a ulaştıracak emin ve selametli, denenmiş ve sınanmış bir yol arıyorsanız, açık bir zihin ve açık bir kalple Risale-i Nur'a yaklaşın. Kaybedecek hiçbir şeyiniz yok; kazanacak her şeyiniz var.

Kur'ân'ın nûrunu aksettiren, kâinatı aydınlatan ve insanın varlığına mânâ kazandıran Risale-i Nur gibi bir eser görmezlikten gelinemez.

Çünkü modern insan ile felâket arasında sadece İslâm (Yaratıcıya teslimiyet) vardır ve, inanıyorum ki, İslâmın geleceği de Risale-i Nur ile onu takip eden ve onun irşâdından ilhâm alanlara bağlıdır.

Dr. Colin Turner

Kâinattan İlâhî nağmeler

Sözler'den âdeta hayat fışkırıyor. Kâinatın İlâhî nağmeleri dinleniyor. İmanı gurbette kalmış gönüller en güzel teselliyi, vuslatı onda buluyor.

Size Said Nursî'nin manevî nidasıyla seslenmek istiyorum:

"Ey Müslüman! Kalk, üzerindeki ölü toprağını at, yeni bir genç Said olarak diril, hayatın içine gir! İmanı muhtaç gönüllere yetiştir."

Edib Debbağ, (Irak)

Taklidî imandan kurtardı

Said Nursî, asrının insanında görülen ruh yaralarını, Kur'ân'ın nuru ve hakikatleri ile tedavi etmiştir. Onu soğuk ve kuru taklîdi imandan kurtarmış, ruhunu tahkikî iman meş'alesi ile nurlandırmıştır.

Said Nursî, Esmâ-i Hüsnâya getirdiği izahlarla hissiyâtı bıkkınlıktan ve vicdanı basit duygulardan temizlemiş, şu güzel kâinat karşısında hayret ve merak içinde bırakarak, varlıkları ilk defa görüyor gibi bir hâlet-i rûhiyeye sokarak, günlük olayların, soğuk aklî muhâkemelerin çukurlarına düşmekten kurtarmış; bütün bu hakikatleri keşfedecek ufuklar açmıştır.

Muhammed Ruşdi Ubeyd

Bediüzzaman kitapların ötesine geçti

Geçmiş kelâmcıların ilmi, yazılan kitaplardakinden ibaretti. Ancak Bediüzzaman kitaplardan başlamış, daha sonra bunları aşarak kâinata, Kur'ân-ı Kerim'e ve Resulullaha (a.s.m.) kadar ulaşmıştır. Buradan da içtimâî ve imânî hareket tarzına vasıl olarak, ifsada uğrayan insanların ıslahına çalışmıştır.

Prof. Muhsin Abdülhamid

Hayatında hiçbir zaman ümitsizliğe kapılmadı.

"Bediüzzaman Said Nursi Hazretleri, hapishanedeki hayatında hiçbir zaman yese, ümitsizliğe kapılmadı. O günün zor şartları içerisinde imani esasları ihya ve beyan eden güzel eserler meydana getirmiştir. Bu herkesin yapabileceği iş değildir. Fevkalade bir hadisedir, o zor şartlar altında... O günkü o zor şartlar içerisinde, o eserleri yazmak büyük bir iman eseridir."

Emin Saraç

Risale-i Nur bir merhemdir.

"Gençlere Risale-i Nur'u tavsiye ediyorum. Risale-i Nur itikat için acaipdir. Bir merhemdir"

Molla Burhan

Tohumların duası

Bütün hububat, tohumlar lisan-ı istidad ile Fâtır-ı Hakîm'e dua ederler ki:

"Senin nukuş-u esmanı mufassal göstermek için, bize neşv ü nema ver, küçük hakikatımızı sünbülle ve ağacın büyük hakikatine çevir."

Mektubat

“Rabbimiz, bu çekirdeği ağaç yap!”

Su, hararet, toprak, ziya, bir çekirdek etrafında bir vaziyet alarak, o vaziyet bir lisan-ı duadır ki, “Bu çekirdeği ağaç yap, yâ Hâlıkımız” derler. Çünkü, o mu’cize-i harika-i kudret olan ağaç, o şuursuz, câmid, basit maddelere havale edilmez, havalesi muhaldir.

Demek, içtima-ı esbab bir nevi duadır.

Mektubat

Duyguları da O rızıklandırır

Nasıl ki mide bir rızık ister; öyle de, kalb ve ruh ve akıl ve göz ve kulak ve ağız gibi insanın lâtifeleri ve duyguları dahi Rezzâk-ı Rahîmden rızıklarını isterler ve müteşekkirâne alırlar.

Herbirisine, ayrı ayrı ve onlara lâyık ve onları memnun ve mütelezziz eden rızıkları, hazine-i rahmetten ihsan edilir.

Belki Rezzâk-ı Rahîm, onlara daha geniş rızık vermek için göz ve kulak, kalb ve hayal ve akıl gibi o lâtifelerin herbirisini hazine-i rahmetinin birer anahtarı hükmünde yaratmış. Meselâ göz, kâinat yüzündeki hüsün ve cemâl gibi kıymettar cevher hazinelerinin bir anahtarı olduğu misillü ötekiler dahi, her biri birer âlemin anahtarı olur, iman ile istifade eder.

Şualar

Doğrudan Tevhide varış

Üstad Nursî, kelâm ilminin eski mantığını ve usulünü takip etmek yerine, kendi özgün Kur’ân ve Hadis çalışması temelinde, basit ve doğrudan doğruya Tevhidi isbat eden bir deliller dizisi geliştirdi.

Prof. Enis Ahmed

Bugünleri gören bir göz

Bediüzzaman Bilgi Çağını görürcesine “Elbette nev-i beşer, âhir vakitte ulum ve fününa dökülecektir. Bütün kuvvetini ilimden alacaktır. Hüküm ve kuvvet ise, ilmin eline geçecektir” diye buyurmamış mıdır? Devamla, Bediüzzaman, İslâmî paradigmanın oluşturulmasında ve bu çerçevenin sosyal bilimlere yansımasında bugün göz nuru döken nice Müslüman bilim adamının araştırdığı veya takıldığı noktaları adeta görmüş gibi, çözümlerini Risale-i Nur’da sergilemiştir.

Prof. Mim Kemal Öke

Ömrünü İslâm için vermiş bir mücahidtir.

"Bediüzzaman, kabına sığmayan bir zekâ, eşsiz bir hafıza, güçlü bir irade sahibi, çocukluk ve gençliğinde öğrenme merakıyla medreseleri dolaşmış, kendisine hocaların güç yetiremediği bir alim, cesur, ömrünü İslam için vermiş, feda etmiş bir mücahittir. Tüm İslami eserlerin ortadan kaldırıldığı bir devirde, bir nevi Kur’an tefsiri olarak Risale-i Nur külliyatını son derece ağır şartlar altında telif etmiş ve bunu sürgün olduğu kasaba ve şehirlerde çevresine gizli gizli yaymaya çalışmış, ümitsizlere ümit vermiş, bu sebeple hapislere düşmüş, mahkemelerde sürünmüş bir inanç ve ideal kahramanıdır.

Sezai Karakoç

Risale-i Nur Anadolu'da yeni bir kültür akımı doğurdu.

"Risale-i Nur'un son derece etkili bir sesi ve üslubu vardır, Risale-i Nur'un tek insandan aydın insana kadar büyük bir kütleyi yeniden İslam kültürü ve inancıyla eğittiğini adeta Anadolu'da yeni bir kültür akımı doğurduğunu görmemek mümkün değildir."

Sezai Karakoç

Cennetten inen bir el gibi

Biz Azerî Türkleri olarak, yetmiş yıl devam eden dinsiz felsefenin, tabiatperestliğin hüküm sürdüğü Sovyetler Birliği'nde, delâletin müthiş manevî elemini ruhumuzun derinliklerinde hissederek manevî elemini ruhumuzun derinliklerinde hissederek manevî bir cehennemde yanıp kavurulurken, "Keşke Allah, Peygamber, Kur'ân ve ahiret âlemlerinin hak ve hakikat olduğunu ispat ve izah eden bir kitap bulabilseydik" diye, "Ya Rabbi bize kendini tanıttır, Seni bilmek istiyoruz. Ebedi saadeti istiyoruz. Bizi o saadete kavuştur" diye gözyaşları içinde yalvarır dururken, Allah'a sonsuz şükürler olsun ki, insanlığı kurtarmaya Cennetten inen bir el gibi Bediüzzaman Hazretleri'nin Nur Risaleleri, nesillerin imdadına koşan Nur Talebeleri vasıtasıyla, elimize geçti. Risaleleri su gibi içtik. Rabbimiz gökten su indirerek ölmüş toprağı nasıl diriltiyorsa, Nur Risaleleri de ölmüş kalplerimizi öyle diriltti. Risale-i Nur diğer kitaplar gibi yaralı kalplerimize merhem sürmekle kalmayıp, hem ölmüş kalpleri de diriltiyor. Şimdi ise, elhamdülillah, bir manev"i cennet hayatını yaşıyoruz.

Dr. Rauf Samidli (Azerbaycan)

İmam Gazalî ve İmam Nursî

Gazalî ve Nursî, ruhî/manevî hakikatleri, tefekküri bir akılla ve sağduyuyla ele almışlardır. Zira ikisi de Allah'a giden yolun, sadece belli bir salih amele hasredilemeyeceğini, yolun uzunluğu ve kısalığı konusunda farklı metodların olabileceğini ifade etmişlerdir.

Şurası da bir gerçektir ki, her iki imamın hayatı birbirine çok yakındır ve onların birisinden bahseden, diğerini de anlatmış olur. Çünkü her ikisi de, insanlığı aydınlatma ve manevi ve kültürel alanları birden çok alanda aktif kılacak bir atılım gerçekleştirme noktasında aynı çizgiyi paylaşmaktadırlar.

Prof. Dr. Aşrati Süleyman

Duaların kabulündeki güzellik

Dua-yı kavlî-i ihtiyarînin makbuliyeti, iki cihetledir: Ya ayn-ı matlubu ile makbul olur; veyahut daha evlâsı verilir.

Meselâ, birisi kendine bir erkek evlât ister. Cenâb-ı Hak, Hazret-i Meryem gibi bir kız evlâdını veriyor. "Duası kabul olunmadı" denilmez. "Daha evlâ bir surette kabul edildi" denilir.

Hem bazan kendi dünyasının saadeti için dua eder. Duası âhiret için kabul olunur. "Duası reddedildi" denilmez. Belki, "Daha enfa' bir surette kabul edildi" denilir.

Mektubat

Başkasına kul olma, büyüklük de taslama!

Ey insan! Kur'ân'ın desâtirindendir ki, Cenâb-ı Hakkın mâsivâsından hiçbir şeyi, ona taabbüd edecek bir derecede kendinden büyük zannetme.

Hem, sen kendini hiçbir şeyden tekebbür edecek derecede büyük tutma. Çünkü mahlûkat mâbûdiyetten uzaklık noktasında müsâvi oldukları gibi, mahlûkiyet nisbetinde de birdirler.

Lem'alar

Emaneti sahibine sat!

Ey insan! Senin elinde bulunan nefis ve malın senin mülkün değil, belki sana emanettir. O emanetin mâliki her şeye kadîr, her şeyi bilir bir Rahîm-i Kerîmdir. O senin yanındaki mülkünü senden satın almak istiyor—tâ senin için muhafaza etsin, zayi olmasın. İleride mühim bir fiyat sana verecek.

Sen muvazzaf ve memur bir askersin. Onun namıyla çalış ve hesabıyla amel et. Odur ki, muhtaç olduğun şeyleri sana rızık olarak gönderiyor ve senin takatin yetmediği şeylerden seni muhafaza eder.

Senin şu hayatının gayesi, neticesi, o Mâlikin esmâsına ve şuûnâtına bir mazhariyettir.

Lem'alar

Bediüzzaman varken hiç kimse meydanda yoktu

Ömer Tuğrul İnançer

Malum, memleket büyük bir manevi kaos yaşadı. Bediüzzaman varken hiç kimse meydanda yoktu. Eğer bugün İslami cemaatler varsa bunu Üstad Bediüzzaman'a borçludurlar. Biz onun azmi, gayreti ve cesareti sayesinde ayakta durabildik. İslam davası büyük bir orduya benzer; cemaatler bu ordunun şubeleridir ve hepsine ihtiyaç vardır.

Bir orduda karacılar, havacılar, denizciler, komandolar hepsi çok önemlidir. Herkesi havacı yaparsanız karadaki ihtiyacı kim karşılayacak? Herkesi muharrip yaparsanız levazım ve lojistik işlerini kim yapacak? Yani hepsi vazgeçilmezdir. İslami cemaatler ve tarikatlar da insanın fıtratına göre her biri lazım ve elzemdir. Üstad Bediüzzaman'ın evlatlarını bu muazzam İslam ordusunun komando taburu olarak görüyorum... Komandolar aynı akıncı birlikleri gibi önden giderler, düşmanın tehlikeli tuzaklarını bertaraf ederler ve İslam ordusuna güvenli yol açarlar.

Musa'nın asâsı gibi

Bediüzzaman, mevcut literatürdeki irşat metodu ile yetinmemiş, Kur'ân'a has yeni bir yolu keşfetmiş ve teslimiyeti kırılmış çağımızdaki akıl ve kalbin arzu ve isteklerini kavramış ve Kur'ân'ın mesajlarını asrın idrâkine sunmuş bir mürşittir.

Çağın en büyük hastalığının maddeci fen ve felsefeden gelen dalâlet olduğunu gören Bediüzzaman, irşat vadisinde giriştiği ıslâh hareketinde akıl, kalp ve vicdana hitap etmesini bilmiş, Kur'ânî bir perspektifle onların fıtrî ihtiyaçlarını tatmin edecek mantıkî ve şuhûdî istidlâl metotlarını öyle geliştirmiştir ki, Hz. Musa'nın asası gibi vurduğu her yerden hayat suyunu çıkarmıştır.

Böylece insanın yaradılışında var olan gerçekleri öğrenme arzusunu, Kur'ân'ın "kavl-i leyyin" dediği tatlı bir üslupla gerçekleştirmiş ve eserlerini okuyanları tarifi imkânsız hazlara kavuşturmuştur. Bugün dünyanın çeşitli yerlerinde milyonlarca insanın usanmadan, büyük bir iştiyakla Risale-i Nur eserlerini okumalarının altında yatan gerçek şudur: "Said yok, Said'in ehliyeti de yoktur. Konuşan yalnız hakikattir, hakaik-ı Kur'âniyedir."

Dr. Niyazi Beki

Üçüncü Şua

Kâinatı konuşturan bir münâcât

"DUANIZ OLMASA RABBİM size niçin ehemmiyet versin?" Böyle buyurdu Kur'ân. Ve insanın kıymetini, doğrudan doğruya duâsına bağladı.

Öyleyse, duâsı en güzel olan, Rabbi katında en kıymetli kimse demek olmalı:

Tıpkı Kâinat Seyyahı gibi.

Zira o, günlerden bir gün Kastamonu Kalesinde ellerini açıp da "Yâ İlâhî ve yâ Rabbî!" diye münâcâta başladığı zaman, bütün varlık âlemini arkasına almış, öyle yakarmıştı Rabbine.

Öyle bir yakarıştı ki o, göklerde ve yerde olan hiçbir şey o münâcâttan hariç kalmadı. Hepsi onunla beraber konuştu. Yahut o hepsinin adına konuştu. Göklerde ve yerde olanların hal dilleriyle anlatıp durduklarını, en güzel bir dile tercüme etti, öyle sundu Âlemlerin Rabbine.

Âlemlere, hep bir ağızdan "Âmin!" demek düştü.

Kâinat Seyyahının Kastamonu Kalesine çıktığı günlerden birinde, gökler ve yer dile geldi, bir münâcât oldu.

Kâinat Seyyahı o münâcâtın adını "Üçüncü Şua" koydu.

Yâ İlâhî ve yâ Rabbî,

Ben imanın gözüyle ve Kur'ân'ın talimiyle ve nuruyla ve Resul-i Ekrem Aleyhissalâtü Vesselâmın dersiyle ve ism-i Hakîmin göstermesiyle görüyorum ki, semâvâtta hiçbir deveran ve hareket yoktur ki, böyle intizamıyla Senin mevcudiyetine işaret ve delâlet etmesin.

Ve hiçbir ecram-ı semâviye yoktur ki, sükûtuyla, gürültüsüz vazife görerek direksiz durmalarıyla, Senin rubûbiyetine ve vahdetine şehadeti ve işareti olmasın.

Ve hiçbir yıldız yoktur ki, mevzun hilkatiyle, muntazam vaziyetiyle ve nuranî tebessümüyle ve bütün yıldızlara mümâselet ve müşabehet sikkesiyle Senin haşmet-i ulûhiyetine ve vahdâniyetine işaret ve şehadette bulunmasın.

Ey Vâcibü'l-Vücûd, ey Vâhid-i Ehad,

Bu harika yıldızlar, bu acîp güneşler, aylar, Senin mülkünde, Senin semâvâtında, Senin emrinle ve kuvvetin ve kudretinle ve Senin idare ve tedbirinle teshir ve tanzim ve tavzif edilmişlerdir. Bütün o ecram-ı ulviye, kendilerini yaratan ve döndüren ve idare eden birtek Halıka tesbih ederler, tekbir ederler, lisan-ı hal ile Sübhânallah, Allahu Ekber derler. Ben dahi onların bütün tesbihatıyla Seni takdis ederim.

Ey Hâlık-ı Rahmân ve ey Rabb-i Rahîm,

Resul-i Ekrem Aleyhissalâtü Vesselâmın talimiyle ve Kur'ân-ı Hakîminin dersiyle anladım:

Nasıl ki semâ ve feza ve arz ve deniz ve dağ, müştemilât ve mahlûklarıyla beraber Seni tanıyorlar ve tanıttırıyorlar. Öyle de, zemindeki bütün ağaç ve nebatat, yaprakları ve çiçekleri ve meyveleriyle Seni bedâhet derecesinde tanıttırıyorlar ve tanıyorlar.

Dördüncü Şua: Hasbiye Risalesi

“Allah bize yeter!”

ALLAH BİZE YETER, ne güzel vekildir O!”

Yüzyıllardır bu âyet üzerine nice tefsirler yazıldı. Birbirinden güzel açıklamalar yapıldı. Her asır, bu âyetin hazinesinden nice mücevherler çıkardı.

Fakat Kâinat Seyyahının bu âyeti anlayışı hepsinden farklıydı.

Çünkü o, hayatın bütün çilelerini çekerek gelmişti buralara. Harp meydanları, düşman esareti, dost eziyeti, hapisler, sürgünler, ihanetler, takipler, işkenceler gibi sıkıntıların yanı sıra, bir de dünyanın bütün dertlerini getirip ruhuna boşaltan bir şefkat hissine sahipti o.

Bir çiçeğin soluşu, bir böceğin ölümü, bütün çiçeklerin ve bütün canlıların ızdıraplarını da ona bir arada yaşatıyordu.

Öyle bir çaresizlik içindeyken, Kâinat Seyyahı, Kur’ân eczahanesine yöneldi.

Bütün dertlerinin devâsı işte oradaydı.

O devâları, mertebeler halinde sundu bize. Altı ayrı mertebede, dünyanın her türlü sıkıntısına kâfi gelecek formülleri kaleme aldı.

Öyle ki, mertebelerin altıncısına erişen okuyucu, artık kâinatta güzellikten başka bir şey görmez, bulmaz, bilmez, koklamaz olmuş; maddî ve manevî bütün duygu ve yetenekleriyle kâinatın her türlü güzelliklerini bütün incelikleriyle zevk edecek hale gelmiştir:

Nurun gelmesi elbette nuranîden ve vücut vermesi her halde mevcuttan ve ihsan ise gınâdan ve sehavet ise servetten ve talim ilimden gelmesi bedihî olduğu gibi, hüsün vermek dahi hasenden ve güzelleştirmek güzelden ve cemal vermek cemilden olabilir, başka olamaz. İşte bu hakikate binaen iman ederiz ki, bu kâinattaki görünen bütün güzellikler öyle bir güzelden geliyor ki, bu mütemâdiyen değişen ve tazelenen kâinat, bütün mevcudatıyla aynadarlık dilleriyle o güzelin cemâlini tavsif ve târif eder.

Nasıl ki ceset ruha dayanır, ayakta durur, hayatlanır; ve lâfız mânaya bakar, ona göre nurlanır; ve suret hakikata istinad eder, ondan kıymet alır. Aynen öyle de, bu maddî ve cismânî olan âlem-i şehadet dahi bir cesettir, bir lâfızdır, bir surettir; âlem-i gaybın perdesi arka-

sındaki esmâ-i İlâhiyeye dayanır, hayatlanır, istinad eder, canlanır, ona bakar, güzelleşir.

Malûmdur ki, her şeyin hüsnü kendine göredir; hem binler tarzda bulunur ve nevilerin ihtilafı gibi güzellikleri de ayrı ayrıdır. Meselâ, gözle hissedilen bir güzellik, şehadet; ve şuûnât-ı zâtiyenin hüsün ve cemâli ise, fâil ve müsemmâ ve mevsuf olan zâtının hüsün ve cemâline ve mâhiyetinin kudsî kemâline ve hakikatının mukaddes güzelliğine bedahet derecede kat'î bir sûrette şehadet eder. Demek Sâni-i Zülcemâlin kendi Zât-ı Akdesine lâyık öyle hadsiz bir hüsn-ü cemâli var ki, bir gölgesi bütün mevcudâtı baştan başa güzelleştirmiş. Ve öyle münezzeh ve mukaddes bir güzelliği var ki, bir cilvesi kâinatı serbeser güzelleştirmiş ve bütün daire-i mümkinatı hüsün ve cemâl lem'alarıyla tezyin edip ışıklandırmış.

On Birinci Şua

Denizli meyvesi

KÂİNAT SEYYAHI İÇİN zaman ve mekân bir sınır teşkil etmez. O nerede bulunsa, Rabbinin âyetleriyle karşı karşıyadır. Bir dağ başında, yıldızlı semâların altında kâinat kitabını nasıl okuyorsa, karanlık ve ufunetli zindan duvarları arasında iken de öylece okur. Sadece okumakla da kalmaz, okutur; hem de okuyanlara doyumsuz Cennet hazlarını tattırır. O eserlerin sayfalarını çevirenler, daima karşılarında İlâhî rahmetin tebessümünü bulurlar. Kâinatı gül goncasının yaprakları gibi kat kat güzelliklerle sarılmış şekilde seyrederler. Kendilerini sımsıcak bir dost meclisinde hissederler. Oysa Kâinat Seyyahının eserlerinden öyleleri var ki, küflü duvarlardan başka bir şeyin görülmediği mekânlarda, şiddetli soğuk ve ateşli hastalıkların tesiri altında, tahtakuruları ve farelerin koğuş arkadaşlığında, güçlükle ele geçen ufak tefek kâğıt parçalarına yazılıp demlik altına yapıştırılarak elden ele ulaştırılabilmiş bahislerdir. Bu suretle, Bediüzzaman'ın hapis maceralarının herbiri, Risale-i Nur Külliyatı'nın belli başlı eserlerinden birkaçının doğum yeri olmuş-

tur. Bediüzzaman Hazretlerini susturmak için sürdükleri Barla nasıl Risale-i Nur Külliyatı'na ve bütün dünyayı kuşatacak muhteşem bir iman hizmetine beşiklik etmişse, düşmanlarının onu bütünüyle tesirsiz hale getirmek üzere koydukları hapishaneler de onun yeni eserler vermesine ve talebeleriyle birlikte Kur'ân ve iman hizmetinde yeni zaferler kazanmasına vesile olmuştur.

Eskişehir hapsi, İkinci Şua ve Otuzuncu Lem'a gibi son derece parlak eserlerin doğumuna sahne olmuştu. Bediüzzaman'ın, "Eskişehir'de bir ayda çektirdiklerini burada bir günde bana çektirdiler" dediği Denizli hapsinde ise On Birinci Şua olan Meyve Risalesi gibi, o günden bu yana sayısız insanların hayatını değiştirmiş olan bir eser vücuda geldi. Bu arada, Risale-i Nur hizmetinin mânâ, mahiyet ve metodları hakkında önemli tespitler içeren müdafaa ve mektuplar da On İkinci ve On Üçüncü Şua halinde Risale-i Nur Külliyatına girdi.

Meyve Risalesinden

Risale-i Nur'dan Gençlik Rehberinin güzelce izah ettiği gibi, ölüm o kadar kat'î ve zâhirdir ki, bugünün gecesi ve bu güzün kışı gelmesi gibi ölüm başımıza gelecek. Bu hapishane nasıl ki mütemadiyen çıkanlar ve girenler için muvakkat bir misafirhanedir; öyle de, bu zemin yüzü dahi acele hareket eden kafilelerin yollarında bir gecelik

konmak ve göçmek için bir handır. Herbir şehri yüz defa mezaristana boşaltan ölüm, elbette hayattan ziyade bir istediği var. . . . Madem ölüm öldürülmüyor ve kabir kapısı kapanmıyor. Elbette bu ecel cellâdının elinden ve kabir haps-i münferidinden kurtulmak çaresi varsa, insanın en büyük ve her şeyin fevkinde bir endişesi, bir meselesidir. Evet, çaresi var ve Risale-i Nur Kur'ân'ın sırrıyla o çareyi, iki kere iki dört eder derecesinde kat'î ispat etmiş.

• • •

Bu Cihan Harbinden daha büyük bir hadise ve bu zemin yüzündeki hâkimiyet-i âmme dâvâsından daha ehemmiyetli bir dâvâ, herkesin ve bilhassa Müslümanların başına öyle bir hadise ve öyle bir dâvâ açılmış ki, her adam, eğer Alman ve İngiliz kadar kuvveti ve serveti olsa ve aklı da varsa, o tek dâvâyı kazanmak için bilâtereddüt sarf edecek.

İşte, o dâvâ ise, yüz bin meşâhir-i insaniyenin ve hadsiz nev-i beşerin yıldızları ve mürşidlerinin müttefikan, Kâinat Sahibinin ve Mutasarrıfının binler vaad ve ahdlerine istinaden haber verdikleri ve bir kısmı gözleriyle gördükleri şu ki:

Herkesin, iman mukabilinde, bu zemin yüzü kadar bağlar ve kasırlarla müzeyyen ve bâki ve daimî bir tarla ve mülkü kazanmak veya kaybetmek dâvâsı başına açılmış. Eğer iman vesikasını sağlam elde etmezse kaybedecek. Ve bu asırda, maddiyyunluk tâunuyla çoklar o dâvâsını kaybediyor. Hattâ bir ehl-i keşif ve tahkik, bir yerde kırk vefiyattan yalnız birkaç tanesi kazandığını sekeratta müşahede etmiş; ötekiler kaybetmişler. Acaba bu kaybettiği dâvânın yerini, bütün dünya saltanatı o adama verilse doldurabilir mi?

• • •

Onu tanıyan ve itaat eden, zindanda dahi olsa bahtiyardır. Onu unutan, saraylarda da olsa zindandadır, bedbahttır. Hattâ bir bahtiyar mazlum, idam olunurken bedbaht zâlimlere demiş: "Ben idam olmuyorum, belki terhis ile saadete gidiyorum. Fakat, ben de sizi idam-ı ebedî ile mahkûm gördüğümden sizden tam intikamımı alıyorum. Lâ ilâhe illâllah" diyerek sürur ile teslim-i ruh eder.

• • •

O rahmet, her baharda umum ağaçları ve meyveli nebatları cennet hûrileri gibi giydirip, süslendirip, ellerine her çeşit meyveleri verip bizlere uzatıp "Haydi alınız, yiyiniz" dediği gibi; bir zehirli sineğin eliyle bizleri şifalı, tatlı balı yedirdiği ve elsiz bir böceğin eliyle en

yumuşak ipeği bizlere giydirdiği gibi, bir avuç kadar küçücük çekirdeklerde, tohumcuklarda binler batman taamları bizim için saklayan ve ihtiyat zahîresi olarak o küçücük depolarda yerleştiren bir rahmet, bir şefkat, elbette hiç şüphe olamaz ki, bu derece nâzeninâne beslediği bu sevimli ve minnettarları ve perestişkârları olan mü'min insanları idam etmez. Belki, onları daha parlak rahmetlere mazhar etmek için, hayat-ı dünyeviye vazifesinden terhis eder diye, Rahîm ve Kerîm isimleri sualimize cevap veriyorlar, "El-Cennetü hakkun" diyorlar.

On İkinci Şuadan

Efendiler,

Size kat'î haber veriyorum ki, buradaki zatların, bizimle ve Risale-i Nur'la münasebeti olmayan veya az bulunanlardan başka, istediğiniz kadar hakikî kardeşlerim ve hakikat yolunda hakikatli arkadaşlarım var. Biz Risale-i Nur'un keşfiyat-ı kat'iyesiyle iki kere iki dört eder derecesinde sarsılmaz bir kanaatla bilmişiz ki, ölüm bizim için, sırr-ı Kur'ân ile, idam-ı ebedîden terhis tezkeresine çevrilmiş. Ve bize muhalif ve dalâlette gidenler için, o kat'î ölüm, ya idam-ı ebedîdir (eğer âhirete kat'î imanı yoksa), veya ebedî ve karanlıklı haps-i münferittir (eğer âhirete inansa ve sefahet ve dalâlette gitmişse). Acaba dünyada bu meseleden daha büyük, daha ehemmiyetli bir mesele-i insaniye var mı ki, bu ona âlet olsun? Sizden soruyorum.

Madem yoktur ve olamaz. Neden bizimle uğraşıyorsunuz? Biz en ağır cezanıza karşı kendimiz, âlem-i nura gitmek için bir terhis tezkeresini alıyoruz diye kemâl-i metanetle bekliyoruz. Fakat bizi reddedip dalâlet hesabına mahkûm edenleri, sizi bu mecliste gördüğü-

müz gibi, idam-ı ebedî ile ve haps-i münferitle mahkûm ve pek yakın bir zamanda o dehşetli cezayı çekeceklerini müşahede derecesinde biliyoruz, belki görüyoruz, onlara insaniyet damarıyla cidden acıyoruz. . . . Elhâsıl, ya Risale-i Nur'u tam serbest bırakınız, veyahut bu kuvvetli ve zedelenmez hakikati elinizden gelirse kırınız!

* * *

Evet, Risale-i Nur'a perde altında hücum eden, ecnebî parmağıyla bu vatandaki milletin en büyük kuvveti olan âlem-i İslâmın teveccühünü ve muhabbetini ve uhuvvetini kırmak ve nefret verdirmek için siyaseti dinsizliğe âlet ederek perde altında küfr-ü mutlakı yerleştirenlerdir ki, hükümeti iğfal ve adliyeyi iki defadır şaşırtıp der: "Risale-i Nur ve şakirtleri dini siyasete âlet eder; emniyete zarar ihtimali var."

Hey bedbahtlar! Risale-i Nur'un gerçi siyasetle alâkası yoktur. Fakat küfr-ü mutlakı kırdığı için, küfr-ü mutlakın altı olan anarşiliği ve üstü olan istibdad-ı mutlakı esasıyla bozar, reddeder. Emniyeti, âsâyişi, hürriyeti, adaleti temin ettiğine yüzer hüccetlerden biri, bu müdafaanamesi hükmündeki Meyve Risalesidir. Bunu âlî bir heyet-i ilmiye ve içtimaiye tetkik etsinler. Eğer beni tasdik etmezlerse, ben her cezaya ve işkenceli idama razıyım.

On Üçüncü Şuadan

Tahmin ederim, şimdi küre-i arzda Risale-i Nur şakirtlerinden, kalben ve ruhen ve fikren daha az sıkıntı çeken yoktur. Çünkü kalb ve ruh ve akılları iman-ı tahkikî nurlarıyla sıkıntı çekmezler. Maddî zahmetler ise, Risale-i Nur dersiyle hem geçici, hem sevaplı, hem ehemmiyetsiz, hem hizmet-i imaniyenin başka bir mecrâda inkişafına vesile olmasını bilerek şükür ve sabırla karşılıyorlar. İman-ı tahkikî dünyada dahi medar-ı saadettir diye halleriyle ispat ediyorlar. Evet, "Mevlâ görelim neyler, neylerse güzel eyler" deyip, metinâne bu fâni zahmetleri bâki rahmetlere tebdile çalışıyorlar.

Cenâb-ı Erhamürrâhimîn, onların emsallerini çoğaltsın, bu vatana medar-ı şeref ve saadet yapsın ve onları da Cennetü'l-Firdevsde saadet-i ebediyeye mazhar eylesin. Âmin.

Aziz, sıddık kardeşlerim,

Kader-i İlâhî adâleti bizleri Denizli medrese-i Yusufiyesine sevk etmesinin bir hikmeti, her yerden ziyade Risale-i Nur'a ve şakirtlerine

hem mahpusları, hem ahalisi, belki hem memurları ve adliyesi muhtaç olmalarıdır. Buna binaen, biz bir vazife-i imaniye ve uhreviye ile bu sıkıntılı imtihana girdik.

Evet, yirmi-otuzdan ancak bir-ikisi tâdil-i erkân ile namazını kılan mahpuslar içinde birden Risale-i Nur şakirtlerinden kırk ellisi umumen bilâistisna mükemmel namazlarını kılmaları, lisan-ı hal ile ve fiil diliyle öyle bir ders ve irşaddır ki, bu sıkıntı ve zahmeti hiçe indirir, belki sevdirir. Ve şakirtler, ef'alleriyle bu dersi verdikleri gibi, kalblerindeki kuvvetli tahkikî imanlarıyla dahi buradaki ehl-i imanı ehl-i dalâletin evham ve şübehatından kurtarmalarına medar çelikten bir kale hükmüne geçeceğini rahmet ve inayet-i İlâhiyeden ümit ediyoruz. Buradaki ehl-i dünyanın bizi konuşmaktan ve temastan menleri zarar vermiyor. Lisan-ı hal, lisan-ı kalden daha kuvvetli ve tesirli konuşuyor.

Keşfedilmeyi bekleyen bir hazine: Said Nursî

BİLİNDİĞİ GİBİ İSLÂM dünyasının zengin bir düşünce tarihi vardır. Bu tarih hâlâ keşfedilmeyi bekleyen bir hazine gibidir. Bazı Batılıların iddia ettiği gibi İslâm tarihinde düşünce hiçbir zaman kesintiye uğramadı. İlk döneminden bugüne kadar seçkin simâlar, büyük bilginler, filozoflar, kelâmcılar, sufiler ve hukukçular dünyanın kültür tarihini zenginleştiren eserler ortaya koydular.

Hiç şüphesiz, bundan otuz beş sene önce kaybettiğimiz Bediüzzaman Said Nursî Hazretleri de bu zengin düşünce geleneğinin önemli bir halkasıdır. Bediüzzaman Said Nursî bu topraklarda yetişip eserler vermiş olmasına rağmen, ne yazık ki bu ülkenin insanları bu seçkin insandan gerektiği kadar istifade edemiyorlar.

Bediüzzaman Hazretleri öyle bir dünyada gözlerini açtı ki, bu dünya altüstlerle dopdolu bir dünya idi. Tarihimiz tam bir kırılma hali yaşıyordu. Daha öncesinden başlayan askerî yenilgiler devam ediyor, hilafetin merkezi derin bir sarsıntı içinde, İslâm dünyasının önemli bir kısmı sömürgecilerin işgali altında idi. Bir bakıma İslâm dünyası için askerî ve siyasî çöküşün tamamlanmak üzere olduğu kritik, bahtsız bir dönem yaşanıyordu. Bu dönemde İslâm dünyasının fikrî hayatına baktığımızda aydınların hemen hemen tamamının, Batının çekim alanı içine girmiş olduğunu görüyoruz. Aydınlar, siyasî seçkinler, kendi tarihlerine, dinlerine, onları geçmişte yücelten aslî değerlere karşı, özgüvenlerini kaybetmiş durumdaydılar. Sosyal önderlik ulemânın elinden çıkıp, Batıcı seçkinlerin eline geçmiş durumdaydı.

İslâm dünyası içinde etnik ve ulusal çatışmalar, kopmalar had safhadaydı. Batılı ajanlar İslâm coğrafyasının her bölgesinde cirit atıyor, Müslümanlar arasına fitne ve fesat sokuyorlardı. Bütün İslâm dünyası ve Osmanlı Devleti yoksulluk, sefalet ve çaresizlikle kuşatılmış bulunuyordu.

İşte Said Nursî Hazretleri böyle bir dünyanın acılı insanı... Onun bir başka özelliği de meşrûtiyeti, tek parti dönemi cumhuriyetini ve çok partili hayatı görmüş ve yaşamış olmasıdır. Bütün bu acılı, ama zengin tecrübeler Said Nursî Hazretlerini pişiriyor, olgunlaştırıyor ve daima yeni ve farklı arayışlara sürüklüyordu.

İlk dönemlerde Said Nursî Hazretlerinin aktif politikaya belli ölçülerde büyük ümitlerle bağlandığını biliyoruz. Kimi zaman da ümidini saraya, padişaha veya yöneticilere bağlardı. Sultanın makamına çıkıp Osmanlı'nın toparlanması için projeler sunardı. Ama sonraları çöküşün çok daha derinlerde olduğunu görür ve çalışmasını başka alanlara, çok daha derinlere yöneltirdi. Bediüzzaman Hazretleri şu gerçeğin çok iyi farkındadır: Osmanlı aydınları ve seçkin tabaka, inancını kaybetmiş, kendisini mağlup eden güçlerin hayranlığına kapılarak onları taklit etmenin uygun bir çıkış yolu olduğuna inanmıştır.

Bu tespiti doğru yapan Bediüzzaman kurtarıcı bir kavram olarak "imana" yönelir. Bir bakıma imanın yeni bir târifini yapar. Ona göre iman, Müslüman dünyanın en büyük enerji ve güç toplama kaynağıdır. Eğer Müslümanlar ve İslâm dünyası kurtulacaksa bu ancak imanın dönüştürücü bir güç olarak tekrar ruhları istilâ etmesi ile mümkün olacaktır.

Said Nursî Hazretlerinin siyaseti küçümsediği, hatta zararlı gördüğü yolundaki düşünce tabii ki doğru değil. O, haklı olarak Müslüman dünyanın yepyeni bir hamleye muhtaç olduğunu görmüş ve bu hamlenin enerjisini imandan, fikir ve ilimden alacağını söylemişti. Diğer yandan, o günün ahlâkî hiçbir değere riayet etmeyen, demagoji ve fırsatçılığa dönüşmüş siyasî hayatına bakarak, böyle bir siyasetin Müslüman insana yakışmadığını söylemiştir ki, buna kimsenin itirazı olamaz.

Said Nursî Hazretlerinin üzerinde durulması gereken bir başka özelliği var. O da son nefesine kadar hayatı ile düşünceleri arasındaki tutarlılıktır. Gerçekten o, nasıl düşündüyse ve neye inandıysa öyle yaşadı. Hiçbir zaman boyun eğmedi, taviz vermedi ve korkmadı. Hayatı hapis ve sürgünlerle geçti. Defalarca ölümün eşiğinden döndü, ama asla boyun eğmedi; bu yönüyle de Said Nursî Hazretlerinin herkese örnek olduğunda hiç şüphe yok...

Recep Tayyip Erdoğan, İstanbul, 1995

Said Nursî'siz Türkiye'nin maneviyatı noksan kalır...

Said Nursî, Nurs köyünde doğdu. Burayı düşmana karşı kahramanca savundu. Esir düştü, Sibirya'da esaretten kurtuldu. Ülkesine döndü. Eserler yazmaya başladı. Said Nursî'ye çok zulmettiler. Çeşitli bahanelerle, iftiralarla tutukladılar. Hapsettiler. Ders vermesini yasakladılar. Talebelerine de çok zulmettiler. Ama Said Nursî hak bildiği yoldan dönmedi. Asla ve asla eğilmedi. İnançlarından, ilkelerinden, değerlerinden asla taviz vermedi. Kendi ülkesinden kaçıp gitmeyi aklının ucundan bile geçirmedi. Hapislere sürgünlere rağmen ülkesini terk etmedi. (Recep Tayyip Erdoğan, 2014)

• • •

"Bu eser İşaratül İcaz kitabı... Said Nursî hayattayken Diyanet'e mektup yazmış, Risale-i Nur'un Diyanet tarafından basılmasını rica etmişti. Maalesef bu talebi yerine getirilmedi. Tam tersine tek parti CHP iktidarı tarafından 27 Mayıs sonrası kimi hükümetler tarafından Risale-i Nur yasaklandı. Basılması, dağıtılması, okunması engellendi. Biz Said Nursî'nin o arzusunu yerine getirdik. Diyanet, İşaratü'l İ'caz'ı çok güzel, çok özenli bir şekilde bastı. İnşallah diğer bazı kitaplarını da Diyanet eliyle basacağız. İşte Türkiye buralara ulaştı. Hamdolsun bugünleri gördük. Yasaklanan, toplatılan, yakılan kitaplar bizzat devlet tarafından basılıyor. Bakınız, inşaallah Faki Teyran kitabını da hem Türkçe hem Kürtçe basacağız. (Recep Tayyip Erdoğan, 2014)

Prof. Dr. Mehmet Görmez

Müslümanların tespih tanesi gibi dağıldığı zamanlarda, varlık mücadelesi verildiği zamanlarda "Ümitvar olunuz. Şu istikbal inkılabı içinde en güçlü ses İslam'ın sedası olacaktır." demiştir.

* * *

Her biri kıymeti hâiz olan ve kültür mîrâsımızın güzide örneklerinden sayılan Bediüzzaman Said Nursî'nin bu eserlerinin okuyucu ile buluşturulması, bilgi, fikir ve kültür hayâtımıza önemli katkılar sunacaktır.

Bediüzzaman müsbet hareketten asla geri durmamış, devletin ve milletin aleyhinde hiçbir teşebbüse katılmamıştır.

BEDİÜZZAMAN SAİD Nursî, iman ile ahlâkın ayrılmaz bir bütün olduğunu, iman ehlinin aynı zamanda güzel ahlâk sahibi kimseler olmaları gerektiğini söyler. Talebelerinin bu özelliklerini mahkeme savunmalarında dile getirirken "bugüne kadar öğrencilerimden anarşiye katılan, bozgunculuk yapan veya memleketin asayişini ihlal eden hiç kimse çıkmamıştır" der. Gerçekten de hep müsbet hareket etmeye ve sürekli ihtilaf ve kavgadan uzak durmaya teşvik ettiği öğrencilerinin ülke barışında oynadıkları rol her türlü izahın üzerindedir. Bizzat kendisi ma'ruz kaldığı her türlü muameleye rağmen müsbet hareketten asla geri durmamıştır. Devletin ve milletin aleyhinde hiçbir teşebbüse ne fiili ne de düşünsel olarak katılmamıştır. "Eğer biz ahlâk-i İslamiye'nin ve hakaik-i imaniyenin kemalatını ef'alimizle izhar edersek sair dinlerin tâbileri elbette cemaatlerle İslamiyet'e gireceklerdir. Belki küre-i arzın bazı kıtaları ve devletleri de İslamiyet'e dehalet edeceklerdir." der.

Risale-i Nur Külliyatı ülkemizin tarihinde muhtelif dönemlerde mahkemelerde yargılanmıştır. Bu mahkemelerde zaman zaman bilirkişi raporları desteğini alabilmek için Diyanet İşleri Başkanlığı'na müracaatları olmuştur. En zor zamanlarda, Türkiye'nin en zor zamanlarında Diyanet İşleri Başkanlığınca bu mahkemelere verilen on yedi ayrı bilirkişi raporunda Risalelerle ilgili menfi bir tek kelimenin olmayışının, Başkanlığın tarihine şerefle yazılması gereken bir tarihi belge olarak kaydedilmesi gerektiğini düşünüyorum. Rize müftüsü merhum Yusuf Karaali'den Diyanet İşleri Başkanlığını yirmi beş yıl sırtında taşıyan, omuzunda taşıyan, emek veren Ahmet Hamdi Akseki merhuma kadar, Ali Rıza Hakses'e kadar, heyet-i müşavere içerisinde yer alan bu büyük âlimlerin her birisi sizce "Henîen lekum. Henîen lekum" mesajını hak etmiyorlar mı?

Prof. Dr. Mehmet Görmez

Seksen yıllık hayatı boyunca her eserinde, her satırında, her sözünde ve her davranışında aşıladığı umut Bediüzzaman Said Nursî'nin gelecek nesillere en büyük armağanlarından bir tanesidir. O hep ümitvar olmuştur. Birinci Cihan Harbi'nin o zor zamanlarında, Müslümanların tesbih tanesi gibi dağıldığı zamanlarda, İslam dünyasının her tarafında varlık mücadelesinin verildiği zamanlarda, insanların ümitlerini kaybettiği zamanlarda o şöyle haykırmıştır: "Ümitvar olunuz, şu istikbal inkılâbatı içinde en yüksek ve gür sada İslamın sadası olacaktır." (Prof. Dr. Mehmet Görmez, Nurs Mevlidi Açış Konuşması, 2014)

İhtiyarlar ve âhiret inancı

Nev-i insanın nısfı olan ihtiyarlar, yalnız hayat-ı uhreviye ile yakınlarında bulunan kabre karşı tahammül edebilirler.

Ve çok alâkadar oldukları hayatlarının yakında sönmesine ve güzel dünyalarının kapanmasına mukàbil bir teselli bulabilirler.

Ve çocuk hükmüne geçen seriü't-teessür ruhlarında ve mizaçlarında mevt ve zevâlden çıkan elîm ve dehşetli meyusiyete karşı, ancak hayat-ı bâkiye ümidiyle mukabele edebilirler.

Yoksa, o şefkate lâyık muhteremler ve sükûnete ve istirahat-i kalbiyeye çok muhtaç o endişeli babalar ve analar öyle bir vaveylâ-i ruhî ve bir dağdağa-i kalbî hissedeceklerdi ki, bu dünya onlara zulmetli bir zindan ve hayat dahi kasavetli bir azap olurdu.

Şualar

Risale-i Nur hakkında ne dediler?

Aydınların dilinden

Çalışma şevkini kıran medeniyet harikaları

Bu medeniyet-i hazıranın hârikaları, beşere birer nimet-i Rabbaniye olmasından, hakikî bir şükür ve menfaat-ı beşerde istimali iktiza ettiği halde, şimdi görüyoruz ki:

Ehemmiyetli bir kısım insanı tembelliğe ve sefahete ve sa'yi ve çalışmayı bırakıp istirahat içinde hevesatı dinlemek meylini verdiği için sa'yin şevkini kırıyor. Ve kanaatsizlik ve iktisatsızlık yoluyla sefahete, israfa, zulme, harama sevk ediyor.

Hattâ çok menfaatli olan bir kısım hârika vesait, sa'y ve amel ve hakikî maslahat-ı ihtiyac-ı beşeriyeye istimali lâzım gelirken, ben kendim gördüm; ondan bir-ikisi zarurî ihtiyacata sarf edilmeye mukabil, ondan sekizi keyf, hevesat, tenezzüh, tembelliğe mecbur ediyor. Bu iki cüz'î misale binler misaller var.

Emirdağ Lâhikası

İLK TELİF ANLARINDAN İTİBAREN toplumun bütün kesimlerinde büyük bir iştiyakla takip edilen Risale-i Nur'lara, ülkenin ilim ve fikir dünyası da yabancı kalmadı.

Onlar cevherin kadrini bilen sarraflardı.

Başka eserlerde ve müelliflerde rastlanmayan bir şeyleri bu büyük eserde ve Müellifinde görüyorlardı.

Bu eserlerin toplumun bütün katmanlarına nasıl nüfuz ettiğini ve her tabakada kendisine nasıl müştaklar bulduğunu müşahede ediyorlardı.

Zamanının edipleri, ilim ve fikir adamları, bu konuda kalem oynatmanın cesaret istediği günlerde Bediüzzaman ve Risale-i Nur hakkında nice övgü dolu yazılar yazdılar.

Onları takip eden zamanlarda da Risale-i Nur aydınlarımızın ilgisini çekmeye devam etti.

Gerçi baskılar, yalan ve iftira kampanyaları, günün "fikir" modaları, aydınların ilgisini Risale-i Nur'dan uzak tutmak için fazlasıyla yetecek seviyede idi.

• • •

Fakat Risale-i Nur'da ve onun halk içinde gördüğü rağbet, bütün bu baskıları delip geçecek kuvvette idi.

Üstelik zaman geçtikçe toplumun problemleri büyüyor, sancıları şiddetleniyor, Bediüzzaman'ın bu problemlere koyduğu teşhislerin ve gösterdiği çarelerin haklılığı da hiç kimsenin üzerini örtemeyeceği bir açıklıkla ortaya çıkıyordu.

Böylece, gün geldi, tabular yıkıldı, Risale-i Nur ve Bediüzzaman Said Nursî, ülke aydınlarının önyargılardan uzak bir şekilde ele alarak tartıştığı ve haklılığını paylaştığı sembol isimler haline geldi.

Takip eden sayfalarda, telif günlerinden bugüne uzanan çizgi içinde, ilim ve fikir dünyamızın önemli isimleri tarafından Risale-i Nur ve Müellifi hakkında yazılanlardan birkaç cümlelik özetler bulacaksınız.

Memleketin en faziletli evlâtları

Üstadla tanışmamız kırk seneyi geçti. O zamanlar hemen her gün idarehaneye gelir; Âkif'ler, Naim'ler, Ferîd'ler, İzmirli'lerle birlikte saatlerce tatlı tatlı musahabelerde bulunurduk. Üstad, kendine mahsus şivesiyle yüksek ilmî meselelerden konuşur; onun konuşmasındaki celadet ve şehamet, bizi de heyecanlandırırdı.

Memleketin her tarafında 600 bini mütecaviz, belki bir milyonu bulan talebeleri, memleketin en faziletli evlâdlarıdır. Üniversitenin muhtelif fakültelerinde müsbet ilimler tahsil eden şakirtleri pek çoktur, yüzlercedir, binlercedir. Hiçbir Nur talebesi yoktur ki, sınıfının en faziletlisi, en çalışkanı olmasın.

Memleketin her tarafında bulunan bu yüz binlerce Risale-i Nur talebesinden hiçbirinin, hiçbir yerde asayişi muhill hiçbir hareketi, hiçbir vak'ası yoktur. Her Nur talebesi, hükümetin, nizam ve intizamın tabiî birer muhafızıdır; asayişin manevî bekçisidir.

Eşref Edip

Said Nur ve talebeleri

Bahtiyar bir ihtiyar var. Etrafı, sekiz yaşından seksen yaşına kadar bütün nesiller tarafından sarılmış. Yaşlar ayrı, başlar ayrı, işler ayrı... Fakat bu ayrılıkta gayrılık yok! Hepsi bir şeye inanmış... Allah'a!.. Âlemlerin Rabbi olan Allah'a... Onun ulu Peygamberine.. Onun büyük kitabına..

Kur'ân henüz yeni nâzil olmuş gibi, herkes aradığını bulmuş gibi bir hal var onlarda. Said Nur ve talebelerini seyrederken, insan kendini âdeta Asr-ı Saadet'te hissediyor. Yüzleri nur, içleri nur, dışları nur... Hepsi huzur içindeler. Temiz, ulvî, sonsuz bir şeye bağlanmak; her yerde hazır, nâzır olana, âlemlerin yaratıcısına bağlanmak, o yolda yürümek, o yolun kara sevdalısı olmak... Evet!.. Ne büyük saadet!

Osman Yüksel Serdengeçti

Bizi huzuruna al

Ey bizi nimetleriyle perverde eden sultanımız! Bize gösterdiğin numunelerin ve gölgelerin asıllarını, menbalarını göster. Ve bizi makarr-ı saltanatına celb et. Bizi bu çöllerde mahvettirme. Bizi huzuruna al. Bize merhamet et. Burada bize tattırdığın leziz nimetlerini orada yedir. Bizi zevâl ve teb'îd ile tazib etme. Sana müştak ve müteşekkir şu muti' raiyetini başıboş bırakıp idam etme.

Sözler

Sefere hazır olun

Hazırlanınız; başka, daimî bir memlekete gideceksiniz. Öyle bir memleket ki, bu memleket ona nispeten bir zindan hükmündedir. Padişahımızın makarr-ı saltanatına gidip merhametine, ihsanlarına mazhar olacaksınız.

Sözler

Gönüllerde yanan meş'ale

Nur'u birçok muzlim vicdanları aydınlatmış; kudreti, birçok zayıf imanlı insanlara cesaret vermiş, dehası, birçok nasipsiz insanların ruhuna ilham serpmiş olan bu büyük adam, hiç şüphe yoktur ki, Said Nur Hazretleridir.

Ondan fazilet ve fedakârlık dersi alan birçok yolunu şaşırmış insanlar, kendilerini mesut ve aydınlık bir sahranın ortasında bulmuşlardır.

Ne kadar biz bu güneşin ışığını söndürmek istesek de, onun nuru karanlık gönüllerde birer meş'ale gibi yanıyor ve bizi aydınlatıyor. Bu, büyük insanın hakkı ve davasının meyvesidir. Ne mutlu kendisine!

Cevat Rıfat Atilhan

Meş'ale genç ve imanlı ellerde

Said Nursî, Babil Kulesinde konuşan adam! İnsanlar ise dillerini unutmuş, hafızalarını kaybetmiş. Kinin ve husumetin çığlıkları kulakları tırmalarken, tevhide, imana ve teslimiyete davet eden mürşidlerin sesi ne kadar duyulabilir?

Şairle beraber "Yoktur şifa ümidi bu umman-ı hastaya" diyemeyeceğiz.

Çünkü meş'ale, genç ve imanlı ellerdedir. Ve yine biliyoruz ki:

"Çok kararan geceler pembe şafaklarla biter."

Cemil Meriç

Risalesiz Türk dili öğrenilmez

Risale-i Nur'ları okumadan ne Türk dili öğrenilebilir, ne de Türk düşüncesi öğrenilebilir. Risale-i Nur'lar bizim millî hazinelerimizdir.

Cemil Meriç

Asırları kucaklayan bir tefekkür

Karanlıkta bırakılan nesiller, Nur Risalelerini heceleyerek şuurlanırlar. Said Nursî'nin kuvveti yalnız hafızasından, yalnız bilgisinden, yalnız büyük cedel kabiliyetinden gelmiyor. Cesarete susayan insanımız, an'anevî irfanının bu pervasız temsilcisinde asırlardır aradığı

ihlâsı, feragati, bir dâvâ uğruna nefsini feda etmek celâdetini buldu.

Said Nursî'nin kitapları, tahkikî imanın birer kalesidir. Kendi gönlümüzden, kendi toprağımızdan fışkıran saf bir kaynaktır.

Said Nursî, İslâm irfanının cihanşümul hakikatlerini Risalelerinde toplamış. Üstad, şimşek pırıltıları ile aydınlanan karanlık bölgelerde büyük bir güvenle dolaşıyor. Üslûp kesif ve izahlar inandırıcı. Asırları kucaklayan bir tefekkürün çağdaş idrake seslenişi, yaralanan bir idrake, yabancılaşmış bir idrake... İrfanımızın madde-i asliyesi olan bu fikirlerini ne kadar anlayabiliriz? Heyhat! Ne bir meselenin kendisine aşinayız, ne mefhumlara. Fakat Said Nursî çok aydınlık, çok daha inandırıcı.

Cemil Meriç

Risale-i Nur'ları anlamaya çalışmak, ancak bize nasip olabilecek en büyük mükâfattır. Risale-i Nur'un kelimeleri üzerinde oynamak kimsenin hakkı değildir, haddi de değildir.

Cemil Meriç

En sarsıcı e-maillerden biri Fransa'dan geldi. "Nur talebesi" olmayan bir kardeşimiz, iki Fransız'a Sözler'in Fransızca çevirisini vermiş. 15 yıldır Müslüman olan Fransızlardan biri, tepkisini şöyle dile getirmiş:

"Verdiğiniz kitabı sabaha kadar nefes nefese okudum. Hayretler içinde kaldım. İslâm'ın, insanlığın temel sorunlarını nasıl çözebileceğini bu kadar beliğ, sarsıcı, yüksek bir felsefî dille anlatan başka bir kitap görmedim. Kitabı bitirdiğimde, yeniden Müslüman olmam gerektiğine karar verdim."

Yusuf Kaplan

Medeniyet dilimizi yeniden kuran mütefekkir

Tarihte, bir toplumun başına gelebilecek en büyük felâkete / semantik intihara biz maruz bırakıldık yalnızca: Dilimizin İslâmî muhtevasından arındırılarak, sekülerleştirilmesi cinayetidir bu: Medeniyet dilimizin, dünyamızın ve iddialarımızın yok edilmesi hâdisesi.

Yakın tarihimizde, özünü ve ruhunu Kur'ânî kavramların oluşturdu-

Kimsenin hakkı zayi olmayacak

Bir sineğin hakk-ı hayatını rahîmâne muhafaza eden bir rahmet, bir hikmet, acaba haşri getirmemekle, umum zîşuurların hadsiz hukuk-u hayatlarını ve nihayetsiz mevcudatın nihayetsiz hukuklarını zayi eder mi?

Lem'alar

Daimî güzelliğin bâkî seyircileri

Hüsün ve cemâl, görmek ve görünmek ister. Görmek ve görünmek ise, müştak seyirci, mütehayyir istihsan edicilerin vücudunu ister.

Hüsün ve cemâl ebedî, sermedî olduğundan, müştakların devam-ı vücutlarını ister. Çünkü daimî bir cemâl ise, zâil bir müştaka razı olamaz.

Sözler

ğu medeniyet dilimizi devam ettirmeyi ve yeniden kurmayı başaran tek mütefekkir var: Bediüzzaman.

Yusuf Kaplan

Anahtar Bediüzzaman'da

Bediüzzaman, Osmanlı'dan Cumhuriyet'e geçiş sürecinde düşüncesini kuran, hem İslâmî ilimlere, hem de çağdaş dünyanın bütün dünyayı büyük uçurumların eşiğine fırlatan felsefî sorunlarına derinlemesine ve vukûfiyetle vâkıf, tek ve son düşünürdür: Yani anahtardır. Ve her bakımdan anahtar ondadır: İslâm'ın kapısını, İslâm düşüncesinin kapısını, İslâm medeniyetinin kapısını ve bütün bunları mümkün kılacak, her alanda, İslâmî bir dil (bir varoluş ve söyleyiş biçimi) geliştirebilme çabasının kapısını Bediüzzaman anahtarı'yla açabiliriz ancak.

Yusuf Kaplan

Gazalî, İbn Arabî ve İbn Haldun'un yaptıklarını tek başına yaptı

Gazalî; Helen, Hint ve Fars havzalarında neşvünemâ bulan gnostik ve agnostik pagan geleneklerin gölgesinde gelişen ilim geleneğimizi—göz kamaştırıcı bir tafsil çabasıyla—silbaştan yenileyerek/tedvin ederek özgün İslâmî kimliğine kavuşturmuştu.

İbn Arabî; Hint, Zerdüşt, Mısır, Maverâünnehir havzalarındaki pagan gnostik geleneklerin izdüşümlerinden bîtap düşen, bâtınîlik bataklığına saplanma sinyalleri veren irfan geleneğimizi—muazzam bir terkip çabası ortaya koyarak—hem daha bir İslâmîleştirmiş, hem de derinleştirerek zirve noktasına ulaştırmıştı.

İbn Haldun, ilim ve irfan menzillerinde gerçekleştirilen bu inkişâfı tevhid ederek ve bunun derinlemesine muhakemesini yaparak, buradan devşirdiği birikim, ruh ve dinamizmle ilk büyük medeniyet buhranının nasıl aşılabileceğini gösteren muazzam bir tarihî hikmet tasavvuru inşa etmişti.

İşte Osmanlı medeniyet tecrübesi, bu üç kurucu öncü şahsiyetin öncülük ettiği açılım ve atılımı hayata geçirerek, üç temel varoluşsal alanda—akîdevî, fikrî ve "siyasî" alanlarda—Ehl-i Sünnet omurgayı tesis etmeyi ve İslâm dünyasını bütünleştirmeyi başarabildiği için, yaşanan ilk medeniyet buhranını aşmamıza öncülük edebilmişti.

Bediüzzaman Hazretleri de, ilim ekseninde Gazalî'nin, irfan ekseninde İbn Arabî Hazretlerinin ve "tarihî hikmet" ekseninde İbn Haldun'un öncülük ettikleri atıl fütûhâtları/açılım ve atılımları, tek başına gerçekleştirmiştir. Üstelik de, önünde, yaşayan, ön-açan öncü-kurucu âlimler, ârifler ve hakîmler olmamasına rağmen!

Yusuf Kaplan

Bediüzzaman'ın dili ve üstdil'i

"Dil", medeniyetin hayat köklerini sunar; üstdil ise hayatiyet kaynaklarını. Medeniyetin hayatiyetini devam ettirebilmesi, üstdillerini geliştirebilmesiyle mümkündür. Eğer bir medeniyetin üstdil'i yoksa, yok olmuşsa, o medeniyetin dil'inin de, kendisinin de yok olduğuna hükmedebiliriz.

Çağımızda, bizim ilim, irfan ve hikmet menzillerinde yaptığımız yolculuk sonrasında inşa ettiğimiz medeniyet dilimizi (özümseyen ve deşifre ederek devam ettiren) hem de geliştirdiği üstdil'le (ilim, irfan ve hikmet güzergâhlarımızı silbaştan yeniden-şifreleyerek) medeniyetimizin hayatiyet damarlarını yaşatan tek düşünür Bediüzzaman'dır.

İşte bu özelliği, Bediüzzaman'ın geçmişle gelecek arasındaki bağlarımızı muhkem bir şekilde kurarak geleceğin "burada" olmasını sağlayabilecek çağ açan bir düşünür olmasını sağlıyor.

Bediüzzaman'ın yaptığı işin çapını ve hayatiyetini kavrayabilmiş değiliz henüz. Bediüzzaman, hem çağının çocuğudur ve çağının sorunlarını derinlemesine kavramış bir düşünürdür; hem de çağın ağlarına ve bağlarına takılmadan, bu ağları ve bağları kırarak, aşarak bize çağ açabilecek imajinatif bir üstdil armağan etmiş bir düşünürdür.

Çağımızda sadece Bediüzzaman'ın gerçekleştirdiği ve keşfedilmeyi, yeni bir medeniyet fikrinin geliştirilmesinde hayata ve harekete geçirilmeyi bekleyen çağ açıcı bir açılım ve atılım imkânından söz ediyorum.

Yusuf Kaplan

Ölüm: kavuşma kapısı

Sizlere müjde! Mevt idam değil, hiçlik değil, fenâ değil, inkıraz değil, sönmek değil, firak-ı ebedî değil, adem değil, tesadüf değil, fâilsiz bir in'idam değil.

Belki, bir Fâil-i Hakîm-i Rahîm tarafından bir terhistir, bir tebdil-i mekândır.

Saadet-i ebediye tarafına, vatan-ı aslîlerine bir sevkiyattır.

Yüzde doksan dokuz ahbabın mecmaı olan âlem-i berzaha bir visal kapısıdır.

Mektubat

Hizmet bitti, ücret almaya gidiyorsunuz

Ey biçareler! Mezaristana göçtüğünüz zaman, "Eyvah, malımız harap olup sa'yimiz hebâ oldu. Şu güzel ve geniş dünyadan gidip dar bir toprağa girdik" demeyiniz, feryat edip me'yus olmayınız.

Çünkü sizin her şeyiniz muhafaza ediliyor. Her ameliniz yazılmıştır. Her hizmetiniz kaydedilmiştir.

Hizmetinizin mükâfâtını verecek ve her hayır elinde ve her hayrı yapabilecek bir Zât-ı Zülcelâl sizi celb edip yeraltında muvakkaten durdurur, sonra huzuruna aldırır.

Ne mutlu sizlere ki, hizmetinizi ve vazifenizi bitirdiniz. Zahmetiniz bitti; rahata ve rahmete gidiyorsunuz. Hizmet, meşakkat bitti; ücret almaya gidiyorsunuz.

Mektubat

Bediüzzaman ve Gandi

Nursî'nin Gandi'ye benzeyen ve benzemeyen yönleri nelerdir?

1. Benzer yönü benzer fazilet mücadelesi yapmalarıdır. Gandi'nin "Tanrı'nın kendisi ile birlikte olduğunu düşünen kişi, tek kişilik çoğunluktur" düşüncesi ile örtüşmektedir. Her ikisi de fazilet mücadelelerinde bu motivasyonu kullanmışlardır. Nursî bu düşünce yapısını "ihlâslı hareket" olarak ifade etmiştir.

2. Diğer benzer yönü kesinlikle şiddete başvurmamak olan sivil direniş yöntemi, Nursî'nin gerçekleştirdiği özel yöntemde de dikkati çekmektedir.

3. Gandi ile uyuşmayan tezi ise, siyasi emelden tamamen kaçınmasıdır. Din ve bilimi birlikte ele alıp biri birine muhalif olmadığını göstermeye çalıştı. İnsanların gönlüne hitap etmenin, akıl ve kalplere güzellikleri doldurmanın yol almak için yeterli olduğunu savundu. "Şeytan ve siyasetten Allah'a sığınırım" sözünü bir prensip olarak bütün yaşamı boyunca uyguladığı görülmektedir.

4. Gandi ile uyuşmayan diğer yöntemi de "müspet hareket" yöntemidir. Bu anlayışla ülkeyi yönetenlerin kusurları ile uğraşmak yerine kendi doğrularını anlatmayı tercih ettiği dikkati çekiyor. Yine bu anlayışını, "Temsil tebliğden önce gelir" kaidesi ile formüle ederek inandığı doğrularını yaşamaya, pratik olarak hayata yansıtmaya öncelik vermesi farklı yönüdür.

5. Gandi'nin diğer yöntemi olan güç odakları ile işbirliği ve pazarlık yapmama ilkesi Nursî'de de dikkati çekiyor. Ülkeyi yönetenlerin, bazı güç odakları tarafından kullanılmaya çalışıldığına inandığını, bu çağın cihat şeklinin "manevî cihat" metodu olduğunu, dahilde, yani yurt içinde dış düşmana karşı yapıldığı gibi şiddet kullanılmaması gerektiğini eserlerinde dile getirmektedir.

Yaşadığı dönemde ve daha sonra Anadolu'da on milyonu aşan bir takipçi kitlesinin olduğu söylenen Nursî, 49 yıl önce vefat etmiştir. Fakat takipçileri her geçen gün farklı seviyeden insanların katılımıyla artarak devam etmektedir. Formal eğitim almamış bir kişi olan Nursî'nin başlattığı bu hareket, sosyolojik açıdan inceleme konusu olmaya devam edecek gibi görünüyor.

6. Nursî'nin "karizmatik önderlik" ve "ulu kişi" imajını reddetmesi

Gandi ile örtüşmektedir. Kendi kişisel rehberliği yerine fikirlerinin rehberliği ve aklı kullanmayı vurgulaması dikkat çekicidir. Mezarının belli olmamasını vasiyet etmesi de bu açıdan anlamlıdır.

7- Doğu despotizmi ile mücadele etmesi, geleneksel Osmanlı ulemasının baskıcı yöntemi yerine, 1907'de dünya da terazinin özgürlük kefesinin ağır bastığına dair eser yazması ilginçtir. Devlete itaat eden ama özgürlüklerden vazgeçmeyen, adaletsizliği onaylamayan duruşuna karıncaların cumhuriyetçiliğine örnek vermesi toplumu etkilemektedir.

8- Kendine haksızlık yapana beddua bile etmemesi, Mekke dönemine vurgu yaparak sabır kavramını; kadere güler yüzle boyun eğme ile birlikte "Emrolunduğun gibi dosdoğru ol" şeklinde yorumlaması takipçilerini etkilemiştir."

Herhalde Cumhuriyet tarihinde Nursî kadar yanlış anlaşılan ikinci bir kişi yoktur. Zulme seyirci kalmayan ve haksızlık karşısında eğilmeyen fazilet savaşçılarını rahmetle anmalıyız.

Prof. Dr. Nevzat Tarhan

Bediüzzaman'a kulak verilseydi...

Şu hususu tebârüz ettirmek (üzerine basarak belirtmek) isterim ki, Bediüzzaman öncelikle Nurcu büyüğü değil, bir İslâm büyüğüdür.

Bu zat imandan, İslâm'dan, Kur'ân'dan, Şeriat'tan, Sünnet'ten tâviz vermemiştir. Azimet yolunda gitmiştir.

Hiçbir maddî gücü olmadığı halde son derece amansız, merhametsiz şer güçlerine kafa tutmuştur.

Bediüzzaman'ı sevmek, ona hayır dua etmek, ona hürmet etmek için Nurcu olmak gerekmez. Bunları yapmak için vefalı ve şuurlu Müslüman olmak yeterlidir.

Türkiye'deki düzen, egemen güçler vaktiyle Bediüzzaman'ın nasihat ve tekliflerini kabul etmiş olsalardı bugünkü Kürt krizi olmayacak, memleket bu hallere düşmeyecekti.

M. Şevket Eygi, Millî Gazete

Bir başka baharın çiçekleri

Evet, geçen baharın defter-i a'mâlinin sahifeleri ve hidemâtının sandukçaları olan tohumları, çekirdekleri muhafaza eden ve ikinci baharda gayet şâşaalı, belki yüz derece aslından daha bereketli bir tarzda muhafaza eden, neşreden Kadîr-i Zülcelâl, elbette sizin de netâic-i hayatınızı öyle muhafaza ediyor ve hizmetinize pek kesretli bir surette mükâfat verecektir.

Mektubat

Yokluk yok,
kavuşmak var

Ey insan! Fenâya, ademe, hiçliğe, zulümata, nisyana, çürümeye, dağılmaya ve kesrette boğulmaya gittiğinizi tevehhüm edip düşünmeyiniz.

Siz fenâya değil, bekàya gidiyorsunuz.

Ademe değil, vücud-u daimîye sevk olunuyorsunuz.

Zulümata değil, âlem-i nura giriyorsunuz.

Sahip ve Mâlik-i Hakikînin tarafına gidiyorsunuz.

Ve Sultan-ı Ezelînin payitahtına dönüyorsunuz.

Kesrette boğulmaya değil, vahdet dairesinde teneffüs edeceksiniz.

Firaka değil, visale müteveccihsiniz.

Mektubat

Kimdir Bediüzzaman Said Nursî?

Sürgünlerden, cezaevlerinden çok çekmiş bir insandır.

Risale-i Nur Külliyatı'nın yazarıdır.

Dün de dedim ya, adalete susamıştır, onunsuyunu bir türlü kana kana içememiştir.

Yani bugün "adalet" üzerine sözü dinlenecek, tecrübesine kulak veri lecek bir şahsiyettir.

- Çekmiş bir insandır, o nedenle, başkalarının da çekmesine içi el vermemiştir.

- Kendi çektiği için, kurunun yanında yaş da yansın dememiştir.

- Büyük resme bakın, gerekirse küçük fotoğraftaki zulümlere gözünüzü yumun gibi bir kelamı asla etmemiştir.

- Bana yapıldı, onlara bin beteri yapılsın gibi bir kinin davasını sürdürmemiştir.

- Ona bir mezar bile fazla görüldüğü halde, o hürriyet duasını kimseden esirgememiştir.

O nedenle bu sözlere kulak vermekte yarar vardır.

Ertuğrul Özkök

Din ile bilimi barıştıran nadir düşünürlerden birisidir.

Said Nursî "din" ile "bilim"in zıt çalışmalar olmadığını, tersine birbirlerini tamamlayan öğretiler/yaklaşımlar olduğunu keşfeden nadir düşünürlerden birisidir.

Ben de kendisi ile aynı kanaatteyim, farkın sadece metodolojide oluştuğu görüşündeyim. Tabii ki bilimsel düşünce metodolojisi ile ilâhî düşünce metodolojisi farklı şeylerdir. Genellikle dünyayı din yolu ile kavramak isteyenler bilimsel meto-

dolojiden, bilim metodolojisi ile kavramak isteyenler ise dinî metodolojiden uzak kalmışlardır. Hatta, birbirlerini reddetmişlerdir.

• • •

Said Nursî'nin önemi bu reddiyenin reddine dayanır!

O, Kur'ân'ın âyetleri kadar fizik, kimya, biyoloji vb. bilimlerin yasalarının da Yaradan'ın eseri olduğu görüşünü, ayrıca bilimin insanların dünyevî refahını temin ettiği gerçeğini kabul etmiştir. Böylelikle, bir din âlimi olmasına rağmen, hem insanların dünyevi ihtiyaçlarının varlığına, hem de bu ihtiyaçları gidermenin yolunun bilimsel çalışmalar olduğuna inanmıştır. Bediüzzaman, kendi deyimi ile, İslâm coğrafyasının merkezinde bir üniversite kurarak "din ilimleriyle" "fen bilimleri"nin birlikte okutulmasını daha 1907'de teklif etmiştir...

Müslümanların çağdaş medeniyet seviyesine çıkabilmelerinin tek yolunun fen bilimlerinin öğretilmesi ve öğrenilmesinden geçtiğini 100 sene önce ilan ederek bu toprakların Müslümanlarına yepyeni bir çığır açmıştır.

Cüneyt Ülsever

Saraybosna Dersleri

Artık ulus-devletçi çatışmayı değil, birleştirici büyük enternasyonali aramalıyız. Çünkü bu çatışmada, halkları bölen ulus-devletlerin, dikenli telleri ve halkların inançlarını, dillerini, kültürlerini yasaklayan hukukları vardır.

İşte Said Nursî'nin ışığı, bu karanlık dünyayı aydınlatmak onu değiştirmek içindir.

Örneğin Said Nursî'nin Medresetü'z-Zehra Üniversitesi'ni bugün bu bakış açısıyla ele almalıyız ve bu projenin din ile bilimin birbirini dışlayan değil, birbirini tamamlayan iki önemli medeniyet ışığı olduğunu anlatmalıyız. Said Nursî'nin üniversitesi, bilimle dini bir araya getirmekle kalmaz, aynı anda halkların kültürlerini ve dillerini de bu üniversitede yaşatır. Türkçe, Arapça, Kürtçe özgürdür Bediüzzaman'da.

Cemil Ertem

Dünya madem fânidir

Hem madem ömür kısadır.

Hem madem gayet lüzumlu vazifeler çoktur.

Hem madem hayat-ı ebediye burada kazanılacaktır.

Hem madem dünya sahipsiz değil.

Hem madem şu misafirhane-i dünyanın gayet Hakîm ve Kerîm bir müdebbiri var.

Hem madem ne iyilik ve ne fenalık cezasız kalmayacaktır.

Hem madem "Lâ yükellefullâhi nefsen illa vüsâhâ" sırrınca teklif-i mâlâyutak yoktur.

Hem madem zararsız yol, zararlı yola müreccahtır.

Hem madem dünyevî dostlar ve rütbeler kabir kapısına kadardır.

Elbette, en bahtiyar odur ki, dünya için âhireti unutmasın, âhiretini dünyaya feda etmesin, hayat-ı ebediyesini hayat-ı dünyeviye için bozmasın, mâlâyâni şeylerle ömrünü telef etmesin, kendini misafir telâkki edip misafirhane sahibinin emirlerine göre hareket etsin, selametle kabir kapısını açıp saadet-i ebediyeye girsin.

Mektubat

Şu esasata dikkat lazımdır:

1. Allah'a abd olana her şey musahhardır. Olmayana her şey düşmandır.

2. Her şey kaderle takdir edilmiştir. Kısmetine razı ol ki, rahat edesin.

3. Mülk Allah'ındır; sende emaneten duruyor. O emaneti ibka edip senin için muhafaza edecek. Sende kalırsa, meccânen zâil olur, gider.

4. Devamı olmayan bir şeyde lezzet yoktur. Sen zâilsin. Dünya da zâildir. Halkın dünyası da zâildir. Kâinatın şu şekl-i hâzırı da zâildir. Bunlar saniye ve dakika ve saat ve gün gibi birbirini takiben zevale gidiyorlar.

5. Âhirette seni kurtaracak bir eserin olmadığı takdirde, fâni dünyada bıraktığın eserlere de kıymet verme.

Mesnevî-i Nuriye

Nurculuk cemaatinin milyonlara varan takipçisi var

Hasan Cemal

Cumhuriyet devleti yıllar boyu hem Said Nursî'ye, hem de kurucusu olduğu cemaatinin takipçilerine hapis yolunu hep açık tutmuş, onlara çok hoyrat davranmıştı. O kadar ki, 27 Mayıs sonrası darbeciler, Said Nursî'nin mezarını bile yok ettiler. Şimdi nerede yattığı bile bilinmiyor.

Peki ne oldu?

Tüketebildiler mi Nurcuları?..
(...)
Said Nursî'ye hayatı zindan ettik.
Mezarını bile yok ettik.
Ne oldu?..
En güzeli özgürlüktür, özgürlükçü demokrasidir.
Herkes kendi sembollerine, değerlerine sahip çıksın.
Ama başkasına karışmasın.
Başkasını susturmaya kalkışmasın.
Başkasının özgürlük alanına müdahale etmesin.
Kimse kimseyi tüketemez çünkü...

Zalimler için yaşasın Cehennem!

İnsanlık tarihi aynı zamanda zulümler ve onlara karşı direnişlerin tarihidir. Ve tarih zalimleri, onların cellatlarını, işkencecilerini, tetikçilerini değil; zulme uğrayanları, ona karşı direnenleri, bu uğurda fedakârlıkta bulunanları yazmıştır. Uzaklara ve çok eskilere gitmeye gerek yok; yakın tarihimizin hayırla yad edilen hemen hemen tüm isimlerinin bir şekilde devletten (sistemden) kötülük görmüş olmaları bir raslantı olabilir mi?

Tek bir örnek vermek istiyorum. Hayatı zindanlar, sürgünler, mahkemelerde geçmiş olan Bediüzzaman Said Nursî, 1909'da patlak veren 31 Mart Vakası nedeniyle tutuklanmış, idamla yargılandıktan sonra hakkında takipsizlik kararı verilince serbest bırakılmıştı.

Onun mahkeme çıkışı söylediği şu sözün, tüm mazlumların bir tür sloganı haline gelmesi herhalde şaşırtıcı değildir: "Zalimler için yaşasın cehennem!"

Ruşen Çakır

Said Nursî'yi anlayamayacaklar.

Demem o ki, başkasının kaşığıyla düğün yemeğine gidenler, kendi enfüsi gündemleri (tefekkürleri) olmadığı için çoğu kere dünyevilerin gücün medyası kanalıyla oluşturduğu yapay ve afaki gündemlerin peşine takılanlar, malumatını hal ile ilme ve oradan da marifete dönüştürme derdinde olmayanlar, evlerini bir hakikat medresesi, bir marifet tekkesine dönüştürmenin izini sürmeyenler, çağın atalet tuzaklarına gözü kapalı atılanlar, kendisini idamla yargılayan kara cübbeli hakimlerin karşısında umarsızca yamalı cübbesinin söküğünü diken Said Nursî'yi anlayamayacaklardır...

Cümleleri sadeleştirerek anlaşılırlığı artıracağını sanmak zavallılığından öteye gidemeyecek, göğe çıkmak yerine göğü yere indirmeye çalışmanın bayağılığına razı olacaklardır...

Yusuf Özkan Özburun

Milletlerarası en güçlü diriliş hareketlerinden biri

Eğer Risâle genelde saygı görmüş ise bu onun dini mesajından dolayıdır. Ve onun tek kaygısı insanlar topluluğudur. Ve eğer tilmizlerinin istekleri dikkate alınırsa, nurculuğun diğer İslamî ihya hareketlerinden biri gibi, en önde ve en demokratik olarak görülmüş olması lazımdır.

Ve Nursi, iman kazandırmayı deneyen ve Müslümanların sosyal ve insani çevresi olması bakımından, ilk birinci baş sırasında yer almış ve almaya hak etmiştir. O, muhtemelen milletlerarası en güçlü diriliş hareketlerinden biri, nurculuğun gerçekleştirdiği (Malezya, Pakistan) birçok İslam ve Avrupa (Almanya) ülkelerinde nurcu grupların açıklamaları, modern çağın teknik ve entelektüel, felsefî tamamen kabul edilmiş görünen, kendini tamamen dine vakfetmiş, Kur'an ve Sünnet üzerine kurulmuş bir doktrinin savunmasını yapan ilk oldu.

Prof. Dr. Kemal Karpat

Çocuklar ve âhiret inancı

Nev-i beşerin hemen yarısını teşkil eden çocuklar, yalnız Cennet fikriyle, onlara dehşetli ve ağlatıcı görünen ölümlere ve vefatlara karşı dayanabilirler. Ve gayet zayıf ve nazik vücutlarında bir kuvve-i mâneviye bulabilirler. Ve her şeyden çabuk ağlayan gayet mukavemetsiz mîzac-ı ruhlarında, o Cennet ile bir ümit bulup mesrurâne yaşayabilirler.

Meselâ, Cennet fikriyle der: "Benim küçük kardeşim veya arkadaşım öldü, Cennetin bir kuşu oldu. Cennette gezer, bizden daha güzel yaşar." Yoksa, her vakit etrafında kendi gibi çocukların ve büyüklerin ölümleri o zayıf biçarelerin endişeli nazarlarına çarpması, mukavemetlerini ve kuvve-i mâneviyelerini zîr ü zeber ederek gözleriyle beraber, ruh, kalp, akıl gibi bütün letaifini dahi öyle ağlattıracak, ya mahvolup veya divâne bir bedbaht hayvan olacaktı.

Şualar

İhtiyarlar ve âhiret inancı

Nev-i insanın nısfı olan ihtiyarlar, yalnız hayat-ı uhreviye ile yakınlarında bulunan kabre karşı tahammül edebilirler. Ve çok alâkadar oldukları hayatlarının yakında sönmesine ve güzel dünyalarının kapanmasına mukabil bir teselli bulabilirler.

Ve çocuk hükmüne geçen seriü't-teessür ruhlarında ve mizaçlarında mevt ve zevâlden çıkan elîm ve dehşetli meyusiyete karşı, ancak hayat-ı bâkiye ümidiyle mukabele edebilirler. Yoksa, o şefkate lâyık muhteremler ve sükûnete ve istirahat-i kalbiyeye çok muhtaç o endişeli babalar ve analar öyle bir vaveylâ-i ruhî ve bir dağdağa-i kalbî hissedeceklerdi ki, bu dünya onlara zulmetli bir zindan ve hayat dahi kasavetli bir azap olurdu.

Şualar

Hıristiyanların da Bediüzzaman'ı olsaydı!

Önceki akşam İstanbul İlim ve Kültür Vakfının "uluslararası genç akademisyenler" onuruna düzenlediği yemekteydik. Salonda dünyanın dört bir yanında bulunan çeşitli üniversitelerde görev yapan genç akademisyenler bulunuyordu. Hepsinin ortak özelliği "Bediüzzaman" hakkında akademik çalışmalar yapmasıydı.

Benim oturduğum masada oturan hanımların tümü de yabancı idi ve hepsi de Bediüzzaman hakkında çalışmalar yapan ve hayranlık duyan kimselerdi. Bu güleryüzlü hanımlarla önce selamlaştık ve sonra ortak dil İngilizce ile tanıştık. Biri Nijeryalı, birisi Arap, birisi Mısırlı ve hemen yanımda oturan ise Ugandalı bir siyahî hanımdı.

Japonyalı genç kadın akademisyenin Bediüzzaman çalışması ne kadar hayrette bıraktıysa beni, Amerikalı rektör profesörün ona yakın kitabını Bediüzzaman üzerine yazıp bir de "Keşke Hıristiyanların da bir Bediüzzaman'ı olsaydı" diye duygularını samimi olarak salondakilere anlatması açıkçası beni çok duygulandırdı.

Hıristiyan dünyasından birçok ilim adamı vardı salonda ve hepsinin ortak düşüncesi de bu yöndeydi. Bir de Birleşik Arap Emirliklerinden gelen bir profesörün konuşması vardı ki çok ilginçti. Diyordu ki Arap profesör:

"Bediüzzaman evlenmemiştir ve çocuk sahibi olmamıştır ama işte bakın görün artık dünyada milyonlarca evladı var onun, keşke bu günleri görseydi, keşke artık Risalelerin dünyada okunduğunu bilseydi. Bediüzzaman bütün çağların din âlimidir."

Meryem Aybike Sinan

Bediüzzaman'ın asıl kaynağı Kur'an ve İslâm'dır.

Muhsin Yazıcıoğlu

Bediüzzaman'a gönül vermiş kitlelerin kaynağı Kur'an'dır. Çünkü onların bu düşüncelerinin kaynağı Sadece Said Nursi hazretleri değildir. Çünkü onun kaynağının da ne olduğunu bilirler, çünkü kaynağın asıl kaynağı, menbaı Kur'an ve İslam'dır, ondan başka bir şey değildir. Mevlana'yı düşünün, bugün insanlar Mevlana gibi büyük bir zirveye ulaşmak için yanıp tutuşurlar.

Onun engin hoşgörüsüne hayran kalırlar. Bediüzzaman'ı anmak ve anlamak istiyoruz. Sadece anmak yetmiyor, anlamak lazım, anlamak da yetmiyor. Onu anladığımız gibi olmak gerekiyor.

İlk mecliste Bediüzzaman'ı yalnız bıraktık.

İlk mecliste Bediüzzaman Said Nursi ne kadar haklıymış, biz hocalar Üstad Bediüzzaman'ı desteklemedik ve yalnız bıraktık. Biz hocalar Bediüzzaman biraz fazla gidiyor, diye kendilerine mani olmaya çalışmıştık. Kendilerini durdurmak için, aman fazla ileri gitme diyerek, ceketinin eteğini çekmiştik. Bizler biraz da korkuyorduk. Bediüzzaman çok pervasızdı.

Hiç kimseden çekinip korkmuyordu. Ama yıllar geçince Bediüzzaman'ın ne kadar haklı olduğunu gördük, bizlere hakkını helâl etsin.

Hasan Basri Çantay

Çok büyük bir din alimi.

Bir İslam âlimi olarak Bediüzzaman Hazretlerini de inceledim. Talebeler arasında çok dostlarım var. Dediğim gibi ben bu ülkenin âlimler arasında ve evlatları arasında fark gözetmedim. Bediüzzaman Hazretlerinin gerçekten çok büyük bir din âlimi olduğunu çok iyi biliyorum.

Ben, daha detayla daha iyi anlaşılabilmesi için bugünün kişilerinin Bediüzzaman Hazretlerini harf harf, kelime kelime, hece hece daha iyi anlaşılmasını isterim. Çok derinlemesine bir dil kullanmış.

Semih Sergen

Bediüzzaman zamanın ilimlerine vaakıftı.

Bediüzzaman, çok yönlü, zamanının ilimlerine vâkıf, sosyal hayatta da ağırlığını hissettiren birisi. Kimya da biliyor, matematik de biliyor... Bediüzzaman'ı anlamak için az çok felsefe, sosyoloji, tarih de bilmek lâzım. Bunları bilmezsek Üstad'ın kendisini Eski Said-Yeni Said diye niçin ayırdığını da bilemeyiz.

Tarihi az çok bilmediğimiz takdirde, Abdülhamid Han hakkında malumat sahibi olmadığımız takdirde vb. Üstad'ın dönemlerini anlayamayız.

Rasim Özdenören

Gençler ve âhiret inancı

İnsanların hayat-ı içtimaiyesinin en kuvvetli medarı olan gençler, delikanlılar, şiddet-i galeyanda olan hissiyatlarını ve ifratkâr bulunan nefis ve hevâlarını tecavüzattan ve zulümlerden ve tahribattan durduran ve hayat-ı içtimaiyenin hüsn-ü cereyanını temin eden, yalnız Cehennem fikridir.

Yoksa, Cehennem endişesi olmazsa, "El-hükmü li'l-galib" kaidesiyle, o sarhoş delikanlılar, hevesatları peşinde bîçare zaiflere, âcizlere, dünyayı cehenneme çevireceklerdi ve yüksek insaniyeti gayet süflî bir hayvaniyete döndüreceklerdi.

Şualar

Aile hayatı ve âhiret inancı

Nev-i beşerin hayat-ı dünyeviyesinde en cemiyetli merkez ve en esaslı zemberek ve dünyevî saadet için bir cennet, bir melce, bir tahassungâh ise, aile hayatıdır. Ve herkesin hanesi, küçük bir dünyasıdır. Ve o hane ve aile hayatının hayatı ve saadeti ise; samimî ve ciddî ve vefadarâne hürmet ve hakiki ve şefkatli ve fedakârâne merhamet ile olabilir. Ve bu hakikî hürmet ve samimî merhamet ise, ebedî bir arkadaşlık ve daimî bir refakat ve sermedî bir beraberlik ve hadsiz bir zamanda ve hudutsuz bir hayatta birbiriyle pederâne, ferzendâne, kardeşâne, arkadaşâne münasebetlerin bulunmak fikriyle ve akîdesiyle olabilir.

Meselâ der: "Bu haremim, ebedî bir âlemde, ebedî bir hayatta daimî bir refika-i hayatımdır. Şimdilik ihtiyar ve çirkin olmuş ise de zararı yok. Çünkü ebedî bir güzelliği var, gelecek. Ve böyle daimî arkadaşlığın hatırı için herbir fedakârlığı ve merhameti yaparım" diyerek, o ihtiyare karısına, güzel bir hûri gibi muhabbetle, şefkatle, merhametle mukabele edebilir.

Şualar

Gençliği Risale-i Nurları okumayı tavsiye ederim.

İnsani değerlerden bahsedeken kudsiyetini Kur'an ve Sünnet'ten alan Risale-i Nur ve Bediüzzaman Said Nursi'nin metodundan istifade etmemiz gerekir.

Çünkü Bediüzzaman'ın metodunun kaynağı tamamen Kur'an ve Sünnettir. Said Nursi'nin metodu Kur'an da geçen değerlerin gümüze ve hayata yansımasıdır.

Ali Karadağı

Allah Bediüzzaman'dan razı olsun

Bediüzzaman Doğu da aşiretleri gezip meşrutiyeti anlatırken, halk meşrutiyetin Ermenilere tanıyacağı eşitlikten rahatsızlık duyuyor, o da, "Kendimizi dev aynasında görmemeliyiz. Kabahat bizde. Tamamen zimmetimize alamadık, bilhakkın adalet-i şeriatı gösteremedik...

Hem de dostluğun sebebi vardır. Zira komşudurlar. Komşuluk dostluğun komşusudur. Hem de onlar uyandılar, dünyaya yayıldılar, terakkiyat tohumlarını topladılar; vatanımıza ekecekler" diyor ve Ermenileri korumak gerektiğinden bahsediyor.

Çok ilginç. Allah Bediüzzaman'dan razı olsun. Zamanın ölçülerine ve bakış tarzına göre, burada Bediüzzaman`ın ahlâklı ve etik bir duruş sergilediğini görüyoruz.

Hrant Dink (Hasan Hüseyin Kemal ile röportajından)

Said Nursî'nin çektiği acılar

- Burdur'da ikamete mecbur edildi.
- Barla'da sürgün kaldı.
- Eskişehir Hapishanesinde tecritte tutuldu.
- Denizli Hapishanesinde yattı.
- Kastamonu'da sürgün kaldı.

- Emirdağ'da sürgün kaldı.

- Afyon Hapishanesinde yattı.

- Hakkında onlarca dava açıldı.

- Attığı her adım takip edildi.

- Bakanlar Kurulu kararıyla kitapları toplatıldı.

- Kitaplarını okuyanlar bile tutuklandı.

- Mezarı bir gecede söküldü, naaşı bilinmeyen bir yere defnedildi.

Ben şunu bilir şunu söylerim:

Neyi savunmuş olursa olsun, neyi söylemiş olursa olsun, hangi inanca sahip olursa olsun...

Böylesi bir hayat yaşamış olan Said Nursî, dört dörtlük bir mazlumdur.

Mazlumları mukayese etmeyi sevmem ama onun yaşadığı zulmün yarısını bile yaşamamış Nâzım Hikmet için yaptıklarımızın ve söylediklerimizin hiç olmazsa yarısını Said Nursî için söylesek fena mı olur?

Ahmet Hakan

Bediüzzaman ahlâkı

Osmanlı döneminde dikkat çektiği sorunların üzerine gidilemedi, Cumhuriyet döneminde önerileri ciddiye alınmadı. Oysa Bediüzzaman'ın meşveret ve adalet çağrıları karşılık bulsaydı, birlik-kardeşlik reçetelerine riayet edilseydi, "hak-özgürlük" vurguları dikkate alınsaydı, bugün uğraştığımız Kürt sorunu dahil birçok mesele derinleşmeden hâl yoluna girebilirdi.

Çekilen eza ve cefalara rağmen Risale-i Nurlar milyonlarca gencin imanının kurtulmasına, dürüst ve ahlâklı bireyler olarak yetişmesine sebep oldu. Bugün de yaşadığımız sorunların birçoğunun çözümünü ararken Risalelerin sosyal meselelere yönelik bakış açısını bir kez daha gözden geçirmemizin fayda getireceğine inanıyorum. Said Nursî'nin kişiliği, hayatı ve mücadelesini anlamak ise bir o kadar önem taşıyor. Üstad Hazretlerini ve Türkiye'nin manevi kalkınmasına hizmeti geçen mütefekkir ve âlimleri bir kez daha rahmetle yad ediyorum.

Yalçın Akdoğan

Kendini sevdiren bir Rabb-i Rahîm

[İnsan] eserden müessire geçer. Görür ki, bir Sâni-i Zülcelâl, kendi san'atının mu'cizeleriyle kendini tanıttırmak ve bildirmek ister. O da iman ile, marifet ile mukabele eder.

Sonra görür ki, bir Rabb-i Rahîm, rahmetinin güzel meyveleriyle kendini sevdirmek ister. O da Ona hasr-ı muhabbetle, tahsis-i taabbüdle kendini Ona sevdirir.

Sonra görüyor ki, bir Mün'im-i Kerîm, maddî ve mânevî nimetlerin lezizleriyle onu perverde ediyor. O da, ona mukabil fiiliyle, hâliyle, kâliyle, hattâ elinden gelse bütün hasseleriyle, cihâzâtıyla şükür ve hamd ü senâ eder.

Sözler

Risale-i Nur'un fidanlığı

Mesnevî-i Nuriye

BİRİNCİ SAİD'DEN Yeni Said'e uzanan yol, çetin bir yoldu. Bu yolun her adımı için yaman bir savaş verdi Bediüzzaman. Savaş alanı, cihad-ı ekber meydanıydı. Nefisle öyle bir mücadeleye girmişti ki, en gizli hallerini araştırıyor, en masum görüntüler arkasına saklanmış hileleri bulup çıkarıyor, en küçük itirazlarını bile büyük bir tehdit olarak kabul ederek üzerine âdeta ordular gönderiyordu.

Bu savaşların sonuçlarını, Bediüzzaman, notlar halinde kaydediyordu. Daha sonra, muhtelif zamanlarda, bu notları derleyerek Lem'alar, Reşhalar, Lâsiyyemâlar, Katre, Habab, Habbe, Zühre, Şemme, Şule, Nokta gibi isimler altında neşretti. Bir bakıma bu notlarla Risale-i Nur'un haritasını çiziyordu Bediüzzaman. Yıllar sonra, Yeni Said Barla'da Risale-i Nur Külliyatını telif etmeye başladığı zaman, bu keşiflerini daha tafsilâtlı bir şekilde ele alacak daha değişik bir üslûpla, geniş halk kitlelerine hitap edecek bir şekilde yeniden telif edecekti.

Nitekim, Bediüzzaman Said Nursî, bu eserini "Risale-i Nur'un çekirdeği ve fidanlığı" olarak tarif eder. Fakat nefisle girişilen mücadelelerin sonucu olan bu eserden kendi nefsine bir pay çıkarmaktan şiddetle kaçınır ve onu doğrudan doğruya Kur'ân'a mal eder:

"Yazdıklarımı akıl ve fikir mahsulü şeyler sanma. Asla! Bunlar, Kur'ân-ı Kerîm'den istimdad neticesinde yaralı bir ruha ve cerahatli bir kalbe akmış olan feyizlerdir."

Mesnevî-i Nuriye'den:

Delâlet etmek tazammun etmeyi iktizâ etmez. Meselâ, kabarcıktaki güneşin cilvesi güneşin vücuduna delâlet eder, fakat güneşi tazammun edemez, yani içine alamaz.

Ve keza, bir şeyi bir şeyle tavsif edenin o şeyle muttasıf olması lâzım

gelmez. Meselâ, şeffaf bir zerre, şemsi tavsif eder, fakat şems olamaz. Balarısı Sâni-i Hakîmi vasıflandırır, amma Sâni olamaz.

• • •

Mü'min olan kimse, iman ve tevhid iktizâsıyla, kâinata bir mehd-i uhuvvet nazarıyla baktığı gibi; bütün mahlûkatı, bilhassa insanları, bilhassa İslâmları birbiriyle bağlayan ip de, ancak uhuvvettir. Çünkü, imân bütün mü'minleri bir babanın cenah-ı şefkati altında yaşayan kardeşler gibi kardeş addediyor.

Küfür ise, öyle bir burudettir ki, kardeşleri bile kardeşlikten çıkarır. Ve bütün eşyada bir nevi ecnebîlik tohumunu ekiyor. Ve her şeyi her şeye düşman yapıyor.

• • •

Kur'ân'ın âyetleri birbirini tefsir ettiği gibi, bu kitab-ı âlemin de bir kısmı, diğer bir kısmını izah ediyor. Meselâ, maddiyat âlemi Cenab-ı Hakkın envar-ı nimetini cezb etmek için hakikî bir ihtiyaçla şemse muhtaç olduğu gibi, âlem-i mâneviyat dahi rahmet-i İlâhiyenin ziyalarını almak için şems-i nübüvvete muhtaçtır. Binaenaleyh, Resul-i Ekrem'in (a.s.m.) nübüvveti, şemsin kat'iyet ve vuzuhu derecesinde kat'î ve vâzıhtır.

• • •

Mü'minler ibadetlerinde, dualarında birbirine dayanarak cemaatle kıldıkları namaz ve sair ibadetlerinde büyük bir sır vardır ki, her bir fert, kendi ibadetinden kazandığı miktardan pek fazla bir sevap cemaatten kazanıyor. Ve her bir fert ötekilere duacı olur, şefaatçi olur, tezkiyeci olur—bilhassa Peygamber Aleyhissalâtü Vesselâma... Ve keza, her bir fert, arkadaşlarının saadetinden zevk alır ve Hallâk-ı Kâinata ubudiyet etmeye ve saadet-i ebediyeye namzet olur.

• • •

Arının dimağını, mikrobun gözünü tanzim eden Zat, senin ef'âl ve a'mâlini mühmel, başıboş, hesapsız, kitapsız bırakmayarak İmâm-ı Mübîn'de yazar. Ona göre muhaseben olacaktır.

• • •

Cenab-ı Hakkın sana in'âm ettiği vücutla vücuda lâzım olan şeyler, temlik suretiyle değildir. Yani, senin mülkün ve malın olup istediğin gibi tasarruf etmek için verilmemiştir. Ancak, o gibi nimetlerde, Allah'ın rızasına muvafık tasarruf edilebilir.

Evet, bir misafir, ev sahibinin iznine ve rızasına muvafık olmayacak derecede, yemeklerde ve sair şeylerde israf edemez.

Bir hava zerresinde saklı büyük sır

Hüve nüktesi

GÖKLERDE VE YERDE dolaşmadık bir yer bırakmamıştı Kâinat Yolcusu.

Emirdağ günlerinden birinde, bir de hava zerresine giriverdi.

Her nefeste trilyonlarcasını ciğerlerimize çektiğimiz hava zerrelerinden birinin kapısını çaldı.

Hiçbir şeyi yoktu hava zerresinin. Elsizdi, dilsizdi, gözsüzdü, güçsüzdü. Görünmeyecek kadar küçük, hissedilmeyecek kadar çelimsizdi.

Fakat gördüğü işler pek büyüktü.

Bedene girdi mi can olur, havada sözleri taşır, bitki gövdelerinde rengârenk desenler dokur, gökte uçakları taşır, bulutlarla uzak beldelere rahmet müjdesi ulaştırır, kasırgalarla şehirleri yerle bir ederdi.

Kâinat Yolcusu hayretle sordu hava zerresine:

"Kim sana bütün bunları yaptıran?"

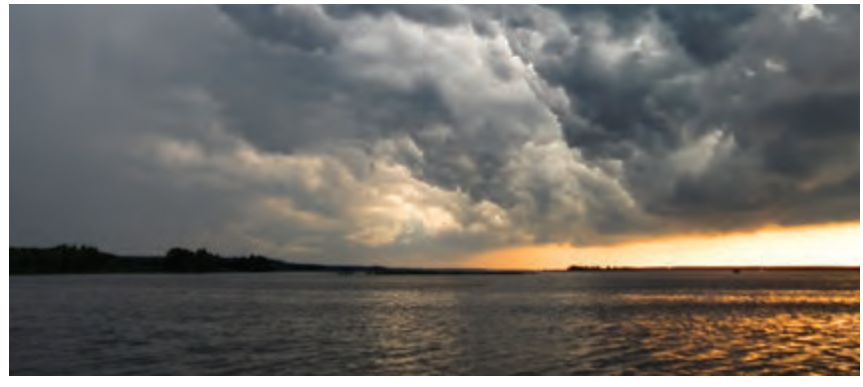
Hava zerresinin tek hecelik bir cevabı vardı:

"Hû!"

Kâinat Yolcusu, daha önce göklerden ve yerlerden ne dinlediyse, hepsini birden bu kısacık cevapta buldu.

O veciz cevapla her zerre bir âyet oldu. Dünya atmosferini, sayısız âyetlerle Rabbini anlatırken dinledi Kâinat Yolcusu.

Böylece, Hüve Nüktesi, Emirdağ yıllarının insanlığa bir armağanı oldu.

Uğursuz bir teşebbüsün uğurlu hatırası

Emirdağ çiçeği

AÇACAK OLAN ÇİÇEK, her zaman açar. Kimi güneşin ışığıyla uyanır, kimi fırtınalarla can bulur, kimi karları deler de gülümser bakanların yüzüne.

Emirdağ Çiçeği de, açmak için bir fırtınalı havayı fırsat bilmişti.

Kur'ân aleyhinde en yoğun çabaların sistematik bir şekilde yürütüldüğü günlerdi o günler. Bu arada bir Ramazan günü, "en dehşetli ve muannid bir zındığın, Kur'ân aleyhinde bir suikast peşinde olduğu" haberi geldi.

Risale-i Nur'un önemli bahislerinden birinin telifi için bir vesile oldu bu haber.

Gürül gürül akan bir ırmağın kaynağından gelir gibi döküldü kelimeler Bediüzzaman'ın ağzından. Anlattıkça coştu, coştukça anlattı Kur'ân'ın meziyetlerini.

Niçin binlerce defa okunur da Kur'ân'a doyulmaz? Nasıl olur da en yüksek seviyedeki âlimler, sıradan insanlarla diz dize çöker de Kur'ân'dan dersini onlarla beraber alır? Nasıl olur da en küçük bir sese tahammül edemeyen ölüm döşeğindeki hastalar Kur'ân'ın sadâsında huzur bulur?

Daha nice nasıl'lar ve niçin'ler Risale-i Nur'un Kur'ân rengiyle boyanmış üslûbunda en tatlı cevaplarını buldu.

O muannid zındığın suikastı hedefine ulaşamadı. Tam tersine, "Emirdağ Çiçeği" adı altında, benzersiz bir eserin vücuda gelişine vesile oldu.

Bugün dünyanın dört bir yanında, milyonlarca gönülde buram buram rayihalar veriyor o kutlu çiçek.

On Beşinci Şuâ nasıl yazıldı?

Zalimin zulmü bir şaheser doğurdu

RİSALE-İ NUR'A HİZMET EDENLER arasında, onun can düşmanları da vardı. Şu farkla ki, onlar neye hizmet ettiklerinin farkında değillerdi. Tam tersine, onlar, bütün güçleriyle Risale-i Nur Müellifini susturmaya çalışıyorlar, yahut öyle yaptıklarını sanıyorlardı.

Önce, Bediüzzaman'ı yaşlı ve hasta haliyle Afyon'un o görülmedik kışıyla baş başa bırakmak istediler. Bu yetmeyince bir de zehirlediler. Lâkin "Beni öldüremeyecekler" diyordu Bediüzzaman, kendisine saçı sakalı buz tutmuş haliyle gözyaşları içinde sarılan talebesine.

Arkasından, onu, hiç tahammül edemeyeceği bir kalabalık içine atmayı denediler ve her nevi suçlardan sabıkalı kimselerle dolu bir koğuşa naklettiler. Kader ise, şehrin kanalizasyonunu patlatacak şiddetteki bir soğuktan onu bu şekilde korumak istemişti. Hem de o kalabalık içinde Risale-i Nur'un dersine muhtaç kimseler vardı. Bediüzzaman "Bismillâh" deyip başladı. Böylece "Hüccetü'z-Zehrâ" adlı On Beşinci Şuâ doğdu.

On Beşinci Şuâ'nın dersi, kâinatı baştan başa Allah'ın rahmet eserleriyle tebessüm eder bir halde gösteriyordu. O dersi dinleyenler, her şeyde Onun birliğine, kudretine, rahmetine giden bir yol buldular. Cânilerle dolu bir koğuş, meleklerin imrenerek seyrettikleri bir ders salonuna döndü. Ve Afyon Hapishanesi, On Beşinci Şuâ'nın telif edildiği yer olarak tarihe geçti.

Kimbilir, Bediüzzaman'ı susturmaya çalışanlar olmasaydı, belki de bugün bir Hüccetü'z-Zehrâ olmayacaktı...

Nur Âleminin Bir Anahtarı

Bir kudsî sohbetten bize kalanlar

ADIMINI ATTIĞI HER YERDE bir iz bıraktı Kâinat Yolcusu.

İstanbul'da kaldığı günlerin de hiç silinmeyecek bir hatırası vardı:

"Nur Âleminin Bir Anahtarı."

Birkaç mektuptan meydana gelen bu hacmi küçük, tesiri büyük eser, Hüve Nüktesinin bir arkadaşıydı.

Hüve Nüktesi, okuyucuyu dünya atmosferinde dolaştırmış ve onu her zerresiyle Yer ve Gökler Rabbini anlatan bir muhteşem âlem olarak göstermişti.

Nur Âleminin Bir Anahtarı, bu seyahati daha da ileriye götürdü.

Havanın yanı sıra suyun, ışığın, toprağın da her zerresi bir âlem oldu bu anahtarla. Her zerreden, gökleri ve yeri çınlatan sadâlar işitildi.

Bütün zerreler, hep birlikte, Miraç gecesi Âlemlerin Rabbi ile Âhirzaman Peygamberi arasında yaşanan bir kudsî sohbeti şerh ettiler.

Felsefenin söyleyecek bir şeyi kalmadı. Karanlıklar dağıldı, perdeler yırtıldı, her şey olduğu gibi göründü.

İnsanlar, Kâinat Yolcusunun sunduğu anahtarla, yeniden doğmuş gibi baktılar içinde yaşadıkları âleme.

Gördükleri, eski ve yıpranmış dünya değil, yeni ve ışıl ışıl bir Nur Âlemi idi.

